

מסע אל האמת

מסע מרתק אל חלק ממגוון הרבדים המדהימים הטמונים
בתורת-ישראל ומצביעים על עוצמת אמיתותה המוחלטת

❖ עבר וזהוה שנצפו מראש ❖ גילויים מדעיים ❖ מידע מוצפן
❖ הכח העליון ❖ הרוח שבחומר ❖ אמינות התמסורת

נכתב ונערך בס"ד ע"י
זמיר כהן

"הידברות"

שע"י מכון "אור וערכים"

שנת ה'תשס"א - 2001

מסע אל האמת

תשס"א-2001

יוצא לאור ע"י

"הידברות"

ארגון לגישור ולקירוב לבבות

WWW.hidabroot.org

טלפקס: 02-5806645

ת.ד. 5575 ירושלים

**ניתן להזמין את סדרת החוברות והקלטות מאת הרב זמיר כהן
במשרדי "הידברות" ולקבלן באמצעות הדואר.
קטלוג ופרטים בסוף הספר**

נדפס בסיוע

משרד החנוך והתרבות

המשרד לענייני דתות

**כל הזכויות שמורות למחבר
אולם מותר להעתיק ולצלם לזיכוי הרבים
שלא למטרת מסחר או רווח**

בשער הספר

אחת התופעות המפליאות אשר חזרה על עצמה אין-ספור פעמים בהיסטוריה האנושית, היא נטישת אנשים ונשים רבים את מעמדם החברתי הרם ואת רכושם והונם, ומתוך סיכון חייהם ממש עברו אל הדת הנרדפת של העם היהודי הגולה. לעומת זאת, אותה ההיסטוריה רוויה בהמוני נסיונות אכזריים שנעשו כדי לאלץ את הגולים היהודים להמיר את דתם בדת השלטת באותו מקום, באמצעות גזירות איומות של עינויי תופת, גירושים, טבח מחריד והעלאות על המוקד. ועל אף הכל, "למרבה הפלא", רובם ככולם העדיפו להתענות ולמות, ובלבד שלא לעזוב את תורת ישראל ומצוותיה.

בעובדה מדהימה זו לבדה די בכדי להוכיח בעצמת האמת האדירה הטמונה בדת האמת המקורית, לעומת חיקוייה דתות השקר. שכן לפנינו בישראל בלב כל יהודי בערה אש יוקדת של אמונה טהורה בה' ובתורתו, אשר שאבה את כוחה הן מתוך היות מתן תורה במעמד הר-סיני עובדה היסטורית שאינה ניתנת להכחשה - שהרי אבותינו במליוניהם העידו בפני בניהם על אשר ראו עיניהם ובניהם העבירו לבניהם עד דורינו אנו! והן מתוך השכל הבריא הבוחן ומבדיל בין אמת מוחלטת והגיונית, לבין שקר צורם ואבסורדי.

והנה, הגיעו ימים אשר למרבה הצער והכאב, קמו אנשים מביננו, ומתוך מניעים פסולים של נגיעות אישיות, פעלו לנתק את הדור הצעיר משושלת הזהב של דורות מקבלי ומוסרי התורה, באמצעות הסתרת ושיבוש מורשתנו המפוארת. וכך גדל דור יהודי יקר אשר אינו מבין את המשמעות האמיתית של יהדותו, אינו מודע לעוצמת האמת של תורת ישראל, ואינו מכיר את המתיקות והנועם, האושר האמיתי והסיפוק המלא בחיים אשר היא מעניקה.

והתוצאות ההרסניות ידועות.

לפיכך, עוד משחר נערותי, עת נוסע הייתי בתחבורה הציבורית לשיבה בה למדתי - ישיבת "פורת יוסף" שבשכונת גוּן בירושלים, בעוברי לתומי בין ספסלי האוטובוס ובני נוער בגילי היו יושבים משוחחים בקולניות על דברי הבל וקול צחוקם הריקני ממלא את החלל. היה ליבי מתכווץ בקרבי מכאב מהול באהבה, וכמו זועק הייתי לעברם - ללא מילים: "מעלימים מכם מידע! אינכם יודעים עד כמה אתם חסרים!! נכון, אני נראה בעיניכם עם חליפתי ומגבעתי כנער תמים ואולי אף גרוע מכך, אך אילו הייתם יודעים כמה מאושר אני באמת, וכמה לבי מלא בסיפוק אמיתי לעומת שחוקכם הקולני הבא לחפות על ריקנות פנימית והתהוללותכם אשר בטעות תכנוה בשם שמחה, הרי הייתם רודפים בכל כחכם

אחרי דרכי ודרך אבותיכם!!" כזאת וכזאת היה לבי הבווער מדבר, אך לא העזתי לגשת אליהם. שהרי איך אוכל לצפות מראש מה תהא תגובתם? ובכלל, מה אספיק לומר בנסיעה אחת קצרה? או-אז גמלה ההחלטה בקרבי לפנות אליהם בכתב, בדברי אמת קצרים אך ברורים, ולהציג ולו מעט מיפי דתינו - האמת היחידה, ברמה שגם כלי קיבול אשר לא הורגל בלימוד התורה ואינו בשל עדיין לעמוד על עוצמתה מתוך עצם לימודה, יוכל לטעום מן האמת האלקית הטמונה בה. וכשתוך כדי לימודי בישיבה פגשתי מידע מגוון אשר עולם המדע גילהו רק עתה באמצעות כלים אלקטרוניים וטכנולוגיים משוכללים, עלה הרעיון לקבץ נתונים אלה ולהציגם בפני אחינו היקרים והאהובים, "להראות העמים והשרים את יופיה כי טובת מראה היא" (מגילת אסתר א', י"א).

וכך אט אט יצאו לאור, בזו אחר זו, החוברות מסדרת "תורה מן השמים" אשר בס"ד זכו לתפוצה רבה של מאות אלפי חוברות, אשר רובן ככולן הודפסו והופצו על ידי אחרים הי"ו לזיכוי הרבים בארץ ובחו"ל, וכפי הרשות שניתנה בתחילת כל חוברת לכל המבקש לזכות את הרבים. ותהלות לאל עליון שאף בכמה וכמה ספרים ממחברי זמנינו ובכתבי עת שונים ציטטו באריכות מתוך החוברות, חלקם בציון המקור וחלקם בלעדיו, מיני ומנהוון יתקלס עילאה ישוטטו הרבים ותרבה הדעת. (אמנם אבקש מהמעתיק מדברי לציון את מקור הדברים לבל יהיה מי שיחשדני כי אני הנני המעתיק ללא ציון המקור. וכבר נאמר "והייתם נקיים מה' ומישראל").

והנה עתה לאחר פניות חוזרות ונשנות של ראשי המדפיסים והמפיצים להוציא לאור את סדרת החוברות כאשר הן כרוכות יחד כספר, ולאחר זמן ארוך בו נענו בשלילה משום העדפת המעלות הקיימות בחוברת יותר מבספר (חוברת זמינה ונוחה יותר הן להפצה המונית, והן לקריאה עד גמירא. אמנם מאידך ספר כרוך נשמר יותר), הננו מוציאים את חמשת החוברות הראשונות + החוברת בנושא השבת כאשר הן כרוכות יחדיו. אמנם תנאי עשינו עם ראשי המדפיסים והמפיצים הי"ו, שתימשך גם הדפסתם והפצתם כחוברות נפרדות כל אחת בפני עצמה. ותפילתי לה' שיסייענו לעשות הנכון והטוב.

ואחתום בברכה לכל המשתדלים בהדפסה ובהפצה, ובפרט לכל אותם רבים הטורחים והעמלים שלא על מנת לקבל פרס, יה"ר שחפץ ה' בידם יצלח להגדיל תורה ולהאדירה מתוך בריאות איתנה ושפע רב, עד אשר יתקיים בנו חזון הנביא ישעיה (יא, ט) "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", במהרה בימינו אמן.

בידידות והוקרה

זמיר כהן

תוכן כללי

(תוכן מפורט מופיע בתחילת כל נושא)

חלק א'

1 לקט נבואות
מה שהיה ומה שיהיה. ההיסטוריה מאמתת את דברי הנבואה.

חלק ב'

61 תורה ומדע
מה שהתגלה רק באמצעים אלקטרוניים וטכנולוגיים חדישים, והנה זה כבר מופיע בתורה!

חלק ג'

141 צפונות בתורה
מסע מופלא אל הרבדים העמוקים של הרמז שבפרד"ס (פשט, רמז, דרש, סוד) התורה.

חלק ד'

215 תשע תשובות ושאלה
תשובותיהן של 9 השאלות המטרידות ביותר כל אדם רציני על משמעות חייו.

חלק ה'

287 צוהר
הצצה לאורחות חייו של ציבור שומרי המצוות, בליווי הסבר לשאלות השכיחות.

נספח

364 מקור הברכה
תשובות ל-7 השאלות המצויות בנושא השבת בעידן המודרני.

לקט נבואות

תוכן

נבואות שונות

1	מבוא
3	מבחני הנבואה
5	אירועי הגלות הראשונה
6	מספר שנות הגלות הראשונה
8	חורבן בבל (הערה 1)
9	אירועי הגלות השנייה
13	השרדות עם ישראל בכל מצב
14	היבול בשנה השישית 3 X
19	בדיקת הסוטה
20	תוצאת ספירת העם
21	שמירת רכוש העולים לרגל
23	הכותל המערבי לא יחרב לעולם!
24	גרמניה
24	השואה

נבואת 2500 השנים מאז דניאל ועד הקץ

27	מעבר העולם מן האלילות אל הנצרות ואח"כ גם לאיסלאם
29	המדינות המנהיגות
30	נצחון היהדות

נבואות טרם הגאולה

32	הסרת השיעבוד (הקמת המדינה?)
32	עם ישראל יוביל בעולם בתחומים רבים
32	דיעות חלוקות בעם ביחס למצב החדש
33	איכות השלטון באותה תקופה
34	קיבוץ גלויות
34-35	תעופה אווירית
37	תנועת התשובה
39	תנועת התשובה והמעורר לה
38	מגורי יהודים באילת וערי חוף הים התיכון
38	ירושלים רבתי?
42	בעת העליה העם יהיה בנוי משתי עדות מרכזיות

נבואות אחרית הימים

41	האיסלאם נלחם והנצרות עומדת מנגד
47	זעם על מייסד האיסלאם ודתו
48	מלך המשיח
45	לוחמה קונבנציונאלית או בלתי קונבנציונאלית?
42	גוג ומגוג
51	תחיית המתים
53	האם ידוע לנו תאריך הגאולה?

לקט נבואות

מבוא

לומד התורה, גם אם לומדה מבלי להעמיק בארבעת רבדיה, פשט רמז, דרש, סוד (פרד"ס). אלא עוסק ברובד הראשון, ב"פשט", אולם לומד הוא ברצינות בוחנת ובשום לב, הרי הוא כבר מגלה כי לא יתכן שתורה זו נכתבה על ידי גורם אנושי. עם לימודו ועיונו הדבר הולך ונעשה ברור ומוחלט אצלו כי יש בורא לעולם, וכי אותו בורא, היחיד אשר בכחו לצוות על הטבע אשר הטביע בבריאתו, להשתנות בהתאם למעשה בני האדם (ראה לדוגמא להלן את נבואת השמיטה), והיחיד אשר ביכולתו לכתוב את הצפוי לקרות, דורות רבים לפני שהדברים אכן מתרחשים בדיוק נמרץ על פי הכתוב, הוא הוא אשר כתב את ספר התורה - תורתנו הקדושה.

תורה זו, היא תשובה חדה לשאלה המצויה מדוע בורא העולם לא "דאג" להוכיח לדורות עולם את מציאותו. הוא אכן דאג לכך! והשאלה רק נובעת מאי הכרת התורה, וחסרון ההתבוננות בדבריה.*

נבואות התורה מתחלקות לנבואות בלשון מפורשת, ולנבואות בלשון סתומה. [בחיבור זה נלקטו בעיקר נבואות בלשון מפורשת].

יש נבואות רחבות כלל הסטוריות המתפרסות על עתיד בן אלפי שנים בציינן אירועים מרכזיים בעלי משמעות היסטורית כלל עולמית, כמו החלפת שלטון בין מעצמות-על, תוך כדי ציון הבדלי המאפיינים העיקריים שלהן, ויש המתמקדות בפרטי ההתרחשויות אשר יתגשמו בכל דור ודור מאותם דורות.

יש נבואות המקשרות עתיד במעשה (אם תעשו כך, יהיה כך. ואם תנהגו אחרת, יהיה אחרת). ויש המנבאות עתיד אשר יקרה בכל אופן.

רוב הנבואות אשר נלקטו בחיבור זה הינן נבואות המנבאות במילים ברורות את העתיד דאז, אשר אכן התגשם בדיוק נמרץ. לכל הדעות, ואפילו

* עוד על מציאות האלקים ראה ב"תשע תשובות ושאלה" פרק שני.

האפיקורסיות ביותר, תורת ישראל נכתבה לפני אלפי שנים. הרבה לפני התגשמות האירועים ההיסטוריים הכתובים בה בלשון עתיד נבואית. (לנו ידוע בבירור מקבלת אבותינו ומתוך הסדר ההיסטורי והכרונולוגי שבתורה, כי התורה ניתנה בשנת ב' תמ"ח. כלומר לפני שלושת אלפים שלש מאות ותשע שנים בדיוק. ניתן לראות את סדר ההשתלשלות ההסטורית עם ציון מדויק של השנים בספר סדר הדורות). אפילו הנצרות והאיסלאם לא יכלו להכחיש את קדימת תורת ישראל להן, משום שעובדה היסטורית מפורסמת של מעמד ניסי כמעמד הר סיני בפני עם שלם, אינה נתנת להכחשה. והרי תורת ישראל מנבאת את עליית הנצרות ופריסתה העולמית, הופעת האיסלאם **לאחריה**, פריסתה הרחבה, וחולשתה הצבאית ביחס לממלכת הנצרות, ועד... אחריתן של שני אלו.

החלק האחרון מחיבור זה מוקדש לאחת הנבואות שבספר דניאל ולספיחיה. נבואה זו מתפרסת על פני אלפי שנים כאשר סדר ההתגשמות - במבט מהיום אל העבר, מראה בבירור רציונאלי באיזו "תחנה" אנו ניצבים. ואם עינינו רואות כי עשרות נבואות ואף יותר אשר התורה ניבאה, התממשו בדיוק מדהים עד לפרטי פרטים, הרי יודעים אנו בודאות מוחלטת כי שאר הנבואות אשר הן עדיין בגדר עתיד, יתממשו לפרטי פרטיהן ככתוב בתורה במדויק.

ראוי להדגיש כי נבואה על ההסטוריה, היא קשה עד מאד לבן אנוש, וממש בלתי אפשרית. הנה למשל כיום אין מי שיכול להתיימר ולדעת מה יהיה בעוד חמש שנים בעולם, גם לא המומחים האסטרטגיים הידועים ביותר. כל שכן שאי אפשר לדעת את העתיד להתרחש בעוד 10, 50, או 100 שנה נבין מעתה כי רק "**קורא הדורות**" הוא הבורא הכל יכול אשר כל ההסטוריה פרוסה לפניו, הוא ורק הוא - יכול לנבא נבואה העתידה להתקיים בעוד 2000 שנה או יותר מבלי להחטיא אף לא כחוט השערה, ואי אפשר לשייך את הנבואות לגורם אנושי כלל.

באיחולי קריאה פוריה

ז.כהן

נ.ב.

אילו היתה יכולת בידי הייתי כורך תדפיס זה בזהב טהור עובי אצבע. לפחות כדי שנדע להבדיל בין נבואות התורה לבין ספרי חול הנדפסים ברבבותיהם.

מבחני הנבואה

אדם אשר יבוא ויכריז על עצמו כנביא. וכדי לאמת זאת, הוא "יתנבא" כי הבחור אשר עליו הוא מצביע, עתיד לשאת אשה, ללדת ילדים, וכי אחד מילדיו יצא לחו"ל שלב מסוים מחייו. האם כאשר הדברים אכן יתרחשו, נסיק כי יש כאן נבואה שהתגשמה??

ברור שלא. שהרי כל שלשת פרטי ה"נבואה" די מצויים וצפויים (נישואין, ילדים, נסיעה לחו"ל מסיבה כלשהי), וניתן בהחלט ליטול סיכון קל ו"לנבא" את כל זאת מתוך ניחוש בלבד.

אולם, אם האומר יאמר כך: "כל ילדי משפחה זו עתידים לצאת לחו"ל. הם ייצאו בניגוד לרצונם. המדינה אליה יגיעו היא – מצרים, אולם הכופים אותם לצאת לא יהיו מצרים, אלא בני אומה חדשה שאינה קיימת עדיין, ושפתה אינה ידועה. בני המשפחה הגולים יגיעו למצרים לא במסלול היבשתי המצוי, אלא במסלול הימי, באניות. ושם הם ימכרו את חפציהם במחיר הפסד. לאחר מכן כל אחד מהאחים יצא למדינה אחרת בעולם. החיים בכל המקומות החדשים יהיו קשים ביותר, והגעגועים הביתה ילכו ויתגברו. אני מבטיח ומתחייב שיבוא יום והם ישובו מכל רחבי העולם! כל אחד וסיפורו עמו כיצד הצליח לחזור הביתה. זאת ועוד, עם צאתם מביתם בארץ, כל צמחי גינות הבית והעציצים ירכינו ראשם וינבלו כאילו אבלים הם על הנטישה הכפויה, וכל ניסיונות השכנים להשקותם ולהחיותם יעלו בתוהו. אולם עם שוב בני המשפחה מכל רחבי העולם לביתם, למרבה הפלא – ילבלבו צמחי הגן וכל העציצים והאדניות יפרחו!"...

במקרה זה, אם אכן כל הפרטים יתגשמו במדויק, מבטינו יהיה שונה לחלוטין. שהרי אי אפשר בשום אופן לדעת מתוך הימור וניחוש פרטים כה רבים, ובפרט שהם גם בלתי הגיוניים ובלתי צפויים. שהרי 1. מנין שכל ילדי אותה משפחה עתידים לצאת לחו"ל? 2. מנין שהם ייצאו דוקא למצרים? 3. ומנין שדוקא בדרך הים ולא בדרך אחרת? 4. כיצד הוא ידע שיציאתם מן הארץ תהיה בכפיה? 5. ועל ידי בני אומה חדשה ששפתה אינה ידועה?? 6. כיצד הוא ידע את נושא מכירת נכסיהם? ובמחיר הפסד! 7. אולי הם ישתקעו במקומם החדש? מנין לו שהם יתפוררו במדינות רבות?? 8. ומנין שלבסוף ישובו? הרי יש כאן מהלכים בלתי צפויים בעליל! 9. מה איכפת לצמחים מי מטפל בהם, ומנין למבשר שהם "ישמרו אמונים" לתושבי הבית?

כלומר, צפיית העתיד לא תיחשב כנבואה – גם אם התגשמה, אלא כאשר היא כוללת בתוכה נתונים עתידיים בלתי צפויים ובלתי הגיוניים, אשר אינם ניתנים בשום

אופן לחיזוי מראש באמצעות ניחוש הגיוני. וככל שפרטי הנבואה יהיו מוזרים, אבסורדיים ופרדוקסליים יותר, כן תוכיח התגשמותם את אמיתות הנביא ונבואתו.

והנה, המתבונן בנבואות התורה מגלה להפתעתו כי התחזית המורכבת הנ"ל חיוורת מאד ביחס למורכבות ו"מוזרות" פרטי הנבואות המופיעות בתורה. אותן נבואות ענק המתפרסות על פני דורות רבים, וכוללות בתוכן אבסורדים ופרדוקסים רבים המבטלים לחלוטין את הסבירות והסיכוי שיתגשמו במהלך טבעי ונורמטיבי, ומשום כך אינם ניתנים בשום אופן לניחוש מראש. ועל אף זאת, צעד אחר צעד, דור אחר דור, הלכו פרטיהן והתגשמו עד השלימות המוחלטת, וכדלהלן.

נפתח בשתי נבואות ענק, מן המרכזיות והחשובות בהסטוריית עמינו.

הנה נתבונן בפסוקי התורה (אשר ניתנה, לפי קבלתנו מאבותינו, לפני למעלה משלושת אלפים ושלוש מאות שנה עוד בטרם נכנסו ישראל לראשונה לארץ. יש לציין שגם ראשי הכופרים מסכימים שהתורה לא נכתבה לפני פחות מאלפיים וארבע מאות שנה, עת תורגמה ליוונית בתרגום השבעים).

שתי נבואות קשות העוסקות בחורבן הארץ וגלות העם מארצו מופיעות בתורה. האחת בפרשת בחוקתי שבספר ויקרא, והשניה בפרשת כי תבוא שבספר דברים.

קריאה שטחית של שתי הנבואות הללו מעניקה את ההרגשה כי הן דומות מאד, והכפילות בלתי מובנת. אך כשמתבוננים בפרטי הדברים המופיעים בהם מבחינים בעשרות (!) הבדלים דקים היוצרים שתי תמונות שונות לחלוטין, אשר בדיקה הסטורית מגלה למרבה הפלא כי כל אחת מהן עוסקת בתקופה אחרת לגמרי. הפרשה הראשונה תואמת להפליא – לפי עדות הסטוריונים, את אשר התרחש בתקופת חורבן בית ראשון ואת הגלות שלאחר החורבן, ואילו הפרשה השניה תואמת להפליא את אשר התרחש בתקופת חורבן בית שני, ואת הגלות שלאחר החורבן!

פירוט ארועי ומאפייני הגלות הראשונה

נשתחרר נא לרגע ממשקעי אלפיים שנות גלות, וננסה לחוש את הרגשת אחד מתושבי ירושלים שבארץ ישראל בתקופת מלכי ישראל.

הנה ארמונות נכבדי ירושלים נשקפות מבעד לחלון, כשביניהם בולט בהדרו ארמון המלך. לא הרחק מכאן, בראש הר הבית, ניצב בית המקדש בתפארתו, חומות חצירו הנהדרים, החסונים והחלקים (ללא חורי אבני הכותל, וללא צמחית שריד החורבן) מקיפים אותו מארבע רוחותיו. כל עם ישראל מתגורר רק בארץ ישראל.

והנה מתיישבים אנו בסמוך לשלחן, גוללים את הקלף בו כתובים פסוקי התורה אשר ניתנה זמן לא רב קדם לכן, וקוראים:

"אם בְּזוֹקְתִי תֵלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְנָתַתִּי ...

וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי, וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה וְאִם בְּזוֹקְתִי תִבְמָאֲסוּ, וְאִם אֵת מִשְׁפָּטַי תִּגְעַל וְנִפְשְׁכֶם לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת אֵת כָּל מִצְוֹתַי, לְהַפְרֹכֶם אֵת בְּרִיתִי, אִף אֲנִי אֶעֱשֶׂה וְאֵת לְכֶם, וְהִפְקַדְתִּי ... (1) וְנָתַתִּי אֵת עָרֵיכֶם זֹרְבָה, (2) וְהִשְׁמֹתִי אֵת מִקְדְּשֵׁיכֶם. (3) וְהִשְׁמֹתִי אֲנִי אֵת הָאָרֶץ וְשָׁמְנוּ עָלֶיהָ אֵיבֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים בָּהּ. (4) וְאֵתְכֶם אֲזַרְה בְּגוֹיִם, (5) וְהִרִיקְתִּי אֲזַרְיֶכֶם זֹרְב." (ויקרא כו, יד-לד)

חמש נבואות יש כאן:

א. ערי ישראל על בתיהם וארמונותיהם המפוארים ייחרבו.

ב. בית המקדש ימחה.

ג. אויבינו אשר יכבשו את הארץ לא יצליחו להפריחה מחדש, וזאת על אף היותם יושבים בה. ("ושממו עליה אויביכם היושבים בה"). ארץ ישראל תשמור לנו אמונים. (כאב המעניש את בנו בהפסד חדרו הפרטי. אך עם זאת הוא מבשר לו שהחדר לא ינתן למישהו אחר, אלא ישאר שמם וממתין, עד אשר הבן האהוב יהיה ראוי לשוב אליו).

ד. אנו לא נשאר במדינת גלות אחת, אלא נתפזר באומות. (ואכן, גם בגלות הראשונה התפזרנו בין האומות וכדברי המן לאחשורוש באותה תקופה (אסתר ג, ח): "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים בכל מדינות וכו').

ה. לאחר הזריה לא נמצא מנות, אלא תרדוף אחרינו חרב. (חנניה משאל ועזריה הושלכו לכבשן האש, דניאל לגוב האריות, המן גזר להרוג את כל היהודים וכו')

כיצד הדברים נשמעו בתקופת מלכי ישראל שלפני חרבן הבית הראשון?

ו. ... כיצד הם נשמעים לאחר התגשמותם, במבט לאחור??

מספר שנות הגלות הראשונה

וכמה זמן תארך גלות ראשונה זו? האם יש מי שיכול היה לצפות זאת מראש ולהתחייב על כך??

הבה נשוב לפסוקים הנ"ל ונתבונן בהם ובפסוקים שאחריהם:

וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי, וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת
הָאֵלֹהִים, וְאִם בְּזוֹקְתֵי תִמְאָסוּ, וְאִם אֶת מִשְׁפָּטֵי תִגְעַל
נַפְשְׁכֶם לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתַי... וְהִפְקַדְתִּי
עֲלֵיכֶם... וְאֶתְכֶם אֲזַרֶּה בְּגוֹיִם וְהִרִיקְתִּי אֲזוֹרֵיכֶם וְזָרַב
וְהִיתָה אֶרְצְכֶם שְׂמֹמָה וְעַרְיִכֶם יִהְיוּ זָרָבָה. אִזְ תִּרְצֶה
הָאָרֶץ אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ כָּל יְמֵי הַשְּׁמֹמָה (=היותה שִׁמְמָה) וְאֵתֶם
בְּאָרֶץ אֲיִבִיכֶם. אִזְ תִּשְׁבַּת הָאָרֶץ וְהִרְצִית אֶת
שַׁבְּתֹתֶיהָ. כָּל יְמֵי הַשְּׁמֹמָה תִּשְׁבַּת - אֶת אֲשֶׁר לֹא
שַׁבְּתָה בְּשַׁבְּתֵיכֶם בְּשַׁבְּתֵיכֶם עָלֶיהָ." (ויקרא כו, ג-לו)

כותב התורה מכריז עוד בטרם כניסת העם לארץ ישראל: אם לאחר בואכם אל הארץ לא תשמרו את מצוותי, ובתוכם מצוות שביתת הארץ (בשנה השביעית, וביובל את פרטי הדינים ראה בויקרא פרק כה) לא תהיה לכם זכות ישיבת קבע בארץ ישראל ואתם תאלצו לעזוב את הארץ למשך מספר שנים המקביל למספרי שנות השמיטה אשר לא תשמרו כדין. כך על כרחכם תשבות האדמה ממלאכה כאשר הנכם בסבל הגלות, תחת אותם שנים אשר היה עליכם להשביתה ממלאכה מרצונכם הטוב.

והנה, חישוב של שנות השמיטה והיובל בתקופת אי קיום מצוות התורה בארץ ישראל מתחילת תקופה זו ועד שנת חורבן הבית הראשון וגלות ישראל מארצו, מגיע לשבעים שנה [את החישוב המפורט והמדויק ניתן לראות בדברי רש"י, ויקרא כה, לה].

ואכן, עם צאת עם ישראל לגלות שולח ירמיה הנביא בצו ה' איגרת אל הגולים שבבל:

"ואלה דברי הספר אשר שלח ירמיה הנביא מירושלם אל יתר זקני הגולה ואל הכהנים ואל הנביאים ואל כל העם אשר הגלה נבוכדנאצר מירושלם בבבל."

ובין דברי האגרת הוא מכריז:

"כי כה אמר ה', כי לפני מלאת לבבל (=לגלות בבל) שבעים שנה אפקד אתכם. והקמתי עליכם את דברי הטוב להשיב אתכם אל המקום הזה." (ירמיהו כט, א-י)

ומה באמת אירע? הנה עדותו של עזרא הסופר, מנהיג עולי גלות בבל ומבוני בית

שני:

"ובשנת אונת לכורש מלך פרס, לככות דבר ה' מפני ירמיה, העיר ה' את רווח כרש מלך פרס ויעבר קול בכל מלכותו וגם במכתב לאמר:

כה אמר כרש מלך פרס... מי בכם מכל עמו יהי אלהיו עמו ויעל לירושלם אשר ביהודה ויבן את בית ה' אלהי ישראל הוא האלהים אשר בירושלם." (עזרא

א, א-ג)

עזרא מעיד כי עם כלות הזמן עליו דיבר ה' מפי ירמיהו, התעורר שליטה של ארץ ישראל, הלא הוא כורש מלך פרס, ובאורח בלתי מוסבר מלבד העובדה שזוהו רצון הבורא, הוא מרשה לגולים לשוב לארצם ולחדש את מרכזם הרוחני, את בית המקדש.

ואכן, בספר המסכם את ההיסטוריה בתקופת התנ"ך, ספר דברי הימים (ספר אשר נכתב ופורסם מיד לאחר עליית גולי בבל!!), לאחר תיאור החורבן, מוזכרת תקופת המשכות שנות הגלות, מתוך קישורה ברור לנבואה התורנית. הנה לשונו:

"וישרפו את בית האלהים וינתצו את זוומת ירושלם וכל ארמנותיה שרפו באש... ויגל השארית מן הזורב אל בבל... עד מלך מלכות פרס. למלאות דבר ה' מפני ירמיהו, עד רצתה הארץ את שבתותיה"

כָּל יְמֵי הָעֲשִׂמָה שְׁבַתָּהּ, לְמִלְאֵת שְׁבָעִים שָׁנָה. (דברי הימים ב' לו', יט-כא)

ראוי לציין כי אין חולק בקרב ההיסטוריונים והחוקרים למיניהם על העובדה כי גלות בבל נמשכה כשבעים שנה. (אגב, ידוע כי נס פורים המפורסם התרחש במרוצת אותן שבעים שנות גלות, כאשר לכס המלוכה הפרסי עלה אחשורוש לאחר כורש ודריוש, אשר כבשו את בבל בתקופת מלכות בלשאצר, בנו השני של נבוכדנצר מלך בבל מחריב הבית הראשון).¹

1) יש לציין עוד שגם הנבואה על סופה של בבל התגשמה לחלוטין. וכפי שנאמר בישיעהו (יט) "והיתה בבל - צבי ממלכות, תפארת גאון כשדים, כמהפכת אלהים את סדום ואת עמורה. לא תשב לנצח ולא תשכון עד דור ודור". (וראה עוד אודות חורבן בבל בנבואת הנביא ירמיהו ופרקים נ-נא). הנה ציטוט מתוך הספר "מסע אל פסגת הר סיני" (עמ' 63) בענין זה:

"לו היו הנביאים מבטיחים כי בבל תחרב ללא ציון תאריך מדויק, לא היה בדבריהם משום נטילת סיכון. ואולם, נבואה זו איננה נבואת חרבן גרידא, לפנינו הבטחה חד משמעית שמהרגע בו תחרב בבל לראשונה, אחרי שהנבואה נאמרה, עד... הנצח, איש לא יצליח לבנותה! איזה אדם יעזו לדבר על נצח? מנן לילוד אשה מה צופן העתיד הבלתי מוגבל בחובו?! הן כדי לדאוג שנבואה זו תתגשם יש צורך לשמור על חורבות בבל לכל ימיו איש לנסות ולבנותה! עלינו לזכור, כי גם בימינו אנן, ימים בהם הטכנולוגיה כה מתקדמת ובקלות יחסית ניתן ליצור תשתית, מכל מקום, ערים שחרבו - אם במלחמה, אם באסונות טבע - חזרו ונבנו שנית באותו מקום עצמו. אפילו הירושימה ספוגת הקרינה הקטלנית, שההגיון חייב לכאורה להימנע מלבנות תחתיה עיר באותו מקום, חזרה ונבנתה שנית במקומה הראשון. קל וחומר בעת העתיקה, עת שכה קשה היה לבנות תשתית. בהרבה מהחפירות הארכיאולוגיות, בהן מגלים שרידי ערים עתיקות, מגלים שכבות מספר וביניהן גם שכבות שרופות-אש, תופעה המלמדתנו כי העיר שחרבה חזרה ונבנתה, פעם אחר פעם, ובאותו מקום. לנבא כי עיר מסוימת תחרב ולא תיבנה לעולם, יש בכך נטילת סיכון של ממש! הסיכוי הריאלי שנבואה כזו תתגשם נמוך ביותר, בעיקר בהתחשב בעובדה שעל הנבואה להתגשם ללא הפסקה! לאורך כל ההיסטוריה... עד סוף כל הדורות...! לנצח ממש! ובעיקר כשמדובר על מקום כמו העיר בבל, מרכזה של האימפריה הבללית, הן כה רבים חלמו לבנותה, ולשלוט ממנה על ממלכתם כממשיכי דרכו של נבוכדנצר רב התהילה, אלכסנדר מוקדון רצה להופכה לבירת הקיסרות רחבת הידים שלו, אלא שמת טרם הוגשם החלום, ומיד אחר כך התפצלה המלכות, והתכנית נגנזה. כה מרכויות היתה בבל! ועל עיר כזו מנבאים ירמיהו וישעיהו כי "לא תשב לנצח"! ונהרי משפטים אחדים מתוך הערך "בבל" ב"אנציקלופדיה המקראית": "בבל (עיר) - עיר זו שהיתה במשך האלף השני והאלף הראשון לפסה"ג בירתן של אימפריות שונות, לא נשאר ממנה היום אלא שדה חורבות נרחב על שפת נהר פרת ממזרחו..." ד"ר פנחס ביברפלד בספרו: ENCIANT JEWISH HISTORY כותב: "אחרי מלך כורש עוד הוסיפה בבל להיות עיר חשובה, אחת הבירות של האימפריה הפרסית, אבל לאט לאט חרבה העיר ללא תקנה, אלכסנדר מוקדון חלם להופכה למרכז הממלכה האדירה שלו אך מותו הפתאומי מנע מימוש הרעיון, הריסותיה שקיימות עד היום מעידות על אמיתותן של נבואות נביאי ישראל".

פירוט אירועי ומאפייני הגלות השניה

והרי תקציר הפרשה השניה המופיעה בספר דברים (פרק כה) ועוסקת בחורבן הבית השני. בפרשה זו צופה התורה מראש כי:

א. האומה הפולשת וכובשת לא תהיה אחת משכנותיה של ישראל אלא תגיע ממרחק. (דברים כה, פסוק מט: "ישא ה' עליך גוי מרחוק").

ב. אומה זו תהיה חדשה ובלתי ידועה גם לאבותינו. (פסוק לו: "גוי אשר לא ידעת אתה ואבותיך").

ג. לאומה זו יהיה קשר סימלי כלשהו לנשר. (שם: "כאשר ידאה הנשר").

ד. שפת האומה תהיה שפה בלתי מובנת ובלתי ידועה באזורנו. (שם: "גוי אשר לא תשמע לשונו").

ה. סבל ויסורים ילוו את תקופת החורבן. (פסוקים טו-מט).

ו. האומה הכובשת תוריד אותנו לגלות במצרים. (וזאת על-אף שלפי הנתונים הנ"ל ("גוי אשר לא ידעת אתה ואבותיך", "אשר לא תשמע לשונו"), האומה הכובשת לא תהיה האומה המצרית, שהרי אותה הכירו אבותינו ואף השתעבדו על ידם! לפנינו סתירה פנימית ובלתי הגיונית, לכאורה, בתוך הנבואה) הארץ ממנה יצאנו. (פסוק סח: "והשיבך ה' מצרים").

ז. הידידה למצרים לא תהיה בדרך היבשה אלא דרך הים (שם: "והשיבך ה' מצרים באוניות").

ח. במצרים הגולים יוצעו למכירה לעבדים ולשפחות. (שם: "והתמכרתם שם לאויבך לעבדים ולשפחות").

ט. לדוב שפע הגולים הנמכרים לעבדים ולשפחות, יירדו המחירים פלאים ויגיע שלב שלא יהיו קונים. (שם: "ואין קונה").

י. במרוצת הגלות עם ישראל יפוור ויופץ בכל רחבי העולם. (פסוק סד: "והפיצך ה' בכל העמים מקצה הארץ ועד קצה הארץ").

יא. אומות העולם יגזרו גזירות שמד של עבודה זרה על ישראל ויהיו כאלה שלא יעמדו בניסיון ויעבדו עבודה זרה. (פסוק סד: "ועבדת שם אלוהים אחרים אשר לא ידעת אתה ואבותיך, עץ ואבן").

יב. סכנת חיים תרחף על היהודים בשנות הגלות. איש אינו יודע מה ילד יום. (פסוק סו: "והיו חיך תלויים לך מנגד וכו'").

יג. על אף היותך עם קטן, תהיה העם המדובר והמושם ביותר. (פסוק לו: "והיית לשמה למשל ולשנינה (מלשון שינון, דיבור חוזר ונשנה) בכל העמים אשר ינהגך ה' שמה").

המתבונן בעדויות שנתרו בידינו מאותה תקופה קשה של חורבן בית שני בידי הרומאים, ובספרי ההיסטוריונים העוסקים בחקר אותה תקופה, עומד נפעם לנוכח ההקבלה המדוייקת שבין הפירוט שנצפה מראש לבין התגשמותו לפרטי פרטיו.

א. הרומאים, כידוע, אינם שכני ארץ ישראל אלא הגיעו אליה מרומא הרחוקה. (דברים כה, פסוק מט: "ישא ה' עליך גוי מרחוק").

ב. אומה זו נוצרה מבלייל של שבטים סמוך לזמן החורבן, משום כך היו עם חדש ובלתי מוכר לאבותינו. (פסוק לו: "גוי אשר לא ידעת אתה ואבותיך").

ג. סמל הלגיון הרומאי היה: "נשר". (שם: "כאשר ידאה הנשר").

ד. השפה הרומאית לא היתה מוכרת במזרח. (שם: "גוי אשר לא תשמע לשונו").

ה. על הטבח הנורא והסבל האיום אשר סבל עמינו בתקופת החורבן, אין צורך להאריך. ניתן לקרוא את הפירוט המופיע בפסוקים (טו-מט) ולחשוב – לאור דברי ההיסטוריונים מאותה תקופה, שמדובר בדיווח על העבר במקום על העתיד...

ו-ט. מינטר – ההיסטוריון הגרמני הנודע – כותב: "מעתה, אחרי שנלכדה ביתר, בא הכל תחת עול רומי, אבל פלסטינה היתה לתל שממה... השבויים, במספר אשר לא יספר מרוב, נמכרו ממכרת עבד. תחילה אצל שוק השנה, ואלה שלא נמכרו שם הובלו למצרים באניות..." שירר – היסטוריון גרמני אחר – מספר כי מספר העבדים במצרים היה כה גדול עד כי מחיר כל עבד היה כמחיר מנת כלכלה של סוס. יש לציין שנתונים אלה מופיעים גם ב"כתבי הורונימוס", וכן ב"תולדות עם ישראל בימי קדם" (עמ' 321). הרי שכל פרטי הנבואה האמורה התגשמו: 1. "והשיבך ה' מצרים, 2. "באניות, 3. ונמכרתם שם לעבדים ולשפחות ואין קונה". (פסוק סח)

י. עם ישראל התפזר בכל ארצות ועמי העולם. (פסוק סד: "והפיצך ה' בכל העמים מקצה הארץ ועד קצה הארץ"). יש להדגיש שבנבואה הראשונה העוסקת בגלות בית ראשון נאמר רק "ואתכם אזרה בגויים". כלומר, לא תשארו מרוכזים במדינת גלות אחת, אלא תפוזרו. אך לא נאמר שהפיזור יהיה בכל רחבי העולם כנאמר כאן בגלות השנייה. ואכן, בגלות הראשונה אמנם התפזר העם בגויים, אך הפיזור היה בבבל, פרס, מדי ועוד ארצות. (וכדברי המן

לאחשוּרוֹשׁ "ישנו עם אחד מפורד בין העמים" וכו'), אך רק בגלות שלאחר החורבן השני הפיזור היה בכל רחבי העולם, הן בארצות הישנות והן בארצות החדשות שהתגלו, עד שאין מדינה שאין בה יהודים).

יא. במרוצת הגלות הפסיד עם ישראל רבים מבניו אשר עקב איומים ברצת, פוגרומים ושמרות או מתוך רצון להימלט מצרות הגלות, נטשו את דת אבותיהם. (פסוק סד: "ועבדת שם אלוהים אחרים אשר לא ידעת ואבותיך, עץ ואבן". אגב, יש הרואים בייתור המילים עץ ואבן רמז לנצרות (עץ - עצו של הצלב), ולאסלם (אבן - אבן הכעבה שבמכה) אותן דתות אשר היוו את עיקר רודפי היהדות וגוזרי גזירות השמד במרוצת גלות זו).

יב. סכנת חיים תמידית ריחפה על ראשי היהודים בארצות הגלות. גם בזמנים שנראו פחות או יותר כטובים, איש לא ידע מה ילד יום. (פסוק סו: "והיו חייך תלויים לך מנגד וכו'").

יג. העם היהודי הוא העם הקטן ביותר. ובכל זאת, במקום שיהיה עם זניח שההתייחסות אליו מועטת, למרבה הפלא הוא העם המדובר ביותר!! (פסוק ל"ז: "והיית לשמה למשל ולשנינה (מלשון שינון, דיבור חוזר ונשנה) בכל העמים אשר ינהגך ה' שמה"). לדוגמא, הנה מיליונים מתו ומתים ברעב ובסכסוכים בין עמים ושבטים במקומות שונים בעולם, והנושא בקושי מקבל התייחסות באחד העמודים הפנימיים של עיתוני העולם. ואילו כל מאורע או מחדל שולי של העם היהודי הקטן זוכה לגינוי עולמי אדיר ממדים, ומקבל את כותרות התקשורת העולמית...)²

יש לציין עוד שכל הבטחה על טובה ונחמה, אשר נכללה בנבואת האזהרה על הגלות הראשונה (כגון: ארץ ישראל תשמור לנו אמונים, עם ישראל לא יכחד לעולם וכו') תקפה גם לגבי הגלות השנייה.³ שהרי גם בתקופת זעם והסתר-פנים, אב אוהב הוא

2 בשנת 1899 כתב מרק טווין ב-"HARPERS MAGAZINE": "לפי הסטטיסטיקה, אין היהודים יותר מאחוז אחד מן האנושות, פירור של אבק כוכבים, אבוד בתוך הזוהר של שביל החלב. ראוי היה שלא נשמע על היהודי, אבל שומעים עליו הטב, שומעים עליו מאז ומעולם, הוא הבולט ביותר על כוכב לכת זה". וגם את זאת ידעה התורה אלפי שנים מראש.

3 הנה דברי הרמב"ן (חי ופעל לפני כ-750 שנה) על הפסוק 'ושממו עליה אויביכם היושבים בה' (ויקרא כו, לב): 'זמה שאמר בכאן ושממו עליה אויביכם, היא בשורה טובה משרת בכל גלויותינו שאין ארצנו מקבלת את אויבינו. וגם זו ראייה גדולה והבטחה לנו, כי לא תמצא בכל הישוב, ארץ אשר היא טובה ורחבה

לנו, וכל נבואת אזהרה נוספת לא באה לגרוע מההבטחה הטובה שליוותה את נבואת האזהרה האחרת. (מלבד, כמובן, מספר שנות הגלות אשר הוא מיוחד לכל גלות כנאמר בפירוש בתני"ך). וכן מוכח מן ההתגשמות ההיסטורית שכל נסיונות הכובשים השונים של הארץ באלפיים השנים האחרונות להפריחה, עלו בתוהו.⁴ ורק עם חזרתנו אליה לאחורונה, החלה הארץ לפרוח בקצב מדהים.

עוד יש להוסיף כי בנבואה על גלות ארוכה זו לא נאמר לנו במפורש פרק זמן המִשְׁכָּה ותאריך סיומה. וזאת כדי שלא לייאש את הדורות הראשונים של העם היוצא לגלות. מסיבה זו, גם כאשר התגלה התאריך לדניאל (בחזון ארבע החיות, דניאל פרק ז' ופרק י"ב. ראה על כך בחוברת זו עמ' 47 ובהערה שם.) נמסר לו הדבר כקוד מוצפן ונאמר לו: "כי סתומים וחתומים הדברים וכו'" (דניאל יב, ט).

ובכל זאת, נאמרו לנו סימנים ברורים, אשר על פי התגשמותם נוכל לדעת כי הקץ הולך וקרב. הנה לשון התלמוד (סנהדרין צז, א) על אחד מהם:

"אמר רבי אבא, אין לך קץ מגולה (סימן גלוי לקץ) מזה שנאמר:

**וְאַתֶּם הָרִי יִשְׂרָאֵל עֲנַפְכֶם תִּתְּנוּ, וּפְרִיכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי
יִשְׂרָאֵל כִּי קָרְבוּ לָבוֹא".** (יחזקאל ל"ח)

ואשר היתה נושבת מעולם, והיא חרבה כמוה, וכולם משתדלים להושיבה, ואין לאל-ידם."

(4 לאחר שעלה הרמב"ן לארץ (באמצע המאה ה-13), כתב משם מכתב לבנו, ובין השאר הוא כותב: "ומה אגיד לך בענין הארץ, כי רבה העזובה וגדול השימון, וכללו של דבר, כל המקודש מחברו חרב יותר מחברו, ירושלים יותר חרבה מן הכל, וארץ יהודה יותר מהגליל". גם תיירים לא יהודים אשר ביקרו בארץ לא יכלו להתאפק מלהביע את פליאתם על שממת הארץ אשר עמים שונים בתקופות שונות התגוררו ומתגוררים בה, ובכל זאת אינה פורחת. הנה למשל דברי מרק טוויין כאשר ביקר בארץ בשנת 1887: "ארץ ישראל יושבת בשק ואפר, מרחף עליה כישופה של קללה, ששדפה את שדותיה, ואסרה את תעצומות כוחה באזיקים, ארץ ישראל שוממה וחשוכת חמדה, היא אינה שייכת יותר לעולם המעשה... ארץ חלומות" (Innocents Abroad)

ואכן, כאשר הגיעו החלוצים ליישב את הארץ מצאוה ארץ מלחה ומלאה קוצים וברקנים, ביצות, יתושי מלריה וחידיקי מחלות שונות. (מי מעלה זאת בדעתו כיום בנסיעה בינעירונית כאשר שדות ענק מעובדים ומורקים פרוסים לפניו למלוא העין?) ואת כל זאת צפתה התורה מראש באומרה (דברים כט, כא): "ואמר הדור האחרון, בניכם אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר יבא מארץ רחוקה וראו את מכות הארץ ההיא ואת תחלואיה אשר חילה ה' בה, גפרית ומלח שרפה כל ארצה, לא תזרע ולא תצמיח ולא יעלה בה כל עשב..."

כלומר, כאשר ארץ ישראל תתן פריה בעין יפה, הרי זה סימן לקירוב הקץ. ואין לך קץ מגולה יותר מזה.

יש לזכור שהדברים נכתבו כאשר ארץ ישראל היתה ארץ שממה. (וראה בסוף החוברת (עמ' 55) פירוט נוסף אודות סימני ומאפייני התקופה הסמוכה לגאולה).

יטיב לקלוט את עוצמת הדברים כראוי, מי שיתאמץ לשחרר את מחשבתו מתקופתנו, וינתק את עצמו מידיעותיו ההיסטוריות, ורק אחר-כך ישוב ויתבונן בפסוקי הנבואה הנ"ל. או אז יחוש היטב ויתפעם מהעובדה שכל הפרטים הנ"ל אינם דיווח של היסטוריון אשר כתב עתה אודות אשר היה בעבר, אלא צפי עתידי אשר נכתב לפני אלפי שנים עוד בטרם נכנסו אבותינו לארץ, על אשר יהיה בעתיד.

רק קורא הדורות מראש, אשר בידו השליטה גם על העתיד, יכול להתחייב התחייבויות עתידיות רחוקות טווח ומורכבות כל-כך, ולעמוד בהן!

השרדות עם ישראל בכל מצב

נפליג נא במנהרת הזמן של ההיסטוריה, ונדמה את עצמנו כחלק מקהילה יהודית בתקופה סוערת, כאשר קהילות שלמות נטבחות ומושמדות זו אחר זו, כבתקופת מסעי הצלב, השואה, וכדו'. ידוע על רבים מאד, מן הצד הטובת ומן הצד הנטבת, אשר חשו ואף התבטאו כי סוף היהודים הגיע.

נאזין נא להמשך פסוקי התורה בנבואת הגלות (בפרשה הנ"ל):

וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲיִכִּיָּהֶם, כִּי לֹא מֵאֲסִתִּים
וְכֹל אֲעֲלֵתִים לְכַלְתֶּם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּם, כִּי אֲנִי ה'
אֱלֹהֵיהֶם. (ויקרא כו, מד)

כותב התורה מתחייב ומבטיח: עם ישראל לא יושמד לעולם! אני הוא אלוהיהם

אוהבם המכה אותם להשיבם למוטב, והריני מכריזו שבכל מצב לא מאסתים ולא געלתים לכולתם.

כיצד הדברים נשמעו בתקופות טבח וחורבן כללי? ומה דעתנו עליהם היום?

היבול בשנה השישית X 3 (!)

כידוע, אפילו הבוטניקאים המומחים ביותר אינם מסוגלים להתחייב בכמה אחוזים יגדל היבול השנה בכל שדות הארץ, יותר מבשנה הקודמת. וזאת גם אילו היה ברור להם מסיבות כלשהן שאכן היבול ירבה השנה.

בודאי שאין מי שיוכל לצפות מראש בודאות מוחלטת את הגידול באחוזים בשנים הבאות, ובודאי ובודאי שאיש לא יהמר להתחייב על מחזוריות קבועה של גידול מסויים באחוזים בכל מספר שנים קבוע.

והנה, "למרבה הפלא" כותב התורה כותב את הדברים הבאים:

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר:

דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם, וְשָׁבַתָה הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לָּהּ. שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כְּרִמָּה וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ. וּבַשְּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שִׁבְתָּ שַׁבְתּוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שִׁבְתָּ לָּהּ. שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכְרִמָּה לֹא תִזְמַר. אֶת סְפִיזוֹ קָצִירָה לֹא תִקְצֹר וְאֶת עֲנָבֵי זִיזְרָה לֹא תִבְצֹר. שְׁנַת שַׁבְתּוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ...

וְכִי תֹאמְרוּ מַה זֶה נֹאכַל בַּשְּׁנָה הַשְּׁבִיעִית, הֵן לֹא זִרְעָה וְלֹא נִאֲסַף אֶת תְּבוּאָתֵנוּ?

וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשְּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשִׂיתָ אֶת הַתְּבוּאָה לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים." (ויקרא כה, א-כא)

כותב התורה מצווה, ומבטית.

מצווה: מעת כניסתכם לארץ ישראל, הנכם רשאים לעבוד בארצות הארץ ששנים. אך בשנה השביעית עליכם לשוב ממלאכת עבודת האדמה שנה תמימה. (מלבד מלאכות ההכרחיות להצלת דבר האבד וכמו שנתבאר בתורה שבעל פה ונכתב במשנה ובתלמוד מסכת מועד קטן). ושוב הנכם רשאים לעבוד שש שנים ולשוב ממלאכת האדמה בשנה השביעית, וכן הלאה.

ומבטיח: לא אשאיר אתכם שנתיים ללא מזון. בשביעית, ועד שתצמח תבואת השמינית. אלא: וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים (!). אם שדה זו מניבה יבול שנתי במשקל עשרים טון, אמנם כך יהיה במשך השנה הראשונה והשנייה והשלישית וכו', אך בשנה הששית היבול יהיה במשקל ששים טון! יבול אשר יספיק מלבד לשנה הששית, גם לשנה השביעית ולשנה השמינית, עד קציר היבול החדש אשר נזרע בשמינית⁵.

(5) מעניין לציין כי אף על פי שבזמננו אין התחייבות נבואית זו חלה במלואה, (לפי שהשביעית בזמן הזה אינה אלא מדברי חכמים. עיין סמי"ע חו"מ סי' סז ס"ק א ועיין חזון איש שביעית סימן יח ס"ק ד) בכל זאת גם בזמננו, המתמסרים לקיום מצות השמיטה מדווחים על תופעות מדהימות. הנה ציטוט מתוך איגרת שכתב הרב הצדיק בנימין מנדלסון זצ"ל רב מושב קוממיות, בשנת תשכ"ג (1963), למחבר ספר "משנת יוסף" על מסכת שביעית: "... כי אחרי אותה שנת השמיטה תשי"ב לא היה לנו חטים לזרוע, לפי שבחטים משביעית לא רצינו לזרוע, ובדוחק השגנו חטים מקיבוץ סמוך משנה ששית, חטים שבורים ומתולעים שלא היו ראויים לזריעה כלל. ושאל אותי - להבדיל בין חיים לחיים - האברך המופלג ר' יחיאל ע"ה שהוא ראש ענף הפלחה בקוממיות, מה לעשות. ואמרתי לו אם אין על-פי הלכה חטים אחרים, תהיה מאמץ בחי העולמים וזרוע וכלשון הירושלמי המובא בתוס' שבת ל, א והשיית יעזור בחטים אלו.

והנה כל סביבותינו שחקו עליו, על שזרע בחטים כאלה, והזהירוהו לבל יעשה הזיק של כעשרים אלף ל"א, אך הוא בתום לבבו מילא אחר דברי, ובטחנו בהשיית. והנה בשנה זו לא היו גשמים בתחילת החורף וכל אלה שחרשו בסוף שביעית וזרעו תיכף במוצאי שביעית נרקבו ורעיהם בקרקע היבשה, ואנחנו לפי שלא חרשנו בסוף קיץ של שנת השמיטה גם לא בחול-המועד סוכות של מוצאי שביעית ונמשכה חרישתנו עד מאוחר לתוך החורף, ואחר-כך נמשכה ורעיתנו וכשגמרנו בחדשי החורף התחילו הגשמים לרדת בשפע, והצלחנו בעויה בתבואתנו בברכה מרובה מאד. ונעשו פלאות בחטים השבורים והמתולעים שזרענו, כי גדלו והצליחו ועשו פרי, בזמן שבכל הסביבה לא היה יבול והיה לאות שהשיית שולח ברכתו לשומרי שביעית.

עוד שני דברים נפלאים היו לנו בקוממיות בשמיטה תשי"ט שמרן הגאון מברסק זצ"ל אמר עליהם שמצוה לפרסמם, לכן אודיעם לכבוד תורתו. בחדשים הראשונים של שנת השמיטה היה זרוע בשדות מאכלי בהמה שנזרעו לפני שביעית, שמותר לקצור בשביעית ולאכול בקדושת שביעית כשיטת הרמב"ם ז"ל שנהגים כן בארץ-ישראל. והנה ביום ששי אחד בא ארבה לרוב לכפרים הסמוכים. ואנשי מקומנו באו אלי בחרדה שיש סכנה גדולה של אכילת כל הנזרע, לידי הארבה. ואמרתי נראה ישועת השיית בשמיטה. והנה בא מתנה גדול של ארבה עד לגבול קוממיות, וכשאך הגיע לגבולנו תיכף פנו לנו עורף, וכלעומת שבא כן הלכו, ולא נשאר ארבה אחד בכל גבולנו ולא הזיקו מאומה. וכשספרתי זאת למרן הנ"ל זצ"ל, אמר זה מופת מצריכים

לספר,

הדבר השני בשנת תשי"ז החליטה הסוכנות לנטוע פרדסים לכמה ישובים וביניהם גם לקוממיות. אמנם העמדנו תנאי כי מסכימים אנחנו רק אם יתחייבו לשמור כל הלי' שמיטה בפרדס לפי הוראותי. כשנה או יותר נתעכב הדבר בגלל זה, כי הם סרבו למלא אחר התנאי שלנו ואנחנו עמדנו ע"ז כצור חלמיש. ובמשך הזמן התייאשנו כבר מכל הפרדס הגם שבעבודות הפרדס היו מתפרנסות כמה וכמה משפ' והיה מגיע רווחה לקוממיות. עד שבשנת תשי"ח דברנו עם מנהל הפרדסים מר ויגודסקי, והסברתי לו את גודל קדושת השמיטה ועד כמה שחביב עלינו קיום מצוה זו ונתרשם מאד. וקבלנו ממנו הודעה כתובה וחתומה על ידו, כי הפרדס ינטע וכל דיני שביעית ישמרו בו כפי הוראתי. וכן היה הפרדס ניטע, הושקע בו כחצי מליון ל"י ומנהלי הפרדס מלאו תמיד אחרי הוראתי.

והנה במשך זמן עבודת הפרדס בשנת השמיטה תשי"ט שנעשתה בדיוק כפי הוראתי, אמרו לי מנהלי הפרדס שלדעתם אני מסכן את הפרדס על-ידי שלא נעבד כראוי מחמת הוראתי, ואני עלול לגרום להפסד הסכום הגדול שהשקיעו בו. פעמים רבות הייתי חושב מה יהיה אך חוקתי את עצמי בבטחון בעצם המצוה ובזכות הפוסקים ויל' שלפי דבריהם פסקתי. ובפרט בזכות הרמב"ם ויל' שהחמירי כמותו הרבה פעמים שבדאי יעזור השי"ת שלא יתחלל שם-שמים על ידינו. וביה סוף מנחם-אב תשי"ט בא מנהל הפרדס ואמר לי בהתרגשות רבה כי שנים-עשר פרדסים ישנם תחת ידו, ובכולם עבדו כרגיל, מלבד בפרדס קוממיות שלא עשו את הרצוי והצריך לדעתם, ולבסוף פרדס קוממיות הצליח מאד, הרבה יותר משאר הפרדסים. ושאל אותי שאסביר לו הדבר ואמרת לי לו שה"אני מאמין" הראשון הוא שהשי"ת הוא לבדו עשה ויעשה לכל המעשים, וגם הפרדס. ולפי שאנחנו עשינו רצונו יתברך בפרדס, הצליח השי"ת את הפרדס וכך נרשם במחלקת הפרדסים הממשלתית: "הפרדס בקוממיות לא עובד בכל שנת השביעית והצליח". עד כאן ממכתבו של הרב מנדלסון וצ"ל.

עוד ראוי לציין כאן מה שהעיד הרב הצדיק אריה שכטר שליט"א שבשנת השמיטה תשכ"ז היה מחסור חמור של תפוחי אדמה ושום שלא נורעו באיסור, עבור משפחות ציבור שומרי מצוות. בקשת העדה החרדית ממשרד החקלאות לאשר יבוא ירקות אלו מחו"ל, נדחתה בטענה שיש בארץ כמות רבה. והנה, למרבה הפלא לאחר מספר ימים נאלצה אני מצרית לעגון באחד מחופי הארץ עקב תקלה, כאשר בבטן האניה טונות רבות של תפוחי אדמה ושום (!) האניה עוכבה לחקירה, וכדי למנוע ריקבון נוצר הכרח להתפטר ממתענה. במשרד החקלאות "נוכרו לפתע" בבקשת העדה החרדית והם הוזמנו מיד. כך רקם ה' מקרה ועוד מקרה "מקרה" אותיות רקם ה'. וכן רק מה"י עד התוצאה המושלמת למען שומרי מצות שביעית.

והרי עובדה ששמעתי מפי הצדיק המקובל הרב דוד בצרי שליט"א, אשר מכיר את פרטי המעשה מקרוב: חקלאי בעל שטחי חקלאות רבים נקלע לחובות כבדים ביותר. בתקופה קשה זו החל להתחזק ביהדות ולהשתתף בקביעות בשעורי תורה. היה זה בשנת תשנ"ג, כאשר כידוע, השנה שלאחריה שנת תשנ"ד היתה שנת שמיטה. בהתקרב שנת השמיטה שאל את רבו כיצד לנהוג והתשובה היתה כי עליו להשבית את כל שדותיו. הוא קיבל עליו לשמור את מצוות השמיטה כהלכתה ועמד בכך במשך כל השנה, כאשר זמנו מוקדש ללימוד תורה בכלל לחקלאים ובמסגרת "קרן השמיטה" המעניקה מלגות לחקלאים השובתים ממלאכתם בשנת השמיטה ולומדים בכלל על אף לחץ שהופעל עליו מצד קרובי משפחה שאינם שומרי תורה, אשר אמרו לו שוב ושוב: "הרי חובות כבדים רובצים עליך, ואך תשבות ממלאכה שנה שלימה??"

בסיום שנת השמיטה לאחר התלבטות מה לזרוע, זרע את כל שדותיו בעגבניות על אף שבשדות מגדלי העגבניות שלא שמרו שביעית כבר צמחו השתילים ואף התחילו להניב פרי. והנה, זמן לא רב חלף, ומוג אויר סוער פגע אנושות בכל שתילי העגבניות הקיימים, ונוצר מחסור חמור ביותר בעגבניות בכל הארץ. וכתב השורות זוכר היטב את יזנוק מחירי העגבניות באותה שנה ל-9 עד 12 ש"ח לק"ג במקום 1.5 עד 2.5 ש"ח. שדות העגבניות של מידענו שומר השמיטה, אשר נזרעו באיחור, לא נפגעו כלל. ועם הבשלת הפרי, לאחר תחרות בין סוחרי הירקות שולם לו מחיר גבוה יותר תמורת היבול המבוך. בסוף תקופת המכירה התברר לו כי הכנסותיו כיסו את כל חובותיו ואף נותר סכום נכבד בידו והוא השתמש בו לרכישת דירה....

ועוד עובדה פלאית אשר מתרחשת בימים אלה, בעת כתיבת הדברים ממש. כידוע, בכל עצי הפרי השונים, יש מגדלים השומרים שמיטה כהלכתה. יוצא מן הכלל הוא עץ הוית, שבו לא רק חלק מהמגדלים אלא כל או כמעט כל המגדלים שומרים את השמיטה כהלכתה, ואפילו אותם שאינם שומרי תורה ומצוות. וזאת לא רק משום שעץ הוית אינו זקוק לטיפול מיוחד, אלא גם ובעיקר משום שיבול מטעי הויתים אינו מגיע ישירות מהמטעים אל השווקים ולחנניות הפירות כשאר הפירות, אלא נשלח לכבישה במפעלי החמוצים או בבתי הבד המפיקים ממנו שמךוית. ואלה ברובם נמצאים תחת השגחה מהודרת של בדי"ץ כל שהוא. הדורש שמירת שמיטה כהלכתה. וכך נוצר מצב שבו כאמור השמיטה נשמרת כראוי בכל או כמעט בכל מטעי הויתים בארץ.

והנה בימים אלה (סתו תשס"א) מתבצע מסיק הויתים אשר הם כידוע יבול השנה הששית (שנת תש"ס). נמצאת בידי הקלטה של קריין החדשות ברדיו הממלכתי, מהתאריך ו' חשון תשס"א-4.11.00 (בשעה 24.00), והוא נשמע אומר כך: "מגדלי הויתים מדווחים כי היבול גדל השנה פי 3, וצופים אף לשמן באיכות טובה יותר מאשתקד". יש לזכור שלא כל תנודה באחוזי הגידול המשתנים באופן טבעי משנה לשנה מדווחת באמצעי התקשורת. עורכי החדשות מצאו לנכון לדווח על הגידול המדהים בשנה זו דווקא משום שמדובר בגידול שאינו הגיוני ואינו טבעי. גידול פי 3!! יש לציין שפלא הגידול המדהים ביבול הויתים גובר לאור העובדה שהשנה הששית (תש"ס) היתה כזכור, שנה שחונה ביותר, והיא הוכרזה כשנת בצורת! והרי לנו קיום ההבטחה האלקית כלשונה ממש לנגד עינינו: "וצויתתי את ברכתי לכם בשנה הששית, ועשת את התבואה לשלש השנים".

עדות דומה התפרסמה בעיתון "המודיע" בתאריך כ"ח תשרי תשס"א-27.10.00 מפי הדיין הרב שמואל טראוב, המעיד שכאשר ביקר בשנת תש"ס במושב מבוא חורון לשם קצירת החיטים למצה שמורה, הביעו כל הנוכחים את התפעלותם מהעובדה שכל דונם הצמיח יבול פי 3!

אין ספק שבהארת חסד זה, אשר הוא לפנים משורת הדין (שהרי כאמור שמיטה בזמן הזה אינה אלא ממצוות חכמים וההתחייבות התורנית אינה חלה על תקופה זו) הראנו ה' יתברך את אהבתו אלינו.

יש לציין שעדויות על גידול היבול פי 3 בשנה הששית ישנם גם משמיטות בשנים עברו. הנה למשל דבריו של רבי יהונתן אייבשיץ בספרו אורים ותומים (סימן ה'): "כשהיינו בארץ ישראל, בהלו נר ה' על ראשינו, כמה גדולה מצוה זו אשר בגללה בא נס גלוי לכל בארצנו, אשר תמיד בשנה הששית לשמיטה בדיוק, נתן השם יתברך ברכה בגידולי תבואות ופירות ארץ זאת למרבה, עד די סיפוק לשלש שנים. ובעת סמיכת שביעית ליובל וברכה כדי סיפוקן לארבע שנים, לכל אחינו בני ישראל שהיו בארץ ישראל".

יש להדגיש שאין כאן התחייבות לגידול במספר אחוים קטן – כמו אחוז אחד או שנים – המאפשר הסברים מתחמקים. מדובר כאן בגידול של 300%!! ובמחזוריות קבועה כל שש שנים!

נתבונן נא, מלבד בורא העולם בעל כל הכוחות, מי הוא זה אשר היה מעז להתחייב התחייבות כזו לעם שלם, איש איש ושדהו, התחייבות אשר בתוך מספר שנים תופרך ועלולה אף להפריך אצל רבים את כל דברי התורה?? הרי בתום השנה הששית יעמדו

והרי עדות נוספת: המקובל חכם סלמן מוצפי וצ"ל חיבב במיוחד את המצוות התלויות בארץ כגון: חלה, תרומות ומעשרות, שביעית, ערלה, לקט, שכחה ופאה. ואת אלו שאפשר היה לקיים היה דואג לקיים בשמחה מידי שנה בשנה. בגינת ביתו היה זרע חטים ומגדלם לשם מצות מצה של פסח, וכשהיה מגיע עת הקציר היה קוצרם בשמחה, משגיח עליהם משעת קצירה ושומרם מכל משמר, על מנת לאפות מהם מצה שמורה לערב פסח. את כל הפעולות הנעשות בחיטים לפני הטחינה היה עושה בביתו, וכמובן גם את הטחינה, שהיתה נעשית בריחיים של יד. עצם וריעת החיטים בכל שנה היתה לקיים את מה שכתוב בתורה: "שש שנים תורע שדך ואספת את תבואתה", על מנת שיוכל להפקיר את גינתו בשנה השביעית לקיים את המצוה הכתובה בתורה: "זהשביעית תשמטנה ונטשתה".

בכל שנה היתה גינתו מצמיחה יכול חיטים בכמות קבועה של 7 ק"ג. וראה זה פלא - בשנת תשי"א שהיתה השנה השישית לשנת השמיטה, זרע חכם סלמן מוצפי וצ"ל את אותה הכמות שהיה רגיל לזרוע בכל שנה, והנה הצמיחה גינתו בשנה זו יכול מבורך של 21 ק"ג, בדיוק פי שלש מהכמות הרגילה. ברוב התרגשותו והתפעלותו הלך לשיבתו ופרסם את הנס שקרה לו, וככתוב בתורה במפורש: "וצייתי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלש השנים". ואכן שרתה הברכה בביתו. (עדות בני הרב סלמן מוצפי וצ"ל - הרב בן ציון והרב יהודה מוצפי שליט"א)

ועוד עובדה: החקלאי נפתלי טובים ממושב נחלה, בהיותו חקלאי מתחיל וצעיר, קרא בתורה שצריך לשמור את השמיטה, והחליט לקיים מצוה זו. היה זה בקיץ של שנה שישית. החזון איש פסק שמותר לזרוע בשישית ירקות או תבואות שנועדו למאכל בהמה, אע"פ שהם ממשיכים לצמוח בשמיטה. נפתלי טובים תהה בלבו מה יזרע בשדהו בשישית, והחליט לזרוע כרוב קופנהגן. כרוב, בכללו, שייך לתבואות חורף והוא זקוק לקור. הזון של כרוב קופנהגן זקוק לקור רב במיוחד. בקופנהגן קר מאד, כידוע. אולם באין ברירה הוא זרע את שדהו בורעי כרוב קופנהגן בקיץ של השנה השישית, והשמש הקופחת על ראשו הזכירה לו שהוא זקוק לנס.

הקופנהגן של נפתלי טובים צמח. כרוב קופנהגן - בקיץ חם! הכרובים היו גדולים ויפים. מדריכי חקלאות היו המומים. סוחרים מכל הארץ הגיעו כדי לחזות בפלא וכדי לקנות ממנו במחיר משולש את הירק.

אבל זה לא היה הסוף: מתחת לכל כרוב צמחו שני כרובים נוספים. חנן, אחד הסוחרים שהגיע לקנות כרובים מנפתלי ראה את נס ה"פי שלש" וחזר בתשובה.

כיום, הרב נפתלי טובים משמש כרכו של "המרכז הארצי לחקלאים שומרי שמיטה". ("המודיע הצעיר" ט"ז אלול תשי"ס)

הדברים למבחן! ולא בסתר, בקרב ראשי ומנהיגי העם, אלא לעין כל, בגינתה ובאדמתה של כל משפחה ומשפחה!

היש אדם שפוי שהיה כותב משפטים אלו?

בדיקת הסוטה

עם פירוט עונשה הניסי, או שכרה הניסי אם נחשדה לחינם

וידבר ה' אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו... ועבר עליו רווח קנאה... והשביע אתה הכהן ואמר אל האשה: אם לא שכב איש אתך, ואם לא שטית טמאה תזות אישך, הנקי מפני המרים המאררים האלה. ואת כי שטית תזות אישך... ובאו הבנים המאררים האלה במעריך לצבות בטן ולנפל ירך... והשקה את האשה... והיתה אם וטמאה ותמעל מעל באישה, ובאו בה הבנים המאררים לברים וצבתה בטנה ונפלה ירכה והיתה האשה לאלה בקרב עמה. ואם לא וטמאה האשה, וטהרה היא, ונקתה ונורעה זרע. (במדבר ה, יא-כח)

בעל המקנא לאשתו שנסתרה עם אחר, שרוי בתחושה קשה ומעורבת. אין הוא יודע אם אמנם נאמנת לו אשתו, או שמא חטאה. למותר לציין את האוירה הקשה האמורה לשרוד בבית זה לאורך ימים ושנים.

והנה כותב התורה מודיענו כי למען שלום הבית, הרי הוא מתחייב במצב כזה לבצע גם על טבעי, אשר יהווה פתרון מהיר וצודק, ויתן תשובה הולמת לכל אפשרות: היא תשתה מי מעיין צלולים אשר מחו בתוכם כתיבת קלף המכיל מספר פסוקים מפרשה זו שבתורה (הכתיבה בדיו צמחי). ואז, אם אמנם אשה זו חטאה, הרי היא תמות במקום במיתה משונה, בתהליך קבוע ומוגדר מראש (-וצבתה בטנה, ונפלה ירכה). ואם לא

חטאה, אין די בשילוחה לביתה לשלום. שהרי היא עברה מעמד משפיל! כותב התורה מבטיח לו שיצוי. היא תזכה בילד – אפילו אם היתה עקרה! (ועיין בתלמוד, סוטה כו, א)

מעניין לציין כי התגשמות האמור בפרשה זו היתה כה ידועה וכה ברורה לעם במשך דורות, עד כדי שימוש בה כאמצעי לרפואה מעקרות.

הנה קטע מתפילתה של אחת העקרות המפורסמות, חנה אשת אלקנה:

"אמרה חנה לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם אם ראה (מעצמך. כלומר שתיענה לתפילתי), מוטב. ואם לאו, תראה! (כלומר אבצע מחלך שיזכה אותי בילד בכל מקרה). אלך ואסתר בפני אלקנה בעלי. וכיון שאסתר ישקוני מי סוטה. ואי אתה עושה את תורתך פלסתר (שקר)! שנאמר: ונקתה ונזרעה זרע". (תלמוד, ברכות לא:)

מלבד בורא העולם יש מאין, הכל יכול, האם יש אי מי אשר יעז להתחייב התחייבות כזו כלפי מליוני בני אדם?!

תוצאת ספירת העם

וידבר ה' אל משה לאמר: כי (אם, כאשר) תשא את ראש
(תספור) בני ישראל לפקדיהם, ונתנו איש כפר ופשו לה'
בפקד אתם, – ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם. (שמות
ל, יא-יב)

הציווי ברור. אין לספור את ישראל בספירה ישירה, אלא על ידי אמצעי. כל אדם יתן סך מסויים, וכך נדע את מספר העם.

התורה גם מצרפת אזהרה חמורה לציווי: אם העם יספר ללא אמצעי – מיד תפרוץ מגפה! "ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם".

נתבונן נא. היתכן שבן אנוש יהיה מסוגל להתחייב התחייבות סבוכה כל כך כאשר

ברור מראש שאין יכולת בידו לקיימה?? וההתחייבות, לדורות עולם היא! ובכלל, מי הכריחו "לסבך" עצמו?!

אגב, התחייבות נבואית זו, לצערינו, גם התגשמה.

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל יוֹאָב שֶׁר הַחַיִל אֲשֶׁר אִתּוֹ: שׁוּט נָא
בְּכָל שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל, מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע, וּפְקְדוּ אֶת
הָעָם. וַיִּדְעַתִּי אֶת מִסְפַּר הָעָם. וַיֹּאמֶר יוֹאָב... וַיִּזְזַק
דָּבָר הַמֶּלֶךְ אֶל יוֹאָב וְעַל שְׂרֵי הַחַיִל. וַיֵּצֵא יוֹאָב וּשְׂרֵי
הַחַיִל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, לִפְקֹד אֶת הָעָם אֶת יִשְׂרָאֵל.
וַיַּעֲבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן... וַיִּתֵּן יוֹאָב אֶת מִסְפַּר מִפְקֵד הָעָם
אֶל הַמֶּלֶךְ. וַתְּהִי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת אַלְפֵי אִישׁ חַיִל
שַׁלְּף זָרֵב, וְאִישׁ יְהוּדָה... וַיִּתֵּן הַ דָּבָר בְּיִשְׂרָאֵל,
מִהַבְּקָר וְעַד עֵת מוֹעֵד. וַיָּבֵת מִן הָעָם מִדָּן וְעַד בְּאֵר
שֶׁבַע, שֶׁבַע עָשָׂר אַלְפֵי אִישׁ. וַיִּשְׁלַח יָדוֹ הַמֶּלֶךְ אֶל יְרוּשָׁלַם
לְשׂוֹזְתָהּ, וַיִּזְזוּם הִיא אֶל הַרְעָה וַיֹּאמֶר לַמֶּלֶךְ הַמְשׁוֹזֵזִית
בְּעָם: רַב! עֲתָה הֲרַף יָדְךָ. וּמִלֵּאָה הִיא הָיְתָה עִם גֵּרֵן
הָאֲוֶרְנָה הַיְבֵסִי. וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הַ בְּרֵאתוֹ אֶת הַמֶּלֶךְ
הַמְכֹּה בְּעָם וַיֹּאמֶר: הֲיֵהָ אֲנֹכִי זֹכֵר אֶתְךָ, וְאֲנֹכִי הַעֲוִיתִי,
וְאָלָה הַצֵּאן מִדָּה עָשׂוּ, תְּהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי. וַיָּבֵא
גַּד... (שמואל ב' כד, ב-יח)

שמירת רכוש העולים לרגל

"שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָה אֶת פְּנֵי הָאָדָם הַ
אֲלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. כִּי אֲוִישׁ גְּזִימָה מִפְּנֵיהָ וְהַרְזוּבְתִי אֶת
גְּבֻלָּהּ. וְכֹא יִזְמַד אִישׁ אֶת אֶרְצָהּ בְּעִלְתָּהּ לְרֵאוֹת אֶת
פְּנֵי הַ אֲלֹהֵיהָ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה." (שמות לד, כד)

כותב התורה מצוה את כל הזכרים בעם ישראל: שלש פעמים בשנה עליכם להניח את עסקיכם, את שדותיכם, כרמיכם, חנויותיכם, בתיכם וכו', בכל דחבי הארץ, ולהתייצב בבית המקדש אשר בירושלים בחג הפסח, בחג השבועות, ובחג הסוכות.

אילו מלך בשר ודם היה מצווה את כל נתיניו הזכרים במצוה זו: לעזוב הכל ולהתיצב בעיר הבירה שלש פעמים בשנה, כאשר הדרך אורכת מספר ימים והשהיה שבוע. ואפילו רק פעם אחת בשנה, היה לבטח מעורר נגדו, ובצדק, התמרמרות רבה ואף טענות כי חסר אחריות הוא בהפקירו את בתיהם, מחסניהם, מפעליהם, חנויותיהם, ושדותיהם, של כלל תושבי המדינה. שהרי אפילו מעט שוטרים או/ו חיילים אינו מניח ברחבי המדינה לשמירה ממושעים וגנבים. ואם היה מצווה גם על הצבא לעזוב את הגבולות ולהתיצב ללא יוצא מן הכלל בעיר הבירה??

כותב התורה אינו נרתע מכל זה. והוא מצווה:

"שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָה אֶת פְּנֵי הָאָדָם הַזֶּה אֲלֵכֶי יִשְׂרָאֵל!"

הוא אף מכריז על פתרון ניסי לכל הבעיות הנ"ל. "ולא יזמור איש את ארצה בעלתה לראות את פני ה' אלקיה שלש פעמים בשנה". הנך יכול להניח את עסקיד, ביתך, שדותיך, חנותך וכו', ללא כל חשש. איש לא יחמוד ואיש לא יזיק.

רק שליט על טבעי יכול לצוות ציווי כזה, ולהבטיח הבטחה כזו. הבטחה האמורה לעמוד למבחן במשך מאות רבות של שנות עליה לדרגל.

היש אדם שיעז להתחייב התחייבות אשר תופרך עם הפריצה הראשונה לבית אחר העולים, ובמקרה הגרוע עם הפלישה הראשונה של צבאות האויב בזמן העליה לדרגל?! ומה גם שבצווי "מוזר" זה הוא מסבך את עמו במלחמה וראית עד כדי סכנת השמדה. שהרי עם ידיעת האויב כי עם ישראל נוטש את כל הגבולות ואת כל עדי הארץ למשך שבוע ומעלה, וחוגג בירושלים, ללא צל צילו של ספק יהיה זה עיתוי מושלם מבחינתם לפלוש ולכבוש ללא התנגדות.

ובכלל, אין חולק על העובדה ההיסטורית כי עם ישראל שמד את מצוות התורה בתקופת שלטון רבים ממלכי ישראל עת היות בית המקדש קיים. אם אמנם הבטחה זו לא נתקיימה, כיצד לא קמה זעקה?! האם היו כל כך תמימים?

ריחוף מהיר על פני הסטוריית מרדנותם של עם ישראל במדבר ולאחר ההתישבות ילמדנו כי הם לא היו כאלה כלל וכלל.

ואם לא די בכך, הרי אדרבה, נשתמרו בירינו מספר עדויות מעניינות על אשר התרחש באותה תקופה. וכך מסופר בתלמוד ירושלמי (מסכת פאה פרק ג' הלכה ז'), וכן במדרש רבה על שיר השירים (פרשה ז', א):

מעשה באחד ששכח לנעול דלת ביתו ועלה לפעמי רגלים. וכשבא
מצא נחש קשור בטבעות דלתותיו.

שוב מעשה באחד ששכח ולא הכניס תרנגולותיו לתוך ביתו ועלה
לפעמי רגלים. ובא ומצא חתולות מקורעות לפניהם.

שוב מעשה באחד ששכח ולא הכניס כרי של חיטים (לאחר הקציר
צוברים את כל החיטים לערימת ענק ונקרא כרי של חיטים) לתוך
ביתו ועלה לרגל. וכשבא מצא אריות מקיפין לחיטים.

אמר רבי פנחס. מעשה בשני אחים עשירים שהיו באשקלון, והיו
להם שכנים רעים מאומות העולם. והיו אומרים אימתי אלה היהודים
יעלו לירושלים ואנו נוטלים כל מה שיש להם. הגיע הזמן ועלו. זימן
להם הקב"ה מלאכים כדמותן והיו נכנסין ויוצאין בתוך בתיהם.
כאשר שבו מירושלים חילקו דורונות ממה שהביאו עמהם לכל
מכריהם. אמרו להם היכן הייתם? אמרו להם בירושלים. אימתי
עליתם? ביום פלוני. ואימתי חזרתם? ביום פלוני. אמרו ברוך אלהי
היהודים שלא עזבם ולא יעזבם.

אגב, עובדות אלו מובאות במדרש רבה על הפסוק בשיר השירים, (נהאמר על ידי
רעותיה של השולמית לשולמית - במשל, ועל ידי אומות העולם לישראל - בנמשל): "מה יפו
פעמיך בנעלים בת נדיב" אומות העולם מביעים את התפעלותם מפעמי (פסיעות)
ישראל בעלותם לרגל, כאשר הם עולים בביטחה שלום ורגועים, בידעם כי כל אשר
הניחו מאחריהם, שמור ומוגן לחלוטין.

ספרי התורה, הנביאים, והכתובים (התנ"ך), רוויים באלפי נבואות נוספות.
במסגרת זו לא נוכל כמובן להביא את כולן ואף לא את רובן. מה גם שנבואות רבות
נאמרו בלשון סתומה, ואילו אנו הגבלנו את עיקר לקט זה לנבואות מפורשות. ובכל

6) דוגמא לנבואה סתומה: "הנה זה עומד אחר כותלינו" (שיר השירים ב, ט). בפשט פסוקי שיר השירים
ישנם כידוע משל ונמשל. המשל בפסוק זה עוסק בבעל העומד וממתין אחר כותל בית רעייתו לאחר
ששילחה מביתו, והוא מצפה בגעגועים לשובה אליו. על אותו משקל בנמשל הקביה ממתין ומצפה לעם
ישראל שישבו אליו. אולם בתורה שבעל פה קיבלנו כי בצורת ניסוח הפסוק מסתתרת נבואה. וכך נאמר
במדרש רבה (פרשה ב, סידרא תניינא, ד): "הנה זה עומד אחר כותלינו, אחר כותל מערבי של בית
המקדש. וכלומר, ישנה השראת שכינה מיוחדת בסמוך לאחד מכתלי בית המקדש, והוא הכותל שבצד

זאת, מן הראוי להרחיב, ולו במעט, בנבואות הנוגעות בודאות לתקופתינו. ונפתח בדברי התלמוד (מגילה ו, ב) על הפסוק "אל תתן ה' מאוויי רשע, זממו אל תפק" (הזמם, הרסן החוסס אותו, אל תוציא).

"אמר יעקב לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, אל תתן לעשו הרשע תאוות לבו. זממו אל תפק זו גרמניה (כך גרסת הגר"א והיעבי"ץ. ויש גורסים גרממיה. בכל אופן הכוונה לאותה אומה) של אדום. שאלמלי הם יוצאים, מחריבין כל העולם כולו".

וממשיך התלמוד ומפרט כי שלש מאות נסיכויות יש בגרמניה של אדום. ועקב מאבקם הם טרודים ואינם מתאחדים, ומשום כך אינם יוצאים למלחמה כנגד כל העולם. מפליא הדבר, שבאנציקלופדיה העברית (ערך "גרמניה הסטוריה") בתוך דברי הדיווח על יחסיה של האימפריה הרומית עם השבטים הגרמנים השונים, מוזכר בין השאר כי גרמניה המודרנית מורכבת משלש מאות נסיכויות. ואכן, כאשר הם התאחדו תחת הנהגתו של היטלר, יצאו להחריב את העולם.

והרי נבואה נוספת השופכת מעט אור על הנסיבות הרוחניות אשר הובילו לטרגדיה הנוראה שקיבלה את השם "שואה". אותה שואה איומה, עליה הוזכרנו מראש.

הכאב האיום אשר ליוה את עמנו בתקופת השואה היה כפול: א. יסודי תופת של

מערב. למה? לפי שנשבע לו הקדוש ברוך הוא שאינו חרב לעולם. יודגש כי מאמרי הימדרש רבה" נכתבו לפני כאלף ושמונה מאות שנה(!). ירושלים עברה מאז שבע פעמים מיד ליד. והכותל המערבי של בית המקדש קיים! ובכלל, מי היה מעו להתחייב על כך, מלבד השליט בעולמו? אגב נציין כי כבר עם בנין בית המקדש על ידי שלמה הבטיחו ה' כי בכל מצב ישרה שכינתו שם לנצח, יזאמר ה' אליו... הקדשתי את הבית הזה לשום שמי שם עד עולם. (מלכים א, ט) ואכן בשעת חורבן הבית קיים ה' את הבטחתו לשלמה ע"י השארת שריד נצחי, כותל מכתלי הבית, והשראת שכינתו שם. נבין מעתה מעתה מעט את פשר תחושת ההוד האופפת את כל הקרב אל הכותל המערבי ואפילו הוא רחוק ביותר מבחינה רוחנית, עד אשר אפילו צנחנים קשוחים הוילו דמעות בכיבוש הכותל. נמצאות בתורה נבואות סתומות רבות נוספות אשר אע"פ שיחסית לנבואה זו הן מפורשות יותר, בכל זאת לא יובאו בלקט זה. ראה לדוגמא דברי יעקב בנבואה לבניו קדם מותו. (בראשית מט, א-כו), דברי בלעם בנבואה (במדבר כג, ז-כה), שירת האינו (דברים לב, א-מג), ועוד.

צרות רבות ורעות מעבר לכל דמיון. ב. יסורי נפש אשר באו לידי ביטוי אצל רבים באותה תקופה במילים הכואבות: היכן אלהי ישראל??

ביטוי חריף לתחושה זו האחרונה ניתן למצוא לדוגמא במילותיו של אלכסנדר דונט ("קול מתוך האפר", מחשבות, עמ' 4):

"ממעמקי אסונינו, לנוכח התליות וחדרי הגזים, לנוכח גילויי הרשע הבלתי נתפסים קראנו: "אלקים כל יכול, אל רחום וחנון, אייכה?". חיפשנוהו ולא מצאנוהו. תמיד ליוותה אותנו התחושה המקוממת והמשפילה כי האל נעדר. חוויה זו היא בלתי נמחקת ובלתי נשכחת".

והנה בספר דברים (פרק לא) מתייחסת התורה לתקופה עתידיה מסויימת, אשר בה יתרחשו הדברים על פי הסדר הבא:

- א. עם ישראל יעזוב את אלהיו ולא יקפיד על קיום מצוות התורה.
 - ב. יתרגשו עליהם רעות רבות וצרות. אך האלקים ינקוט בהנהגת "הסתר פנים" (כלומר, הוא ינהג "כאלו" שאיננו רואה בצערם האיום של בניו).
 - ג. עם ישראל יאמר "הלא על כי אין אלהי בקרבי, מצאוני הרעות האלה".
- וכך נאמר שם:

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְכוּ וְקַם הָעַם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרַי
אֲלֵהִי זָכַר-הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא-שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ. וְעַזְבוּנִי
וְהִפֵּר אֶת-בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ. וְזָרָה אִפְּי בּוֹ
בַּיּוֹם-הַהוּא וְעַזְבוּתִים וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מִהֶם וְהָיָה
לָאֲכָל (=לחשמדה). וּבְמִצְאָהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת. וְאָמַר
בַּיּוֹם הַהוּא, הֲלֹא עַל כִּי-אִין אֲלֵהִי בְּקִרְבִי מִצְאוּנִי
הָרָעוֹת הָאֵלֶּה. וְאָנֹכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא
עַל כָּל-הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה..."

והנה, במשך קרוב לאלפיים שנות הגלות, עם ישראל בכל תפוצות העולם התגאה בתורתו, שמר בעוז ובגאון את מצוותיה, ואף מסר נפשו עבורה.

אולם, כמאה שנה לפני השואה, "נולדה" תנועה חדשה בברלין שבגרמניה. היא

כינתה את עצמה בשם "תנועת ההשכלה", וכל מטרתה היתה ליצור עם יהודי חדש שאיננו שומר תורה ומצוות. תנועה זו פשטה מברלין לכל גרמניה ולבסוף סחפה חלק ניכר מכלל יהדות אירופה.

התוצאה העצובה והבלתי נמנעת היתה, כידוע, התדרדרות הדור הצעיר להתבוללות נוראה, ואפילו להתנצרות בהיקף שהדהים גם את ראשי תנועת ההשכלה.

מיד אחר כך, פרצה השואה אשר "נולדה" בברלין, פשטה בראשיתה בגרמניה, ולבסוף עברה על כל יהדות אירופה.

כעת ניתן לשוב לפסוקים הנ"ל מתוך התבוננות בסדר התרחשות המאורעות העתידיים הכתובים בהם, ובתהליך התגשמותם המוחלטת (!) בתקופת השואה.

אך אם לא די בכך, הנה למדבה הפלא, כאשר קיבל המחשב הודאה לסרוק את כל התורה בשיטת דילוגי האותיות ולאחר את: "השואה", הריץ המחשב את כל אותיות התורה ונעצר כאשר על גבי המסך הופיעו בדיוק הפסוקים הנ"ל! התברר, כי בפסוקים אלה מוצפנת השואה, כאשר קיים קשר ישיר בין מאפייניה המיוחדים של השואה, לבין הכתוב בפשטי הפסוקים של פרשה זו. הנה תדפיס המחשב (הדילוג הוא של 50 אותיות):

7) ראוי לציין כאן את המובא בספר "ימות עולם" (עמ' 60), שעוד בשנת תר"ל (1870), כלומר **שבעים שנה לפני השואה**, בעת שתנועת ההשכלה היתה מתרחבת במהירות ולוכדת ברישתה המונים מיהודי גרמניה תחת הסיסמא: "שויון עם העם הגרמני", היה המגיד מקלם עומד בדרשותיו ומוהיר ומכריז: "יבואו ימים שהגרמני לא ירדוף את היהודי סתם ככה בעלמא, הוא יעשה משנאת ישראל מין "שלחן ערוך" (ספר הלכות), רחמנא ליצלן. מורי ורבותי! שימו זאת על לבכם! כי על חטא "שלחן ערוך" של גייגר (מנהיג הרפורמים דאז), יקום לנו "שלחן ערוך" חדש נוסח גרמניה נגד כלל ישראל. ושם יהא כתוב: הטוב שביהודים הרוג!"

בדומה לזה, לאחר אסיפת הרפורמים בברונשוויג, אסיפה שבה קיבלו הרפורמים את החלטתם הידועה לשימצה, להתיר ליהודי לשאת אשה גויה, הגיב רבי ישראל סלנטר זצ"ל ואמר: נאמר בתורה, **"ואבדיל אתכם מן העמים"**. ההבטחה האלהית תתקיים, ויהי מה. אם יהודים מחליטים להתיר ליהודי לשאת אשה גויה, יבא בקרוב יום שבו הגויים יאסרו לגוי להנשא ליהודי. ואכן, לאחר זמן מה נחקקו חוקי הגוע הנאציים הידועים בשם: "חוקי נירנברג", אשר אחד מחוקיו הוא האיסור להתחתן עם יהודי.

נסיים בדבריו של הגר"י קנייבסקי זצ"ל בספרו "חיי עולם" (פרק כה): "רואים אנו בזה אצבע אלקים. כי התחלת פריקת העול, רחמנא ליצלן - באופן מאורגן, הותחל באשכנז (גרמניה), ומשם הופץ לשאר ארצות. וגם הגזירה להרוג ולאבד את כל היהודים באה אחר כך מהמדינה הרשעה הזו."

ב	ר	י	מ	א	ת	ה	י	ר	ד	נ	ש	מ	ה	ל	ר	ש	ת	ה	ו	י	א	מ	ר	י	-	ו	ה	א	ל
א	ת	י	ה	ו	ש	ע	ו	ה	ת	י	צ	ב	ו	ב	א	ה	ל	מ	ו	ע	ד	ו	א	צ	ו	נ	ו	ו	י
ה	ל	מ	ו	ע	ד	ו	י	ר	א	י	-	ו	ה	ב	א	ה	ל	ב	ע	מ	ו	ד	ע	נ	נ	ו	י	ע	מ
א	מ	ר	י	-	ו	ה	א	ל	מ	ש	ה	ה	נ	כ	ש	כ	ב	ע	מ	א	ב	ת	י	כ	ו	ק	מ	ה	מ
א	ר	צ	א	ש	ר	ה	ו	א	ב	א	ש	מ	ה	ב	ק	ר	ב	ו	ו	ע	ז	ב	נ	י	ו	ה	פ	ר	א
א	פ	י	ב	ו	ב	י	ו	מ	ה	ה	ו	א	ו	ע	ז	ב	ת	י	מ	ו	ה	ס	ת	ר	ת	י	פ	נ	י
ת	ר	ב	ו	ת	ו	צ	ר	ו	ת	ו	א	מ	ר	ב	י	ו	מ	ה	ה	ו	א	ה	ל	א	ע	ל	כ	י	א
ו	ת	ה	א	ל	ה	ו	א	נ	כ	י	ה	ס	ת	ר	א	ס	ת	י	ר	פ	נ	י	ב	י	ו	מ	ה	ה	ו
א	ל	א	ל	ה	י	מ	א	ח	ר	י	מ	ו	ע	ת	ה	כ	ת	ב	ו	ל	כ	מ	א	ת	ה	ש	י	ר	ה
י	מ	ה	ב	פ	י	ה	מ	ל	מ	ע	נ	ת	ה	י	ה	ל	י	ה	ש	י	ר	ה	ה	ז	א	ת	ל	ע	ד
א	ד	מ	ה	א	ש	ר	נ	ש	ב	ע	ת	י	ל	א	ב	ת	י	ו	ז	ב	ת	ח	ל	ב	ו	ד	ב	ש	ו
י	מ	א	ח	ר	י	מ	ו	ע	ב	ד	ו	מ	ו	נ	א	צ	ו	נ	י	ו	ה	פ	ר	א	ת	ב	ר	י	ת

(נבואה מוצפנת זו ועוד הצפנות העוסקות בשואה הובאו בחוברת "צפונות בתורה" מסדרת "תורה מן השמים". וראה במבוא שם הסבר רחב על צופן דילוגי האותיות שבתורה).

חזון היסטוריית העתיד

לפנינו חזון אדיר המופיע בספר דניאל (פרק ז'). בחזון זה, אשר הופיע עם צאת עם ישראל לראשונה לגלות לאחר היותו לעם במדינה עצמאית שבראשה עומד מלך, כאשר תחושת הגולים היתה כמובן קשה ביותר, מודיע האלקים לעמו את היסטוריית העתיד החל מגלות ראשונה זו, ועד אחרית הימים.

רוב החזון כתוב בשפה הארמית, והרי הוא בתרגום לעברית.

לאחר שנבוכדנצר מלך בבל כבש את כל המדינות והעמים אשר היו ידועים באותה תקופה וסיפחם למלכותו, בשנה השנייה למלכותו הכלל עולמית חלם נבוכדנצר חלום אשר הבהילו והלחיצו מאד, אך הוא שכחו. המלך ציוה לקרוא לחרטומים ולאשפים ולמכשפים ולכשדים, ואמר להם: "חלום חלמתי ותפעם רוחי לדעת את החלום. השיבוהו הכשדים: "המלך לעולם יחיה! את החלום אמור לעבדיך ואנו נגיד פתרונו". ענה המלך: "הדבר ממני הלך. אם לא תודיעוני החלום ופתרונו, לאברים תתחתכו ובתיכם לאשפתות יהיו. ואם את

החלום ופתרונו תאמרו, מתנות ודורות וכבוד גדול תקבלו מלפני. רק את החלום ופתרונו תודיעוני". הכשדים השיבו והמלך ענם עד שלבסוף אמרו הכשדים: "אין אדם על היבשה אשר יוכל להגיד כבקשת המלך, ומעולם לא היה מלך שביקש כדבר הזה. הדבר אשר המלך מבקש הוא כבוד ואין מי שיגיד מלבד המלאכים אשר אינם דרים עם בני האדם". כלפי תשובה זו היה המלך בזעף וקצף גדול והוא פקד לאבד את כל חכמי בבל. גזירת המלך יצאה, והוצאת החכמים להורג, החלה.

דניאל וחביריו היו בין המבוקשים להרג. פנה דניאל לאריוך השר הממונה על ההוצאות להורג, על מה יצא הקצף? והוא השיבו דבר. ביקש דניאל שינתן לו זמן והוא יפתור למלך. הלך דניאל לביתו להתפלל ושלח והודיע לחביריו את הדבר לבקש רחמים מלפני אלהי השמים על הסוד הזה כדי שלא יאבדו דניאל וחביריו עם שאר חכמי בבל.

בחזיון הלילה נתגלה הדבר לדניאל. הוא ראה את חלום המלך והוסבר לו פתרונו. (כאן מובא בפסוקים נוסח ההודאה של דניאל). דניאל התיצב לפני המלך ולשאלת המלך הוא השיב: "הסוד אשר המלך מבקש, אין החכמים והאשפים והחרטומים יכולים להגיד. אבל יש אלוה עליון מגלה סודות, והוא הודיע למלך נבוכדנצר את אשר יהיה באחרית הימים. חלומך כך הוא. אתה המלך מחשבותיך על משכבך עלו, והיית מהרהר מה יהיה בעולם אחריך. ומגלה הרזים הודיעך את אשר יהיה.

אתה המלך רואה היית והנה צלם אחד גדול בדמות אדם עומד לבגדך, זיוו רב ותוארו נורא. ראש הצלם, זהב. חזהו וזרועותיו, כסף. בטנו וירכיו, נחושת. שוקיו, ברזל. ורגליו (החלק הסמוך לקרקע) ואצבעות רגליו יש מהם של ברזל ויש מהם של חרס. מביט היית בצלם עד אשר נחתכה ונבדלה אבן אחת, לא בידיים אלא מאליה, והיא הכתה את הצלם ברגליו וניפצה והדיקה את הברזל והחרס. ואז התנפצו והודקו כאחת כל חלקי הצלם, והיו כמוץ ומגרנות הקיץ ותישא אותם הרוח, ולא ניכר שהיו שם מעולם. והאבן אשר הכתה את הצלם נעשית להר גדול ותמלא את כל הארץ.

זהו החלום. ואת פתרונו אומר לפני המלך:

לקט נבואות

אתה המלך, מלך המלכים אלהי השמים נתן לך חוסן ותוקף וכבוד. ואת כל דיירי הארצות נתן בידך והשליטך על כולם. לא יהיה מלך בעתיד אשר ישלוט כמוך. אתה הוא ראש הזהב.

ואחרי מלכותך, מלכות בבל, תקום מלכות אחרת נחותה ממך, כמו שהכסף נחות מהזהב. [זו מלכות מדי ופרס⁸, אשר שלטה ע"י שותפות שני מלכיה כורש ודריוש. לפיכך הכסף התפצל לשתי זרועות הצלם].

והמלכות השלישית היא הנחושת אשר תשלוט בכל הארץ [זו מלכות יון בראשות אלכסנדר מוקדון והמלכים שאחריו].

והמלכות הרביעית תהיה חזקה כברזל. שכשם שהברזל ממעך וקולף הכל, וכברזל אשר מרדד את כל המתכות, כך היא תתגבר על שרידי הממלכות שלפניה, ותנפץ את עבודת השמש והכוכבים והפסלים והאלילים אשר נוהגות בהן. [זו מלכות רומא והנצרות].

ואשר ראית מתחת שוקי הברזל את הרגלים מהם חרס ומהם ברזל, זהו מפני שלא כמלכויות שעד כה שזו עלתה כשזו ירדה. אלא בעוד שולטת מלכות הברזל המתפרסת על פני מדינות רבות תקום מלכות גדולה נוספת חלשה יותר, כחרס לעומת הברזל [ממלכת הדת האיסלאמית]. ומן החוזק של מלכות הברזל יהיה לעזרה למלכות החרס. וזהו שראית שבחרס מעורב מעט ברזל.⁹ ואצבעות הרגלים מהן ברזל ומהן חרס.

[ברשותך קורא יקר, נצטט כאן את לשון המלבי"ם¹⁰ על פסוק זה: "אחר זה השקיף על אצבעות הרגלים שהוא הסוף האחרון של הצלם, והוא הרומז על זמן האחרון של המלכויות. וראה האצבעות שהם

18 בחזון זה לא נתגלו לדניאל שמות המדינות אלא רק סדר המלכויות ועוצמתן. אך בחזון האיל וצפיר העיזים ביקש דניאל לדעת יותר ושם פורט לו יותר ע"י המלאך. ראה דניאל פרק ת. וראה עוד להלן עמ' 47 חזון ארבע החיות.

19 מן הראוי לציין את אשר ענינו הרואות כי המדינות המוסלמיות כמו סעודיה, עירק, אירן, מצרים וחברותיהן מתחמשות על ידי גרמניה, צרפת, ברית המועצות (לשעבר), ארצות הברית וכו'.

10 המלבי"ם ידוע כאחד ממפרשי התנ"ך הדקדקניים והבקיאים בלשון הקדש, אשר לרוב דקדוקו בביאור המילים מתוך תפיסת ההבדלים הדקים שבין מילה למילה על אף הדמיון הרב במשמעותם, וזה לפרש נבואות סתומות אשר רק לאחר חלוף שנים רבות התברר שצפה את העתיד בדיוק מירבי מתוך הבנה מדוייקת של כוונת מילות הנבואה. ראה לדוגמא להלן עמ' 32 את דבריו על הכתוב בספר ירמיה פרק לא.

עשר, כי באחרית הימים תתחלק מלכות רומי הכללית שנחלקה בין אדום וישמעאל שהם שתי הדגלים, לעשר אצבעות, שהם עשר מלכויות. שאז יימצאו עשרה מלכויות גדולות בעולם. ולא יהיה עוד מלכות אחת מושלת בכפה, רק (=אלא) עשרה ימלכו בכפה, מהם מבני אדום ומהם מבני ישמעאל". עד כאן לשונו. לא קשה לשער מי הן אותן עשרת המדינות הנוצריות והמוסלמיות בעולם היום]

ואשר ראית ברזל מעורב בחרס האצבעות העשויות חרס, הוא מפני שממלכות החרס ישאו נשים ממלכות הברזל כדי לחזק את כחם, אך הם לא יתדבקו זה בזה. הלא הוא כמו שהברזל אינו מתערב היטב עם החרס.

ובימיהם של (עשרת) המלכויות הללו, יקים אלהי השמים מלכות אשר לעולם לא תתבטל. והיא תמעך ותכלה את כל המלכויות, ותעמוד לעולם. וזהו שראית את האבן הנגזרת מאליה (כלומר, מהלך זה לא יהיה טבעי אלא ניסי) מן ההר ומדיקה את הברזל והנחושת, והחרס והכסף והזהב. [היה צריך לומר את הזהב הכסף הנחושת הברזל והחרס, כסדר שבצלם. ואילו דניאל שינה כאן מן הסדר שבצלם, והסמיך את הברזל לנחושת ואת החרס לזהב ולכסף. לומר, כי באותם הימים הזהב (בבל) והכסף (פרס) כבר לא יהיו עובדי אלילים שונים, אלא יעברו להיות בני דת החרס (איסלאם), ואילו הנחושת (יון) שאף היא היתה עובדת אלילים, תהיה בת דת אחרת, דת הברזל (רומא-ותיקן-נצרות). מלכ"ם].

במרוצת למעלה מאלפיים וחמש מאות השנים שחלפו מאז חלום נבוכדנצר וחזון דניאל, בכל דור ודור ביקש עמנו ומצא היכן התחנה בה הוא ניצב בתהליך ההיסטורי הצפוי.

בתקופה זו, ברור כי אנו נמצאים לאחר עידן מלכות בבל, פרס, יון, ולקראת סוף מלכות רומי, כנראה קדם התגשמות ענין נישואי הברזל בחרס האצבעות¹¹.

11) כך נכתב במהדורה הראשונה של חוברת זו. אולם כאשר אמרתי זאת בהרצאות שונות ברחבי הארץ, העירוני רבים מציבור המאזינים כי גם חלק זה של נישואי הברזל בחרס האצבעות, כבר התגשם. שהרי אשת הנשיא המצרי שנרצח, נוצריה. וכן אשת חוסיין המלך הקדם של ירדן, נוצריה. וכן אשת מנהיג תוניסיה שמת, וכן אשת מנהיג אשף.

משמעות הדברים מדהימה. על פי נבואה אלהית זו שבספר דניאל, בעוד זמן לא רב, תיגזר האבן מאליה (-עם ישראל יכנס לפעילות עולמית בדרך לא טבעית), תדיק ותכלה את הצלם, והאבן (-מלכות ישראל) תהיה להר גדול ותמלא את כל הארץ.

נבואה זו הינה כאמור נבואה רחבה המשתרעת על פני דורות רבים. כדי לדעת את אשר יתרחש בכל דור בפני עצמו, נאמרו נבואות נוספות פרטיות ומצומצמות יותר. לומד התנ"ך כראוי, ימצאן.

אנו נתמקד נא בנבואות הפרטיות הנוגעות לתקופת עליית ופריחת ישראל, עת תיגזר האבן עד מילואה את כל הארץ, הלא היא תקופת אחרית הימים - תקופתינו.

הנבואות אשר נראה, משיבות על השאלות הבאות:

1. באיזה מצב מבחינה מדינית יהיה עם ישראל לפני הגאולה? (בגלות? במדינה עצמאית שחוקיה תורניים? במדינה עצמאית שחוקיה חילוניים?)
2. באיזה מצב מבחינה רוחנית יהיה עם ישראל בזמן הגאולה? (חילוני טרי? חילוני מדורי דורות? דתי מדורי דורות? חוזר בתשובה?)
3. מהו מיקום הערים שבהן יתגוררו יהודים באותה תקופה?
4. האם באותה תקופה הנצרות והאיסלאם יבואו להלחם בישראל, או רק אחד מהם, או שמא כלל לא?
5. היכן ובאיזו צורה יושמדו חלקי הצלם, צבאות ושלטון אויבי ישראל הרבים?
6. כיצד תהיה מנהיגות העם באותה תקופה? (ממשלה? אדם שימשח למלך? וכו')
7. האם רק היהודים אשר יחיו באותה תקופה יזכו ליטול חלק בעידן עליית ופריחת ישראל, או שמא גם יהודי הדורות הקודמים אשר אינם עמנו?
8. האם ידוע לנו תאריך התרחשות מאורעות כבירים אלה?

1. באיזה מצב מבחינה מדינית יהיה עם ישראל לפני הגאולה?

נזכיר תחילה כי המלבי"ם חי לפני כמאה וחמישים שנה. (פירושו לספר דניאל נכתב בשנת ה' תרכ"ח וכמו שציין בפירושו לפרק יב, יא). וזה לשון הכתוב בידמיה (פרק לא, ה-ח):

"כִּי יֵשׁ יוֹם קָרְאוּ... קוֹמוּ וְנַעֲלֵה צִיּוֹן... כִּי כֹה אָמַר ה' רְנֹ לִיעֶקֶב שְׂמוֹנָה, וְצַהֲלוּ בְּרֹאשׁ הַגּוֹיִם. הַשְּׂמִיעוּ, הַלְלוּ, וְאָמְרוּ: הוֹשִׁעַ ה' אֶת עַמּוֹ אֶת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל. הִנְנִי מֵבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְקִבְצֵתִים מִיַּרְכְּתֵי אֶרֶץ בָּם עוֹר וּפְסוּזוֹ הָרָה וְיִלְדֵת יוֹזְרוּ. קָהָל גְּדוֹל יֵשׁוּבוּ הָנֶה. בְּכִכֵּי יִבְאוּ וּבִתְנוּנוֹתֵים אוֹבִילִם אוֹלִיכִם אֶל נְזוּלֵי מַיִם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא יִפְשְׁלוּ בָהּ."

בפסוק רנו ליעקב שמחה וכו' גילה המלבי"ם בגאונות דקדוקו, נבואה האומדת כי:

א. טרם בא הגאולה השלימה יוסר תחילה השעבוד הגלותי מישראל. ב. עם ישראל יוביל בעולם בתחומים רבים. ג. חלק מן העם ישמחו מן המצב החדש, ויצהלו ממעמדם הבינלאומי המוביל, ללא תחושת צורך בגאולה השלימה. חלק זה של העם מכונה בפי הכתוב בשם "יעקב". מלשון עקב נמוך. אך יהיה חלק מן העם אשר יטען שאין די במצב הנוכחי על אף כל מעלותיו, וימשיך לקדוא לאלהיו הושע ה' את עמך וכו'. חלק זה של העם מכונה בפי הכתוב בשם "ישראל" מלשון שרדה וחשיבות.

וזו לשון המלבי"ם:

"וצהלו בראש גויים", שבאחרית ימי גלותם יוסר מעליהם השעבוד, ויצהלו כי יהיו בראש הגויים, שהגויים יתנו להם כבוד ויהיו בראשם, תחת שהיו תחילה נבזים ושפלים ביניהם. והנה יעקב הם המון עם והפחותים שבהם, וישראל הם הגדולים. והשמחה הזאת שיצהלו בראש הגויים יהיה רק ליעקב, לא לישראל, שהם ירצו שישב שכינתו לציון. אבל אז בעת ההיא השמיעו והכריזו בפרסום והללו את ה' על ידי מה שתאמרו הושע ה' את עמך הצדיקים, את שארית ישראל. שהם רוצים בתשועה האמיתית מקיבוץ גלויות ושיבתם לציון. עד כאן לשונו.

[אגב, הנביא מכריז כי נוסח קדיאת המבקשים לעלות תהיה: קומו ונעלה "ציון".]

לא בכל מקום מכונה ארץ ישראל בשם "ציון". ואכן, הקוראים לעליה האחרונה מכונים בשם: "התנועה הציונית". (ועיין בפרק "ארץ ציון והציונות", בחוברת "צוהר")]

על אופי ואיכות השלטון היהודי בתקופת הסרת השיעבוד הגלותי סמוך לגאולה, ניתן ללמוד מדברי התלמוד:

"אין בן דוד בא עד שתכלה מלכות הזלה מישראל" (סנהדרין צח, א).

כלומר, יהיה שלטון עצמאי בישראל, אך הוא יהיה שלטון זול. שלטון שחוקיו מנוגדים לתורה ולמצוותיה.

מדברי התלמוד ניתן ללמוד עוד ששלטון זה לא ימשך לעד. אלא ישתנה עוד טרם בא בן-דוד. (אמנם יש להסתפק אם המילה "תכלה" מתייחסת למלכות, לעצם השלטון, או לאופי השלטון. הזולות של השלטון. אולם עצם השלטון היהודי ימשך אלא שהוא יהיה בעל אופי תורני חיובי. ועיין בפירוש רש"י ובדברי המהרש"א שם).

עוד יש לציין בהקשר זה של מצב השלטון היהודי, את תשובת המלאך בספר דניאל לשאלה "עד מתי קץ הפלאות (=הקץ הנסתר)".

וכך נאמר שם:

**"וְיָרֵם יָמֵינוּ וְיִשְׂמְאוּ אֱלֹהֵשׁמַיִם, וְיִשְׁבַּע בְּזוּי הָעוֹלָם
כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֵדִים וְזָצִי, וְכַכְלֹת נִפְץ יְדֵעַם-קִדְשׁ,
תְּכַלִּינָה כָּל-אֲלֹהֵי".** (דניאל יב, ז)

ופירש רש"י (סנהדרין צח, א):

וככלות נפץ יד עם קדש; "כשתכלה תקומתם (משמע שבתחילה תהיה להם תקומה, כלומר יוסר מעליהם עול השעבוד ותהיה להם עצמאות מדינית) **וחוזק ידיהם שהיתה נפוצה אילך ואילך גבורה ותועלת לפשוט אנה ואנה** (-כלומר שבתקופת העצמאות המדינית תהיה להם גבורה וחוזק לכבוש ולהרחיב את שטח המדינה. וכפי שאכן התגשם בשלב הראשון של המדינה) **ואחר שתכלה גבורתם שיהיו שפלים למאד** (-זה יהיה השלב הבא), **תכלינה כל אלה, ויבוא משיח**".

והדברים מדברים בעד עצמם.

קיבוץ גלויות

בנבואה הנ"ל העוסקת בתקופת הסרת השעבוד מישראל והעצמאות המדינית שלפני בא הגאולה השלימה, כאשר הנביא מתנבא על קיבוץ הגלויות הוא מציין כי, בין הבאים יהיו "עֹר, וּפְסוֹז, הָרָה, וְיֹלְדֵת יוֹדֵדוֹ".

כיצד הדברים נשמעו בעת כתיבתם, טרם היו מטוסים, כאשר כמעט בלתי אפשרי היה שפיסח הנכה ברגליו או יולדת שילדה זה עתה, עיור או הרה, ייצאו לדרך. ובודאי שהם מלהזכיר שישתתפו כל אלו יחדיו ביציאה לדרך. והנביא מבטיח בשם ה': "אוֹלֵיכֶם בְּדֶרֶךְ יֵשֶׁר לֹא יַכְשִׁלוּ בָהֶם".

ואכן, עם העליה לארץ בדורינו במטוסים, התברר כי "בם עיור ופיסח הרה ויולדת יחדיו", וכי הם הובאו "בדרך ישר, לא יכשלו בהו". ללא בורות ופחתים ומבלי שתינגף רגלם באבנים – תופעה אשר היתה מצויה בקרב הולכי הדרכים באותם הימים.

ואמנם, כאשר הנביא ישעיה מתנבא על קיבוץ הגלויות במילים: "עֲאִי-סָבִיב עֵינֶיךָ וְרֵאִי, כָּלֶם נִקְבְּצוּ בְּאוֹרְךָ! בְּנֶיךָ בְּרִזְזוֹךָ יָבֹאוּ וְכוּ" (ישעיה ס, ז) הוא ממשך ומתנבא על ההתפעלות והתמיהה אשר תאחו בעמים הרואים את היהודים הגולים חוזרים לארצם מכל רחבי העולם, והדי הוא מתאר את דברי התפעלותם ותמיהתם בלשון זו:

"בִּי-אֵלֶּה כָּעֵב (כענו) תִּלְוֹפִינָהּ, וְכִיּוֹזִים אֶל-
אֲרָבוֹתֵיהֶם (חלונות השובך) " (ישעיה ס, ח)

והדברים נפלאים ומפליאים. שהרי טרם היו מטוסים, קשה היה להבין מדוע ינקטו המתפעלים מהעולים לארץ, דוקא לשון זו...12

אגב איזכור השיבה מהגלויות באמצעות תעופה אורית, יש לציין כי בדברים שכתבו חז"ל לפני כאלפיים שנה על סמך נבואה אחרת על הנביא ישעיה, הם מבשרים לנו בפירוש על אמצעי תעופה חדשני עתידי אשר הפעלתו לא תהיה כרוכה בבעירת

(12) לעומת זאת, בצאת ישראל ממצרים כאשר התקדמו במדבר בדרכם לארץ ישראל וענני כבוד סוככים עליהם מכל צדדיהם עד שמתנה ישראל היה נראה למביט ממרחק כגוש ענן ועשן (שמידתו 16 ק"מ על 16 ק"מ!) מתוארים דברי התפעלות אומות-העולם במילים: "מִי זֹאת עֲלָה מִן-הַמִּדְבָּר בְּתִמְרוֹת עֵשֶׂן וְכוּ" (שיר השירים ג, ו)

מנוע. וכדרך אגב מגלים הם לנו כי אנו נמצאים רק בעידן הפרימיטיבי של התעופה האוירית. בנבואה זו העוסקת בתקופת השלטון הכלל-עולמי של ישראל בימי בית המקדש השלישי, מודיע הנביא בשם ה':

**"וְהָיָה מִדִּי-יִזְדְּשׁ בְּזוֹדֵשׁוֹ, וּמִדֵּי עֶשֶׂת בְּשִׁבְתּוֹ, יָבֹא
כָּל-בָּשָׂר לְהִשְׁתַּזְוֹת לְפָנָי, אָמַר ה'."**

וחז"ל שואלים (בפסיקתא רבתי פרשה א, ג) את השאלה המתבקשת:

"כיון שירושלים תתפשט על כל ארץ ישראל, וארץ ישראל על כל העולם, האיך הם באים ראש-חדש ושבת מסוף העולם?!"
(כלומר, שהרי כתוב יבוא "כל בשר" = כל האנושות מכל רחבי העולם. ומכיון שהדרך על גבי גמלים וחמורים אורכת חודשים רבים, איך יתכן שיגיעו מידי שבת ומידי ראש-חדש, וישבו לביתם ויבואו שוב לירושלים בשבת הבאה ובראש-החדש הבא?!)

ומשיבים את אשר קיבלו מרבותיהם בביאור הפסוק:

"אלא העבים (=עננים) באים בהשכמה, וטוענים אותם, ומביאים אותם לירושלים, והם מתפללים שם בבקר והם טוענים אותם לבתיהם."

כלומר, חז"ל מדברים בפירוש על מסע אוירי מהיד ביותר מקצווי עולם לירושלים. (יציאה בהשכמה מהמקום הרחוק ביותר בעולם, ותפילה בבקר בירושלים!)

אם נלך בדרכו של הרמב"ם ונעדיף לפדש את הדבר שלא בדרך ניסית¹³, (ו"עבים"

13) שיטת הרמב"ם בימורה נבוכים" (חלק ג, פרק לא) ובימאמר תחית המתים" היא, שרק במקומות אשר אין דרך להבין את המסופר בתנ"ך בדבר מה שקרה או מה שיקרה אלא בהסבר על-טבעי, אומרים אנו שזהו נס. כלומר, ששינה הקדוש ברוך הוא את הטבע שהטבעי בבריאה, לצורך אותו ענין. אך במקומות שניתן להיבן את המאורע על פי הטבע, אין לנו לומר שנעשה כאן שינוי סדרי בראשית. אלא רצונו יתברך התגשם כרצונו במסגרת הטבע שהטבעי.

וכך כותב הרמב"ם (ומאמר תחית המתים, מהדוי קאפח עמ' פו): "...שאיפתנו ושאיפת כל אנשי החכמה מיחדי סגולה, היפך שאיפת ההמון. כי (וההמון) יותר חביב עליהם וערב לסכלותם לעשות את התורה והשכל שני קצוות הסותרים זה את זה. ומבארים כל דבר (שבתורה) נגד המושכל, וטוענים בו שהוא נס. ומתרחקים מכך שיהא דבר על דרך הטבע בין במה שסופר ממה שעבר, ובין במה שרואים במצב הנוכחי, ובין במה שנאמר שהוא יארע בעתיד. ואנחנו שואפים לאחד בין התורה, והמושכל. ונתאר כל הדברים כפי סדר טבעי אפשרי בכל אלה, וולתי מה שצאמר בו בפירוש שהוא נס ואין שום אפשרות לבארו כלל, רק אז

שאמרו הוא דוגמא ומשל על פי החוה בעת שנאמרו הדברים, לשבר את אוזן השומע אז. וכעין שנאמר בישעיה (ב, ד) "וכתתו חרבותם לאיתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב" וכו' והכוונה שאמצעי המלחמה ישמשו לצרכי שלום, וכולל בתוכו גם הפיכת כור גרעיני מלחמתי לשימוש לצרכי שלום. אלא שנקט את האמת בנוסח המובן לאוזן השומע גם בעת ההיא) הרי נמצא כי יש כאן נבואה עתידית על פיתוח אמצעי תעופה חדשני, אשר יהיה קרוב במהותו ובשיטת הפעלתו ותעופתו לענן יותר מאשר למטוס, עד שהמטוס החדיש ביותר כיום יהיה מיושן ופרימיטיבי לידו. שהרי הדרך המקובלת כיום להניע את כלי התעופה באמצעות בעירת מנוע אסור הוא בשימוש בשבת¹⁴. (ועיין בביאור ה"זרע אפרים" על דברי הפסיקתא שם שהקשה מאיסור יציאה מחוץ לתחום בשבת, ותירץ שכיון שיטוסו למעלה מגובה עשרה אין בזה איסור תחומין וכמבואר בתלמוד (עירובין מה) בתשובה לשאלה: "וליקני שביתה בעבים?" "תפשוט מינה דאין תחומין למעלה מעשרה". וכן כתב גם ה"זית רענן" על ילקוט ישעיה).

יש לציין שכאשר הדברים נכתבו על ידי חז"ל לפני כאלפיים שנה, בזמן שהמסע בשיירות חמורים וגמלים היה אורך חדשים ארוכים – אפילו בנסיעות קצרות שאינן מקצוי תבל אלא "רק" ממדינה למדינה, היו הדיבורים על תעופה של שעות ספורות מקצוי תבל לירושלים, עלולים להתקבל אצל רפי-האמונה כדמיוניים ובלתי מציאותיים לחלוטין. וחז"ל, גם הם ידעו והכירו את המציאות באותם הימים. אך כדרךכם של היודעים בודאות כי התורה על-אנושית היא וכל אשר כתוב בה יתקיים בודאות גם אם הדברים נראים תמוהים במבט שטחי, לא חששו כלל ודיברו בעוז ובגאון על תעופה אירית מפני שכך מתבאר מתוך הפסוק האומר כי מידי שבת יגיע כל בשר לירושלים, וישוב לביתו.

ניאלץ לומר שזה נס". עד כאן. (ועיין עוד בתלמוד ברכות (לד, ב) ושבת (סג, א): "אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד").

14 אין כאן שום כוונה חלילה וחם לקבוע היתר שימוש בשבת באמצעי תחבורה כל שהוא אשר יתחדש בעתיד. שהרי בכל אופן יש לדון בו לאיסור משום עובדין דחול ועוד. על כל דיון כזה להיות מוגש ככל נושא אחר לפני גדולי התורה ששתלן הקב"ה בכל דור, וכל אשר יורונו עלינו לעשות מבלי לסור מדבריהם ימין ושמאל.

2. באיזה מצב מבחינה רוחנית יהיה עם ישראל באותה תקופה?

"וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה
וְהַקְּלָלָה... וְשָׁבַת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעַת בְּקוֹלוֹ כְּכֹל
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם אֶתְּךָ וּבְנֶיךָ בְּכֹל לְבַבְךָ וּבְכֹל
נַפְשֶׁךָ. וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרוּחִמָּה, וְשָׁב
וְקִבְּצָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפְיָצָה ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה.
אִם יִהְיֶה נְדֻזָּה בְּקִצְתָה הַשָּׁמַיִם מִשֶּׁם יִקְבְּצָה ה' אֱלֹהֶיךָ
וּבְשֵׁם יִקְוָה. וְהֵבִיֵּאָה ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִרְשׁוּ
אֲבֹתֶיךָ וִירְשִׁתֶּהּ. וְהִיטְבָה וְהִרְבָּה מְאֹד בְּתֶיךָ". (דברים ל,

(ה-א)

"הֲגַה יָמִים בָּאִים נָא ה' אֱלֹהִים וְהִשְׁלֹזְתִּי רָעַב
בְּאָרֶץ. לֹא רָעַב כְּלָזִים, וְלֹא צָמָא לְבָיִם, כִּי אִם
לְשִׁמְעַת אֶת דְּבָרֵי ה'". (עמוס ח, יא)

וזו לשון הדמב"ם (הלכות תשובה פרק ז הלכה ה):

"כל הנביאים כולם ציוו על התשובה. ואין ישראל נגאלין
אלא בתשובה. וכבר הבטיחה תורה בסוף ישראל
לעשות תשובה בסוף גלותן, ומיד הן נגאלין. שנאמר
והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה וכו', ושבת עד ה'
אלהיך, ושב ה' אלהיך ורחמך. (דברים ל, א-ג)

בתקופה האחרונה עדים אנו לתחילת תהליך התגשמות נבואת התשובה. המלה
"תשובה" מקבלת את מלוא עוצמת מובנה. עד לפני מספר מצומצם של דורות בהיות
כל עם ישראל שומר תורה ומצוות המלה תשובה נתפסה בדרך כלל דק בהקשר לאילו
שהן כשלונות ומעידות אשר אירע ליהודי להכשל בהן, והנה הוא שב בתשובה עליהן.
איש לא ציפה שהמלה תשובה תתייחס לעם ישראל בכללותו וכמעט לכל המצוות. "וכבר
הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן".

3. מהו מיקום הערים שבהם יתגוררו יהודים באותה תקופה?

כאמור, אנו נמצאים בעיצומה של התגשמות נבואת התשובה של עם ישראל כעם החוזר בתשובה. ואכן, ציבור שומרי התורה עצמו עומד כיום נדהם ונפעם לנוכח השטף ההולך וגואה של אחינו השבים בתשובה. "לא דעב ללחם, ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דברי ה'".

מה מפליא לדאות בני נועד צעירים עוזבים את בתיהם החמימים והנעימים, ונעים מכל חלקי הארץ אל הישיבות שבמרכזי התורה כדי להשתלם במשמעות ותכלית החיים, בתורה ובהלכה. ובאמת, נבואת הנביא עמוס הנזכרת לעיל ממשיכה כך:

"וְנָעוּ מַיִם (ים סוף-דרום) עַד יָם (הים התיכון-מערב) וּמִצְפּוֹן וְעַד מוֹרְזוֹ, יִשׁוּטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר ה'..."

נתבונן נא. צפון ומזרח מוזכרים בפירוש בפסוק (וזאת בניגוד למקובל להזכיר את הצדדים הנגדיים, צפון ודרום או מזרח ומערב). נמצא ששני הימים המוזכרים בפסוק ("מים עד ים") מתייחסים לים הדרומי (ים סוף) והים המערבי (ים הים התיכון).

משמעות הרברים מדהימה.

עוד מלפני אלפי שנים (!) הנביא מודיענו כי באותה תקופה יתגוררו יהודים באילת (ים סוף) ולחוף הים התיכון. חיפה, עכו, תל אביב, חולון, בת ים, יפו וכו'. ומצפון ועד מזרח. ומכל עדים אלו ינועו וילכו לבקש את דבר ה'15.

האם אפילו לפני מאה שנים בלבד היה מישהו מסוגל לדבר על עיר יהודית לחוף ים-סוף? ועוד להתנבא על מהפך התשובה האדיר המתחולל שם כיום יחד עם כל עדי הארץ??

יש לציין עוד כי אנו עדים לתחילת התגשמות הנבואה המופיעה ברברי חז"ל בפסיקתא רבתי (פרשה א, א):

"עתידה ירושלים שתתפשט על כל ארץ ישראל"

15) בתלמוד בבלי מסכת שבת דף קל"ח מבואר: דבר ה' זו הלכה, הקץ, ונבואה. ועיין שם בדברי רבי שמעון בר יוחאי כי בנבואה זו נאמר גם כי לא ימצאו באותה תקופה הלכה ומשנה ברורה שאין מעורב בה איוו שהיא מחלוקת בטעמיה.

כלומר, תהיה תנופת בניה אדירה בירושלים, והיא תלך ותתרחב, בדרכה היא "תבלע" ערים שיהפכו לשכונות בתוכה, עד אשר תתפשט על כל ארץ ישראל.

יש לזכור שעד לפני כמאה שנה היתה ירושלים קטנה ביותר וכל שטחה הסתכם בכתים שבין חומות העיר העתיקה, בעוד שכיום לא רק ירושלים גדלה והתרחבה בצעדי ענק, אלא גם ערים הנבנות סביב ירושלים מיועדות כבר מעתה להתחבר איתה לבסוף, והן מכונות ירושלים רבתי!

ועוד נתון מפליא אודות תנועת התשובה אשר תתפרס על פני כל ארץ-ישראל. אחרון הנביאים "שאתריו לא ינבא עוד נביא וחווה עד עת קץ" (לשון המלבי"ם מלאכי ג, כב) היה הנביא מלאכי.

נאזין נא לנבואתו האחרונה – נבואה המהוה למעשה את הנבואה האחרונה בהסטוריה האנושית. הנבואה עוסקת באשר יתרחש עם עם ישראל באחרית הימים. נאזין לדבריו, ונתבונן בהם.

"כִּי-הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר כְּתוּר (שלעתיד לבא הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה. ורשעים נדונים בה, וצדיקים מתרפאים בה. ראה רש"י בשם המדרש) וְהָיוּ כָל-זָדִים וְכָל-עֲשֵׂה רָעָה (כמו) קָשׁ, וְלֹהֵט אֶתֶם הַיּוֹם הַבֹּא וכו'. וְזָרְזָה לְכֶם יְרָאֵי שְׁמִי שְׁמַשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ וכו'. וְזָרְזָה לְכֶם תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתוֹ בְּזוֹרֵב עַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל זֻקִים וּמִשְׁפָּטִים. (כלומר, מכיון שזו הנבואה האחרונה, אומר להם הנביא בשם ה', זכרו לעד את תורת משה עבדי בכל תקופה ומצב. ובכך תזכו להמנות על אותם שזכו להקרא לעיל "יראי שמי". ודעו כי) הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה' הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וְהַשֵּׁיב לְבַ-אֲבוֹת עַל-בָּנִים, וְלֵב בָּנִים עַל-אֲבוֹתָם. פֶּן אָבוֹא וְהִכִּיתִי אֶת-הָאָרֶץ זָרָם. (כלומר, כדי שלא יקרה מצב שיגיע לפתע מועד היום הזה ואבוא והכיתי את כל הארץ חרס, לפיכך אקדים לשלוח את אליה הנביא לעורר את העם לתשובה. ועל ידי כך הבוחר לשוב יזכה להמנות בין אותם שעליהם נאמר "וזרחח לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה").

עתה נתבונן.

ידוע שעליית הנביא אליהו בסערה השמימה היתה לאחר זיכוכ גופו ברמה נדירה (ראה על כך את דבריו הנפלאים של המלבי"ם במלכים ב' פרק ב', ח-יג). ומאז עלייתו הוא נגלה פעמים רבות לרבים מגדולי ישראל במרוצת כל הדורות כדי ללמדם סתרי תורה ולעזורם בעלייתם הרוחנית, כאשר במקרים לא מעטים נגלה הוא לאחד ונעלם מהאחר הנמצא עמו יחד באותו מקום, כידוע וכמפורסם.

בגבואה הנ"ל "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא וכו' והשיב לב אבות וכו'" מתבאר שייעוד זה של אליהו הנביא, להיות לעוזר רוחני לבני האדם החיים כאן בעולם הזה, יבוא לידי ביטוי בעוצמה רבה לפני בא יום ה' הגדול והנורא, כאשר הוא יעזור את לב העם לתשובה. ואף על פי שאותם בני אדם אשר יהיה צורך לעזורם לתשובה לא יהיו כמובן במדרגה רוחנית המאפשרת להם התגלות מוחשית של אליהו הנביא, כותב המהר"ל שאליהו הנביא יתקשר עם החלק הרוחני שבהם ויעוררם מתוך מחשבות של הרהורי תשובה שירגישו בקרבם. הם יחשבו שזוהי מחשבה בלתי מוסברת שלהם, בעוד שלמעשה יש מי שמעוררים בקרבם. (ראה נצח ישראל למהר"ל, פרק כח).

ואכן נראה שללא התעוררות רוחנית זו אין הסבר מושלם שיכול להניח את הדעת אודות פשר הנחשול האדיר ההולך וגואה של תנועת התשובה בזמנינו, כאשר המוני צעירים ונוער, שוחים בעוז ובשמחה כנגד זרם התאוות והיצרים המיובאים מהתרבות הנכרית.

אך בכך לא די. הנה דברי רש"י, גדול מפרשי התורה, על הפסוק:

"והשיב לב-אבות על-בנים ולב בנים על-אבותם".

(מלאכי ג, כד)

"והשיב (-אליהו הנביא) לב אבות - להקדוש ברוך הוא, על בנים - על ידי בנים. יאמר לבנים דרך אהבה ורצון: לבו ודברו אל אבותיכם לאחוז בדרכי המקום (=הקדוש ברוך הוא).

הבה נתבונן. לאורך כל שנות ההסטוריה היהודית, ההורים הם שהיו מחנכים את ילדיהם לשמירת התורה והמצוות. לבוא ולומר באותה תקופה שהבנים יחזירו את הוריהם בתשובה היה בגדר אבסורד מוחלט! ובכל זאת, עוד לפני אלף שנה כתב רש"י בבחירות

את פירוש הפסוק ההולך ומתגשם לנגד עינינו הרואות הורים רבים החוזרים בתשובה על ידי בניהם. "והשיב לב אבות להקדוש ברוך הוא - על ידי בנים".

4. האם באותה תקופה הנצרות והאיסלאם יבואו להלחם בישראל, או רק אחד מהם, או שמא כלל לא?

הנביא עובדיה חי בתקופת המלך אחאב והמלכה איזבל, כמוזכר בספר מלכים (א, י"ח) כלומר בזמן הבית הראשון, בתקופה בה האדומים היו מיעוט בטל וחסר חשיבות, בעוד העיר רומא לא נבנתה ונתאכלסה על ידם. ובודאי שאיש לא ציפה לראות את האדומים-הרומאים כמעצמה, ולא את רומא משמשת כמרכז האומות הנוצריות בעולם.

והנה עובדיה מתנבא על עלייתם,

מרמז על סימלם הלאומי במשך דורות ועד עצם היום הזה בקרב חלק מצאצאיהם,

צופה את התייחסותם לעם ישראל בתקופת הגאולה בעומדם מנגד כאשר האוייב (האיסלמי)¹⁶ יתארגן ויבוא להלחם בישראל,

חורץ את דינם על אי עזרתם לישראל,

ומדווח כי בתקופת שיבת עם ישראל לארץ ישראל הפלגים העיקריים של העם יהיו יוצאי ארצות אשכנז וצרפת, מחד (כידוע רש"י ובעלי התוספות וגדולי פוסקי אשכנז הראשונים התגוררו בצרפת), ויוצאי ארצות ספרד מאידך.

וכל זאת, נזכיר שוב, בעוד בית המקדש הראשון עומד על תילו, המלך אחאב יושב על כסאו, ועם ישראל עדיין לא הוגלה מעולם מארצו.

נאזין נא לדברי עובדיה (א):

"זוֹזוֹן עוֹבְדֵיָהּ. כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים לְאֲדוֹם... הֲנֵה קָטָן
נִתְתִּיף בְּגוֹיִם, בְּזוֹי אֶתְּהָ בְּמֵאֵד (בהוה). זְרוֹן לִבָּהּ הַשִּׁיאָךְ
שִׁכְנֵי בְּזוֹגְוֵי־סִלְעַ מְרוֹם שִׁבְתוֹ אָמַר... מִי יוֹרִידֵנִי אֶרֶץ."

¹⁶ ראה להלן בנבואת יחזקאל פרק לח-לט.

אם תִּגְבִּיהַ כְּנִשְׂרָיָו וְאִם־בֵּין כּוֹכְבִים שֵׁים קֶזֶה (ביטוי נדיר בתנ"ך. כנראה רמז לגבהות הלב הנוצרית בעיקבות הנחיתה על כוכבים. לומר שקודם שאורידך תגיע אתה העולם הנוצרי לגבהים שאין כדוגמתם בעולם. ואז) מִשֵּׁם אֹרִי־ךָ נֶאֱמַר־ה'...

מִזֶּמֶס אֲזִיָּה יַעֲקֹב תִּכְסֶּה בּוֹשֶׁה, וְזָכַרְתָּ לְעוֹלָם. בְּיוֹם עֲמֻדָה מִנְגֵד (שלא באת לעזור) בְּיוֹם שְׁבוֹת זְרִים זִילֹו, וְזָכְרִים בָּאוּ שְׁעָרוֹ, וְעַל־יְרוּשָׁלַם יָדוּ גֹרֶל. (לפיכך נחשב) גַּם אַתָּה כְּאוֹד מֵהֵם... וְהָיָה בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ, וּבֵית יוֹסֵף לְהַבָּה, וּבֵית עֵשָׂו לְקֵשׁ, וְדָלְקוּ בָהֶם וְאֶכְלוּם, וְכֹא־יִהְיֶה שְׂרִיד לְבֵית עֵשָׂו כִּי ה' דָּבַר... וְגַלְתָּ הַזֹּלֶל־הַזֶּה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־כִּנְעִיִם עַד־צַרְפַּת, וְגַלְתָּ יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר בְּסַפְרָד (יצרפת היא פרנסייה ותרגום יונתן בן עוזיאל ספרד אספמיה. וזו היא הגלות שהגלה טיטוס הרומאי בחרבן בית שני. וזאת הנבואה לעתיד"י. אבן עזרא) יִרְשׁוּ אֶת עָרֵי הַנֶּגֶב. וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת־הָהָר עֵשָׂו וְהִיתָה לָהּ הַמְּלוֹכָה. (והלא עם ישראל נתפור במדינות רבות כהבטחת התורה, ומדוע נקט דוקא שתי מדינות אלו! אלא הזכיר בנבואה את שתי העדות המרכזיות אשר העם יתפצל לחן בעת הגלות, וניבא את שיבתן במצב זה לארץ ישראל עד התאחדותן המלאה מחדש בגאולה הסופית).

אדום הנוצרית תעמוד מנגד ולא תסייע. ומי הוא אשר יבוא להלחם בישראל?

מתוך חזון הצלם שבספר דניאל המובא לעיל אנו למדים כי בעידן אצבעות הרגלים מנהיגות העולם יהיו עשר מדינות נוצריות ומוסלמיות כאשר הנוצריות חזקות מן המוסלמיות. ואם הנוצריות יעמדו מנגד כמבואר בעובדיה, נמצא שהבאים למלחמה יהיו המדינות המוסלמיות. אך כנראה שהדברים גם מפורשים בספר יחזקאל פרק לח:

"וְהָיָה דְבַר ה' אֵלַי לֵאמֹר. בֶּן־אָדָם! שֵׁים פָּנֶיךָ אֶל־גּוֹג

(17) הנשר כידוע היה סמל הגייסות הרומאיים, בעבר הרחוק שלנו, ובעתיד הרחוק של עובדיה הנביא. גם כאשר התורה מנבאת את חורבן בית שני על ידי הרומאים היא אומרת "ישא ה' עליך גוי מרחוק מקצה הארץ כאשר ידאה כנשר" (דברים כח, מט) גם בנבואת המרכבה של יחזקאל (עין יחזקאל פרק א, ט) הוא רואה את שר מלכות רומא בפרצוף נשר וועיין שם במלבי"ם. גם התאחדות שלש מאות הנסיכויות הרומיות אשר קראה לעצמה גרמניה, נטלה לעצמה את הנשר כסמלה הלאומי.

אֶרֶץ הַמְּגוּג. 18. נְשִׂיא, רֹאשׁ מִשְׁךְ וְתַבַּל. וְהִנָּבֵא עָלָיו.
 וְאָמַרְתָּ כֹה אָמַר ה' אֱלֹהִים הַנְּנִי אֵלֶיךָ גּוּג נְשִׂיא רֹאשׁ
 מִשְׁךְ וְתַבַּל. וְשׁוֹבְכֶתִיךָ וְנִתְתִי וְזוֹזִים בְּלוֹזִיִּיךָ (יֵאתָן בִּלְבַד
 לְחַיִּית שׁוֹבֵב וּמוֹרֵד. וְאֵתָן חַחִים בְּלַחֲיִיד לְמִשׁוֹךְ אוֹתָךְ עַל יָדָם כְּדָרְךְ שְׁמוֹשְׁכִים
 הַחַיִּוֹת". (מַצּוֹדֵת דוּד). "יֵאתָן בִּלְבַד הַרְהוּרִים וַיִּצַר הַמוֹשֵׁךְ אוֹתָךְ מֵאַרְצֶךְ לְבֵא עַל
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל". רִשׁוֹי) וְהוֹצֵאתִי אוֹתָךְ וְאֵת-כָּל-זוֹיְכָךְ... פָּרַס
 כּוֹשׁ וּפּוֹט אֶתְּם... גָּמַר וְכָל-אַנְפִּיָהּ בֵּית הַתּוֹגְרָמָה
 וְרִכְתִּי צָפוֹן וְאֵת-כָּל-אַנְפִּיו. עַמִּים רַבִּים אֶתְךָ.¹⁹

118) היה צריך לומר על גוג נשיא ארץ המגוג. ועוד, שעל פי נגינת טעמי הפסוקים המילה נשיא מנותקת מן המילים שלפניה ומן המילים שלאחריה. ונראה שכוונת הפסוק להסתיר מיהו גוג והיכן מדינתו. ואילו ארץ המגוג גלוי לנו מי היא וראה הערה 119). וכן משמע מהכתוב להלן האתה הוא אשר דיברתי וכי שהיתה כוונה להסתירו עד שתתגשם הנבואה וידעו הכל שאל זה היתה הכוונה בנבואות הרבות. ואיכ אפשר שכוונת הכתוב לומר שים פנד אל גוג, ואל ארץ המגוג - אשר היא מדינה אחרת. ואמר נשיא בשוא תחת האות נו, ולא גילה נשיא איוו מדינה הוא. רק הודיענו שכינויו נשיא ולא מלך. ועוד גילה שמלבד שלטונו במדינתו הוא גם מנהיג משך ותובל.

119) כאן הוזכרו: פרס, כוש, פוט, גומר ותוגרמה, אשר יבואו להלחם ביהודי ארץ ישראל כאשר בראשם עומד גוג הנשיא, המשמש כראש (=יושב ראש קואליציה של מדינות?) מדינת משך ומדינת תובל, וקשור ביותר גם למדינת מגוג. והנה, לאחר מעשה המבול, מפורטים בתורה שמות צאצאי השרידים, - נח ומשפחתו, אשר ייסדו אומות ומדינות אשר ברבות השנים נקראו חלקן על שמם. ננסה לדלות משם ולהבין מעט מי הם המוזכרים כאן. וכך נאמר: "ואלה תולדות בני נח, שם חם ויפת. ויולדו להם בנים אחר המבול. בני יפת, גומר ומגוג ומדי ויון ותובל ומשך ותירס. ובני גומר, אשכנז וריפת ותוגרמה. ובני יון, אלישה ותרשיש כתים ודודנים. מאלה נפרדו איי הגויים בארצותם איש ללשונו, למשפחותם בגוייהם. ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען. ובני כוש, סבא וחווילה וסבתה ורעמה וסבתכא. ובני רעמה, שבא ודדן, וכוש ילד את נמרוד... ותהי ראשית ממלכתו בבל. (בראשית י, א-10).

בתרגום יונתן בן עוזיאל (אשר נכתב לפני כאלפיים שנה!) תורגם הפסוק השני בלשון זו: "בניו דיפת, גומר, ומגוג, ומדי, ויון, ותובל, ומשך, ותירס. ושום אפרכיותהן (=ושמות מדינותיהם) אפריקי, וגרמניא, ותמדוי, ומקדוניא, ויתניא, ואוסיא, ותרקוי". והנה, נשוב עתה ונתאם את המדינות לשמות בני יפת על פי הסדר הנכון של הפסוק. אפריקי (מדינתו של גומר), וגרמניא (מדינתו של מגוג), ותמדוי (מדינתו של מדי), ומקדוניא (מדינתו של יון), ויתניא (מדינתו של תובל), ואוסיא (=רוסיה, מדינתו של משך), ותרקוי (מדינתו של תירס). בהמשך מבואר שם כי שמות מדינותיהם של חווילה ורעמה בני כוש, הם: הנדקי (=הודו) ולובאי (=לוב). לשני אלה יש להוסיף את בבל (עירק) אשר מבואר בתורה כי נמרוד בן כוש היה מלכה. נמצא שלגוג הנשיא תהיה השפעה גדולה על רוסיה וגרמניה, המדינות המצטרפות אליו למלחמה בישראל תהינה: אירן, עירק, לוב, הודו, פוט, תוגרמה, ומדינת אפריקה, ועוד. יש לציין כי מהפסוקים מוכח שהסיוע של מגוג (=גרמניה) יהיה סיוע ערפי אך הוא עצמו לא יצא אל החזית, וסופו שיוכה באש ככתוב ביחזקאל לט, ו.

(מלבד העמים הרבים האמורים כאן ללא איזכור שמים, רשימת המדינות הנ"ל כוללת את: אירן, עירק, לוב, הודו, תורכיה, ומדינות אפריקה. ראה מקורות בחערה 19).

מִיָּמִים רַבִּים תִּפְקֹד, בְּאַזְרִית הַשָּׁמַיִם תִּבּוֹא אֶל-אֶרֶץ
 מְשׁוֹבֶבֶת מִזֶּרֶב. מִקְבָּצַת מֵעַמִּים רַבִּים עַל הַרֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-הָיוּ לְזֶרְבָה תָּמִיד, וְהִיא מֵעַמִּים הַנּוֹעָאָה
 וַיֵּשְׁבוּ לְבִטּוֹחַ כַּכֶּם.

וְעַלִּיתָ פְּשׁוּאָה תִּבּוֹא, כְּעֵץ לְכֶסֶת הָאָרֶץ תִּהְיֶה, אֲתָה
 וְכָל-אֲנָפִיר, וְעַמִּים רַבִּים אוֹתָךְ...

כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים: הַאֲתָה-הוּא אֲשֶׁר-דִּבַּרְתִּי בְּיָמִים
 קְדָמוֹנִים בְּיַד עַבְדִּי נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנּוֹבְאִים בְּיָמִים
 הַהֵם שָׁנִים, לְהָבִיא אוֹתָךְ עָלֵיהֶם.

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא בַּיּוֹם בּוֹא גּוֹג עַל-אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל זָאֵם
 ה' אֱלֹהִים תַּעֲלֶה זִמְתִּי בְּאִפִּי. וּבִקְנָאתִי בְּאֵשׁ עֲבַרְתִּי
 דִּבַּרְתִּי אִם-לֹא בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל עַל
 אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל. וְרַעַשׁוּ מִפְּנֵי הַגִּי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם
 וְזִמְתַּת הַשָּׂדֶה וְכָל-הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל-הָאֲדָמָה וְכָל
 הָאָדָם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְגִהְרָסוּ הַהָרִים, וְנִפְלוּ
 הַמְּדַרְגּוֹת, וְכָל-זִזְמוֹתָה לְאֶרֶץ תִּפּוֹל. וְקִרְאתִי עֲלֵיו
 לְכָל-הָרֵי זֶרֶב זָאֵם ה' אֱלֹהִים זֶרֶב אִישׁ בְּאִזְוִי
 תִּהְיֶה. (כלומר, הם יושמדו בנשק עצמם) וְנִשְׁפָּטְתִּי אֹתוֹ בְּדַבָּר
 (מגפה. וראה להלן נבואת זכריה וזאת המגפה וכ"ו) וְבָדָם וְנָעַשׂם שׁוֹטָף
 וְאֶבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ אֵשׁ וְזַפְרִית אֲבוֹטִיר עֲלָיו, וְעַל-אֲנָפִיר

מפליא לגלות שכל אלו המוזכרים כאן היו בעבר עובדי עבודה זרה כשאר האומות בעולם, אך במרוצת הדורות השתנו, והם משתייכים כיום לדת המוסלמית. בסיוע עורפי של מדינה יוצאת דופן, נוצרית הלא היא גרמניה. בומנינו, כאשר אירן, פרס, עירק, לוב ועוד, מנסים להגיע ליכולת גרעינית ולוחמה ביולוגית, וחלקן אף הפתיעו בבצען ניסויים גרעיניים (והודו!!) והכל בסיוע גרמני, מפליא לגלות ששיתוף הפעולה המעניין ועוד פרטים נצפו במסמך שנכתב לפני אלפי שנים. ועדיין אנו מצויים בעיצומו של תהליך התגשמות הנבואה.

וְעַל-עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אֶתּוּ. וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי
וְנִדְרַעְתִּי לְעֵינֵי גוֹיִם רַבִּים וְיָדְעוּ כִּי-אֲנִי ה'." 20

5. היכן ובאיזו דרך יושמדו חלקי הצלם, – צבאות ושלטון אויבי ישראל הרבים?

"הִנֵּה יוֹם-בָּא לָהּ... וְאֶסְפַּתִּי אֶת-כָּל-הַגּוֹיִם אֶל-
יְרוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה... וְיָצָא ה' וְנִלְוֹם בְּגוֹיִם הַהֵם כִּיּוֹם
הַקְּלוֹמֹ בַּיּוֹם קָרַב... וְנִסְתָּם אֵי-הָרִי כִּי יֵצֵעַ אֵי-הָרִים
אֶל-אֶצֶל וְנִסְתָּם כַּאֲשֶׁר נִסְתָּם מִפְּנֵי הָרַעַשׁ בַּיּוֹם עֲזִיָּה

20) והרי לשון המהרחמי (רבי חיים ויטאל תלמידו המובהק של האר"י הקדוש) ז"ל בספרו "עץ הדעת טוב" על הכתוב בתהילים (פרק קכ"ד) "שיר המעלות לדוד, לולי ה' שהיה לנו, יאמר נא ישראל, לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. אזי חיים בלעונו בחרות אפס בנו וכו'":

"כבר ידעת כי הגלויות אינם אלא ארבע. בבל ומדי ויון ואדום. אבל עוד עתידין ישראל להיות באחרית הימים בגלות ישמעאל כנוכר בפרקי דרבי אליעזר ובמדרש רבותינו ז"ל ובספר הוהר סוף פרשת לך לך, ובענין ומשא דומא וכו'. ושם בפרשת לך לך אמר כי ישמעאל להיותו (=משום היותו) בן אברהם, ונימול, נקרא פרא אדם ולא אדם גמור מפני שמל ולא פרע. אבל שאר ארבע גלויות (=מלכויות) הן משולות אל החיות כנוכר בספר דניאל. וראה להלן עמ' 47 חזון ארבע החיות. ז.כ.ו. והנה דוד המלך ע"ה נתנבא ברוח־הקדש במזמור זה (את) כל מה שישראל עתידין להיות (=שעתיד להיות לישראל) בגלות הנוכרת.

והנה בהיות ישראל בגלויות הארבעה (בארבע הגלויות) הם עתידין לומר לולי ה' שהיה לנו יאמר נא וכו' אבל עוד יש גלות חמישי אחרון לכולם יקשה מכולם והוא גלות ישמעאל הנקרא פרא אדם כנ"ל ואינו נמשל אל (ל)חיות. ואז יאמרו ישראל באופן אחר, והוא: לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. כי להיותו אדם לסיבת (משום) היותו בן אברהם ויש לו זכות אבות כמו שמצינו שאמר לו ישמעאל יחיה לפניך וגם יש לו זכות המילה, כי גם לסיבה זו נקרא אדם, ולכן מלכותו תקיפה משאר ארבע מלכויות. וכמו שאמרו חז"ל שלכן נקרא ישמעאל על שעתידין ישראל לצעוק צעקות גדולות בימי גלותו, ואז ישמעאל ויענם, וכו'.

אזי חיים בלעונו – חיים היו רוצים לבלוע אותנו על דרך ותבלענה השיבולים וכו' ולא נודע כי באו אל קירבנה. כי חיו בחרות אפס בנו רצונם למחות שם ישראל מתחת השמים כדמיון (כמו) הדבר בלוע שאין מציאותו נודע (מורגש) כלל וכאילו לא היה.

וא"כ אנחנו לא נדע מה נעשה. ואין לנו תקוה אחרת, זולתי (מלבד) שנבטח בשמו הגדול יתברך שיושיענו מידם. וזה שאמר עורנו בשם ה'.

מִלֶּכֶךְ יִהְיֶה. וְבָא ה' אֱלֹהֵי כָל־קְדָשִׁים (מלאכים) עִמָּךְ.
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא־יִהְיֶה אֹרֶךְ יָקָרוֹת וְקִפְאוֹן.

וְהָיָה יוֹם־אֲזוּד הוּא יוֹדֵעַ לֵה לֹא־יוֹם וְלֹא־לַיְלָה, וְהָיָה
לְעֵת־עֶרֶב יִהְיֶה־אֹרֶךְ. וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיַּם־זְרוֹיִים
מִירוּשָׁלַם... וְהָיָה ה' לְמִלֶּכֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ. בַּיּוֹם
הַהוּא יִהְיֶה ה' אֲזוּד וְשִׁמוֹ אֲזוּד.

וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּעֲפָה אֲשֶׁר יִגַּף ה' אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר
צָבְאוּ עַל־ירוּשָׁלַם. הַמֶּקֶךְ בְּשֵׁרוֹ וְהוּא עֹמֵד עַל־רִגְלוֹ
וְעֵינָיו תִּמְקְנָה בְּזוּרֵיהֶן וְכִשְׁוֹנוֹ תִּמְקֶה בְּפִיהֶם. וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא תִּהְיֶה מוֹהוּמַת־ה' רַבָּה בָּהֶם וְהוֹזִיקוּ אִישׁ יָד
רֵעֵהוּ וְעָלְתָה יָדוֹ עַל־יַד רֵעֵהוּ... וְכֵן תִּהְיֶה מַגְפַּת
הַסּוּס הַפָּרָד הַגָּמֵל וְהוֹזְמוֹר וְכָל־הַבְּהֵמָה... (זכריה יד,

א-טו)

נדמה נא את עצמנו קודאים את נבואתו זו של זכריה הנביא בזמן כתיבתה, עת
התנהלו המלחמות פנים מול פנים בחרבות מגינים וחניתות, ונמצא עצמנו מול מושגים
משונים ביותר. לעת ערב יהיה אור?? מוזר! המק בשרו, והוא עומד על דגליו?? פלא!
גם בעלי החיים יושמדו?? במלחמה נודמלית משמידים רק את אנשי האוייב ואילו את
הבהמות לוקחים שלל!

כיום, בעידן האטום והלוחמה הקונבנציונאלית והבלתי קונבנציונאלית, מבטינו

שונה. 21

21) לאור האמור לעיל בנבואת יחזקאל כי אויבנו יושמדו בנשק של עצמם (-יחרב איש באחיו תהיה").
הרי יתכן מאד שנשק עירקי או אירני ("סקאד" "שיהאב" וכדו') בעל ראש נפץ בלתי קונבנציונאלי, אשר
ישוגר לעברנו ינחת דווקא על ראש אויבנו כאן בארץ.

6. כיצד תהיה מנהיגות העם באותה תקופה? (ממשלה? אדם שִׁמְשַׁח למלך? וכו')

לעיל ראינו את חלום נבוכדנצאר, ופתרונו רב המשמעות מבחינת ההסטוריה העולמית, וכפתרון דניאל. והנה, דניאל עצמו זכה בתקופה מאוחרת יותר לחזון ובו פרטים אשר נבוכדנצאר לא היה ראוי לראותם. בחזון זה של דניאל נראו ארבע הממלכות ברמות ארבע חיות עם הדגשים רבים בדבר השוני הנורא של החיה הרביעית מקודמותיה. (גלות דומי והנצרות היא הנוראה והארוכה מקודמותיה שהרי היא נמשכת זה קרוב לאלפיים שנה מתוך עיניים ורדיפות רבות). הנה חזון דניאל (פרק ז. מתורגם מארמית):

רואה הייתי בחזיון הלילה והנה ארבע רוחות נושבות ובאות מארבע רוחות השמים, נוגחות בים הגדול וסוערות אותו. והנה ארבע חיות ענק עולות מתוך סערת הים (בזו אחר זו) שונות זו מזו. הראשונה נראית כאריה וכנפי נשר לה (זו מלכות בבל). מתבונן הייתי עד אשר נמרטו כנפיה. היא התרוממה מן הארץ, ועל רגלי אדם נעמדה, ולב אדם ניתן לה (החלפת רגלי ולב ארי ברגלי ולב אדם מסמלים חולשה ודפיון כח). והנה חיה אחרת שניה דומה לדב נעמדה לצד אחד ושלש צלעות בפיה בין שיניה (בבל אשור ופרס) וכך אמרו לה: קומי אכלי בשר הרבה. אח"כ רואה הייתי והנה אחרת כנמר ולה ארבע כנפים, וארבעה ראשים יש לחיה, ושלטון ניתן לה. אח"כ רואה הייתי בחזון הלילה והנה חיה רביעית מטילה פחד ואימה, וחוזק יתר יש בה, ושיני ברזל גדולות לה, אוכלת וממעכת ואת השאר ברגליה רומסת (דרך הרומאים היה לספח מדינות למלכותם או להשמידם) והיא שונה מכל החיות שלפניה, ועשר קרניים יש לה. מתבונן הייתי בקרניים, והנה קרן אחרת קטנה עולה ביניהם ושלש קרניים נעקרו מלפניה. והנה עינים כעיני אדם בקרן זו, ופה מדבר גדולות, דברי שחץ וגאווה. (זה מחמד מדבר הגדולות כידוע, ודתו, אשר הופיעו וצמחו לאחר המלכויות ופריסת הנצרות, וכבשו לעצמם מקום בהנהגת העולם). מתבונן הייתי עד אשר כסאות (המלכים) הושלכו, ועתיק יומין (כינוי להקדוש ברוך הוא) יושב, לבושו כשלג לבן ושערותיו כצמר לבן נקי (משל ורמוז לנקיון וזכויות ישראל). וכשמתנבא הנביא על פורענות האומות באותה תקופה, הרי הוא חוזה: "מי זה בא מאדום (נצרות), חמוץ בגדים מבצרה (עידן) וכו'." מדוע אדום ללבושך, ובגדיך כדורך בגת? פורה דרכתי לבדי וכו'

ואדרכם באפי ואדמסם בחמתו ויז נצחם על בגדי וכו'". ישעיה סא)
 כסאו עשוי ניצוצות של אש, וגלגלי הכסא אש בוערת. נהר של אש
 נמשך ויוצא מלפניו, אלף אלפי (מליון) מלאכים משמשים אותו,
 וריבוא רבבות (מאה מליון) לפניו עומדים. המשפט נתישב לפניו,
 והספרים נפתחו. רואה הייתי שעולה חמתו של עתיק יומין מקול
 הקרן המדברת גדולות (הזעף יהיה על האיסלאם אשר יבא להלחם
 בישראל). רואה הייתי עד אשר נהרגה החיה כולה ואבד גופה והיה
 למאכולת אש.

רואה הייתי בחזון הלילה (הלילה מסמל את תקופת הגלות) והנה עם
 ענני שמים כבן אדם קרב ובא (מלך המשיח) ועד עתיק יומין הוא
 הגיע, ולפניו הביאוהו. ולאדם זה הוא נתן שלטון וכבוד ומלכות.
 וכל העמים והאומות המדברים בכל השפות אותו עובדים. שילטונו
 שלטון נצחי אשר לא ינטל, ומלכותו לא תיפגע.

נבהלה רוחי מחזון זה. קרבתי אצל אחד מן העומדים שם לפני עתיק
 יומין וביקשתי ממנו על כל זאת, והוא אמר לי את פתרון הדבר.
 אלה החיות הגדולות, ארבע מלכויות יקומו מן הארץ. ולבסוף יקבלו
 את המלכות העם קדושי עליון, וידשו את המלכות לעד ולעולמי
 עולמים. והחיה הרביעית היא מלכות רביעית אשר תהיה שונה מכל
 המלכויות, ועשר קרניה הן עשר מלכויות אשר יקומו ממנה. והקרן
 אשר תצמח אח"כ זו מלכות אשר תהיה שונה מן העשר הקודמות
 לה, ועל שלש מלכויות מהן היא תשתלט. ודברים כלפי מעלה הוא
 ידבר, ולעם ישראל קדושי העליון הוא יציק ויטריח. ויבקש לשנות
 זמנים ודת. (כידוע מחמד לקח זמנים וחוקים יהודיים וביקש
 לשנותם. ועל בסיס זה עשויה דת האיסלאם) והם ינתנו בידו עד זמן
 וזמנים וחצי זמן. (זהו אחד מזמני הקץ הסתום.)²² והדין נתישב לפני

22) ועוד נאמר בענין הקץ בסוף דניאל (י"ב, ה-ג): "וְרָאִיתִי אֲנִי דְנִיָּאל וְהִנֵּה שְׁנַיִם אֲזוּרִים עֹמְדִים... וַיֹּאמֶר לְאִישׁ לְבוּשׁ הַבְּרִים אֲשֶׁר מִפְּנֵל לְבוּשֵׁי הַיָּאָר: עַד-בְּמַתִּי קֵץ הַפְּלָאוֹת? וְאֲשַׁמְעֶה אֶת-הָאִישׁ... וַיֵּרָם יְמֵינוּ וַיִּשְׁמְאוּ אֱלֹהֵי-שָׁמַיִם וַיִּשְׁבַּע בְּזוּי הָעוֹלָם כִּי לְמוֹעֵד בּוֹעֲדִים וְזוֹצִים וְכַכְּלוֹת נִסְפָן יִדְרְעוּ-קִדְשִׁי, תִּכְלִינָה כָל-אֶלֶה. וְאֲנִי שֹׁמְעָתִי וְלֹא אֶבִּין וְאֹמְרָה: אֲדֹנָי מַה אֲזוּרִית (-סוף חשבונות) אֵלֶּה? וַיֹּאמֶר: לֵךְ דְּנִיָּאל. כִּי-סִתְּמִים וְזוֹתְמִים הַדְּבָרִים עַד-עַתָּה קֵץ. וַתִּבְרְרוּ וַיִּתְּלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְכַלּוּמֵר, רַבִּים אֲשֶׁר יִנְסוּ לְחַשְׁבַּת אֶת הַקֵּץ. וְעַקֵּב כֶּךָ- וְהַרְשִׁיעוּ רִשְׁעִים וַיִּשְׁמְרוּ הוֹאֵל וְלֹא בֵּא הַמְּשִׁיחַ בּוֹמֵן שֹׁמֵר אֱלֹהֵי הַמְּחַשְׁבִּים, שׁוֹב לֹא יָבֹא וְלֹא יִבְיֵנוּ (שֶׁאֵלֶּה טַעַם חֲשׁוֹנוֹ) וְהַבְּשִׁיכִים (שִׁישׁ בָּהֶם דַּעַת וִירָאֵת הִי) יִבְיֵנוּ. וּבְעַתָּה הוֹסֵר הַתְּמוּדָה וְלִתֵּת שְׁלֹקֵן שָׁמַיִם,

ימים אֶלֶף בָּאֲתִים וְתִשְׁעִים. אִשְׁרֵי הַמְּזֻכָּה וַיָּגִיעַ לַיָּמִים אֶלֶף שָׁלֹשׁ בָּאוֹת שְׁלֹשִׁים וְזֹמְשָׁה. וְאֵתָהּ (דְּנִיאל) לָךְ לִקְץ וְתִנּוּזוֹ, וְתַעֲבֹד לְגִרְקָהּ (בתחית המתים) לִקְץ הַיָּמִין (= הימים).

ראוי לבאר שהתאריך נאמר בהצפנה וברמו כדי שלא לייאש את המון העם בתחילת הגלות. שאלו היו יודעים מראש כי גלות כה ארוכה ויוצאת דופן מקודמותיה לפניהם וכאלפיים שנה לעומת גלות מצרים - ארבע מאות שנה, וגלות בבל - שבעים שנה, היה היאוש חודר ללב רבים וגם היו הכל מתקשים להנחיל את הציפיה לגאולה לבניהם אחריהם.

והנה, במרוצת שנות גלותנו זו, ניסו רבים לפענח את רמזי הפסוקים ולגלות את תאריך הגאולה. אולם, הגיעו התאריכים השונים עליהם הצביעו איש איש לפי דרך פיענחו, אך הגאולה טרם הגיעה, והתברר למפרע שטעו הם בדרך חישובם ופיענחם. וכפי שהודיע המלאך לדניאל מראש בפסוקים הנ"ל. ואל תתפלא ותתמה על הדבר. שהרי אפילו בפיענח תאריך גאולת גלות מצרים - גלות אשר היתה קצרה יחסית, ובפירוש נאמר מראש לאברהם (בראשית ט"ו, י"ג): "ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, התקשו בו ישראל ולא ידעו לפענחו נכונה מאחר שלא ידעו ממתני מתחיל מנין הארבע מאות שנה. היו שסברו שיש למנות ארבע מאות שנה מיום ירידת יעקב למצרים, והיו שסברו שהמנין מתחיל מתאריך שיעבודם של ישראל שהוא למעשה מאוחר בשבעים שנה מהתאריך הקודם, והיו שחשבו שיש להתחילו מוזמן מוקדם הרבה יותר - מהזמן שנאמר דיבור זה לאברהם בברית בין הבתרים ומשום כך כאשר הושלמו ארבע מאות שנה מברית בין הבתרים יצאו ממצרים חלק מישראל שלשים שנה לפני שהופיע משה, בהיותם בטוחים שכבר הושלמה הגלות והגיע עת גאולתם. ועמדו עליהם המצרים והשמידום, והכבידו את עול השיעבוד על האחרים. נראה מכילתא בשלח. ובתלמוד סנהדרין צ"ב ע"ב, ובפרקי ר' אליעזר פרק מתו. ולבסוף התברר שמנין הקץ האמיתי מתחיל מהזמן שנולד יצחק שעליו נאמר (בראשית כ"א, י"ב) "כי ביצחק יקרא לך זרע", והתגלה שהדבר היה טמון במילה "זרעך" שבפסוק הנ"ל: "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה". והארבע מאות שנה חוזר על גר יהיה וכי ולא על ועבדום ועינו אותם. וכך כונת הפסוק: ידוע תדע שמי שמוגדר **זרעך** העיקרי, וצאצאיו, יהיו כגר אורח בארץ לא להם במשך ארבע מאות שנה. ובתוך תקופה זו יהיה פרק זמן מסויים שגם יעבידום ויענום. אך כל זה התגלה ופוענח למפרע רק כאשר נשלח הנביא הגדול מאת ה' יתברך לגאלם.

גם בחישוב שנות הגלות ותאריך הגאולה של גלות בית ראשון חלה מבוכה ורבים טעו בפיענח נבואת ירמיהו (נ"ט, יז): **"כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם"**. עד אשר הגיע זמנה להתגשם והוברר פירושה למפרע. ראשון הטועים היה בלשאצר מלך בבל שהבין "כי לפי מלאת לבבל" - למלכות בבל. ומשום כך חישב את שבעים השנה מעת הכתרת נבוכדנצר הבבלי למלך לאחר שנטל את המלכות מאסר חדון (בן סנחריב) מלך אשור. ומכיון שראה שהגיע עת גאולתם על פי נביאם ולא נגאלו, אמר: מעתה בודאי לא יגאלו. ונמתך כך הרשה לעצמו להוציא את כלי בית-המקדש ולהשתמש בהם במשתה הגדול שערך. וסופו שנהרג באותו הלילה ומלכות בבל שקעה. ראה דניאל פרק ג'. לאחריו טעה המלך אחשורוש בחישוב קץ השבעים שנה. אחשורוש היה בטוח שיועד הוא במה טעה בלשאצר. והוא אמר: וכי כתוב כי לפי מלאת **לבבל שבעים שנה? לבבל** כתוב! והכוונה לגלות שגלו ישראל על ידי בבל. וכשהגיע הזמן לפי חישובנו ולא נגאלו, היה בטוח שלא יגאלו עוד. וואף הוא מתוך כך הוציא את כלי-המקדש והשתמש בהם במשתה שערך, ואיבד את ושתו רעייתו, נכדת נבוכדנצר מלך בבל. נמאחר שכבר חוללו כלי המקדש,

האלוה, והשלטון של אותה מלכות יוסד (מבואר כאן שהמאבק האחרון של ישראל בהסטוריה יהיה עם המוסלמים), וינתנו להשמד ולאבדון גמור. והמלכות והשלטון על המלכויות אשר תחת כל השמים תנתן לעם קדושי עליון מלכותם מלכות נצח וכל השליטים אותם יעבדו. עד כאן סוף הדבר. אני דניאל מחשבותי הדבה הבהילוני, ותאדי נשתנה.

על אודות אדם זה אשר ימשח למלך (ומשום כך נקרא המלך המשיח), מפרט הנביא ישעיה (י"א א-ו):

וַיֵּצֵא זוֹטָר מִנְזֹעַ יְשׁוּי, וַיִּצָּר בְּשַׁרְשָׁיו יִפְרֶה: וַנְּזוּזָה עֲלָיו רוּחוֹ ה', רוּחוֹ זָכָמָה וּבִינָה, רוּחוֹ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחוֹ דַעַת וַיִּרְאֵת ה': וְהָרִיזוּ בִּירְאֵת ה' וְלֹא-לְמִרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוּט וְלֹא-לְמִשְׁבַּע אֲזָנָיו יִוְכִיזוּ: וְשִׁפְטָ בְּצַדִּיק הַלֵּים, וְהוֹכִיזוּ בְּמִישׁוֹר לְעֵגְוֵי-אָרֶץ. וְהִכֵּה-אֶרֶץ בְּשִׁבְט פִּיּוֹ. וּבָרוּז שִׁפְטָיו יָמִית רְשָׁע: וְהָיָה צַדִּיק אֲזוּר מִתְנַזָּיו, וְהֶאֱמוּנָה אֲזוּר וְזָלְצָיו:

וכתב הרמב"ם (הלכות תשובה, פרק ט', ה"ב) כי מלך יהודי זה יהיה גדול בחכמה יותר משלמה המלך, וקרוב בנבואה למדרגת משה רבינו ע"ה. (פירוט נוסף על המלך המשיח ותקופתו ראה בהלכות מלכים פרק י"א ובאגרת תימן)

הצטמצם עונש המחללים שניתנו ואף דניאל טעה בחישוב וכמבואר כל זה בתלמוד (מגילה י"א, ב). ורק כאשר נגאלו התברר למפרע שחישוב השבעים שנה מתחיל מעת הגליית צדקיהו לבבל ושריפת ירושלים. וכמו שנאמר בדניאל (ט', ב') 'למלאות לחרבות ירושלים שבעים שנה'.

ואם בגלויות שלא היו ארוכות כל-כך, וגם התגלה מראש מספר השנים המדוייק של הגלות, טעו רבים בחישוב הנכון, על אחת כמה וכמה בגלות זו הארוכה זה קרוב לאלפים שנה, והקץ נאמר ברמו ובהצפנות חתומות, הרי בודאי שרבים יטעו. ואנו אין לנו אלא להתחוק בעבודת ה' ולצפות לישועתו אשר אף על פי שתתמהמה ברור וודאי לנו שבא תבא. עוד יש לדעת שיש ומנים אשר הם מסוגלים לגאולה. ואם עיכבנו במעשינו את התרחשותה, הרי היא נדחית לזמן אחר. (ועיין עוד בענין הקץ בסוף החוברת).

7. האם רק היהודים אשר יחיו באותה תקופה יטלו חלק בעידן נפלא זה, או גם יהודי הדורות הקודמים אשר אינם עמנו?

"וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַבַּר עִפְרָיִם יִקְיָצוּ. אֱלֹהִים (הקמים) לְוַזְוִי
הָעוֹלָם, וְאֱלֹהִים (הנשארים באדמה) לְוַזְרָפוֹת לְדָרְאוֹן עוֹלָם."
(דניאל יב, ב)

לכן הנבא ואמדת אליהם:

"כֹּה־אָמַר ה' אֱלֹהִים הַזֶּה אֲנִי פָתַח אֶת־קְבֻרֹתֵיכֶם,
וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבֻרֹתֵיכֶם עָמִי, וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם
אֶל־אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל. וַיִּדְעֶתֶם כִּי־אֲנִי ה' בְּפָתוֹחַ אֶת־
קְבֻרֹתֵיכֶם וּבְהֵעֲלוֹתִי אֶתְכֶם מִקְבֻרֹתֵיכֶם עָמִי.

וַנִּתְּתִי רוּחִי בְּכֶם וּוְזִייתֶם, וְהִנְוֹזֹתִי אֶתְכֶם עַל־אֲדַמַּתְכֶם
וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי ה' דַּבְּרָתִי וְעֲשִׂיתִי נְאֻם ה'. (יחזקאל לו,
יב-יד)

בודא העולם לימדנו בתורתו כי האדם הונח בעולם הזה לתקופת בחירה בין קיום ושמידת מצוות תורת האלהים, – ובכך הוא מטיב לעצמו בעולם הבא, וגם בעולם הזה, לבין הליכה אחר שרירות לבו. והיה אילו עמד באתגר והצליח בו, הרי הוא האיד את נשמתו, דומם אותה, ועם סיום תקופת הבחירה נפרדת היא מן הגוף אשר תפקידו היה לקשר אותה עם החומר המעניק את אפשרות הבחירה, והרי היא זוהרת ופורחת על פי מדת עמידתה בנסיגנות, מתענגת על ה' ונהנית מזיו שכינתו.

אולם, היות ועמידתה בנסיגנות היה בהיותה "אדם" המורכב מגוף ונשמה, אף שכרה בדרגה הגבוהה ביותר יהיה בהיותה בתוך גוף, אך בגוף ובעולם המטוהר מכל מיני יצדים שאיפות ותשוקות חומדיות. וזהו העולם שלאחר הגאולה השלימה ותחיית המתים²³, עת יתבטלו דתות הזיוף והשקר מכל חלקי העולם, והאמת תהיה ברורה לכל.

(23) מכיון שהנבואה על תחיית המתים קשה לתפיסה אצל המון העם, נעתיק נא בזה את השאלה והתשובה בענין זה מתוך חיבורנו "תשע תשובות ושאלה" (עמ' 47):

תחיית המתים - היתכן?

"וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַבַּר עִפְרָיִם יִקְיָצוּ" (דניאל יב, ב)

"ותחיית המתים הוא יסוד מיסודי משה רבינו ע"ה. ואין דת ולא דבקות בדת היהודית למי שלא יאמין זה".
(הרמב"ם בפירוש המשניות סנהדרין פרק יא)

יש התמהים: היתכן? בשר אשר נרקב בקבר, גוף שנשרף והפך לאפר, אדם אשר נטרף ע"י בעלי חיים,

והיה ה' למלך על כל הארץ (=כדור הארץ, העולם), ביום ההוא יהיה ה' אחד (יכירו כולם שה' אחד), ושמו אחד. (זכריה יד, ט)

היתכן שנשוב לראותם? היתכן שיקומו לתחייה?!

ננסה תחילה להבין בשטחיות על פי משל. משל לעולה חדש אשר הגיע מן הקוטב הצפוני. רגיל היה רק לערבות קרח, ומימיו לא ראה ולא ידע מה הן חרישה וריעה וקצירה. לאחר התאקלמותו במושב אליו נשלח, יצא עם ותיקי המושב ללמוד ולסייע בעבודות המקום. והנה להפתעתו רואה הוא אותם חורשים באדמה. הוא אינו מבין: מה הם עושים? לשם מה זה?? לאחר מספר ימים, לכשנשלמה חרישת כל השדה, החלו מעמיסים שקי חיטה ויוצאים אל השדה. הוא מתעניין: מה הם גרעינים אלו? והם משיבים: את הלחם המזין והמשביע מייצרים מגרעינים אלו לאחר טחינתם. כל הדרך הוא מתבונן בשקי החיטה בעינים מתפעלות ומעריצות, הוא זוכר כמה קשה היה בעת הארוחות בחו"ל לחוש שובע בלעדיהם. ומה רבה היתה תדהמתו כאשר ראה שמפורים וקוברים את הגרעינים היקרים באדמה... הפעם הוא כבר לא התאפק ונוף בהם: מה פשר שטות זו?! והם השיבו בחיוך סלחני: עוד יבוא יום ואתה תראה, מכל גרעין חיטה קבור יצמח גבעול ירוק יפה תואר, ובראשו גרעיני חיטה רבים הדומים בדיוק לגרעינים אלו. הוא מתרנח ומבקש בנחרצות להפסיק ללעוג לו. והם מחייכים ומשתדלים להרגיעו ולפייסו. לאחר מספר שבועות של השקאה, יוצא הוא לבדו נבוך ומהורהר אל השדה. הוא חופר מעט ומוציא זרע אחד, ועיניו זולגות דמעות, הורע רקוב וסרוח. מדוע הם עוללו לו כה? מדוע הם מקלקלים בידים?!

חלפה תקופה והוא יוצא אל השדה עם הקוצרים. הוא עומד כהלום רעם. במקום השדה החרבה, שיבולים וקופים מלוא העין נצבים לפניו. והקמה מתכופפת ברוח כמו מחייכת לעומתו ולחשת לו: אכן, הם צדקו. כך טבע הבריאה... תחיית המתים.

אנו, איננו מתפעלים כאותו עולה חדש, אך מבנים אותו, הרי נס הוא רואה!

מה ההבדל בינינו לבינו? מדוע הוא מתפעל ואנו לא? ברור. אנו רגילים והוא לא. אך הבה נשתחרר לרגע מההרגל ונתבונן. האין כאן דבר פלא? ואם אכן מתרחש לעינינו דבר פלא זה, שורע רקוב הופך לגבעול ירוק עמוס גרעינים רבים הדומים לזרע האם האם לא יתכן שגוף רקוב "רק" ישוב ויבנה מחדש? ורק אחד כנגד אחד?

ייקל להבין את הדברים יותר בעומק, למי שיודע ומבין מה הם מרכיבי ה"אדם". וכמו שהתבאר לעיל בפרק הראשון. שהרי מי שיודע את האמת הפשוטה שהאדם האמיתי הוא האדם הפנימי הרוחני, אלא שעטוף הוא בלבוש ארוג בשר ועצמות, העשוי בדמותו ובצלמו כחליפה התפורה על פי מדת וצורת הגוף, פשוט וקל לו להבין, שגם אם בלתה וכלתה החליפה, כל עוד קיים האדם שבפנים, לבוש ילבש חליפה מחודשת וישוב לכשם שהיה.

וביתר עומק, והוא הפשוט, והוא האמת. אם מאמין אתה שבורא העולם ברא את העולם כולו ובכללו האדם, מן האפס המוחלט, יש מאין. האם קשה להאמין ביכולתו לברוא ולחדש אדם?!

לסיום פרק זה נציין שתי ידיעות חשובות:

א. מבואר בזה הקרוש (ח"ב כח, ב) שעצם אחת קטנה נשארת מן הגוף, ובזמן התחיה מתרבה ומתפשטת כשמדים בבצק, וממנה נבנה כל הגוף (מעניין לציין כאן את התגלית המדעית החדשה בדבר התרבות והכפלת תאי הגוף באמצעות התחלקותם. והנה התנ"ך וחכמי ישראל מדברים על התרחשות ניסית של תחיה כאשר חלק מהתהליך הוא התרבות שריד מגוף האדם המת. ועיין עוד בזה הקדוש ח"ג קסט, א).

ב. מהתלמוד (ברכות יז, א) מתבאר שמשוגלות החומר להתחדש ולקום לתחיה איננו קיים אלא רק בגוף הספוג באותו שפע רוחני (בעברית מודרנית: אנרגיה רוחנית) האצור במלים הקדושות של תורת הבורא. הזרמה וספיגה זו מתבצעת באמצעות לימוד התורה. נשים הפטורות מקביעת עיתים לתורה עקב עיסוקן וטרדתן בצרכי המשפחה, זוכות לקום לתחיה בזכות המתנתן לבעליהן עד שיחזרו משיעורם התורני ובזכות שמוליכות את בניהן לתלמוד תורה. עד כדי כך מגיעה השפעת העוצמה הרוחנית אשר הטביע ה' יתברך בתורתו האדירה.

8. האם ידוע לנו תאריך התרחשות מאורעות כבירים אלה?

בתלמוד (סנהדרין צח, א) נאמר על הפסוק העוסק בתאריך הגאולה: "אֲנִי ה' בְּעֵתָהּ אֲזַיְשֶׁנָּה" (ישעיה ס, כב), כי קיימות שתי אפשרויות לעיתוי בו תתרחש גאולת ישראל, ושילטונו בעולם כולו בראשות אישיות מדוממת מזרע בית-דוד אשר ימשח למלך. (ואשר נקרא משום כך בשם: המלך המשיח. ראה אודותיו לעיל עמ' 47-50).

העיתוי האחד הוא תאריך קבוע המהווה תאריך יעד סופי אשר ללא כל קשר למצבם הרוחני של עם ישראל, בהגיע זמן זה יתבצע תהליך הגאולה בשלימותו²⁴. ואילו העיתוי

24 אמנם יש להדגיש כי גם בזה עלינו ללמוד מדרכי ההנהגה העליונה בעבר הרחוק של עמינו. שהנה כאשר הגיע זמן גאולת ישראל מגלות מצרים, לא נגאלו עד שפנו וביקשו מעומק לבם מה יתברך שיגאלם. וכמו שנאמר שם: זיאתחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה (שמות ב, כד). וכפי שכתב רבינו בחיי (בביאורו לתורה שם): "כי אף על פי שהגיע כבר הקצון) לא היו ראויים לגאולה. אלא מרוב שזעקו אל ה' מן העבודה קיבל תפילתם וכי ואפשר לומר כי הפרשה הזאת היא רמו לגאולתינו זאת העתידה, שהיא תלויה בתשובה ובתפילה. כי כן היה בגאולת מצרים, חזרו בתשובה והתפללו אל ה' העונה בעת צרה, ונתקבלה תפלתם ובא להם הגואל מיד.

האפשרי הנוסף הוא תאריך מוקדם יותר אשר קביעתו תלויה בנו. אם נגיע למצב שבו כולנו נחיה על פי הדרכת תורת הבורא, הרי מיד נהיה ראויים לגאולה והיא תתרחש מיד(!).

וכך לשון התלמוד שם:

"אני ה' בעיתה, אחישנה".

"זכו – אחישנה (אקדים את תאריך התרחשותה),

לא זכו – בעיתה". (היא תתרחש בזמן שנקבע מראש).

נמצא אפוא שתאריך ה"אחישנה" נקבע על ידינו. ומהו תאריך ה"בעיתה"? בתלמוד שם (צו, א) נאמר כך:

"שית אלפי שנין קיים עולם" וכו'.

כלומר ששת אלפי שנים הוקצבו לקיום העולם בצורת החיים הנוכחית. ראוי לציין שאנו עתה בשנת ה'תשנ"ט לבריאה. כלומר, חמשת אלפים שבע מאות וחמישים ותשע שנים חלפו מעת הבריאה. (וראה לעיל בעמ' 27 חלום נבוכדנצר ופתרון דניאל, ובעמ' 47 חזיון דניאל עצמו על אודות תהליך התרחשות המאורעות בעולם מאז גלות בית ראשון לפני קרוב לאלפיים וחמש מאות שנה ועד מלכות מלך המשיח. מדהים להיווכח ברמת התיאום וההקבלה שבין התפתחות המאורעות שבחזיונות תנכיים אלה והתגשמותם ההסטורית, כאשר ברור שאנו נמצאים בעידן אצבעות הרגלים - סוף הצלם, לבין חשבון ה"שית אלפי שנים קיים עולם" והתאריך הנוכחי).

ואכן, הסימנים שקבלו חז"ל בתורה שבעל-פה ונכתבו בתלמוד לפני כאלף וחמש מאות שנה, אודות מאפייני הדור שיחיה בתקופת טרום-הגאולה, מתגשמים לעינינו בדיוק מעורר השתאות. הנה דבריהם (סנהדרין צו, א):

"אמר רבי אבא. אין לך קץ מגולה (סימו גלוי לקץ) מזה שנאמר:

**ואתם הרי ישראל עונתכם תתנו, ובריתכם תשאו לעמי
"ישראל כי קרבו לבוא". (יחזקאל ל"ו, ח)**

כלומר, כאשר ארץ ישראל תתן פריה בעין יפה, הרי זה סימן לקירוב הקץ. ואין לך קץ מגולה יותר מזה.

יש לזכור שהדברים נכתבו כאשר ארץ ישראל היתה ארץ שממה.

והרי ציטוט נוסף מדברי חז"ל בתלמוד (סוטה מ"ט, ב') העוסק בסימני דור הגאולה:

בעקבות המשיח (בסוף הגלות לפני ביאת המשיח):

* חוצפה יסגי (= החוצפה תרבה).

* ויוקר יאמיר (אוהפלציה).

* הגפן תתן פריה (ולא כלפני כן שהארץ היתה שממה).

* והיין ביוקר (ובכל זאת מתיר היין תהיה יקר ביחס לשפע יבול הענבים).

* ומלכות תהפך למינות (כלומר, תהיה אז ממשלה בישראל ולא כבזמן הגלות, אך הממשלה תהיה ממשלת כפירה ולא תנהג על פי החלכה היהודית).

* ואין תוכחת (יהיה קשה לחובת אדם במקום להתבייש ולהתנצל הוא יגיב בעזות)

* בית הועד במקום שמתוועדים בו לחוקק חוקים יהיה לזנות. (במקום שיחוקקו בו חוקים האוסרים נדה ועריות וכפירה, ידברו שם בעדם בניגוד גמור לאמור בתורה. ולא יתורו אחרי לבבכם -אלה מחשבות כפירה) ואחרי עיניכם (-זו זנות העינים) אשר אתם זונים אחריהם"י]

* והגליל יחרב (קטיונות וחפצות על אצבע הנמיל) והגולן (ויש גורסים והגבלן) אשם (= יהיה שממה אולי חכוונה לפינוי ישונו הגולן לקראת נתינתו לסורח)

* ואנשי הגבול יסובבו (משמר הגבול) מעיר לעיר ולא יחוננו.

* וחכמת הסופרים (תלמידי החכמים) תסרח ובעיני הבריות, ויראי חשא (ציבור שומרי המצוות) ימאסו ותדמיתם תהיה מאוסה וכפי שענינו רואות את המתרחש בהשפעת התקשורת התקשורתית)

* והאמת תהא נעדרת.

* נערים פני זקנים ילבינו (=ביישו).

* גדולים יעמדו מפני קטנים.

* בן-מנוול אב, בת קמה באמה, כלה בחמותה.

* אויבי איש אנשי ביתו.

* ופני הדור כפני הכלב. (א) הדור יחיה עו פנים וחצוף. ב. מה הכלב אמנם רץ לפני אדוניו, אך מסובב את ראשו לראות את כיוון האדון שמאחריו, ומפנה עצמו לרוץ לאותו כיוון, כן מנהיג אותו הדור, במקום לרוץ לפני העם ולהנהיגם כראוי פני שהאמת מחייבת יסובבו תמיד את ראשם לשמוע את דעת הקהל וישנו דעותיהם בחתאם לסקרים. ג. מעניין. בגן הפעמוך בירושלים התקיימה לפני מספר שנים תחרות כלבים, אשר נושאה: הכלב הדומה ביותר לבעליו תמונות הזוכים בשלושת המקומות הראשונים פורסמו בעיתונים בסמוך לתמונות בעליהם)

* והבן אינו מתבייש מאביו.

נציין שנתונים אלה הידועים ומוכרים לנו כל-כך מהמצוי בזמנינו, עומדים בניגוד גמור למקובל בכל הדורות. אך כבר מאז הם ניצפו בדיוק מדהים.

למעונין להעמיק יותר בנושא קץ הימים, נרחיב מעט את הדברים.

ותחילה, מספר יסודות אשר ישמשו כהקדמה קצרה:

א. לימדונו חכמי הקבלה שהמטרה והתכלית של הבורא במעשה הבריאה היא: להיטיב מטובו יתברך, לזולתו.

ב. ומכיון שהאלקים יתברך שלם בכל שלימות, הרי הטבתו לאחרים תהיה כמובן מושלמת. כלומר, לא רדודה באיכותה ולא חלקית בכמותה. ומכיון שהעינוג והעידון הגבוהים ביותר, והאמיתיים, הם אותם הנובעים מן ההנאה הרוחנית (המוגדרת כפי הרמח"ל ז"ל במילים: "להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא"). ראה מסילת ישרים פרק א). אשר כידוע לכל

אינטלקט, גם כאן בעולם הזה ניתן לדעת ולהבין היטב שאין שום הנאה גשמית מכל סוג ובכל רמה שתהיה, אשר תוכל להתקרב לרמת הנאה רוחנית. משום כך ברא את עיקר האדם ממהות רוחנית, כדי שבכך תהיה לו שייכות ויכולת לקבל ולהתענג ולהנות מן ההטבה הרוחנית המושלמת.

ג. אולם, מכיון שהענקה מתוך חסד איננה הטבה מושלמת, שהרי זה "נהמא דכיסופא" – לחם של בושה, משום כך נברא המועמד להטבה מורכב גם מחומר גשמי-עפרי, והונח בעולם אשר נברא באופן שיוכל לשמש במה המאפשרת התמודדות עם אתגרים שונים, חיוביים ושלייליים. לאדם ניתנה יכולת בחירה בין שני הצדדים בשוה. ותכליתו בעולם להתגבר ולנצח בהתמודדויות אלו ובכך להשיג ולקנות את הטוב בעצמו.

ד. ומנין ידע האדם בשכלו המוגבל מהו חיובי ומהו שלילי מנקודת האמת האלקית, וכיצד יכיר את מסתרי הרוחניות הגלומה בבריאה, כגון: הרוחניות הטמונה ביום השביעי ומחייבת שביתה משלשים ותשעה אבות מלאכה, קידוש החומר באמצעות מילה ביום השמיני ללידה, הנזק הרוחני הכרוך באכילת בעלי חיים מסוימים או צמחים שאינם מעושרים, ובאכילת בשר וחלב או בישולם יחדיו וכדומה? לשם כך העניק הבורא לאנושות ספר הדרכה רוחני במעמד נשגב ורב הוד – מעמד הר סיני, ובו פירוט תרי"ג מצוות אשר מלבד המעלה הנובעת מעצם הציוות להוראה האלקית, גם מוטבע באופיין שפע רוחני (או בעברית מודרנית: אנרגיה רוחנית) המושפעת בעיקר לחלק הרוחני של האדם העומד באתגר על אף משיכת היצר אל ההיפך. וזהו ספר התורה.

נמצא שהאדם המורכב מחומר ורוח, וחי בעולם רווי נסיונות ואתגרים, ובוחר הוא בטוב ובנכון על פי ספר ההדרכה התורני, הרי זוכה הוא בהטבה המושלמת הניתנת לו בזכות ולא בחסד.

לאחר שהתבררו לנו יסודות אלה, נוכל להמשיך את הנוגע לענייננו.

כשם שמספר הימים בהם ברא ה' את העולם הוא שישה ימים, כך מספר אלפי השנים שהוקצבו לתקופת הנסיון והעבודה עליהם דובר לעיל הוא ששת אלפי שנה. נלפי פנימיות התורה, המספר שש מסמל כל דבר חומרי. ואכן, לכל דבר חומרי ששה צדדים. מזרח,

מערב, צפון, דרום, מעלה ומטה. נמצא שהמספר המרום מהחומר הוא שבע. משום כך לאחר ששת ימי בריאת החומר חל יום השבת ביום השביעי, השמיטה - בשנה השביעית, היובל - לאחר שבע שמיטות, ימי חג הסוכות וחג הפסח - שבעה, ספירת העומר - שבעה שבועות וכו'. כמובן שיש להאריך ולהרחיב בכל נושא מנושאים אלה, אך העקרון ברור. וכך לאחר ששת אלפי השנים אשר יועדו לתקופת הנסיון והעמידה באתגרים מגיע עת התכלית שלשמה נברא העולם, עת קבלת השכר, בעולם שבו הנשמות חוזרות ומתאחדות עם הגוף הנבנה מחדש (-מעצם קטנה הנשארת מהגוף הקדם. עצם זו מתרבה והולכת עד אשר נוצר הגוף החדש). שהרי בתקופת הנסיון הגוף והנשמה היו מורכבים כאחד, גם שכרם, מן הראוי שיגיע לשניהם כאחד. (גן-עדן הרוחני איננו אלא מקום עינוג ופריחה רוחנית בהתאם לעבודה בעולם המעשה כניצן הנפתח והופך לפרח, אשר בו שוכנות באופן זמני הנשמות הראויות לו, עד חזרתן אל הגוף בתחיית המתים). על עידן נפלא זה, של חיים חדשים בתוך גוף תחת שלטון האדם הנעלה מזרע בית דוד אשר ימשח למלך, בתקופה שלא יהיו קיימים יצרים שליליים המושכים אל הרע, שהרי תפקידם בתקופת העבודה הסתיים (-ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו) נאמרו נבואות רבות. הנה אחת מהן:

הַדְּבַר אֲשֶׁר זָוְהָ יִשְׁעֶיהָ בֶּן-אָמוּן עַל-יְהוָה
וִירוּשָׁלַם: וְהָיָה בְּאַזְרוּרֵית הַיָּמִים זָכוֹן יְהוָה הַר בֵּית-ה'!
בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשָּׂא מִגְּבֻעוֹת וְנִהְרָוּ אֵלָיו כָּל-הַגּוֹיִם:
וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים, וְאָמְרוּ: לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל-הַר-ה'
אֶל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב! וְיִזְרְנוּ מִדֶּרֶכָיו, וְנִלְכְּהָ בְּאַרְזוֹתָיו.
כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה, וְדַבְרֵה' מִירוּשָׁלַם: וְשֹׁפֵט בֶּן
הַגּוֹיִם, וְהוֹכִיזוּ לְעַמִּים רַבִּים, וְכַתְּתוּ זִרְבוֹתֵם לְאֵתִים
וְזִזְזִיתוּתֵיהֶם לְמִזְמוֹרוֹת²⁵. לֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי זֶרֶב,
וְלֹא-יִלְבְּדוּ עוֹד מִלְּזִמְהָ: (ישעיה ב', א-ד)

וַיֵּצֵא זֹטֶר מִגֹּזַע יִשְׂרָאֵל, וְנָצַר מִשְׁרָשְׁיוֹ יִפְרָה: וְנָזְוָה עֲלָיו
רוּחַ ה', רוּחַ זִכְמוֹה וּבִינָה, רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּלַּת
וְיִרְאֵת ה': וְהִרְיִזוּ בִּירְאֵת ה' וְלֹא-לְמִרְאֵת עֵינָיו יִשְׁפּוֹט
וְלֹא-לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיזוּ: וְשֹׁפֵט בְּצַדֵּק דְּלִים, וְהוֹכִיזוּ
בְּמִישׁוֹר לְעִנְוֵי-אָרֶץ. וְהִכָּה-אָרֶץ בְּשֹׁבֵט פִּי. וּבְרוּז
שִׁפְתָיו יָבוִית רִשְׁעֵ: וְהָיָה צַדֵּק אֲזוֹר מִתְּנָיו, וְהָאֲמוֹנָה

25) משל לשימוש באמצעי הלחימה לצרכי שלום. כגון: כור אטומי שנבנה לשם ייצור פצצה אטומית, ישמש לייצור אנרגיה אטומית לצרכי שלום, בניה ויצירה.

אֲזוּר וְזִלְצִיּוֹ: וְגַר אָב עַם-כֹּכָשׁ, וְנֹמֵר עַם-גְּדִי יִרְבֵּן,
וְעַל וּכְפִיר וּבְרִיא יִזְדָּו, וְנֶעַר קֶטָן נִהַג בָּם: וּפְרָה וְדָב
תִּרְעִינָה, יִזְדָּו יִרְבְּצוּ יִלְדִיהֶן. וְאַרְיֵה כִּפְקָר יֹאכַל-
תִּבְּן: וְשַׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל-זוּר פֶּתֶן, וְעַל מְאוּרֵת צִפְעוֹנִי
גְּמוּל יָדוֹ הִדָּה: לֹא-יִרְעוּ וְלֹא-יִשְׁזוּיָתוּ בְּכַל-הָר קָדְשִׁי
כִּי-מִלְאָה הָאָרֶץ דָּעָה אֶת-ה' כַּמִּים לַיָּם מִכֹּסִּים: וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא שֶׁרֶשׁ יִשְׂרָאֵל עִמָּד לְגַם עַמִּים אֲלֵיו גּוֹיִם
יִדְרְשׁוּ וְהָיְתָה מִנְּזוּתוֹ כְּבוֹד: וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף ה'
שִׁנִּית יָדוֹ לִקְנֻזֹת אֶת-שָׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשָּׂאֵר מֵאֲשׁוּר
וּמִבְּצָרִים וּמִפְתָּרוֹס וּמִכּוּשׁ וּמִעֵילָם וּמִשְׁנֵעַר וּמִזּוּמָת
וּמֵאֵי הַיָּם: וְנִשְׂאֵ גַם לְגוֹיִם וְאָסַף גְּדוּזֵי יִשְׂרָאֵל וְנִפְצוֹת
יְהוּדָה יִקְבֹּץ מֵאַרְבַּע כְּנָפֹת הָאָרֶץ: (ישעיה י"א, א-יב)

ראוי לחזור ולהדגיש שהתרחשות נפלאה זו יכולה להתקיים לפני התאריך הקבוע. בידינו הדבר (!). אם רק נקבל עלינו כולנו יחד עול מלכות שמים וננהל את חיינו על פי הוראות המסמך הרוחני העל-אנושי אשר ניתן לנו, הלא הוא ספר התורה, הרי מיד נהיה זכאים וראויים לגאולה והיא תתרחש תיכף ומיד. במצב כזה גם נזכה שהגאולה תתרחש בתהליך נעים, מכובד ומרומם ביותר. וזוהי הכוונה בחזון המתאר את מלך-המשיח מגיע על גבי ענני שמים. [ראה דניאל ז, יג: "וארו (-והנה) עם ענני שמיא" וכו'. החזון המלא הובא מתורגם לעיל עמ' ?? עיין שם]. עננים מסמלים דום וגובה. ולעומת זאת, תהליך אשר יתרחש שלא כתוצאה מהתעוררותנו הרוחנית אלא מהגעת התאריך הסופי, יהיה בבחינת הנאמד בנבואה האחרת: "הִלָּה מִלְכָּךְ יָבוֹא לָךְ, צְדִיק וְנֹשֵׁעַ הוּא, עָזִי וְרִכְבִּי עַל-זוּמֹר". (זכריה ט', טו'). אין הכוונה כפשוטו שמלך-המשיח יופיע כאשר הוא רכוב דוקא על חמור ולא בעזרת אמצעי תחבורה אחר. אלא משל הוא לתהליך שונה והפוך מן התהליך המכובד והמרומם בבחינת ענני שמים. (מקור ישוב הפסוקים, בתלמוד מסכת שבת צח, א). ולואי ונזכה במהרה לראשון.

עם פרידה

אח יקר, אחות יקרה!

הבה נתבונן. העולם מתחלק לשני סוגי אנשים. יש שכאשר ישמעו כי מצב לא רצוי התגלה בגופם, הרי על אף חוסר הנוחות והקושי שבדבר מיד יעצרו את מרוצת חייהם, יגשו לאבחון וקבלת המלצות וטיפול רפואיים, יבצעו את הנכון והרצוי גם אם אין הוא כל כך קל, עד למסיבת ההחלמה. ויש אשר לא יהיו מוכנים לשמוע על הפסקת שטף החיים. הם ידחיקו את הידיעה המאיימת על חייהם, לא יגלו אותה לאיש, ולא יקבלו שום טיפול, עד...

כל בר דעת שאינו רואה עצמו שייך לקבוצה האחרונה, הרי אין ספק כי לאחר שהתברר לו בודאות גמורה כי יש בורא לעולם. וכי אותו בורא נתן ספר הוראות (-תורה מלשון הוראה) עם תכנית מסודרת לשימוש הראוי והרצוי והמחוייב בעולם אשר ברא, בודאי שיעצור את שטף חייו, ויבחן את מעשיו ואת הנהגתו אם אמנם תואמים הם את רצון הבורא יתברך. וכל מעשה ונהגה אשר יתגלה כי הוא סותר את רצונו יתברך, יתוקן וישופר. וכך צעד אחר צעד יישמרו באהבה הכשרות, שבת תפילין, וטהרת המשפחה, כאשר עמהם/לאחריהם יבואו הזהירות מגילות בתעוד (במכונה מותר בזהירות), כיסוי הראש, ברכות ותפילה, ושאר מצוות מלכו של עולם, עד ההגעה לשלימות הרצויה.

תורה ומדע

תורה ומדע

מבוא

עובדה מפורסמת היא כי ישנן "תגליות" מדעיות רבות אשר אינן אלא זחילה של המדע בפיגור רב אחר הגלוי והידוע לחכמי תורת ישראל - **מאז מתן תורה(!)**

המפליא והמפעים הוא, שמספר ניכר של ידיעות מדעיות נפלאות המופיעות בתורה, הן סודות טבע כמוסים, אשר המדע המודרני לא יכול היה לגלותם ולהכירם אלא רק בעזרת אמצעי עזר טכנולוגיים-אלקטרוניים חדישים. בעוד שבתורה הן מוגדרות בבהירות נפלאה, בקיצור נמרץ, ובדיוק מדהים!. כאשר במספר מקרים שבהם היה קיים הבדל כל שהוא בין תורת ישראל לבין המחקר המדעי, מחקר רדף מחקר, וצעד אחר צעד הלכו אנשי המחקר המדעי והתקדמו אל עבר עמדתה היציבה של תורת ישראל. (ראה לדוגמא את המאמר אודות אורך חידוש הירח ממולד למולד)

הדברים מוכיחים ומכריחים כי תורת ישראל אשר בה כתובות כל אותן ידיעות מדעיות, **לא נכתבה על ידי גורם אנושי**, אשר ככל שיהיה איש מדע דגול, וגם נעזר באמצעים טכנולוגיים חדישים ביותר, עדיין יהיו הוא וכליו נחשבים מיושנים ופרימיטיביים לעומת הדורות הבאים אחריו. **אלא מי שברא את הבריאה כולה על כל פלאיה ומסתריה**, הוא הוא אשר כתב את אותה תורה נפלאה.

חוברת זו מצטרפת לקודמתה "לקט נבואות" מתוך סדרת "תורה מן השמים", במגמה להציג בפני כל אח ואחות מאחינו האהובים והיקרים, נתונים חותכים המוכיחים בבירור גמור שאין עליו ערעור כי העולם נברא על ידי **בורא** לשם **תכלית** מסוימת אותה הוא גילה לברואיו **בספר התורה** אשר העניק להם באותו מעמד הסטורי נשגב ורב הוד - מעמד הר סיני.

באיחולי קריאה מהנה ופוריה.

ז. כהן

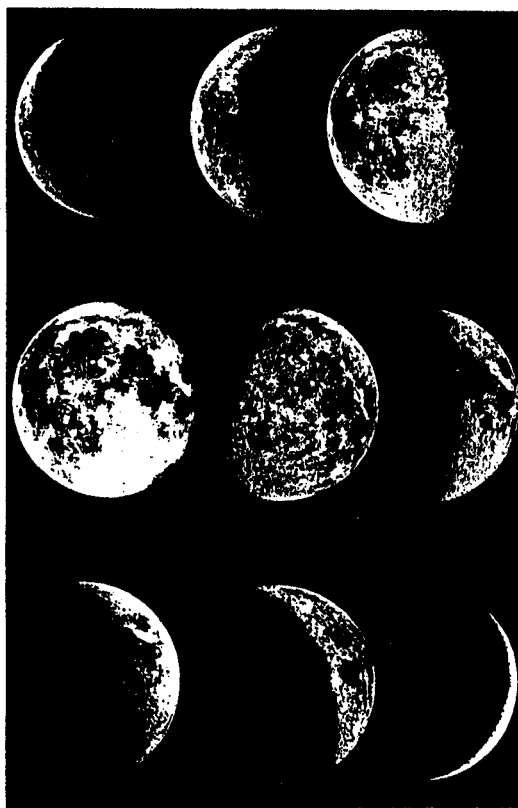
תוכן

<p>65 ממתי ידוע אורך חידוש הירח?</p> <p>69 כמה כוכבים יש בצביר הכוכבים "כימה"?</p> <p>72 ממתי ידועה צורתו הכדורית של העולם?</p> <p>74 נדידת היבשות</p> <p>78 נרתיק השמש</p> <p>81 המוות, חידלון??</p> <p>91 הכרת השלבים הפיזיולוגיים של המחזור החדשי</p> <p>88 האם העובר חש ושומע את המתרחש בחוץ?</p> <p>94 יום בשלות חומרי הקרישה שבדם</p> <p>95 הכרת כל סוגי החיות והבהמות בעולם!!</p> <p>98 הכרת כל סוגי הדגים ויצורי המים בעולם!!</p> <p>99 החיים המסתוריים של הצמחים (רגשות)</p> <p>102 החיים המסתוריים של הצמחים (חושים)</p> <p>107 חיתוך וביקוע באמצעות קרינה</p> <p>109 שיקוף עצמים אטומים</p> <p>110 מה מכיל דבש הדבורים?</p> <p>112 האם בדומם יש חיות??</p> <p>115 מי גילה את החיסון?</p> <p>116 הארכיאולוגיה מצדיעה לתורה!</p> <p>126 לקט מידע מדעי מדברי חז"ל</p>	<p>אסטרונומיה יקום - ירח</p> <p>אסטרונומיה יקום - כימה</p> <p>אסטרונומיה יקום - ארץ</p> <p>אסטרונומיה יקום - ארץ</p> <p>אסטרונומיה יקום - שמש</p> <p>פאראפסיכולוגיה אדם - רוח</p> <p>אנטומיה ופיזיולוגיה אדם - גוף</p> <p>פיזיולוגיה וצור אדם - עובר</p> <p>פיזיולוגיה אדם - ילוד</p> <p>זואולוגיה עולם החי - ביבשה</p> <p>זואולוגיה עולם החי - בים</p> <p>בוטניקה עולם הצומח - רגשות</p> <p>בוטניקה עולם הצומח - חושים</p> <p>טכנולוגיה מדע מודרני - קרינה</p> <p>טכנולוגיה מדע מודרני - שיקוף</p> <p>כימיה מדע מודרני - מולקולה</p> <p>פיזיקה מדע מודרני - אטום</p> <p>רפואה מדע מודרני - חיסון</p> <p>ארכיאולוגיה חקר העבר - מוצגים</p> <p>רפואה אנטומיה אלמנטרית הנדסה זואולוגיה </p> <p>בוטניקה פאראפסיכולוגיה טכניקות </p> <p>פסיכולוגיה אסטרונומיה כימיה סוציולוגיה </p> <p>אקולוגיה פיזיולוגיה זואולוגיה </p>
---	---

ממתי ידוע אורך חידוש הירח?

היתכן שתורה אשר נכתבה לפני אלפי שנים (!) תדע נתונים אסטרונומיים מדוייקים, אשר מינהל החלל האמריקאי, ולאחריו – הגרמני, הגיעו אליו כיום באמצעות כלים אלקטרוניים משוכללים??

למרבה הפלא, התשובה חיובית בהחלט!

ובכן, כידוע בתחילת כל חודש נראה הירח כצורת חרמש דק ההולך "וגדל" עד אשר נראה במלואו באמצע החדש. מאז הולך הירח "ומצטמק" עד אשר נעלם, ושוב "נולד". יום המולד הוא יום ראש החדש העברי. פרק הזמן החולף ממולד למולד קרוי: אורך חידוש הירח.

יש לציין שמכיון שזמני חגי תורת ישראל נקבעים על פי היום בחדש, וכפי שהם מצויינים בתורה. (למשל, חג הפסח – בחמשה עשר בניסן, חג הסוכות – בחמשה עשר בתשרי, יום הכיפורים – בעשרה בתשרי, וכן הלאה) לפיכך חשיבות הלכתית רבה מיוחסת לקביעת יום ראש החדש – דבר אשר כאמור תלוי בזמן מולד הירח.

והנה, בתלמוד (ראש השנה כה, א) מסופר:

"פעם אחת נתקשרו השמים בעבים, ונראית דמות לבנה בעשרים ותשעה לחדש. כסבורים העם לומר ראש חדש (הוא) וכו'. אמר להם רבן גמליאל, כך מקובלני מבית אבי אבא: אין חידושה של לבנה

(1) זוהו שאמור בתורה בדבר אחת ממטרות בריאת המאורות: יזאמר אלהים: יהי מאורות ברקיע השמים - להבדיל בין היום ובין הלילה. (גם-) והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים. (בראשית א, יד)

פחותה מעשרים ותשעה יום ומחצה (-שתיים עשרה שעות), ושני שלישי שעה, ושבעים ושלושה חלקים²."

ובכן, רבן גמליאל מעיד שקיבל בתורה שבעל פה מדורות קודמים שבשושלת נשיאי ישראל (אשר קיבלו מאבותיהם והם מאבותיהם עד מתן תורה) כי אורך חידושה של הלבנה הוא: עשרים ותשעה יום ומחצה, ושני שלישי שעה, ושבעים ושלושה חלקים, בדיוק.

עתה נתבונן:

סיכום החישוב לפי התורה:

$$29.5 \text{ יממות} + 2/3 \text{ שעה} + 73 \text{ חלקי שעה}$$

א. $2/3$ שעה = 720 חלקים (שהרי בשעה אלף ושמונים חלקים. ראה הערה 2)

ב. $793 \text{ חלקים} = 73 \text{ חלקים} + 720 \text{ חלקים}$

ג. $0.734259 \text{ שעות} = 793/1080 \text{ חלקי השעה}$

ד. שהן: $0.03059 \text{ יממות} = 0.734259/24 \text{ שעות היממה}$

ה. נוסיף את יתרת 29.5 היממות: $29.53059 \text{ יממות} - 29.5 \text{ יממות} + 0.03059 \text{ יממות}$

ו. מסקנה: 29.53059

הקטע דלהלן הוא מתוך ספרו של CARE SAGAN המדען הראשי של מינהל החלל האמריקאי, NASA. למרבה התדהמה הוא מסיק כי אורך חידוש הירח ממולד למולד הוא: 29.530588 יממות שהן למעשה 29.53059 יממות (ההפרש הוא חלקיקי שניה)!!! [המדירה התבצעה באמצעות פריזמת זכוכית שהניחו אסטרונומים אמריקנים על היד, ובעזרת קרן לייזר הנשלחת מכדור הארץ אל הפריזמה, טלסקופים רבי עוצמה, ושעון אטומי. יודגש כי ללא מכשירים אלה אשר התחדשו בשנים האחרונות, לא היתה שום אפשרות למדע המודרני להגיע לתוצאה מדוייקת כליכך].

2) אין הכוונה כאן ל"דקות" אשר יש ששים מהן בשעה. אלא לחלוקה רחבה יותר של השעה כאשר כל שעה מתחלקת לאלף ושמונים חלקים. וכלשון הרמב"ם (והלכות קידוש החדש פרק ו, ב): "היום והלילה עשרים וארבעה שעות בכל זמן. שתיים עשרה ביום ושתיים עשרה בלילה. והשעה מחולקת לאלף ושמונים חלקים. ולמה חילקו השעה למנין זה? לפי שמנין זה יש בו (-יכול להתחלק ל) חצי, ורביעי, ושמינית, ושלישי, ושתיים (-שישית), ותשע (-תשיעית), וחומש (-חמישית), ועישור (-עשירית)". עד כאן, כלומר, ועל ידי כך יוכל החישוב להגיע לדיוק מרבי.

changed from our terrestrial vantage point. Now, the plane of the Moon's orbit around the Earth intersects the plane of the Earth's orbit around the Sun at two places—opposite to each other—called the nodes of the Moon's orbit. A nodical or draconic month is the time for the Moon to move from one node back around again to the same node and equals 27 2120 days. These nodes move, completing one apparent circuit, in 18.6 years because of gravitational tugs, chiefly by the Sun. Finally, there is the anomalistic month of 27 5545 days, which is the time for the Moon to complete one circuit of the Earth with respect to the nearest point in its orbit. A little table on these various definitions of the year and the month is shown below.

KINDS OF YEARS AND MONTHS,
EARTH-MOON SYSTEM

Years

Sidereal year	365.2564 mean solar days
Tropical year	365.242199 days
Anomalistic year	365.2596 days

Months

Sidereal month	27.32166 days
Synodic month	29.530588 days

הרי מחקר מתקדם יותר אשר נערך בברלין-גרמניה. מחקר זה הולך וסוגר את פער חלקיקי השניה שבין תורת ישראל לבין מחקרי המדע המודרני, והוא מסיק כי אורך חידוש הירח ממולד למולד הוא: 29.530589 יממות!!! הנה ציטוט המחקר החדש:

162

4.2.1 Mechanische Daten der Planeten und Monde

(Lit. S. 163)

Umlaufzeit des Perigäums (rechtläufig)	3 232 ^a ≈ 8,85 trop. Jahre
Umlaufzeit des Mondknotens (rückläufig)	6 798 ^a ≈ 18,61 trop. Jahre
Mittlere Bahngeschwindigkeit des Mondes	1,023 km/sec
Mittlere Zentripetalbeschleunigung	0,272 cm/sec ²

B. Mittlere Monatslängen in Ephemeriden-Tagen — Lengths of the mean months in ephemeris days (s. auch 2.2.4)

Siderische Umlaufzeit (Fixstern — Fixstern)	27 ^a 321 661
Tropische Umlaufzeit (Frühlingspunkt — Frühlingspunkt)	27 ^a 321 582
Anomalistische Umlaufzeit (Perigäum — Perigäum)	27 ^a 554 551
Drakonische Umlaufzeit (Knoten — Knoten)	27 ^a 212 220
Synodische Umlaufzeit (Neumond — Neumond)	29 ^a 530 589

Die Zahlen für die Monatslängen sind mittlere Werte, entsprechend den Brown'schen Mondbahn-Elementen; die wirklichen Werte können um große Beträge davon abweichen:

	Variationsbereich	Hauptursache
Länge des siderischen Monats	≈ 7 ^a	Sonnenstörungen
Länge des synodischen Monats	≈ 13 ^a	Exzentrizität der Mondbahn

Astronomy And Astrophysics

Loudolt Börnstein Group vol 1 Sec 2.2.4

Ser Ed. KH Hellwege. vol, Ed:44 Voigt.

Sprlugr, Berlin (1965)

אנו, היודעים בודאות מוחלטת³ כי התורה ניתנה לעמינו מאת בורא היקום, יודעים כי בין פרטי לא מעט מצוות נתגלו לנו סודות טבע רבים אשר נותן התורה ראה צורך ללמדנו אותם לשם קיום המצוות כהלכתן⁴. הדוגמא הנ"ל (הנצרכת לקביעת חגי התורה) היא אחת מתוך רבות, אך די בה – למשכיל המתבונן המשוחרר מנגיעות של מוסכמות קודמות – כדי להגיע למסקנה המוכרחת כי לא יתכן כלל שגורם אנושי כתב את תורת ישראל. [מתוך כך גם נבין כיצד לא נרתע רבן גמליאל להכריע נגד העם הרואה את דמות הלבנה, וזאת רק על סמך העובדה שעל פי קבלתו מאבותיו לא יתכן שתיראה הלבנה באותה שעה. כיום, לאור ממצאי המדע, ברור לכל שלא היתה דמות הלבנה שניראתה ביום העשרים ותשע אלא השתקפות כל שהיא של העננים. אך לרבן גמליאל היו הדברים ברורים כבר אז! שהרי הוא ידע: מקור המידע שבידי הוא בתורת הבורא, ובורא העולם אינו טועה!!⁵]

לנו לא נותר אלא להמתין בסבלנות לעוד צעד של המדע במרדפו אחר קידמת התורה, עד אשר יוכל לדייק בעוד חלקיק שנייה, ויגיע אל האמת המוחלטת של אורך חידוש הירח.

**"כִּי הִיא זִכְמוֹתְכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינַי הָעַמִּים אֲשֶׁר
יִשְׁמְעוּן אֶת כָּל־הַזִּזְקִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ: רַק עִם זִכְּכֶם
וְנִבֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה!"** (דברים ד, ה)

"איזו היא חכמה ובינה שהיא לעיני העמים? הוי אומר זה חישוב תקופות ומזלות (מערכות כוכבים). וכל היודע לחשב בתקופות ומזלות ואינו מחשב, עליו הכתוב אומר ואת פועל ה' לא יביטו, ומעשה ידיו לא ראו!" (ילקוט שמעוני, ואתחן ד)

3) ראה בחיבורנו "תשע תשובות ושאלה" מתוך סדרת "תורה מן השמים", פרק שלישי.

4) זי"אמר ה' אל משה וכו' החדש הזה לכם ראש חדשים וכו' (שמות יב, א-ב). באותה שעה מסר לו הקדוש ברוך הוא למשה רבינו חוקות חשבון הירח ומסורות דקדוקי משפטיו. והודיעו היאך יהיה מעבר שנים וקובע חדשים". מדרש. ואגב יש לציין שלפי עדויות שונות שבידינו, מידע חשוב זה עם עוד מידע מדעי מגוון, דלף מן העם היהודי והגיע לאומות העולם כגון הבבלים והיוונים, אשר עשו בהם שימוש. ויש לזכור שמדברי רבן גמליאל עולה כי הנתונים המדויקים שבידו כבר היו בידי חכמי ישראל בדורות שקדמו לו. המעניין הוא שלא רק מקורות יהודים (כגון הרמב"ם (קידוש החדש יז, כד) ר' יהודה הלוי (הכוזרי מ"ב סו) שבילי אמונה (ח' ד"ה דע), ועוד) מדברים על מידע יהודי שהגיע לאומות העולם, אלא גם אנשי מדע קדמונים נכרים כותבים כך. כגון: "אוריגנס נגד צלסוס" (ספר 1 פרק 15): "עוד נאמר, כי הרימפוס רשם בספרו הראשון על המחוקקים, שפיתגורס שאב מהעם היהודי את הפילוסופיה שהנהיג בין היוונים".

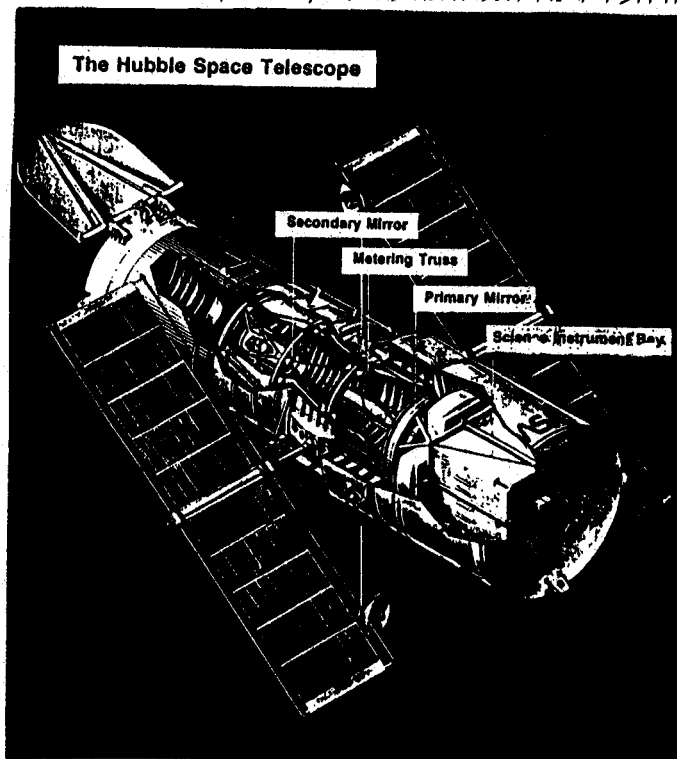
5) ראוי לציין כי לעומת זאת, לוח השנה האזרחי (הנוצרי) אשר משום מה פשט השימוש בו גם אצל העם היהודי, מבוסס על שנת החמה. המייסדים האנושיים של לוח זה לא ידעו כמובן את משך אורכה המדויק של השנה, והלוח שלהם צבר פיגור גדל והולך. בשנת 1582 החליטה הכנסיה הנוצרית לתקן את הפיגור

תורה ומדע

כמה כוכבים יש במערכת "כימה"?

בצביד הכוכבים הנקרא "כימה" (פליאדות), והמרוחק מאיתנו בכשלוש מאות שנות אור, העין מבחינה בששה כוכבים. העין החדה ביותר יכולה להבחין בתנאי דאות תקינים בכוכב שביעי ושמיני. ואכן כך סברו האסטרונומים במשך דורות רבים כי "כימה" מכילה שמונה כוכבים. (אגב, שמה של "כימה" ביפנית הוא: "סובארו". והכוכבים שבסמלה של יצרנית המכוניות היפנית הנודעת הם כוכבי כימה לפי המספר הנראה לעין הרגילה)

והנה, לאחר המצאת הטלסקופ בשנת ה'שס"ט-1609 על ידי גלילאו גלילאי, ושיכלולו ושיפורו מאז ועד השגת הטלסקופים שובדי אור, ולאחרונה - טלסקופ רדיו, התברר כי מלבד השמונה הנ"ל, "כימה" מכילה למעלה ממאה כוכבים אשר עין דגילה אינה מסוגלת לראותם. (ראה על כך ביתר פירוט בספר "צבא השמים" ח"ב (עמ' 134 והלאה) מאת האסטרונום הידוע ד"ר נ. וידאל. וראה עוד על כך באנציקלופדיה העברית כרך כ' עמ' 674).

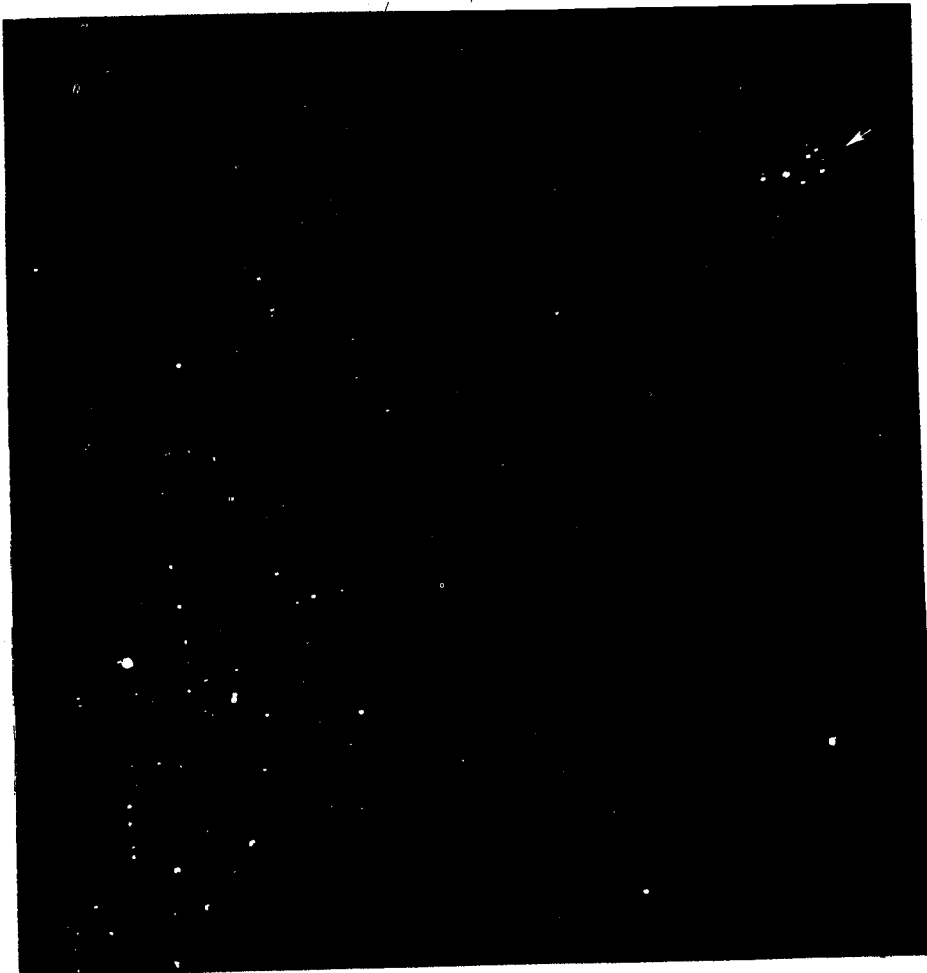

טלסקופ החלל ע"ש האבל (HUBBLE)

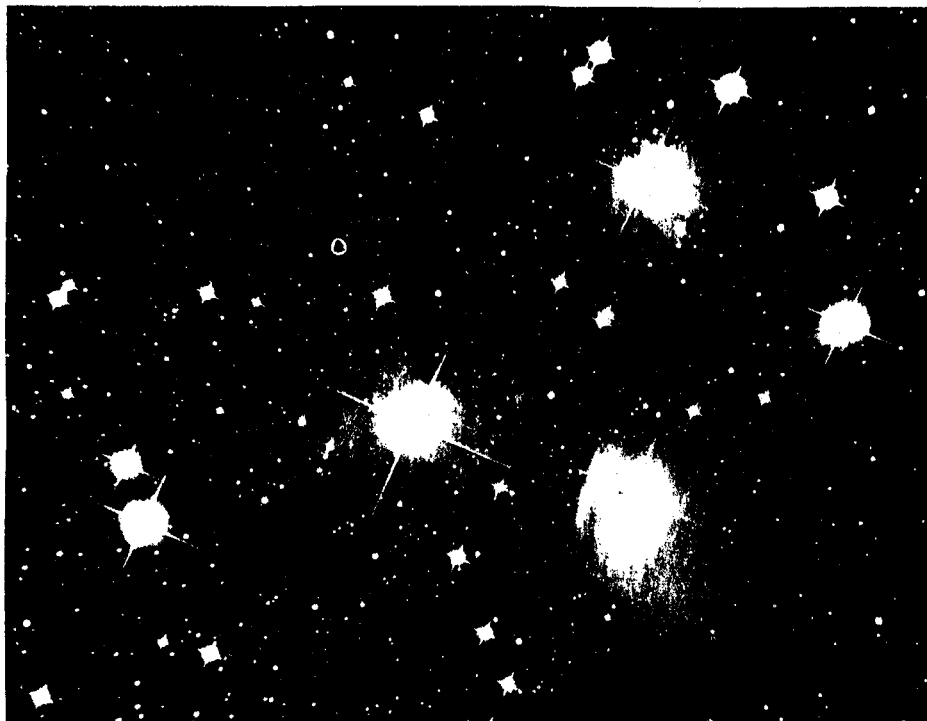
המבהיל, באמצעות דילוג על 10 ימים! וכך כידוע, בשנת 1582, לאחר התאריך 4 באוקטובר חל ה-15 באוקטובר... ומכיון שגם תיקון זה פרי הגיון בשר ודם הוא, גם הלוח המתוקן לקוי הוא. ולפני האיום מונחת זה עשרות שנים הצעה של לוח חדש שיתקן אותו.

בתלמוד (ברכות נה, ב) כתוב בלשון זו:

"מאי כימה? אמר שמואל כמאה כוכבי. אמרי לה (יש אומרים) דמכנפי (שהם מקובצים וסמוכים זה לזה), ואמרי לה (יש אומרים) דמבדרן (שהם פזורים)". וראה בפירוש רש"י כי כוונת השאלה "מאי כימה" על "כחה של כימה". כלומר הכוכבים המרכזיים שלה אבל יש אף יותר ממאה.

צביר הכוכבים כימה (פליאדות) נמצא בפינה הימנית העליונה (מסומן בחץ) כפי שנראה בעין רגילה

צביר הכוכבים כימה (פליאדות) כפי שנצפה בטלסקופ החלל ע"ש האבל (HUBBLE) וצולם במצלמות CCD מתוחכמת המחוברת לטלסקופ

התלמוד נכתב לפני כאלף וחמש מאות שנה. באותה תקופה לא הומצא עדיין הטלסקופ והנראה לעין במערכת כימה סתר בעליל את דברי התלמוד אשר היו נראים מוגזמים ביותר. משום כך חוקרי האסטרונומיה הלא יהודים לא קיבלו כלל את דברי התלמוד בזה על אף ההערכה המדובה אשר רחשו בדרך כלל לדעותיהם של חכמי תורת ישראל, בפרט במדעי האסטרונומיה.

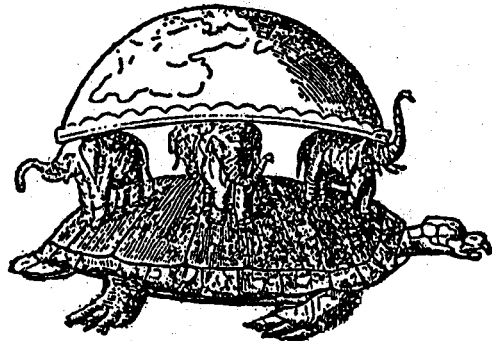
ובכל זאת, חכמי התלמוד עמדו על שלהם בעוז ובגאון. מפני שהם ידעו שמקור המידע שבידם היא תורתו של מי שברא את היקום כולו ובתוכו את מערכת כימה, והוא יודע היטב את אשר קיים במציאות ולא רק את אשר נראה לעין. ומידע זה התקבל על ידי חכמי כל דור מחכמי הדור שלפניהם, והם מסרוה לחכמי הדור שלאחריהם, וכך מדור לדור עד שקבלה זו – כשאר חלקי התורה שבעל פה – נכתבה. אלא שבמשך הדורות

נפלה מחלוקת באחד מפרטי המידע הנמסר, האם הכוכבים הרבים הבלתי נראים שבכימה מכונסים או פזורים. והדברים נפלאים.

צורת העולם, ועוד

כידוע, העמים הקדמונים היו סבורים שהעולם הוא משטח רחב הניצב על זנבות

אחת מתאוריות הקדמונים בדבר צורת העולם
(מתוך אנציקלופדיה "מכללי" כרך ב' עמ' 186)

שלשה לוייתני ענק. והיו שהאמינו שהארץ מוחזקת על ידי ארבעה פילים אדירי מימדים העומדים על גבי צב ענק השט באוקיינוס אין סופי. כך או כך לכולם היה ברור שרעידות האדמה נגרמות כתוצאה מתזוזה כל שהיא של מחזיקי העולם... תיאוריית המשערים שהעולם כדורי היתה נחשבת בלתי סבירה ובלתי הגיונית לחלוטין.

רק בתקופה מאוחרת יותר החלו לטעון חלק מחכמי יון, שהעולם כדורי. אך הדיעה הרווחת עוד מאות רבות של שנים בקרב כמעט כל האנושות היתה כי הארץ היא שטוחה, או לכל היותר – בצורת כיפה.

אולם, מאז התגלתה יבשת אמריקה לפני כחמש מאות שנה (בשנת ה'רנ"ב–1492), בעקבות מסעו של קולומבוס אשר ביקש להגיע להודו שבמזרח על ידי מסע לצד מערב, ובכך עורר רבים לצאת להפלגות דומות, החלו אנשים רבים להבין כי אכן צורת העולם כדורית. וזאת, יש להדגיש, בניגוד גמור לדיעה אשר עדין היתה רווחת בקרב ההמון באותה תקופה, כי הארץ היא שטוחה.

גישה זו שהארץ כדורית הלכה והתחזקה, ובדורות האחרונים קיבלה חותמת מדעית מוחלטת וברורה – בפרט לאור תצלומי העולם מן החלל, עד אשר תאוריית המשטח הניצב על גבי לוויתנים ופילים מעלה חיוך על פנינו. ובכל זאת, אם נזכור שהנתון היחיד אשר היה לפני אנשי העולם באותה תקופה היה רק משטח של שדות והרים למלא העין, הרי שלא היתה להם שום סיבה להניח שהעולם כדורי. ובפרט שלפני שגילה ניוטון את כח המשיכה, לא היה שום הגיון לומר שהעולם המאוכלס בבני אדם ובעלי חיים (וחפצים שונים) הוא כדורי, והבריות שבצידו השני עומדות כשראשיהן למטה ורגליהן למעלה, ואינן נופלות ממנו...

16 ראה לעיל בסוף הפרק הקודם את מאמר חויל על הפסוק: כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים.

והנה בזהוהר הקדוש (ויקרא דף י, א) אשר נכתב לפני כאלפיים שנה נכתבו הדברים הבאים, כאשר הזוהר אומר שהדברים מצוטטים מספר אשר נכתב עוד קודם לכן (!) על ידי רב המנונא סבא:

"כל ישובא מתגלגלא בעיגולא ככדור (כל הישוב - כלומר, העולם והאנושות שעליו - מתגלגל בעיגול ככדור)⁷ אלין לתתא ואלין לעילא (אלה - כלומר, חלקם - מתגוררים למטה, בתחתית הכדור, ואלה למעלה) וכל אינון בריין משניין בחזויהו משנויא דאורא, כפום כל אתר ואתר, וקיימין בקיומיהו כשאר בני נשא. (וכל אלה הבריות - המתגוררים בחלקים השונים של הכדור - שונים בחזותם - בצבעם, בקלסתר פניהם, וכדו', - מחמת שינוי האויר של כל מקום ומקום. אולם עומדים הם פשאר בני אדם). ועל דא אית אתר בישובא (ועל כן יש מקום בעולם) כד נהיר לאלין, חשיך לאלין. לאלין יממא, ולאלין לליא. (כאשר אור לאלה, חושך לאלה. לאלה יום, ולאלה לילה) ואית אתר דכוליה יממא, ולא אישתכח ביה ליליא בר בשעתא חדא זעירא. (ויש מקום בעולם שהיום בו ארוך ולא יימצא בו לילה אלא זמן מועט) וכו'. דהכי כתיב (שכך כתוב) אודך על כי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך! (תהילים קלט) ורזא דא איתמסר למאריהון דחכמתא (וסוד זה נמסר לבעלי החכמה - חכמת התורה) וכו'."

בקטע קצר וקולע זה של הזוהר הקדוש נכללות מספר ידיעות נכבדות:

- א. העולם בצורת כדור. ולא כהבנת האנושות או שהעולם בצורת משטח.
- ב. כדור הארץ אינו עומד במקומו בקביעות אלא מתגלגל ומסתובב סביב צירו.
- ג. לא רק בחציו העליון של הכדור מתגוררים בני אדם, אלא גם בחציו התחתון.
- ד. גם בני האדם שבמחצית הכדור התחתון עומדים (כלומר רגליהם דורכות על אדמת הכדור) כשאר בני האדם שבמחצית העליונה. כח המשיכה. (נוכח שניטון אשר גילה את כח המשיכה חי לפני כ-300 שנה בלבד!)
- ה. בחלק מן העולם, כאשר לאלה יום לאלה לילה, וכשלא לאלה לילה לאלה יום.

(7) עוד על כדוריות העולם ראה בזהוהר הקדוש (בראשית טו) אמר רבי יוסי... כבר תנינא ממאריהון דמתבתא דעלמא סגלגל הוא ככדורא". תרגום: אמר רבי יוסי כבר למדנו מראשי הישיבה שהעולם עגול ככדור. דברים ברורים בדבר צורתו הכדורית של העולם מופיעים עוד במדרש רבה (במדבר, נשא ג) וכן בתלמוד ירושלמי (עבודה זרה ג). ועיי' עוד בתוס' ע"ז דף מא.

ו. ויש מקום שמואר זמן רב, והלילה קצר ביותר. 8.

חכמי תורת ישראל היו מודעים לעובדה שהמידע שבידם איננו ידוע לאנשי המדע דאז, ואף אמור להיות תמוה ומוזר בעיניהם. בסוף דברי הזוהר הנ"ל חז"ל מגדירים מידע זה בשם סוד. חכמינו ז"ל גם מצהירים שמקור המידע אינו באמצעות מחקר שבוצע, אלא כך נמסר להם, לבעלי חכמת התורה. ("ורזא" דא "איתמסר" למאריהון דחכמתא). כלומר מקור המידע אינו טבעי, אלא תורני.

האין די בכך בכדי להוכיח שהתורה, מן השמים היא??

נדידת היבשות

בפרשת מעשה הבריאה נאמר בתורה:

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים: יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחוֹת הַשָּׁמַיִם אֶל־מְקוֹם אֶרֶץ, וְתִרְאֶה הַיַּבֵּשֶׁת. וַיְהִי־כֵן" (בראשית א, ט)

פשט הפסוק מדבר על יבשה אחת אשר נראתה לאחר שהמים אשר כיסו עד אותה שעה את פני כל כדור הארץ, נקוו אל מקום אחד.

כלומר, אוקינוס אדיר יחיד, הקיף את כל היבשה היחידה שנראתה על פני כדור הארץ.

והתמיהה בולטת לעין. הרי ידוע לנו בודאות כי בכדור־הארץ ישנן שבע יבשות

1.) אסיה 2.) אפריקה 3. אוסטרליה 4. אמריקה הצפונית 5. אמריקה הדרומית 6. גרינלנד 7. אנטארקטיקה) המוקפים במי האוקיינוסים השונים!!

אולם בראשית המאה-העשרים, לאור נתונים גיאולוגיים חדשים תל מהפך מדעיש בהתייחסות המדעית להיסטוריה הגיאולוגית של כדור־הארץ.

8) ואכן כידוע, כזה הוא המצב במשך חצי שנה בקוטב הצפוני, ובמשך חצי השנה האחרת בקוטב הדרומי. זכוונת הזוהר, תמיד יש מקום בעולם השרוי במצב זה.

הראשון שדיבר על נדידת היבשות היה וגנר (1924) אשר טען כי כל היבשות היו בתחילה מאוחדות ורק בשלב מאוחר יותר נדרו והתרחקו זו מזו. כהוכחה לדבריו הצביע על הדמיון המדהים שבין יבשת אפריקה לקוי החוף המזרחי של יבשת אמריקה הדרומית, כאילו היו שני חלקי פאזל שנפרדו זה מזה. (ראה תמונה בעמ' 76)

במחקרים נוספים שערך הראה דמיון בין מקומות החיבור של שתי היבשות גם מבחינת הצמחה (הפלורה) וגם מבחינת בעלי-החיים (הפאונה) והמבנה הגיאוכימי של המחצבים השונים. דבר המוכיח שבתחילה היו כל היבשות צמודות יחדיו. מאז הלכו והתרחבו המחקרים והדעות התומכות בתיאוריה זו ומאמרים מדעיים רבים אישרו לחלוטין.

למרבה הפלא מתברר כי הזוהר הקדוש שנכתב לפני כאלפיים שנה מדווח על שינויים גיאולוגיים משמעותיים ביותר שהתרחשו בכדור הארץ לאחר בריאת העולם, וכך נאמר שם:

"תנא. ארץ אחת ממש הוציאו המים, וממנה נתהוו שבע ארצות."

(זו"ח י"ב, א)

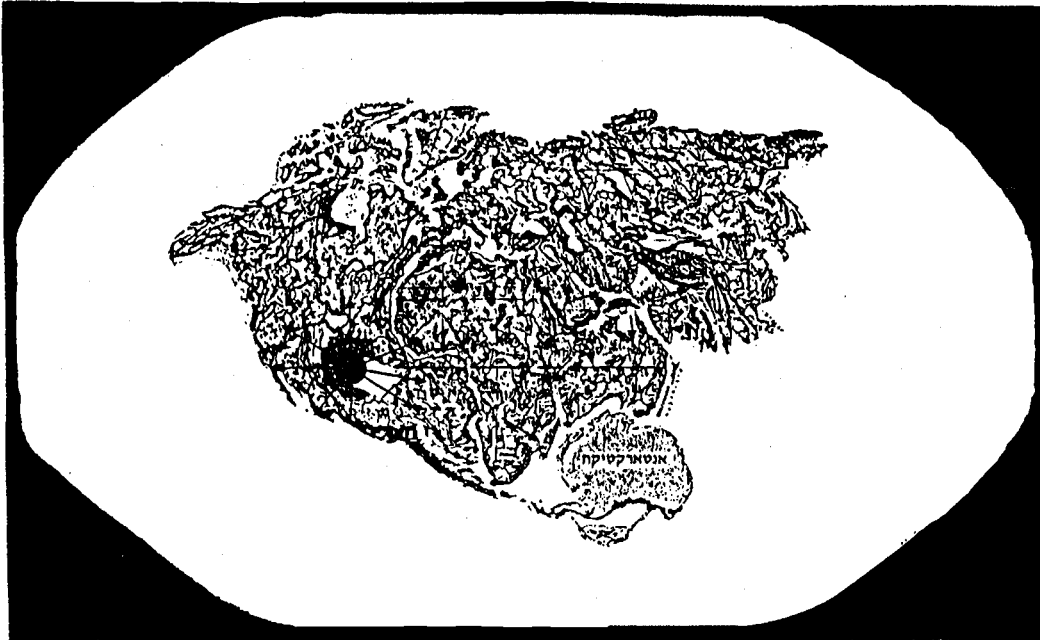
כלומר: בשעת הבריאה היתה יבשת אחת בלבד, אולם בשלב מסויים היא התחלקה לשבע יבשות אשר הלכו והתרחקו זו מזו כאשר מי האוקיינוס חודרים אל החלל שנוצר ביניהם, ויוצרים בכך את האוקיינוסים השונים.⁹

[נראה עוד בספר משלי (ט, א): "חכמות, בנתה ביתה, חצבה עמודיה שבעה". ופירש רש"י שם: "חכמות בנתה ביתה: בחכמה בנה הקדוש ברוך הוא את העולם". וכשנצרף את דברי הזוהר הנ"ל, הרי ניתן להבין כי המשך הפסוק "חצבה עמודיה שבעה", מדבר על שבעת היבשות אשר נחצבו וניתקו מחיבורן].

ומתי התרחשה תופעה גיאולוגית רבת משמעות זו?

בספר איוב נאמר על תקופת המבול:

(9) וראה במדרש רבה (בראשית פרשה ה, ח) שכל כך ברור הוא שבתחילה נברא ים אחד עד שהקשו מהכתוב "ולמקוה המים קרא ימים" (בראשית א, י). ותיצו: "אינו דומה טעם דג העולה (=שדגים אותם) מעכו, לעולה מצידון, ולעולה מאספמיא". כלומר משום התכונות השונות של מי החופים השונים, נראה ונחשב הים האחיד כימים רבים.

יבשת בראשית לדעת הגיאולוגים

מפת היבשות כיום

הַמִּעֲתִיקָה (=המזיז) הָרִים, וְלֹא יָדְעוּ

הַמִּזְרָגִים (=המניע) אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ.

וְעַמּוּדֵיהָ יִתְפַּלְצוּן"

(איוב ט, ה. ועיין במדרש-רבה בראשית (פרשה כו, ז) בדברי רבי יהודה הנשיא על איוב והמבול)¹⁰

ועתה, נתבונן.

מלבד בורא היקום, מי היה יכול לדעת לפני אלפי שנים, עוד בטרם היו בידי בן אנוש תרשימי צורת היבשות, כי היבשות היו אי פעם יבשת אחת שנחלקה לחלקים אשר נתרחקו זה מזה?

יותר מכך. כיצד היו מגיבים אז אנשי המדע הרציונלי על הקביעה שיש שבע יבשות בעולם, כאשר עדיין לא התגלו יבשות אמריקה, יבשת אוסטרליה ועוד??

10) במסגרת זו לא נוכל להרחיב בפרטים הרבים והמעניינים הנלווים לנושא מרתק זה. אך נמליץ בחום לעיין בספרה של ד"ר הדסה מלמד "סוד המבול, משולש ברמודה ונדידת היבשות", בו היא מבססת את הדברים בעומק ובהיקף מדעי מרשים כאשר בנוסף לאמור לעיל היא מוכיחה שבניגוד לדעת אנשי מחקר המייחסים את השינויים הגיאולוגיים הנ"ל לפרקי זמן ממושכים בני מליוני שנים, לאמיתו של דבר התופעה התרחשה במהירות לפני כ-4000 שנה בתקופת המבול כאשר שני כוכבים התנגשו בכדור הארץ. וכדברי התלמוד (מסכת ראש השנה י"א, ב') "נטל הקדוש ברוך הוא שני כוכבים מכימה, והביא מבול לעולם". טעותם של הגיאולוגים נעוצה בכך שלא הביאו בחשבון התרחשות שנבעה כתוצאה מקטסטרופה פתאומית שנחתה על כדור הארץ. ולאור האמור מבארת המחברת את הפסוק המדבר על ארבע נהרות אשר זרמו ביבשת בראשית. "שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הוהב. והב הארץ ההיא טוב וכי ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש. ושם הנהר השלישי חדקל, הוא ההולך קידמת אשור, והנהר הרביעי הוא פרת". בספרה (עמ' 125-120) היא מוכיחה כי ארץ החוילה אשר שם הוהב היא יבשת אמריקה, וראה בביאור הרמב"ן (בראשית ב', י"א) כי התורה פירטה "ארץ החוילה אשר שם הוהב" לבאר שאינה חוילה של מצרים המוזכרת בספר שמואל א' ט"ז, ז' והפסוק מדבר עליה עת היתה צמודה לשאר היבשות. לאחר ניתוקה ונדידתה למרחקים התגלתה היבשת על מכרות הוהב שבה רק בעקבות מסעו של קולומבוס לפני כחמש מאות שנה. (אם כי יתכן שכבר המלכים דוד ושלמה ידעו עליה ווהי ארץ אופיר אשר הם הביאו ממנה זהב במסעות ימים שארכו 3 שנים ראה דברי הימים א' כ"ט ב-ד'. מלכים א' כ"ב מ"ט. מלכים א' י"א-כ"ב).

נרתיק השמש

במדרש בראשית (בראשית רבה פ' ו') נאמר:

"גלגל חמה יש לו נרתיק"

המדרש מציין בהקשר לכך את הפסוק בתהילים (יט, ה):

"לְשֶׁמֶשׁ שָׁם אֱהָל בָּהֶם"

"נרתיק" זה של השמש מוזכר בעוד מקומות בדברי חז"ל. מדבריהם מתבאר כי אלמלא ה"נרתיק" של השמש היו יושבי כדור הארץ ניזוקים בצורה חמורה ביותר.

למותר לציין כי הבלתי מאמינים לתורת ישראל התקשו לקבל את הדברים. שהרי השמש גלויה לעין כל, ואין עליה שום סימן של מעטפה או נרתיק.

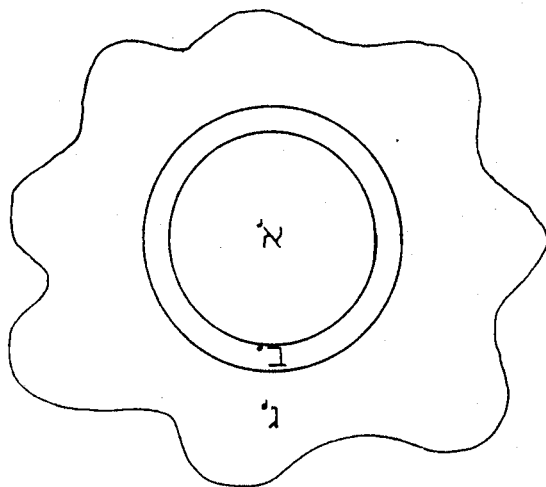
אך מאידך, חז"ל גם הם ראו שאין על השמש שום סימן של מעטפה או נרתיק, ובכל זאת אמרו את הדברים בהחלטיות, מפני שכך אומרת התורה:

ומה אומרים בנושא זה אנשי המדע בעידן החלליות והצילומים של השמש בקרינת X?

הנה מבנה סכימטי של השמש מתוך ספרו של ד"ר נ. וידאל, אסטרונום בכיר במצפה המלכותי הבריטי "גריניץ", ופרופסור אורח במרכז לאסטרופיזיקה באוניברסיטת הרוורד, ארה"ב. ("צבא השמים", חלק א עמ' 27) שירטוט המבנה הסכימטי והכיתוב שמתחתיו המופיעים כאן מצולמים מתוך הספר – באדיבות המחבר.

(11) "... אבל לעתיד לבא הקדוש ברוך הוא מערטלו מנרתיקו ומלהט בו את הרשעים, שנאמר (מלאכי ג): הנה יום בא בוער כתנור וכו' וליהט אותם היום הבא". מדרש בראשית שם. וראה עוד בתלמוד בבא מציעא (פג, ב) שכדי שאברהם אבינו ינוח ביום השלישי למלתו ולא יטרד על ידי אורחים, "הוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה". וכאן כמובן מדובר בלשון מושאלת הבאה לבטא חוס חוק (ובפרט שנקט כאן לשון "הוצאה" ולא לשון "עירטול" כדלעיל) הגם שאינו שורף ומלהט ממש.

שרטוט 1: מבנה סכימטי של השמש: איזור א' הוא "תוך" השמש והוא בטמפרטורה של 10,000 עד 15 מיליון מעלות חום במרכזו. איזור ב' הוא "הנרתיק" הסופג את הקרינה החזקה וגלי ההלם הבוקעים מתוך השמש. איזור ג' הוא "העטרה" המהווה את "הילת השמש" המורכבת גם היא מגזאים שהם דלילים ביותר.

והרי דבריו של ד"ר וידאל בהסבר הדברים ("צבא השמים" עמ' 26):

כזכור, השמש היא כדור גז ענקי שהטמפרטורה של שפתו היא 6000 מעלות חום. מתחת לשפתו גועשים גזאים בטמפרטורה גבוהה עוד יותר. בהתאם לחישובים שבידינו, עולה הטמפרטורה יותר ויותר עד שבמרכז השמש היא מגיעה לכדי 15,000,000 מעלות חום! כיום משערים כי מרכז השמש הוא "כור גרעיני" המשחרר כמויות חום אדירות המוצאות דרכן אט אט החוצה. עוצמת הקרינה הולכת ופוחתת לאורך הדרך החוצה עד שהיא מגיעה לשכבות החיצוניות של פני השמש הנמצאות "דק" בטמפרטורה של 6000 מעלות חום. הטמפרטורות הגבוהות האלו בתוך השמש גורמות לכך שהגזים שם גועשים במימדים אדירים ואף יוצרים גלים מתפרצים ההולמים בכוחות אדירים בשכבות הגזאים החיצוניות של השמש.

שכבות אלו סופגות את קרינת החום עצמה הבוקעת מתוך השמש, וכן בולמות את הזעזועים שגלים אלה מכים בה. שכבות חיצוניות אלו אנו קוראים בשם "הנרתיק".

שרטוט 1 מראה את המבנה של השמש כפי שהוא ידוע לנו היום: איזור א' הוא פנים השמש. שם הטמפרטורה גבוהה מאד (ער 15 מליון מעלות חום במרכז). באיזור זה הקרינה היא חזקה ביותר בקרינה אולטרא סגולה, קרינת X (רנטגן), וכן קרינת גמא. אם קרינות אלו היו מגיעות ישר לכדור הארץ הן היו שורפות את כל העולם. שכבה ב' היא הנרתיק האחרון הבולם קרינה זו וכן את גלי ההלם הבוקעים מתוך השמש "ומרככת" אותם. שכבה זו נקראת "פוטוספירה" והיא בטמפרטורה של 6000 מעלות.

ער כאן רבריו של ד"ר ויראל. והרי עבורינו הלקח כפול:

א. התורה, על המידע המדעי המופיע בה, אין מקודה בגודם אנושי, אלא בבורא העולם אשר גילה בתורתו לעמו את מסתרי בריאתו, ובהם גם את אותם שאינם נראים לעין השטחית.

ב. יש להתייחס ברצינות הרבה ביותר ובכובד הראש הראוי לכל מאמר חז"ל, אף אם הרברים נראים בלתי נתפסים במבט פשוט.

המוות, חידלון?

לפני שנים ספורות יצאו עיתונים רבים בארץ ובעולם בכותרות רעשניות המכריזות כי לראשונה טוענים אנשי מדע כי יש חיים לאחר המוות!!

נצטט כאן לדוגמא כתבה מן העיתונות (צילום הכתבה מופיע בחוברת הידועה "החיים מדוע ולשם מה" עמ' 16):

יש חיים אחרי המוות טוענים – בפעם הראשונה – אנשי מדע רופאים ופסיכיאטרים שחקרו במשך שנים ארוכות חולים שנחשבו מבחינה רפואית למתים, וחזרו אחר-כך לחיים – מצאו קווים משותפים בסיפוריהם המעידים, לדבריהם, כי המוות אינו חידלון.

ד"ר רימונד א. מודי, רופא צעיר המתמחה בפסיכיאטריה ובעל תואר בפילוסופיה מאוניברסיטת וירג'יניה מביא בספרו "חיים לאחר החיים" שיצא לאור לאחרונה, עדויות של אנשים ש"ראו את המוות"; חולים קשים או פצועי-תאונה שהוכרוזו מתים אך נשאו בחיים כ"ניסים רפואיים". הם מספרים על ניסיונם בוואריאציות שונות, אך אלמנטים מסויימים משעות או רגעי "הפטירה" חוזרים בכל הסיפורים: מנהרה אפילה, אור גדול וחזק שהיה "ישות" שופעת אהבה ללא קץ. הישות דברה עמם בדרך של העברת מחשבות. הם ראו את כל קרוביהם וידידיהם שנפטרו לפניהם באים לקראתם, הם ראו תמונות מהירות אך ברורות, מחייהם, וכולם, בלי יוצא מן הכלל, היו מסוגלים לראות ולשמוע את כל הנעשה סביב גופם הגשמי שעזבו "למטה". כולם סיפרו פרטי פרטים על שולחן הניתוחים עליו "נפטרו" או על המכונת המרוסקת בה "נהרגו", פרטים מדוייקים עד לפרט הרפואי הקטן ביותר, והרופאים שטיפלו בהם אינם מבינים איך קלטו אותם שעה שהיו מתים לפי כל כללי הרפואה ללא דופק, ללא נשימה וללא גלי-מוח.

"ידעתי שאני נפטרת", סיפרה אשה ש"נפטרה", "אך לא יכולתי לעשות דבר, כי אף אחד לא שמע אותי. יצאתי מתוך הגוף, אין לי ספק בכך, כי ראיתי את גופי מונח על שולחן הניתוחים ושמעתי את הדופאים "מוותרים" עלי, הרגשתי נורא, כי לא רציתי למות. פתאום ראיתי אור. הוא היה עמום תחילה אך התחזק. זה היה אור עצום, קשה לתארו. הוא עטף את הכל, אך לא סינוור אותי ויכולתי להמשיך לראות את חדר-הניתוחים. כשהאור הגדול היה עלי – או נכון יותר, כשהייתי בתוכו – לא הבנתי מה קורה, אך כשהאור שאל אותי אם אני מוכנה למות, היתה לי הרגשה כאילו שאני מדברת עם אדם. אך זה לא היה אדם. זה היה האור שדיבר... שהתקשר. ידעתי שהאור יודע שלא הייתי מוכנה למות. היתה לי הרגשה כאילו אני נבחתת. הרגשתי כל-כך טוב. הרגשתי ביטחון ואהבה. קשה לתאר, קשה להסביר..."

עדה נוספת, סווי הולדה, מתארת את "כמעט המוות" שלה כך: "הוחשתי לבית

חולים בחודש התמישי להריוני מכיוון שהייתי חולה מאוד. הרופאים היו בלחץ והחליטו על ניתוח קיסרי דחוף, אולם אני הייתי חסרת דאגה. אני חושבת שבשלב הזה כבר גמלה בליבי ההחלטה להסתלק... לאחר מכן אני זוכרת, שאיבדתי את ההכרה. הדבר הבא שאני זוכרת הוא שאני מביטה מעל גופי, כשאנשים רכונים מעליו. אחר כך ראיתי עיגול מקרין אור לבן, ובתוכו אור כחול, ומצאתי את עצמי נשאבת לתוך האור הכחול. שלושה רוגע יופי מוחלטים הקיפו אותי. התחושה היתה כמו לצוף. נשאבתי עמוק לתוך מנהרה, שבקצה היה אור, ובתוכה שמעתי קול מדבר אלי: 'האם את באמת חושבת שעשית מה שהיית צריכה לעשות? האם את מתכוונת להשאיר את ילדך סימון בן השלוש לבדו?' הקול הזה חזר על עצמו ברכות שוב ושוב. חשבתי לעצמי: 'אילו אנשים ידעו באמת מהו פירושו האמיתי של המוות, הם לא היו פוחדים, מכיוון שאין זה משנה מה קורה לגוף שלך, אתה אינך נמצא בו. אתה תודעה משוחררת ומלאה אור.' הבנתי שזהו רגע הבחירה. יכולתי להמשיך לתוך האור, אך מצאתי את עצמי נשאבת בחזרה. היה מין רעש כזה, ופתאום מצאתי את עצמי בתוך הגוף שלי, כשמסביבו אינפוזיות והמולה גדולה."

מי שחוקרת כבר שנים ארוכות וברצינות רבה מאוד את הנושא היא הפסיכיאטרית האמריקאית הנודעת אליזבת קובלר-רוס. "אני יודעת מעבר לכל צל של ספק, כי החיים ממשיכים לאחר המוות הפיזי", כך מסכמת רוס מחקר של למעלה מ-20 שנה. מטבעי אני מאוד סקפטית, ועל כן בחנתי בקפידה כל היבט של החוויה הזו. גיליתי, למשל, שאנשים שמגופם נקטעו אברים, סיפרו כי כשעזבו את גופם, כנשמות שוב היו שלמים. יתר על כן, עיוורים מלידה תיארו בפני בדיוק מזדהים מה לבשו האנשים שהיו בחדר בו גופם היה מונח, אילו תכשיטים ענדו ומה עשו. זה הרי בלתי אפשרי! כיצד הם יכלו לדעת זאת?"

קובלר-רוס אינה רואה כל צורך או טעם לשכנע אנשים אחרים באמיתות התופעה. "אלו שפתוחים לשמוע – ישמעו, ואלו שאוטמים את אוזניהם – יזכו להפתעה..." היא פוסקת.

חקר תופעת ה"כמעט מוות" מצביע על אלמנטים רבים המשותפים למיליוני עדים (30 מיליון!) מכל קצוות כדור הארץ. התיאור הראשוני והמשותף לכולם הוא ריחוף מחויך ומעל לגוף הפיזי. העדים מספרים, כי היו ערים לכל האירועים שהתרחשו סביבם. לאחר מכן רובם מתארים הימצאות בסביבה מוארת ובעלת יופי פנימי "וגלישה" דרך מנהרה חשוכה לעבר אור בהיר. רבים מספרים על קול שדיבר אליהם.

נכים סיפרו על תחושה של השתחררות מכבלים, וכמעט כולם ציינו את היעלמות הפחד האנושי מאותו הדבר המסתורי הקרוי "מוות".

חוקרי התופעה מצביעים בראש ובראשונה על העובדה, כי לא ייתכן שאלמנטים זהים יחזרו בעדויות של מיליוני אנשים, אלא אם כן אכן חוו כולם משהו אמיתי.

ספר מרתק בשם "LEBEH" ("חיים"), אשר ראה אור השנה בגרמניה המערבית ושובה שם לכבות צעירים ומבוגרים כאחד, טוען כי האדם המודרני, בן המאה ה-20, אומנם שואל את עצמו שאלות כמו: "מאין אני בא" ו"לאן אני הולך", אולם מכיוון שנקודת המבט שלו על החיים היא חומרית בלבד, הוא נוטה להתחמק מנושא המוות ואף מפתח פחדים וחרדות בקשר לכך.

החיים הארציים, קובע הספר, הינם רק חלק מן החיים האמיתיים. הם תחנת ביניים במסע הנשמה. זוהי תקופת לימוד עבור הנשמה. כדור הארץ הוא בית הספר.

הנשמה, לפי "חיים" חודרת לגוף הפיזי ברגע הלידה וקשורה אליו עד למוות, שאינו אלא כהסרת בגד מגוף. לעיתים הנשמה יוצאת מן הגוף, במיוחד בעת שינה עמוקה ובמצב של חוסר הכרה. אולם בניגוד למוות, במצבים אלו היא עדיין מחוברת לגוף בחוט דק של אנרגיה.

יוהה שגל, תרפיסטית מגרמניה, מספרת כי במשך 20 שנה היתה עדה לתהליכי מוות רבים, ותמיד לאחריהם היתה מסוגלת להבחין בהעתק אנרגטי של המבנה האנושי לובש צורה מעל הגוף הפיזי בו כבו החיים.

ואולי המעניין מכל הוא, שהחוקרת, קובלר-רוס, עברה בעצמה חוויה של "כמעט מוות". "יש הבדל גדול בין חקר עדויות של אנשים אחרים לבין התנסות אישית", היא אומרת, "בצחוק אני אומרת לעצמי, שהמקרה שלי היה יפה יותר מכל אותם 20000 מקרים שחקרתי. אחרי שהיית פעם אחת בתוך האור הזה וחווית את הרוגע והאהבה, זה משנה לחלוטין את כל ערכיך ואת איכות חיך. עד כאן מן העיתונות.

אגב, המספר הרב של השבים לחיים בדורינו, מוסבר על ידי פרופסור קנט רינג, פרופסור לפסיכולוגיה תודעתית באוניברסיטת קונטוקט ומייסד מחלקת חקירת "תופעת כמעט מוות" באוניברסיטה, בכך ש"טכניקות ההחייאה החדשניות בזמנינו החזירו אנשים רבים ממצב של כמעט מוות אל החיים".

לאנשי המדע נודע לראשונה בזמנינו כי יש חיים לאחר המוות. ומה תורת ישראל אשר ניתנה לפני אלפי שנים אומרת בעניין??

זָכוֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בְּיַמֵּי בְּזוֹרְתֶיךָ, עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ
יַמֵּי הָרְעָה, וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין לִי בָהֶם זִפְקָן

(-אלו ימי הזיקנה) ... **עַד אֲשֶׁר לֹא יִרְתַּק זֶכֶל הַכֶּסֶף...**
וַיֵּשֶׁב הָעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה, וְהָרוּזוּ תֵּשׁוּב אֶל
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה" (קהלת יב, א-ז)

תורת ישראל, אשר הקדימה את המדע – מעצם היותה על אנושית, לא רק ידעה שיש חיים לאחר המוות, היא גם גילתה לעמנו את אשר עתיד להתרחש עם האדם לאחר מות הגוף! מתוך אין ספור פרטי מידע שבתורה, נצטט כאן מתוך התורה שבעל פה מספר משפטים אשר האחרון שבהם נוגע לענייננו בגדר מעט המכיל את המרובה.

"הסתכל בשלשה דברים – ואין אתה בא לידי עבירה. דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. מאין באת, מטיפה סרוחה. ולאן אתה הולך, למקום עפר רימה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא." (אבות ג, א)

עתה נתמקד בהתייחסות התורה לדברים האמורים במחקרים החדשים.

ובכן, התבוננות במחקרים אלו אשר תמציתן מובאת בכתבה הנ"ל (וראה עוד ביתר הרחבה בחיבורינו "תשע תשובות ושאלה" מתוך סדרת "תורה מן השמים", פרק ראשון) מחדשת לבן הדור המודרני חמשה נתונים מרכזיים:

- א. קיימת אפשרות של חזרה לחיים לאחר מוות קליני.
- ב. הנפטרים רואים לאחר מותם אור גדול וחזק אשר הוא "מציאות של מישור" השופע אהבה ללא קץ. הוא מדבר עמהם בדרך של העברת מחשבות.
- ג. הנפטרים רואים את חייהם עוברים לפניהם בשברידי בזק, אך בסדר כרונולוגי, במהירות מופלאה.
- ד. קרובים וידידים אשר נפטרו קדם לכן, יוצאים לקראת הנפטר.
- ה. המתים מסוגלים לדעת את כל הנעשה מסביב לגוף הגשמי המונח למטה (גם מי שהיה עיוור בחייו!!!)
- ו. למרבה הפלא (?) כל חמשת הנתונים הנ"ל, והרבה יותר מהם, מופיעים בתורה

(12) על פי אחת העדויות שבתיקיה של ד"ר קובלר-רוס: כימאי שהתעורר כתוצאה מהתפוצצות במעבדה, מת שנה לאחר מכן מוות קליני, ושב לחיים. על אף עוורונו הוא סיפר פרטי פרטים על מותו וכל מה שראה "למטה".

תורה ומדע

בכמה וכמה מקומות, ואף מבוארים ומפורטים ומוסברים יותר מן המחקרים נצטט נא בזה חלק מהם.

א. קיימת אפשרות של חזרה לחיים לאחר מוות קליני.

במסכת שמחות (תחילת פרק ח) נאמר:

"יוצאין לבית הקברות ופוקדין על המתים עד שלשה ימים. מעשה שפקדו אחד וחי עשרים וחמש שנים, ואחר כך מת."

כלומר, עד שלשה ימים מהקבורה יש לצאת לבית הקברות ולבדוק אם הנקבר לא שב לחיים. מכיון שעד שלשה ימים קיימת אפשרות של חזרה לחיים (!) [וראה בפרישה סימן שצ"ד שזהו דוקא בימיהם שהיו קוברים בכוכים]. ומעשה שפקדו אחד, וחי עוד עשרים וחמש שנה.

ובתלמוד (בבא בתרא י, ב) מסופר על רב יוסף בנו של רב יהושע שנפטר ושב לחיים. אמר לו אביו מה ראית? אמר לו, עולם הפוך (-מכאן) ראיתי. עליונים (אנשים שנחשבו כאן לנכבדים מחמת עושרם וכדו') למטה, ותחתונים (אנשים שנחשבו כאן לפשוטים, אך היו עובדי האלקים כראוי) למעלה. אמר לו אביו: עולם ברור ראית!

ועוד מסופר בתלמוד (ראש השנה יז, א) על רב הונא בנו של רב יהושע ששב לחיים וסיפר לרב פפא שאמנם היה אמור למות "ואמר להו הקדוש ברוך הוא הואיל ולא מוקים במיליה, לא תקומו בהדיה". (-אמר להם הקדוש ברוך הוא, הואיל ואינו מעמיד על מדותיו - אלא מעביר על מדותיו, אף אתם לא תעמדו על הדין איתו לדקדק אחריו). כלומר רב הונא זכה אף לשמוע את סיבת שיבתו לחיים. וראה עוד בזוהר הקדוש במעשה הינוקא שהתפלל על אביו, שהוא זקוק לו כדי ללמוד, ושב אביו לחיים.

ב. הנפטרים רואים לאחר מותם אור גדול וחזק אשר הוא "מציאות של מישהו" השופע אהבה ללא קץ. הוא מדבר עמהם בדרך של העברת מחשבות.

בזוהר הקדוש (בראשית ריח). נאמר:

"בשעתא דאשלימו יומי דבר נש לאפקא מעלמא, איתיהיב רשות לבר נש למחמי מה דלא הוה ליה וכו'" (בשעה שנשלמו ימיו של האדם לצאת מן העולם, ניתנת רשות לאדם לראות מה שלא היה לו רשות לראות).

ידוע שגילויים עליונים משולים לאור. ודאה בספר הישר (שער יד):

"והעולם הבא הוא רחב, בלא קצוות וכו' אורה גדולה אשר לא תדמה לאור העולם הזה".

עוד ראוי לציין כאן את דברי חז"ל:

"הרי הוא אומר: כי לא יראני האדם וחי (שמות לג). בחייהם - אינם רואים, אבל רואים הם בשעת מתתן". (במדבר רבה, סוף נשא)

ועוד אמרו חז"ל:

"כיון שבא האדם להפטר מן העולם, נגלה עליו הקדוש ברוך הוא וכו'" (ילקוט שמעוני איוב, תתקכ"ב)

ג. הם רואים את חייהם עוברים לפניהם בשברירי בזק, אך בסדר כרונולוגי, במהירות מופלאה.

לפני המצאת המצלמה ומכשירי הקסרטה וההקרנה, המנציחים את ההוה ומראים בעתיד את העבר כהוה היו דבריהם של החוזרים לחיים בלתי נתפסים בשכל: לראות את אשר נעשה בעבר?!? כיצד יתכן??

לפני אלפי שנים כתבו חז"ל משפט חד זה:

"כשאדם נפטר מן העולם באים כל מעשיו ונפרטים לפניו". (ספרי,

האזינו)

ד. קרובים וידידים אשר נפטרו קדם לכן, יוצאים לקראת הנפטר.

בזוהר הקדוש, בהמשך הציטוט המובא לעיל באות ב' בדבר מתן האפשרות לאדם לראות בשעת הפטירה, נאמר כך:

"אבוי וקריבוי משתכחן תמן עימיה, וחמי להון, ואישתמודע להון, ואזלין עם נשמתיה עד אתר דתשרי באתריה". (אבוי וקרוביו נמצאים שם עמו, והוא רואה אותם, ומתוודע אליהם, והם הולכים ומלווים את נשמתו עד המקום אשר בו היא תשכון).

על אשר התרחש ביום פטירת רבי שמעון בר יוחאי מספר הזוהר הקדוש (בתחילת האדרא זוטא):

אתעטף רבי שמעון, ויתיב. (התעטף רבי שמעון בלבושו, וישב). פתח ואמר לא המתים יהללו יה וכו' אמר: הא רב המנונא סבא הכא,

וסחרניה ע' צדיקי גליפן בעיטרין מנהרין כל חד וחד וכו' (הנה רב המנונא סבא נמצא כאן וסביבו שבעים צדיקים חקוקים בעטרות ומאירים כל אחד ואחד וכו') עד דהוה יתיב אמר (ובעודו יושב, אמר): הא רבי פנחס בן יאיר הכא, אתקיננו דוכתיה. אודעזעו חברייא דהווי תמן וקמו ויתבו בשיפולי ביתא וכו' (הנה רבי פנחס בן יאיר כאן, התקיננו מקומו. הזדעזעו החברים שהיו שם וקמו וישבו בירכתי הבית וכו')...

וראה עוד בתלמוד (ברכות כח) אודות רבן יוחנן בן זכאי שאמר סמוך לפטירתו: "הכיננו כסא לחזקיהו מלך יהודה שבאו!" (שבא אלי ללוותני. רש"י שם)

ה. המתים מסוגלים לדעת את כל הנעשה מסביב לגוף הגשמי.

חז"ל, אשר מקור המידע שבידם איננו נובע ממחקרי השבים לחיים ממוות קליני זמני, אלא מתורתו העמוקה והרחבה של בורא האדם, ידעו מאז את אשר אנשי המחקר יודעים זה עתה, וידעו גם את אשר אנשי המחקר עדיין אינם יודעים. חז"ל מציינים בדבריהם את משך הזמן שבו הנפש שוהה בסביבת הגוף. וכך נאמר בתלמוד ירושלמי (יבמות פרק טז, ה"ג):

"כל שלשה ימים אחרי הפטירה, הנפש טסה על הגוף".

ועוד נאמר בתלמוד (שבת קנב, ב):

"כל שאומרים בפני המת, יודע".

וראה עוד בתלמוד מסכת ברכות (יה, ב) אודות נשמות המשוחחות ביניהן לאחר המוות. ובמסכת בבא מציעא (פד, ב) מסופר שרבי אלעזר בנו של רבי שמעון בר יוחאי היה משיב לשאלות לאחר פטירתו. ובמועד קטן (כה, א) שיחת יהודה וחזקיה בני רבי חייא בקברם. ובכתובות (קג, א) אודות רבי יהודה הנשיא שהיה מגיע לביתו לאחר פטירתו בכל ערב שבת. ובתענית (כג, ב) אודות גדול בתורה שלאחר פטירתו סייע לבנו. ובשבת (קנב, ב) רב אחאי גער מתוך קברו בחופרים. ובברכות (יה, ב) זעירי מבקש פקדונו מאשה שנפטרה אשר גילתה לו את המקום שהחביאה ובישרה על פלונית העתידה להגיע למחרת לבית הקברות, כי תפטר. וראה עוד שם אודות שיחת שמואל עם המתים.

האם העובר שומע קולות מן החוץ?

איסור האכילה והשתיה ביום הכיפורים ידוע ומפורסם בכל ישראל. ובכל זאת, כאשר קיים חשש לסכנת חיים עקב ההמנעות מאכילה, מבואר במשנה (יומא פרק ח, ה) שמותר וחובה לאכול.

אחת הדוגמאות לחשש סכנה המוזכרות באותה משנה היא:

"עובר שהריחה, מאכילין אותה עד שתשיב נפשה". ופירש רש"י:
 "העובר מריח ריח תבשיל, והוא מתאוה לו. ואם אינה אוכלת,
 שניהם מסוכנים".

כלומר, כאשר אשה הרה מריחה תבשיל והיא מרגישה צורך נפשי בלתי מוסבר לאכול ממנו, לדעת תורת ישראל לא היא זו שמתאוה, אלא העובר קלט את הריח באמצעותה והוא מתאוה. ואם תמנע עצמה מן האכילה, חייו וחייה בסכנה.

יותר מכך. בתלמוד הערוך על אותה משנה (יומא פב, ב) מסופר (מתורגם מארמית):

מעשה במעוברת שהריחה ביום הכיפורים. באו לפני רבי יהודה הנשיא ושאלוהו כיצד לנהוג. אמר להם לכו ותלחשו באוזנה שיום הכיפורים הוא היום, אולי תוכל להתאפק. לחשו לה, ופסק העובר מתאוותו, ונרגעה האשה. קרא רבי יהודה הנשיא על אותו עובר את הפסוק: בטרם אצרך בבטן ידעתך. ובאמת יצא ממנה ר' יוחנן¹³. ומעשה במעוברת שהריחה ביום הכיפורים ובאו לפני רבי חנינא ושאלוהו כיצד לנהוג. אמר להם לכו ותלחשו באוזנה שיום הכיפורים הוא. לחשו לה ולא נרגעה, והאכילוה. קרא רבי חנינא על אותו עובר את הפסוק: וזרו רשעים מרחם. יצא ממנה שבתאי אוצר הפירות (- לשם הפקעת המחיר).

ניתן להניח כי במשך דורות רבים, אילו הודמן לאנשי המדע הרציונאלי לפגוש בדברים אלה של התלמוד, היו הם מגיבים בתמיהה מהולה בתרעומת: "העובר במעי אמו הרי הוא גוש בשר מתפתח, המשולל כל תכונה הקיימת במי שכבר יצא לאויר העולם, וכיצד ניתן לייחס לו קליטת המתרחש בחוץ ותאוות?! ובכלל, וכי הוא שומע לחישה לאוזנה של אימו?? ועוד נרגע על ידי כך??!"

והנה, בדורינו זה, עם התקדמות המחקר ואפשרות הצפייה בהתנהגות העובר בעזרת

13 ראש אמוראי ארץ ישראל. מחבר התלמוד ירושלמי.

אולטרא-סאונד, ובשיתוף מכשירי האזנה והקלטה, "נודע לפתע" כי העובר הוא ממש אדם המסוגל לקלוט רשמים וגרויים מן החוץ, ואפילו לזכרם!

הנה ציטוט מדבריה של המדענית הידועה סוזאן שיפלביין בספר "גוף האדם – המכונה שלא תיאמן" (עמ' 39 ועמ' 52):

"ולר בן עשרים וארבע שבועות מפגין התפתחות עצבית מעניינת ביותר. הוא מניע את עיניו במהירות במשך חלק ניכר מזמן השינה שלו, בדומה לילדים ובוגרים בעת חלום.

אין ספק שהולדות שומעים קולות. ולדות בגיל זה מגיבים, ככל הנראה, למוסיקה. הם ממצמצים בעיניהם ונעים – כאילו רקדו על פי קצב מוכתב.

"ילודים מפגינים ראיות לזיכרונות שהם נושאים עמם מן הרחם. עובדה היא שהם מעדיפים לשמוע קולות מוגדרים כמו פעימות לב אימהיות, קולות של האם, ואפילו סיפורים שקראו להם לפני הלידה. תינוק מזהה מוסיקה שאמו הרבתה להאזין לה בעת ההריון. רבים מבינינו סבורים שהיצורים המורכבים הללו מתחילים את הקיום האמיתי שלהם בעת הלידה, אבל כל כישוריהם מעידים שמדובר בהמשכה של התפתחות מופלאה, המתחילה ממש ברגע העיבור."

כיום אין עדיין כלים מדעיים אשר יוכיחו ויסבירו כיצד בדיוק מסוגל העובר לקלוט רשמים וריחות מן החוץ. אך לנו ברור כי בודא העולם אשר כתב את התורה וציוה בה על איסור האכילה ביום הכיפורים, לימד בתורתו כל מידע מדעי החשוב ונצרך לקיום המצוות. וכך הוא לימדנו כי העובר מריח ומתאוה. לפיכך עוברת שהריחה ביום הכיפורים ואינה נרגעת יש להאכילה. שאם לא כן, חיי שניהם בסכנה, ופיקוח נפש דוחה את יום הכיפורים.

ומתוך כך אף ידעו חכמי ישראל כי העובר גם שומע! ומבין! וכשלושים באוזני אימו שיום הכיפורים הוא היום, והוא נדגע, הרי אות הוא שעובר זה נוטה אל הטוב

והראוי. ואם לחשו באוזניה ולא נרגע, הרי אות הוא שנוטה אל השלילה. שהרי בודאי שמע, והבין, והחליט(!)

ואם בתכונות נפשו של העובר עסקינן, נבין מעתה את המבואר במדרש (מד"ר תולדות סג, ו) על הפסוק האמור ברבקה בהיות יעקב ועשיו עוברים ברחמה:

"וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקֶרְבָּהּ. וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי? וַתִּלְכֶּה לְדַרְשׁ אֶת ה'
(בראשית כה, כב)

וכך לשון המדרש: "בשעה שהיתה עומדת על (-על יד) בתי כנסיות ובתי מדרשות, יעקב מפרכס לצאת. הדא הוא דכתיב (-והו שכתוב) בטרם אצרך בבטן ידעתיך. ובשעה שהיתה עוברת על בתי עבודת כוכבים עשיו מפרכס לצאת. הדא הוא דכתיב זורו רשעים מרחם."

כלומר, תז"ל ידעו מכח קבלתם (-בתורה שבעל פה את ביאור התורה שבכתב. ראה בחיבורינו "תשע תשובות ושאלה" פרק חמישי) כי:

א. לעובר יש חוש או דרך מיוחדת על פיהם הוא מרגיש ויודע בדבר מקומות מיוחדים הנמצאים בסביבתו.

ב. פרכוסים עזים של העובר החוזרים על עצמם כאשר האם עוברת בסמוך למקומות מסויימים - אינם מקריים, ויכולים ללמד על אופיו של העובר.

ג. כאמור לעיל, העובר שומע קולות מן החוץ.

ראוי לציין שהמדע הצליח לעת עתה להשיג בכחות עצמו את הנתון השלישי שהזכרנו. והרי אנו מביטים בו מן הצד, וממתינים בסבלנות להתפתחותו והתקדמותו אט אט בדרך להשגת שאר הנתונים הנ"ל אשר לימדנו בורא העולם, בתורתו.

הכרת השלבים הפיזיולוגיים של המחזור החדשי

אחת מאבני היסוד של מצוות היהדות, זוהי מצות "טהרת המשפחה". כלומר, לאחר ארבעה (ויש נוהגים חמשה) ימים מעת בא הוסת ולאחר שהתברר לאשה על ידי בדיקת עצמה, כי היא כבר נקיה לחלוטין, סופרת האשה שבעה ימים נקיים אשר בסופם היא טובלת במקוה (=בריכת מים צלולים הבנויה על פי חוקים מיוחדים המעניקים לה את התואר מקוה טהרה). מעת הוסת ועד לאחר הטבילה במקוה אסורים בני הזוג במגע פיזי ביניהם. (אגב, איסור חמור זה המכונה בספרות ההלכתית בשם איסור נדה, חל גם על רווקה. וזאת בנוסף לעצם איסור המגע אפילו במי שאינה נדה – ללא חופה וקידושין).

חוק זה הנראה במבט שטחי מוזר למדי בעיני האדם הפשוט, מואר לפתע באור יקרות על ידי אנשי המדע המודרני, אשר גילו לפליאתם כי החוק "התמים" לכאורה, בנוי בטכניקה גאונית המוכיחה כי הורכבה מתוך בקיאות רחבה במבנה הפיזיולוגי של אברי גוף האדם, ובחוקים הביולוגיים לפיהם מתפקדים אותם איברים. בקיאות זו היתה חייבת להיות רחבה ושולטת בפרטי פרטים נסתרים עד כדי הזמן המדוייק בו מתרחש כל שינוי באותם איברים, בעוד שפרטים רבים התגלו לאנשי המחקר רק בדור האחרון ורק באמצעות כלי עזר מדעיים חדישים.

ואם לא די בכך, הרי מתברר כי חוק נפלא זה מעניק פתרון הולם למספר בעיות רפואיות וחברתיות קשות אשר חלק ניכר מן הזוגות הנשואים נאלץ להתמודד עימהן. דבר המגלה כי בנוסף לנ"ל, החוק הורכב מתוך מומחיות רבה גם בתחום הבריאותי-רפואי, וגם בתחום הפסיכולוגי וההורמונלי, וגם בתחום הבין זוגי מן ההיבט הסוציולוגי. וכאמור, מתוך בקיאות מפליאה בתחום הפיזיולוגי והביולוגי.

להבהרת הדברים, ניעזר בקטעים מתוך מאמרו של ד"ר אלי שוסהיים, "בריאות ואושר בחיי הנישואין" [בתוספת דברי הסבר והדגשה]:

מבחינה כרונולוגית קיימת התאמה מדוייקת להפליא בין המסורת היהודית לבין מדע הרפואה בנוגע לשלושת השלבים או התקופות המחלקים מבחינה פיזיולוגית את המחזור החדשי של האשה.

תחילה נפתח בשני השלבים הראשונים, ובהמשך הדברים נעבור לשלב השלישי. בשלב הראשון – מתפרק ומתפורר הקרום הרירי המצפה את פנים הרחם וגורם לדימום.

בשלב השני – הרחם בונה מחדש את הקרום שנהרס, לשם הכשרתו לקבלת והזנת העובר המתפתח.

והנה, באמצעות כלים מרעיים חרישים התגלה כי משך היווצרות הקרום החדש הוא שבעה ימים מעת תום ההפרשה הרמית. אנשי המחקר נדהמו לגלות כי לפי ההלכה היהודית, לאחר תום ההפרשה הרמית יש להמתין שבעה ימים נקיים מדם, ורק אז רשאית האשה לטבול במקוה ובני הזוג שבים להיתרם.

לפני שנציין פרט מעניין נוסף בנושא זה, חובה עלינו להרגיש שמצוות התורה לא ניתנו מטעמי בריאות בעלמא, אלא צו מלך הן אשר סיבות וטעמים רמים טמונים בהם ועלינו לקיימם בין אם גילינו בהם איזו שהיא תועלת בריאותית או כל תועלת אחרת, ובין אם לאו. יחד עם זאת ברור לנו שבורא העולם אשר הטביע את טבע הבריאה, לא הטביע נזק בריאותי בדבר הכרוך במצוה. וארדבה, הוא בודאי קישר בריאות וטובה בטבע פעולות ומאכלי ועניני המצוות. אך יש לזכור שאין זו סיבת ומטרת המצוה, אלא פועל יוצא המתקשר אליה בהכרח.

מנקודת מבט זו נוכל עתה לציין כי במקביל לגילויים הנ"ל בהם נודע לדאשונה שבמשך שבעה ימים נבנה הקרום הרירי של הרחם, התברר עוד כי כל עוד לא הסתיימה בניית הקרום, מצוי פנים הרחם במצב רומה לספוג העלול לשאוב לתוכו חידקים המגיעים מן החוץ, ולשמש מדבץ נח להתרבות ולהתפתחות מושבות חידקים מחוללי מחלות איומות. על ידי הפרישה בימים אלו, נחסך סיכון נורא זה.

בין המחלות הנוגעות לענין, נציין כאן את דברי חוקרי סרטן הרחם כי "אי ההקפדה על היחסים שבין בני הזוג לפי מסורת ישראל – בעשרות השנים האחרונות, וכן המתיינות הפורחת בתקופתינו, מסבירה את אובדן ה"חיסון" הטבעי הירוע של נשים יהודיות מפני מחלה נוראה זו, ועליית שכיחותה".

ניתן להאריך רבות בפרטי ובהשלכות מצוה נפלאה זו, אשר מתוכן נוכל להיווכח בבירור גמור במה שידעו אבותינו מאז ומעולם, כי האלהים בורא האדם והעולם הוא הוא אשר כתב את התורה. אך אנו רק נציג כאן שני נתונים נוספים בקצרה, ונסמוך על

הגיונו הבריא של הקורא אשר יתבונן ברברים, וירחיבם ברעתו, עד המסקנה המתבקשת.

א. לעיל הוזכרו שני השלבים הראשונים. התפרקות הקרום הרירי, ובניינו מחדש. שלבים אשר כאמור התורה הכירה אותם היטב על מועריהם. בשלב השלישי מגיע מועד הביוץ. כלומר, הפרדות התא הקרוי ביצית והאמור להתהוות לעובר, מן השחלה. מועד הביוץ הוא בריוק לאחר סיום בניית הקרום הרירי (האמור לקלוט את העובר המתפתח ולפרנסו) וכפי שמתברר באמצעות מכשירי סדיקה משוכללים המאפשרים צפייה בהגדלה. משמעות הדברים מדהימה. לפי מידע זה נמצא שיום הטבילה במקוה על פי מצות התורה, אשר בו חלה מצוה על הבעל לפקוד את אשתו, הוא היום הכשיר ביותר לקליטת עיבור!!

המענין ביותר הוא שהחפיפה שבין המועד ההלכתי של הטבילה – לאחר תום שבעת הימים הנקיים, לבין הזמן הכשיר ביותר לעיבור, קרי מועד הביוץ שלאחר תום שבעת ימי בנין הרחם, לא התחדשה לפתע זה עתה על סמך הנתונים הנ"ל, אלא נאמרה והוגדרה במילים ברורות בתורה שבעל פה במשפט קצר: "אין האשה מתעברת אלא סמוך לטבילתה" וכו'. (נדה לא, ב. וראה עוד במדרש רבה, ויקרא יד, ה: "אין האשה קולטת אלא אחר נדתה".)

ב. בתלמוד נאמר: "מפני מה אמרה תורה נדה לשבעה? מפני שרגיל בה, וקץ בה (רש"י: מאוסה עליו). אמרה תורה תהא אסורה שבעה ימים כדי שתהא חביבה על בעלה כבשעת כניסתה לחופה". (נדה ל, ב) מימרא זו הבאה להאיר את מצות טהרת המשפחה מזוית נוספת של קשר נפשי בריא ומתמשך בין בני הזוג, מתמצתת עבורינו את הפתרון האידיאלי הנפלא לבעיית הבעיות של הבית המודרני – שיעמום ומאיסות וריחוק בני הזוג זה מזה, עד ההרס המוחלט של הבית. יש להאריך ולהרחיב בזה. אך כאמור, נניח זאת להתבוננות הקורא והרחבת הדברים בדעתו.

עם הסיום חובה עלינו לחזור ולהרגיש כי כל ההקבלה למחקרים וכל הרווחים הנפלאים הנוספים המופקים ממצוה זו ומשאר מצוות, אינם אלא עיטורים ופרחים המקשטים את המצוה ומתלווים אליה בהכרח מצד עצם נתינתה מאת בורא העולם. אך במהותה גבוהה ומרוממת היא מכל אלו.

זמן בשלות גורמי הקרישה שבדם – לראשונה בחיי התינוק

אחת המצוות המפורסמות ביותר שביהדות [ואשר הובטחנו בתורה שבעל פה שהיא תשמר על ידי עם ישראל לנצח ובשמחה - גם אם יהיה ציבור רב שאיננו שומר מצוות. ראה מסכת שבת קל, א] היא מצות ברית המילה.

וכך נאמר בתורה: "...וביום השמיני ימול את בשר ערלתו" (ויקרא יב, ב-ג). אין התורה מצווה למול את התינוק הנולד מיד בימים הראשונים ללידתו. היא גם אינה מצווה למול אותו מן היום השמיני והלאה. אלא "וביום השמיני ימול את בשר ערלתו". ביום השמיני בדווקא.

כמובן שאין אנו מתיימרים להבין בשכלינו המוגבל את עומק סיבת ציווי התורה. אך ראוי לנו להתבונן בגילוי מדעי חדשני מפליא הקשור ליום השמיני.

נצטט מדברי ד"ר אילה אברהמוב במאמרה "בעיות קרישה ודמום ביילוד". (אסיא, כרך ג עמ' 384):

"מנגנון הקרישה תלוי בקבוצת חלבונים הנוצרים בכבד, אשר נקראים "גורמי קרישה" או "פקטורי קרישה". גורמים אלה מסומנים במספרים הרומיים I-III (1-13), והם מפעילים זה את זה בשדרת (בעזרת אנזימים) עד לקבלת הקריש היציב הנקרא פיברין.

בימים הראשונים אחרי הלידה אין הכבד בשל עדיין לפעילות זו, וברור שאינו יכול לעמוד במעמסת יתר של פעילות כירורגית. (דבר) היכול לגרום למותו של התינוק עקב דמם מסיבי, ללא יכולתו של התינוק להתגבר על הדמם הזה.

באופן פיזיולוגי עד גיל 8 ימים הכבד מתחיל להתאושש הוא הולך ומתבגר, ותיפקודיו משתפרים, ובגיל 8 ימים קיימת כבר רמה מספקת של גורמי קרישה, ומניעת דמם".

יותר מכך. ממחקר שהתפרסם בניו-יורק בשנת 1953 עולה, כי בעוד שלפני היום השמיני קים חוסר משמעותי בחומרי הקרישה, ואילו לאחר היום השמיני חומרי הקרישה עומדים על רמה מספקת וקבועה הנשארת לאורך כל חיי האדם (100%), הרי שלקראת היום השמיני מתרבים חומרים הקרישה בקצב מהיר והם עומדים ביום השמיני על רמה של 110% (!). כלומר, ביום השמיני, ורק ביום השמיני, מגיע ריכוז חומרי הקרישה לשיא של כל הזמנים, מעל הכמות הרגילה המלווה את האדם לאורך כל חייו. (המחקר מובא בספרו של י. מרוז, "השם: הוזה" עמ' 61).

מי שעינים לו, לבטח רואה הוא כאן בכירור רב את יד ה', שליט ומחולל הבריאה, ונותן התורה אשר קישר בדיוק רב את יום הגעת גורמי הקרישה שבהם לרמה מספקת, עם יום מצות ברית המילה¹⁴.

[אגב ראוי לציין כאן, כי אע"פ שבכל הגוף העור משמש כשכבת מגן המגנה על הגוף מפני חדירת חיידקים, מקום אחד יש בגוף אשר אדרבה, העור גורם להתרבות עצומה של חיידקים נבגים ופטרייות מחוללי מחלות שונות. והוא מקום העורלה. וההסבר, על פני כל הגוף העור צמוד ודבק אל השכבות שמתחתיו, מלבד עור העורלה שאינו דבק אלא קיים חלל בין העור לבין העטרה, כאשר הפתח הצר (שבראש העטרה) גורם לחדירת זיהום אל החלל, ההופך בהכרח למרבץ נוזל להתרבות חיידקית נוראה. בהסרת העורלה סר איום זה. (משום כך כל תינוק הנוול בבית המלוכה הבריטי, עובר תהליך מילה להסרת העורלה). ברור לכל מבין שלא זו סיבת ברית המילה, אלא סיבה רוחנית מרוממת. אלא שבכל מצוה רוחנית הטביע הבורא יתברך תועלת גשמית. אגב, מכל היצורים עור העורלה קיים רק אצל בני האדם. נקודה למחשבה].

שליטה בידיעת והכרת כל הבהמות והחיות בעולם!!

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר אֱלֹהִים. דַּבְּרוּ אֶל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: זֹאת הַחֲזִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ. כָּל מִפְרֶסֶת פְּרֶסֶה וְשֵׁסֶעַת
שֵׁסֶעַ פְּרֶסֶת, מִעֵלֶת גֶּרֶה בַּבְּהֵמָה אֵתָה תֹאכְלוּ. (ויקרא

יא, א-ג)

כלומר, המבקש לאכול מן הבהמות או החיות אשר ביבשה, עליו לבדוק אם בבהמה או בחיה זו נמצאים שני סימני הטהרה: א. הפרסת פרסה (שפרסות רגליה אינן מיקשה אחת אלא שסועות). ב. העלאת גרה (העלאת המאכל שנית לאחר בליעתו).

והנה בפסוקים הבאים מגלה התורה סוד – חוק טבע. והוא: מבין כל אלפי סוגי וזני הבהמות והחיות שבעולם ישנם רק ארבעה בעלי חיים אשר העלאת הגרה והפרסת הפרסה אינם קשורים זה לזה. כלומר שהם מעלי גרה ולא מפריסי פרסה, או מפריסי פרסה ולא מעלי גרה. בכל שאר בעלי החיים הפרסת הפרסה והעלאת הגרה קשורים בהכרח זה בזה. או שיהיו בו שני סימני הטהרה, או שלא יהיה אף לא אחד מהם.

התורה גם מפרטת את שמותיהם, ואת סימן הטהרה הנמצא בכל אחד מהם. וכך

נאמר:

(14) הנני רואה צורך להעיר כי לא מחמת שהיום השמיני הוא היום המתאים ביותר לברית המילה – לכן נצטוונו למול ביום השמיני. אלא להיפך, מחמת שעל ברית המילה להיות ביום השמיני מסיבות הידועות לו יתברך, לפיכך הטביע בבריאה שביום השמיני תהיה בגוף רמה מספקת של גורמי קרישה ומניעת דמם, כדי לאפשר את קיום המצוה. וכמאמר חז"ל: הקדוש ברוך הוא "איסתכל (הסתכל) באורייתא (בתורה) וברא עלמא (עולם)". (וזהר תרומה קס"א, א) כלומר, העולם נברא בהתאם לדרישות התורה, ולא להיפך.

אך את זה לא תאכלו ממועלי הגרה וממפריסי הפרסה: את הגמל כי מעלה גרה הוא, ופרסה איננו מפריס, טמא הוא לכם. ואת השפן כי מעלה גרה הוא, ופרסה לא יפריס, טמא הוא לכם. ואת הארנבת כי מעלת גרה היא, ופרסה לא הפרסה, טמאה היא לכם. ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ולסע ולסע פרסה, והוא גרה לא יגר, טמא הוא לכם. (ויקרא יא, ד-ו)

סיכום חוק הטבע האמור בתורה:

הגמל השפן והארנבת בלבד, מעלים גרה ואינם מפריסים פרסה.

החזיר בלבד, מפריס פרסה ואינו מעלה גרה.

בכל שאר בעלי החיים בעולם שתי תכונות אלו קשורות זו בזו!!

הבה נשים לב למשמעות הדברים. כותב התורה מתחייב לדורות עולם שכל בעל חיים אשר יגיע לידינו, ואין זה חשוב אם הוא מיערות העד שבהודו או מג'ונגלי אפריקה או אף מיבשת אמריקה שהתגלתה רק לפני כמה מאות שנה, אם אינו אחד מארבעת בעלי החיים הנ"ל, ומצאנו בו סימן טהרה אחד, אזי בהכרח ימצא בו סימן הטהרה הנוסף!!

הדברים מורחבים בתורה שבעל פה¹⁵ אשר גם מסבירה לנו כי לגילוי סוד טבע מקיף זה ישנה השלכה – מטרה הלכתית בעלת משמעות חשובה ביותר. וכך נאמר בתלמוד (חולין נט, א):

היה מהלך בדרך ומצא בהמה שפיה גמום (חתיך. כלומר, ואינו יודע אם מעלת גרה היא. לפי שעל פי מיקום השיניים ניתן לזהות את מעלת הגרה, משום

¹⁵ ראה בחיבורינו "תשע תשובות ושאלה" מתוך סדרת "תורה מן השמים" פרק חמישי.

שיש לה שיניים רק בלסת העליונה. וזו שפיה חתוך אינו יכול לזהותה) בודק בפרסותיה. אם פרסותיה סדוקות, בידוע שהיא טהורה. ואם לאו, בידוע שהיא טמאה. ובלבד שיכיר חזיר. (שאם אינו מכיר מהו חזיר, יש לחשוש שמא זה שפרסותיו סדוקות חזיר הוא. שהחזיר מפריס פרסה אך אינו מעלה גרה).

תנא דבי רבי ישמעאל: ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא, שליט בעולמו יודע שאין לך דבר שמפריס פרסה וטמא, אלא חזיר.

ועוד אמרו חז"ל בברייתא (ספרי פרשת דאה, קב):

"אך את זה לא תאכלו. אמר רבי עקיבא: וכי משה קניגי ובלסתר (= צייד או זאולוג) היה?? מכאן תשובה לאומרים אין תורה מן השמים!"

"להודיע בזה מעלת התורה, שמתוכה ניכרת נתינתה מפי הגבורה בכח אלהי ממעל. כי אדם בשר-ודם, אי אפשר לו להחליט שרק אלה סימניהם כן ולא זולתם. כי אולי נמצאים עוד ברואים בסימנים אלה כמו הגמל, ושפן, וארנבת, וחזיר? ואולי במשך השנים והדרות יחקרו וימצאו עוד כאלה? אבל הקדוש ברוך הוא רק הוא יודע שאין במציאות יותר מאלה שהזכיר כאן. כאשר באמת אנו רואים כי מאז שניתנה תורה לא מצאו התרים והחוקרים עוד מינים! והן הן מנפלאות תמים דעים וסגולות תורתו". (הרב ברוך אפשטיין מפינסק, בספרו תורה תמימה ויקרא יא, אות יז)

מאז כתב הרב אפשטיין זצ"ל את המשפטים הנ"ל חלפו כמאה שנה. במשך מאה שנים אלו התקדמו המחקרים המודרניים וגילו בעלי חיים רבים נוספים בכל רחבי העולם. ניתן לקבוע כי במשך למעלה משלשת אלפי השנים שחלפו מאז מתן תורה ועד זמנינו זה התגלו כל או לפחות כמעט כל הבהמות והחיות היבשתיות. ובכל אלו לא נמצא בעל חיים אחד (!) אשר הוא מעלה גרה בלבד או מפריס פרסה בלבד – מלבד אותם אשר ציינה התורה. בכל שאר אלפי ורבבות סוגי וזני בעלי החיים, או שקיימים שני אלו או שנעדרים שניהם!¹⁶

¹⁶ מעניין שלאחרונה נודע שאף בהכלאות בין בעלי חיים שונים לא ניתן ליצור זן חדש אשר יהיה בו רק סימן טהרה אחד!

שליטה בידיעת והכרת כל הדגים ויצורי המים בעולם

סימני הדגים המותרים באכילה, מבוארים בתורה שבכתב. וכך נאמר:

אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בַּמַּיִם: כָּל אֲשֶׁר־לוֹ סַנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת תֹאכְלוּ. (דברים יד, ט)

וקיבלנו בתורה שבעל פה (משנה מסכת נדה פרק ו, ט):

"כל שיש לו קשקשת, יש לו סנפיר. ויש שיש לו סנפיר, ואין לו קשקשת."

נותן התורה מכריז ומגלה חוק טבע אשר הוא הטביע בבדיאה: כל דג או יצור מים אחר, אם יש לו קשקשת, אזי בהכרח ימצא בו סנפיר. אבל הסנפיר אינו בהכרח קשור לקשקשת.

כלומר, אם מצאנו באחת מחנויות הדגים בעולם, חלקי דג אשר לא ניתן לזהות על פיהן איזה דג הוא זה, אך העור אשר על פני חלקי הדג מכוסה קשקשים, הרי הדין הוא שחלקי הדג הללו מותרים באכילה! אף על פי שסימני הטהרה הם סנפיר וקשקשת, ואנו לא ראינו אם אכן היו לדג זה סנפירים בהיותו שלם. וזאת משום שעל פי הקשקשים הקיימים ברור לנו שהיו לו גם סנפירים – וכעדות כותב התורה. אך דג שמצאנו בו סנפירים אינו בהכרח בעל קשקשים.

עתה נתבונן. אפילו בזמנינו, לאחר גילוי וחקר מאות ואלפי זנים לא נודעים של דגים ושאר יצורי המים. האם יש מדען בתחום חקר החי שבמים, בעל שם עולמי ככל שיהיה, אשר יעז להרשות לעצמו להכריז משפט זה:

"כל שיש לו קשקשת, יש לו סנפיר. ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת."

האם יש מי שיעז?

התורה שבעל פה הועלתה על הכתב לפני כאלפיים שנה. והיא ציינה בגאון משפט זה, אשר חכמי התורה קיבלוהו – יחד עם שאר פרטי התורה שבעל פה – איש מפי איש עד משה רבינו, אשר קיבלו ממי שאמר והיה העולם.

לא יפלא אפוא, שכל הדגים ושאר יצורי המים – בין אותם אשר כבר התגלו בעבר,

ובין המתגלים מפעם לפעם עד עצם היום הזה – כולם ממש, ללא יוצא מן הכלל, מתאימים לחוק – סוד טבע זה.

האם יש אי מי אשר יכול היה לדעת זאת בבטחה, מלבד בורא העולם??

החיים המסתוריים של הצמחים

א. האם יש לצמחים רגשות?

בשנים האחרונות הולך ומתפרסם בקרב קהיליית המדענים בכל רחבי העולם מחקר עולמי מרתק, לפיו העולם הידוק שנראה לנו חסר חיים ומשולל רגשות, אינו כזה כלל וכלל!! אדרבה, הוא בעל תחושות ורגשות עזים! ואפילו יודע הוא לבטא היטב את רגשותיו, כגון כאביו ופחדיו ואושרו. נפתח בלקט קצר של מחקרים מהפכניים שנתפרסמו בנושא.

"במעבדה ליד עמק מאיידה, מוטל לו גזר ביש-מזל, אך חי עדיין. הוא קשור ברצועות לשולחנו של "מנתח". בבשרו של הגזר (אין כאן טעות, מדובר אכן בגזר) נעוצים שני צינורות זכוכית מלאים בחומר לבן שבתוכם עוברים חוטי חשמל. הצינורות דומים לשתי רגלים שכפותיהן קבורות בבשרו של הגזר. כאשר "צובטים" את הידך בעזרת זוג מלקחיים מברזל, מייד נרתע הגזר מרוב כאב. הוא "צוח" מרוב ייסורים. "קולו" מבטא זעזוע אין קץ. הוא מחובר למערכת חשמלית בצורה כזו, שהשדר החשמלי של כאבו, דוחף זרוע של מנוף עדין מאוד, המנוף מפעיל ראי זעיר, והראי מטיל אלומת אור על הקיר בקצה האחר של החדר. וכך – כל אימת שהגזר "נאנק" מייסורים, הרטט שעובר בו גורם להבזק של אור. כך יש בכוחו של המדע לחשוף את רגשותיו של ירק כה אטום, כמו הגזר!"

התיאור המרתק הזה, הופיע בירחון המדעי הבריטי רב-היוקרה "נייצ'ר". זה היה האות, לחשיפתו וגילוייו של עולם מופלא – עולם הצומח שהתגלה כחש ומרגיש.

לא דק גזר, גם לפת, צנונית וכרוב, מביעים דגשות, חשים ונושמים! כך קבע צ'אנדרה בוסה, מדען בעל שם עולמי שחקר את התגובות הפיזיקליות של הצומח. יום אחד, כאשר דעיון מטורף נזרק לו במוח, חיבר בוסה את מכשירי המדידה הרגישים שלו, אל העלים של צמח כלשהוא. התוצאה היתה מדהימה. כלא-מאמין, ניסה בוסה שוב ושוב לחזור על הניסוי.

התברר לו לתדהמתו הרבה, שהצמח מגיב על "מהלומות" שונות ממש כפי שבעלי חיים מגיבים!

זה היה בעצם רק קטע קטן שהשתבץ במחקר עולמי מרתק, שחשף מעט על "סודות הבריאה של הצמחים" – וכפי שכינו זאת אנשי מדע אשר חקרו את הנושא.

הרעיון המהפכני הזה התקבל על ידי המדע השמרני בבוז ובאי-אמון מוחלט. אבל ככל שהתרבו ההוכחות, לא היה מי שיכל לסתור את הממצאים. בספר מחקרי על עולמו המיסתורי של הצומח שיצא לאור בבריטניה, נפרשת בפנינו היריעה שחושפת טפח מהעולם הזה. מדענים בעלי שם קובעים ללא ספק: הצמחים חיים ומרגישים, קולטים ומשדרים!

מחקריו של בוסה היו מדעיים לכל דבר. אבל קהיליית המדענים הבריטית התקשתה לקלוט את הרעיון המהפכני.

התפנית חלה כאשר פרופ' סידני הווארד וינס, פיסיולוג ובוטנאי של צמחים נודע מאוקספורד ומי שהיה בעבר מורהו של בוסה, ביקש לחזות במו עיניו בניסויים של בוסה. הוא הביא עמו את הווארס בראון, מומחה נוסף לסגולות המיוחדות של הצמחים, ואת ט. ק. הוס, מי שבא במקומו של ט. ה. האקסלי כמנהל המוזיאון לתולדות הטבע בסאות קנסינגטון, לונדון. "האקסלי היה מקריב כמה שנים מחייו לו רק היה יכול לראות את הניסוי הזה", קרא הוס בראותו את הצמח מגיב על הגירוי. בו במקום, בתוקף תפקידו כמזכיר החברה הלינאית הזמין את בוסה לחזור על כל נסוייו לפני החברה.

הפרופסורים המכובדים לא האמינו למראה עיניהם, כשצפו דרך מערכת הגדלה מיוחדת, כיצר עלה של כרוב מתפתל בעוויות עזות בשעה שמרתיחים אותו למוות. הם חזו כיצר צנון "מתעיף"

ממש כמו שדיר ומתעצבן כאילו היתה לו מערכת עצבים, וכיצד ברגע ה"מוות" חולף בו זעזוע שמזכיר פירפודי גסיסה של בעל חיים. אפילו הנייצ'ר הודה בתבוסה. בוסה זכה להכרה ממלכתית. הוא קיבל תואר אבירות כאות הערכה על מחקרו.

גם רוסיה הסובייטית עסקה בחקר החיים המסתוריים של הצמחים. ה"פראבדה" הצהיר לפני כעשרים שנה, בכותרת ענק:

צמחים מדברים. כן, הם צועקים! רק למראית עין אדם הם נושאים את כאבם בדומיה. בכתבה תיאר הכתב רשמי ביקור במעבדה לאקלים מלאכותי באקדמיה המוסקבאית המפורסמת למדעי החקלאות: "נבט של שעורה, ששורשיו הוטבלו במים רותחים, צווח לנגד עיני. פשוטו כמשמעו. 'קולו' של הצמח נרשם על ידי מכשיר אלקטרוני רגיש. כמי שנטרפה עליו דעתו, היה העט של המכשיר משרבט על הנייר את ייסורי המוות של נבט השעורה". הניסויים הרוסיים העידו כי צמחים קולטים אותות מסביבתם ומשדרים אותם. (מחקרים ונתונים מרתקים נוספים מופיעים בספר "החיים המסתוריים של הצמחים" מאת פיטר טומקינס וכריסטופר בירד)

אכן, תגלית פלאית, מפלאי המדע המודרני, הנעזר במכשירים אלקטרוניים עדינים ומשוכללים.

ועתה, שאלה: האם יכול היה מישוהו לפני המצאת החשמל והאמצעים האלקטרוניים המשוכללים, לדעת סוד טבע נפלא זה, ולומר בבטחון מלא שלצמחים יש רגשות וכאבים והם גם זועקים ללא קול??

והנה, לפני כאלפים שנה (!) כאשר התורה שבעל פה הועלתה על הכתב, נכתב בפרקי דרבי אליעזר (פרק לד) כך:

"בשעה שכורתים את עין האילן, קולו
הולך מסוף העולם ועד סופו, ואין קולו
נשמע" 17

(17) וראה עוד בתלמוד (פסחים דף קי, ב) בדבר אותו אדם ששלטו בו כשפים ופגש טייעא (ערבי) שהרגיש

כיצד יכלו מקבלי ומוסרי התורה לדעת סוד טבע זה אשר נתגלה רק לאחרונה באמצעות מכשירים אלקטרוניים משוכללים?!

עם ישראל לדורותיו ידע תמיד את התשובה. מי שברא את העולם, הרי הוא מכיר את מסתרי וסודות בריאתו. וכל פרט אשר מצא לנכון לגלותו בתורה שבכתב או שבעל פה, נשמר והועבר ע"י חכמי עמינו מדור לדור.

בעדינות רבה נרשה לעצמינו להעיר כי המחקרים המדעיים בנושא הם עדיין בגיל הילדות, והמיכשור האלקטרוני הנמצא כיום בשימוש אינו אלא פרימיטיבי ביחס לידיעת תורתנו הקדושה. שהרי אין בכח המיכשור העכשווי לגלות עד לאיזה מרחק מגיע קולו של האילן הנגדע, ובתורה הקדושה גילה לנו בורא העולם, כי קולו של האילן הנגדע הולך מסוף העולם ועד סופו. (כלומר מקיף את כל כדור הארץ).

כמו כן, אי אפשר להתאפק שלא לשאול את הקורא הנכבד, כיצד היתה תגובתך אילו קראת את מאמר חז"ל הנ"ל לפני ידיעת המחקרים הנ"ל? את המסקנה המתבקשת נניח לשיקול דעתך.

ג. האם הצמחים "רואים"?

נצטט קטע מדעי נוסף מן המחקר הנ"ל, העוסק בנתון מרתק אחר, השופך אור נוסף על גילוי עולמם המופלא של הצמחים.

מחקר מרתק ועלום זה, החל למעשה "במקרה". מומחה פוליגרף (מכונת אמת) אמריקני, ערך מתוך שיעמום ניסוי לא מוסבר. הוא

בדבר, והודיעו שלפי מצבו הרי הוא כאדם הרוג. וכששמע ואת נשען בדאגה על דקל, "צווח דיקלא ופקע". כלומר, צרח הדקל והתייבש ממגעו של זה. ועיין בפירוש רש"י שם. אגב, יש להדגיש את הפשוט כי אין הכוונה כאן לתחושות צער וכאב בעולם הצומח מאותו סוג ממש של תחושות צער וכאב הקיימת בעולם החי. שהרי אין מדובר ביצורים בעלי נפש ונשמה, ומשום כך לא שייך בהם איסור כעין איסור "צער בעלי חיים". אלא מדובר בשדרים חשמליים מסויימים המתגלים כביטוי של תחושות. עוד נוכיר בקצרה כי ההלכה נקבעת על פי המציאות הטבעית המורגשת בחושים ולא על פי

חיבר את האלקטרודות של הפוליגרף – לא לאדם חי אלא לעלים של צמח שגדל במשרדו. למרבה ההפתעה, הצמח הגיב.

המומחה המופתע רצה לקבל תגובה חזקה יותר. הוא החליט לשרוף את העלה. עוד לפני שעשה תנועה כלשהי, "זינקה" המחט באופן דרמטי כלפי מעלה. ממש כאילו נברק באותה שעה אדם שהתנסה בפרץ רגשות עז! העלה, ש"עיניו" כנראה רואות יותר מאשר עיני בשר ודם, פשוט הרגיש בסכנה הקרבה.

זו היתה ההתחלה. המומחה האמריקני זנח את כל עיסוקיו, והתמסר לחקר סגולותיהם המופלאות של הצמחים. "עד מהרה", כך כתב, "גיליתי שהצמחים רואים טוב יותר ללא עינים, וחשים טוב יותר – ללא מערכת עצבים!"

הוא גרש את מעבדתו בסוגים רבים של צמחים. עד מהרה התברר לו דבר נוסף: הצמחים מגיבים לא רק על איומים כלפיהם, אלא גם על איומים בלתי מוחשיים. כאשר נכנס לחדר אדם שלא רחש חיבה לצמחים, הם הגיבו ב"חלחלה" משלהם. כאשר יצור חי, למשל עכביש שנמלט מאויבו, נפגע, הגיבו הצמחים בועזוע.

הניסוי הבא הקנה למחקר פירסום עולמי. האמריקני החליט לבצע ניסוי מדעי לכל דבר, בלתי תלוי בגורם האנושי: בתוך המעבדה, הותקן מתקן מיוחד שהפך מדי כמה דקות את תכולתה של קערה לתוך מים רותחים. המכשיר בלבד, קבע מתי יהיו בקערה דגיגים שמזועזעים לבישול, ומתי יהיו בה רק מים. שלשה צמחים מסוג "פילודרנן" הובאו למעבדה וחוברו לגליונומטר (מכשיר למדידת זרמים חשמליים חלשים). בכל פעם שהדגיגים הושלכו לתוך המים הרותחים – כל הצמחים הגיבו ברוב עוצמה!

העולם המדעי נתפס להתרגשות. 7000 מדענים ביקשו תדפיסים של המחקר. חוקרים בכל רחבי אמריקה החלו לחשוב על יישומים מעשיים.

הנסתר הניתן לגילוי רק באמצעות מכשירי עזר רגישים. ומשום כך, למשל, מותר לאכול ולשתות מוצרי מזון שונים הנקיים משרצים, מבלי לחשוש לאיסור אכילת שרצים משום החיידקים שבהם, אשר ניתנים לראיה רק באמצעות מקרוסקופ. וראה עוד דוגמאות רבות לכך בשו"ת "ביע אומר" חלק ד סימן כ"א.

עתה נצטט עובדה המובאת בדברי חז"ל אודות ידיעתו של אחד מחכמי ישראל בדבר יכולת הראיה של הצמחים, והבנתו העמוקה בתגובתם הרגשית-מעשית של הצמחים.

"מעשה בתמרה אחת שהיתה עומדת בחמתן (-שם מקום), ולא היתה עושה פירות. והיו מרכיבים אותה, ולא היתה עושה פירות. אמר להם רבי תנחומא: דקלי תמרה היא רואה מיריחו והיא מתאוה לה בלבה. הביאו ממנה והרכיבו אותה, ומיד עשתה פירות". (מדרש רבה

במדבר ג)

והרי תופעה ידועה מעולם הצומח: צמח מטפס שנוקק לתמיכה, זוחל בדיוק לכיוון המוט הקרוב ביותר. אם יזיז משהו את המוט, הצמח ישנה את הכיוון בתוך זמן קצר (!) הכיצד??

עם ידיעת הנתון המדעי המעניין הנ"ל - כי הצמח "רואה", יכולה תופעה מפליאה זו לקבל הבנה חדשה.¹⁸

ומי שעדיין תמוהים בעיניו דברי רבי תנחומא כי לצמחים יש רגשות והם אף מתנהגים על פיהם, יקרא נא את המחקר הבא.

ג. האם הצמחים מושפעים מתשומת לב ואהדה?

מרסל פוגל, כימאי צעיר מקליפורניה, שקד על "יצירת קשר של יחסי גומלין" עם צמחיו. קשה להאמין שאכן תשומת הלב והאהדה שמרעיפים על צמח, משפיעים עליו לפרוח ולהתפתח, וכן להפך. אבל החוקרים הגיעו אכן למסקנה הזאת, אחרי מחקרים מוכחים רבים!

18 יש לציין כי ההסבר הרשמי המקובל בקרב חוקרי הצומח לתופעה מפליאה זו הוא: "צמחים מטפסים שולחים קנוקנות שמסתובבות במעגלים הולכים וגדלים (או שהן נעות מצד לצד בתנועת מטוטלת), עד אשר הן נוגעות בגוף כלשהו ואז הן כורכות עצמן עליו. אם בטרם הספיקה הקנוקנת לכרוך עצמה היטב, סולק או הוזז אותו החפץ, הקנוקנת חוזרת לתהליך התנועה הנ"ל עד אשר תכרוך עצמה על החפץ הקרוב". אכן, גילוי נפלא. אך המדע כדרכו יודע רק להסביר מה קורה ולא מדוע זה קורה. למדע הרשמי אין כלים להוכיח את מטרת תנועת הקנוקנות - האם מדובר בחיפוש עיור או בתנועה נוחה של התקדמות לגוף שווה מראש. לאור דברי חז"ל (והתגליות המדעיות החדשות) ניתן להסיק כאפשרות זו השנייה.

פוגל ביצע ניסוי מעניין: הוא ביקש מאחד מחבריו, פסיכולוג קליני, להתבונן ול"הקדין" רגש עז אל הצמח שלפניו. הצמח התפרץ בתגובה עזה ומיידית – אבל אז לפתע "שבק חיים". על מה חשבת? שאל פוגל המסוקדן. האיש השיב שכאשר התבונן בצמח וניסה לחשוב עליו, נזכר בצמח שיש לו מאותו סוג בדיוק בבית, והישווה בין שניהם. הוא סיכם בליבו שהצמח של פוגל נחות בהרבה. "רגשות" הצמח נפגעו עד כדי כך שהוא מיאן להגיב במשך כל אותו יום, והוסיף "להחמיץ פנים" שבועות לאחר האירוע...

הצמחים, סוברים הבוטניקאים, ניחוונו ב"חוושים" מסתוריים המאפשרים להם לחוש את המתרחש בסביבתם ולהגיב עליו בתחכום שעולה עשרות מונים על זה של האדם!

בשלב הבא, אחרי עשרות נסיונות שהוכיחו את הקשר האפשרי בין הצמח לסובב אותו, הצליח פוגל להגיע לדרגה שבה – כל אימת שחווה חוויה מרגשת מכל סוג שהוא, הגיבו הצמחים בהתאם. אפילו צמח שהיה מרוחק ממנו!

באחד הניסויים שתוערו, קטף פוגל שני עלים משיח מסויים והניח אחד מהם על השולחן והשני – סמוך למיטתו. לאחר הקריש תשומת לב מדובה, מהשני התעלם.

"בכל בוקר כשאני מתעורר, סיפר, אני מסתכל בעלה שליד מיטתי ורוצה שהוא ימשיך לחיות. איני מקריש תשומת לב לעלה השני". כעבור חודש הזמין פוגל את עמיתו בחברת אי.בי.אם, שבה עבד. הם בקושי האמינו לו: העלה שהתעלם ממנו, היה כמוש ונבול לגמרי. השני, זה שהניח ליד מיטתו, היה ירוק ורענן כולו!

מן הראוי לצטט בזה את לשון הזוהר הקדוש (מתורגם):

"אין לך כל עשב ועשב מלמטה שאין ממונה עליו מלמעלה, ושומר אותו... ואומר לו: גדל!" (זוהר בהשמטות לח"א סא, ובראשית רבה י, ו)

ד. האם הצמחים שומעים?

הצמחים, כך התברר, חשים במתרחש סביבם. האם הם גם שומעים? תהה החוקר הסיני סינג. שמועות שהגיעו לאוזניו, סיפרו כי הצמחים שזוכים ל"טיפול מוזיקאלי" מלבלבים ופורחים בזכותו. אבל היו אלה שמועות חסרות בסיס. איך אפשר להוכיח דבר כזה?

סינג פיתח מערכת בדיקה מדעית. הוא לקח הרבה צמחים שופעי בריאות, כולם באותו גיל, וחשף אותם – מין אחד בכל פעם – בדדיוס קבוע סביב מקור שהשמיע צלילים של שלושה כלי נגינה. התוצאות היו מעל למשוער: הצמחים פרחו והפיקו זרעים הרבה מעל הממוצע!

אחרי שסידרת ניסויים מדעיים חיזקה את הקביעה הזאת, החליטו חקלאים אחדים ליישם את השיטה כדי להגביר את היבולים. הם הקליטו נעימות של מוזיקה והשמיעו אותן ברמקולים, שעה ביום, לשישה זנים של אורז שגדלו בשדות. היבולים שנקצרו היו גדולים ב-25 עד 60 אחוזים מהרגיל.

פטר בנטון, איש משרד החקלאות הקנדי, ניסה להעתיק את השיטה היפאנית – כדי לסייע לקלחי התידס להתמודד במזיקים שגרמו נזק כבד. הוא הקליט קולות שדומים לקולות שמשמיעים עטלפים, והשמיע אותם בשדות. השדות הנגועים התאושו במהירות מרהימה¹⁹.

אבל אם החוקרים קיוו שההצלחה תביא לייצור מוצלח יותר של מזון חקלאי, הם טעו. התברר שאותם קולות שממריצים זנים אחדים לגדול, מעכבים את גדילתם של אחרים. המדע טרם הצליח לפענח את מסתרי כושר השמיעה האינדיבידואלי של הצמחים.

ובכן, המדע גילה שהצמחים שומעים. חכמי התורה ידעו לפני אלפי שנה שהצמחים גם מדברים. את זאת המדע עדיין איננו יודע – משום שאין לו עדיין את הכלים לגלות זאת. חכמי ישראל לא היו זקוקים לכלים אלה מפני שמי שברא את העולם גילה סודות טבע רבים בתורתו²⁰ וביניהם גילה גם סוד זה. יתירה מכך, היו מחכמי ישראל שאף ידעו להבין את שפת הצמחים(!). וכך מעידים חז"ל:

רבן יוחנן בן זכאי לא הניח מקרא ומשנה וגמרא, הלכות ואגדות,

(19) יורשה לי להעיר כי אע"פ שעורכי המחקר שיבצו את מעשיו של פטר בנטון ברשימת ההוכחות, למעשה אין זו הוכחה לנידון המחקר. שהרי אפשר שהחרקים המזיקים, ולא הצמחים, הם ששמעו את קולות העטלפים אשר כידוע הינם ניוונים מחרקים, ונפוצו לכל עבר. העורך.

(20) "... ושלמה המלך ע"ה שנתן לו האלהים חכמה ומדע, הכל מהתורה היה לו וממנה למד עד שידע יסוד כל התולדות, ואפילו כחות העשבים וסגולתם וכו' וקביעות הכוכבים וכו' יחסי האילנות וכחות השרשים כל דבר מכוסה ומגולה. כל זה ידע בתורה, והכל מצא בה בפירושה ובדקדוקה". רמב"ן בהקדמת פירושו על התורה.

דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, וגזרות שוות, תקופות (אסטרונומיה), וגמטריאות, שיחת מלאכי השרת, ושיחת שדים, ושיחת דקלים וכו'. (סוכה כת, א)

חיתוך וביקוע באמצעות קרינה

לאחרונה הולך ומתרחב השימוש בקרינה לצורך חיתוכים שונים הדורשים יכולת חיתוך בעוצמה רבה, יחד עם דיוק מירבי ועבודה נקיה. כך מוצאים אנו את מכשירי ההקרנות במקומות שונים ומגוונים, החל ממלטשות יהלומים, ועד חדרי ניתוח.

הקרינה הינה כידוע תופעה טבעית – כמו החשמל ושאר כוחות טבע, אשר הדרך להפקתה מן הטבע התגלתה רק בדורות האחרונים, ונחשבת לאחת התגליות הנכבדות של העירן המודרני.

מפליא לגלות שחכמי תורת ישראל אשר חיו לפני קרוב לשלשת אלפי שנה, סמוך לבנין בית המקדש הראשון, הכירו מתוך התורה את אפשרות החיתוך העדין והביקוע המדוייק באמצעות קרינה. במסגרת סודות הטבע אשר גילה בורא העולם לעמנו – עם ישראל, מתוך הצורך בידיעתן לשם אפשרות קיום מצוה או מצוות.

אילו חכמי תורת ישראל דאו היו חיים עימנו כיום, סביר להניח שהיו מביטים באנשי המדע דהיום כעל משתמשים בדרכים עוקפות ובאמצעים מלאכותיים להפקת הקרינה מן הטבע. שהרי הם הכירו את כח הקרינה המקורי ביותר והישיד ביותר שבטבע! הם הכירו את תולעת השמיד.

לשם הבנת הדברים והציטטות המובאות לקמן, נקדים, כי לחכמי תורת ישראל היה צורך בידיעת ובהכרת סוד – כח טבע זה לשם חיתוך האבנים אשר ישמשו לבנין בית המקדש, ללא כלי ברזל. וככתוב: "והבית בהבנותו וכו' ומקבות והגרזן וכל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו" (מלכים א' ו, ז). שימוש נוסף מצומצם יותר בהיקפו נעשה במידע חשוב זה בתקופת משה ודוד המדבר כארבע מאות שנה קדם בנין בית המקדש, לצורך חריטת שמות השבטים על שתי האבנים היקרות אשר היו באפוד, ועל שתיים עשרה האבנים היקרות אשר היו בחושן המשפט שבבגדי הכהן הגדול, וכדלהלן.

בספר קהלת (ב, ח) מעיד שלמה המלך על עצמו שעשה שימוש בשדים (לפי אחד הפירושים). ובתלמוד (גיטין סח, א) מבואר כי השימוש שהשתמש בהם שלמה היה לצורך גילוי מקום המסתור של תולעת השמיר. ואלה דברי התלמוד (מתורגמים מארמית):

"...שנאמר והבית בהבנותו וכו'. אמר להם שלמה לחכמי התורה:
 כיצד אעשה (לבנות את בית המקדש באבנים שלא נחתכו על ידי כלי ברזל)?
 אמרו לו, יש תולעת שמיר שהביא משה לאבני האפוד. אמר להם,
 היכן ניתן למוצאו? אמרו לו הבא שד ושדה וכפה אותם לגלות" וכו'.
 (וראה עוד שם את דרך השגת השמיר)

דרך פעולת החיתוך והביקוע של השמיר לא היתה באמצעות עצם חד הבולט מגופה וכדו', אלא באמצעות קרינה בוקעת ממנה. וכמבואר בתלמוד (סוטה מח, ב):

"אבנים הללו (-שבאפוד ובחושן) אין כותבין אותן בדיו, משום שנאמר
 פתוחי חותם. ואין מסרטין עליהן באיזמל, משום שנאמר במילואותם
 (-שיהיו שלימות גם לאחר פיתוח שמות השבטים עליהן. והאיזמל מחסר מהן).
 אלא כותב עליהם בדיו (-לסימן), ומראה להן שמיר מבחויץ, והן
 נבקעות מאליהן - כתאנה זו שנבקעת בימות החמה ואינה חסרה
 כלום".

כלומר, כדי לחרוט באבן היקרה לא היה כלל צורך בנגיעת השמיר באבן. אלא
 מציב את השמיר באויר ממול המקום הרצוי, והחריטה היתה מתבצעת באמצעות הקרינה
 אשר היתה בוקעת ממנה!!

נסיים פרק זה בנתון נוסף, מפליא ומאלף לכשעצמו.

לאחרונה התגלה שאף על פי שאיחסון קרינה רדיואקטיבית אינה יכולה להתבצע
 בשום חומר, מפני שהקרינה תחדור אליו ותעבור דרכו החוצה, חומר אחד ישנו שהוא
 יוצא מן הכלל - והוא העופרת. העופרת חסינה מפני קרינה.

וכיצד היו מאחסנים את השמיר? הנה ציטוט לשון חז"ל בדבר השמיר ודרך
 איחסונו:

"משחרב בית המקדש, בטל שמיר. מה טיבו של שמיר זה? בריה
 היתה מששת ימי בראשית. משנותנים אותו על גבי אבנים, על גבי

קורות, מתפתחות (מתבקעות) לפניו כלוחי פנקס. ולא עוד אלא כשנותנים אותו על גבי ברזל הוא בוקע ויורד מלפניו. ואין כל דבר יכול לעמוד בו. כיצד עושין לו (לשומר)? כורכין אותו במוכין של צמר ונותנים אותו לתוך כלי של עופרת מלא סובין של שעורים".²¹
(תוספתא סוטה טו, א וראה עוד בתלמוד סוטה מה, ב)

הרי לנו דוגמה נפלאה נוספת לגילויי סוד טבע נדיר, על ידי בורא העולם לעמו-עם ישראל, לשם מתן אפשרות קיום מספר מצוות ממצוות תורתו.

שיקוף עצמים אטומים

ומענין לענין באותו ענין.

לאחר צאת ישראל ממצרים בעזרת התערבות על-טבעית (ראה ספר שמות פרקים ז-יב. וראה להלן פאפירוס מצרי ובו עדותו של מצרי בן אותה תקופה על עשרת המכות), מספרת התורה על המשך ההנהגה הניסית הסוללת את הדרך במדבר, וקובעת את מסלול הצעידה ההמונית ממצרים לישראל, דרך מדבר סיני. וכך נאמר:

"וְהָיָה הַלֶּךְ לְפָנֵיהֶם, יוֹמָם - בְּעִמּוּד עֵינָן לְנֹזְתָם הַדֶּרֶךְ,
וּלְלַיְלָה - בְּעִמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם." (שמות יג, כא)

והנה, כברייאתא דמלאכת המשכן (מובאת בתוס' שבת כב, ב. ד"ה וכי לאורה) מובא שבנוסף ליישור הדרך, וקביעת מסלול ההליכה, היה ניתן להשתמש בעמוד הענן כמשקף עצמים אטומים, ובכך לדעת את הנמצא בתוכם ["...היה מסתכל בטפיח (-כד) ויודע מה בתוכו. בחבית, ויודע מה בתוכה"] בדיוק כקרינת רנטגן ואולטרא-סאונד המוכרים לנו כל כך מחיי היום יום.

²¹ ברור לכל מבין שאין הכוונה כאן לקבוע איוו קרינה בדיוק בקעה מהשמיר, שהרי כיום אין איש מאיתנו מכיר את התולעת המדהימה הזו ואין בידינו לחוקרה. באפשרותינו רק לקבוע - לאור דברי חז"ל - כי מדובר בקרינה מיוחדת שיש לה תכונות חיתוך וביקוע כשל קרינת ליזר, וכי היא נחשבת רק על ידי עופרת כקרינה רדיואקטיבית.

מעניין לציין, שבדומה מאד לשיקופי גוף המבוצעים כיום באמצעות קרני רנטגן וכדו', לשם התבוננות באברים פנימיים כדי לגלות דלקות ומחלות שונות, גם במדבר ניתן היה לבצע, ואף בוצעה, בדיקה מעין זו. אלא שהם לא נזקקו למכשירים "החדשים" שלנו. את גוף הפרה האדומה אסור לבתר ולחתוך לאחר שחיטתה (ראה חולין יא, א). אך מאידך עליה להיות בריאה ללא מחלות ופגמים – בדיוק כמו פרה המיועדת לאכילה. ואכן, הפרה האדומה שנשחטה במדבר נבדקה בשמונה עשר (!) מקומות באבריה הפנימיים ("ויבדקינה בתמני סרי טריפן" תרגום יונתן בן עוזיאל במדבר יט, ג) מבלי שיהיה צורך לבצע בגופה חיתוך כל שהוא! וזאת באמצעות שיקוף גוף אשר בוצע בעזרת העמדתה בסמוך לעמוד הענן. (וזאת אע"פ שמעיקר הדין כאשר אי אפשר לבדוק ניתן לסמוך על רוב הפרות שאינן טריפה כמבואר בתלמוד חולין יא, ב. ואכן, על כך סמכו בדורות שאחרי דור המדבר. ראה "מעיינה של תורה", במדבר עמ' צד)

מה בדיוק מכיל דבש הדבורים??

מכללי היסוד בהלכות האסור והמותר באכילה, הוא הכלל: "היוצא מן הטמא (כגון ביצים וחלב), טמא. והיוצא מן הטהור, טהור".

על פי כלל זה יש לתמוה לכאורה, כיצד אוכלים אנו, וכיצד אכלו אבותינו את דבש הדבורים?! והרי אף על פי שהדבש נוצר מן הצוף, בכל זאת הרי לא יתכן שהצוף נפלט ללא שום תערובת בדיוק כשם שנכנס, שאם כן היה נפלט כאשר הוא עדין צוף. היווצרות הדבש מחייבת תערובת חומר המופרש מגוף הדבורה, חומר המעבד את הצוף והופך אותו לדבש. וכשם שהעשב הנאכל על ידי הגמל, הופך לחלב לאחר עיבודו בגוף הגמל, וחלב זה אסור בשתיה משום "היוצא מן הטמא – טמא", כך בדיוק היה על הדבש להיות אסור באכילה מאותה סיבה ממש! שהרי הדבורים עצמם אסורים באכילה.

זאת ועוד. אפילו אם היתה קיימת אפשרות היווצרות דבש מצוף גם ללא תערובת חומר מגוף הדבורה, הן בודאי שאל קיבת הדבורה מופרשים מיצים שונים כמצוי בקיבת כל בעל חי אחר. אם כן לפחות מצד תערובת מיצים אלה בצוף, היה על חכמי ישראל לאסור את הדבש באכילה!

והנה, מחקרים מאוחרים מגלים שתי עובדות מפליאות: א. לדבורה שתי קיבות. קיבת העיכול, וקיבת הדבש. ב. בקיבת הדבש אין מיצי עיכול. עם גילויה של עובדה זו נפתרה הבעיה האחרונה בדבר מיצי העיכול.

ומה על הבעיה הראשונה? ובכן, מחקר חדש מגלה עובדה נוספת. קיבת הדבש אכן מפרישה אינזים המפרק את המולקולות של הצוף והופך אותם מדו־סוכרי לחד־סוכרי [הדבש מכיל סוכר אינברטי - שהוא בעיקרו תערובת מכמויות כמעט שוות של גלוקוזה (סוכר ענבים) ופרוקטוזה (סוכר פירות)].

אולם, לאחר שהאנזים אשר הופרש על ידי הדבורה עשה את פעולתו והצוף הפך לדבש, מתפרק האינזים עד שלא נותר ממנו דבר, והדבורה מקיאה אל חלת הדבש את הצוף הטהור ללא שום תערובת.

מובן מעתה כיצד אנו אוכלים את דבש הדבורים. אך הרי מסתבר שאילו היתה אוניברסיטה בתקופת התלמוד ומדעניה היו נשאלים אם יש להתיר על פי תורת ישראל את דבש הדבורים באכילה, ללא ספק תשובתם היתה נחרצת לאסור, וכדין חלב בהמה טמאה. שהרי ללא ספק מתערב בו חומר כל שהוא מגוף הדבורה.

והנה, "למרבה הפלא", בתורה שבעל פה קיבלו חז"ל ואבותיהם מאבותיהם, עד משה רבינו ע"ה, את המשפט הקצר והנמרץ הבא המופיע בתלמוד (בכורות ז, ב):

"דבש דבורים, מותר. מפני שמכניסות אותו לגופן, ואין ממצות אותו מגופן".

כלומר, דבש הדבורים אינו דומה לחלב בהמה טמאה! בדבש הדבורים אין שום תערובת של מיצוי מגוף הדבורה, והוא יוצא כאשר הוא מכיל את החומר שנכנס בלבד!

מי יכול היה לדעת לפני אלפי שנים סוד טבע זה הנוגד את ההגיון הפשוט ואת הדמיון המוחלט לחלב, ואף לומר זאת בבטחון גמור עם השלכה הלכתית משמעותית, אם לא שבורא העולם הוא אשר גילה זאת לצורך ידיעת ההלכה??²²

22) אגב חשוב להעיר כי מוון המלכות הנמכר בבתי טבע אינו דבש, אלא חומר המופרש על ידי הדבורים מבלוטות שבקצה מחושיהן לשם הנקת הרימות הבוקעות מן הביצים שהטילה המלכה. כל הרימות מקבלות את אותו החומר. אך הרימה אשר נבחרה על ידי הדבורים להיות מלכה, מקבלת תזונה פי שלשים מן האחרות, כך היא גדילה יותר ומסוגלת להטיל ביצים - עד אלפיים ביממה. טעמו של מוון המלכות מר ביותר והוא נמכר כאשר הוא מעורב בדבש. דיון הלכתי רחב בעניינו ניתן למצוא בשו"ת צ"ץ אליעזר חלק יא סימן נט, ובידיעון הליכות שדה מס' 55.

האם בדומם יש חיות??

לפי תורת הקבלה, לכל עצם קיים יש נפש המאפשרת את קיומו. כלומר, לא רק לחי יש נפש, אלא גם לדומם. ההבדל הוא דק בדמת הנפש ובכחה. לחי יש נפש בעלת כוחות של גדילה ותנועה, ומשום כך הגוף מסוגל להתפתח ולנוע, ואילו לדומם יש נפש שאינה אלא מחברת בין חלקיו, ומאפשרת את קיומו כפי שהוא ללא אפשרות של התפתחות צמיחה שינוי ותנועה.

מבין מקורות רבים נצטט לדוגמא את לשון המקובל הגדול המהרח"ו ז"ל²³ ב"עץ חיים" שער קיצור אבי"ע (=אצילות בריאה יצירה עשיה) פרק י' (דף קי"ז):

"הדומם הם המתכות והאבנים וכו' הנפש שבהן וכו' לכן נקרא לה נפש המרכבת (=המחברת בין חלקים) והמעמדת ומקיימת אותן על עומדן (=מאפשרת את מציאותן וקיומן) בלי שינוי ממה שהיה נמצא (מבלי שישתנו ממה שהם מתחילת מציאותם). כי אין לנפש הזו (אלא) דק כח אחד בלבד".

עוד לימדונו חכמי הקבלה כי בניגוד לנראה במבט שטחי שלאחר שהיקום נברא הרי הוא קיים באופן עצמאי, לאמיתו של דבר הבריאה על כל פרטיה מקבלת בכל רגע ורגע שפע רוחני מאת הבורא (במונחים מדעיים נהוג להשתמש במילה אנרגיה כדי לתאר שפע מפעיל). שפע זה הוא המאפשר את מציאות הבריאה. ואילו יופסק שפע רוחני זה המחיה ומפעיל את הבריאה, תתבטל מציאות היקום והוא ייעלם לחלוטין.

ועל כך נאמר בברכת יוצר: "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". והרי מעשה בראשית כבר קיים וכיצד ניתן לדבר על חידושו בכל יום תמיד??

אלא משום שמעשה בראשית מקבל בכל יום תמיד את השפע הרוחני המחיה אותו ומאפשר את קיומו. וללא שפע זה הבא ברציפות מאת הבורא, היתה בטילה מציאות העולם.

לא צריך להיות נביא כדי לדעת את אשר בלב הרפוי באמונתו, למקרא הדברים הנ"ל הנראים תלושים לחלוטין מהמציאות. שהרי:

23) המהרח"ו ז"ל: רבי חיים ויטל. תלמידו המובהק של גדול המקובלים האר"י הקדוש. כתב בספר "עץ חיים" את יסודות הקבלה אשר קיבל מרבו. חי לפני כחמש מאות שנה.

1. וכי לדומם יש חיות?
 2. מה הכוונה במילים 'נפש המרכבת'? וכי את מה היא מרכיבה ומחברת בחתיכת מתכת או אבן קטנה?
 3. איך אפשר לומר שללא אנרגיה תמיידית, הבאה בקביעות מאת הבורא, ייעלם היקום?
- אולם, הבה נתבונן בגילויים פיזיקליים מהפכניים שהתגלו ברורות האחרונים, ויהיה זה לנו לדוגמא כיצד להתייחס לדברים שקיבלנו בתורת ישראל מן המקור העל-אנושי, הכח העליון שהיווה את כל המציאות.

כידוע, אחת התגליות הגדולות שהתגלו במאה השנים האחרונות היא העובדה הפיזיקלית, שכל חומר מורכב מחלקיקים זעירים ביותר, אשר קיבלו את הכינוי: **אטומים**. (בראש סיכה למשל, יש למעלה מ-300,000,000,000,000 אטומים)

כל אטום מורכב מגרעין בעל מטען חיובי (פרוטון) שאלקטרונים נושאי מטען שלילי סובבים אותו במהירות עצומה, והם שמעניקים לו את צורתו האטומה. (כשם שאת כנפי המאוורר הסובבים במהירות עינינו ראות כאילו היו משטח אחד עגול מבלי שנוכל להבחין בכנפיים הבודדות. ועל אחת כמה וכמה שהאלקטרונים הסובבים במהירות הקרובה למהירות האור אינם נראים כל אחד בפני עצמו, אלא מתגלים כגוף כדורי אטום ובלתי עביר). ומכיון שכל עצם חומרי, אבן, מתכת וכו' מורכב מאין ספור אטומים כאלה העומדים צפופים, חשים אנו במוצקותם של עצמים.

ועוד נתון חשוב. הגרעין והאלקטרונים יחד תופסים רק חלק אחד מחמש מאות אלף (1/500,000) מנפח האטום. ובמילים אחרות לשם המחשה: כמות החומר שבאטום היא כה קטנה, והחלל שבו כה גדול, עד שהמרחק שבין גרעין האטום לבין האלקטרונים הסובבים אותו, מקביל הוא – יחסית לגודלם כמובן, למרחק שבין כדור הארץ לבין השמש!

כשנעמיק בדברים בנסיון להבין את המציאות האמיתית, נמצא שכמעט כל נפח החומר שביקום הוא בעצם ריק. שהרי ראייתנו את כל העצמים בעולם (כולל העולם עצמו) אינה אלא משום מהירותם העצומה של האלקטרונים הנעים ללא הפסק.

ומכאן המסקנה המדעית המבהילה, שאם מסיבה כל שהיא, תופסק "האנרגיה המסתורית" המניעה אותם, ייעלם היקום כולו! שהרי רוב האטום ריק וחלול, ומרכיביו

החומרניים קטנים כל כך עד שאינם ניתנים לראיה ומישוש, ורק אשליה אופטית הנובעת ממהירותם העצומה של האלקטרונים היא שמעניקה לנו את תחושות הראיה והמישוש של העצמים.

נמצא מעתה כי:

1. בניגוד למראה הדומם של החומר, בפנימיותו קיימת תנועה תמידית. ובמילים אחרות: בדומם יש חיות (=נפש)!

2. האטומים מורכבים ומחוברים יחד. דבר הגורם לנו לחוש במוצקות האבן או המתכת. (נזכיר את לשון המהר"י: "...לכן נקרא לה נפש המרכבת וכו'").

3. אילו ייפסק השפע התמידי הבא מאת בורא היקום ומניע בהתמדה את האלקטרונים, יתבטל היקום וייעלם לחלוטין.

אכן, "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשיתו"

והרי עבורינו הלקח כפול:

א. רק בורא היקום המכיר את כל מסתרי בריאתו עד פרטי החומר הקטנים ביותר יכל לגלות מידע מדהים זה בתורה אשר העניק לעמו לפני למעלה משלושת אלפי שנים.

ב. הנה לנו דוגמא להתייחסות הראויה לדברי תורת ישראל גם אם דבריה נראים תמוהים לכאורה. שהרי הנה, קורא יקר, כיצד היתה התייחסותנו לדברים אשר קראת בתחילת פרק זה לפני הקבלתם לתגליות המדעיות המהפכניות החדשות?

מי גילה את החיסון?

אחת התגליות המרעיות האדירות אשר הביאה להצלת רבבות מליוני בני אדם בכל רחבי תבל, וללא ספק ניתן להציבה בשורה הראשונה של התגליות החשובות בהיסטוריה העולמית, זוהי תגליתו הנפלאה של ד"ר לואי פסטר בדבר הריפוי ע"י שימוש באותו החיידק אשר אנו מבקשים להנצל ממנו. הד"ר פסטר ערך כידוע מחקרים בריפוי מחלות וביניהן בריפוי מחלת הכלבת. ולאחר שהמצאתו נחלה הצלחה מדהימה מעל ומעבר למצופה, עבר לטפל במחלות שונות נוספות באותה שיטה.

עד עצם היום הזה משמשת תגליתו של ד"ר פסטר כבסיס מרכזי לכל סוגי החיסונים. ומן הראוי לציין כאן עוד בהקשר לכך את התפתחות שיטת הריפוי ההומאופטית המבוססת על ריפוי דומה בדומה (-ריפוי מחלה ע"י מתן תרופה המבוססת על חומר הגורם לסימפטומים דומים לאלו של המחלה). שיטה ההולכת וכובשת את העולם המערבי.

והנה, בספר "מבוא שערים" אשר מתברו היה בן דורו של ד"ר לואי פסטר מובאת עדות אנשים נכבדים ונאמנים אשר שמעו מידידו הקרוב של ד"ר לואי פסטר, הלא הוא הרב ד"ר ישראל מיכל רבינוביץ, כי ד"ר פסטר קיבל את יסוד מחקריו המהפכני מן... התלמוד.

וכך קרה הדבר: הרב ד"ר ישראל מיכל רבינוביץ אשר התגורר בפריז, התחיל כידוע לתרגם את התלמוד לצרפתית. תרגומו לסדר מועד אשר הגיע לידידו ד"ר פסטר עורר את סקרנותו של איש המדע הנכבד, והנה לפליאתו הוא גילה בתלמוד במסכת יומא משפט מפתיע:

"מי שנשכו כלב שוטה²⁴ (חולה בכלבת), מאכילין אותו מחצר-כבד שלו.
(תרופתו שיאכילוהו מיותרת הכבד של הכלב הנגוע)" (יומא פד, א)

הד"ר המופתע פתח מיד בסדרת נסיונות אשר תוצאתן היתה והינה הצלת רבבות מליוני בני אדם!!

אכן, הפוך בה והפוך בה, (בתורה. כלומר עסוק בתורה בעיון, וחפש והעמק בכל דבריה) דכולה (שכל מה שתרצה תמצא) בה! (אבות פרק ה, כב)

24) ראה בתלמוד שם (פג, ב): חמשה דברים נאמרו בכלב שוטה. פיו פתוח, וריוו נוטף, ואזניו סרוחות (נפולות), ונבו מונחת לו בין ירכותיו, ומהלך בצידי דרכים.

הארכיאולוגיה מצדיעה לתורה!

"האמת היא שמדריכנו העיקרי היה המקרא. כארכיאולוג אינני יכול לתאר לעצמי התרגשות רבה יותר מאשר עבודה כשתנ"ך ביד האחת, ואת חפירה בשניה". (יגאל ידן בספר "חצור" עמ' 193)

בדור האחרון, עם תאוצת החפירות הארכיאולוגיות בארצות בהן חיו עמי וגדולי התנ"ך, והמספר הרב – ללא תקדים, של התגליות והמוצגים היוצאים שוב לאויר העולם ושופכים אור על אשר התרחש באותן תקופות, התבררה טעותם החמורה של כל אותם "חוקרים". אשר ב"ידענות" מוזרה דיברו בבטחון רב על "חוסר הדיוק" כביכול של פרטים מסויימים המסופרים בתורה.

הדברים מגיעים עד כדי כך שכל חפירה ארכיאולוגית אשר מתבצעת במקום הקשור למאורע תנ"כי, ומגלה מוצגים מאותה תקופה, מנפצת לחלוטין את כל פרטי ה"ביקורת" אשר נמתחה קדם לכן על ידי חוקרים למיניהם על המסופר בתנ"ך אודות אותו מאורע, וגילויה העמידו את דברי התנ"ך על תילם כאשר הם מוארים באור יקרות. ואין שום הבדל אם ה"ביקורת" היתה אודות פרט קטן יחיד²⁵ או מאורע גדול ובעל משמעות רבה²⁶. בכל מקרה ובכל מצב דברי התורה הוכחו כאמינים ומדוייקים ביותר עד לפרטי הפרטים²⁷.

(25) ראה לדוגמא באנציקלופדיה העברית כרך ח (סוף עמ' 918) שומן רב לא קיבלו החוקרים את המסופר בספר בראשית (יב, טו) שבין הבהמות אשר שקיבל אברהם מפרעה מלך מצרים, היה הגמל. וזאת משום שלדעת החוקרים לא היה גמל במצרים לפני המאה ה-14 לפנה"ס. עד אשר נמצאו בזמן האחרון הוכחות למציאותו שם בתקופה קדומה ביותר. והכוונה למציאת עצמות גמלים בחפירות ארכיאולוגיות, וכן חותמות ועלמיות שעליהן צוירי רוכבי גמלים. ראה על כך בספר אמת מארץ תצמח עמ' 32).

(26) ראויות לציון מיוחד המילים החדות המופיעות באנציקלופדיה העברית כרך א' (עמ' 286): "כל ההשערות הללו ושל מכישי האבות חסרות היום נקודת אחיזה. התעודות הקדומות שנתגלו בזמן האחרון במיסופטמיה, ביחוד של מארי ושל נוג, איפשרו לנו להכיר וכו'. התגליות הארכיאולוגיות עולות בקנה אחד עם המסורת הישראלית שלפיה באו האבות הראשונים של ישראל מחרן".

(27) ראוי לציון שהקבלתם במדוייקת של המוצגים המתגלים, לכל פרטי המסופר בתורה, במקרים מסויימים גם מוכיחה כבדרך אגב שהשינויים המופיעים אצל עמים אחרים באותו סיפור, אינם נכונים. יתירה מכך, אפילו במקרים שבהם עיקר הסיפור נוגע (ולכאורה) לאומה אחרת, באים הגילויים ומוכיחים שדוקא המסופר בתורת ישראל הוא המדוייק, ולא המסופר בקרב אותה אומה! נראה לדוגמא ב"ניצוצות" (חוברת 3) כי ברסוס ונחוניד מדווחים כי בנו של סנחריב הרג את אביו בעת התקוממות. קביעה זו קיימת גם בכרוניקה

ברור שבמסגרת מצומצמת זו לא נוכל לעמוד בהרחבה על כל מגוון והיקף העובדות שהתגלו. המבקש לעמוד עליהם בהרחבה יוכל למוצאם ברשימת הספרים המופיעה בהערה 22. 28 כאן רק מספר תגליות הנוגעות לאחת התקופות המשמעותיות ביותר בתולדות עמינו, תקופת שיעבוד מצרים.

תקופה זו מכילה ארבעה שלבים:

א. הירידה למצרים עקב עליית יוסף לגדולה בבית המלך. ב. העבודות לאחר מות יוסף. ג. עשר מכות ניסיות מונחתות מאת האלהים על העם המצרי. ד. יציאת מצרים. נתבונן אפוא בארבע התרחשויות אלו בראי הארכיאולוגיה, ובהקבלתן לאמור בתורה.

עליית יוסף לגדולה במצרים (בראשית פרק מא)

"וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל פְּרֹעֶה: זֶלְזוּם פְּרֹעֶה אֲנֹכִי הוּא... וְעַתָּה יֵרָא פְּרֹעֶה אִישׁ זָבוֹן וְזוֹכֵם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם... וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל אֶכְלָם... וַיֹּאמֶר פְּרֹעֶה אֶל עֲבָדָיו: הַנְּמִצָּא כֹּהֵ אִישׁ אֲשֶׁר רִוּוּן אֶלְקִים בּוֹ? וַיֹּאמֶר פְּרֹעֶה אֶל יוֹסֵף... וַיִּסֶר פְּרֹעֶה אֶת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל יַד יוֹסֵף וַיִּלְבֹּשׂ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ וַיְשֶׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל צְוָאָרוֹ. וַיִּרְכַּב אֹתוֹ בְּמֶרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לוֹ וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אֲבָרָה. וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם."

הבבלית. וזאת בניגוד לכתוב בתנ"ך (מלכים ב, יט, לו) ששני בני סנחריב, אדרמלך ושראצר, היכוהו בעת שהשתחוה לאלהיו ונמלטו, ואחיהם השלישי אסר חדון, מלך תחתיו. והנה ממש לאחרונה התגלה חלק מפרסמה של המלך אסר חדון, שבו הוא מספר על אֲחִיו שִׁמְרָדוֹ באביהם סנחריב, המיתוהו, ונמלטו. נתון זה ריתק והפליא את החוקרים בהתחשב בחשיבות הנושא בהיסטוריה הבבלית אשורית.

28) "אמת מארץ תצמח" מאת הרב יואל שוורץ. "ערש הציביליזציה" מאת טיים לייף. "קדמות ספר בראשית" מאת י. מ. גרינץ. "חצור" מאת יגאל ידין. "תנ"ך כהיסטוריה" מאת וורנר קלר. "אפיקים במדבר" מאת נלסון גליק. "עולמות גנוזים" מאת א. ט. וייט. "קדמוניות" מאת הרב אהרן מרכוס. "דורות במקרא" מאת ד"ר עמנואל וילקובסקי. וראה עוד בספרים: "הבריאה והמבול", "עולמות בתוהו", "יציאת מצרים ומתן תורה", "זה אלי", "עבר וערב", "עולמות נפגשים" (עמ' 60) ועוד.

הצהרות מעניינות של חוקרים וארכיאולוגים מפורסמים בדבר עדויות ארכיאולוגיות המנפצות לחלוטין את התאוריות הישנות של מבקרים המקרא ניתן למצוא בספרים: "מתקופת האבן עד הנצרות" מאת ויליאם פוקסול אולברייט (עמ' 143). "אבלה" מאת ח. ברנמט וי. מ. ויצמן (עמ' 67). "ההיסטוריה של עם ישראל בתקופת האבות" מאת א. ספייר וכרך ב, עמ' 79. "מחניים" חוברת לא, מאמר מאת פרופ' בנימין מור (עמ' 21) ועוד.

באנציקלופדיית עולם התנ"ך (עמ' 207) מובא ציטוט מפאפירוס מצרי (פאפירוס הריס א. טור 57 שורות 1-9) המספר על איש מארץ ישראל, אשר עלה לגדולה במצרים, ואף נחשב לאדם חכם מאד אשר העם המצרי השתמש בחכמתו.

על פי האמור בפאפירוס ועל פי תאריך המאורע קבעו החוקרים כי בפפירוס הריס א. מתגלה לפנינו המסופר בתורה (בראשית פרק מא) על עלייתו של יוסף לגדולה במצרים, מתוך דיווחו של מצרי בן אותה תקופה.

והרי ציטוט מתוך הספר התנ"ך כהסטוריה (עמ' 91):

"שם המצרי, שלו נמכר יוסף, הוא פוטיפר (בראשית לו, לו). וזהו שם אופייני ושכיח במצרים. עלייתו של יוסף לדרגת משנה למלך במצרים מסופרת בתנ"ך בדיוק של פרוטוקול. הוא מולבש בגדי שרד - לפי מעלתו הגבוהה, טבעת ניתנת על ידו, חותמת פרעה, וכן ניתן לו בגד בד יקר ורביד זהב (בראשית מא, מב). ובדיוק כך מציירים ציירים, על הקירות ועל תבליטים כל חגיגה שיש בה משום הטלת משרה על שכם מישו".

עם ישראל משועבד במצרים (שמות פרק א)

"וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרָה. וַיִּמְרְרוּ אֶת זַוְיָהֶם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה בְּזוּמָר וּבְלִבָּנִים."

בקברו של אחד מראשי השררה במצרים הפרעונית נמצאו ציורים בהם נראים עשיית לבנים על ידי עבדים בפיקוח נוגשים. הנראה בציורים מנותח בספר התנ"ך כהיסטוריה (עמ' 108):

"מתמיה קדם כל, צבע העור הבהיר של הפועלים הלבושים סינר בד קצר. ההשוואה למפקחי העבודה כהי העור מוכיחה, כי בהירי העור הם כנראה שמיים, בשום אופן לא מצריים".

עוד מובא שם תרגום כתב החרטומים המופיע באחד הציורים, לפיו אומר אחד מן המפקחים המצריים: "המטה בידי הוא. אל תתרשלו!" (וראה עוד על אודות ציורים אלה והקבלתם לאמור בתורה, בספרו של פרופ' א. ש. יהודה "עבר וערבי" עמ' 15)²⁹.

29) מענין לציין כאן כתבה עיתונאית אשר הופיעה בשבועון "יום ליום" תחת הכותרת "צאצאי הקווק הנגול דורשים פיצויים: מי היה מאמין ששרידי הייכוח עתיק היומין שניטש בין גביהה בן פסוסא לבין המצריים, שהתקיים בפני אלכסנדרוס מוקדון ושנחל הצלחה מרובה. ישונו לככב לאחר למעלה מאלף שנה מעל גבי העיתונות המצרית שנוכרה בשנת תשמ"ז-1986 בחוב כספי ענק שישראל חייבת למצרים - סכום של

עשר המכות (שמות פרקים ז-יב)

נמצא פאפירוס המאשר את עובדת המכות שירדו על מצרים. הפאפירוס אשר נכתב על ידי מצרי בן התקופה בשם איפובר, נרכש על ידי המוזיאון של לידן בהולנד,

כארבעים מיליארד דולר?.. חוב זה הוסבר כשווי הזהב שהוציאו בני ישראל ממצרים בימי הפרעונים, כאשר שאלו מן שכניהם המצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות, ואשר ממנו עשו את "עגל הזהב" למרגלות הר סיני. אבל זה קרה. והכתבה שלפניכם פורסמה בעשור הקודם גם בעיתונות אצלנו. העתונות המצרית, הטילה את ההתחשבות על ההיסטוריון המומחה לתקופה ההיא, אחמד בהגית. היסטוריון מצרי ידוע שכתב את הספר "משה ופרעה" שתוכנו הוא סיפור יציאת מצרים. ההיסטוריון נטל על עצמו את המשימה ברצינות רבה. הוא הקדיש ימים ארוכים לגנזכי הכהן הפרעוני של התקופה, נאפ-חותפ, שהיה מנהל החשבונות של פרעה מלך מצרים. בהתאם לאותם חשבונות, היו בני ישראל מצויידיים בזהב טהור במשקל רב מאוד, ששלטונות מצרים בתקופה ההיא לא הצליחו להחרימו מהם, משום שיציאתם היתה חפוזה ומלווה בניסים ונפלאות. המחסור בכמות כזאת של זהב שעליו נשען המורח הקדום, ערער איפוא את כלכלת הפרעונים ובמרוצת הזמן אף הביא להתפוררותה של הממלכה.

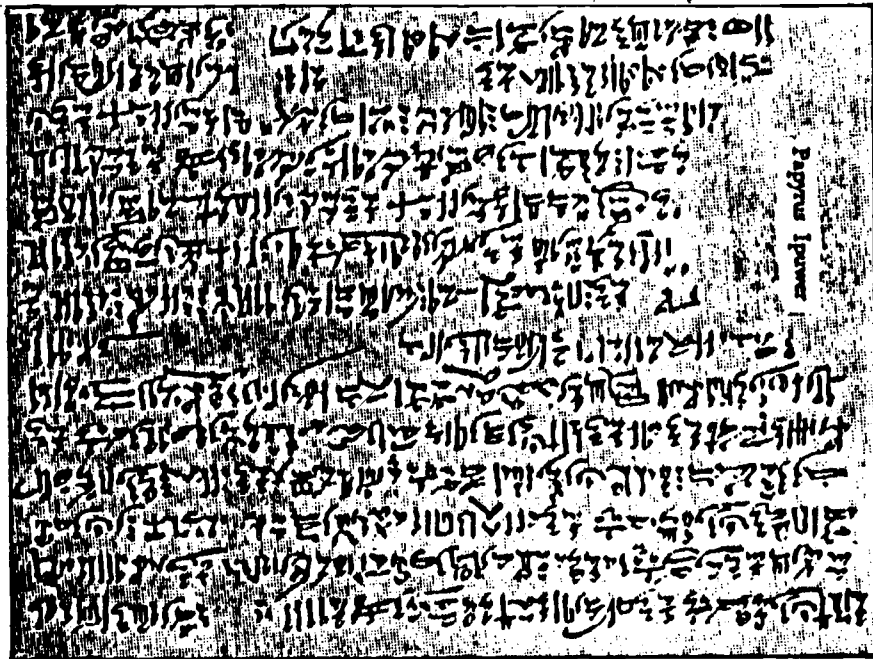
היומן המצרי הרשמי למחצה "אל גומהוריה" אומר, כי נאמנים עליו מסקנותיו של מר בהגית. ובהקדמה למסקנות שפרסם מברך בהגית את עם ישראל לרגל חג החירות, וטוען כי היה צריך לאמץ חג זה כחגה של האנושות משום שאותו פרעה אומנם היה שליט אכזר רודה ועושק. "אבל", טוען בהגית, "אליה וקוץ בה. בני ישראל נטלו עמם את ביות מצרים ועשו ממנה את עגל הזהב. לדעתנו חוב זה חוב. כך שישאל חייבת לשלמו לאוצר המצרי היום בלי ריבית - משום שהריבית אסורה באיסלם. ואל לישראל לשכוח בענין זה את הכתוב "עוון אבות על בנים"..."

"קול ישראל" בערבית, המנהל את ההסברה למדינות ערב מעל גלי האתר, מיהר להשיב לתביעה המצרית. האיש שהיה אחראי על ההסברה, שאול מנשה, אמר כי אם מצרים מעלה את הנושא הזה, הרי שישאל מוכנה לעשות עם אותו בהגית חשבון מדויקדק ופשוט: "בני ישראל עבדו אצל פרעה עבודת פרך במשך מאתיים ושמונים שנה. והם לא קיבלו על כך כל שכר. פרעה גייס לעבודה זו מלבד הגברים, גם את הנשים. כך שמספרם של העובדים היה מאות אלפי בני אדם. אוי אנא מר בהגית הנכבד, שב וחסב נא את השכר שחייבת מצרים לבני ישראל בשכר עבודתם, ואל תשכח להוסיף על כך גם את חוב הלנת השכר לתקופה של שלושת אלפים שנה. וכשתגמור את החשבון המדויק, פעל אצל ממשלתך שתחזיר לנו את העודף..." הנה המעשה הבא כפי שהוא מסופר בתלמוד (סנהדרין צא, א): "שוב פעם אחת באו בני מצרים לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון. אמרו לו: הרי הוא אומר זיה נתן את חן העם בעיני מצרים וישאילום. תנו לנו כסף וזהב שנטלתם ממנו. אמר גביהא בן פסיסא לחכמים: תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן לפני אלכסנדרוס, אם ינצחוני אמרו להם: הדיוט שבנו נצחתם. ואם אני אנצח אותם, אמרו להם: תורת משה רבנו נצחתכם. נתנו לו רשות, והלך ודן עמהן. אמר להם: מהיכן אתם מביאים ראיה? אמרו לו: מן התורה. אמר להן: אף אני לא אביא לכם ראיה אלא מן התורה, שנאמר: זמוש בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה. תנו לנו שכר עבודה של ששים רבוא ששיעבדתם במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה... אמרו לו: תנו לנו זמן שלושה ימים. נתן להם זמן בדקו ולא מצאו תשובה. מיד הניחו שדותיהן כשהן זרועות וכרמיהן כשהן נטועות, וברחו. ואותה שנה שביעית היתה."

ומספרו הקטלוגי - 344. הפאפירוס כתוב על שני צדדיו, והוא מכיל שבעה עשר עמודים. ברוב העמודים ארבע עשרה שורות. מן העמוד הראשון נותר שלם רק שלישי. העמודים 9 ו-16 הינם במצב גרוע ביותר, והעמודים כולם פגומים בשוליהם העליונים והתחתונים כאחת. ובכל זאת, די במה שנותר בכדי לקבל תמונה ברורה אודות חלק מן הקטסטרופות עליהן מדווח הכותב. והוא מדבר על עשר קטסטרופות!

פרופ' עמנואל וליקובסקי הוא זה שעמד על הרמיון שבין תיאורי המצרי איפובר לבין הנאמר בספר שמות.

מרוח הדברים של הכותב המצרי ניכר בעליל שאין הוא כותב שירה או נבואה כל שהיא לעתיד, אלא תיאור עצוב וכואב של מאורעות יוצאי דופן שהוא עד להן. לדעת הפרופ' וליקובסקי, מומחה ידוע לכרונולוגיה של מלכויות מצרים, שייכת תעודה זו בדיוק לתקופת יציאת מצרים על פי התאריך המקובל ביהדות, ופאפירוס איפובר הוא דיווח "מן השטח".

פאפירוס איפובר

תיאור חי ורוטט של עד ראייה מצרי, ליציאת מצרים.

הנה מספר הקבלות בין פסוקי התורה ופאפירוס איפובר, מתוך מה שנותר בידינו.

פאפירוס איפובר

ספר שמות

הנהר הוא דם (2: 10)	ויהפכו כל המים אשר ביאר לדם (ו, כ)
דם בכל מקום (2: 5)	ויהי הדם בכל ארץ מצרים (ו, כא)
האנשים נרתעים מלטעום, בני אנוש צמאים למים. (2: 10) אלה הם מימינו, זהו אושרנו! מה נעשה? (3: 10)	ויוזפרו כל מצרים... כי לא יכלו לשתות במימי היאר (ו, כה)
כל החיות לבם בוכה (5: 5)	הנה יד ה' הויה בבוקה אשר בשדה בסוסים בזמרים... (ט, ג)
אמנם כן... נאכלו על ידי האש (2: 10)	וה' נתן קלות וברד ותהלק אש ארצה (ט, כ)
...אמנם כן, הושחת כל אשר אתמול עוד נראה. האדמה נשארה ללאותה כמו אחרי קציר פשתה (5: 12)	ויעל הארבה... ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד (י, יד-טו)
אין למצוא פירות ולא ירק (6: 1)	ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים (י, טו)
היתה צעקה גדולה במצרים (12: 30) הנהמה נשמעת בכל הארץ מעורבת בקינות (3: 14)	ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדלה במצרים. כי אין בית אשר אין שם מות (יב, ל)

יציאת מצרים (שמות פרק יג)

בפאפירוס איפובר הנ"ל מתייחס הכותב המצרי ל"אויבי הארץ", ומציין בהתפעלות תופעה מופלאה של להבת אש גבוהה ההולכת לפניהם. כאשר הוא עד ראייה לכך. הנה נצטט את האמור בתורה ואת דברי העד המצרי.

פאפירוס איפובר

ראהו האש עלתה גבוה גבוה, ולהבתו הולכת נגד אויבי הארץ.

ספר שמות

ויהי בשלחו פרעה את העם... וה' הלך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך, ולילה בעמוד אש להאיר להם (יג, כא)

על הר עיבל נחשף מוזבח המתאים לתיאור בספר יהושע וב"זכחים"

חשופת מוזבח התואם לתיאור במסכת "זכחים" והתואם גם במידותיו את מידות מוזבח המתואר בספר יהושע פרק ח' ובספר דברים פרק כ"ז — הוא המימצא המשמעותי ביותר ורכיב החשיבות, שנחשף בעונת החסירות הרביעית בהר עיבל.

זאת מסר ארם ורטל במסיבת עיתונאים שנערכה בסוף השבוע בהר עיבל, בתום עונת החסירות הקצרה שנמשכה חודש ימים. ארם ורטל, מאוניברסיטת חיפה, עמד בראש משלוח של עשרות חוסרים מהארץ ומח"ל, שהתאכסנו במדרשת שכי שומרון.

עם חשיפת המוזבח יש עתה כירינו אישור למסורת המקראית — אמר ארם ורטל, בהתייחס, כי זה מוזבח יחיד, ולא נמצא דומה לו בישראל. כמקום לא נמצאו צלמיות. עובדי המוזבח את התנחה שזהו אתר מולתני ישראלי מתקופת התחלת, כלומר, מהמחצית השנייה של המאה ה"ג לפני הספירה, שהיא תקופת יציאת מצרים, מימצא המאשר את התאריך מימי יציאת מצרים הוא חרפושיח מסוג מצרי כעל עיטור גאומטרי, שנמצא במילוי המוזבח בהר עיבל. כמו כן נשתמרו כלי מינחות כ-60 מתקנים עגולים וריבועיים מאבן ונראה שהאתר הפולחני שימש בהר עיבל כמקום טבח מרכזי הקשור למוזבח ולעלייה לרגל.

(הצופה ר' סיון חש"מ)

כל מקרה, ביקורו של ירין והסקירה שמסר לעמיתיו הביאה להתפשטות הדיעה על האתר הייחודי שנמצא בהר עיבל. הייתה גות ישראלית והעולמית ריחונו על הדיעה המרעישת. בעבוד שבועות אחרים של פרסום תקשורת אינטנסיבית בישר אפילו רן דא"ד, או מגיש החדשות הראשי של רשת סיינטיאס, לצופיו כי "ני תגלה המוזבח של משה ב"ישראל" (נכלול קטן בין משה ליתושע) וכי "אין מפקקים עוד באמינותם של יציאת מצרים והתנ"ך".

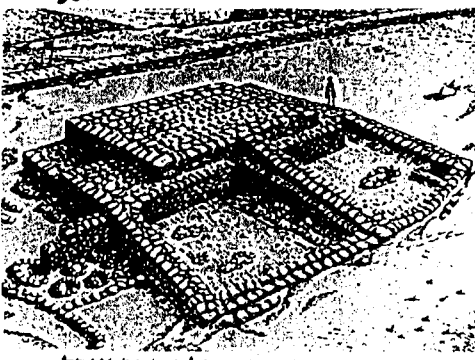
מוסף הארץ 30.6.00

לוגי המקיף שערבתי בשומרון גיליתי הוכחות לכך שכל הסיפור המ קראי אודות המסלול שעברו בני ישראל מחציית הירדן ועד העמידה על הרי עיבל וג'ייזים, מדויק לחלוטין. המסלול שאני מרבר עלי, דרך נחל תרצה, מתאים לתיאור המקראי על "דרך מבוא השמש" — ממורח למערב — ובאתרו מסלול מצאתי גם אתר שבו מחנה צבאי המוקף אבנים בצורת מעגל, המתאים לתיאור הגלגל.

הארכיאולוג אדם זרטל מוסף הארץ 30.6.00

המוזבח בהר עיבל. ברקע נראה המבנה הגדול אליו עולים שני כבשים בני ימים אבן, בהם עלו הכתנים

שיחזור המוזבח שהתגלה בהר עיבל על-ידי הארכיאולוג אדם זרטל

בעמודים הבאים ניתן לראות מבחר קטן מתוך אין ספור המוצגים הארכיאולוגיים שנתגלו לאחרונה, אשר יציאתם מחדש לאויר העולם מספרת שוב את המסופר בתנ"ך, ומצביעה על רצף שמירת מצוות התורה, ומסירתה מדור לדור עד עצם היום הזה.

קישוטי שן מארמונו של אחאב בשומרון

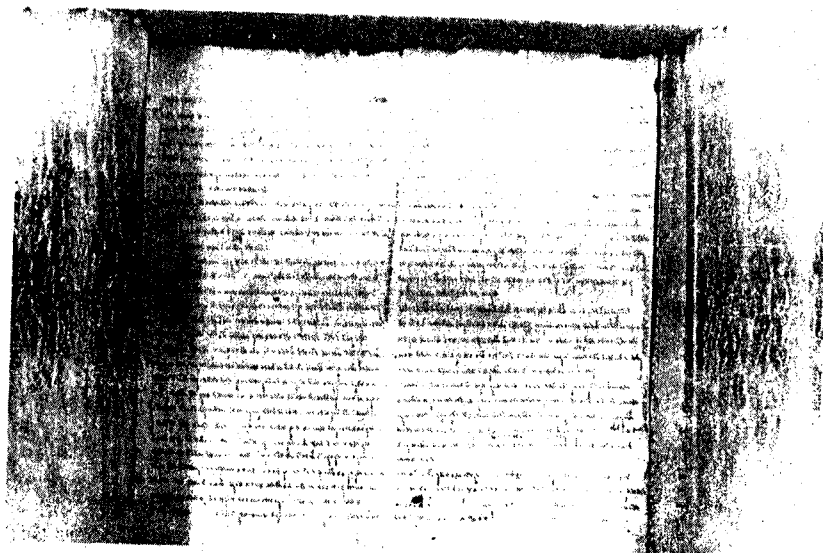
ויתר דברי אחאב וכל אשר עשה ובית השן אשר בנה

וכל הערים אשר בנה... (מ"א כב לט).

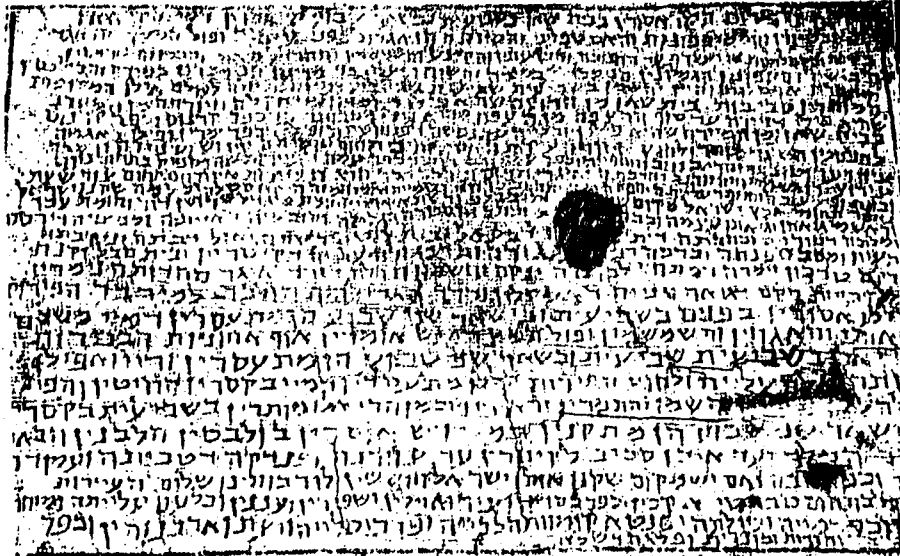

המנורה

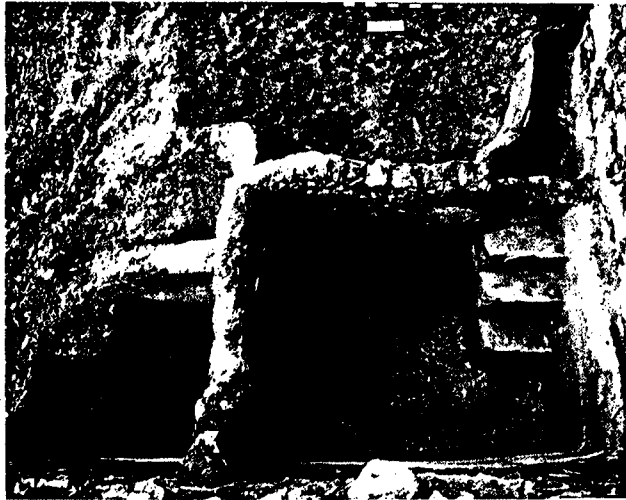
מזוירת על גבי אחד הכתמים בעיר העליונה, מימי בית שני

ספר ישעיה מהמגילות הגנוזות שנמצאו במערות קומראן מימי הבית השני, פתוח בפרק "נחמו נחמו עמי".

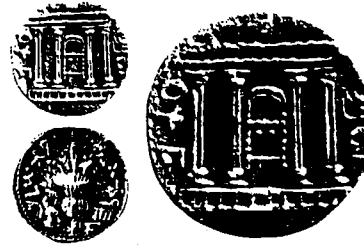
בקעת בית שאן, כחובת בהלכות שביעית בפסיפס הרצפה של בית הכנסת של רחוב פרום יוסף גוה, "על מריס ואבו", ירושלים תשל"ח, עמ' 80, 81 ו-32.

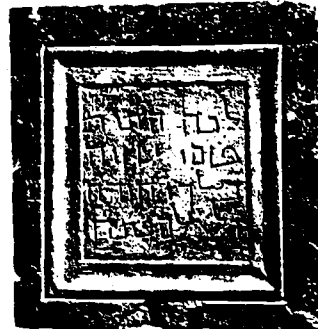
המקוה הרומית במצדה
שיש כב לשרות, לטיה הרכיבה ילשת
הרכיכות ואפרוח הסמכות

יכולנו להיווכח, לאחר זמן, בסוף עונת החפירה ובקצה השני של מצדה, כשגילינו מקווה שני ביניה הצפוני-מזרחית של הבניין המיתולוגי הנדל שממערב למחסנים. בזכור, היה בניין זה בשימוש גם בתקופת הקנאים וגם לאחר מכן, בזמן חיל המצב הרומאי, והנה בחצרו מצאנו מקווה דומה כמעט לחלוטין למקווה שבתחומה הדרומית. אף כאן נתן לראות יפה את העמל הרב שהושקע בבניית האבוק להשקה. תגלית זאת זורעת אור על כמה עניינים שתומים בחלכות שבמשה, ובדומה לכתובות העוסקות בענייני תרומות ומעשרות (שכבר הזכרנו) מעידה אף היא על דבקותם הדתית של מגיני מצדה, שאפילו כאן, במצדה הצחיחה, טרחו כליכך בבניין המקוואות לפי חוקי ההלכה.

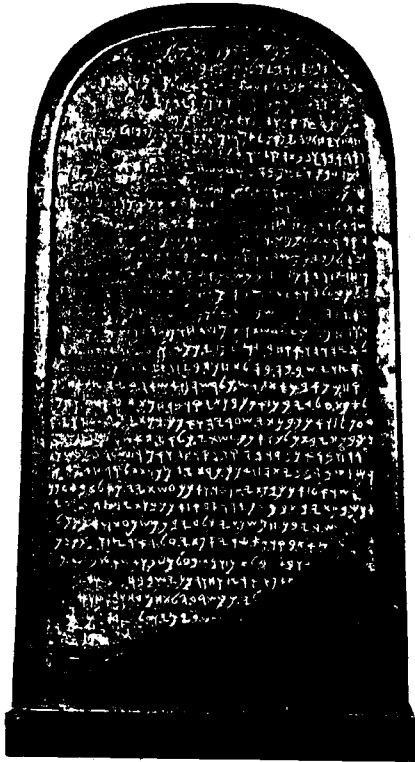
יגאל ידון, מצדה, עמ' 164.

חזית בית המקדש על גבי מטבעת של בר כוכבא
לשנת 77 בר"ג נראה כאן השלבו ועליו סמל המים (קדמוניות 78-77)

ציון עזיתו (מימי בית שני): ילכה התית טמי עזיה מקד יהודה ולא למפתח' (-) לכאן חובא עצמות עזיתו מקד יהודה ואין לפתוח)

כתובת משע

סרוב סאמיטו של אחאב בשומרון

טביעת החותם של ייותם
(נמצא בסביבת אילת)

מצבת רעמסס השני

גד המים

כתובת של נבוכדנאצר מלך בבל (המספרת בין השאר על כבוש ירושלים בימי יהויכין)

לקט מידע מדעי מדברי חז"ל

- * הליכה מואצת ומאומצת בפסיעות גדולות, מזיקה לראיה. (ברכות כא, ב)
- * הצינה גורמת לכמה וכמה מחלות³⁰. (בבא מציעא קז, ב)
- * ניתוח סטרילי בבית שיש. (בבא מציעא פד, ב)
- * ניתוח ההיפוספדיאס. (יבמות עו, א)
- * ניתוח קיסרי. (נדה פרק ה, א)
- * חומרי הרדמה לצורך ניתוח. (בבא מציעא פד, ב)
- * ביקוע מורסת דלקת חריפה בגרון, ודרך הטיפול עד לריפוי המושלם. (גיטין סט, א)
- * התעמלות לרפואה. (שבת קמז, א. וראה בפירוש רש"י שם)
- * פצע או חתך שנגרמו מברזל, יש בהם סכנת חיים – (טטאנוס), ומחללים עליהם את השבת. (ע"ז כה, א)
- * ריפוי נקע על ידי שפשוף רב במים צוננים. (שבת קמז, א)
- * ריפוי דלקת אזנים באמצעות שמן ושום ועוד. (ע"ז כה, ב)
- * ריפוי דלקת חניכיים חריפה. (ע"ז כה, א)
- * רפואה אוריקולרית – טכניקת ריפוי כל חלק בגוף ע"י טיפול בחלקי האוזן. (מדרש רבה, האזינו)

30) חז"ל קיבלו מרבתייהם שלכך כוונת הפסוק במשלי (כה, ב). סביר להניח שימצא בין קוראנו היקרים מי שיאמר: "הרי ברור שהקור גורם למחלות. ומה החידוש?? ויהיה גם מי ששמע את רופאו אומר בהחלטיות דברים הפוכים לגמרי: "אין קשר בין הקור לבין השפעת ומחלות אחרות. המחלות נגרמות כתוצאה מהתדבקות נגיפית. נקודה". ויש ששמעו גם כך וגם כך. הנה ציטוט קטע מתוך כתבת תחקיר אשר הופיעה בשבועון "יום ליום" (וג באדר א' תשנ"ז 20.2.97) ועוסקת במחקרים האחרונים אודות מחלות החורף:

"במשך שנים ארוכות ליגלגו הרופאים על אלו שחששו כי הקור גורם לשפעת. היו להם הרצאות שלמות על חוסר הקשר בין הקור ובין השפעת, ואפילו על ההצטננויות.

רק בעת האחרונה, גילו בכירי המדענים כי הקור והלחות אכן "מסייעים" למחלות. התברר כי הקור חושף את ה"ריריות" שלנו בדרכי הנשימה - לחדירות לוירוסים. הריריות מכוננת אצל הרופאים "קו מוינו". זו "קו ההגנה הראשון של הגוף" - הציפוי הפנימי של האף, הפה, הלוע, הקנה והסימפונות. רשת תאים אלו מכונה בעברית ריריות (המינוח הרפואי הוא "מוקוזה"), משום שהן לחות כל העת. תאים אלו חוסמים את חדירת החיידקים והוירוסים לגוף, באמצעות חומרי הגנה שהם מייצרים. במקביל, בריר וברוק ישנם אנזימים שתוקפים את הוירוסים ומפרקים את ה"קופסיות" - מעטה ההגנה של הוירוסים. נמצא כי בקור ובלחות רבה, תאי הריריות פעילים פחות נגד הוירוסים, ומשום כך שכחים מאד ויהומים בדרכי הנשימה.

תופעה נוספת הקשורה לקור, היא שהמערכת החיסונית נחלשת. כאשר הטמפרטורה יורדת, מגיבות כדוריות הדם באיטיות יותר, החל בעצם התנועה וכלה בכושר שלהן לזהות ולהתקיף את ה"פולשים" שהם הוירוסים והחיידקים. מסיבה זו מתפתחת דלקת הריאות יותר מהר בעת הקור". עד כאן. והדברים מדברים בעד עצמם.

- * רפואת עינים על ידי הנחת תרופה מתחת הכר. (בבא מציעא קלה, ב)
- * תכונת הריפוי של חומץ תפוחים. (עבודה זרה מ, ב)
- * חמשת תכונותיו הנפלאות של השום. (בבא קמא פב, א)
- * תכונותיו השונות של התמר. (כתובות י, ב)
- * היין, ריבוי מוזיק, ומיעוטו מועיל³¹. (גיטין ע, א)
- * ריפוי מחלת עינים ע"י שימוש בתרופה המופקת מעקרב. (גיטין סט, א)
- * ריפוי דלקת ריאות ע"י אכילת תבשיל תרד, כרתי, כמון ועוד פריטים, ושתיית שיכר חריף לאחריו. (גיטין סט, א)
- * ריפוי פצע ע"י דבש. (שבת עו, ב)
- * ריפוי מחלות לב שונות. (גיטין סט, ב)
- * ריפוי תולעי מעיים. (גיטין סט, ב)
- * ריפוי עצירות. (גיטין סט, ב)
- * אריכות ימים. (ברכות נד, ב)
- * יש קשר ישיר בין שרירי הלב למצב בריאות העינים. (עבודה זרה כח, ב)
- * הבחנה מדוייקת בקביעת גיל שפיר של עובר אשה אם בן 40 או 41 יום. (נדה כה, א)
- * אוכלים ומשקים תחת המטה, אפילו מחופים בכלי ברזל, מסוכנים לאכילה. (פסחים קיב, א)
- * שינוי הרגלי האכילה – תחילת חולי מעיים. (בבא מציעא קמו, א)
- * מים מחוממים שלא הגיעו לרתיחה מסוכנים לשתיה כמות שהם. ודוקא כשחוממו בכלי מתכת. (בבא מציעא כט, ב)
- * כל זיעה היוצאת מן האדם מכילה רעלים ומסוכנת למאכל. מלבד זיעת הפנים. (ירושלמי תרומות)
- * שלשה עשר דברים נאמרו בפת שחרית. מצלת מן וכו' (בבא מציעא קז, ב)
- * שמונים ושלשה חולאים תלויים במרה. (בבבא מציעא קז, ב)
- * כל החלאים שתלויים במרה, פת שחרית וקיתון של מים מבטלתן. (בבא מציעא קז, ב)

31 הכל ידעו ויודעים שהיין ריבוי מוזיק. משום כך סברו וסבורים רבים שיש להמנע משתייתו לגמרי. והנה לאחרונה התפרסמו מחקרים חדישים המוכיחים כי צריכה מתונה של יין אדום תורמת למניעת הסתיידות עורקים. מחקר מעמיק ראשון בנושא שבוצע בברזיל ניסה לברר את הסיבות הכימיות לכך. הסברי החוקרים: היין האדום מאט את פעילות טסיות הדם, שהן הרכיבים הגורמים לקרישת דם וליצירת קרישים. יין אדום הוא אנטי חמצן, כלומר פועל על הכולסטרול הרע המעורב ביצירת רובדי השומן שבדפנות כלי הדם, שניתקים וחוסמים את העורקים. ניסוי מבוקר בארנבות העלה שתוספת יין אדום לתפריטן הפחית בכ-50% את התפתחות הרובדים השומניים על אבי העורקים.

- * מי שאחזו בולמוס, מאכילין אותו דבש. שהדבש מאיר עיניו של אדם. (יומא פג, ב)
- * הפחד – מכחיש כחו של אדם. (גיטין ע, א)
- * רבה היה מקדים לשיעור מילתא דבדיחותא. לאחר מכן היה מתישב באימה ופותח בשיעור³². (שבת ל, ב)
- * לילה – מושך עמו קינה³³. (איכה רבה א)
- * הרוצה לירע כמה גובהו של רקל, מודד קומתו וצילו (גובה עצמו, ואורך צל עצמו), וצל קומתו (של הרקל), וידע כמה גובהו של הרקל. (עירובין מג, ב)
- * הקול משביח את הבשמים "השומעים" אותם³⁴ אבל מזיק ליינן. ליינן מועיל שקט. (כריתות ו, ב)
- * עץ הזית אינו מקבל הרכבה משום אילן אחר. (ירושלמי כלאים א)
- * הרגילים בשתיית שמן זית, חכמה מצויה בהם. (מנחות פו, ב)
- * שמן זית, רפואה לאדם, ומצהיל פנים. (תנא דבי אליהו רבה א)
- * שמן המופק מזית שלא הגיע לשליש גידולו, משיד את השיער ומערך את הבשר. (שבת פ, ב)
- * אכילת הזית גורמת לשיכחת הלימוד. ושתיית שמן זית גורמת לזכרון הלימוד. (הודיות יג, ב)
- * קיבלנו מרבותינו³⁵ שכוכב השביט לעולם לא יעבור את מערכת הכוכבים המכונה

32) ראוי לציין כאן ציטוט מתוך כתבה שהופיעה בשבועון "יום ליום" בתאריך יא אדר ב' תשנ"ז 20.3.97 "הומור ולימודים. את הצמד הזה חקרו החוקרים ומן רב. המחקרים הראו כי ההומור תורם ללמידה כאשר מדובר בחומר לימודי ארוך. לשם כך נערך ניסוי: שני מורים לימדו שתי כיתות את אותו חומר לימודי במשך מחצית שנה. על אחד המורים נאסר באיסור מוחלט לשלב בדיחות בשיעור. המורה השני לעומתו היה צריך ללמד בעזרת הומור רב. אחרי שסיימו את יחידת החומר נבחנו כל התלמידים אותו מבחן. התלמידים מכתתו של המורה ששילב הומור בשיעורים קצרו הצלחה גדולה בהרבה מחבריהם שלמדו בלי כל הומור. עוד גילו המחקרים כי אוירה של הומור קל תורם ללמידה, אך אוירה הומוריסטית מדי לא מעודדת למידה, אלא להיפך!" עד כאן הכתבה. ביחס לנתון האחרון נזכיר את האמור בתלמוד, שלאחר המילתא דבדיחותא היה הרב מתישב באימה ופותח בשיעור. חז"ל היו בקיאים בעומק חכמת הנפש של התלמיד, והקדימו בחכמתם את "תגליות" המחקר המודרני.

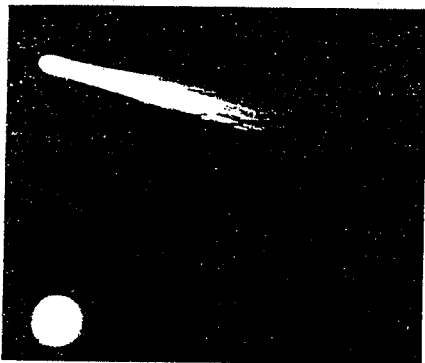
33) הנה מספר משפטים מתוך מאמרו של ד"ר חיים רינסקי, יועץ פסיכיאטרי ופסיכותרפיסט: אחת ממערכות הגוף הקשורות לחילופי היום והלילה היא הפרשת הורמון המלאטונין המופרש מבלוטת האיפוזיטל שבמח. הפרשת המלאטונין מושפעת מהאור והחושך וככל שהלילה ארוך יותר, הוא מופרש יותר. "דיכאון החורף" היא מחלה שתוארה רק בשנים האחרונות ומכונה "דכאון עונתי". בעולם הרפואי נודע על אנשים רבים אשר במקביל להתארכות הלילות מפתחים מצב רוח דכאוני, וירידה בריכוז.

34) ראה לעיל בהרחבה מחקרים חדשים בדבר החיים המסתוריים של הצמחים.

35) הזוכה לדעת כי יש בורא ומנהיג לעולם, וכי הוא גילה בתורתו סודות טבע רבים, ובכללם סוד טבע

- "כסיל". ואילו היה עובר – היה מחריב את העולם. (ברכות נח, ב)
- * יש כוכב העולה אחת לשבעים שנה³⁶. (דברי רבי יהושע במסכת הוריות י, א)
 - * כל שיש לו קרנים יש לו טלפיים. (שבת קז, ב)
 - * ג' בעלי חיים יש שככל שמזקינים מוסיפים גבורה: דג, נחש וחזיר. (תענית כא, ב)
 - * מעי החזיר מקביל למעי האדם. (ירושלמי הובא בתוס' ברכות כה, א)

זה - שהשביט לעולם לא יעבור את מערכת "כסיל", הרי אדם זה יביט שליו ושאנן, ואולי גם בחיך, על כל פרסום "מדעי" מאותו סוג אשר פורסם בעיתונות לפני מספר שנים (צילום הכתבה מופיע בספר נחלי אשכולות חלק א עמ' 59) תחת הכותרת הזועקת: "בחיפוש אחר כוכב המוות". והרי קטע מן הכתבה: "כוכב שביט המתנגש בכדור-הארץ במהירות של כ-160 אלף ק"מ בשעה³⁷, עלול לחולל חורבן על פני האדמה, ולהטיח מטחי עפר ואבק אל השמים, וכך להאפיל אותם למשך שנים". חז"ל הכירו את הסכנה שבשביט עוד קדם עידן הטלסקופים והחלליות. הם אמרו בפה מלא: "ואילו היה עובר - היה מחריב את העולם!" אך מאותו מקור הם גם ידעו שהדבר לעולם לא יקרה!!

כוכב השביט הלי בביקורו בשנת ז'תר"ע (1910). מצד שמאל למטה כוכב השחר נוגה (ונס).

36 בעולם המדעי מוכר כיום אותו כוכב החוזר אחת לכשבעים שנה, הלא הוא כוכב השביט "האלי". הכוכב נקרא על שם האסטרונום האנגלי האלי אשר גילה "לראשונה" כי כוכב שביט זה אשר נצפה בעבר הרחוק פעמים רבות, חוזר להופיע במחזוריות קבועה של כשבעים שנה.

והרי ציטוט מתוך הספר "צבא השמים" (עמ' 339) מאת ד"ר נ. וידאל, אסטרונום בכיר במצפה המלכותי הבריטי "גריניץ", ופרופסור אורח במרכז לאסטרופיזיקה באוניברסיטת הרוורד ארה"ב:

"האסטרונום האנגלי הלי (Halley) אשר חי לפני כמאתיים שנה ערך את חישוביו והגיע למסקנה כי בשנת 1758 יחזור שוב השביט ויבקר בסביבת כדור הארץ. חישוביו נערכו כשתים עשרה שנה לפני ההופעה הוו (בשנת 1746) ובינתיים הוא גם נפטר. החידוש העיקרי היה לא רק בחישוב תאריך ביקורו המדויק של השביט הנקרא על שמו, אלא גם בטענה כי כוכבי שביט יכולים בכלל להיות מחזוריים, דהיינו, אותו שביט יכול לבקר אותנו שוב ושוב. עד אז לא עלה בדעת אף אסטרונום או פילוסוף במשך אלפי שנים כי אכן כוכבי שביט בכלל חוזרים מדי פעם כפי שידעו ואת ר' יהושע ורבותיו. אף יותר מואת, בכתבים הסנייים במשך אלפיים וחמש מאות השנים האחרונות אכן נמצאו רישומים של ביקוריו של שביט זה ולא צוין בשום מקום כי כוכב זה הוא מחזורי בכלל. לכן אין זה פלא שהאסטרונום הלי ביקש בכתביו להקפיד "להודיע כי תגלית זו נעשתה על ידי אנגלי". אולם אם הלי מקפיד כל כך על זכות ראשונים כדבריו, הרי מן הראוי היה לקרוא את השביט הזה על שמו של רבי יהושע, אלא שאותו אנגלי בודאי שלא שמע ולא ידע על רבי יהושע שחי כאלף ושבע מאות שנה לפניו. אם הגויים היו טורחים להסתכל בתלמוד הבבלי של היהודים (במקום לשרוף אותו) היו יודעים כבר אלפי שנים לפני כן כי כוכבי השביט אכן חוזרים שוב ושוב". עד כאן.

- * מאפייני ביצי דגים טהורים, ומאפייני ביצי דגים טמאים. (מסכת עבודה זרה מ, א. ועיין בשלחן ערוך יורה דעה, סימן פג סעיף ח)
- * כל שדרך תשמישו להיות ביום נולד ביום. כל שדרך תשמישו להיות בלילה נולד בלילה. (בכורות ח, א)
- * בהמה טמאה בדרך כלל אינה מרחיקה את ולדה. אך אם הרחיקה שוב איננה מקרבת אותו. (שבת קכח, ב)
- * כל מה שיש ביבשה יש בים. מלבר חולדה. (ירושלמי שבת פרק יד)
- * כל העופות, כששותים נופלים מים מפיהם ומתערבים במי השתיה, מפני שמגביהים פיהם בשעה ששותים. מלבר היונה לפי שמוצת ומה שנכנס אינו יוצא. (פרה פרק ט, ג. וראה שם את ההשלכה ההלכתית)
- * גאולוגיה. רעידות אדמה והתפרצויות געשיות. (תהילים קד, לב. ברכות נט, א)
- * הנדסת המרחב [חישובי נפח של הגופים ההנדסיים האלמנטריים]. (ברייתא דמידות פרק ה, ג)
- * משפט פיתאגורס. (סוגית הנוטע ידק בכרם, במשנה כלאים פרק ה, ב. ועיין בירושלמי שם)
- * חשבון דיפרנציאלי. (כלאים פרק ג, א)
- * התרה של משוואות [אלגברה]. (מסכת קינים)
- * יתכן מצב שבו ישמע קול בכיו של תינוק בעודו בבטן אימו. (נדה מב, ב)
- * יתכן שהדיון אשה ימשך שנים עשר חדש. (יבמות פ, ב)
- * רשימה ארוכה של תקופת הריון בעלי חיים שונים, ומקביליהם בעולם הצמחים (!) (בכורות ח, א)
- * כאשר עולה חום הגוף, אם לא שמסכן את חיי האדם כשעולה הרבה, יש בו תועלת נפלאה לגוף³⁷. (נדדים מא, א).
- * מחזור המים³⁸. (מדרש רבה קהלת פרשה א)

37 ואכן במחקרים חדשים התברר כי חום הגוף העולה בשעת מחלה קוטל את החיידקים מחוללי המחלה. ורק משום הסכנה שבעליית חום מופרות, נוקטים אנו בפעולות שונות המורידות את החום. הנה ציטוט קצר מתוך הספר "גוף האדם - המכונה שלא תיאמן" (עמ' 200): "כל זמן שעליית החום אינה חמורה מדי ואינה מתמשכת יותר מכמה ימים, יש בה כדי לסייע לגוף להגביר את היעילות של הגורמים הלוחמים ביהום. החומר הנגד-נגיפי, אינטרפרון, פועל ביתר יעילות, והפאנוציטים תוקפים את טרפם ביתר מהירות וביתר עוצמה. התקף החום יכול אפילו להגביר את הייצור של תאי-T".

38 מחזור המים, הנלמד בעידן המודרני במוסדות החינוך בגיל צעיר, היה בדברי ימי האנושות הלא יהודית חידה סתומה במשך דורות רבים. במדרש אשר נכתב לפני כאלפיים שנה חזיל מציינים אותו וכי למדוהו מן הפסוק (בראשית ב, ו): "ואד יעלה מן הארץ". וראה שם פירוט שכך הוא הדבר אע"פ שמי האוקיינוסים מלוחים.

- * בששת ימי בראשית לא נברא בשום מקום בעולם דבר טבעי בצורת מרובע³⁹.
(ירושלמי סוף מעשרות)
- * יש במקומות מסויימים באוקיינוס, מים בהרכב מיוחד, המעלימים ובולעים כל מים שיתנו לתוכם. (מדרש רבה קהלת פרשה א)
- * יש מקום באוקיינוס המושך אליו מתכות, וכך טובעות שם אוניות המכילות מתכת⁴⁰.
(ברכות ח, א. וברש"י שם)
- * לדבש תכונות של חומר משמר. (בבא בתרא ג, ב)
- * כחו של המגנט. (סנהדרין קז, ב. ועבודה זרה מד, א)
- * שמוש בקבלה מעשית. (יבמות מט, ב. בכורות ח, ב. מדרש תהילים מזמור ל"ו)
- * אין חלום בלא דברים בטלים⁴¹. (ברכות נה, א)
- * רשימת חלומות אמת ופטרונם⁴². (ברכות נו-נז)
- * יש חלום שעל ידי מלאך ויש חלום שעל ידי שד. (ברכות נה, ב)
- * אין מראין לאדם בחלום אלא מהרהורי לבו. (ברכות נה, ב)
- * התגשמות החלומות מושפע מהפתרון הנאמר בפה. (ברכות נו, א)
- * אפשרות ראיית מזיקים, ואמצעי הגנה שלא להנזק באותה שעה. (ברכות ו, א)
- * חוק כלים שלובים. (יומא לא, א)
- * כל משא באמצעות מוטות, שלישי מלמעלה, ושני שלישי מלמטה. (שבת צב, א)

39 נוכיר שהדברים נכתבו בבטחון גמור בומן שחלקים נכבדים מהעולם עדיין לא התגלו. ואכן, גם לאחר שהתגלו היבשות ונחקרו, וגם לאחר שיצורים שונים ומשונים התגלו במעמקי האוקיינוסים, לא נמצא אף לא אחד אשר צורתו תהיה מרובעת.

40 יתכן שטמון כאן הפתרון שאותו מחפשים בעמל ויגע רב מדענים רבים בומנינו, בדבר טביעת והיעלמות מטוסים ואוניות במשולש ברמודה.

41 על מהות החלום, דרך פעולתו, סיבתו, ומדת אמינותו, ראה בספר "דרך ה" לרמח"ל, חלק שלישי פרק א.

42 בישיבתנו כאן בביתר עילית לומד בחור בשם סאלי ח. היי, אשר הגיע בהיותו רחוק מחיי תורה וכיום הוא ב"ה מבחירי הישיבה. מאחרי שמו המיוחד מסתתר סיפור מפעים. וזה סיפור המעשה כפי ששמעתי מאימו תחי: "בעת הרויני לפני כ-21 שנה ראיתי בחלומי רב זקן האומר לי: אני בבא סאלי והריני מבקשך שתגייע אלי. לא התייחסתי. למחרת שוב חזר החלום על עצמו, ושוב לא התייחסתי. בפעם השלישית הוא כבר דיבר בהקפדה. למחרת שאלתי את אימי אם יש רב שקוראים לו "בבא סאלי", וסיפרתי לה על החלום החוזר. הגענו ביחד אל הבבא סאלי בנתיבות, ולפליאת כל הנוכחים בחדר ההמתנה, הוא הסכים לקבלינו אעי"פ שידוע הדבר שלרוב פרישותו לא היה מקבל נשים. עם כניסתנו הוא אמר (מבלי להעיף מבט לעברינו, כאשר כובע גלימתו יורד ומכסה את עיניו): "הומנתי אותך, מדוע לא באת? את הרה, ויש לך בן, כשולד קיראי לו על שמי. או גם תירפאי ממחלתך הנוכחית. אך על זאת עליך להקפיד ביותר, על טהרת המשפחה, הדלקת נרות שבת, והפרשת חלה. יצאנו נדהמות. כל דבריו התקיימו במלואם!"

- * משא שיכול אדם להרים ולהניח על כתפו, הוא שליש ממשא שאחר יוכל להשים על כתפו. (סוטה לד, א)
- * אין ספינה שטה בפחות מעשרה טפחים עומק. (שבת ק, ב)
- * ידיעת המתים את המתרחש בין החיים⁴³. (ברכות יח, ב)
- * הבטלה מביאה לידי שעמום הנפש. וכפירוש רש"י: שגעון⁴⁴.
- * קשרי טלפתיה בין ידידים בנפש⁴⁵. (בבא בתרא טז, ב)

43) כארבעה חדשים לפני כתיבת שורות אלו, פנה דודי מר בן ציון כהן הי"ד המתגורר במעלה אדומים אל אחיו, מו"ר אבי הי"ד, וביקשו להגיע בדחיפות לביתו לשם בדיקת מוזות הבית. וזאת מכיון שבלילה הקודמת הוא ראה בחלומו את אמו המנוחה (אשר בחייה היה קשור אליה באופן מיוחד) מתהלכת בשקט בביתו כשהיא עוברת מחדר לחדר. אך כאשר הגיעה לפתח חדר ההורים הצביעה על מוזות הדלת. משם היא פנתה לדלת היציאה. גם כאן היא הצביעה על מוזות הדלת, יצאה מן הבית, ונעלמה. למרבה הפלא, כאשר בדק מו"ר אבי הי"ד את מוזות הבית, היו רק שתי מוזות אלו פסולות!

44) המומחה הנודע לפסיכולוגיה התפתחותית, פרופ' מייקל סיקסטמיה מאוניברסיטת שיקגו, מתמחה בנושא השמחה עוד משנות ה-60. המציא שיטה מעניינת למדוד מצב של אושר ושמחת חיים. הוא לקח קבוצות של נבדקים, וחילק להם ביפרים. מדי פעם הם היו מתבקשים לדווח על הרגשתם בסולם האושר והשמחה שנע בסקאלה מסוימת, ובמקביל להסביר מה הם עושים באותו רגע. מה שהתגלה לו היה דבר מופלא, התברר כי מצבי האושר והשמחה הגבוהים נמדדו דווקא בשעות של פעילות ועבודה, כולל עבודה מאומצת, ולא בשעות של הירגעות, מנוחה, פעילות פנאי או בידור על כל סוגיו.

הפרופסור סיכם את מחקריו רבי השנים, במילים אלו: "האושר נובע מאתגר גדול הדורש את היכולת האישית הגדולה ביותר שלנו. מצב של חוסר אתגר, הדורש חלק זעום מהיכולת שלנו, יוצר מצב של "אפתיה", אדישות. מצב של אתגר גדול, שבו אנחנו מסוגלים להפעיל רק יכולת מועטה, יוצר "חרדה". צירוף של אתגר קטן ויכולת גבוהה יוצר "שיעמום". ואילו אתגר גדול ויכולת גבוהה יוצר יחד "וריומה". כדי שה"וריומה" המאושרת הזאת תימשך, צריכים האתגרים לגדול כל הזמן והיכולת האישית להשתפר כל הזמן".

45) בקהיליה המדעית מצויים לא מעט מסמכים ותיעודים של ניסויים שנערכו בנושא. הנה דוגמא אחת, בתירגום חופשי ממסמכים רוסיים:

ב-19 באפריל 1966 הצליח קארל ניקולאייב, איש בעל כוחות טלפתיים מנובוסיבירסק, ליצור קשר טלפתי עם חברו יורי קמנסקי ששהה במוסקבה - מרחק של 1860 מייל. על שניהם פיקחו צוותים מדעיים, אשר בזמן מסוים נתנו לידי קמנסקי חבילה סגורה (שהיתה עם עוד כמה חבילות בחדר). בחבילה היה סליל מתכת. קמנסקי פתח את החבילה, ומישש את העצם שהיה בתוכה. באותו זמן, ניקולאייב רשם תיאור של חפץ מסוים: "עגול, מתכתי, נוצץ, משונן, נראה כמו סליל".

אחרי עשר דקות חזרו על הניסוי אבל בדרך הפוכה. ניקולאייב קיבל עצם מסוים - מברג בעל ידית שחורה. באותו זמן קמנסקי רשם "ארך ודק, מתכת, פלסטיק, פלסטיק שחור".

האפשרות הסטטיסטית והמתמטית שדבר כזה יתרחש, היא כמעט אפסית ולכן משנת 1966 החלה ברית המועצות לחקור את התחום זה בהאצה גדולה ובלווית תקציבים דמוניים. עד היום חלק גדול מהמחקרים

* קשרי טלפתיה ותחושות בין תאומים⁴⁶. (יבמות קיז, ב. שמות רבה ב, ז)

לוטים בערפל מכוון, ויש הטוענים כי ממשלת בריה"מ נעזרה רבות באנשים בעלי כוחות כאלו גם לצורך מדיניות רגילה כולל בענייני יריבויות בין מדינות!

מבחינת רבים לחקר הטלפתיה נעשו בעזרת ניחוש מראה של קלף מסוים שנבחר ע"י מי שערך את הניסוי. החוקר סמואל טואל, שבדק אנשי טלפתיה רבים, החליט באחת ההזדמנויות לבדוק את האנשים בקלפים חדשים, ולא בחפיסת קלפים רגילה. הוא עיצב בעצמו את הקלפים, וזאת כדי שהסיכוי לניחוש מקרי של הציור שעל הקלף ישאף לאפס. תדהמתו היתה רבה מאוד, כאשר גילה שאדם בשם בוייל שקלטון, הצליח לנחש ב-30% מהמקרים את צורת הקלף החדשה!

46 ישנן עדויות רבות על מקרים של מחלות, שהתרחשו בו בזמן אצל תאומים. לדוגמא: במאי '96 נפטרו וויליאם וג'ון בלומפילד, זוג תאומים אוסטרלים בני 61, מהתקף לב. השניים התמוטטו בהפרש של דקות ספורות זה מזה; ביוני '93 התעלף איכר אוסטרלי בעקבות אוטם שריר הלב. בשעה שנותת התעלף תאומו הזוהר, אחרי שלקה אף הוא באוטם שריר הלב...

בראיון לתקשורת על נושא הטלפתיה, התראיין יאיר דורי וסיפר על שני מקרים מדהימים של טלפתיה בינו ובין אחיו התאום. באחד מהם, היה זה ב-30 במאי 1970, כאשר שירת בצבא כסמל צנחנים ונקלע עם צוותו למארב מצרי באזור תעלת סואץ. 15 חיילים נהרגו באותה התקפה. דורי נותר בחיים, אך נפצע בצורה אנושה. הוא איבד את ידו הימנית, כל גופו התמלא רסיסים והוא נלקח בשבי. כשזה קרה, אחיו התאום דניאל ישן בביתו שבבואנוס איירס. בחלומו הופיע אחיו, יאיר, כשהוא פצוע וחבוש בכל גופו. כשקם למחרת בבוקר סיפר על כך לחבריו ואמר להם, כי יש לו תחושה שידבר מה נורא קרה לאחיו.

וסיפור נוסף, לאחר ששב יאיר מהשבי, וגם אחיו עלה לישראל. היה זה בשנת '72.

נוכר יאיר: "מקרה נוסף התרחש מספר חדשים לאחר שהתחתנתי. גרתי או בקרית הרצוג בבני ברק. אחי גר בקרבת מקום. באותו ערב קמתי ובלי כל סיבה יצאתי מהבית. אשתי לא הבינה לאן אני הולך, משום שבדרך כלל אני אדם מחושב ומתוכנן. בלי לדעת מדוע נכנסתי לרכב. הרגשתי שאני חייב לחפש את דניאל. התחלתי לנסוע לכיוון תל אביב למרות, שכאמור, דניאל גר או לא רחוק ממני. תוך כדי נהיגה שאלתי את עצמי מה אני עושה, אבל לא היתה לי תשובה. בשלב מסוים תפסתי את עצמי וחזרתי הביתה. למחרת נפגשתי עם אחי. הוא היה חבול כולו. כששאלתי אותו מה קרה, הוא סיפר לי שבערב הקודם הוא הסתובב ברחוב הירקון בתל אביב. שני בריונים שראו אותו התנפלו עליו והיכו אותו. כששאלתי אותו באיזו שעה זה קרה, הוא ענה לי שזה קרה בשמונה בערב. נדהמתי. בדיוק באותה שעה קמתי ויצאתי לחפש אותו".

התאומים ר. ומ. רייזל העידו על קשר טלפתי יוצא דופן. שניהם שברו את רגלם הימנית בדיוק באותו הזמן. שני האחים אינם גרים בשכונת ר. גר בחיפה, ומ. בהוד השרון. למרות המרחק בין בתיהם, סיפרו האחים שקיימת ביניהם קרבה גדולה בכל הקשור לתחושות פיזיות ולרגשות. יכשאוחד מרגיש לא טוב או כך גם השני, ולהפך. בגלל שאנו לא מתראים כל יום, הרבה פעמים מתברר לנו בדיעבד, שכאשר אחד מאיתנו חש ברע, השני חש בדיוק אותו דבר ממש באותו הזמן, אומר ר. באחד המקרים הזדמנו שני האחים לאירוע רב משתתפים בלא שידעו האחד מהשני. אולם אחד מהם הרגיש בוודאות את אחיו הנמצא באולם, והוא החל לחפש אותו עד שמצאו.

דבר דומה אירע גם לתאומים א. וג. ברומר. לפני מספר שנים שבר א. את רגלו הימנית. באותה שעה

הרגיש אחיו כאבים עזים באותה רגל.

תאומים זהים רבים מספרים על מחשבות זהות שחולפות במוחותיהם פעמים רבות מאד, באופן שאינו מותר מקום להסברים טבעיים. כך גם על הכנת מאכלים מסויימים בדיוק באותו יום ובאותה שעה. לבישת בגדים דומים, וכדומה.

פרופ' דונאלד קית, בעצמו אחד מווג תאומים, חקר את הנושא. בראיון לשבועון "ניוויק" הוא מוכיח, כי מדובר ביותר מאשר צירוף מקרים. לדבריו, הוא עצמו מסוגל להתרכו ולגרום לאחיו להתקשר אליו. לבנדה ריצמונד, ילידת אילנוי, סיפרה בראיון שכאשר לאחותה לבונה אירעה תאונה, היא חשה בכך. לדבריה, היא ראתה במוחה תמונה ברורה של ההתרחשות "כמו על מסך". לבנדה אף ידעה להוביל את אביה למקום התאונה. השתיים, אגב, נשואות לשני תאומים. אלוון, בעלה של לבנה, נעלם באזור האוקיינוס השקט, כאשר שירת כחייל במלחמת העולם השנייה. אחיו, ארתור, הסתובב כספרוריי תקופה ארוכה. יום אחד חש ארתור שמחה גדולה ולפתע ידע שאחיו נמצא בדרכו הביתה, וכך היה.

ועוד סיפור: סטלה, נערה ממדינת אינדיאנה שבארצות הברית, צרבה פעם את ידה במהלך גיהוץ. באותו רגע השתלטה עליה תחושת חרדה ולאחריה סחרחרות ובחילה. מבלי לדעת מדוע, יצאה את הבית והחלה ללכת לכיוון היריד שנפתח בעירה. לאחר מכן סיפרה, שחשה שמהו לא מוסבר מושך אותה לאזור. כשהגיעה ליריד, גילתה שהגלגל הענק נתקע. אחותה התאומה, דלה, היתה בקרון העליון שהתנדנד. כשדלה חולצה, היא נופה באחותה על כך שלא נהרה ונכוותה, ואת בטרם הספיקה האחות לספר לה על כך...

להבדיל מהמדע המודרני. שרק בעת האחרונה החל לגלות את הטלפתיה, אנחנו לא מתפלאים על עצם הכוחות הללו. להבדיל אלף אלפי הבדלות, לגדולי ישראל בכל הדורות היה כח אלוקי של ראייה למרחק והיו גדולי ישראל שהדבר היה ראוי ומורגש בסביבתם באופן חושי לגמרי. מאות מאמרים בחו"ל מדברים על רוח הקודש.

אבל גם אז, הכירו שגם הכל יכולים לחוות תחושות שמעל לטבע הרגיל. אולי עוד יותר מהיום. הגמרא מספרת (עי' בבא בתרא ט"ז:) על קשרים טלפתיים מופלאים שהיו לחבורתו של איוב, כאשר ידעו להרגיש אם אחד מהם סובל או מצוי בצרה.

אודות התחושה של תאומים מצינו בחו"ל: "מה התאומים הללו אם חשש אחד בראשו חברו מרגיש" (יבמות קי"ז: וכן שמ"ר ב' ז')

נציין עוד כי אחד החלומות שמתקיימים, כלומר שיש בהן ממש, הוא "חלום שחלם לו חבירו" (ברכות נה:)- דבר זה מראה גם על הקשר הרוחני בין איש לרעהו.

במסכת מגילה דף ג', מופיעים דברי חז"ל, "וכי מאחר דלא חוו טעמא איבעיתו? אע"ג דאינהו לא חוו מולייהו מיהא חז"ל! כלומר שיתכן מצב שבו לאדם יש תחושה מפאת מולו. יתכן שזו הסיבה לחלק ממקרי הטלפתיה בין אנשים, שכן אפשר שיש קשר בין ה"מולות" של האנשים הקרובים זה לזה, כמו קרובי משפחה ובפרט תאומים.

ואת ועוד: חז"ל לימדונו כי המחשבה אינה סתם דמיון בעלמא אלא דבר מוחשי העושה פירות, כגון לעניני קדושה או טומאה חלילה, כידוע לאין ספור. ממילא מובן הכח שיש למחשבה להלך מאות אלפי קילומטרים עד שמי שמתאים לכך מרגיש את המחשבה הזו.

קטנים אנו מלהבין את המסרים החולפים בחלל עולמנו ונקלטים בידי מי שקולט אותם. כשם שאין אנו מתיימרים לשמוע את בתי הקול היוצאת מהר חורב מדי יום ביומו, כך להבדיל אלף אלפי הבדלות אין אנו

- * ששה דברים נאמרו בשירים. שלשה כמלאכי השרת, ושלושה כבני אדם. (חגיגה טז, א. זוהר ג, רעז. ובאבות דרבי נתן מוסיף: אף הופכין פניהם לכל דמות שירצו) מי שיש לו שני ראשים וכו'. (מנחות לו, א)
- * רבי מאיר היה בקי בחכמת ניתוח אופי האדם על פי שמו הפרטי. (יומא פג, ב)
- * זכרון הלימוד: ברית כרותה היא, הלומד מתוך הספר לא במהרה הוא משכת. (ירושלמי ברכות פרק ה, א) וכן: לימוד בקול רם מועיל לזכרון. (ערובין נג, ב)
- * הוראות לאיכות הסביבה, ועוד מענפי האקולוגיה. (בבא בתרא פרק, וסוף פרק ג)
- * בשעה שמכניסין אדם לדין (לאחר פטירתו) אומרים לו: קבעת עיתים לתורה? (שבת לא, א)
- * מעשה (מתורגם מארמית): ריש גלותא היה עשיר גדול ומקורב למלכות. הטיל עליו המלך מס שיתן לו חיטים מלא חדר של ארבעים אמה על ארבעים אמה. מס זה שהיה שלא כדין היה כבד מנשוא. הלך והתייעץ עם... רב הונא. אמר לו הרב: לך ותפייס את המלך שיסכים שתתן עכשיו חדר של עשרים אמה על עשרים אמה מלא חיטים, ולאחר זמן חדר נוסף של עשרים אמה על עשרים אמה מלא חיטים. ואתה מרויח החצי... [כי שטח המרובע נמדד על ידי הכפלת ארכו ברחבו. והרי $40 \times 40 = 1600$ ואילו $20 \times 20 + 20 \times 20 = 800$] (ירושלמי סוטה פרק ה, ג)
- * כל ששה לאתר הלידה, שלשים יום באדם, ושמונה ימים בבהמה, אינו נפל. (שבת קלה, ב)
- * הכריש נדחה מאד מריח חומץ. כך ניתן להניסו מסביבות טובע או ספינה. (בבא בתרא עד, א)

עם הסיום, הגני מוצא חובה לנפשי לגלות דעתי כי השימוש שנעשה בחוברת זו, במידע המדעי שבתורה שבכתב ושבעל-פה, לא נעשה אלא מתוך מרחק ירידת הדורות בזמננו למצב שבו חילת המדע מרומפת את מקום המצאותה - גם כאשר היא נמצאת במקום אשר במחוזות מחסם הוא מפנה לאין ערוך. ואכן, המטפן עצמו באהלה של תורה - חיכלי השיבויות הקדושות, ומעמיק חקר בפרד"ס דבריה, נוכח לראות בחוש כי אין המדע על כל פארותיו, אלא גרידו אבק דק העומד נכלם לעומתה.

מסוגלים להבחין בקולו של אילן שנקצץ, שהולך ימסוף העולם ועד סופו. אך כאמור בתחילת דברינו חשוב לשים לב גם לגילויים הפחותים, ולו כדי שנרכיז ראש ונדע כי עדיין אין אנו יודעים כמעט כלום על מורכבותו של העולם, ופלא הפלאים של קשירת חומר ברוח. אך זאת יודעים אנו בודאות: העולם הגשמי הגדול והנפלא הנראה לעינינו אינו אלא דל וחיוור לעומת העולם הרוחני שבתוכו ומחוצה לו. והבורא הגדול אשר חולל את הכל התכוין למטרה מוגדרת. יזעתה ישראל, מה ה' אלהיך שואל מעימך? כי אם ליראה את ה' אלהיך, ללכת בכל דרכיו, ולאהבה אותו. ולעבוד את ה' אלהיך בכל לבבך, ובכל נפשך. לשמור את מצוות ה' ואת חוקותיו אשר אנכי מצוך היום, לטוב לך. (דברים יב-יג)

אח יקר!

רצונך להרגיש מעט את קטנותינו
ואפסותינו לעומת הבורא יתברך!

הבה נתבונן.

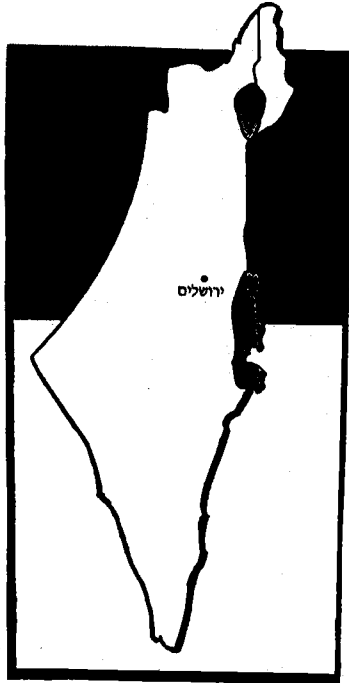
הנה כל אחד מאיתנו; אתה, הוא, אני.

מה אנו, ומה גודלינו ביחס
לעיר שלימה: הנה מפה חלקית
של העיר ירושלים. נסה נא לסמן
את עצמך בתוכה. בלתי אפשרי!
שהרי נקודה במפה = בנין רחב
מידות.

ומה גודלה של כל ירושלים ביחס לארץ ישראל? הנה מפת ישראל,
 כיצד מסומנת ירושלים?

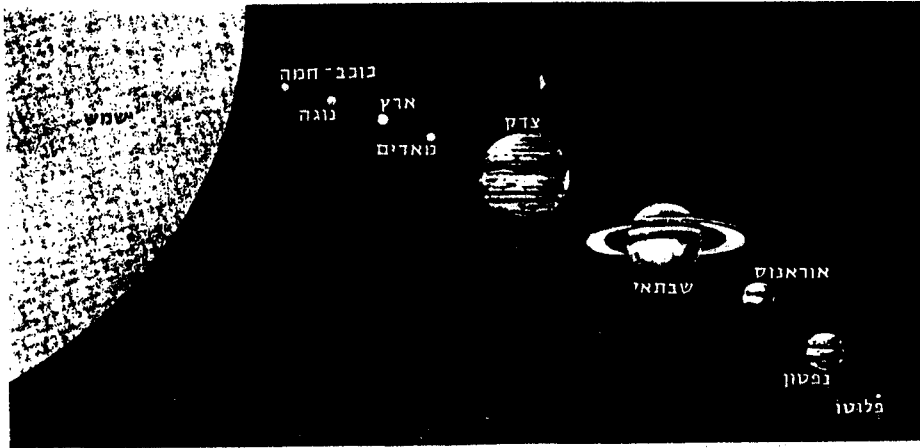

אכן, אנו קטנים מאד ביחס
 לכל הארץ. ממש כלום.

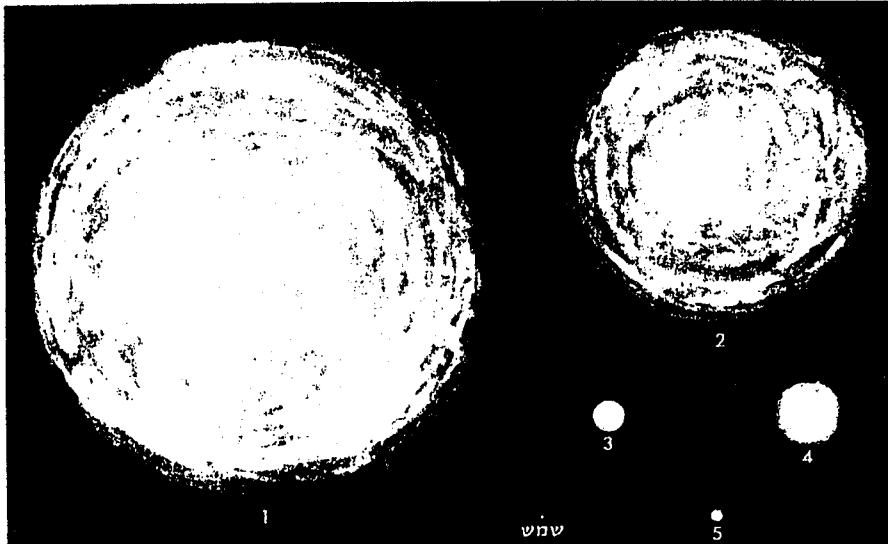
כשנחפש את ישראל בתמונת כדור הארץ, כמעט... נודקק לזכוכית מגדלת.

והנה כדור הארץ ביחס לשמש, שאף היא, בל נשכח, בסך הכל בריאה שנבראה על ידי האלקים.

עתה נתבונן בתמונה זו. היכן השמש? זו הגדולה? לא! הבינונית?? גם לא!! חפש שוב. (תמונה זו והתמונה הקודמת לקוחות מתוך האנציקלופדיה העברית כרך כ, עמ' 643 ועמ' 666)

ענקים ועל-ענקים בהשוואה לשמש
 1. α בענון (Auriga), קטרו כ-3/2 מיליארד ק"מ; 2. β בפאסוס; 3. קאפלה [העור'] α בענון; 4. ארקטורוס α ברוטה הסוורים (Bootes); 5. γ בברנור (Cygnus). קוטר השמש - 1.4 מיליון ק"מ

ואין כל זה, אלא פסיק קטן מכללות
 הבריאה. וכי יש לנו תפיסה, או מעט
 הבנה, בגדולת הבורא יתברך??
 "וְאֵל בְּיַד מִי וְאֵשׁוּהָ?? יֵאמֹר
 קְדוֹשׁ" (כך יאמר האל הקדוש).
 שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם, וּרְאוּ, בְּיַד
 אֱלֹהִים! הַמוֹעֵצָה בְּמִסְפָּר עֲבָאֵם, לְכֻלְכֶם
 בְּשֵׁם יְקָרָא. " (ישעיה מ, כו)
 ומעתה, האם יעז אי מי מאיתנו להמרות
 את פי הבורא יתברך?? הן כלימה שאין
 כדוגמתה תכסה פניו!! ומצד האמת, מה
 ה... המגיע לו??
 "הַשְׂבִּימִים מִסְפָּרִים כְּכֹד אֵל!
 וּבְמַעֲשֵׂה יָדָיו - מַגִּיד הַרְקִיעַ!"
 (תהילים יט, ב-ד)

צפונות בתורה

תוכן

- 145 פתיחה: הצופן התורני במבט מדעי
- 154 פרק א: הצפנות שונות בדילוגי אותיות
על הצומח בתורה - עמ' 154 / ה"אידס" וגורמיו - עמ' 156 / סכרת ואינסולין -
עמ' 158 / קוד ותגליתו - עמ' 159 / חנוכה - עמ' 160.
- 161 פרק ב: מאורעות בהצפנה
השוואה - עמ' 161 / משפטי נירנברג - עמ' 164 / מלחמת יום הכפורים - עמ' 168 /
מלחמת המפרץ - עמ' 169 / רצח רבין - עמ' 170 / עיונים לפרק מאורעות בהצפנה
- עמ' 172.
- 175 פרק ג: אישים ודמויות מעם ישראל, בהצפנה
דוד המלך (ויחוסו עד בועז ורות) - עמ' 175 / אליהו - עמ' 176 / אסתר המלכה -
עמ' 176 / רבי עקיבא - עמ' 177 / רש"י - עמ' 179 / הרמב"ם - עמ' 179 / הגאון
מוילנא - עמ' 181 / החפץ חיים - עמ' 183.
- 185 פרק ד: אישים ודמויות מאומות העולם, בהצפנה
איוב - עמ' 185 / בלעם ובעור אביו - עמ' 186 / יש"ו ואע"פ שבמקורו יהודי, הוצג
ברשימה זו מסיבות מובנות) - עמ' 187 / היטלר - עמ' 188.
- 189 פרק ה: תוספת ביאור בהצפנה
רחל מתה - עמ' 189 / ברית המילה, תקון או קלקול? - עמ' 190 / פרידה לשם
שלום - עמ' 190 / מטרת הצלת לוט - עמ' 191 / בתו של אברהם - עמ' 191 / מי
היה המתורגמן? - עמ' 193 / מדוע מתו בני אהרן? - עמ' 194 / מרכיבי התורה -
עמ' 194 / כמה זמן יהיה הרעש? - עמ' 196.
- 197 פרק ו: מצוות התורה שבעל-פה, בהצפנה
הכשרת הכבוד - עמ' 197 / מקוה - עמ' 198 / על המתגייר לימול - עמ' 199 / פירות
דמאי לעניים - עמ' 199 / הונאת ממון - עמ' 200 / עוף בדלת - עמ' 200 / התפילין
והקרב - עמ' 201 / תפילה בצבור - עמ' 202 / התכלת מופק מהחילזון - עמ' 202.
- 204 פרק ז: המדע של לשון-הקדש
המדע של האותיות - עמ' 204 / המדע של המילים - עמ' 206.

התודה וברכה לאנשי המחקר ולמחברים אשר אדיבותם ועזרתם איפשרו הוצאת חיבור זה לאור. תודה מיוחדת לפרופ' אליה ריפס מן המכון למתמטיקה באוניברסיטה העברית, אשר לא חס על זמנו, ובצניעות האופינית לו סייע בחפץ לב ככל שהתבקש. כן יעמדו על הברכה הרב מרדכי ארן, מחבר "נפלאות מתורתך" על צופן ראשי וסופי התיבות שבתורה. ד"ר משה כץ, מחבר "באותיותיה ניתנה תורה" על הצופן שבתורה. הפיסיקאי דורון ויצטום, מחבר "המימד הנוסף" על צופן דילוגי האותיות שבתורה, וד"ר אלכס רוטנברג.

למעונין, מוגשת בזה רשימה חלקית של אנשי מדע אשר חקרו את הצופן שבתורה מנקודת מבט מדעית. חלק מדבריהם מובא בחיבור זה.

פרופסור אליה ריפס. האוניברסיטה העברית.
פרופסור דניאל מיכלסון. האוניברסיטה העברית.
פרופסור י. פיאטצקי-שפירו. אוניברסיטת ייל.
פרופסור דיוויד קאז'דן. אוניברסיטת הארוורד.
פרופסור ד. כשדן. אוניברסיטת הארוורד.
פרופסור י. ברנשטיין. אוניברסיטת הארוורד.
פרופסור רוברט קאס. עורך הסטטיסטיקל סינס.
פרופסור י. ת. תדאי. הטכניון.
ד"ר אלכס רוטנברג. האוניברסיטה העברית.
ד"ר משה כץ. מחבר "באותיותיה ניתנה תורה".
ד"ר מנחם וינר. הטכניון.
הפיסיקאי דורון ויצטום. מחבר "המימד הנוסף".
רוברט ג' אומן. חבר באקדמיה למדעים של ארה"ב.
הרולד גאנס. מפענח צפנים בכיר בפנטגון.

והרי רשימה חלקית של ספרים ומאמרים בנושא הצופן שבתורה.

"תורת חמד" מאת הרב מ. ד. וייסמנדל.
"המימד הנוסף" מאת ד. ויצטום.
"באותיותיה ניתנה תורה" מאת ד"ר מ. כץ.
"צפונות במסורת ישראל" מאת ט. וכסלר.
"רמז בפרדס ושפות נסתרות בתורה" מאת ש. יניב.
"נפלאות מתורתך" מאת הרב מ. ארן.
"הצופן התנכ"י" מאת מ. דרוזנין.
"ניצוצות" ניסן תשמ"ה עמ' 15-4.

codes in the Torah, B'or Ha'Torah 6, 1987

פתיחה

הצופן התורני במבט מדעי

אחת מן התופעות המפליאות והמפעימות המתגלות בספר התורה, זוהי התופעה אשר גילוייה הולך ומתפשט בעידן המודרני באמצעות המחשב, ומכונה אצל אנשי המדע בשם "הצופן שבתורה".

במסגרת תופעה זו, אשר אגב יש להדגיש כבר כאן כי אין לתופעה זו אח וריע בכל הספרות העולמית (!), מוצפנים בפסוקי התורה על פי קודים מוגדרים (שיוסברו בהמשך) אין ספור אירועים עולמיים הרי-גורל, ותאריך התרחשותם, וכן שמותיהם של אישים היסטוריים, תאריכי לידתם ופטירתם, מפעליהם המרכזיים, מאורעות חייהם, ועוד. כאשר קיים קשר ישיר בין הנאמר בטקסט התנ"כי לבין המאורע המוצפן בו.

כך לדוגמא מופיעה בהצפנה המלה "השואה" בפרשה העוסקת בפורענות איומה (ראה על כך בעמ' 19) וכן המילים "גרמניה", "היטלר", "אייכמן", "אשוויץ", ועוד. המילים "הרוצח אשר ירצח" חותכות את המילים "יצחק רבין" (עמ' 27), ואפילו כל שמותיהם של הצמחים המוזכרים בתורה מופיעים בהצפנה בפרשה העוסקת בגן עדן! (עמ' 10-11). [אחד מידידי, החוקר זמן רב את הצופן שבתורה, מבקר מידי פעם בביתי ובהתרגשות רבה החוזרת על עצמה מציג בפני מימצאים נפלאים של מאורעות חשובים שהתרחשו באותו שבוע והם מופיעים על כל פרטיהם מוצפנים בתורה מתוך הקשר מדהים עם האמור בטקסט התורני. יש לציין כי קיימים מבחנים ברורים ונוקשים לחיפוש מימצאים ולא כל תגלית היא בגדר מימצא. תמצית המבחנים יובאו להלן וראה בהרחבה בספר "המימד הנוסף" מאת דורון ויצטום].

עוד התברר, שכאשר מתגלה ביטוי מסויים בהצפנה, כגון שם אדם או מאורע, הרי בהכרח יתגלו סביבו נתונים רבים נוספים הקשורים בו קשר ישיר, כאשר הם מופיעים בדילוג מזערי (-הופעה בדילוג אותיות מינימלי).

לשם הבהרת השיטה וערכה מבחינה מדעית-הסתברותית, נצטט מדבריו של ד"ר משה כץ בספרו "באותיותיה נתנה תורה" (עמ' 152) אודות מחקריהם של הפיסיקאי דורון ויצטום והמתמטיקאי הנודע פרופ' אליה ריפס מן המכון למתמטיקה באוניברסיטה העברית:

"כבסיס לחקירה שימשה הנחת יסוד כי כאשר אותיות ספר בראשית משובצות כמחרוזת, בלוח שרוחבו (דהיינו מספר האותיות בשורה) נקבע בהתייחס לערך "הדילוג המזערי" בו נחשף ביטוי מסוים, הרי מושגים הקשורים רעיונית לביטוי זה יופיעו בדילוג מזערי בסמוך אליו. נקבעה שיטת מדידה המעניקה ערך מספרי המייצג את מדת הסמיכות. ככל שהביטויים היו בעלי דילוגים קטנים הקרובים לדילוג המזערי וככל שהיו מכונסים יותר, הרי זכה המפגש בערך מספרי גבוה יותר.

לאור הנחות אלה הכינו החוקרים רשימה של זוגות ביטויים הקשורים ביניהם, ובדקו אם קיימים ביניהם מפגשים מוצלחים. רשימה זו של צמדי ביטויים הורכבה משמו של אדם או כינויו ומתאריך לידתו או פטירתו של אותו אדם. החוקרים ביקשו לבדוק האם השם והתאריך אכן יימצאו סמוכים. (הרשימה הכילה 34 צמדי ביטויים והוכנה בהסתמך על "האנציקלופדיה לתולדות גדולי ישראל"). אחת הדמויות הבולטות ברשימה היא ללא ספק, זו של "הגאון מוילנא", שהיה מגדולי ענקי הרוח שקמו לעם ישראל. תחילה הוטל על המחשב לסרוק את ספר בראשית ולגלות היכן מופיע הביטוי "הגאון" בדילוג מזערי. המחשב ביצע את המטלה במהירות ומצא את הביטוי בפרשת "מקץ" (בראשית מב, יא-יב) בדילוג של 11 אותיות. בשלב הבא הוטל על המחשב לסרוק ולגלות היכן מופיע הביטוי "מוילנא". ומה רבה היתה התדהמה כאשר ביטוי זה נמצא בדילוג המזערי החל מהאות הצמודה לביטוי הקודם:

המשימה הבאה היתה לבדוק אם והיכן מופיע תאריך לידתו של הגאון מוילנא, ט"ו ניסן. התברר שהתאריך ט"ו ניסן מצוי בסמיכות לביטוי "הגאון מוילנא" דלעיל!

בשלב הבא חיפש המחשב את תאריך פטירתו של הגאון, י"ט תשרי. והנה גם הביטוי י"ט תשרי נמצא בדילוג המזערי בסמוך לקודמיו!

בדרך דומה נבדקו כל 34 צמדי הביטויים שהיו ברשימה. חושב ערכו המספרי של כל מפגש ומפגש. הממצאים הראו כי הסיכוי להתרחשותם של מפגשים כאלו במקרה היא בסדר גודל של 10⁻¹⁷!!!

בבדיקות נוספות בוצע "מחקר השוואתי" בו עומת ספר בראשית כנגד טקסטים אחרים הדומים לו באורכם (א. מסה מאת שלום רוזנברג. ב. טקסט שיצר המחשב תוך ערבוב אקראי של אותיות ספר בראשית. ג. בראשית שומרוני). השוואות אלו הבלו את העובדה כי התופעה של מפגשי ביטויים בדילוג אותיות שנחשפה בספר בראשית, איננה קיימת כלל בטקסטים אחרים! (וראה עוד בהרחבה אודות בדיקות אלו ואחרות בספר "המימד הנוסף" עמ' 95 והלאה, ובספר "הצופן התנכ"י עמ' 27).

זמן רב לאחר שכתב ד"ר משה כץ את הדברים הנ"ל בספרו, הוגשו המימצאים למפענח צפנים בכיר בפנטגון, **הרולד גאנס**. גאנס היה בטוח שהוא יוכל להוכיח שהצופן אינו קיים. ומשבדק את המימצאים הקיימים והופתע מהתוצאה, החליט לחפש מידע חדש לגמרי סביב אותם המימצאים שהחוקרים הישראלים גילו. "אם זה נכון", אמר גאנס, "חשבתי שגם **הערים** שבהן האנשים הללו נולדו צריכות להיות מוצפנות". שעות רבות השקיע גאנס בבדיקה, והתוצאות הפכו אותו למאמין. "צמרמורת חלפה בגבי", נזכר גאנס, "**גם הערים תאמו את שמות גדולי התורה** בצופן התנכ"י". והוא מסכם: "**באתי להפריך את הצופן**, ובסופו של דבר **הוכחתי אותו**". ("הצופן התנכ"י עמ' 28. עיין שם בהרחבה).

ואכן, עם התרחבות המחקר וריבוי התגליות ופרסומן בקרב אנשי המחקר ברחבי העולם, הפכה תגלית זו אצל הקהילה המדעית פלא של ממש מבחינה הסתברותית.

נצטט לדוגמא את דבריו של אחד המתמטיקאים המפורסמים ביותר בעולם, **דוברט ג' אומן**, חבר באקדמיה למדעים של ארה"ב, לאחר שבדק ביסודיות האופיינית לו את המחקרים שהונחו לפניו:

"מבחינה סטטיסטית זהו הרבה מעבר לנדרש בדרך כלל. אמות המידה המחמירות ביותר שהוחלו אי פעם הן בין 1 ל-1000. התוצאות של ריפס (פרופ' אליה ריפס העומד בראש החוקרים את הצופן שבתורה) משמעותיות לפחות ברמה של 1 ל-100,000. פשוט לא רואים תוצאות כאלה בניסויים מדעיים רגילים. הצופן התנכ"י הוא פשוט עובדה".

מעניין לציין, שמלבד עם ישראל אשר ידע הרבה לפני עידן המחשב, את עובדת הימצאותם של קודים והצפנות בתורה, (אגב, הם גם הכירו מתוך קבלתם איש מפי איש עד דור מקבלי התורה - את הצורות השונות הנוספות של ההצפנות ואת דרך פענוחם, וכדלהלן.) היה גם איש מדע גדול, מגדולי המדענים של כל הזמנים, אשר בכך

הגיונו העמוק הגיע למסקנה ברורה והחלטית כי יש בתנ"ך צופן נסתר המגלה את העתיד. הלא הוא המדען הידוע סר איזק ניוטון.

הביוגרף של ניוטון, ג'ון מיינארד קיינס, סיפר, שכאשר התמנה (קיינס) לראש מכללה באוניברסיטת קיימברידג', הוא גילה את הניירות שארז ניוטון ב-1696 כשפרש מכהונתו. לתדהמתו התברר שחלק גדול מכתב ידו של ניוטון עסק באמור בתנ"ך, כאשר מתוך הדברים מתגלה שהפיזיקאי הגדול האמין בבטחון גמור שבתוך התנ"ך מסתתרת נבואה על ההיסטוריה האנושית. בספרו אומר קיינס ש"ניוטון היה בטוח שהתנ"ך הוא קריפטוגרמה שהתקין הכל יכול, והוא רצה לקרוא את חידת האלוהות, חידת אירועי העבר והעתיד שנגזרו מראש בידי אלהים".¹ ניוטון חיפש את הצופן שבתורה עד יום מותו, אך לא היה לו מחשב... (אגב, האמת היא שגם אילו היה מחשב בזמן ניוטון, הוא לא היה מגלה שום מימצא בשום שפה, מלבד בשפתה המקורית של התורה - לשון הקדש).

חכמי תורת ישראל לא היו זקוקים למחשב כדי לדעת שבתורה קיימים רבדים של צפנים. הם קיבלו ומסרו זאת מדור לדור מאז דור מקבלי התורה. יותר מכך, אנשי המדע בעידן המחשב גילו רק צורת קידוד (מלשון קוד) אחת המופיעה בתורה, והיא מכונה בשם "דילוגי אותיות". בעוד שחכמי תורת ישראל מכירים ויודעים בנוסף לכך גם צורות קידוד רבות נוספות בתורה, כגון: "צרופי אותיות", "ראשי תיבות", "סופי תיבות", "גימטריות", "אות זעירא", "אות רבתי", "קרי וכתבי", "כתיב מלא", "כתיב חסר", ועוד. (יעוין ב"פרדס רימונים" להרמ"ק, שער הצירוף דף סח, ג). [עיקר דברי מבוא זה אמנם מוקדשים לצופן "דילוגי האותיות", וזאת מפאת מורכבותו, ומשום ההתפעלות הרבה שעורר צופן זה לאחרונה בקרב אנשי המדע בעולם. אולם בפרקים שלפנינו יובאו דוגמאות (ונדגיש שאינם אלא דוגמאות מתוך אין-ספור מימצאים שהתגלו. ואף אותם שהתגלו, ברור לכל חוקר מעמיק שאינם אלא חלק מאין-סוף המימצאים הקיימים בתורה) גם מסוגי ההצפנות הנוספות שבתורה].

לאור התגליות החדשות של אנשי המחקר המודרני בתחום ההצפנות שבתורה, באמצעות המחשב, מעניין לקרוא בספר "קול התורה" (פרק ג' אות ו')

(1) יש להדגיש שבלא מעט פרטים מתוך תחומים שונים אשר ניוטון היה סבור שהם נכונים, התברר דוקא שהוא טעה. כוונת המובא כאן רק לציין דוגמא לעוצמת ההגיון הטמון ברעיון ההצפנות שבתורה (וכדלהלן). עד שאף ללא כל הוכחות לכך, היה אחד מגדולי המדענים של כל הזמנים בטוח בודאות גמורה שהן אכן קיימות.

בשם הגאון מוילנא כי הפסוק בישיעה (מ, ד) "כל גיא ינשא" מרמז ומלמד שבתקופת עקבתא דמשיחא (שכידוע דורינו שייך לתקופה זו. ראה בחיבורנו "לקט נבואות" עמ' 13) יתגלו לאנושות הצפונות ברובד הנסתר שבתורה(!).

המבקש להחכים עוד יגלה כי לא רק עתידות הסטוריות מוצפנות בטקסט התורני, אלא גם הסבר והרחבת האמור בפשטי הפסוקים מופיעים בהצפנה באותם הפסוקים של התורה שבכתב מתוך תיאום מדהים לביאורים אשר קבלנו בתורה שבעל-פה (ראה דוגמאות לכך מעמ' 45 והלאה).

זאת ועוד. כידוע בתורה שבכתב נכתבו תרי"ג המצוות כתרי"ג נושאים של הוראות כלליות אשר פרטי דיניהן נמסרו בתורה שבעל-פה (ראה על כך בהרחבה בחיבורינו "תשע תשובות ושאלה" עמ' 31). מפעים לגלות שכל פרטי הדינים של כל מצוה ומצוה מתרי"ג המצוות, מופיעים בהצפנה בתוך דברי הפרשה העוסקת באותה מצוה(!) (ראה דוגמאות לכך מעמ' 53 והלאה).

למעשה, קיימים נושאים נוספים, מדהימים בהיקפם, המופיעים גם הם בהצפנה בתורת ישראל. אך כדי שלא להשמע כיומרניים ובלתי מציאותיים בטרם עמדנו על הסבר מקור התופעה, נניח להם לעת עתה, ונעמוד תחילה על ההסבר.

בחיבורינו הקודמים: "לקט נבואות", ו"תורה ומדע", נוכחנו לראות משני היבטים שונים כי מתוך התורה מוכח בבירור גמור שלא יתכן כלל שהתורה נכתבה על ידי גורם אנושי. א. שהרי בתורה מופיעות התחייבויות עתידיות רבות וחזיוניים הסטוריים עתידיים רבים אשר התגשמו ומתגשמים בדיוק נמרץ עד לפרטי הפרטים. דבר שרק קורא הדורות מראש יכול ומסוגל לדעת ולהתחייב לאנושות על ההתגשמות המוחלטת של כל הנבואות שמסר. ב. בתורה מופיעות ידיעות מדעיות רבות אשר המדע המודרני גילה אותן רק עתה, כאשר אין שום אפשרות לגלותן ללא הכלים האלקטרוניים-טכנולוגיים חדישים שהמדע המודרני השתמש בהם כדי להגיע לאותן תגליות. לנו ידוע כי בורא היקום היודע ומכיר את כל מסתרי בריאתו, גילה בתורתו כל סוד טבע ומידע מדעי אשר נצרך לקיום מצוה מן המצוות.

מעתה רק טבעי ופשוט וברור הדבר, שספר זה אשר נוסח ונכתב על ידי בורא העולם, **לא יתכן כלל ולא יעלה על הדעת** שיהיה עשוי באותה רמה של ספר אשר הוא פרי הגיון בשר ודם.

ואכן, ספר תורת האלהים, נכתב בניסוח מפעים, המאפשר הבנה בארבע רמות שונות, הנבדלות לחלוטין זו מזו. (ושבות ומתמזגות יחד - אצל מי שזוכה לעסוק בכולן - להרמוניה נפלאה של תורה רבת גוונים המשלימים זה את זה). ואלו הן:
א. פשט - הבנת פשט הדברים הכתובים. **ב. רמז** - הסברים וביאורים עמוקים יותר, ועוד נתונים, שכולם כתובים בהצפנה. כגון: ראשי תיבות, סופי תיבות, צירופי אותיות, דילוגי אותיות וכו'. **ג. דרש** - גילוי מה שלא כתוב מתוך מה שכתוב על פי כללים קבועים. כגון: קל וחומר. שאם בדבר הקל נאמר בתורה כך, בחמור יותר לא כל שכן? וראה ב"ספרא" פרשת ויקרא: בשלש עשרה מדות [=כללים] התורה נדרשת. בקל וחומר, בגזרה שוה, וכו'. **ד. סוד** - תורת הקבלה, פנימיות התורה.

ראוי לציין, כי כל אחת מארבע רמות אלו המכונות בקצרה **פרד"ס** (פשט, רמז, דרש, סוד), עשויה רבדים רבדים של עומק לפנים עומק.

כך ניתן לראות ילד רך המתענג בלומדו את המסופר בתורה, ולעומתו תלמיד חכם מופלג, גאון בחכמה, המתפעל ומתרגש מן העומק הטמון **באותם פסוקים עצמם**.

לצורך הבנה אמיתית וברורה יותר של צופן "דילוגי האותיות", נציין את העובדה המוזכרת בדברי חז"ל, שהנוסח המקורי של ספר התורה כאשר היה כתוב אצל הבורא, **לפני מתן תורה**, היה אמנם כפי הנוסח שבידינו, **אך ללא רווח בין המילים אלא ברצף אותיות**. (לדוגמא, הפסוק הראשון היה כתוב כך: בראשיתבראאלהימאתהשמימואתהארצ)

והרי קטעים אחדים מתוך דברי הרמב"ן בפתיחת פירושו האדיר לתורה:

"עוד יש בידינו קבלה של אמת, כי כל התורה כולה שמותיו של הקדוש-ברוך-הוא. שהתיבות מתחלקות לשמות בענין אחר. כאילו תחשוב על דרך משל, כי פסוק "בראשית ברא" יתחלק לתיבות אחרות, כגון, "בראש יתברא". וכל התורה כן. (וזאת) מלבד צירופין וגימטריות של שמות".

"..התורה הכתובה באש שמורה על גבי אש לבנה, בענין (-באופן) הזה שהזכרנו היה. שהיתה בכתיבה רצופה בלי הפסק תיבות (-בלי רווח בין המילים). והיה אפשר קריאתה (-לקוראה) שתיקרא על דרך השמות (-של הקב"ה), ותיקרא על דרך קריאתינו (-כדרך שאנו קוראים) בענין התורה והמצוה. וניתנה למשה רבינו על דרך חילוק קריאת המצוות, ונמסר לו על-פה דרך קריאתה בשמות".

כלומר, את התורה במקורה, ניתן לראות ככתובה בצורת טבלת ענק של רצף אותיות אשר ניתן לקוראן בצורות קריאה רבות, וכפי הוראותיו והדרכתו של כותב התורה. כגון: מירווחים שונים היוצרים מילים שונות, דילוגי אותיות, (דילוגי אותיות, בטבלה שכל אחת משורותיה מכילה מספר אותיות לפי המספר המדולג, יוצר קריאה אנכית ברורה של המילה המתקבלת על ידי הדילוג. ראה דוגמא בהערה 2) ראשי תיבות, סופי תיבות וכו' וכו'. נהנה דוגמא להצפנה עמוקה מעט: אחת משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן היא: "גזירה שוה". כלומר כאשר ביקש כותב התורה לציין במצוה מסויימת פרט המופיע בפרשה אחרת, במקום לחזור ולציין כאן, כתב בשתי הפרשיות מילה מסויימת (בדרך כלל, נדירה) המופיעה בשתייהן, והיא משמשת כ"קוד" המעביר את הנתון הנמצא כאן, גם לפרשה האחרת. הרגיל בלימוד ה"תלמוד" מכיר דוגמאות נפלאות לכך.

יש להדגיש ולחזור ולהדגיש שצורות הקריאה ושאר סוגי ההצפנות אינן שרירותיות ואין רשות לבן-אנוש להמציא תבניות של צורת קריאה. הרשות נתונה רק לפענח את המוצפן על פי צורות הקריאה אשר קיבלנו מאת כותב התורה.

נציין עוד את האמור בתלמוד (שבת פח, ב) שהתורה היתה כתובה עוד **קודם בריאת**

י	ו	מ	ה	ש	ש	י
ו	י	כ	ל	ו	ה	ש
מ	י	מ	ו	ה	א	ך
צ	ו	כ	ל	צ	ב	א
מ	ו	י	כ	ל	א	ל

(2) בדוגמא זו מוצפן הקשר ההדוק שבין **ישראל** ל**שבת**. הטבלה המובאת כאן היא רצף אותיות של המילים הבאות העוסקות בסיום מלאכת הבריאה והשביתה בשבת: "...יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי וכו'" (בראשית א, לא). האותיות המסומנות הן כל אות שביעית. משום כך כל שורה בטבלה מכילה 7 אותיות. וואכן, שבת - היום השביעי).

נוסף שמכיון שהקשר כאן הוא משולש, **אלקים - ישראל - שבת**, גם שם ה' מוצפן כאן בראשי תיבות. יום הששי ויכלו השמים. **י-ה-ו-ה**.

העולם החומרי. כמוכן שאז צורת כתיבתה לא היתה גשמית, אלא רוחנית. **"אש שחורה על גבי (יריעת) אש לבנה"** (ראה על כך בהרחבה במדרש רבה דברים ג, יב) אגב נזכיר שבעולמינו החומרי, ספר התורה נכתב **בדין שחור על גבי קלף לבן.** (וראה בפירוש מהרז"ו על המדרש הנ"ל את ביאור הדברים על פי הסוד).

לאחר דברי הקדמה אלו, נוכל להרשות לעצמנו לצטט את דברי **הגאון מוילנא ז"ל** אודות הנמצא והצפון בתורה:

"...כי כל מה שהיה הוה ויהיה עד עולם, הכל כלול בתורה מ"בראשית" עד "לעיני כל ישראל". ולא הכללים בלבד, אלא אפילו פרטיו של כל מין ומין, ושל כל אדם בפרט, וכל מה שיארע לו מיום היולדו עד סופו, וכל גלגוליו וכל פרטיו ופרטי פרטיו. וכן של כל מין בהמה וחיה וכל בעל חי שבעולם, וכל עשב וצומח ודומם וכל פרטיהם ופרטי פרטיהם, בכל מין ומין ואישי המינים עד לעולם, ומה שיארע להם ולשרשם וכו'." (פירוש הגר"א

לספרא דצניעותא פרק ה) ³

דברים אלו, ניתן היה לכותבם ולפרסמם כאן רק לאחר הדגשת והוכחת העובדה החשובה ורבת המשמעות כי תורת ישראל **לא נכתבה על ידי גורם אנושי.** שכן רק עתה ייקל עלינו להבין כיצד יתכן שכל אדם, וכל פרט בבריאה, ללא יוצא מן הכלל(!), כולם מופיעים בהצפנה בספר התורה בן חמשת החומשים. כאשר לא רק שמו מופיע שם, אלא גם פרטי מאורעות חייו, ואחריתו. ומעתה, אדרבה! אילו לא היה הדבר כך, היה עלינו להתפלל: **היתכן שספר אשר נכתב על ידי בורא האדם והיקום כולו, יהיה כתוב כספר אנושי גרידא??**

ואכן, ככל שנתבונן ונעמיק במשמעות חייו ותכלית ביאתו לעולם, וככל שנתבונן ונעמיק במשמעות תורת האל ומטרת נתינתה לנו, כן נטיב להבין שכך ראוי ואף הכרחי שיהיה. שהרי ספר זה, מעצם היותו ספר הוראות הבורא לברואיו לשימוש נכון בבריאה - לשם מימוש מטרת ותכלית הבריאה, הרי הוא משמש כמקשר **התמידי** בין האלהים לבין כל אחד מברואיו **לנצח,** לשם מימוש

3) וראה עוד בתלמוד תענית ט, א. ובחי' הריטב"א ראש השנה טו, א. ובהקדמת הרמב"ן לפירושו על התורה.

תכלית בריאתו. ונמצא ספר התורה הזה **נשמת העולם ויושבויו**. כמה ברור ומתקבל כמובן מאליו, שהאל **הכל יכול** ירמוז ויצפין את כל אנשי ומאורעות העולם, וביאורי ופרטי המצוות, ומסתרי הטבע והבריאה, בתורתו.

בחיבור זה מוצגים לפני הקורא/ה היקר/ה מעט מן המעט מתוך הרובד השטחי הפשוט של **צפונות** התורה שבחלק **הרמז שבפרד"ס** התורה. הדוגמאות המובאות כאן הן ממגוון סוגי ההצפנות המופיעות בתורה, לשם היכרות כל שהיא עם מכלול סוגי ההצפנות המשלימות זו את זו ויוצרות יחד תמונה מושלמת של פסיפס מוצפן נפלא המורכב מכמה וכמה נושאים (כגון: אנושות, ביאור הכתוב בתורה, מדע על כל תחומיו וענפיו, פרטי כל מצוה מתרי"ג המצוות שבתורה, מאורעות הסטוריים, וכיו"שכל אחד מהם מורכב בשלימות מוחלטת מאין ספור פרטי מידע ומדע, אשר כל פרט מפרטיהם עולה ומתגלה כל אימת שמקומו מואר באור אחר ומזוית שונה, בבחינת שבעים פנים לתורה.

משום כך, אף על פי שיש המתפעל מצופן מסויים, ואין צופן אחר מרשימו באותה מידה, הובאו כאן - גם עבורו - דוגמאות מרוב ככל סוגי ההצפנות (הפשוטות) שבתורה.

כל אותן דוגמאות אשר הובאו בחיבור זה נבררו ונבחרו מתוך כמות אדירה של מימצאים נפלאים, כאשר בדרך כלל הקו המנחה של הבחירה הוא: **א**. הצפנות קצרות. **ב**. נושאי ההצפנה מוכרים וידועים לציבור הרחב. כללים אלו ננקטו כדי להקל על הקריאה השוטפת, וזאת על אף הפסד העוצמה המוקרנת מהצפנות מורכבות וכבדות יותר. אין ספק כי למשכיל האובייקטיבי די יהיה במוגש לפניו כאן, כדי להתעורר לקראת המסקנה הברורה כי **תורת ישראל, על-אנושית היא(!)**. ומתוך כך יתבונן באמור בספר התורה אודות אורח-החיים הנכון בעולם, **לטוב לנו**.

באיחולי קריאה פוריה

ז. כהן

פרק א'

הצפנות שונות, בדילוגי אותיות

על הצומח בתורה

סוג הצפנה: דילוגי אותיות

חיפוש מדויקדק אחר כל שמות הצמחים המוזכרים בתורה, יעלה רשימה נכבדה של 26 צמחים. כך היא תוצאת מחקר מקיף שערך יהודה פליקס. בספרו "חי וצומח בתורה". ואלה שמותיהם: (1 חיטה. 2 שעורה. 3 גפן. 4 תאנה. 5 רמון. 6 זית. 7 תמר. 8 שקד. 9 ערמון. 10 בטן. 11 לוז. 12 הדר. 13 סנה. 14 אלון. 15 אלה. 16 ארז. 17 אטר. 18 אשל. 19 ערבה. 20 קדה. 21 אהלים. 22 גפר. 23 שטה. 24 עבת. 25 ענב. 26 לבנה.

והנה, בפרשת הגן שאדם הראשון הונח בו לאחר שנברא, נאמר בתורה:

וַיִּטַע ה' אֱלֹהִים גֵּן בְּעֵדֶן. וַיְצַמְחוּ ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲרָצָה
כָּל עֵץ נֹזֶמֶד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמַאֲכָל. (בראשית ב,

(ח-ט)

לאור האמור בפסוק זה, שבגן עדן הוצמחו כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל, ומתוך הרחבת חז"ל במדרש (ילקוט שמעוני בראשית כ, ס) אודות צמחיית אותו גן נפלא שאדם הראשון זכה לשהות בתוכו זמן מה, התעוררו ד"ר משה כץ ופרופ' אליה דיפס, והורו למחשב לסרוק את אותיות התורה ולחפש שמות צמחים המוזכרים בתורה, וזאת על פי ספרו של יהודה פליקס הנ"ל.

למרבה הפליאה והתדהמה, התברר שלא רק שכל 26 שמות הצמחים המוזכרים בתורה הופיעו בהצפנה, הם גם הופיעו בהקשר מדהים. כולם, ללא יוצא מן הכלל – מופיעים בדילוג המיזערי בצפיפות בפרשה הקטנה, אשר נושאה הוא: גן עדן!!

- חטה 5
- גפן 18-
- △ ענב 6-
- ☆ ערמון 44
- עבת 3-
- ◡ תמר 5
- שטה 3-
- ◇ אטד 7
- ◡ ארוז 5-
- ☆ בטן 13
- תאנה 14
- ◡ ערבה 15-
- רמון 8
- ⊗ אהלים 6
- △ אשל 2
- ☆ אלון 17
- לבנה 85-
- ◡ קדה 7
- שקד 5
- אלה 2-
- △ סנה 9
- ☆ לוז 13-
- זית 3
- △ הדר 3-
- גפר 8
- ⌋ שעורה 157

ב
 א-ת-כל-פני הארמה: וייער יהוה אלהים את-הארץ עפר
 מן-הארמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי הארץ לנפח(ח):
 ח ויטע יהוה אלהים בבערן מקדש וישם שם את-הארץ אשר
 ט יער: ויצמח יהוה אלהים מן-הארמה כל-עץ נחמד למדאה
 י וטוב למאכל ועץ החיים במדוך הגן ועץ הדעת טובה ונהר
 יצא מערן להשקות את-הגן ושם יסד יהיה לארבעה
 יא ראשים: שם האחר פישון הוא הסבב את כל-ארץ החוילה
 יב אשר-שם הניח ערב גאון והאצטב שם הגדאח ואבן
 יג השום: ושם-הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל-ארץ
 יד כוש: ושם הנהר השלישי חזקל הוא ההלך קרמת אשר
 ט והנהר הרביעי הוא פרת: ויקח יהוה אלהים את-הארץ
 ט ויבחרהו בערן לעבדה ולשמותה ויצו יהוה אלהים את-הארץ
 י לאמור מכל עץ-הגן אכל תאכל: ומעץ הדעת טובה לא
 יח תאכל ממנו כי יבוא אכלך ממנו מות תמות: ויאמר יהוה
 ט אלהים לאיטוב לית האדם לברא אש עליו עב כנגדו: ויער
 יהוה אלהים מן-הארמה כל-חית השרה ואת כל-עוף השמים
 ויבא אל הארץ לראות מה-יקרא גן וכול אשר יקרא
 כ לו האדם נפש חיה הוא מו: ויקרא האדם שמות לכל-
 הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השרה ולאדם לא-מעא
 כא עוף כנגדו: ויפל יגוף אלהים ותרמס על-האדם ויישן
 כב ויקח אחת מצלעותיו ויסגר בשר תחתנה: ויבן יהוה אלהים
 את-הצלע אשר-לקח מן-הארם לאשה ובאה אל-הארם:
 כג ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת
 כד ויקרא אשה כי מאיש לקחה-זאת: על-כן יעזב איש את
 כה אביו ואת-אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד והם שניהם
 גא ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו: והנחש היה ערום מכל
 חית השרה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל-האשה אף
 ב כי-אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן: ותאמר האשה
 ג אל-הנחש מפרי עץ-הגן נאכל: ומפרי העץ אשר בתוך-הגן
 אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתו:

ה"אידס" – וגורמיו

אחת המחלות הנוראות ביותר בדור זה, היא מחלת ה"אידס". מחלה שבמהלכה חודר וירוס המכונה "היו" (HIV) אל הדם, והורס את מערכת החיסון שלו.

מחלה חדשה זו, שלא היתה קיימת בדורות הקודמים, כרוכה כידוע בהשחתת האדם את דרכו. (אגב, המתבונן במבט תורני מבין מיד, כי כדרך ההנהגה העליונה תמיד - שכאשר אנו איננו נוהרים במצוותיו בדרך נעימה, נאלצים אנו לשומרם בדרך בלתי נעימה - כן הדבר הזה. בדור שבו המתירנות פשטה, שלחה ההנהגה העליונה גורם נוראי מרתיע אשר יאלץ את בלימת המגמה המושחתת). כן ידוע שנגיף ה"אידס" הועבר לאדם מהקופים.

האם יתכן ששם המחלה (-אידס), ומחוללה (-וידוס), ושם הוידוס (היו - HIV), ומקום הפגיעה - (-בדם), ותוצאות המחלה (-מות), ומקור המחלה (-הקופים), יופיעו כולם בתורה שנכתבה לפני למעלה מ 3,000 שנה, כאשר הכתוב בפרשה גם מסביר את סיבת המחלה (-השחתת האדם את דרכו)??

למרבה הפלא, התשובה חיובית בהחלט.

בפרשת המבול נאמר: **"וירא אלהים את הארץ, והנה נשזזתה. כי השזזית כל בשר את דרכו על הארץ."**

(בראשית ו', י"ב)

ומבואר בתלמוד (סנהדרין קח, א): **"מלמד שהרביעו בהמה על חיה, וחיה על בהמה, והכל על אדם, ואדם על הכל."**

המילה "אידס" מופיעה בתורה (בדילוג של 220 אותיות) בדיוק בפרשת המבול. פרשה שענינה ענישה על אותו החטא המביא להתפשטות המחלה. גם גורם המחלה, "וירוס", מופיע בפרשה כאשר האות ס' של המילה וירוס היא גם האות ס' של המילה "אידס". המילה "אידס" מופיעה כאן בנסיגת אותיות, אולי כדי להורות על מהות המחלה - הליכה לאחור. כשל המערכת החיסונית, ובעיקבותיה נסיגה בתיפקוד הגוף. שם הוירוס הגורם למחלה, "היו", מופיע גם הוא כאן. כאשר המילים הבאות אחריו הן: הלוך וחסור. תיאור קולע לתהליך המתרחש אצל החולה. סופה של המחלה גם היא מופיעה בקטע זה: **"אמחה את האדם"** (עיון מעל המילה "וירוס" מגלה את המילה "מות") והסיבה: **כי השחית את דרכו. בתדפיס השני, מופיעים "אידס" – "בדם" – "מהקופים". והתוצאה – "מות".**

לדעת גדולי המתמטיקאים בעולם, מבחינה סטטיסטית אין אפשרות שתופעה כזו תיווצר במקרה, וגם אין ביכולת בן-אנוש ליזום ולהשיג תוצאה כזו. אכן, אין לדבר הסבר מלבד היות התורה על-אנושית. (ראה על כך בספר "הצופן התנכ"י" מאת העיתונאי האמריקני מייקל דרוזנין, עמ' 25).

צפונות בתורה

ה	ו	נ	ר	ו	ח	י	ב	א	ד	מ	ל	ע	ל	מ	ב	ש	ג	מ	ה	ו	א	ב	ש	ר	ו	ה			
9	פ	ה	ו	ה	א	מ	ח	ה	א	ת	ה	א	ד	מ	א	ש	ר	ב	ר	א	ת	י	מ	ע	ל	פ			
ו	צ	ו	כ	י	ה	ש	ח	י	ת	כ	ל	ב	ש	ר	א	ת	ד	ר	כ	ו	ע	ל	ה	א	ר	צ			
ו	מ	ו	פ	ת	ח	ה	ת	ב	ה	ב	צ	ד	ה	ת	ש	י	מ	ת	ח	ת	י	מ	ש	נ	י	מ			
ה	נ	ה	ב	ה	מ	ה	ל	מ	י	נ	ה	מ	כ	ל	ר	מ	ש	ה	א	ד	מ	ה	ל	מ	י	נ			
מ	א	ש	ר	ל	א	ט	ה	ר	ה	ה	ו	א	ש	נ	י	מ	א	י	ש	ו	א	ש	ת	ו	ג	מ			
ו	ו	נ	ש	י	ב	נ	י	ו	א	ת	ו	א	ל	ה	ת	ב	ה	מ	פ	נ	י	מ	י	ה	מ				
ו	נ	ו	ת	ת	ה	ו	מ	ר	ב	ה	ו	א	ר	ב	ת	ה	ש	מ	י	מ	נ	פ	ת	ח	ו	ו			
ב	ר	א	ש	ר	ב	ו	ר	ו	ר	ו	ח	י	י	מ	ו	ה	ב	א	י	מ	ז	כ	ר	ו	ק	ב			
מ	מ	ה	מ	ל	מ	ע	ל	ה	ג	ב	ר	ו	ר	ו	ה	מ	י	מ	ו	י	כ	ס	ו	ה	נ	ק			
ח	מ	ש	י	מ	ו	מ	א	ת	י	ו	מ	ו	י	ז	כ	ר	א	ל	ה	י	מ	א	ת	נ	ח				
מ	ה	י	ו	ה	ל	ו	כ	ו	ח	ס	ו	ר	ע	ד	ה	ח	ד	ש	ה	ע	ש	י	ר	י	ב				
ה	א	ר	צ	ו	י	ש	ל	ח	י	ד	ו	ו	י	ק	ח	ה	ו	י	ב	א	א	ת	ה	א	ל				
י	מ	מ	ע	ל	ה	א	ר	צ	ו	י	ד	ו	ו	נ	ח	א	ת	מ	כ	ס	ה	ה	ת	ב	ה	ו			
ת	ו	ו	נ	ש	י	ב	נ	י	ו	א	ו	ל	י	מ	י	ח	ל	ה	ח	י	ה	כ	ל	ה	ר	מ	ש	ו	
ל	א	ש	ר	ע	ש	י	ת	י	ע	ד	כ	ל	י	מ	י	ה	א	ר	צ	ו	ר	ע	ו	ק	צ	י	א	א	ת

וירוס אידס הו (HIV)

אמה את האדם כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ

ר	ב	ו	י	ה	ה	ב	ק	ר	ו	מ	ש	ל	ש	ר	י	ו	י	א	מ	ר	א	ל	ה	י	מ	ה	י	מ	א	ר	ע	ל	ע						
מ	ו	י	א	מ	ד	ל	ה	ה	א	ל	ה	י	מ	פ	ר	ו	ר	ו	ר	ב	ו	מ	ל	א	ו	א	ת	ה	א	ר	צ	ו	מ						
כ	ת	ו	א	ש	ר	ב	ר	א	א	ל	ה	י	מ	ל	ע	ש	ו	ת	א	ר	כ	ל	א	ר	ח	ו	ל	ל	ה	א	ש	ר	ש	מ	י	מ			
ד	פ	י	ה	ו	א	ש	ו	מ	ו	ו	י	ק	ר	א	ה	א	ד	מ	ש	מ	ו	ת	ל	כ	ל	ה	ב	ה	ו	ה	ו	ל	ע	ו	ז	מ			
נ	א	כ	ל	ו	מ	פ	ר	י	ה	ע	צ	א	ש	ר	ב	ת	ו	כ	ה	ג	נ	א	מ	ר	א	ל	ה	א	ל	מ	ל	א	ת	א	ת	א	ת		
א	ר	צ	ו	י	ת	י	כ	ל	א	מ	ל	א	ת	א	כ	ל	מ	מ	נ	ו	א	ר	ו	ר	ה	ה	א	ד	מ	ה	ב	ע	ו	כ	כ	כ			
ה	א	ד	מ	י	א	ת	ח	ו	ה	א	ש	ת	ו	ו	ת	ה	ר	ו	ל	ד	א	ת	י	ק	י	מ	מ	א	מ	ת	א	מ	ב	ע	ו	מ			
א	ח	ו	י	א	ל	ו	מ	ח	י	י	א	ל	י	ל	ד	א	ת	מ	ת	ו	ש	א	ל	ו	מ	ת	ו	ש	א	ל	י	ל	ד	מ	מ	מ			
ז	ה	ש	פ	ר	ת	ו	ל	ו	ת	ו	מ	נ	ה	מ	א	ו	ת	ש	נ	ה	ו	י	ו	ל	ד	ב	נ	י	מ	י	מ	ו	ת	ו	י	י			
י	ו	ל	ד	נ	ה	ו	י	מ	ו	ב	נ	ו	ת	ו	י	ה	י	ו	כ	ל	י	ו	כ	ל	י	י	ר	ד	ש	ב	ת	ו	ש	ש	ש	ש			
ש	ה	מ	ו	נ	ח	ל	א	מ	ר	ז	ה	י	נ	ח	מ	נ	ו	מ	ע	ש	נ	ו	ו	ו	מ	ע	צ	ב	ו	נ	י	ד	י	ר	י	ר			
נ	י	א	ו	מ	ל	י	ת	מ	ש	ח	י	ת	מ	ע	ו	ל	מ	א	נ	ש	י	ה	ש	מ	ו	י	ר	א	י	ה	ו	ה	כ	י	ר	ר			
ת	ו	א	ו	נ	ש	י	כ	ל	ה	י	ו	ת	ו	א	ת	ה	ה	ל	כ	ת	ב	ת	ע	צ	י	נ	ק	ר	י	נ	י	מ	ת	ת	ת	ת			
צ	פ	ו	ר	כ	ל	כ	נ	פ	ו	י	ב	א	ו	א	ל	ה	ת	ב	ה	מ	פ	נ	י	מ	י	ה	מ	ב	ו	ל	מ	נ	ה	ה	ה	ה	ה		
מ	נ	ה	א	ד	מ	ר	ב	ה	ע	ד	ר	מ	ש	ו	ע	ר	ע	ו	פ	ה	ש	נ	י	מ	ש	נ	י	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ		
ו	א	ו	ש	ו	ב	ע	ד	י	ב	ש	ת	ה	מ	י	מ	ע	ל	ה	א	ר	צ	ו	י	ש	מ	ל	ח	א	ו	ה	י	ו	ו	ו	ו	ו	ו		
ש	ק	י	צ	ו	ח	ר	פ	ו	י	ו	ל	י	ב	ר	ל	ה	י	א	ל	י	מ	א	ל	י	ל	א	מ	צ	א	מ	א	מ	נ	ה	ת	ת	ת		
ק	ו	א	ת	כ	ל	ח	ר	פ	ו	י	ו	ל	י	ה	א	ל	י	ש	ב	ו	י	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו		
ו	צ	ו	י	א	מ	ר	א	ל	ה	י	מ	ל	א	ת	ח	ו	ה	א	ת	א	ת	א	ת	א	ת	א	ת	א	ת	א	ת	א	ת	א	ת	א	ת	א	ת

סִכְרַת וְאַנְסוּלִין

ידוע שמקור מחלת ה"סכרת" הוא בליקוי ב"לבלב". והתוצאה – מחסור בחומר הנקרא "אנסולין".

הנה לפנינו שלשת הפרטים הנ"ל, "סכרת" – "אנסולין" – "לבלב", מופיעים יחד, בטבלה אחת, בספר בראשית.

ל	י	ח	מ	ה	צ	א	נ	ה	מ	ק	ש	ר	ו	ת	ו	ש	ז	י	ע	ק	ב	א	ת	ה	מ	ה	ק	ל	ו	ת		
ב	י	ע	ק	ב	א	ת	ל	ב	ל	ב	נ	ה	א	ר	מ	י	ע	ל	ב	ל	י	ה	ג	י	ר	ל	ו	כ	י			
ת	י	ב	נ	ת	י	כ	ו	ש	ש	ש	נ	י	מ	ב	צ	א	נ	כ	ו	ת	ח	ל	פ	א	ת	מ	ש	כ	ר			
א	ת	ו	ו	א	ת	ה	צ	א	נ	ו	א	ת	ה	ב	ק	ר	ו	ה	ג	מ	ל	י	מ	ל	ש	נ	י	מ	ח			
ו	ת	ו	כ	ל	ו	י	ש	א	ל	י	ע	ק	ב	ו	י	א	מ	ר	ה	ג	י	ר	ה	נ	א	ש	מ	כ	ו			
ר	מ	ו	י	ח	נ	א	ת	פ	נ	י	ה	ע	י	ר	ו	י	ק	נ	א	ת	ח	ל	ק	ת	ה	ש	ר	ה	א			
כ	ב	ז	א	ת	ו	ל	נ	ו	ה	א	נ	ש	י	נ	ל	ש	ב	ת	א	ת	נ	ו	ל	ה	י	ו	ו	ו	ו			
ד	א	ל	י	ה	י	ה	ש	מ	כ	ו	י	ק	ד	א	א	ת	ש	מ	ו	י	ש	ד	א	ל	ו	י	א	מ	ר			
א	ר	צ	כ	נ	ע	ו	י	ל	כ	א	ל	א	ר	צ	מ	פ	נ	י	י	ע	ק	ב	א	ח	י	ו	כ	י	י			
ו	ר	ו	ש	מ	ע	י	ר	ו	ר	נ	ה	ב	ה	ו	י	מ	ת	ב	ל	ע	ו	י	מ	ל	כ	ת	ח	ת	י			
מ	ר	י	ש	ד	א	ל	י	ו	ס	פ	ה	ל	ו	א	א	ח	י	כ	ר	ע	י	מ	ב	ש	כ	מ	ל	ל	י			
פ	י	ו	ס	פ	ו	י	ק	ר	ע	י	ע	ק	ב	ש	מ	ל	ת	י	ו	י	ש	מ	ש	ק	ב	מ	ת	נ	ל			
ה	ו	ל	א	מ	צ	א	ה	ו	י	ש	א	ל	א	ת	א	נ	ש	י	מ	ק	מ	ה	ל	א	מ	ר	א	י	ה			
י	כ	ר	ב	ר	ה	א	ל	י	ו	ס	פ	י	ו	מ	י	ו	מ	ו	ל	א	ש	מ	ע	א	ל	י	ה	ל	ש			
ה	ל	ו	א	ל	א	ל	ה	י	מ	פ	ת	ר	נ	י	מ	ס	פ	ר	ו	נ	א	ל	י	ו	י	ס	פ	ר	ש			
ש	נ	ה	ב	ר	י	א	ד	ת	ו	ה	מ	ל	א	ו	ת	ו	י	ק	צ	פ	ר	ע	ה	ו	ה	נ	ה	ח	ל			
מ	ש	ה	ר	א	ה	א	ת	פ	ר	ע	ה	ה	נ	ה	ש	ב	ע	ש	נ	י	מ	ב	א	ו	ת	ש	ב	ע	ג			
ס	נ	ת	ב	ת	פ	ו	ט	י	פ	ר	ע	כ	ה	נ	א	ו	נ	ו	י	ק	ד	א	י	ו	ס	פ	א	ת	ש			
י	נ	ס	ר	ו	ו	י	ב	ח	נ	ו	ר	ב	ר	י	כ	מ	ה	א	מ	ת	א	ת	כ	מ	ו	א	מ	ל	א	ח	י	
ד	א	מ	ר	י	ו	פ	ו	י	ב	א	ה	א	י	ש	א	ת	ה	א	נ	ש	י	מ	ב	י	ת	ה	י	ו	א	מ		
ת	ח	ת	ה	ק	ט	נ	ו	א	ט	פ	ש	ב	ט	ו	ו	י	ע	ש	ב	ד	ב	ו	י	ו	י	ו	פ	א	י	ו		
נ	ו	א	ל	ע	ב	ב	ר	כ	א	ב	י	ו	נ	ג	ר	ל	ו	א	ת	ד	ב	ר	י	א	ר	נ	י	ו	י	א		
י	מ	ר	ע	ב	פ	ו	ט	י	ת	ו	ר	ש	א	ת	ה	ו	ב	י	ת	כ	ו	כ	ו	כ	ל	כ	ו	ה	נ	י		
ס	פ	א	מ	ו	ת	ה	פ	ע	מ	א	ח	ר	י	ר	א	ו	ת	י	א	ת	מ	ו	פ	מ	ו	א	ת	נ	ש	י		
ל	מ	צ	ר	י	מ	ל	י	ו	ס	פ	ל	א	מ	ר	ה	ב	ה	ל	נ	ו	ל	ח	מ	ו	ל	מ	ה	נ	ו	ו		
ש	ד	א	ל	ע	ל	ד	א	ש	ה	מ	ט	ה	ו	י	ה	י	א	ח	ר	י	ה	ר	ב	ר	י	מ	ה	א	ל	י		
י	ג	מ	ה	ו	א	י	ה	י	ה	ל	ע	מ	ו	ג	מ	ו	ה	ו	א	י	ה	ו	ג	ר	ל	ו	א	ו	ל	מ	א	ח

○ סכרת □ אנסולין ■ לבלב

מימצאים נוספים, כגון: הופעת המילים "תאור המחלה" בסמיכות מקום למילה "סכרת", וכן הופעת שמו הלועזי של הלבלב "פנקראס" בסמיכות למילה "סכרת", ועוד מימצאים מענינים בנושא, ניתן למצוא בספר "המימד הנוסף" עמ' 203-208.

קוד ותגליתו

האיש אשר הצליח לגלות את מחוללי מחלת "החלירע", אשר הפילה חללים רבים, היה הרופא הגרמני רוברט קוך. קוך גילה ש"מתגי הגחלת" הם גורמי המחלה האיומה. בטבלה הבאה ובה 126 אותיות בשורה, בספר בראשית, מופיע קוך עם שם המחלה שאת גורמיה הוא גילה: "החלירע".

א	כ	י	ה	ו	ה	ע	ל	ע	י	נ	ה	מ	י	מ	ב	מ	ר	ב
י	ה	ו	א	מ	ר	ל	ח	ל	נ	א	כ	י	ה	ו	ה	ר	ה	ר
ע	ל	פ	נ	י	כ	ל	ח	י	ו	י	ו	י	ו	י	ו	י	ו	י
מ	ב	נ	ו	א	ש	ר	י	ל	ד	ה	ה	ג	ר	י	ש	מ	ע	א
נ	י	ו	ה	י	ה	ת	מ	י	מ	ו	א	ת	נ	ה	ב	ר	י	ת
ה	י	ה	ש	מ	כ	א	ב	ר	ה	מ	כ	י	א	ב	ה	מ	ו	נ
ל	ה	י	מ	ו	ל	ז	ר	ע	כ	א	ח	ר	י	כ	ו	נ	ת	ת
ת	מ	ז	א	ת	ב	ר	י	ת	י	א	ש	ר	ת	ש	מ	ר	ו	ב

□ החלירע • קוך

גם בטבלה הבאה ובה 401 אותיות בשורה, מופיע קוך. והפעם עם תגליתו הגדולה, שם גורמי המחלה: "מתגי הגחלת".

י	ה	נ	ה	ב	נ	י	ת	י	י	ו	ר	ש	א	ת	י	
ה	מ	י	א	מ	ר	ל	ח	י	ו	א	נ	י	ה	ו	ה	א
ה	ו	א	מ	ר	ל	י	ו	ק	ח	ה	ל	י	ע			
ב	ת	ר	ו	ל	ק	ד	א	ת	ר	ע	ה	ו	ו	א	ת	
ו	ה	נ	ה	א	י	מ	ה	ח	ש	כ	ה	נ	ד	ל	ה	
ז	ת	ש	נ	ה	ו	י	א	ת	ה	ו	י	ו	י	א	ש	
ו	ר	ו	ר	ב	י	ע	י	י	ש	ו	ב	ו	ה	נ	נ	
כ	י	נ	ה	ג	ז	ר	י	מ	ה	א	ל	ה	ב	י	ו	
נ	ה	ר	פ	ר	ת	א	ת	ה	ק	י	נ	י	ו	א	ת	
ו	א	ת	ה	י	ב	ו	ס	י	ו	ש	ר	י	א	ש	ת	
א	נ	א	א	ל	ש	פ	ת	י	א	ו	ל	י	א	ב		
ב	ת	א	ב	ד	מ	ב	א	ר	צ	כ	נ	ע	נ	ו	ת	
ד	י	א	ל	א	ב	ר	מ	ח	מ	ס	י	ע	ל	י	כ	
מ	א	ל	ש	ר	י	ה	נ	ה	ש	פ	ח	ת	כ	ב	י	
ל	ה	ע	י	נ	ב	ר	כ	ש	ו	ר	ו	ר	ו	י	א	
ה	ו	ה	ש	ו	ב	י	א	ג	נ	ג	ב	ר	ת	כ	ו	ה
ה	ה	נ	כ	ה	ר	ה	ו	י	ל	ד	ת	ב	נ	ו	ק	
י	ו	י	ש	ש	ו	נ	נ	ת	ר	א	ש	מ	י	ה	ו	
ב	י	נ	ק	ד	ש	ו	ב	י	נ	ב	ר	ו	ת	ל		
ל	ר	ה	ג	ר	א	ת	י	ש	נ	ע	א	ל	ל	א		
כ	ל	פ	נ	י	ו	ה	י	ה	י	מ	י	מ	ו	א	ת	

○ מתגי ה גחלת □ קוך

פרק ב'

מאורעות בהצפנה

השואה

הצופן: דילוגי אותיות

הכאב האיום אשר ליוה את עמנו בתקופת השואה היה כפול: א. יסורי תופת של צרות רבות ודעות מעבר לכל דמיון. ב. יסורי נפש אשר באו לידי ביטוי אצל רבים באותה תקופה במילים הכואבות: היכן אלהי ישראל??

ביטוי חריף לתחושה זו האחרונה ניתן למצוא לדוגמא במילותיו של אלכסנדר דונט ("קול מתוך האפר", מחשבות, עמ' 4):

"ממעמקי אסונינו, לנוכח התליות וחדרי הגזים, לנוכח גילויי הרשע הבלתי נתפסים קראנו: "אלקים כל יכול, אל רחום וחנון, אייכה?".
חיפשנוהו ולא מצאנוהו. תמיד ליוותה אותנו התחושה המקוממת והמשפילה כי האל נעדר. חוויה זו היא בלתי נמחקת ובלתי נשכחת".

והנה בספר דברים (פרק לא) מתייחסת התורה לתקופה עתידית מסויימת, אשר בה יתרחשו הדברים על פי הסדר הבא:

- א. עם ישראל יעזוב את אלהיו ולא יקפיד על קיום מצוות התורה.
- ב. יתרגשו עליהם דעות רבות וצרות. אך האלקים ינקוט בהנהגת "הסתר פנים". (כלומר, הוא ינהג "כאילו" שאיננו רואה בצערם האיום של בניו).
- ג. עם ישראל יאמר "הלא על כי אין אלהי בקרבי, מצאוני הרעות האלה".
וכך נאמר שם:

"ויאמר ה' אל משה וכו' וקם העם הזה וזנה וזנה אזורי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרבו. ועזבני והפר את בריתי אשר כרתי איתו. וזרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתני פני מהם והיה לאכול (=לחשמדה). ומצאוהו רעות רבות וצרות. ואמר

**ביום ההוא, הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני
הרעות האלה. ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא
על כל הרעה אשר עשה..."**

והנה, במשך קרוב לאלפיים שנות הגלות, לא היה יהודי שלא שמר את מצוות התורה. עם ישראל בכל תפוצות העולם התגאה בתורתו, שמר בעוז ובגאון את מצוותיה, ואף מסר נפשו עבודה.

אולם, כמאה שנה לפני השואה, "נולדה" תנועה חדשה בברלין שבגרמניה. היא כינתה את עצמה בשם "תנועת ההשכלה", וכל מטרתה היתה ליצור עם יהודי חדש שאיננו שומר תורה ומצוות. תנועה זו פשטה מברלין לכל גרמניה ולבסוף סחפה חלק ניכר מכלל יהדות אידופה.

התוצאה העצובה והבלתי נמנעת היתה, כידוע, התדרדרות הדור הצעיר להתבוללות נוראה, ואפילו להתנצרות בהיקף שהדהים גם את ראשי תנועת ההשכלה.

מיד אחד כך, פרצה השואה אשר "נולדה" בברלין, פשטה בראשיתה בגרמניה, ולבסוף עברה על כל יהדות אידופה.

5) ראוי לציין כאן את המובא בספר "ימות עולם" (עמ' 160), שעוד בשנת תר"ל (1870), כלומר **שבעים שנה לפני השואה**, בעת שתנועת ההשכלה היתה מתרחבת במהירות ולוכדת ברישתה המונים מיהודי גרמניה תחת הסיסמא: "שויון עם העם הגרמני", היה המגיד **מקלם** עומד בדרשותיו ומוהיר ומכריז: "יבואו ימים שהגרמני לא ירדוף את היהודי סתם ככה בעלמא, הוא יעשה משנאת ישראל מין "שלחן ערוך" (ספר הלכות), רחמנא ליצלן. מורי ורבותי! שימו זאת על לבכם! כי על חטא "שלחן ערוך" של גייגר (מנהיג הרפורמים דאז), יקום לנו "שלחן ערוך" חדש נוסח גרמניה נגד כלל ישראל. ושם יהא כתוב: הטוב שביהודים הרוג!"

בדומה לזה, לאחר אסיפת הרפורמים בברונשוויג, אסיפה שבה קיבלו הרפורמים את החלטתם הידועה לשימצה, להתיר ליהודי לשאת אשה גויה, הגיב רבי ישראל סלנטר וצ"ל ואמר: נאמר בתורה, **"ואבדיל אתכם מן העמים"**. ההבטחה האלהית תתקיים, ויהי מה. אם יהודים מחליטים **להתיר** ליהודי לשאת אשה גויה, יבא בקרוב יום שבו **הגויים יאסרו** לגוי להנשא ליהודי. ואכן, לאחר זמן מה נחקקו חוקי הגזע הנאציים הידועים בשם: "חוקי נירנברג", אשר אחד מחוקיו הוא האיסור להתחתן עם יהודי.

נסיים בדבריו של הגר"י קנייבסקי וצ"ל בספרו "חיי עולם" (פרק כה): "רואים אנו בזה אצבע אלקים. כי התחלת פריקת העול, רחמנא ליצלן - באופן מאורגן, הותחל באשכנז (גרמניה), ומשם הופץ לשאר ארצות. וגם הגזירה להרוג ולאבד את כל היהודים באה אחר כך מהמדינה הרשעה הזו."

כעת ניתן לשוב לפסוקים הנ"ל מתוך התבוננות בסדר התרחשות המאורעות העתידיים הכתובים בהם, ובתהליך התגשמותם המוחלטת (!) בתקופת השואה.

אך אם לא די בכך, הנה למרבה הפלא, כאשר קיבל המחשב הוראה לסרוק את כל התורה בשיטת רילוגי האותיות ולאחר את: "השואה", הריץ המחשב את כל אותיות התורה ונעצר כאשר על גבי המסך הופיעו בדיוק הפסוקים הנ"ל! התברר, כי בפסוקים אלה מוצפנת השואה, כאשר קיים קשר ישיר בין מאפייניה המיוחדים של השואה, לבין הכתוב בפשטי הפסוקים של פרשה זו. הנה תדפיס המחשב (הדילוג הוא של 50 אותיות):

ל	א	ה	ו	י	-	מ	ר	י	-	א	מ	ר	י	-	ו	ה	א	ל														
א	ת	י	ה	ו	ש	ע	ו	ה	ת	י	צ	ב	ו	ב	א	ה	ל	מ	ו	ע	ד	ו	א	צ	ו	נ	ו	ו	י			
ה	ל	מ	ו	ע	ד	ו	י	ר	א	י	-	ו	ה	ב	א	ה	ל	ב	ע	מ	ו	ד	ע	נ	ו	נ	ו	י	ע	מ		
א	מ	ר	י	-	ו	ה	א	ל	מ	ש	ה	נ	כ	ש	כ	ב	ע	מ	א	ב	ת	י	כ	ו	ק	מ	ה	מ	ה	מ		
א	ר	צ	א	ש	ר	ה	ו	א	ב	א	ש	מ	ה	ב	ק	ר	ב	ו	ו	ע	ז	ב	נ	י	ו	ה	פ	ר	א	א		
א	פ	י	ב	ו	ב	י	ו	מ	ה	ה	ו	א	ו	ע	ז	ב	ת	י	מ	ו	ה	ס	ת	ר	ת	י	פ	נ	י	י		
ת	ר	ב	ו	ת	ו	צ	ר	ו	ת	ו	א	מ	ר	ב	י	ו	מ	ה	ה	ו	א	ה	ל	א	ע	ל	כ	י	א	א		
ו	ת	ה	א	ל	ה	ו	א	נ	כ	י	ה	ס	ת	ר	א	ס	ת	י	ר	פ	נ	י	ב	י	ו	מ	ה	ה	ו	ו		
א	ל	א	ל	ה	י	מ	א	ח	ר	י	מ	ו	ע	ת	ה	כ	ת	ב	ו	ל	כ	מ	א	ת	ה	ש	י	ר	ה	ה		
י	מ	ה	ב	פ	י	ה	מ	ל	מ	ל	מ	ע	נ	ת	ה	י	ה	י	ל	י	ה	ש	י	ר	ה	ה	ז	א	ת	ל	ע	ד
א	ד	מ	ה	א	ש	ר	נ	ש	ב	ע	ת	י	ל	א	ב	ת	י	ו	ז	ב	ת	ח	ל	ב	ו	ד	ב	ש	ו	ו	ו	
י	מ	א	ח	ר	י	מ	ו	ע	ב	ד	ו	מ	ו	נ	א	צ	ו	נ	י	ו	ה	פ	ר	א	ת	ב	ר	י	ת	ת	ת	

(וראה עוד בספר "באותיותיה ניתנה תורה" עמ' 113 והלאה, את הופעת: "גרמניה"2, "היטלר", "פירר", "מלך נאצי", "נקם ברית", "עת צרה", "איכמן", "כבשן", "אשוץ", "מגפות", "רצח עם", ועוד, בפרשיות העוסקות בפרענות. וראה עוד בהמשך, עמ' 44).

6) אגב נציין כאן את האמור בתלמוד (מגילה ג, ב) על הפסוק "אל תתן הי' מאויי רשע, וממו אל תפק" (הומם, הרסן החוסם אותו, אל תוציא) אמר יעקב לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אל תתן לעשו הרשע תאוות לבו. וממו אל תפק זו גרמניה נכך גרסת הגריא והיעביץ. ויש גורסים גרמניה. בכל אופן הכוונה לאותה אומה של אדם. שאלמלי הם יוצאים, מחריבין כל העולם כולו. וממשך התלמוד ומפרט כי שלש מאות נסיכויות יש בגרמניה של אדם. ועקב מאבקם הם טרודים ואינם מתאחדים, ומשום כך אינם יוצאים למלחמה כנגד כל העולם. מפליא הדבר, שבאנציקלופדיה העברית (ערך "גרמניה הסטוריה") בתוך דברי הדיווח על יחסיה של האימפריה הרומית עם השבטים הגרמנים השונים, מוזכר בין השאר כי גרמניה המודרנית מורכבת משלש מאות נסיכויות. ואכן, כאשר הם התאחדו תחת הנהגתו של היטלר, יצאו להחריב את העולם.

משפטי נירנברג

הצופן: אות זעירא

לאחר שעשרת בני המן נהרגו בתוך שאר אויבי היהודים, כמסופר במגילת אסתר (ח, ה-י), מבקשת אסתר מאת המלך לתלותם על עץ. וכך לשון הכתוב:

והאמר אסתר, אם על המלך טוב, ינתן גם מזור
 ליהודים אשר בושען לעשות כדת (=כחוק) היום, ואת
 עשרת בני המן יתלו על העץ. (מגילת אסתר ט, יג)

יש מקומות במגילה שנאמר בהם "המלך אחשורוש" ויש מקומות שנאמר בהם "המלך" סתם.

חז"ל קיבלו מרבותיהם שבכל מקום שנאמר במגילה "המלך" סתם, הכוונה להקדוש ברוך הוא (כלומר, מלבד הפשט המכוון לאחשורוש, טמון שם גם רמז להקב"ה). ובכל מקום שנאמר "המלך אחשורוש" הכוונה לאחשורוש ממש (ראה מדרש רבה, אסתר ג, י). לפי זה יש להבין מה פשר פנית אסתר כאן (שנאמר "המלך" סתם) למלכו של עולם – הקדוש ברוך הוא, בבקשה לתלות את עשרת בני המן.

זאת ועוד, חז"ל אומרים על המילה "מחר", "יש מחר שהוא "לאחר זמן" כמו "והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת" (שמות יג, יד), הרי מחר לאחר זמן". כלומר, שיש מקומות שאף-על-פי שכתוב "מחר" אין הכוונה למחרת היום, אלא לאחר זמן רב (ראה מדרש תנחומא בא, יג). גם כאן יש להבין, למה התכוונה אסתר באומרה ינתן גם מחר ליהודים וכו' ואת עשרת בני המן יתלו.

ואם לא די בכך, הרי נתון נוסף. מקובל אצל חז"ל ש"את" בא ללמד על ריבוי והוספה. והנה, כאשר המגילה מונה את שמותיהם של עשרת בני המן, לא נכתבו כולם יחד במרוצה כפי שהיה ראוי שיכתבו. (פרשנדרתא ודלפון ואספתא ופורתא ואדליא וכו'), אלא בתוספת המילה "ואת" בין השמות (ראה בעמוד 22 צילום מתוך מגילת אסתר). ואכן בילקוט מעם לועז (אסתר עמוד דלז) מבואר שעשר המילים "ואת" המופיעות כאן, מרמזות על תליית עשרה נוספים (!) מלבד עשרת בני המן.

ומכיון ש"אסתר ברוח הקדש נאמרה" (תלמוד, מגילה ז, א) הרי בודאי שבקשת אסתר מאת מלכו של עולם, על תליה עתידית (–מחר), של עשרת בני המן נוספים, אכן תתגשם. וככתוב במגילה בתשובת המלך: ויאמר המלך להעשות כן! (ט, יד)

האמנם הרבר התגשם??

נדלג על פני כ-2300 שנות הסטוריה, וניעצר בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה: "משפטי נירנברג".

נקדים שהמן היה מזרע עמלק. (ראה במגילת אסתר פרק ג, א: "המן בן המרתא האגגי". ואגג מלך עמלק כמבואר בשמואל א, טו, ח: "ויתפוש את אגג מלך עמלק חי"). ומקובל מהגר"א (הרבה לפני השואה!) שהאומה הגרמנית מזרע עמלק. (ראה "האיש על התומה" עמ' 108)

והנה, במשפטי נירנברג הועמדו לדין עשרים ושלושה פושעי מלחמה נאציים מתוכם נידונו למוות אחד עשר.

בניגוד לכל הציפיות שהנידונים למוות יוצאו להורג מול כתת ירי (בהיות משפט זה משפט צבאי), או יועלו על הכסא החשמלי (כנהוג בארצות הברית), גזר בית-הדין להוציאם להורג בתליה.

גרינג במדי צבא, ובכלאו.

שעתיים לפני ביצוע גזר הדין, הצליח הצורך הנודע לשימחה גרינג להתאבד בכלאו. במעשהו זה גרם גרינג שאל עמוד התליה יגיעו רק עשרה מצאצאי עמלק בני דורינו.

וכך, ביום כא תשרי תש"ז (16 באוקטובר 1946), פורסם בכותרות עיתוני העולם כי ניתלו עשרה פושעי מלחמה נאציים.

נמצא שבקשת אסתר על תליית עשרה נוספים מבני עמלק, בעתיד, אכן התגשמה.

אך בכך לא די. למרבה הפלא, אם נעיין במגילת אסתר הנכתבת זה אלפי שנים בצורה אחידה [כאשר דור מוסר לדור את צורת הכתיבה אשר קיבל מאבותיו מדורי דורות עד דור כותבי המגילה ברוח הקדש], בעמוד בו כתובים עשרת בני המן, נגלה לפליאתינו, כי בין אותיות שמות עשרת בני המן מצויות 3 אותיות חריגות, קטנות יותר ("אות זעירא").

אִישׁ	אֵת
פֶּרְשֵׁנְדֵּתָא	אֵת
דְּלִפְּזִין	אֵת
אֶסְפֵּתָא	אֵת
פֶּרְתָּא	אֵת
אֶרְלֵא	אֵת
אֶרְדָּתָא	אֵת
פֶּרְמֵשֵׁתָא	אֵת
אֶרְיִסִי	אֵת
אֶרְיִדִי	אֵת
וְיִזְדָּא	עֵשֶׂר

פֶּרְשֵׁנְדֵּתָא ת זעירא.
פֶּרְבֻשֵׁתָא ש זעירא.
וְיִזְדָּא ז זעירא.

שלוש האותיות יוצרות את המילה: תש"ז. שנת הוצאתם להורג של אותם עשרת פושעי המלחמה הנאציים.

1946 תש"ז

SEP		OCT		תשרי	
יום	תאריך	יום	תאריך	יום	תאריך
1	28	2	29	3	30
4	27	5	28	6	29
7	26	8	27	9	28
10	25	11	26	12	27
13	24	14	25	15	26
16	23	17	24	18	25
19	22	20	23	21	24
22	21	23	22	24	23
25	20	26	19	27	18
28	17	29	16	30	15
31	14				

הפליאה גדילה שבעתיים כאשר
עיון בלוח העברי מגלה שיום
הוצאתם להורג הוא יום "הושענא
רבה" הידוע כ"יום חיתום הדין"
ביום זה מוציא הקדוש ברוך הוא
לפועל את גזר הדין שנחתמו!

כחותמת אחרונה לדברים, נצטט את פרסום סוכנות הידיעות הבינלאומית באותו
היום. הדגש על העדות אודות ההוצאה להורג של יוליוס שטרייכר (עורכו של השבועון
הנאצי הנודע לשימצה Der Sturmer אשר במשך 22 שנה הפיץ שנאה וארס נגד העם
היהודי).

סוכנות ידיעות בינלאומית

"ניו-יורק ג'ורנל אמריקן", 16 באוקטובר 1946

יואכים פון ריבנטרופ, מי שהיה מיניסטר החוץ הגרמני, תפש את מקומו של
גרינג בראש ההולכים לגרדום ועשרת אבירי הנאצים הנידונים נתלו אחד
אחר השני בתוך חדר ההתעמלות השומם, שהוא באור חשמל ואשר עמד
במרכז אחת החצרות של בית הסוהר העירוני בנירנברג.

כל עשרת הנאצים השתדלו לקבל את מותם באומץ-לב. רובם הביעו מורת
רוח. אחדים נכנעו בצורה מבישה והאחרים ביקשו מחילה מריבון העולם.
היחידי, מכל מקום, שהסתמך על האידיאולוגיה הנאצית היה יוליוס
שטרייכר צורר היהודים. התנהגותו היתה חוצפנית יותר מכל יתר הנידונים
והוא צווח בקולי קולות "הייל היטלר" בעת שעלה על המדרגות לעבר
הגרדומים.

כשהגיע שטרייכר פנים אל פנים אל החבל, הוא נעץ שוב את עיניו לעבר
הקצינים מבנות הברית ולעבר שמונת העתונאים שייצגו את עתונות העולם.
הללו ישבו בשורה אחת ליד שולחנות קטנים לאורך קיר בדיוק לפני
הגרדומים.

באש שנאה שבערה בעיניו הסתכל שטרייכר אל עדי הראייה והוא זעק:
"חג פורים 1946"

אותו רגע ניתר הפתח תחתיו בקול חבטה חזקה. החבל התהדק בחזקה והגוף
התנדנד בתנופה. אושת-אנחה נשמעה היטב מתוך התא הקודר של הגרדום.

מלחמת יום הכפורים

הצופן: ראשי תיבות

ביום הכפורים שנת ה'תשל"ד (חמשת אלפים שבע מאות שלשים וארבע לבריאת העולם) החרידה צפירת אזעקה את כל הארץ. מלחמת יום הכפורים החלה. נזכיר שבאותה שנה חל יום הכפורים ביום שבת.

והנה, בתורה (ויקרא כה, ט) נאמר הפסוק הבא:

**והעברת שופר תרועה בזודש השביעי בעשור לזודש
ביום הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם.**

אם נלמד פסוק זה ממבט ה"פשט", הרי הפסוק עוסק בביאור אחד מפרטי מצוות יום הכפורים של שנת היובל. אך לכשנביט בו ממבט ה"רמז", הדברים מקבלים משמעות אחרת ומוזרים באור אחר לגמרי.

ממבט ה"רמז", התורה מכריזה על אחד מימי הכיפורים בעתיד ומודיעה כי באותו יום הכפורים תעבירו שופר תרועה (-צפירה בקול תרועה) בכל ארצכם.

תאריך היום והחדש שבו יתרחש אותו מאורע מיוחד הטמון ברובד הרמז, כתובים ומפורשים בפסוק. "בחדש השביעי בעשור לחדש" (י' תשרי). אך באיזה יום בשבוע ובאיזו שנה הדבר יתרחש?

ובכן, ראשי התיבות של המילים: "שופר תרועה בחדש" יוצרים את המילה שבת. ואילו ראשי התיבות של המילים: "בעשור לחדש ביום הכפורים תעבירו שופר, יוצרים את המילה: ה'תשל"ד (ב+ב=ד).

נמצא שממבט ה"רמז" טמונה בפסוק זה תחזית עתידית כי: ביום הכיפורים של שנת ה'תשל"ד, אשר יחול באותה שנה בשבת, תעבירו שופר תרועה (-צפירה בקול תרועה) בכל ארצכם.

[למעונינים להעמיק יותר נוסף כי ניתן למצוא רמזים רבים נוספים לענין הנ"ל בפסוק זה. כגון: א. מאחר ומאז מתן תורה הוקם מספר פעמים שלטון יהודי בארץ ישראל, רומזת התורה כי מדובר כאן בשלטון היהודי שהוקם בשנת תש"ח. הפסוק פותח במילים: והעברת שופר תרועה בחדש השביעי, שראשי התיבות שלהם יוצרים את המילה תש"ח (ו+ב=ח). ב. כזכור, עם השמע הצפירה במלחמת יום הכפורים הפסיקו רבים את תפילתם בבתי הכנסת והזדרזו להגיע אל יחידתם להיות לעזר במאמץ המלחמתי. התפילה, כידוע, מכונה בשם: "שירה". ואכן, סופי התיבות של המילים: תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפורים יוצרים את המילים: השיר שמם. ג. המדינות הלוחמות בישראל היו, כידוע, מדינות ערביות ולא נוצריות. המילה "תעבירו" בהיפוך אותיות "ערביות". לומר: תעבירו שופר מחמת מדינות ערביות.]

מלחמת המפרץ

הצופן: דילוג אותיות

כולנו זוכרים את המתח והחרדה ששררו בארץ לפני מספר שנים בשבועות שקדמו למלחמת המפרץ, כאשר שליט עירק סאדם חוסיין הורים את צבאותיו לכווית והכריז כי ישגר את טילי הסקאר האיומים שלו אל עבר ישראל. ואכן, בתאריך ג' שבט שנת תשנ"א, ה-18 בינואר 1991, נפל הסקאר הראשון בישראל.

ממראות מלחמת המפרץ

והנה, המרען העומד בראש החוקרים את הצופן התנ"כי, הלא הוא פרופ' אליה ריפס מן המחלקה למתמטיקה באוניברסיטה העברית, גילה בספר בראשית פרק ה, בפרשה העוסקת במלחמת אברהם העברי עם מלכי כנען, צופן המלמד כי המלחמה תיפתח בתאריך ג' שבט.

בספר "הצופן התנ"כי" מאת מייקל ררוזנין (עמ' 25) מספר המחבר שתאריך זה התגלה על ידי פרופ' ריפס שלשה שבועות לפני שהמלחמה פרצה.

המילים: "סדם חוסיין", "סקארים", "טילים רוסיים", "אש בג' שבט", מוצפנים יחד. (ראה על כך בהרחבה בספר "הצופן התנ"כי" עמ' 24). המילים שבצופן: "אש בג' שבט", מלמרים שהחששות הכברים ברבר לוחמה כימית וביולוגית – חששות אשר כזכור גרמו למיגון התושבים והבתים בפני סוג לוחמה זה, לא יתגשמו באותה מלחמה. שהרי הצופן מרבר רק על אש בג' שבט. ובדיוק כך, כידוע, אכן אירע.

רצח רבין

הצופן: דילוגי אותיות

במוצאי שבת, ליל י"ב בחשון שנת תשנ"ו, ה-4 בנובמבר 1995 אירע בארצנו רצח שזעזע את כל תושבי הארץ, והכה גלים בכל רחבי העולם.

יצחק רבין, מי שהיה אז ראש הממשלה, נרצח בכדורי מתנקש.

לאחר הרצח התפרסם בעתונות העולמית מכתבו של העיתונאי האמריקני מייקל דרוזנין אל יצחק רבין, מכתב שנשלח זמן רב לפני הרצח, ובו הוא מודיעו כי על פי צופן תנ"כי שנבדק ואומת פעמים רבות, עתיד הוא, יצחק רבין, להרצח.

מכתב זה הועבר לראש הממשלה באמצעות ידידו הקרוב המשורר חיים גורי באחד לספטמבר 1994 כלומר, למעלה משנה לפני הרצח. דרוזנין מציין בספרו "הצופן התנ"כי" כי המכתב היה גם למראה עיני הרמטכ"ל דאז, רב-אלוף אהוד ברק.

במכתבו מספר העיתונאי האמריקני לראש ממשלת ישראל על גילוי צופן נסתר בתורה על ידי מתמטיקאי ישראלי, צופן המגלה פרטים על אירועים שהתרחשו אלפי שנים לאחר כתיבתם.

"אני מספר לך על כך", הוא כותב, "משום שזאת הפעם היחידה ששמך המלא – יצחק רבין – מוצפן בתנ"ך, והמילים "רוצח אשר ירצח" מצטלבות עם שמך".

היתכן שמישהו יידע לפני למעלה מ-3,000 שנה את דבר הרצח??

היעלה על הדעת שמישהו אז הכיר את שם הנרצח ואת סופו הטראגי, ואף יידע לציין את שנת הרצח ומקום התרחשותו?!

למרבה הפליאה, מידע זה על כל פרטיו מופיע בתורה בהצפנה, כאשר חלק מן המידע אף התגלה לאנושות בצופן התנ"כי עוד קדם שהתרחש במציאות. (ועיין בעיונים לפרק זה, בסופו).

א	ל	א	ל	ע	ז	ר	ה	כ	ה	נ	נ	א	ל	ע	ד	ת	ב	נ	י
ו	ש	ן	י	ס	ע	ו	מ	א	ל	ו	ש	ו	י	ח	נ	ו	ב	ר	פ
ה	י	-	ו	ה	ל	ב	נ	ו	ת	צ	ל	פ	ח	ד	ל	א	מ	ר	ל
מ	ל	ח	מ	ה	י	ה	צ	ה	ו	י	ת	נ	ה	ו	י	-	ו	ה	א
ה	ר	ו	צ	ח	א	ש	ר	י	ר	צ	ח	א	ת	ר	ע	ה	ו	ב	ב
א	ת	ה	צ	ר	ע	ה	י	ש	ל	ח	י	-	ו	ה	א	ל	ה	י	כ
ר	ת	מ	ש	מ	ר	ת	ו	ו	ח	ק	ת	י	ו	ו	מ	ש	פ	ט	י
צ	י	א	כ	מ	א	ר	צ	מ	צ	ר	י	מ	מ	ב	י	ת	ע	ב	ד
ה	א	ש	ה	ו	ס	ק	ל	ת	מ	ב	א	ב	נ	י	ס	ו	מ	ת	ו
כ	ה	נ	י	מ	ב	נ	י	ל	ו	י	כ	י	ב	מ	ב	ח	ר	י	ה
מ	ת	ו	א	ב	ו	ת	ע	ל	ב	נ	י	מ	ו	ב	נ	י	מ	ל	א
ש	ג	ר	א	ל	פ	י	כ	ו	ע	ש	ת	ר	ת	צ	א	נ	כ	א	ר
א	נ	כ	י	מ	צ	ו	כ	ה	י	ו	מ	א	ת	ה	ו	ב	נ	י	כ

רוצח אשר ירצח יצחק רבין

באותו מכתב מזהיר העיתונאי האמריקני את רבין כי אסור לו להתעלם מזה, משום שרציחות נוספות של מנהיגים, כגון: **אנואר סאדאת**, ג'ון קנדי ורוברט קנדי, מוצפנות אף הן בתנ"ך, כאשר לאחר הרצח ניתן לגלות באותו טקסט גם את שמו של הרוצח, תאריך הרצח, המקום, והאופן שבו הוא בוצע.

עוד קדם הרצח מצא דרוזנין את התאריך תשנ"ו, כשנה שבה יתבצע הרצח. לאחר הרצח הוא גילה את שם הרוצח - עמיד, ואת מקום הרצח - תל אביב, מוצפנים בסמוך למקום שבו הוצפן הרצח עצמו. (ראוי לציין שעוד לפני דרוזנין, מצא דורון ויצטום את המימצא הנ"ל אודות רצח רבין. היה זה ביום שרבין נבחר לראשות הממשלה).

פרטים מלאים על הנ"ל ועוד, ניתן למצוא בספרו של מייקל דרוזנין, "הצופן התנ"כי". (בעמ' 36 הוא מעיד כי יכול הוא בכל יום ויום לקחת את ה"ניו יורק טיימס" או את ה"גירוזלם פוסט", ואם הידיעה בעמוד הראשון מספיק חשובה, הוא ימצאנה מוצפנת במסמך התנ"כי שנכתב לפני 3000 שנה. דברים ברוח זו שמעתי גם מידידי המוסיקאי **אהרן עמנואלי**, החוקר זמן רב את הצופן שבתורה, והוא אכן מוכיח זאת לעיתים מזומנות לנגד עיני וכפי שציינתי בפתיחה).

עיונים

לפרק מאורעות בהצפנה

עם ההתפעלות האוחזת באדם החוקר ביסודיות ובאובייקטיביות את הצופן שבתורה, ועומד על אמינותה המוחלטת, צצות ועולות בדרך כלל מספר שאלות מטרידות בדבר העתיד המוצפן בתורה.

במאמר זה ננסה להתייחס בקצרה לשאלות המצויות, החשובות והמסכמות שבהן.

א. האם ביכולת כל אדם לחפש היכן הוא מוצפן בתורה, ומתוך כך לדעת את מאורעות חייו העתידיים, עד אחריתו?

ב. אם הכל נגזר מראש, האם בידינו לשנות את אשר נגזר?

לפני שנשיב על שאלות אלו, עלינו לברר ולהדגיש לעצמינו שקיימת הבחנה ברורה בין **קביעת** העתיד לבין **ידיעת** העתיד. ידיעת העתיד **איננה** בהכרח קובעת את העתיד. לדוגמא, לו יצוייר אסטרוולוג הבקי בחיזוי על פי הכוכבים, המבשר לאדם מסוים כי בעוד שנה בדיוק עתיד הוא לדוג דג גדול, ובתוכו ימצא יהלום. והנה לאחר שנה בהיותו בטיול הצליח לדוג דג גדול. רק אז הוא נזכר בדברים ששמע לפני כשנה. בדיקת התאריך העלתה כי אכן מדובר באותו תאריך ממש. בידיים רועדות מהתרגשות הוא פתח את בטן הדג והנה... יהלום!

דוגמא זו ממחישה היטב את ההבדל שבין **ידיעת** העתיד לבין **קביעת** העתיד. האסטרוולוג בסיפור זה לא היה אלא **צופה ויודע** את העתיד. אך בהחלט **לא הוא שקבע ועשה ואפילו לא גרם בעקיפין** שכך יהיה.

עוד יש להקדים את היסוד הידוע, כי בכוונה תחילה לא נברא האדם "מתוכנת" כרובוט המבצע הוראות ללא הכרה ורצון עצמאי, אלא ניתנה בידו יכולת לבחור בין שמירת המצוות לבין אי שמירתן. וכמאמרם המפורסם של חז"ל: **"הכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים"**. (ברכות לג, ב) וכלשון רש"י שם: **הכל בידי שמים - "כל הבא על האדם, ביד הקדוש ברוך הוא הוא. כגון: ארוך, קצר, עני, עשיר, חכם, שוטה, לבן, שחור, הכל בידי שמים הוא. אבל צדיק ורשע אינו בא על ידי שמים. את זו מסר בידו של אדם ונתן לפניו שני דרכים, והוא יבחר לו יראת שמים"**. (מתן השכר והעונש אינו סותר את עיקרון הבחירה. שכן עיקרון הבחירה מתייחס לעצם היכולת לבחור ברע, שלא כרובוט המתוכנת לבצע את שיתבקש)

יסודם של הדברים הללו מופיע בתורה בפסוק:

**"...הזויים והמות נתתי לפניך. הברכה, והקללה.
ובזרת בזויים!"** (דברים ל, יט. ועיין שם בהרחבה מה הם חיים)

כעת נבין רעיון מעט עמוק, אך ברור. האדם, הוא ורק הוא זה אשר קובע לעצמו במה יבחר וכיצד ינהג. האלקים אמנם יודע במה יבחר וכיצד ינהג כל אדם, אך אין הוא בוחר וקובע לו זאת ואיננו מחליט עבורו.

אם האדם היה נברא "מתוכנת" כרובוט, ומבצע את מצוות התורה ללא בחירה עצמית, הרי לא היה מגיע לו שכר על פעולותיו בדיוק כמו שלרובוט לא מגיע שום שכר. ומכיון שתכלית ומטרת הבריאה נעוצה ברצונו של ה' יתברך להיטיב, לפיכך ברא את העולם באופן זה שהאדם הוא הטורח לבחור בטוב, וכך מגיע לו גמול בדין ולא בחסד. (העניקה מתוך חסד איננה הטבה מושלמת, שהרי פני המקבל מכסיפין מבושה וכלשון הזוהר הקדוש "נהמא דכיסופא" - לחם של בושה. ופשוט וברור שהאל יתברך השלם בכל שלימות מיטיב הטבה מושלמת)⁸.

עתה נתקדם צעד נוסף.

אף על פי שבעניינים הגשמיים "הכל בידי שמים", קיימת מערכת של יחסי גומלין בין התנהגותו של האדם בכל הקשור לשמירת מצוות תורת ה', לבין עתידו בענייני העולם הזה. "הכל בידי שמים" - אלו הם הנתונים הבסיסיים שאיתם הוא נולד. אך בכח בחירתו בביצוע מעשים בעלי משמעות רוחנית - כפי הדרכת התורה, להשפיע על עתיד פרנסתו, בריאותו, רמת השגתו השכלית, אריכות ימיו, וכדו'. וכמו שנאמר בתורה (דברים כח, א-ח): **"והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך לשמור לעשות את כל מצוותיו וכו' ונתן ה' עליך וכו' ברוך פרי בטןך, ופרי אדמתך, ופרי בהמתך וכו' יתן ה' את אויביך לגפים לפניך וכו' יצו ה' איתך את הברכה וכו'",** [בחלק מן המצוות אף פירט לנו האלקים איזו מצוה משפיעה על ענין מסויים. כגון: מצוות מעשר גורמת לשפע כלכלי. (מלאכי ג, י. ועיי' בתלמוד, תענית ט, א). בעוון ניוול פה בחורי ישראל מתים (תלמוד, שבת לג, א). מלחמה באה לעולם על עינוי הדין, ועל עיוות הדין, ועוד. (עיי' באבות ה, ח). אולם ברור שבדברים אלו קיימת בהכרח פעולת "שיקלול". שהרי מה יהא מצבו הכלכלי של אדם המדקדק ומהדר במצות מעשר המביאה לעשירות, אך מזלזל ומבזה את הלחם - דבר הגורם לעניות? נחדל להתפלל מעתה כאשר נראה אדם המדקדק במצוה ששכרה מוגדר, ובכל זאת אין רואים את תוצאתה. שהרי אין לנו את הכלים לדעת את מכלול

⁸ (וראה עוד בהרחבה ב"תשע תשובות ושאלה" עמ' 251).

חשבונות שמים, ואף לא את כל מעשי ופעולות אותו אדם - אפילו לא בגלגול זה. ומה גם שבאמת מחשבים בדין גם את מעשיו בגלגולים קודמים].

ועתה, לאחר שהדברים הנ"ל הובהרו בקצרה, נוכל להתייחס לשאלות אשר הוצגו בתחילה. אילו ניתן היה לגלות את עתידו של כל אדם באמצעות פענוח מקום הצפנתו בתורה, הרי היה דבר זה סותר את עיקרון הבחירה החופשית ואת עיקרון יחסי הגומלין שבין בחירתו של האדם ובין עתידו הגשמי.

ובכל זאת, מכיון שראוי ונכון שבספר ההוראות הרוחני והעל-אנושי לשימוש נכון בבריאה, יהיו מוצפנים כל הנבראים בנוסף להצפנת מסתרי הטבע וסודות התורה וכמו שהתבאר במבוא לחיבור זה, לפיכך הצפינה החכמה העליונה **כל אדם ואדם בתורה, במקום אשר שני מסלולים הופכיים משתלבים בו**. כלומר, אם מצאנו הצפנה בפרשה כל שהיא, ובה תחזית על אדם (או מאורע) מסויים, הרי שקיימת בהכרח באותה פרשה גם תחזית הפוכה לגמרי. והבחירה בדינו - על פי מעשינו, **לקבוע איזו מהן תהיה זו שתתגשם!**

הדברים נראים אולי ממבט ראשון כמורכבים וסבוכים. אך נפלאים וברורים וכמו מובנים מאליהם למי שמעמיק ומתבונן בהם.

נרחיב מעט באמצעות דוגמא:

הנה ננקוט את ההצפנה המפורסמת ביותר בזמנינו כנבואה עתידית אשר נצפתה מראש ואף הובאה מתוך אזהרה חמורה לידיעתו של האדם המדובר בה. הלא הוא: יצחק רבין.

כל מי שרואה לנגד עיניו את הצופן המנבא את רצח רבין, ושומע אישים מפורסמים המעידים כי רבין אף הוזהר על כך בחייו, עומד משתומם - גם אם לא חקר כראוי את נושא הצופן שבתורה.

אולם האמת היא, שאין כאן נבואה מוכרחת האמורה להתגשם **בכל מקרה**. המתבונן בפסוקים שבהם הוצפן שמו של רבין, ימצא גם את המילים: "לא יומתו אבות על בנים". והרי אפשר שדוקא פסוק זה היה מתגשם ורבין לא היה מומת על אף הסכנה שריחפה על חייו. אולם לאחר הרצח נודע למפרע שהפסוק שהתגשם היה דוקא "רוצח אשר ירצח".

(אין בדינו להכנס לחשבונות שמים כיצד היה קורה הדבר. נוכל רק להעלות השערות. נציין בקצרה שרבין החל לפני כעשרים שנה תהליך של חזרה בתשובה במסגרת ישיבת "אור שמח" שבירושלים. הדבר נבלם בעקבות "חגיגה" תקשורתית. נזכיר שגילוי משמעות החיים ועומק החכמה האלקית שבתורה יכולים בהחלט להחליף את השאיפה לכס ראש ממשלת ישראל).

פרק ג'

אישים ודמויות מעם ישראל בהצפנה

דוד בן ישי בן עבד בן בעז ורות

הצופן: דלוגי אותיות

פרץ, אחד התאומים אשר נולדו לתמר מיהודה, היה למעשה מייסד שושלת בית-דוד משבט יהודה. ככתוב בדברי הימים (א, פרק ב, ד-טו).

למרבה הפלא, שושלת יחוסו של דוד מצד אביו, דוד בן ישי בן עבד בן בעז (-ורות המואביה), מופיעים כולם בהצפנה בפרשת יהודה ותמר. (בראשית פרק לח)

וכולם בדילוג מספר אותיות מקביל. 49 אותיות. (7X7). השבת שבשביעית. ואכן, לאחר שית אלפי שנים, ראה סנהדרין צו, יגיע האלף השביעי שבו תשרור מלכות משיח בן דוד בכל התבל).

לשם הקיצור נציין רק את הפסוקים וההופעה. (וראה בהרחבה בספר "באותיותיה נתנה תורה" עמ' 98).

בדילוג של 49 אותיות החל מהאות ד שבמילה "יהודה" (פסוק כו) מתקבל: דוד. בדילוג של 49 אותיות החל מהאות י שבמילה "והפתילים" (פסוק כה) מתקבל: ישי. בדילוג של 49 אותיות החל מהאות ע שבמילה "הערבון" (פסוק כ) מתקבל: עבד. בדילוג של 49 אותיות החל מהאות ב שבמילה "בית" (פסוק יא) מתקבל: בעז. בדילוג של 49 אותיות החל מהאות ר שבמילה "אמר" (פסוק יא) מתקבל: רות. מענין לציין שבצו ורות, השונים משאר השמות המופיעים כאן, בכך שהיו בני זוג (ולא כשאר שהם שושלת בן אחר בן), הצופן של שמותיהם נפתח באותו פסוק (פסוק יא).

עוד נציין שהצפנת המילה "רות" בתוספת דילוג נוסף של 49 אותיות לפני האות ד', יוצרת את המילה: "תורה". כאשר בקריאה קדימה: "רות" ובקריאה לאחור: "תורה". ואכן, מגילת רות נקראת כידוע, בחג מתן תורה.

וראה עוד להלן עמ' 36, בדבר הצפנת יסוד שושלת דוד מצד רות.

אליהו

הצופן: דילוגי אותיות, צירופי אותיות

מפליא הרבר, שבפרשת יהודה ותמר, פרשה אשר כאמור מוצפנים בה דוד ושושלתו, מופיע גם מבשר הגאולה, אליהו, בהצפנה. [שהרי לפני בא משיח בן דוד, יבא אליהו כנאמר במלאכי ג, כג: "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא"].

הצפנה א': דילוגי אותיות

ברילוג של 248 (רמ"ח מצוות עשה) אותיות החל מהאות א שבמילה "לא" בבראשית לח (פסוק כג) מתקבל: אליהו.

הצפנה ב': צירופי אותיות

הנה צירוף האותיות של הפסוק **ויבא אליה ותהר לו** (בראשית לח, יח) הכתוב בפרשה זו.

ויבא אליה ותהר

יבא אליהו!

אסתר המלכה

הצופן: דילוגי אותיות

אסתר האשה המיוחדת והגדולה בצדקתה, שהפכה למלכת האימפריה הפרסית נגד רצונה ("ותילקח" אסתר אל בית המלך), אך בכך זכתה להציל את עמה.

בתלמוד (מגילה טו, א) מעידים חז"ל שאסתר זכתה להגיע לדרגת רוח הקדש. עוד מוזכרת שם אסתר בין ארבעת הנשים בעלות יופי מיוחד שהיו בעולם.

והנה, אשה גדולה אחרת אשר היו בה מעלות אלו היתה שרה. וכך נאמר בתלמוד (מגילה יד, א) בביאור הפסוק "...הרן אבי מלכה ואבי יסכה" (בראשית יא, כט) יסכה זו שרה. ולמה נקרא שמה יסכה? שסכתה (-שהביטה) ברוח הקדש". עוד מובא שם:

"יסכה, שהכל סוכין ביופיה". ואכן, גם שרה מוזכרת בדברי התלמוד דלעיל בין ארבעת הנשים הנ"ל.

מ	ל	כ	ה
ו	א	ב	י
י	ס	כ	ה
ו	ת	ה	י
ש	ר	י	ע

והנה, בנאמר בתודה:

אבי מלכה ואבי יסכה
ותהי שרי...

האותיות המופיעות בדילוג של שלש
אותיות יוצרות את המילה אסתר.

מפליא לגלות שאסתר רמוזה בתורה, בדיוק בפסוק העוסק בתכונות המיוחדות אשר היו גם בה. "ש"כתה ברוח הקדש" ו"הכל סוכין ביופיה".

זאת ועוד. בפסוק מוזכרת גם מלכה. המשתלבת יחד עם הרמז הקדם, למילים המרמזות מאז מתן תורה על עתידה של אסתר: אסתר, מלכה!

רבי עקיבא

הצופן: שינוי סדר אותיות

רבי עקיבא בן יוסף. האדם שעליו נאמר כי היה ראוי שתינתן התורה על ידו במקום משה רבינו(!). רבי עקיבא, אשר בתחילת דרכו היה רועה צאן המכונה בשם: עקיבא הדועה, הפך בהשפעת רעייתו רחל לגדול התורה שבדור, לאחר שנים רבות של שקידה באהלה של תורה ביגיעה רבה ובעמל עצום.

בהסטוריה היהודית הוא ידוע כמי שהניח את אבן הפינה לצורת המבנה הנוכחי של התורה שבעל פה (-המשנה) באשר הדברים וצורת הניסוח הקצר והבהיר אשר היה בפי תלמידיו כפי ששמעו ממנו, שימשו כיסוד להעלאת התורה שבעל פה על הכתב (-על ידי רבי יהודה הנשיא)⁹. רבי עקיבא הומת על ידי הרומאים במיתה מרה ומשונה; בשרו נסרק במסרקות של ברזל.

הנה בקצרה מספר פרטים מרכזיים אודות רבי עקיבא:

⁹ ראה במסכת מגילה ב, א: "זו דברי ר' עקיבא וכו'" ובדברי רש"י שם.

- א. שמו: רבי עקיבא.
- ב. שם אביו: יוסף.
- ג. מדועה הפך למנהיג ישראל. כך הפך שמו מעקיבא הרועה לרבי עקיבא.
- ד. הניח את אבן הפינה למבנה כתיבת התורה שבעל-פה.
- ה. רבי עקיבא הגיע למדרגתו הרמה בהשפעת ובעידוד רעייתו רחל. ואכן, רבי עקיבא זקף את מעלתו הגבוהה ליכות רעייתו רחל. ("שלי ושלכם שלה הוא!")
- ו. רבי עקיבא הומת במיתה מדה ומשונה.

והנה בכראשית (מט כב-כד) נאמר:

בן פורת יוסף בן פורת עלי עין בנות צעדה עלי שור
 (-על חומה גבוהה). ויבררהו ורבו וישטמוהו בעלי זויצים.
 ותשב באיתן קשתו ויפזו זרעי ידיו מידי אביר יעקב
 משם רעה אבן ישראל.

האר"י ז"ל כותב שבפסוק זה נרמזו רבי עקיבא. נתבונן שוב בפסוק לאור דבריו:

א. שמו: רבי עקיבא	א. "אביר יעקב" בשינוי סדר האותיות:
"רבי עקיבא"
ב. שם אביו: יוסף	ב. בן פורת יוסף
ג. משם: עקיבא הרועה, הפך למנהיג ישראל	ג. משם רעה - אבן ישראל
ד. מניח אבן הפינה	ד. אבן ישראל
ה. הומת במיתה משונה במסרקות של ברזל	ה. ויבררהו ורבו וישטמוהו בעלי זויצים
ו. התרומם בהשפעת ובעידוד רעייתו רחל.	ו. בנות צעדה עלי שור (ע"י אשה הגיע למדרגה רמה. חומה מסמלת גובה רב)

רש"י

הצופן: דילוגי אותיות

רבי שלמה יצחקי. המפרש הגדול של התנ"ך והתלמוד, אשר אין יום ששמו לא מוזכר בפי רבבות אלפי העוסקים בתורה, בכינויו המקוצר רש"י.

בביקורי בביתו של פרופ' אליה ריפס מהמכון למתמטיקה באוניברסיטה העברית, הציג פרופ' ריפס בפני את התדפיס הבא בהתפעלות רבה, באומרו שכאשר קיבל המחשב הוראה לסרוק את התורה בחיפוש אחר רבי שלמה יצחקי, נמצאו שתי מילים אלו, "שלמה" ו"יצחקי" סמוכות זו לזו.

אולם התדהמה היתה מוחלטת כאשר לאחר מכן התבקש המחשב לאתר את הכינוי הידוע רש"י, ושוב חזרה והופיעה על גבי המסך בדיוק אותה הפרשה שבה התגלו שתי המילים הנ"ל, ובסמוך אליהן.

ט	ה	ו	ר	ו	י	ע	ל	ע	ל	ת	ב	מ	ז	ב	ח	ו	י	ר	ח	י	ה	ו
י	ב	י	נ	ה	א	ר	צ	ו	ה	י	ה	ב	ע	נ	נ	י	ע	נ	נ	ע	ל	ה
ת	ג	ר	מ	ה	ו	ב	נ	י	י	ו	נ	א	ל	י	ש	ה	ו	ת	ר	ש	י	ש
ו	נ	פ	ל	ג	ה	ה	א	ר	צ	ו	ש	מ	א	ח	י	ו	ה	ק	ט	נ	ו	י
ו	א	ר	פ	כ	ש	ד	ח	י	ח	מ	ש	ו	ש	ל	ש	י	מ	ש	נ	ה	ו	י
י	נ	ל	ה	ו	ל	ד	ו	י	ק	ח	ת	ר	ח	א	ת	א	ב	ר	מ	ב	נ	ו
ת	כ	י	ח	י	ו	א	מ	ר	י	נ	א	א	ח	ת	י	א	ת	ל	מ	ע	נ	י
י	א	מ	ה	ש	מ	א	ל	ו	א	י	מ	נ	ה	ו	א	מ	ה	י	מ	י	נ	ו
י	ר	ע	ד	א	י	ל	פ	א	ר	נ	א	ש	ר	ע	ל	ה	מ	ד	ב	ר	ו	י

רש"י ○

יצחקי □

שלמה □

רמב"ם

הצופן: ראשי תיבות ודילוגי אותיות

רמב"ם. רבי משה בן מימון, ענק התורה שנולד בספרד וחי ופעל במצרים. שם עלה לגדולה בחצר המלכות והשתמש במעמדו הרם כדי לחזק ולרומם את מצבם ומעמדם של יהודי מצרים. אגרותיו וספריו הופצו בקרב כל העולם היהודי מתימן ועד צרפת, והפכו לאבני יסוד בספרות התורנית עוד בחייו. עם ישראל בארצות פזורותיו, אשר היה בשפל רוחני, זכה לגואל.

גולת הכותרת של ספריו הוא ספרו האדיר "משנה תורה", בו קיבץ את הלכות ופרטי הדינים של תרי"ג מצוות התורה.

הנה מספר ציוני דרך מרכזיים בחיי הרמב"ם:

- א. תאריך לידתו של רבי משה: ארבעה עשר לחודש ניסן.
- ב. רבי משה עלה לגדולה בארץ מצרים.
- ג. רבי משה חיבר את "משנה תורה". בו קיבץ את פרטי תרי"ג מצוות.
- ד. רבי משה נחשב לגואלם הרוחני של ישראל בכל פזורותיהם. מעין משה הגואל בשעתו (עליו אמרו חכמי דורו: "ממשה עד משה לא קם כמשה").
- ה. כינויו המפורסם של רבי משה: רמב"ם.

והנה, בפרשת גאולת בני ישראל מארץ מצרים, מנצנץ ומופיע כינויו המפורסם של רבי משה בן מימון – רמב"ם, מתוך הפסוקים, כאשר כל הפרטים הנ"ל נלווים אליו ברמז מתוך הפרשה.

וכך נאמר שם:

למען רבות בופתי בארץ מצרים. (שמות יא, ט)

ראשי תיבות: רמב"ם

תוכן הפסוק מרמז על תכלית ומטרת פועלו של הרמב"ם במצרים.

עוד נאמר שם:

גם האיש משה גדול מאוד בארץ מצרים. (שמות יא, ג)

באותה פרשה גם מוזכר התאריך ארבעה עשר בניסן – יום לידת הרמב"ם:

והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחודש

הזה. (שמות יב, ו)

זאת ועוד. כאשר קיבל המחשב הוראה לסרוק את כל אותיות התורה ולגלות בהצפנה את שם ספרו של הרמב"ם – "משנה תורה", גילה המחשב את "משנה תורה"

בפרשה זו בדוקא. בדילוג של 50 אותיות¹⁰. החל מהאות מ שבמילה משה(!) בשמות יא, ט [הלא הוא הפסוק אשר בו מופיע רמב"ם בראשי תיבות].

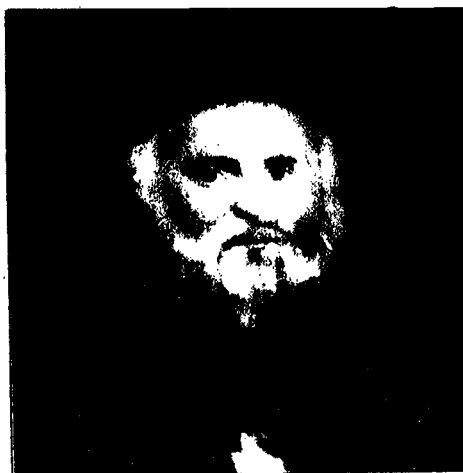
ואם לא די בכך, הרי בין המילה "משנה" (שכאמור מופיעה בדילוגים של 50 אותיות), לבין המילה "תורה" (שאף היא מופיעה בדילוגים של 50 אותיות) מפרידים 613 אותיות! כמנין תרי"ג מצוות אותן מקיף ומבאר ה"משנה תורה".

הגאון מוילנא (הגר"א)

הצופן: דילוגי אותיות, צירופי אותיות

הגאון מוילנא. שם שאומד הכל. אישיות נדירה שקיפלה בתוכה עומק עיון מבהיל, משולב בבקיאות מקיפה החובקת עולם ומלואו. וזאת בנוסף למעלות פרישה וקדושה מעוררי השתאות. אדם מרומם זה, הלא הוא הגאון רבי אליהו בן רבי שלמה זלמן מוילנא.

תמונה נדירה של הגאון מוילנא
(התמונה שהתגלתה רק לפני מספר שנים היתה ברשות נינת הגאון)

(10) כנגד חמישים שערי בינה. ומה ראוי לחיבור תורני אדיר זה, המפליא בהיקפו, בעומקו, ובניסוחו, יותר מחמישים שערי בינה.

ידוע ומפורסם שכאשר נשאל הגאון מוילנא¹¹ היכן נרמז הוא עצמו בתורה, השיב:

"אבן שלמה וצדק יהיה לך" (דברים כה, טו)

א' - בן שלמה. אליהו בן שלמה.

והנה, סריקת מחשב העלתה כי מספר פסוקים קודם הפסוק הנ"ל, בדברים כה, ט, מופיע השם "אליהו" בדילוג לאחור של 4 אותיות החל מהאות א שבמילה "אשר" שבפסוק: "וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר וכו'".

הנה הפסוק ברצף אותיות:

וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר וכו'.

גם אחרי הפסוק הנ"ל (-אבן שלמה), בדברים כו, ז, מופיע השם "אליהו" והפעם בצירופי אותיות.

ונצעק אל י-ה-ו-ה אלהי אבותינו

וברצף אותיות: ונצעקאליהו וכו'.

למרבה הפלא, לאחר מספר פסוקים נוסף, בדברים כו, יא, מופיע הגר"א בצירופי אותיות:

והלוי והגר אשר בקרבך

וברצף אותיות: והלויההגראשרבקרבך

נוכל גם לקרוא: הגר"א שר בקרבך (מלשון חשיבות ומעלה).

מימצאים אלה ועוד כהנה וכהנה התגלו על ידי פרופ' אליה ריפס מן המכון למתמטיקה באוניברסיטה העברית, בשיתוף עם הפיזיקאי הנודע דורון ויצטום, ומובאים בספרו של ד"ר משה כץ "באותיותיה ניתנה תורה" (עמ' 156).

לא נוכל במסגרת מצומצמת זו להרחיב בדבר כל המימצאים המובאים שם בנידונינו. רק נציין שלא הרחק מהפסוקים הנ"ל התגלה בהצפנה גם ספרו הנודע של הגר"א "אדרת אליהו" וגם המילים "אליהו מוילנא".

(11) ראה במבוא לחיבור זה את דברי הגאון עצמו אודות הצפון בתורה.

ואם לא די בכך, ראה עוד בספר הנ"ל (עמ' 153) הופעת צמד המילים: "הגאון מוילנא" בפסוק אחר (!) בהצפנה של דילוגי אותיות, בבראשית מב, יב, כאשר לא הרחק משם מופיעים בהצפנה תאריך לידתו של הגאון – ט"ו ניסן, ותאריך פטירתו – י"ט תשרי!!

על אודות הדרך המרתקת שבה הושגו מימצאים אלה יעוין בפתיחת חיבור זה.

החפץ חיים

הצופן: גימטריה¹²

אחד הגדולים והנערצים שבחכמי ישראל ברורות האחרונים הוא גאון התורה ומנהיג הרוד בזמנו, הרב ישראל מאיר הכהן מראדין. שמו הנודע, אשר הפך להיות כשמו הפרטי הוא שם אחת מגולות הכותרת של מפעליו, הלא הוא ספרו הנפלא "חפץ חיים". ספר שבו קובצו לדאשונה ובוארו בהרחבה כל הלכות ופרטי איסור דיבורי רכילות ולשון הרע. וכך נישא שמו בפי כל עד עצם היום הזה: "החפץ חיים".

והנה בפתיחה לספרו (אות ג) כותב הרב שהמספר לשון הרע עובר, בין השאר, על

12) הגימטריה הינה פן נוסף וחשוב בתורת הרמו שבפרד"ס. לפי ר' אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי הגימטריה הינה אחת מליב מידות שבהן התורה נדרשת. ואכן בתלמוד מבואר שיש מצוות שפרטי דיניהן נרמזו בתורה בגימטריה ולדוגמא: הנודר נזירות מן הייך סתם נזירות - שלשים יום. בתלמוד (נזיר ה, א) מבואר שהדבר נרמז בפסוק "כל ימי נדר נזרו וכו' קדוש יהיה" (במדבר ו, ה) יהיה - בגימטריה שלשים אך לא רק דינים נרמזים בגימטריה אלא אף תכנים רבים שונים ומגוונים. וכגון המובא במחזור ויטרי (אבות סוף פרק ג) שמכיון שהיהודי מחוייב בתרי"ג (613) מצוות, נמצא שלאחר שקיים את המצוה הראשונה בחייו - מצות ברית המילה, נותרו לו לקיים רק תרי"ב (612) מצוות. ואכן הדבר נרמז במילה ברית = תרי"ב.

לשם מעט הבנה מן המסתתר בתורת הגימטריה נצטט מלשונו של הרמ"ק (שער ל פרק ח) בענין זה: "כל אות ואות, לפי מספרו יהיו כחותיו. כי המספר לא על חנם הוא. ה-ת' יהיו לה ארבע מאות ענפים מסתעפים ממנה, וכדומה. המשל אמן שעולה י-ה-ו-ה א-ד-ג-י. (כלומר, אמן=91. י-ה-ו-ה=26. א-ד-ג-י=65. 26+65=91) כמפורסם בדברי ר' שמעון בר יוחאי ע"ה, כי כאשר יתחברו תפארת ומלכות יתייחדו ביחוד 26 ענפים שבתפארת כמנין שם בן ד' אותיות (י-ה-ו-ה) ו-65 ענפים שבמלכות כמנין א-ד-ג-י. וכאשר נרצה לחבר, נחברם בשם סוכה (91) או בשם אמן (91) או בשם מלאך (91). כי בכלם נרמזים 91 ענפים ביחודם". עד כאן. וראה עוד בפירושו של רבינו בחיי לאבות סוף פרק ג.

הכתוב: "השמד בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים וכו'" (דברים כד, ח). עיין שם.

למרבה הענין, נרמזו הרב בפסוק זה, כאשר גם התוכן העניני של המילים נמצא שייך. המילים: "ככל אשר יורו אתכם הכהנים" שווים בערכם המספרי למילים: "הרב ישראל מאיר מראדין", אשר אכן, הוא הכהן שהורה בספר שלם, אודות הלכות אלו.

והרי החשבון:

207	הרב	70	ככל
541	ישראל	501	אשר
251	מאיר	222	יורו
80	הכהן	461	אתכם
305	מראדין	130	הכהנים
1384	ס"ה	1384	ס"ה

זאת ועוד. בשם "חפץ חיים" בחר הרב לספרו העוסק בשמירת הלשון, על פי האמור בתהילים: "מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב, נצוד לשונך מדע ושפתך מדבר מרמה" (תהילים לד, יג-יד). והנה גם כאן מתברר שהרב עצמו נרמז בפסוק זה. המילים: "מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב". שווים בערכם המספרי למילים: "הרב ישראל מאיר כהן מראדין".

והרי החשבון:

		50	מי
		316	האיש
		183	החפץ
207	הרב	68	חיים
541	ישראל	8	אהב
251	מאיר	100	ימים
75	כהן	637	לראות
305	מראדין	17	טוב
1379	ס"ה	1379	ס"ה

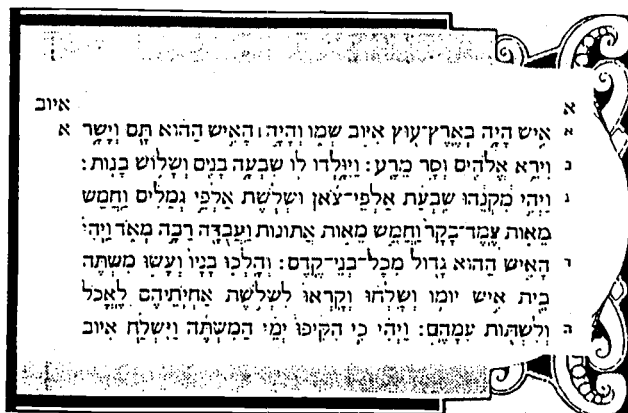
פרק ד'

אישים ודמויות מאומות העולם בהצפנה

איוב

הצופן: ראשי תיבות

ספר איוב. סיפורו של אדם ישר דרך וירא אלקים, אשר הועמד במבחן קשה של יסורי גוף ונפש איומים. בסופו של דבר, חזר איוב לבריאותו, לעושרו, וגם משפחה לתפארת הקים.

הנה האירועים המרכזיים בחייו.

א. איוב מוכה מכה אחר מכה. בניו ובנותיו נספים במפולת הבית. גמליו ורכושו נשדדים ונבזזים (ראה בהרחבה באיוב א, יד-יח).

ב. עדרי צאנו ועבדיו נספים בשריפת אש (איוב א, טז).

ג. איוב נעשה צרוע (ראה מש"כ האריז"ל בשער הפסוקים איוב א).

ד. איוב מתרפא מחוליו, חוזר ומתעשר יותר משהיה בתחילה, ומקים משפחה מפוארת (איוב מב, יב-ג).

ה. לדברי רבי יוסי בן חלפתא (מובא במדרש רבה פר' וירא נו, ד) איוב נולד בתקופת ירידת ישראל למצרים בעקבות יוסף.

סדיקת מחשב את כל פסוקי התורה בחיפוש אחר ראשי התיבות של המילה "איוב" העלתה את הפסוקים הבאים המדמזים בבירור רב את כל חמשת הנתונים הנ"ל (!)

- א. איוב מוכה מכה אחר מכה. א. כי אז יעשן אף ל-ה-ו-ה ולנאתו באיש
ההוא ורבעה בו כל האלה [הקללה] (דברים
כט, יט)
- ב. עדרי צאנו ועבדיו נספים בשריפת אש. ב. ותבער בם אש ל-ה-ו-ה ותאכל בקצה
וכו' (במדבר יא, א)
- ג. איוב נעשה צרוע. ג. איש וכו' והוא צרוע או זב בקדשים לא
יאכל עד אשר יטהר והנגע בכל וכו' (ויקרא
כב, ד)
- ד. איוב חוזר לאיתנו בכל. ד. ...ונפל למשכב. אם יקום והתהלך בזוין
וכו' (שמות כא, יט)
- ה. איוב נולד בתקופת ירידת ישראל למצרים בעקבות יוסף. ה. והקול נשמע בית פרעה לאמר באו אזוי
יוסף וייטב בעיני פרעה (בראשית מה, טז)

בלעם בן בעור

הצופן: דילוגי אותיות

בלעם בן בעור. נכרי מאומות העולם, שעל אף התנהגותו הפחותה זכה שתשרה עליו שכינה ויתנבא.

"ומפני מה השרה הקדוש ברוך הוא שכינתו על גוי דשע? כדי שלא יהיה פתחון פה לאומות לומר אילו היו לנו נביאים חזרנו למוטב. (לפיכך) העמיד להם נביאים. והם (אותם נביאים) פרצו גדר העולם. שבתחילה היו (האומות) גדודים בעריות וזה (בלעם) נתן להם עצה להפקיד עצמן לזנות" (רש"י במדבר כב, ה).

סדיקת המחשב את פסוקי התורה בחיפוש אחר שמותיהם של בלעם ואביו בעור, גילתה את שמותיהם מוצפנים בדילוג של 52 אותיות (שם הוי"ה=26. פעמיים =26=52.

ו"אין ריבוי אחד ריבוי אלא למעט". שהוא שזכה להשראת שכינה, קלקל, כאשר בין הבן – בלעם, לבין שם האב – בעור, מפרידים 26 אותיות.

מענין הדבר, ששמותיהם נמצאים בפרשת מהפכת סדום, אשר על אנשיה מעידה התורה: "ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד!" (בראשית יג, יג)

יש"ו

הצופן: ראשי תיבות

מלפנים, כאשר רצו לומר "אין" מוחלט השתמשו בביטוי "לא יש" או "אין יש". וכפי שנאמר בתהילים (קלה, יז) בדבר האין המוחלט של רוח חיים באלילי הגויים:

"עצבי הגויים כסף וזהב, מעשה ידי אדם. פה להם ולא ידברו. עינים להם ולא יראו. אזנים להם ולא יאזינו. אף (-גם) אין יש רוח בפיהם".

לאחר הקדמה קצרה זו נתבונן בראשי התיבות של הפסוק הבא אשר נאמר בתוך דברי נבואת יעקב אבינו טרם פטירתו, אודות הצפוי לישראל בעתיד.

**לֹא יִסּוּר עֵיבָט בְּמִהוּדָה וּמִזֹּזוּקָה בְּמִבֵּין רַגְלָיו עֵד
כִּי יָבֵא עֵיילָה וְלוֹ יִקְהֵת עֲבוּמִים.** (בראשית מט, י)

לא יש (-אין בהחלט) "מום רע" כיש"ו!

מענין הדבר, שבפסוק זה העוסק בביאתו של המשיח האמיתי אשר אנו מייחלים לבואו, מופיע בהצפנה מידע האומר כי עד שיבוא משיח האמת ("שילח" - מלך המשיח שהנבואה שלו. רש"י ואונקלוס שם) יקומו משיחי שקר רבים [שבתאי צבי, יצחק עובדיה (המכונה אבו עיסא), דוד אלרואי, יעקב פרנק, ועוד]. אולם מכל אלה לא יהיה גרוע ונורא כל כך כמו יש"ו. [ואכן, הנצרות היא היחידה מבין כל הכתות המשיחיות אשר הגדרתה ההלכתית היא: "עבודה זרה". גם מן ההיבט האנושי אין ולא היתה כת משיחית אשר עם ישראל סבל ממנה סבל מר כמו מן הנצרות אשר על ידה נטבחו ונשחטו ונשרפו אין ספור מבני עמינו].

היטלר

על מעלליו של מנהיג שפל ואכזר זה אין צורך להרחיב את הדיבור. (וראה לעיל בפרק א' אודות השואה ומשפטי נירנברג בהצפנה).

שמו של רב המרצחים "היטלר" נמצא בהצפנה בסמוך ל"שואה" בפרשה המזהירה ואומרת :

"כי ה' אלהיכם וכו' האל הגדול הגבר והנורא אשר
לא ישא פנים ולא יקח שוחד". (דברים י, יז)

כלומר, כותב התורה מודיענו בפסוק זה כי על אף אהבתו אותנו, אם נעבור על מצוות תורתו – לא ישא פנים! (וגם שוחד מצוות בתמורה לעבירות, לא יקח. אלא בתחילה ממרק את העוונות ואח"כ משלם שכר על המצוות. עיין בתלמוד סוטה כא, א. ובספורנו על פסוק זה). ועיין לעיל עמ' 18 ובהערה שם.

ד	נ	י	ה	א	ד	נ	י	מ	ה	א	ל
ה	ג	ד	ל	ה	ג	ב	ר	ו	ה	נ	ו
ר	א	א	ש	ר	ל	א	י	ש	א	פ	נ
י	מ	ו	ל	א	י	ק	ח	ש	ח	ד	ע
ש	ה	מ	ש	פ	ט	י	ת	ו	מ	ו	א
ל	מ	נ	ה	ו	א	ה	ב	ג	ר	ל	ת
ת	ל	ו	ח	מ	ו	ש	מ	ל	ה	ו	
א	ה	ב	ת	מ	א	ת	ה	ג	ר	כ	י
ג	ר	י	מ	ה	י	י	ת	מ	ב	א	ר
צ	מ	צ	ר	י	מ	א	ת	י	-	ו	ה
א	ל	ה	י	כ	ת	י	ר	א	א	ת	ו
ת	ע	ב	ד	ו	ב	ו	ת	ד	ב	ק	ו
ב	ש	מ	ו	ת	ש	ב	ע	ה	ו	א	ת
ה	ל	ת	כ	ו	ה	ו	א	א	ל	ה	י
כ	א	ש	ר	ע	ש	ה	א	ת	כ	א	ת
ה	ג	ד	ל	ת	ו	א	ת	ה	נ	ו	ר
א	ת	ה	א	ל	ה	א	ש	ר	ר	א	ו

היטלר (22) דברים י"ז
שואה (13) דברים י"ב

המתבונן היטב בטבלה שלפנינו, ויבחן בספירה לאחור החל מהאות א' שבמילה "שואה", יגלה בהצפנה, גם את המילה "אשוין".

פרק ה'

תוספת ביאור בהצפנה

רחל מתה!

הצופן: צירופי מילים

בספר בראשית (לו, ט-י) מסופר אודות חלומות יוסף, ותגובת אביו יעקב. וכך

נאמר:

"...ויזלום עוד זלום אוזר, ויספר אותו לאוזיו. ויאמר
הנה זלמתי זלום עוד, והנה השמש (מסמל את אביו של
יוסף) והירוז (מסמל את אמו) ואוזר עשר כוכבים (מסמל את
אחד עשר אחיו) משתזזים לי. ויספר אל אביו ואל אוזיו.
ויגער בו אביו ויאמר לו, מה הזלום הזה אשר
זלמת?! הבוא נבוא אני ואמך ואוזיך להשתזזות לך
ארצה?"

ובפירוש רש"י שם:

"הבוא נבוא, והלא אמך (-רחל) כבר מתה!"

כלומר, גערת יעקב ביוסף לא היתה סתם תמיהה הכיכד יתכן שאב ואם ישתחוו
לבנם. אלא טענה חזקה והגיונית: הן ה"ירח" זו היא אמך רחל, והרי רחל מתה!

והנה, עיון ברובד הרמז שבתורה מגלה כי הסבר טענתו של יעקב כתובה בתוך
דברי הפסוק (!) בהצפנה.

ידועים דברי הרמב"ן בהקדמת פירושו לתורה, כי התורה במקורה נכתבה ברצף
אותיות ללא רווחים בין המילים. ובזמן מתן תורה נאמרה התורה למשה כפי שיש
לקרואה, ואכן כך כתבה משה. (עיין במבוא לחיבור זה).

הנה גערת יעקב כאשר היא כתובה, ברצף אותיות (לאחר המילים ויגער בו אביו
ויאמר לו): **מההזלומההאשרזלמתהבואנבואאניואמכוואוזיכ**

רחל מתה!

מתוך רצף האותיות מנצנץ וזורה ביאור גערת יעקב: מה החלום הזה אשר חלמת?
והרי רחל מתה!!

ברית המילה – תקון או קלקול?

הצופן: סופי תיבות

יש הסבורים בטעות כי בהסרת הערלה בברית המילה, נעשה האדם בלתי שלם.
בילקוט שמעוני מובא המשל שהמשיל רבי עקיבא בדברי תשובתו לטורנוסרופוס
הרומאי.

במשלו מדמה רבי עקיבא את ברית המילה לתקון חיטים על ידי טחינתם, לשם
הכנת גלוסקאות (-עוגות). שבודאי טחינת החיטים תקון הוא. כך ברית המילה. אין
האדם מתוקן ומושלם כל עוד הערלה רבוקה לגופו. הוסרה הערלה, תוקן האדם והרי
הוא שלם. נמצא שאין הסרת הערלה קלקול אלא תקון.

והנה בסריקת מחשב מתגלה כי התורה מבהירה לנו פרט חשוב זה, בהצפנה.

וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר
צוה אותו אלהים. (בראשית כא, ד)

וימל אברהם (ובכך פעל) – תקון!

[ההצפנה בסופי תיבות ולא בראשי תיבות משום שהתקון הוא הסוף, התוצאה, של
ברית המילה].

פירוד לשם שלום

הצופן: סופי תיבות

ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט...
ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך
ובין רועי ובין רועיך... ויפרדו איש מעל אוזיו אברם
ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר. (בראשית יב, ז-יב)

ובאמת, כיצד הם נפרדו לבסוף? האמנם מתוך שלום כמטרת אברהם, או שמא מתוך שנאה והקפדה כדרך הנפרדים לאחר ריב??

ויפרדו איש מעל אוזיו אברם

סופי תיבות: שלום – לומר שלבסוף אכן נפרדו לשלום.

מטרת הצלת לוט

הצופן: סופי תיבות ודילוגי אותיות

בתלמוד (יבמות עז, א) מבואר שמטרת האלקים בהצלת משפחת לוט ממהפכת סדום ועמורה, היתה כדי לקיים את השושלת אשר ממנה עתיד לצאת דוד. [דוד בן ישי, בן עובד, בנם של בועז (משבט יהודה), ורות (הגירת המואביה). רות המואביה מצאצאי מואב בן לוט]

והרי לשון הפסוק המתאר את הצלת משפחת לוט:

ויזוויקו האנשים בידו וביד אשתו וביד עתי בנתיו

(בראשית יט, ז)

סופי תיבות דוד. הרי לפנינו ביאור בהצפנה, שסוף ותכלית הצלה זו, הינה דוד. [לפיכך סופי תיבות דוקא ולא ראשי תיבות. נציין שמלבד סופי התיבות, גם בדלוג אותיות, כשנסמן כל אות רביעית לאחר האות ד' שבמילה "וביד", נקבל את המילה: דוד].

בתו של אברהם

הצופן: אות זעירא (קטנה)

ויהיו זויי שרה מאה... ותמת שרה בקרית ארבע היא

זזכרון... (בראשית כג, ב)

כידוע, אין דרכה של התורה לפרט את כל אשר התרחש, אלא רק מציינת היא את הפרטים והנתונים המרכזיים של כל מאורע או אדם, על פי הנדרש והנצרך לידיעה.

במדרש מובא כי בת היתה לאברהם ונפטרה ביום שנפטרה שרה.

בתורה לא מוזכר כלל שהיתה בת לאברהם. אך האם התורה התעלמה מכך לחלוטין?

התבוננות בכתוב בתורה, תגלה שאחת האותיות מבין אותיות הפסוק הבא, כתובה כאשר היא קטנה משאר האותיות (-אות זעירא).

**ותמת שרה בקרית ארבע היא זכרון וכו' ויבא
אברהם לספוד לשרה ולבכתה.**

במילה ולבכתה האות כ' קטנה. עוד יש לציין שהמילה ולבכתה בתורה, שהיא כתובה בכתב חסר, ולבכתה - ללא ו'.

אות זעירא, מעצם היותה קטנה וכאילו נעלמת, תמיד באה לומר, שמלבד קריאת המילה במלואה (עם כל אותיותיה) כאשר הפסוק נלמד על פי פשוט, יש גם לקרוא את המילה ללא האות הקטנה, כאשר המובן המתקבל שייך לתורת הרמז.

ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכתה

וללא האות הזעירא:

ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכתה.

נפלא הדבר, כיצד הוצפנו שני הנתונים המובאים במדרש (א. בת היתה לאברהם. ב. ונפטרה ביום שנפטרה שרה) באות זעירא אחת בלבד!

נזכיר כי האמור מתיחס רק לרובד הפשוט של הרמז. אולם ברבדים הפנימיים יותר טמון עומק לפנים עומק. והדברים פשוטים וברורים לכל לומד בעיון ובעמקות. וכך היא כל התורה. הררי נתונים (עיין במבוא לחיבור זה) מוצפנים בכיתוב מועט. נבין מעתה במעט את דברי חז"ל על רבי עקיבא "שהיה דורש תילי תילים של הלכות על קוצו של

יו"ד". כלומר, היה מגלה את מקורן ברובד הרמז שבתורה. אכן, ברור שספר אשר נכתב על-ידי ההנהגה העליונה, לא ימצא כתוב כספר פרי הגיון בן-אנוש.

מי היה המתורגמן?

הצופן: דילוגי אותיות

בפרשת יוסף ואחיו, כאשר האחים נצבו לפני יוסף המדבר איתם בשפה המצרית (ומתורגמן מתרגם) ולא בלשון הקדש כדי שלא יזהו אותו, והוא מתנכר אליהם ומאשימם בריגול. מביעים הם בינם לבין עצמם חרטה על מכירת אחיהם, מתוך תחושה שכעת הם נענשים על מכירתו. דבריהם היו בלשון הקדש מתוך בטחון גמור שיוסף איננו מבין את שפתם. שהרי מתורגמן ניצב ביניהם. וכך נאמר בתורה:

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו, אֲכַל אֲשָׁמִים אֲנֻזְנוּ עַל אָחִינוּ
אֲשֶׁר רֵאִינוּ עֲרַת נַפְשׁוֹ בְּהַתְּזוּזְנוֹ אֵלָינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ...
וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שָׁמַעַ יוֹסֵף כִּי הַבְּלִיַּץ (המתורגמן)
בִּינְתָם. (בראשית מב, כא-כג)

ומי היה המליץ בינותם? מנשה (בנו של יוסף) וכמובא ברש"י שם.

ד"ר משה כץ, בספרו "באותיותיה ניתנה תורה" (עמ' 94) כותב שתוספת פרט זה בביאור הפסוק, הניע אותו להורות למחשב לסרוק ולחפש את מנשה בין אותיות פרשה זו. ואכן התברר שמנשה מסתתר בפרשה בשיטת דילוגי אותיות (541-) החל מהאות מ האחרונה שבמילים: כי המליץ בינותם(!)

(13) 541 הוא ערכו המספרי של ישראל. וראה עוד בספרו של ד"ר משה כץ (באותיותיה ניתנה תורה, עמ' 25) שגילוי זה של מנשה בדילוג מספר "ישראל", העלה את הרעיון לחפש שמות נוספים ממשפחת יעקב, באמצעות קוד זה (541). ואכן, החיפוש העלה את "יוסף" בדילוג 541 החל מהאות י שבמילה "אחיים" הנמצאת בתוך דברי יוסף(!) בבראשית מב, יט. וכן את המילה "יהודה" בדילוג 541 החל מהאות י האחרונה שבמילה "היינו" הנמצאת בתוך דברי בני יעקב לאביהם בבראשית מב, לא. וכן את המילה "ראובן" בדילוג 541 החל מהאות ר שבמילה "לפרעה" בבראשית מו, יט. ועוד שמות רבים נוספים עיין שם.

מדוע מתו בני אהרן?

הצופן: סופי תיבות

התורה (ויקרא י, ב. וטז, א) מספרת על מותם הפתאומי של שנים מבניו של אהרן, כאשר ניגשו לעבוד במשכן ונענשו על שנהגו שלא כראוי.

בדברי חז"ל (מדרש רבה, ויקרא פרשה יב) מוסברת סיבת ענישתם של בני אהרן בכך שנכנסו לעבודת המשכן כאשר הם שתויי יין, על אף האיסור שבדבר. והנה התורה רומזת הסבר זה בפסוק:

אֲזָרִי מוֹת יִשְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרָן (ויקרא טז, א)

סופי תיבות: יין. סופי תיבות דוקא. לומר שסופם וקיצם היה מחמת היין.

מרכיבי התורה

הצופן: סופי תיבות, ועוד

ידוע ומפורסם שבמעמד הר סיני ניתנו – בנוסף לעשרת הדברות – גם ספר התורה אשר בה כתובות המצוות בקיצור נמרץ (–התורה שבכתב), וגם ביאור פרטי המצוות הללו על-פה (–התורה שבעל-פה)¹⁴. התורה שבעל-פה נכתבה לבסוף בגמרא (–תלמוד).

נמצא שבמעמד הר סיני ניתנו: עשרת הדברות, התורה, ושרשי הגמרא.

והנה, בספר דברים (ד, יב-יג), בדברי התוכחה לישראל נאמר:

וידבר ה' אליכם... ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים ויכתבם על שני לוחות אבנים.

¹⁴ ראה בהרחבה על כך בחיבורנו "תשע תשובות ושאלה" פרק חמישי.

האמנם רק עשרת הדברים נצטוו??

אף על פי שנתינת התורה שבכתב (-ספר התורה) ושבעל פה (-הגמרא), כתובה במקום אחר במפורש, לא נמנע כותב התורה יתברך לצייןם כאן בהצפנה.

המילים: **את בריתו אשר צוה** סופי תיבות: תורה (-ספר התורה).

והמילים: **ויגדר לכם את בריתו אשר**. בדילוג 3 אותיות: גמרא.

דאוי לציין כאן רמז נוסף בדבר חלק נוסף ופנימי של התורה, הלא הוא ספר ה"זוהר" אשר נכתב על ידי התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי. רק נציין תחילה שבאידירא זוטא מעידים חז"ל על סודות הזוהר שנתגלו מתוך האש ביום פטירת רבי שמעון (וראה שם בהרחבה).

והנה, בספר דברים (ה, כא) נאמר:

ותאמרו, הן הראנו ה' אלהינו את כבודו ואת גדלו ואת
כלו שמוענו מתוך האש. היום הזה ראינו כי ידבר
אלהים את האדם וזו.

המילה "שמענו" בשינוי אותיות: שמעון.

המילים הזה ראינו בצירופי אותיות: זהר.

הפסוק מדבר על גילויים - מתוך האש. ואומר עוד בהתפעלות: היום הזה ראינו כי ידבר אלהים את האדם!

נסיים בפסוק נוסף האמור בדברים ו, כד:

"ויצונו ה' לעשות את כל החקים... לטוב לנו כל הימים
 כזויותינו כהיום הזה.

מה יותר מתאים לפסוק העוסק בביצוע המעשי של המצוות ("ויצונו ה' לעשות את כל החוקים"), מאשך ראשי התיבות הלכה. לטוב לנו כל הימים לחיותינו כהיום הזה!

כמה זמן יהיה הרעש?

הצופן: ראשי תיבות

בתלמוד (ברכות ז, א) נאמר על הפסוק "ואל זועם בכל יום" (תהילים ז, יב) וכמה זעמו? רגע.

והנה, באחת הנבואות על העתיד להתרחש בסמוך לגאולה העתידה נאמר כך:

ביום ההוא יהיה רעש גדול על ארצות ישראל¹⁵.

(יחזקאל לח, יט)

בפסוק לא נאמר כמה זמן תימשך אותה רעידת ארמה נוראה. אך המילים: רעש גדול על ארצות ישראל, יוצרות בראשי תיבות את המילה: רגע. וכמה זעמו? רגע!

ראוי לציין כאן את האמור בספר במדבר (טז, כא) אודות דברי ה' בעת מחלוקת קורח ועדתו, לאחר שקורח הקהיל את כל העם תוך כדי הסתה נגד משה ואהרן: "וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, הבדלו מתוך העדה הזאת, ואכלה אותם כרגע!"

15) ראה אודות נבואה זו בהרחבה בחיבורנו "לקט נבואות" (עמ' 23-19).

פרק ו'

מצוות התורה שבעל פה בהצפנה

כידוע, מצוות התורה כתובות בתורה בקיצור נמרץ, ופרטיהן ניתנו על-פה באותם ארבעים יום אשר שהה משה בהר סיני¹⁶. והנה חיפוש מדויק בתורה שבכתב באמצעות מחשב, מגלה את אותם פרטים שנאמרו על-פה, מוצפנים בתורה שבכתב באותם פסוקים העוסקים באותה מצוה. הדברים מקבלים מימד מרומם יותר כאשר המחשב מודיענו כי אין בנמצא הצפנה נוספת של אותו פרט בשום מקום אחר בתורה שבכתב, מלבד במקום העוסק באותה מצוה(!).

המעמיק חקר בתורת הרמז, ואפילו רק בטמון בהוראת מצוה אחת מתרי"ג המצוות, ומגלה את פרטי הלכותיה מופיעות בה בהצפנה, עומד נרעש ונפעם (הגם שעדיין לא נכנס כלל לתורת הסוד שברמז). והרי הוא חש כי פסוקי התורה הקדושה מאירים ומכריזים לעומתו: התורה, מן השמים היא!

הכשרת הכבד

הצופן: ראשי תיבות

...על כן אמרתי לבני ישראל, כל נפש מכם לא
תאכל דם... כי נפש כל בשר, דמו בנפשו הוא.

(ויקרא יז, יב-יד)

כביאור פרטי המצוה קיבלנו בתורה שבעל פה, שכדי להמנע מאכילת הדם שבבשר עלינו למולחו לפני הבישול או לצלותו. באמצעות אחת משתי פעולות אלו נשאב הדם ויוצא מן הבשר.

ואולם, כל זאת אמור ביחס לחלקי הבשר השונים. אך הכבד יוצא דופן הוא ואין מועילה לו מליחה אלא דוקא צליה. משום שהכבד כולו דם, ואין בכח המלח להפליט את דמו. (ראה בתלמוד, חולין קט, ב וברשי"י שם. וראה עוד שם בדף קי, ב וברשי"י שם)

16) ראה בהרחבה בחיבורו "תשע תשובות ושאלה" פרק חמישי.

והנה בכל התורה אין הופעה של המילה כבד בראשי תיבות, מלבד בפסוק הנ"ל:

כי נפש כל בשר דמו...

נבודד מילים אלו: כל בשר דמו, משטף דברי הפסוק, נתבונן במשמעותו, ונקבל את ההסבר מדוע הכבד שונה, כל בשר - דמו. שהכבד כל בשרו - דם.

והרי הדברים מפליאים. הופעה יחידה בתורה, בפסוק העוסק באיסור דם. ותוכן המילים מבאר את האמור בהרחבה בתורה שבעל פה. (אגב, על פי הסוד מרמו הפסוק שהנפש שוכנת בכבד. כי נפש-כל בשר דמו. וכידוע שמקום משכן הנשמה, במת. הרוח בלב. והנפש בכבד. נר"ן במל"ך. ראה "עץ חיים" שער כ' פרק ה' דף צז, שהאר"ך הרבה בענין חלוקת הנר"ן במת, לב, כבד. וראה עוד להלן הערה מס' 19).

מקוה

הצופן: ראשי תיבות

בתורה שבעל פה הצטוונו להיות טהורים מטומאה בשלשת הדגלים (-החגים) פסח, שבועות, וסוכות. וכלשון התלמוד: "חייב אדם לטהר את עצמו בדגל". (ראש השנה טז, ב). וזו לשון הרמב"ם: "כל ישראל מזהרים להיות טהורים בכל דגל, מפני שהם נכונים ליכנס למקדש ולאכול קדשים. וזה שנאמר בתורה ובנבלתם לא תגעו, בדגל בלבד. ואם נטמא וכו'. אבל בשאר ימות השנה אינו מזהר". (הלכות טומאת אוכלין פרק טז הלכה י')

והנה, החג הראשון שעם ישראל מצטווה לשומרו הוא חג הפסח. (בציווי נאמר כי במשך כל שבעת ימי הפסח חל איסור על אכילת חמץ. אך רק היום הראשון והיום השביעי אסורים במלאכה). וכך נאמר:

**שבעת ימים מצות תאכלו... וביום הראשון
מקרא קדש וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם.
כל מלאכה לא יעשה לכם.**

הרי שבפסוק העוסק בדגלים מופיעה המילה מקוה בראשי תיבות. לדמו, "חייב אדם לטהר את עצמו בדגל".

(ישנה רק הופעה אחת נוספת בכל התורה של המילה מקוה בר"ת. שמות לז, ח-ט. ושם מרמז כי "מקוה ישראל ה'" עיין שם).

על המתגייר לימול

הצופן: ראשי תיבות

כאֲרוֹז בּוֹכֵם יִהְיֶה לָכֶם, הַגֵּר הַגֵּר אֲתֹכֶם. (ויקרא יט, לד)
הוצפן כאן החוק הידוע כי הגר מתגייר על ידי מילה.

פירות דמאי לעניים

הצופן: ראשי תיבות

במשנה (מסכת דמאי פרק ג' משנה א') מבואר שמותר להאכיל את העניים פירות דמאי (פירות שיש ספק אם קויימה בהם מצוות מעשר).
לאחר סריקת מחשב מתברר שרק במקום אחד ויחיד בתורה מופיעה המילה דמאי בראשי תיבות.

כי יהיה בך אביון מאוּזד אוּזיך... לא תאמין את
לבבך ולא תקפוץ את ירך... כי פתוּז תפתוּז את ירך
לו... די בּוּזסוּרו אֲשֶׁר יִזְסֵר לוֹ.

הענק לו די מחסורו, גם מפירות דמאי!

הונאת ממון

הצופן: סופי תיבות

נאמר בתורה: "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך" (ויקרא כה, יז). כלומר, חל איסור "לאו" על הונאת הזולת במקח וממכר, על ידי הטעייתו בשווי החפץ הנמכר. איסור זה חל בין על המוכר ובין על הקונה.

והנה, בתלמוד מבואר מה שקיבלנו בתורה שבעל-פה, ששיעור הונאה הוא שתות (=שישית) המקח.

היתה ההונאה פחות משתות - מחל. שתות - קנה ומחזיר הונאה (כלומר אין באפשרות אחד הצדדים לבטל את העיסקה עקב ההונאה, אך יש להשיב את הסך העודף או החסר). יתר משתות - בטל מקח. (ראה מסכת בבא מציעא מט, ב).

עתה נשוב אל האמור בתורה שבכתב:

ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך.

סופי תיבות: שתות

[ההצפנה היא בסופי תיבות ולא בראשי תיבות, משום שדין זה אמוד ביחס ל"לבסוף", כאשר הדבר כבר נעשה. שהרי לכתחילה כל הונאה אסורה, ואפילו היא פחות משתות.]

עוף בדלת

הצופן: ראשי תיבות

למרבה הצער, אחד מן הדרכים המצויים בדורות האחרונים - אצל לא מעט אנשים - ליטול את נפש העוף, הוא... באמצעות טריקת דלת על ראשו.

למותר לציין כי מלבד האכזריות הנוראה שבדבר, עוף זה אסור באכילה.

האם יתכן שהתופעה והדין ההלכתי הנלווה אליה, נרמזו בתורה לפני אלפי שנים??
נעיין בפסוק הבא:

אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו (בראשית ט, ד)
 אך בשר (אשר ניטל נפשו) בדלת לא תאכלו

התפילין והקרב

הצופן: ראשי תיבות

בענין מצות הנחת תפילין נאמר בתורה: "וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות (-לתכשיט) בין עיניך"¹⁷. פרטי המצוה, כגון את מה לקשור, במה לקשור, כיצד תהיה צורתו, היש חשיבות לצבעו וכו', נתבארו בתורה שבעל פה.

בין פרטי המצוה שנאמרו בתורה שבעל-פה מבואר כי בתפילין של ראש יש להבליט את האות שי"ן על פני הבית החיצוני המרובע. וכלשון התלמוד (שבת כח, ב): "שי"ן של תפילין הלכה למשה מסיני".

והנה, במקום אחר בתלמוד נאמר בביאור הפסוק "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (דברים כח, י) "אלו תפילין שבראש". (מגילה טז, ב) כלומר, כותב התורה מבטיח: כאשר יראו עמי הארץ הנלחמים בכם את חיילי ישראל יוצאים לקרב ותפילין על ראשם, תיפול עליהם יראה ופחד¹⁸.

עתה נראה דבר נפלא.

"וראו כל עמי הארץ כי שם י-ה-ו-ה נקרא עליך
 ויראו ממך" (דברים כח, י)

ברמז אחד הוצפנו שני הדברים הנ"ל. כאשר עמי הארץ יראו עליך את התפילין של ראש אשר היא זו שעליה מופיעה האות שי"ן (- שם שדי"ן), ויראו ממך.

(17) ביאור פרטי מצות תפילין ראה בחיבורנו "תשע תשובות ושאלה" עמ' 33.

(18) וזו לשון התוספות בברכות ו, א, ד"ה אלו: "אלו תפילין שבראש - לפי שיש בהן רוב שם של שדי". שהשי"ן כתובה בקמט שבבתיים והדלית ברצועות וכו'. אלא יש לומר לפי שהן בגובהו של ראש ונראין דשייך בהו וראו. אבל תפילין של יד מכוסים.

תפילה בציבור

הצופן: סופי תיבות

בדבר חשיבות התפילה בצבור (תפילה שמתתפים בה לא פחות מעשרה אנשים מישראל מעל גיל מצוות) נאמר בתלמוד כי "עשרה שמתפללים שכינה עמהם". שנאמר (תהילים פב, א) "אלהים ניצב בעדת אל". (ברכות ו, א) ועוד נאמר בתלמוד בשם רבי שמעון בר יוחאי: "מאי דכתיב (מהו שכתוב) ואני תפילתי לך ה' עת רצון? אימתי עת רצון? בשעה שהצבור מתפללין". (ברכות ח, א) והטעם הוא כאמור, שלפי שהשכינה שורה בצבור, הרי זה עת רצון לקבלת התפילה.

וייקצ' יעקב משנתו ויאמר, אכן יש ה' במקום הזה.
(בראשית כח, טז)

סופי תיבות צבור. לומר שבצבור – יש השראת שכינה במקום.
אכן, יש ה' במקום הזה!

התכלת מופק מהחלזון

הצופן: דילוגי אותיות

בדבר מצות ציצית, נאמר בתורה:

ויאמר ה' אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפיהם וכו' הכנף פתיל תכלת (במדבר טו, לח)

בתורה שבכתב לא הובהר האם יש חשיבות למקורו של צבע התכלת אשר יש לצבוע בו את פתיל הציצית. אך בתורה שבעל-פה קיבלנו, שאת הציצית יש לצבוע דוקא בתכלת אשר הופק מאחד מיצורי המים הנקרא בשם חז"ל בשם: חלזון.

וכך נאמר בתלמוד בנושא ציצית:

"חלזון זה, גופו דומה לים. וברייתו דומה לדג, ועולה (ממעמקי הים) אחת לשבעים שנה וכו' וברמו צובעים תכלת" (מנחות מד, א)

והנה, כאשר קיבל המחשב הודאה לסרוק את כל התורה בחיפוש אחר "החלזון", התברר, למרבה הפלא, שהמילה "החלזון" מוצפנת בדילוגי אותיות בדיוק בפרשה הנ"ל העוסקת במצוות הציצית!!

י	ו	ב	נ	י	י	ש	ר	א	ל	ב	מ	ד	ב	ר	ו	י	מ	צ	א	ו	א	י	ש	מ	ק	ש	ש	ע	צ	
י	מ	ב	י	ו	מ	ה	ש	ב	ת	ו	י	ק	ר	י	ב	ו	א	ת	ו	ה	מ	צ	א	י	מ	א	ת	ו	מ	
ק	ש	ש	ע	צ	י	מ	א	ל	מ	ש	ה	ו	א	ל	א	ה	ר	נ	ו	א	ל	כ	ל	ה	ע	ד	ה	ו	י	
נ	י	ח	ו	א	ת	ו	ב	מ	ש	מ	ר	כ	י	ל	א	פ	ר	ש	מ	ה	י	ע	ש	ה	ל	ו	ו	י	א	
מ	ר	י	-	ו	ה	א	ל	מ	ש	ה	מ	ו	ת	י	ו	מ	ת	ה	א	י	ש	ר	ג	ו	מ	א	ת	ו	ב	
א	ב	נ	י	מ	כ	ל	ה	ע	ד	ה	מ	ח	ו	צ	ל	מ	ח	נ	ה	ו	י	צ	י	א	ו	א	ת	ו	כ	
ל	ה	ע	ד	ה	א	ל	מ	ח	ו	צ	ל	מ	ח	נ	ה	ו	י	ר	ג	מ	ו	א	ת	ו	ב	א	ב	נ	י	
מ	ו	י	מ	ת	כ	א	ש	ר	צ	ו	ה	י	-	ו	ה	א	ת	מ	ש	ה	ו	י	א	מ	ר	י	-	ו	ה	
א	ל	מ	ש	ה	ל	א	מ	ר	ד	ב	ר	א	ל	ב	נ	י	י	ש	ר	א	ל	ו	א	מ	ר	ת	א	ל	ה	
מ	ו	ע	ש	ו	ל	ה	מ	צ	י	צ	ת	ע	ל	כ	נ	פ	י	ב	ג	ד	י	ה	מ	ל	ד	ר	ת	מ	ו	
נ	ת	נ	ו	ע	ל	צ	י	צ	ת	ה	כ	נ	פ	פ	ת	י	ל	ת	כ	ל	ת	ו	ה	י	ה	ל	כ	מ	ל	
צ	י	צ	ת	ו	ר	א	י	ת	מ	א	ת	ו	ו	ז	כ	ר	ת	מ	א	ת	כ	ל	מ	צ	ו	ת	י	-	ו	
ה	ו	ע	ש	י	ת	מ	א	ת	מ	ו	ל	א	ת	ת	ו	ר	ו	ר	א	ח	ר	י	ל	ב	ב	כ	מ	ו	א	ח
ר	י	ע	י	נ	י	כ	מ	א	ש	ר	א	ת	מ	ז	נ	י	מ	א	ח	ר	י	ה	מ	ל	מ	ע	נ	ת	ז	
כ	ר	ו	ע	ש	י	ת	מ	א	ת	כ	ל	מ	צ	ו	ת	י	ו	ה	י	י	ת	מ	ק	ד	ש	י	מ	ל		
א	ל	ה	י	כ	מ	א	נ	י	י	-	ו	ה	א	ל	ה	י	כ	מ	א	ש	ר	ה	ו	צ	א	ת	י	א	ת	
כ	מ	מ	א	ר	צ	מ	צ	ר	י	מ	ל	ה	י	ו	ת	ל	כ	מ	ל	א	ל	ה	י	מ	א	נ	י	י	-	
ו	ה	א	ל	ה	י	כ	מ	ו	י	ק	ח	ק	ר	ח	ב	נ	י	צ	ה	ר	ב	ן	ק	ה	ת	ב	נ	ל	ו	
י	ו	ד	ת	נ	ו	א	ב	י	ר	מ	ב	נ	י	א	ל	י	א	ב	ו	א	ו	נ	ב	נ	פ	ל	ת	ב	נ	
י	ר	א	ו	ב	נ	ו	י	ק	מ	ו	ל	פ	נ	י	מ	ש	ה	ו	א	נ	ש	י	מ	מ	ב	נ	י	י	ש	

[הערה: במקומות בהם מופיע מקף (-) בטבלה, בפסוקי התורה מופיעה למעשה האות ה"א. אך מכיון שבמקומות אלה כתוב השם הקדוש, השמטנו את האות ה"א מתוך זהירות, פן יהיה מי שלא ישמור על קדושת הפסוקים שבחוברת.]

הדוגמאות שהובאו בפרק זה הינן מועטות ביותר. ואכן אינן אלא דוגמאות. החוקר האובייקטיבי, המתבונן בעובדה שכל רבבות פרטי המצוות שנמסרו בתורה שבעל-פה, כולן ללא יוצא מן הכלל מוצפנות כל אחת בפרשה העוסקת בעניינה, עומד מוקדם אל מול רוממות תורת-האלהים, ולבו הולך שבי אחר אהבתה. והרי הוא גומר בדעתו בהחלטה איתנה לאמץ אל עצמו את מצוות תורת אמת אדירה זו, ולקיימם בשלימות, מתוך אושר ושמחת גיל.

פרק ז'

המדע של לשון הקודש

כאשר עוסקים בצפונות התורה, אי אפשר שלא להתייחס לעולם נסתר ונפלא נוסף, עולמה של שפת התורה. הלא היא, לשון הקדש.

יודגש כי מכיון שאין זה נושא החוברת, לא נוכל להרחיב בו כראוי. אך חובה עלינו לכל הפחות להטעים מעט ממעדני עולם נפלא וקסום זה. למען נדע כי השפה, והאותיות והמילים, המרכיבים את מכלול פסוקי התורה, אינם מקריים ולא נולדו כתוצאה ממוסכמות אנושיות-חברתיות סתמיות כשאר השפות.

בפרק זה נעסוק בקצרה בשני נושאים: א. המדע של האותיות. ב. המדע של צירוף האותיות - המילים.

מפאת ריבוי מקורות פרק זה וכדי שלא להכביד על הקורא, לא נציין לכל פרט המובא כאן את מקורו רק נציין כאן בקצרה כי יסודות הדברים נמצאים בתלמוד, שבת דף קד, וב"אותיות דרבי עקיבא". ובספר הזוהר הקדוש, ובמדרש רבה בראשית פרשה א, י. וראה עוד ב"דרך עץ חיים" להרמח"ל, ובספר ידיד נפש חלק ח', ובספר המסתורין שבלשון הקדש.

המדע של האותיות

בלשון הקדש, "אות" פירושה סימן, רמז. ואכן, כל אות ואות באל"ף בי"ת מסמלת ומסמנת כח רוחני שונה¹. סימן זה בא לידי ביטוי (ברובד השטחי):

(19) ולזה כוונת האמור בסדר רבה דבראשית: "...שנאמר כי בְּיָהּ י-ה-ו-ה צור עולמים (ישעיה כו, ד) י"ה שנים, הוי"ה - ארבעה, הרי ששה. הא למדת שבאלו ו' אותיות ברא הקדוש-ברוך-הוא את השמים ואת הארץ" וראה עוד שם שהדבר נרמז במילים "בראשית ברא אלהים וכו'". המילה "בראשית" מכילה שש אותיות. והו' בראשית' - ברא אלהים את השמים ואת הארץ. גם המילה בראשית מתחלקת לברא-שית (=שש). וזה טיפה מן הים מרובד הרמז שבפרדס הצפון במילה "בראשית".

והרי ציטוט משפטים אחדים מתוך דברי הרמח"ל ב"דרך עץ חיים": "...הנה בדקדוק גדול נמשלה (התורה) לאש ובהשוואה מדוקדקת. כי כאשר תראה הגחלת שאינה מלובה וכו', כן התורה הזאת אשר לפנינו. כי כל מילותיה ואותיותיה כמו גחלת הן וכו'. ומי שישתדל לעסוק בה, או תתלהב מכל אות שלהבת גדולה ממולאה בכמה גוונים - הן הידיעות העומדות צפונות בתוך האות. והיא. וכבר פירשו זה בספר הזוהר על אל"ף-בי"ת. ואין הדבר משל, אלא עצמי כפשוטו ממש כי כל האותיות שאנו רואים בתורה כולן מורות על עשרים ושנים אורות וכו' כי האורות עומדים על האותיות, ובאותם האורות כלולות כל הבחינות

א. בצורת הגיית וביטוי האות.

ב. בערכה המספרי (-גימטריה).

ג. בצורת כתיבת האות.

[אגב, נציין כבר כאן, שמכיון שכל אות מרמזת על כח רוחני שונה, הרי כל מילה בלשון הקדש מביעה את מהות הדבר הנקרא בשם אותה מילה. שהרי המילה מורכבת מאותיות שונות המסמלות כחות שונים. צירוף האותיות על פי הסדר המתאים יוצר את שם הדבר המורכב מצירוף אותם כחות.]

לשם דוגמא, נתמקד בפרק זה בעיקר באות הראשונה, האות א. הנה נתבונן:

* צורת הגיית וביטוי האות (-הסימן) א', היא: אָל"ף מלשון "אלוף" כלומר, מי שהוא בעל חשיבות גבוהה מאד. במספר מקומות בתנ"ך מכונה הקדוש ברוך הוא בשם "אלוף". [ראה בירמיה ג, ד: "אלוף נעורי אתה". וראה עוד במשלי טו, כח: "ונרגן (-מי שמרבה בתלונות וגורם מחלוקת) מפריד אלוף (-גורם שהאלוף הקדוש ברוך הוא, יפריד עצמו מישראל)]. נמצא שהאות (-הסימן) א' מסמלת את האל.

* ואכן, ערכה המספרי של האות א' הוא אחד. והאל - אחד הוא

* צורת כתיבת האות א'. כאשר נתבונן היטב בצורת האות "א" ניווכח לראות שהיא מורכבת מהאות ו ושתי אותיות י שתלויים בה למעלה ולמטה. ערכן המספרי של פעמיים י (20) + ו (6) = 26. אותו ערך מספרי של שם האל: י-ה-ו-ה (26). גם בזאת מביעה האות א' את משמעותה הפנימית.

נציין עוד, כי האות א' היא הראשונה לאותיות. והאל - ראשון לכל הוא. "אני ראשון, ואני אחרון, ומבלעדי אין אלהים". (ישעיה מד, ו)

ביתר עומק נוסף, כי גם הרכב אותיות הגיית האות א', שהן א, ל, פ, איננו מקרי. הרכב זה טומן בקדבו ידיעות חשובות הנוגעות לאלוקות. כגון: יומו של הקדוש ברוך הוא - אלף שנה. "כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור" (תהילים צ, ד) 20. וכן: אלף אותיות פלא. דבר נסתר ומכוסה שאי אפשר להבינו נקרא דבר פלאי. ואכן, אין ביכולת האדם להשיג השגה גמורה את הענין האלקי.

הפרטיות שיש על כל אות ואות וכו'. עיין שם.

20 משום כך, אע"פ שכאשר הזהיר אלהים את אדם הראשון לבל יאכל מעץ הדעת אמר לו "כי ביום אכלך ממנו, מות תמות!" (בראשית ב, יז) בכל זאת חי אדם הראשון 930 שנה, ככתוב בבראשית ה, ה. ידועים דברי חז"ל שאדם הראשון העניק 70 שנה מחייו לדוד המלך. ומכיון שיומו של הקדוש ברוך הוא הוא אלף שנה, וכוונתו באומרו כי "ביום" אכלך ממנו וכו' לאלף שנה, הרי 1000-70=930.

זאת ועוד, גם הגיית האותיות הללו במרוצה: אל"ף למ"ד פ"ה. אלף מלמד פה. האלף, מלמד את הפה. כלומר, הכח הרוחני שבא' (הנשמה, שהיא חלק אלוה ממעל, מקום משכנה הוא כידוע, במח. ונמצא שגם הנשמה, ומקום משכנה, המח, מסומלים באות א) מלמד ומכוון את הפה מה יאמר. [כח הדיבור נמצא בפה. בניגוד לכח המחשבה שהוא במח. "מחשבה" אותיות "ה שבמח". כלומר הרוחניות שבמח. שהרי האות ה' מסמלת את הרוחניות הבונה את העולם הגשמי²¹].

האמור עד כאן בדבר מקצת מן הטמון באות א אינו אלא דוגמא לטמון בכעין זה בכל אות ואות מעשרים ושתיים האותיות המרכיבות את לשון הקדש + חמש האותיות הסופיות. ואף שיש להאריך עוד רבות באות א, דיינו בטעימה המועטת דלעיל, ונעבור למדע של המילים.

המדע של המילים

כאמור, מכיון שכל אות (-סימן) מסמנת ומדומזת ומסמלת כח שונה, נמצא שצירוף מספר אותיות היוצרות מילה, מהווה צירוף של כל אותם הכחות הרמוזים באותן אותיות. ונמצא שכל מילה בלשון הקדש אוצרת בקרבה את מהות אותו עצם או אותה פעולה שמילה זו מתייחסת אליהם.

לשם הבהרת הדברים הנה דוגמא פשוטה של מילה בת שתי אותיות: האות ג מסמלת בצורתה אדם כפוף, נפול. (מן הצד החיובי - סמל לענוה, ומן הצד השלילי - סמל לנפילה. ובערכה המספרי (50): מן הצד החיובי, האדם השלם שהשכיל לכופף

21) ראה בתלמוד מנחות כט, ב: "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם (בראשית ב,ד) בהבראם - בה"א בראם". כלומר באותו כח רוחני שאותו מסמלת האות ה': וראה עוד שם שהעולם הבא, הרוחני, נברא באות י'. כלומר בכח הרוחני אותו מסמלת האות י'. משום כך האות י' קטנה ביחס לאות ה' ולשאר האותיות. שהרי לא רובם יזכו לחיי העולם הבא. אגב, איש ואשה אותיותיהם שוות מלבד ה-י' באיש, וה-ה' באשה. שלימותם של האיש והאשה הנקראים יחד אדם (ויקרא את שמם אדם". בראשית ה, ב). הוא בכך שהחלק האחד עוסק בעיקר בתורה, המרומות באות י', והחלק האחר עוסק בעיקר בענייני העולם המרומנו באות ה'. וזהו שאמרו חז"ל בתלמוד (נדה מה, ב) "איש ואשה שוכן, שכינה ביניהם. לא זכו, אש אוכלתם". האות י' שבאיש והאות ה' שבאשה, מרכיבות יחד את המילה יח. שהיא משמותיו של הקב"ה. אם זכו להשלים זה את זה, הרי ששכינה ביניהם: ה-י' באיש וה-ה' באשה. לא זכו, הסתלקה שכינה מביניהם ונשארו אש ואש. אש אוכלתם. הארכנו כאן מעט במטרה להציג דוגמא לעומק דברי חז"ל. (אגב נציין עוד שסופי התיבות של הפסוק לואת יקרא אשה כי מאיש לוקחה ואר, הם אש כאשר ביניהם אותיות ה' י.)

גאוותו מסוגל להגיע ל-50 שעדי בינה. ומן הצד השלילי, האדם הנופל ממעלתו הרוחנית עלול להגיע ל-50 שעדי טומאה). האות ס - סומכת. (צורת האות מסמלת כח סגור חזק ותומך, שאי אפשר להבקיעו. לשון סמ"ך - סומך מך.) לפיכך, כאשר קיים מצד המציאות הטבעית מצב של נפילה, והקדוש ברוך הוא משנה את הטבע וסומך נופלים (כלשון הפסוק בתהלים קמה, יד). נמצא שלאחר פעולת הכח שאותו מסמלת האות נ (-נפילה) הגיע והצטרף כח ה-ס (-סמיכה) וממילא מתקבלת המילה נס. מילה המסמלת במהותה את דבר שינוי הטבע על ידי הבורא. וכך הם כל המילים שבלשון הקדש.

עתה נוכל להתבונן בדוגמאות מודרכבות יותר. ומכיון שלעיל התמקדנו באות א, נשוב לאות זו.

כבר ראינו לעיל שהאות (=הסימן) א מסמלת את אלופו של עולם האל האחד יתברך.

בתלמוד (נדה לא, א) נאמר: שלשה שותפים באדם. הקדוש ברוך הוא (-שנותן בו נשמה), אביו ואמו (-שנותנים בו גשמיות, בשר ודם).

השם "אדם" המורכב משלש אותיות מביע זאת. א-דם. ה-א הוא אלופו של עולם, הקדוש ברוך הוא²². ואילו ה-דם, מסמל את החיות הגשמית שמקבל מאביו ואמו. זאת ועוד, התיבה "דם" היא תיבה אחת המכילה שתי אותיות, ואכן השנים - האב והאם, גוף אחד הם, כידוע. [וברובד הרמז: דם בגימטריה 44. אב(3) + אם(41) = 44(דם)].

מעתה נבין מעט, את עומק דברי חז"ל: "בשעה שחטא אדם הראשון, פרחו ממנו האות א ונשאר דם". כלומר, סילק הקדוש-ברוך-הוא ממנו את החלק הרוחני הגבוה שנתן בו קדם החטא.

את פריחת האות א כתוצאה מחטא חמור, אנו מוצאים בעוד מקומות בתורה. ואגב,

²² מפליא הדבר, שבשיטת דילוג האותיות בתורה, ניתן לזהות את התיבה "אדם" בדילוג של 26(נ!) אותיות שהם מספר שם הוי"ה ברוך הוא, החל מהאות א בפסוק ואד יעלה מן הארץ (בראשית ב, ו). גם את התיבה "איש" ניתן לזהות בדילוג של 26 אותיות החל מהאות א האחרונה בפסוק מכל מלאכתו אשר עשה בפרשת קידוש השבת (בראשית ב, ב). וגם את התיבה "אשה" ניתן לזהות שם בדילוג של 26 אותיות החל מהאות א בפסוק אשר ברא אלהים לעשות. (בראשית ב, ג) האיש והאשה מופיעים בפרשת קידוש. אכן האיש מקדש את האשה. וראה לעיל הערה 17

זו ההזדמנות להדגיש שידיעת התוכן הפנימי של כל אות, מאפשרת להבין מקומות רבים של שינוי כתיב מלא וכתיב חסר בתורה. ובוזה לבדו די ללומד בהרחבה ובעומק, כדי לחוש בבידוד גמור שאין התורה ולשון הקדש מעשה ידי בן אנוש.

ביחס לקרבן חטאת, כאשר הוא מובא על חטא עבודה זרה, נאמר בתורה כך:

ויעיר עינים אוזר לזוטת (במדבר טו, כד)

חטת במקום חטאת. לרמזו על פריחת ה-א, ה"אלוף", מאדם החוטא בעבודה זרה.

ביחס לגילוי עריות, בענין אבימלך ושרה, נאמר בתורה כך:

ואוזשוך גם אני אותך מוזטו לי (בראשית כ, ו)

מחטו במקום מחטוא. לרמזו על פריחת ה-א, "האלוף", מאדם החוטא בגילוי עריות.

ביחס לאכילת מאכלים האסורים באכילה (-אשר הוזהר הקדוש משה את האוכלם לעובד עבודה זרה), נאמר בתורה כך:

ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם (ויקרא יא, מג)

ונטמתם במקום ונטמאתם. לרמזו על פריחת ה-א' ה"אלוף", מאדם החוטא באכילת מאכלים האסורים.

למיקום האות (-הסימן) במילה, יש חשיבות גבוהה. שהרי כל אות מסמנת ומסמלת כח שונה, וכאשר אחדות מהן מצטרפות, הרי הן הופכות לשם של אותו עצם או אותה פעולה, שמהותה הוא - צידוף של כל אותם הכחות שאותיות אלו מסמלות אותם. הסדר של האותיות במילה, מצביע על סדר הכח המוביל באותו ענין שהמילה משמשת כשמו.

לדוגמא, שלשה שמות יש לאדם: **אנוש, איש, אדם**. ושלתן פותחות באות א. לפי שגדולתו של האדם היא בכך שהיסוד הרוחני שבו, החלק אלוה ממעל, מנהיג ומדריך את גשמיותו.

דוגמא נוספת. האות ע, מן הצד החיובי מרמזת ומסמלת חכמה עמוקה. (ואכן, בעין רואים בוחנים ומתבוננים. ע בגימטריה 70. והרי בעומק התורה - שבעים פנים לתורה. גם סוד בגימטריה 70. נזכיר עוד כי הגיית וביטוי האות ע', עמוקה).

והנה, הזוכה להשתמש בעולם כראוי על פי רצון והררכת ה' יתברך, הרי מנת חלקו היא ענג. שהרי אצלו העין (-הראיה וההתבוננות), היא המובילה. אולם אם מטרתו היא רק להשיג תענוגות ועידונים גשמיים, וה-ע' (-ההתבוננות) עוברת אצלו לסוף, אזי במקום ענג מתקבל נגע²³.

(23) בעוסקינו ב"ענג" ההופך בנסיבות מסוימות ל"נגע", ננסה להעמיק מעט בענין - למעונין. ובהודמנות זו נרויח דוגמא לעומק הרבדים הקיימים בתורה.

בפרשת גן עדן נאמר: זנהר יוצא מעדן להשקות את הגן. (בראשית ב, יז). בדרך הפשט, כוננת הפסוק לומר שב"עדן" מבעבעים המים ההופכים ל"נהר", כאשר במסלול הליכתם הם משקים את ה"גן". אכן זהו הפשט הפשוט. אך כעת ננסה ללמוד מקצת מן ה"סוד" המסתתר מאחרי המילים - הפשוטות לכאורה - הללו, ואת הידיעות החשובות אשר יש לשאוב מהן, ולאמץ כדרך חיים.

ותחילה, הקדמה קצרה ושטחית, ההכרחית למי שאינו מתמצא בחכמת מדעי רוח-האדם שבתורת הסוד: לבטח חשה הקורא/ה שמקום המחשבות הוא המת, בעוד שמקום הרגשות הוא הלב. המחשבות כוללות קליטת נתונים, זכירתם, עיבודם, ניתוחם, והסקת מסקנות. את התרחשות כל זאת ניתן לחוש בקלות - במחש. אולם רגשות כמו כעס (-תחושת רתיחה בלב), גאווה (-התרוממות הלב), קנאה (-תחושת הצטמקות בלב), שנאה (-ועם בלב), רחמים (-הלב הומה מתוך רצון לסייע), וכדו', מקומם בלב. המח איננו מתרגש לעולם, והלב איננו חושב לעולם.

אולם, מלבד המחשבות, והרגשות, קיים באדם כח פעיל נוסף: התאוה. והיכן מקום משכן ונביעת התאוות לסוגיהן??

תורת הסוד אומרת את הידוע לנו כי מקום המחשבות הוא במח, ומקום הרגשות הוא בלב, ומוסיפה עוד מה שלא ידוע לנו, כי מקום התאוות הוא בכבד!

תורת הסוד מעמיקה עוד יותר ומגלה לנו כי חלקי הנשמה: נפש, רוח, נשמה, אשר כידוע הנשמה היא הזכה והרוחנית ביותר, כאשר הרוח למטה ממנה, והנפש היא הנמוכה מבין שלשתן נפש יש גם לבהמה. בכך היא נבדלת מן הצומח והדומם, ומסוגלת לנוע, ולהתאוות לאכילה ולקיום מינה וכדו'. אך אין לבהמה את כל חלקי הנשמה משום כך אין ביכולתה לחשוב ולתכנן. גם פעולותיה הנראות מחושבות, אינן אלא דחפים טבעיים שהיו קיימים גם באבותיה של בהמה זו. מקום משכנן של שלשת אלו בתוך גופינו הוא: הנשמה - במח (ושכל), הרוח - בלב (ורגש), והנפש - בכבד (תאוה).

כאשר סדר המנהיגות באדם הוא כראוי, כלומר המח (-השכל, הנשמה) שולט על הלב (-הרגשות, הרוח) ומחליט עבורו כיצד ינהג הוא וכיצד יוביל את הכבד (התאוות, הנפש), נמצא שהשילטון אצל אדם זה הוא כראוי, והרי הוא בהגדרת "מלך" (מח, לב, כבד). אך אם התאוות (כבד, נפש) הן המובילות את הרגשות (לב, רוח) והשכל (מח, נשמה) נגרר אחריהן, הרי מצב זה מוביל במהרה להתדרדרות רוחנית שתוצאתה מוגדרת כלשון שביקש בלעם (סמל התאוה). ראה עדות חז"ל אודות התנהגותו עם אתוננו, ועצתו לבלק שבנות מואב יחטיאו את ישראל, וצורת עונשו בעולם האמת כעדות עצמו כאשר הועלה בסיאנס על ידי אונקלוס. ראה בתלמוד גיטין נו, ב) להשתמש בה בבקשו מאת האלקים לכולת את ישראל חז"ל. "בלם" (כבד, לב, מח).

וינהר יוצא מ"עדן" להשקות את ה"גן". "עדן" מסמל את ה"נשמה" (-מח, שכל). שהרי הוא מקור השפע המעולה. ה"נהר" הנמשך מעדן מסמל את ה"רוח" (לב, רגשות), ואילו ה"גן" מסמל את ה"נפש" (כבד,

כמו כן, הנוהג ברכושו שלא על פי רצון ה' יתברך, ומנסה להרבותו בדרכי רמיה, הרי נמצא אדם זה מרחיק את העין (-ההתבוננות) אל הסוף. והרי עבודו העֶשֶׂר הופך לרִשָׁע. גם סדר שתי האותיות הנותרות משתנה, להורות שסופו של הרמאי הוא שיהיה רש (רש-ע) במקום שר (ע-שר) - אילו היה נוהג ביושר.

נוסף עוד, שבמצב בו ההתבוננות מגיעה לאחר מעשה, אזי הסדר הפוך. כגון, תוצאת הבצע היא עצב. מפני שכאשר הוא מבין ומתבונן בפעולת הבצע השלילית שעשה, נמצא שכעת נצבת העין בראש, והתוצאה - עצב.

כדי להבין עוד עד כמה הרברים מורכבים ועמוקים נוסף כי על אף האמור ביחס לאות ע, הרי ביחס לאות א, מבחינות מסוימות ה-ע היא גשמית. (לכן הגייתה עמוקה ומורגשת יותר מן ה-א). לפיכך כאשר היא מתליפה את האות א הנמצאת במילה בעלת משמעות רוחנית, משתנית המשמעות הרוחנית לגשמית. כגון:

אור - רוחני עורמ - גשמי. (וכשבה העין עוברת לסוף, מתקבל - רוע)

אושר - רוחני עושר - גשמי.

אומד - רוחני עומד - גשמי.

תאווה).

כלומר, המצב הנפלא, הראוי והנדרש לאדם הוא, כאשר ה"נהר" (-רגשות, לב, רוח), יוצא מ"עדן" (שכל, מח, נשמה), כלומר מוכתב ומונהג על פי השכל. ומשם הוא מגיע, להשקות את ה"גן" (תאווה, כבוד, נפש). אדם אשר רגשותיו מונהגות על פי שכלו (והשכל - למותר לציין - מורה ומכוון על פי הנתונים שקיבל מספר ההוראות הרוחני, "ספר תורת האלקים") וכך הן מנחות את תאוותיו, זהו האדם השלם! נבין מעתה, מדוע כאשר הסדר הוא: עדן, נהר, גן, מתקבל "ענג" בראשי התיבות. ואכן, מקביל הוא ל"מלך" (מח, לב, כבוד). אך אם ה"נהר" (-רגשות - לב - רוח) הוא המוביל את ה"גן" (-תאווה, כבוד, נפש) ורק לבסוף נמצא ה"עדן" (-שכל, מח, נשמה), הרי אז מתקבל "נגע" (נהר, גן, עדן). הגרוע ביותר הוא כאשר התאווה מובילות את הרגשות ואת השכל, שאז, כאמור, אין די ב"נגע" והמתקבל הוא "פֶלֶס" (כבוד, לב, מח).

24) לפיכך כאשר חטא אדם הראשון ופרח ממנו הא, והפסיד את מדרגת ה"אור" שהיה לו, נאמר: זיעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם". (בראשית ג, כא) וראה במדרש רבה שם, פרשה כ אות יב.

ער כאן הודגמו בקיצור נמרץ פרטים אחרים מן המסתתר והגנוז ברובד השטחי (-הפשט) של לשון הקדש. כמודגש לעיל, האמור מתיחס בעיקר לאות א, כדוגמא. באותה מתכונת ראוי להתבונן בכל 22 האותיות + 5 האותיות הסופיות (ס, ו, ז, ח, ט) שאגב, מרמזות לסוף, לעתיד לבוא בחיי העולם הבא. לסיים פרק זה נזכיר בקצרה שני היבטים נוספים בלשון הקדש.

א. מילים המתחברות ומשלימות זו את זו באמצעות החלפת אותיותיהן, והופכות למהות אחת, מרמזות על אחדות בין הרברים והשלמתם זה את זה.

הנה דוגמא מן הצד החיובי, ודוגמא מן הצד השלילי.

מן הצד החיובי: יראה ואהבה.

ידוע שעבודת ה' הראויה ביותר, היא כאשר משולבים בה יראה ואהבה. ואכן,

יד	אה
אה	בה

ומן הצד השלילי: בלעם ועמלק. בלעם שאף בכל מאודו למחות את זכר ישראל ח"ו, וכן גם עמלק. ואכן,

בל	עמ
עמ	לק

ב. מלבד התוכן הפנימי של כל אות, וחשיבות מיקומה במילה, גם הגימטריה של אותיות המילה על פי סדר מיקומן במילה, בעלת משמעות היא.

והרי דוגמא שאינה סבוכה:

סדר הגימטריה של אותיות המילה שלג הוא: 300(ש), 30(ל), 3(ג). מרמז שהשלג במהותו הולך ופוחת.

דוגמא נוספת:

על פי דין תורה הבכור מקבל פי שנים מן הירושה. כמבואר בספר דברים (כא, יז).

בתורה כתובה המילה בכור בכת"ב חסר, ללא ו' – בכר. והנה שמו של הבכר מבטא בגימטריה את מעמדו ההלכתי הנ"ל, המעניק לו פי שנים מן הירושה.

האותיות ב-כ-ר, הן האותיות היחידות אשר הערך המספרי של כל אחת מהן הוא פי שנים מן הערך המספרי של האות הקודמת לה.

ב=2 [פי שנים מהאות א (1) הקודמת לה]

כ=20 [פי שנים מהאות י (10) הקודמת לה]

ר=200 [פי שנים מהאות ק (100) הקודמת לה]

לסיום, נתבונן נא. האם כל הנ"ל אינו אלא צירוף מקרים?? היתכן שכל זאת אינו אלא פרי הגיון אנושי?? ומה גם שכל האמור כאן אודות המדע הטמון בלשון הקדש אינו אלא במבט שטחי לחלוטין. ובמבט השטחי עצמו אינו אלא כטיפת מים, מן... הים.

למתבונן האובייקטיבי ברור. התורה, ולשון הקדש אשר בה נכתבה התורה, לא הומצאו ולא נכתבו על ידי גורם אנושי!

עם הסיום.

אח יקר, אחות יקרה.

אם אמנם הגענו למסקנה באמצעות חוברת זו או אף בלעדיה, כי התורה ניתנה מאת ההנהגה העליונה, הרי שיש לתרגם ידיעה נכבדה זו למעשים.

תורה, מלשון הוראה. כלומר, **ספר הוראות לשימוש נכון בבריאה**, אשר אף היא, יצירת ההנהגה העליונה היא. ומה עדיף מספר הוראות יצרן??

ואכן, המשתמש בעולם על פי ההדרכה התורנית בשלימותה, שמח ושלו ומאושר הוא, ומלא סיפוק של תוכן רוחני שאין לתארה ואין להשוותה לשום סיפוק ועונג אחר מכל סוג שיחיה. ורבבות החוזרים בתשובה הנפלאים שבזמנינו יעידו על כך.

[אגב, טענת האומרים: "די לי בזהירות הגדולה שלי בכל הקשור ל"בין אדם לחבירו", ומה בכך שאינני זהיר ב"בין אדם למקום" כמו תפילין, שבת, טהרת המשפחה, וכדו"ו. איננה נכונה. שהרי וכי מי הוא האדם, המוצר הנברא, אשר יאמר לבוראו ובורא הכל, האל יתעלה, כי חלק מציוויו עיקר וחלק אינם עיקר!! מה גם שאדרבה, כותב התורה מתייחס בחומרה למחלל השבת הרבה יותר מלגונב ממון חבירו!]

בהקשר לכך ראוי לציין שאע"פ שעיקר תכלית המצוות היא רוחנית, אין הן מבטלות את תענוגי העולם הגשמי, אלא מכניסות אותן למסגרת נכונה ונבונה, בבחינת דברי החכם מכל אדם במשלי (כה, טז) "**דבש מצאת, אכול דייד!**" (כלומר, במידה וללא הפרזה) **פן תשבענו, והקאתו**". וכך, מעבר לתפקידן לרומם ולזכות את האדם בחיים שלאחר הפרידה מן הגוף הגשמי, מנתבות המצוות את חייו להיות טובים ומאושרים יותר **כאן בעולם הזה!**!!)

תשע
תשובות
ושאלה

תשע תשובות ושאלה

מבוא

שאלות רבות בדבר מהות החיים ותכליתם מטרידות את האדם המודרני, לא פחות מקודמיו. אך מרוץ החיים וזרימתם הקבועה, כמעט שאינן מאפשרות התבוננות אובייקטיבית וחקירה יסודית ומעמיקה, כראוי לשאלות מפתח ברמה זו.

ובכל זאת, בעת התיחדות שקטה ומרוממת עם ובחיק הטבע (אגב, "הטבע" בגימטריה "אלהים". ללמדנו כי הוא מסתתר ומעלים עצמו בטבע העולם. תפקידנו הוא לגלותו ולהתוודע אל מציאותו), או בעת, להבדיל, יגון צורב, צפות ועולות השאלות הנוקבות: מי אני?? כיצד נוצר הכל? היש מטרה לבריאה?? תורת ישראל אשר כל האומות שאבו ממנה את תורתן, האמנם מן השמים היא?? וכן הלאה.

בחיבור זה נבררו ונבחרו בקפידה תשעת שאלות היסוד המצויות, המטרידות בדרך כלל את היהודי המודרני, ותשובות היהדות בצידן.

תשעת נושאי השאלות הן: **האדם, אלהים, מטרת הבריאה, תרי"ג מצוות, תורה שבעל פה, מצוות חכמים, קדימה ואיחור בתורה ובמדע, מקבלי ומוסרי התורה, ותחיית המתים.**

פירוט השאלות מופיע בעמוד ה"תוכן". רוב השאלות מורחבות ומוסברות יותר בתחילת כל פרק.

איתנה תקוותנו כי חוברת תקצירית זו תסלול את הדרך לשאיפה גורפת להכרת התודעה היהודית, מפתח כפתחו של מחט, לפתח כפתחו של אולם.

באיחולי קריאה פוריה

ז. כהן

תוכן

- פרק ראשון:
217..... "מי אתה, אדוני ה"אדם"?
- פרק שני:
244..... יש אלקים (?) (!)
- פרק שלישי:
251..... היש מטרה לבריאה?
- פרק רביעי:
254..... תרי"ג מצוות - הרבה מידי?
- פרק חמישי:
258..... האם ניתן להוכיח מן התורה שבכתב את תורה שבע"פ?
- פרק שישי:
268..... מדוע אנו מחוייבים למצוות חכמים?
- פרק שביעי:
271..... מדוע בתורה שלא כבמדע, חכמי הדורות מבטלים דעתם בפני חכמי הדורות הראשונים?
- פרק שמיני:
272..... האם ידועה לנו שושלת מקבלי ומוסרי התורה החל ממעמד הר סיני ועד היום?
- פרק תשיעי:
281..... תחית המתים. היתכן??
- פרק עשירי:
285..... ושאלה

פרק ראשון

מי אתה, אדוני האדם ? !

ובאמת, מי אני? מי אתה? מי את? ממה אנו עשויים? האמנם אנו בסך הכל גושי בשר מהלכים??

נתבונן נא בשכלנו באדם המת. כמה שונה הוא מעצמו בעת שהיה חי? עיניו במקומן בדיוק כשם שהיו. נפקחן, האם יראה?? נזעק אל תוך אוזנו, האם ישמע?? הנה מיתרי הקול, הפה, הלשון והשפתיים קיימים, האם מסוגל הוא לדבר?? רגליו אינן פגועות, מדוע אינו עומד עליהן??

התשובה המחוייבת לאחר כל התפלספות אפשרית הינה אחת: "מלבד הגוף הנראה לעינינו, קיימת בתוכנו מציאות רוחנית המפעילה ומחיה את הגוף החיצון. ובעדרה, הגוף מוטל דומם כאבן".

המתבונן יבין מעתה במהירות כי ה"אני" האמיתי שלו הוא אותו אדם רוחני המפעיל את גוש הבשר. ואין גוש הבשר הנראה, אלא כחליפה הנעה, עולה במדרגות ויורדת, שרוולה נכפל ונפשט, בהתאם לפעולת מי שבתוכה.

ואכן, מלבד הידוע ביהדות כדבר פשוט כי הגוף, עפר מן האדמה הוא [וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים". בראשית ב, ז], ועיקר האדם הוא נשמתו, מתאמתים הדברים בזמנינו, לחלש באמונתו, גם ע"י מחקרים חדשים אשר חלקן יובא להלן.

מתוך דברי הבורא בתורה¹ אשר העניק לנו, (ומתוך אותם המחקרים הנ"ל), ברור מאד כי מות הגוף אינו מותינו, אלא יציאתנו מתוך ה"חליפה" אשר ליותר אותנו כמה עשרות שנים, וכניסתנו אל חיים מסוג אחר לגמרי.

לתוספת ביאור והבהרת המצב המטריד את דובינו מידי פעם, והקרובי בפנינו "מוות", נוסף, כי כשם שבבא עת לידתנו אל העולם הזה התנתקנו מאיבר חיוני בחיינו הקודמים אשר היינו עטופים בו והוא היווה חלק מגופנו ממש, הלא היא השיליה, ועברנו מצורת חיים של עולם קטן וחשוך הגדוש מים אשר אנו חגים בתוכם, ניזונים דרך

1) כשם שהרוח הנושבת קיימת ומורגשת, אך אינה נראית אף מציאות זו כד. לפיכך קרויה היא ירוחנית.

2) מלשון הוראה. ספר תורה = ספר הוראות.

טבורינו, עינינו ופינו חתומים וכו', אל צורת חיים של עולם ענק, מואר, צבעוני ורועש, אשר אנו מהלכים בו על רגלינו ללא שיליה, נושמים אויר וניזונים דרך אפינו ופינו, וטבורינו סגור וחתום. כך בבא עת פרידתנו מן העולם הזה עוברים אנו כעין תהליך שני של לידה. מתנתקים אנו מגופינו, ונולדים אל עולם אחר לגמרי. המתעניין במחקרים ובגילויים יוכל לקבל מעט מהן בעיינו בהערה³.

3) השארות הנפש לאחר המוות מוכחת מכמה וכמה מציאויות ומחקרים. מהן: א. מחקרי דיווח מתים במוות קליני שחזרו לחיים. ב. דיבוקים. ג. הופעת נשמות כבחייהם. ד. גלגולי נשמות. ה. סיאנסים. ו. ריגרסיה. (החזרה לאחור על ידי הפנוזה).

א. דיווח השבים לחיים ממוות קליני.

ההגדרה המדעית למוות היא צירוף כל הפרטים הבאים: דום לב, העדר פעילות מוחית - אין גלי מוח, הספקת חמצן לתאי המוח פוסקת, ירידה בטמפרטורת הגוף, ושיתוק עולם התחושות. על פי סקר ענק של מכון "גאלופ" בארה"ב, כשמונה מליון (!) אמריקנים שבו לחיים לאחר שמתו מוות קליני. בעולם כולו מוערך מספר האנשים אשר שבו לחיים לאחר מוות קליני בכשלושים מליון (!) איש. המפליא הוא שרובם ככולם מדווחים על חוויות דומות אשר חוו בעת תהליך מותם. חלקם אף יודע לספר על שהתרחש בסביבה הקרובה וגם הרחוקה של גופתם המתה. והמספר הרב בדורנו של השבים לחיים מוסבר על ידי פרופסור קנטי רינג, פרופסור לפסיכולוגיה תודעתית באוניברסיטת קונטיקט ומייסד מחלקת חקירת "תופעת כמעט מוות" באוניברסיטה, בכך ש"טכניקות ההחייאה החדשניות בזמנינו החזירו אנשים רבים ממצב של כמעט מוות אל החיים". לפני הציטוט מספרי מחקר נצטט כתבת תמצית מן העיתונות אשר הופיעה תחת הכותרת "האמנם יש חיים לאחר המוות?" (צילום הכתבה מופיע בחוברת "החיים - מדוע ולשם מה" עמ' 16)

יש חיים אחרי המוות, טוענים - בפעם הראשונה - אנשי מדע רופאים ופסיכיאטרים שחקרו במשך שנים ארוכות חולים שנחשבו מבחינה רפואית למתים, וחזרו אחר-כך לחיים - מצאו קווים משותפים בסיפוריהם המעידים, לדבריהם, כי המוות אינו חידלון.

ד"ר ריימונד א. מודי, רופא צעיר המתמחה בפסיכיאטריה ובעל תואר בפילוסופיה מאוניברסיטת ווירג'יניה מביא בספרו "חיים לאחר החיים" שיצא לאור לאחרונה, עדויות של אנשים שראו את המוות; חולים קשים או פצועי-תאונה שהוכרו מתים אך נשאו בחיים כ"ניסים רפואיים". הם מספרים על ניסיונם בוואריאציות שונות, אך אלמנטים מסויימים משעות או רגעי "הפטירה" חוזרים בכל הסיפורים: מנהרה אפילה, אור גדול וחוק שהיה "ישות" שופעת אהבה ללא קץ. הישות דברה עמם בדרך של העברת מחשבות. הם ראו את כל קרוביהם וידידיהם שנפטרו לפנייהם באים לקראתם, הם ראו תמונות מהירות אך ברורות, מתייהם, וכולם, בלי יוצא מן הכלל, היו מסוגלים לראות ולשמע את כל הנעשה סביב גופם הגשמי שעובו "למטה". כולם סיפרו פרטי פרטים על שולחן הניתוחים עליו "נפטרו" או על המכונת המרוסקת בה "נהרגו", פרטים מדוייקים עד לפרט הרפואי הקטן ביותר, והרופאים שטיפלו בהם אינם מבינים איך קלטו אותם שעה שהיו מתים לפי כל כללי הרפואה ללא דופק, ללא נשימה וללא גלי-מוח.

"ידעתי שאני נפטרת", סיפרה אשה ש"נפטרה", "אך לא יכולתי לעשות דבר, כי אף אחד לא שמע אותי. יצאתי מתוך הגוף, אין לי ספק בכך, כי ראיתי את גופי מונח על שולחן הניתוחים ושמעתי את הרופאים "מוותרים" עלי, הרגשתי נורא, כי לא רציתי למות. פתאום ראיתי אור.

הוא היה עמום תחילה אך התחזק. זה היה אור עצום, קשה לתארו. הוא עטף את הכל, אך לא סינוור אותי ויכולתי להמשיך לראות את חדר-הניתוחים. כשהאור הגדול היה עלי - או נכון יותר, כשהייתי בתוכו - לא הבנתי מה קורה, אך כשהאור שאל אותי אם אני מוכנה למות, היתה לי הרגשה כאילו שאני מדברת עם אדם. אך זה לא היה אדם. זה היה האור שדיבר... שהתקשר. ידעתי שהאור יודע שלא הייתי מוכנה למות. היתה לי הרגשה כאילו אני נבחנת. הרגשתי כל-כך טוב. הרגשתי ביטחון ואהבה. קשה לתאר, קשה להסביר..."

עדה נוספת, סווי הולדה, מתארת את "כמעט המוות" שלה כך: "הוחשתי לבית חולים בחודש החמישי להריוני מכיוון שהייתי חולה מאוד. הרופאים היו בלחץ והחליטו על ניתוח קיסרי דחוף, אולם אני הייתי חסרת דאגה. אני חושבת שבשלב הזה כבר גמלה בליבי ההחלטה להסתלק... לאחר מכן אני זוכרת, שאיבדתי את ההכרה. הדבר הבא שאני זוכרת הוא שאני מביטה מעל גופי, כשאנשים רכונים מעליו. אחר כך ראיתי עיגול מקרין אור לבן, ובתוכו אור כחול, ומצאתי את עצמי נשאבת לתוך האור הכחול. שלושה רוגע ויפני מוחלטים הקיפו אותי. התחושה היתה כמו לצוף. נשאבתי עמוק לתוך מנהרה, שבקצה היה אור, ובתוכה שמעתי קול מדבר אלי: 'האם את באמת חושבת שעשית מה שהיית צריכה לעשות? האם את מתכוונת להשאיר את ילדך סימון בן השלוש לבדו? הקול הזה חזר על עצמו ברכות שוב ושוב. חשבתי לעצמי: 'אילו אנשים ידעו באמת מהו פירושו האמיתי של המוות, הם לא היו פחדים, מכיוון שאין זה משנה מה קורה לגוף שלך, אתה אינך נמצא בו. אתה תודעה משוחררת ומלאה אור'. הבנתי שזהו רגע הבחירה. יכולתי להמשיך לתוך האור, אך מצאתי את עצמי נשאבת בחזרה. היה מין רעש כזה, ופתאום מצאתי את עצמי בתוך הגוף שלי, כשמסביבו אינפוזיות והמולה גדולה."

מי שחוקרת כבר שנים ארוכות וברצינות רבה מאוד את הנושא היא הפסיכיאטרית האמריקאית הנודעת אליזבת קובלר-רוס. "אני יודעת מעבר לכל צל של ספק, כי החיים ממשיכים לאחר המוות הפיזי", כך מסכמת רוס מחקר של למעלה מ- 20 שנה. מטבעי אני מאוד סקפטית, ועל כן בחנתי בקפידה כל היבט של החוויה הזו. גיליתי, למשל, שאנשים שמגופם נקטעו אברים, סיפרו כי כשעזבו את גופם, כנשמות שוב היו שלמים. יתר על כן, עיוורים מלידה תיארו בפני בדיוק מדהים מה לבשו האנשים שהיו בחדר בו גופם היה מונח, אילו תכשיטים ענדו ומה עשו. זה הרי בלתי אפשרי! כיצד הם יכלו לדעת זאת?"

קובלר-רוס אינה רואה כל צורך או טעם לשכנע אנשים אחרים באמיתות התופעה. "אלו שפתוחים לשמוע - ישמעו, ואלו שאוטמים את אוזניהם - יזכו להפתעה..." היא פוסקת.

חקר תופעת ה"כמעט מוות" מצביע על אלמנטים רבים המשותפים למיליוני עדים (30 מיליון!) מכל קצוות כדור הארץ. התיאור הראשוני והמשותף לכולם הוא ריחוף מחוץ ומעל לגוף הפיזי. העדים מספרים, כי היו ערים לכל האירועים שהתרחשו סביבם. לאחר מכן רובם מתארים הימצאות בסביבה מוארת ובעלת יופי פנימי "וגלישה" דרך מנהרה חשוכה לעבר אור בהיר. רבים מספרים על קול שדיבר אליהם.

נכים סיפרו על תחושה של השתחררות מכבלים, וכמעט כולם ציינו את היעלמות הפחד האנושי מאותו הדבר המסתורי הקרוי "מוות".

חוקרי התופעה מצביעים בראש ובראשונה על העובדה, כי לא ייתכן שאלמנטים זהים יחזרו

בעדויות של מיליוני אנשים, אלא אם כן אכן חוו כולם משהו אמיתי. ספר מרתק בשם "NEBEL" ("חיים"), אשר ראה אור השנה בגרמניה המערבית ושובה שם לבבות צעירים ומבוגרים כאחד, טוען כי האדם המודרני, בן המאה ה-20, אומנם שואל את עצמו שאלות כמו: "מאין אני בא" ו"לאן אני הולך", אולם מכיוון שנקודת המבט שלו על החיים היא חומרית בלבד, הוא נוטה להתחמק מנושא המוות ואף מפתח פחדים וחרדות בקשר לכך. החיים הארציים, קובע הספר, הינם רק חלק מן החיים האמיתיים. הם תחנת ביניים במסע הנשמה. זוהי תקופת לימוד עבור הנשמה. כדור הארץ הוא בית הספר.

הנשמה, לפי "חיים" חודרת לגוף הפיזי ברגע הלידה וקשורה אליו עד למוות, שאינו אלא כהסרת בגד מגוף. לעיתים הנשמה יוצאת מן הגוף, במיוחד בעת שינה עמוקה ובמצב של חוסר הכרה. אולם בניגוד למוות, במצבים אלו היא עדיין מחוברת לגוף בחוט דק של אנרגיה. יוהה שגל, תרפיסטית מגרמניה, מספרת כי במשך 20 שנה היתה עדה לתהליכי מוות רבים, ותמיד לאחריהם היתה מסוגלת להבחין בהעתק אנרגטי של המבנה האנושי לובש צורה מעל הגוף הפיזי בו כבו החיים.

ואולי המעניין מכל הוא, שהחוקרת, קובלר-רוס, עברה בעצמה חוויה של "כמעט מוות". יש הבדל גדול בין חקר עדויות של אנשים אחרים לבין התנסות אישית, היא אומרת, "בצחוק אני אומרת לעצמי, שהמקרה שלי היה יפה יותר מכל אותם 20000 מקרים שחקרתי. אחרי שהיית פעם אחת בתוך האור וחווית את הרוגע והאהבה, זה משנה לחלוטין את כל ערכיך ואת איכות חייך.

ועוד מן העתונות וצילום הכתבה מופיע בחוברת הנ"ל עמ' 34: "מעלי היה האור הבהיר ביותר שראיתי אי פעם. לאחר מכן הופיעה היישות הזו וסימנה לי בלי מלים להביט למטה. שם ראיתי כדור בגודל של כדור טניס בערך, הסובב לאיטו בחלל. ידעתי שאצטרך לשוב למקום הזה. כשנעתי לכיוונו, הוא נעשה גדול יותר ויותר. לא רציתי לחזור אליו, רציתי להשאר במקום בו הייתי - בחלל, ולהמשיך הלאה. כיום אני מבין, שהיה זה כדור הארץ. ראיתי אותו על כל צבעיו. זה היה הרבה לפני שהיו תצלומים מהחלל."

זהו קטע מעדות אותנטית של גייל פריד, קפטן בדימוס, המתועדת בקלטת וידיאו בשם "VISIONS OF HOPE" (מראות של תקווה), אשר ראתה אור בבריטניה ממש בימים אלו. הקלטת מתעדת עדויות של אנשים, אשר התנסו בחוויה של "כמעט מוות", הקרויה בפי חוקרים (EXPERIENCE NEAR DEATH) והמוכרת יותר לציבור הרחב בשם: מוות קליני, כלומר: מצב של כמעט מוות, בו הלב חדל לפעום, אך המוח ממשיך לחיות.

סיפורו של פריד התחיל, לפי עדותו, בערב שבת בריטי שיגרתי בשעת הצהריים. לרופא שהוועק אל מיטת חוליו, לא נותר אלא לקבוע את מותו ולבשר לאביו את ההודעה המצערת. "אבי סיפר לי, שהיו אמורים להעביר אותי לבית חולים כדי לבצע בגופתי ניתוח שלאחר המוות, אולם אמי, שהיא אשה יהודייה דתיה, לא איפשרה להם לעשות זאת לפני צאת השבת. ביום ראשון לפנות בוקר ה"תעוררתי, והתחלתי להשמיע קולות, שהבהילו בצורה רצינית את האדם שעמד ליד גופתי", נזכר פריד.

עדותו של פריד, שהינו אדם רציני ומהימן, היא רק אחת מעשרות העדויות המופיעות בקלטת.

את ההשפעה שהיתה לחוויה יוצאת הדופן על חייו הוא מתמצת במשפט אחד: "אני יודע שאין זו התחנה האחרונה". טרודי לייס, עדה אחרת, סיכמה את החוויה במלים: "כעת אני יודעת מעל לכל ספק, שאינני הגוף הזה".

עד כאן מן העתונות. ועתה מעט עדויות מתוך ספרו של ד"ר רימונד מודי מאוניברסיטת וירג'יניה "החיים לאחר החיים":

"קמתי והלכתי לפרוודור כדי לקחת משהו לשתות ובשלב זה, כפי שגילו מאוחר יותר, התפוצץ התוספתן שלי. נחלשתי מאד ונפלתי. התחלתי להרגיש מעין היסחפות, תנועה של ההוויה האמיתית שלי, לתוך ומתוך גופי, ולשמוע מוסיקה יפה. המשכתי לרחף לאורך הפרוודור ודרך הדלת אל המרפסת המרושתת. שם נראה כאילו שעננים, בעצם ערפל ורוד, התחילו להתאסף סביבי ואז המשכתי לרחף הישר דרך הרשת, ממש כאילו לא היתה שם, ואל האור השקוף כבדולח, אור לבן וזהר. זה היה יפה וכה וזהר, כה קורן, אבל לא הכאיב לעיני. אין זה אור שאפשר לתאר אותו כאן בעולם. לא ראיתי אדם בתוך האור הזה ובכל זאת היתה לו זהות מיוחדת, בהחלט כן. זהו אור של הבנה מוחלטת ואהבה מוחלטת".

ועוד עדות: "ידעתי שאני גוסס וכי אינני יכול לעשות דבר בקשר לכך מפני שאיש איננו שומע אותי... הייתי מחוץ לגופי, אין שום ספק בכך מפני שראיתי את גופי שלי על שולחן חדר-הניתוח. נפשי יצאה! כל זה גרם לי להרגיש רע מאד בהתחלה, אבל אחר כך בא האור הזה, הבהיר כל כך. נראה שהיה מעורפל קצת בהתחלה, אבל אחר כך היתה אלומה ענקית. זו היתה ממש כמות עצומה של אור, לא דומה בכלל לזרקור גדול ובהיר, אלא פשוט יותר-מדי אור. וזה הקרין עלי חום, הרגשתי תחושה חמימה.

זה היה לובן-צהבהב וזהר, יותר נוטה ללבן. זה היה זהר להפליא, אני פשוט לא יכול לתאר זאת. דומה שזה כיסה את הכל, ועם זאת זה לא הפריע לי לראות הכל סביבי, את חדר-הניתוח, את הרופאים והאחיות, את הכל. ראיתי ברור וזה לא סינוור. בהתחלה, כשהאור הופיע, לא היה ברור לי מה מתרחש, אבל אחר כך זה שאל, זה כאילו שאל אותי אם אני מוכן למות. זה היה כמו לשוחח עם אדם, אבל לא היה שם אדם. האור הוא שדיבר אלי, אבל בקול.

"כשהופיע האור היה הדבר הראשון שאמר לי: "מה יש לך להראות לי שעשית מחיך?" או משהו דומה. ואז התחילו הסקירות לאחור האלו. חשבתי "בחיי, מה מתרחש כאן?" כי לפתע פתאום חזרתי לאחור לילדותי. ומאז והלאה זה היה כמו הליכה מן השלבים המוקדמים מאד בחיי, הלאה דרך כל שנה בחיי ועד עכשיו.

הדברים שחזרו והופיעו, הופיעו לפי הסדר שלהם בחיי והם היו כל כך ברורים. התמונות נראו ממש כאילו שרואים אותן מבחוץ, לגמרי תלת-מימדיות ובצבע. והן נעו".

נצטט כעת מדברי ד"ר מודי: "במקרים אחדים סיפרו לי אנשים איך הדהימו את רופאיהם או אחרים בדיווחים על ארועים שצפו בהם בזמן שהיו מחוץ לגופם. למשל, נערה אחת יצאה מגופה בזמן שהיתה גוססת ונכנסה לחדר אחר בבית-החולים שם מצאה את אחותה שבכתה ואמרה "קתי, בבקשה אל תמותי, בבקשה אל תמותי". האחות הבכירה היתה נדהמת מאד כשסיפרה לה קתי מאוחר יותר היכן בדיוק היא היתה ומה אמרה במשך אותו הזמן".

ועוד מדברי ד"ר מודי: התפיסה בגוף החדש דומה ואיננה דומה לתפיסה בגוף הפיסי. בדרכים

מסוימות הצורה הרוחנית מוגבלת יותר. כפי שראינו, תחושת התנועה (קניסטיזם) נעדרת. בכמה מקרים דיווחו אנשים כי לא היתה להם כל תחושת חוס בעוד שבמרבית המקרים מדווחים על תחושה של "חמימות" נעימה. איש מבין המקרים שלי לא דיווח על ריח או על טעם כלשהם בזמן השהייה מחוץ לגוף הפיסי.

מצד שני, החושים התואמים את החושים הפיסיים של ראייה ושמיעה הם בלא ספק ללא דופי בגוף הרוחני, ודומה שאפילו משופרים ומושלמים יותר משהינם בחיים הפיסיים. אדם אחד אומר שבזמן שהיה "מת" ראייתו היתה חדה יותר במידה שלא תיאמן, ובמלים שלו "פשוט אינני יכול להבין איך יכולתי לראות למרחק כה רב". אשה ששיחזרה חוויה זו העירה "דומה היה כאילו אין לחוש הרוחני הזה כל הגבלה. כאילו שהייתי יכולה להביט לכל מקום ובכל מקום". תופעה זו מתוארת ברור מאד בקטע הראיון הבא עם אשה שהיתה מחוץ לגופה בעקבות תאונה:

"התרחשה פעילות רבה ואנשים התרוצצו מסביב לאמבולנס. ובכל פעם שהייתי מביטה באדם כלשהו ותוהה מה הוא חושב, זה היה כמו הגדלה, בדיוק כמו דרך ערשות הגדלה, והייתי שם. אבל דומה שחלק ממני - אקרא לזה הרוח שלי - עדיין היה במקום שבו הייתי, מטרים אחדים מן הגוף שלי. כשרציתי לראות מישהו במרחק, דומה היה כאילו חלק ממני היה הולך ומתנתב אל אותו אדם. ובאותו הזמן נראה היה לי כי אילו קרה משהו במקום כלשהו בעולם הייתי פשוט יכולה להיות שם".

ה"שמייעה" במצב הרוחני יכולה כנראה להיקרא כך רק כאנלוגיה והרוב אומרים כי אינם שומעים ממש קולות או צלילים פיסיים. דומה כאילו הם קולטים את המחשבות של האנשים שמסביבם וכפי שנראה להלן יכולה העברה ישירה זו של מחשבות למלא תפקיד חשוב בשלבים האחרונים של חוויית המיתה. כפי שמבטאת זאת אשה אחת:

"ראיתי אנשים סביב סביב ויכולתי להבין את מה שאמרו. לא שמעתי אותם, את קולם, כפי שאני שומעת אותך. זה היה יותר כמו לדעת מה הם חושבים, בדיוק מה שהם חושבים, אבל רק במחשבותי ולא באוצר המלים הממשי שלהם. הייתי תופסת את זה בשנייה לפני שפתחו את פיהם לדבר".

ולבסוף, על סמך דיווח אחד מיוחד ומעניין מאד, נראה שאפילו נזק חמור שנגרם לגוף הפיסי איננו פוגע לרעה בגוף הרוחני בשום דרך. במקרה זה איבד אדם את רובה של רגלו בתאונה שגרמה למותו הקליני. הוא ידע זאת משום שראה ברור את גופו הפגוע ממרחק, בשעה שהרופאים עבדו עליו. ועם זאת, בשעה שהיה מחוץ לגופו: "יכולתי להרגיש את גופי והוא היה שלם. אני יודע זאת. אני הרגשתי שלם והרגשתי שכל כולי הייתי שם, למרות שלא כך היה". לפני שנעבור לרשימת החוקרים והספרים העוסקים בנושא, חובה עלינו להרגיש כי אין לקבל את המחקרים הנ"ל כמקיפים ומתיימרים לדעת את כל המתרחש בעת המוות, שכן אין לדעת מה עוד התרחש עם אותם נפטרים ורצון הבורא הוא שלא זכרו את הכל. כן יש לזכור כי אותם אנשים סוף סוף לא מתו, ואין לדעת מתוך עדותם כיצד הוא תהליך המוות אצל אדם אשר אכן אמור למות לבסוף. מה גם שהחוקרים והנחקרים הינם בדרך כלל נכרים, ואילו מהות ורמת נשמת ישראל שונות לגמרי הן, וגם חיוב המצוות של היהודי רב יותר (13 מצוות, כנגד 7 מצוות בהם) - על פי תורת האמת מחוייבים הלא יהודים ומכאן שגם התביעה תהיה רבה יותר. לפיכך יש לסייג את הדברים אך ורק לידיעה כי היאנני האמיתי הוא האדם הרוחני, וכי

יש חיים לאחר המוות.

נסיים ברשימה חלקית של חוקרים וספרים העוסקים בנושא:

ד"ר רימונד מודי - ד"ר לפסיכיאטריה באוניברסיטת וירג'יניה. ראיין 150 אנשים, שחוו חווית "סף המוות". את סיכום מחקריו כתב בספרו "החיים לאחר החיים". הספר תורגם ל-30 שפות (תורגם לעברית על ידי הוצאת "רשפים").

ספריו: R. Moody: "Life After Life", R. Moody: "Reflections on Life After Life".
ד"ר אליזבת קובלר-רוס - מדטרויט. פסיכיאטרית ומומחית בעלת שם עולמי בנושא ההיבטים הפסיכיאטרים של המיתה. בחנה במשך 20 שנה למעלה מאלף מקרים שהתנסו בחוויה של "גף מוות". ספריה: "On Children Death".

פרופ' קנת רינג - פרופ' לפסיכולוגיה מאוניברסיטת קונטיקאט. חקר במשך שנים מקרים של "מוות קליני". את ממצאיו מחקריו פרסם בספר "החיים והמות".

ד"ר ג'ורג' ריצי - נשיא אקדמיית ריצימונד לרפואה ויור המחלקה הפסיכיאטרית בבית"ח "טאוורס" בשאר לוטסוויל. ערך מחקר מקיף, וראיין מאות מקרים של מוות קליני. ולאחר שאף הוא בעצמו עבר את החוויה. ספרו: "חזרה מן המחר".

הפסיכולוג קארלוס אוסיס - מההתאחדות האמריקנית למחקר פסיכולוגי. ראיין 877 רופאים,

שסיפרו על חזרתם לחיים של חוליהם. ספרו: Osis & Haraldson: At THE Hour of Death.
ד"ר מוריס ראולינגס - קרדיאלוג - מאוניברסיטת טנסי. בדק 300 חולים, שעברו חוויה של מוות קליני. את מחקריו פרסם בספר "מעבר לסף המוות".

פרופ' יאן סטיבנסון - חקר ביסודיות יחד עם צוות מדענים 20 מקרים של אנשים, שחוו מוות קליני. את מסקנותיו פרסם בספר "20 Cases of Reincarnation".

עתה, לאחר שראינו את מחקרי המדע המודרני בנושא מרתק זה הנוגע לכל אחד ואחת מאיתנו, לשם הכרת עצמינו טוב יותר, מדהים לגלות את ההקבלה המפליאה בין המדע בתגליות חדשות אלה פרי מחקר העולם המדעי במאה העשרים וכפי שהדגישה הכתבה העיתונאית הראשונה שהובאה לעיל כי בפעם הראשונה מודים אנשי מדע וכ"מ, לבין הדיווח המפורט המופיע בתורת ישראל עוד מלפני אלפי שנים בדבר המתרחש עם האדם לאחר עזבתו את גופו. ונפרט את הדברים בקצרה.

מתוך דברי המחקרים החדשי הנ"ל, מתחדש לבן הדור המודרני חמשה נתונים מרכזיים:

1. קיימת אפשרות של חזרה לחיים לאחר מוות קליני.
2. הנפטרים רואים לאחר מותם אור גדול וחזק אשר הוא "מציאות של מישור" השופע אהבה ללא קץ. הוא מדבר עמהם בדרך של העברת מחשבות.
3. הנפטרים רואים את חייהם עוברים לפניהם בשברירי בוק, אך בסדר כרונולוגי, במהירות מופלאה.

4. קרובים וידידים אשר נפטרו קדם לכן, יוצאים לקראת הנפטר.

5. המתים מסוגלים לדעת את כל הנעשה מסביב לגוף הגשמי המונח למטה וגם מי שהיה עיוור בחייו!!!

למרבה הפלא(?) כל חמשת הנתונים הנ"ל, והרבה יותר מהם, מופיעים בתורה בכמה וכמה מקומות, ואף מבוארים ומפורטים ומוסברים יותר מן המחקרים המדעיים. נצטט נא בזה חלק מהם.

1. קיימת אפשרות של חזרה לחיים לאחר מוות קליני. במסכת שמחות (תחילת פרק ח) נאמר: "יוצאין לבית הקברות ופוקדין על המתים עד שלשה ימים. מעשה שפקדו אחד וחי עשרים וחמש שנים, ואחר כך מת." כלומר, עד שלשה ימים מהקבורה יש לצאת לבית הקברות ולבדוק אם הנקבר לא שב לחיים. מכיון שעד שלשה ימים קיימת אפשרות של חזרה לחיים (ו) וראה בפרישה סימן שצ"ד שזהו דוקא בימיהם שהיו קבורים בכוכים. ומעשה שפקדו אחד, וחי עוד עשרים וחמש שנה. ובתלמוד (בבא בתרא י, ב) מסופר על רב יוסף בנו של רב יהושע שנפטר ושב לחיים. אמר לו אביו מה ראית? אמר לו, עולם הפוך (מכאן) ראיתי. עליונים (אנשים שנחשבו כאן לנכבדים מחמת עושרם וכדו') למטה, ותחתונים (אנשים שנחשבו כאן לפשוטים, אך היו עובדי האלקים כראוי) למעלה. אמר לו אביו: **עולם ברור ראית!**
- ועוד מסופר בתלמוד (ראש השנה י, א) על רב הונא בנו של רב יהושע ששב לחיים וסיפר לרב פפא שאמנם היה אמור למות "ואמר להו הקדוש ברוך הוא הואיל ולא מוקים במלידה, לא תקומו בהדיה". (אמר להם הקדוש ברוך הוא, הואיל ואינו מעמיד על מדותיו - אלא מעביר על מדותיו ומתנהג עם חבריו לפני משורת הדין, אף אתם לא תעמדו על הדין איתו לדקדק אחריו). כלומר רב הונא זכה אף לשמוע את סיבת שיבתו לחיים. וראה עוד בזה הקדוש במעשה הינוקא שהתפלל על אביו, שהוא זקוק לו כדי ללמוד, ושב אביו לחיים.
2. הנפטרים רואים לאחר מותם אור גדול וחזק אשר הוא "מציאות של משה" השופע אהבה ללא קץ. הוא מדבר עמהם בדרך של העברת מחשבות. בזה הקדוש (בראשית ר"ח) נאמר: "בשעתא דאשלימו יומי דבר נש לאפקא מעלמא, איתיהיב רשות לבר נש למחמי מה דלא הוה ליה וכו'" (בשעה שנשלמו ימיו של האדם לצאת מן העולם, ניתנת רשות לאדם לראות מה שלא היה לו רשות לראות). ידוע שגילויים עליונים משולים לאור. וראה בספר הישר (שער יד): "זהו עולם הבא הוא רחב, בלא קצוות וכו' אורה גדולה אשר לא תדמה לאור העולם הזה". עוד ראוי לציין כאן את דברי חז"ל: "הרי הוא אומר: כי לא יראני האדם וחי (שמות לג). בחייהם - אינם רואים, אבל רואים הם בשעת מתתן". (במדבר רבה, סוף נשא) ועוד אמרו חז"ל: "כיון שבא האדם להפטר מן העולם, נגלה עליו הקדוש ברוך הוא וכו'" (ילקוט שמעוני איוב, תתקכ"ב).
3. הם רואים את חייהם עוברים לפניהם בשברירי בזק, אך בסדר כרונולוגי, במהירות מופלאה. לפני המצאת המצלמה ומכשירי ההסרטה וההקרנה, המנציחים את ההוה ומראים בעתיד את העבר כהוה היו דבריהם של החוזרים לחיים בלתי נתפסים בשכל: לראות את אשר נעשה בעבר?! כיצד יתכן?? לפני אלפי שנים כתבו חז"ל משפט חד זה: "כשאדם נפטר מן העולם באים כל מעשיו ונפטרם לפניו". (ספרי, האינונ)
4. קרובים וידידים אשר נפטרו קדם לכן, יוצאים לקראת הנפטר. בזה הקדוש, בהמשך הציטוט המובא לעיל באות ב' בדבר מתן האפשרות לאדם לראות בשעת הפטירה, נאמר כך: "אבוי וקרוביו משתכחון תמן עימיה, וחמי להון, ואישתמודע להון, ואולין עם נשמתיה עד אחר דתשרי באתריה". (אביו וקרוביו נמצאים שם עמו, והוא רואה אותם, ומתודע אליהם, והם הולכים ומלווים

את נשמתו עד המקומו אשר בו היא תשכון.

על אשר התרחש ביום פטירת רבי שמעון בר יוחאי מספר הוהר הקדוש (בתחילת האדרא וטא): אתעטף רבי שמעון, ויתיב. (התעטף רבי שמעון בלבושו, וישב). פתח ואמר לא המתים יהללו יה וכו' אמר: הא רב המנונא סבא הכא, וסחרניה עי צדיקי גליפן בעיטרין מנהרין כל חד וחד וכו' והנה רב המנונא סבא נמצא כאן וסביבו שבעים צדיקים חקוקים בעטרות ומאירים כל אחד ואחד וכו') עד דהוה יתיב אמר ובעודו יושב, אמר: הא רבי פנחס בן יאיר הכא, אתקינן דוכתיה. אודעונו חברייא דהוה תמן וקמו ויתבו בשיפולי ביתא וכו' (הנה רבי פנחס בן יאיר כאן, התקיננו מקומו. הזדעונו החברים שהיו שם וקמו וישבו בירכתי הבית וכו')... וראה עוד בתלמוד (ברכות כח) אודות רבן יוחנן בן זכאי שאמר סמוך לפטירתו: "הכינו כסא לחזקיהו מלך יהודה שבא!" (שבא אלי ללוותני. רשיי שם)

5. המתים מסוגלים לדעת את כל הנעשה מסביב לגוף הגשמי.

חז"ל, אשר מקור המידע שבידם איננו נובע ממחקרי השבים לחיים ממות קליני ומני, אלא מתורתו העמוקה והרחבה של בורא האדם, ידעו מאו את אשר אנשי המחקר יודעים זה עתה, וידעו גם את אשר אנשי המחקר עדיין אינם יודעים. חז"ל מציינים בדבריהם את משך הזמן שבו הנפש שוהה בסביבת הגוף. וכך נאמר בתלמוד ירושלמי (יבמות פרק טו, ה"ג): "כל שלשה ימים אחרי הפטירה, הנפש טסה על הגוף". ועוד נאמר בתלמוד (שבת קנב, ב): "כל שאומרים בפני המת, יודע".

וראה עוד בתלמוד מסכת ברכות (יח, ב) אודות נשמות המשוחרות ביניהן לאחר המוות. ובמסכת בבא מציעא (פד, ב) מסופר שרבי אלעזר בנו של רבי שמעון בר יוחאי היה משיב לשאלות לאחר פטירתו. ובמועד קטן (כה, א) שיחת יהודה וחזקיה בני רבי חייא בקברם. ובכתובות (קג, א) אודות רבי יהודה הנשיא שהיה מגיע לביתו לאחר פטירתו בכל ערב שבת. ובתענית (כג, ב) אודות גדול בתורה שלאחר פטירתו סייע לבנו. ובשבת (קנב, ב) רב אחאי גער מתוך קברו בחופרים. ובברכות (יח, ב) ועירי מבקש פקדונו מאשה שנפטרה אשר גילתה לו את המקום שהחביאה ובישרה על פלונית העתידה להגיע למחרת לבית הקברות, כי הפטרה. וראה עוד שם אודות שיחת שמואל עם המתים.

ב. דיבוקים.

נתמקד במעשים נאמנים אשר התרחשו בדורות האחרונים. ואפתח תחילה במעשה ששמעו אווני בהרצאה שמסרתי בשכונת עיר גנים שבירושלים סמוך לראש השנה האחרון (שנת תשנ"ט). במהלך ההרצאה ביקשה אחת הנוכחות את רשות הדיבור ושאלה אם ידוע הסבר לתופעה מדהימה שראתה. וזה סיפורה: כאשר התארחת בשבת בבית קרובי בעלה, השתטחה לפתע בעלת הבית על המיטה, ועיניה התגלגלו בחוריהן בצורה שהפחידה את כל הנוכחים. קולה השתנה והתעבה מעט, והיא התחילה לדבר במבטא ערבי כבד. בתוך דבריה היא העלתה שמות של מספר פריטים שנעלמו, וציינה בדיוק רב היכן הם נמצאים. כאשר בין הדברים אמרה לאורחת שהנעל שנעלם לבנה, נמצא מתחת המטה. וכדבריה כן היה. מרוב פחד, היא (האורחת) נעמדה ליד דלת היציאה, מתכוננת לברוח בעת הצורך. והנה בעל הבית הגיע ופתח בהתנצלות על אשר לא הודיע קדם לכן לאורחים שמדי פעם קורה לרעייתו מקרה זה, וחולף. ואכן לאחר זמן קצר התאוששה האשה, קמה, וחזרה לתפקד כרגיל כאשר איננה יודעת ואיננה זוכרת דבר מאשר אירע לה. עד כאן סיפורה אותה מאזינה אשר עד לאותה הרצאה לא ידעה דבר על תופעת הדיבוק. וכעת ניגש לעובדות מפורטות ומוסברות יותר. נפתח בדברי הרב הצדיק המפורסם רבי שלום מרדכי שבדרון

וצ"ל אשר כתב את אשר שמע ממורו ורבו הגאון הצדיק רבי אליהו דושינצר ז"ל (איש צדיק וקדוש אשר לאחר שנפטר התבטא ה"חזון איש" אודותיו כי היה מל"ץ צדיקים) וזו לשון הרב שלום שבדרון (בספר לב אליהו עמ' 23):

וכך אמר לי מורי ורבי הרב אליהו דושינצר: "סיפור זה אתם יכולים וגם כדאי לספר ברבים. ואתם יכולים להקדים, כי אני סיפרתי לכם אותו בדיוק כמו ששמעתי מפי הגאון הנודע בישראל מורינו הרב רבי אלעזר משה ז"ל מפנינסק. והרי אתם מכירים אותי, שאינני משקר חס ושלום וגם אינני מגזים ולא מוסיף כלל בזה, רק חוזר מלה במלה כפי מה ששמעתי מפי הגאון ר' אלעזר משה הנ"ל.

וזה סיפור המעשה: איש היה בעיר קלם, סוחר ובר אוריין (בן תורה), ושמר ר' נטע. והיתה לו בת יחידה אותה השיא לבחור, בן ישיבה מופלג ותלמיד חכם. ונתן להם האב נדוניה של כמה אלפי רובל, וכן כמה שנים להיות סמוכים על שולחנו. וכך ישב החתן ועסק בתורה כמה שנים. כשנשלם הזמן המדובר, וירד הזוג מעל שולחנו, התחילה הבת לטעון במה נתפרנס? הבעל ענה לה שאינו יכול להפרד מהתורה ולעסוק במסחר, ולהשליך כל תורתו לים... עד שהאשה הציעה עצה ואמרה: אנו נקח את כסף הנדוניה ונפתח בית מסחר ואני אעמוד שם כל היום, חוץ משעתיים ביום שאתה תעמוד, ושאר השעות תוכל להמשיך וללמוד תורתך כמו עד עתה... הלה הסכים ועשו כן.

והנה בשלשת החודשים הראשונים אומנם נהג כך, אבל אחרי זה נהיה מהשעתיים ארבע שעות, ואחר כך שמונה עד ששקע כולו במסחר... ולא היה לו זמן אפילו לפתוח גמרא...

ויהי היום, ובמוצאי שבת קודש אחרי חצות לילה, ובחוץ ירד שלג גדול בסופה וסערה. (אני מספר כלשונו וכצורתו כפי ששמעתי מפי מורי ורבי ז"ל). יצאה האשה לחוץ לשפוך חבית של מים לא נקיים, והנה חזרה וכאילו נחנקת ואינה יכולה לדבר... בעלה רץ מיד והבהיל רופא לביתו, ולא ידע מה לעשות, וכן למחרת הלך איתה ודרש ברופאים רבים, וגם נסעו לעיר וינה, אך ללא הועיל. והתחילו לדבר בעיירה: אולי זה דיבוק...

ונסעו לעיר שטוצ'ין, הואיל ושם היה מקובל אחד ושמר רבי מנדל ז"ל, אשר אליו היו נוסעים בענינים כאלו.

כשבאו לפניו הוא שאל את הדיבוק איזה דבר, ושמעו קול עונה. (בזמן שהדיבוק מדבר, בטן החולה מתרומם, אבל השפתים אינן מתנענעות והקול יוצא - לשונו של מורי ורבי ז"ל). ואז נבהלו כל השומעים, ויאמרו: אהה! הנה הדיבוק...

אבל הצדיק ר' מנדל אמר, שאיננו יודע עדיין אם כן הוא, ולכן שאל אותו: מי הולך אתך (כלומר: עם הנפש המגולגלת)? ויאמר: "חמשה מלאכי חבלה". ושאל אותו: מה שמם? ויאמר לו: כך וכך... או אמר ר' מנדל כי נכון אמר, והו דיבוק אמיתי.

והתחיל לשאול אותו שאלות, כגון מי הוא וכו'. וענה לו, כי היה חי לפני כמה עשרות שנים ואינני זוכר בדיוק כמה אמר, והיה בחור בבריסק, ואחר כך נסע לאפריקה, וחברים קלקלו אותו שם, ועבר על כל התורה כולה. ופעם אחת נסע בעגלה ונפל ממנה ונהרג. וכך הוא כבר מתגלגל והולך בעולם עד עכשיו.

שאל אותו ר' מנדל, למה לא עשית תשובה קודם מיתתך? וענה לו, כי מתוך הפחד והבהלה

בעת נפילתו מהעגלה שכח להרהר בתשובה.

אחי"כ שאל אותו, מה יש לך ולאשה הזאת כי גרמת לה יסורים נוראים כל כך? והתחיל לצחוק בקול, ואמר: אמה של אשה צעירה זו ואמו של בעלה (ששתיהן כבר נפטרו לעולמן) התאמצו בבקשה למעלה בשמים, שאני אכנס בה ואגרום לה היסורין, כי לולא זאת לא תהיה לה תקומה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא מפני שלקחה את בעלה מעסק התורה!
כיון ששמעו כך, אמר ר' מנדל לבעל שיבטיח לחזור לתורה, והבטיח, ור' נטע הבטיח כמו כן ללמוד משניות לעילוי נשמתו של הבחור הדיבוק, וגם תרם סכום של נרות להדליק בבית הכנסת עברו.

אחר כך קיבץ ר' מנדל בחדרו מניין של עשרה אנשים לומר תהילים, והוא עמד מאחוריהם ואמר מה שאמר. ואת האשה הושיב על כסא באמצע החדר, ופתאום התגלגלה מעל הכסא, נפלה על הארץ ויצא קול אדיר ממנה: "שמע ישראל" וכו'. אחר כך נפקעה צפון הורת מידה אחת, וגם נופצה זכוכית החלון ונשתתקה...

עד כאן סיפר לי מורי רבי הרב אליהו הכהן דושניצר. וכפל עוד הפעם דבריו ואמר: יכולים אתם לספר מעשה זה בשמי, ושאתם מכירים אותי שלא אשקר חס ושלום, וגם אינני מגזים, רק מסרתי לכם בדיוק כמו ששמעתי מפי הגאון ר' אלעזר משה ז"ל.

והוסיף מורי רבי ז"ל ואמר: בזמן האחרון שמעתי שהוג הנ"ל, שהם כבר זקנים באים בימים, באו לארץ ישראל וגרים בתל אביב, ויש להם כאן משפחה גדולה בנים ונכדים. גם אתם מכירים אותם, אבל לא אגיד לכם שמם, כי זה יוכל להיוק להם לשידוכים...

ונסעתי במוצאי שבת קודש מפתח תקוה לתל אביב וישבתי בביתם והם בעצמם סיפרו לי כל המעשה כמו ששמעתי מהגאון רבי אלעזר משה, וכמו שמסרתי לכם. עד כאן דברי מורי רבי ר' אליהו דושניצר ז"ל.

ומוסיף ר' שלום וכותב, כי שמע את העובדה גם מרבי אליהו לופיאן, אשר שמע זאת מפי ר' נטע (אבי האשה) בקלם על יד גדר החצר של התלמוד תורה. ורבי אליהו הוסיף, כי היה הדיבוק צועק לפעמים (אצל ר' מנדל שם) בקולי קולות ופחדים נוראים, שכל השומעים היו נפחדים ומודעועים, והיה אומר שמלאכי החבלה מחכים שיצא מגופה של האשה ויקרעוהו לגורים. (כי אין רשות למלאכי חבלה לגעת בנפש הרשע, כל זמן שהוא נמצא בתוך גוף חי). ואחרי עבור כמה רגעים היה מתחיל לדבר דברי ליצנות ונבול פה באופן מגואל, עד שכל השומעים היו סותמים את אוניהם שלא לשמוע את דברי הנבלה. ושאלו אותו: היתכן?! מלפני כמה רגעים צעקת בפחדים גדולים "הצילו!" וכעת אתה מדבר דברי נבלה וליצנות?! ויען להם בזה הלשון: "תדעו, כי אם אין עושין תשובה, ואין נעשים נקיים מהחטא, או הנפש למעלה מתאוה לרע כמו שהיתה למטה..." - אלו היו דברי הדיבוק.

ומסיים ר' שלום ואומר, כי מרן רבי אליהו ז"ל אמר, כי מעובדה זו ניתן ללמוד על כח התאוה הנורא והאיום. שהרי אף פחד פחדים של חמשה מלאכי חבלה שראה אותם, ונפחד מהם כל כך, ואף על פי כן אינו יכול להתאפק מלהוציא תאוותו מהכח אל הפועל לדבר דברי נבלה וליצנות שהורגל בהם בחייו, השם ישמרנו ויצילנו מן החטא.

ועוד מעשה אשר אירע בזמן החפץ חיים בשנת תרס"ט (1909) וכפי שהיה נוהג הגאון הצדיק רבי אלחנן

וסרמן לספר מידי שנה בשנה בחג הפורים, את אשר ראו עיניו. ואלו דבריו כלשונם:
 "על הדרך מאיישישאק לוילנא, שני מיל מאיישישאק, יש כפר הנקרא סטרלצי וסמוך לו כפר פאסלי, ושם גר יהודי ושמו נחום.
 והנה, בשנת תרס"ט, יום חמישי ד' אדר, בא נחום עם בתו בת ה-14 לראדין אל החפץ חיים. בתו היתה חולנית, והאב אמר שיש בה דיבוק. ודהיינו שנכנס לתוכה איזה רוח של אדם שכבר נפטר. וסיפר לי האב, כיצד נכנסה הרוח לתוך בתו. וכך אמר לי:
 אחר חנוכה בחודש טבת (דהיינו בערך לפני כחודשיים) נפל אצלנו סוס ומת ברפת. תיכף בשומענו זאת יצאנו, אנשי הבית, בבהלה, וגם בתי וזאת יצאה. בחזרתה מהרפת היתה מכוסה בויעה ונכנסה אל הבית ושתייה מים קרים... ומהעת ההיא חלתה.
 בתחילה היה אוזחה לפעמים התכווצות חזקה, ואז היתה נופלת כאבן דומם בלא שום הרגשים. וכשזה היה קורה לה לא ידעה כלום מהנעשה עמה, רק שהיתה בלא כח בגלל היסורים. אחר כך היה נשמע ממנה קול מנגן, ואחר כך היה מדבר.
 והגיד לי הקול, איך שהיתה (אותה רוח שנכנסה בבתי) נערה בת 12 אצל הורים זקנים, ומצבה הרע הביאה לזה, שתמיר דתה. והיא היתה אז בעיר קטנה, וילדי ישראל היו רצים אחריה וקוראים אותה משומדת, והלכה עם נוכרים שונאי ישראל וחנקה שני ילדים מישראל. וחמש שנים אחרי זה, כשהיתה בת 17 שנה - מתה, ודנוה בבית דין של מעלה. הסבירה לי הרוח, כיצד היא מתגלגלת בעולם מאותה עת והמשיכה הרוח ואמרה לי, שבתחילה (אחר פטירתה) נכנסה הרוח שלה לתוך הצלם של קברה.
 אחר כך ניתצו את הצלם ונכנסה לאילן. וקצצו את האילן... ולבסוף נכנסה לתוך אבן, שהיתה מונחת ברפת, שהסוס עמד שם. והסוס נגע באבן ותיכף מת... ומהסוס נכנסה לתוך כוס המים... והוסיפה הרוח ואמרה: בעת שכולכם נכנסתם במרוצה לרפת ראיתי את כולכם. וגם אותה, היינו בתך, ראיתי, ובכלל לא רציתי להסתכל עליה.
 ועוד אמרה שבפסח שנה זו ימלאו 5 שנים מעת שמתה, וישארו עוד 10 שנים. ושאלתי אותה: אבל מה יש לך מילדתית? והשיבה לי הרוח בקול עצב מאוד: ר' נחום, אתה לא יודע שרע לי?
 והמשכתי לשאול: לך רע, כי את חוטאת, אבל מה אשמה בתי?
 והשיבה: היא, גם כן חוטאת!
 והוספתי לשאול: במה?
 והשיבה לי: ילדה כזאת, כשהיא שותה מים צריכה לברך. אם היא היתה מברכת, לא הייתי יכולה להכנס אליה!
 וכל זה סיפר האב נחום לרבי אלחנן. ועל השתלשלות המאורעות בראדין למחרת הגעתו של האב מספר ר' אלחנן:
 בערב שבת קודש למדתי עם הרב ר' נפתלי טרופ, והרב יוסף קולער (הרב מפונבויז) בעליה שלומדים שם קדשים. בעוד אנו לומדים, והנה בא החפץ חיים ובקש מאיתנו, שנלך לראות את הילדה, שנכנסה בה הרוח.
 עשינו כמצוות רבינו, והלכנו שלושתנו לבית ר' יצחק צבי השמש. בבואנו לשם היו שם אנשים

רבים...

שאלתי אותה (ר' אלחנן את הרוח): מי אתם?

והשיבה: אדם.

והמשכתי לשאול: ומאין אתם?

והשיבה: מן הרפש... ואו הפסיקה הרוח לדבר, או שר' אלחנן הפסיק לשאול.

בליל שבת קודש היו נוכחים אצל הנערה רבי אליהו דושניצר ורבי יוחס. יותר מאוחר ספר לי רבי אליהו מה שדברו עם הרוח.

ר' אליהו שאל את הרוח: מי הם הממונים עליך?

והשיבה: שדים.

ושאל: מה שמם?

והשיבה: לשם מה צריך אתה לדעת זאת? והוסיפה ואמרה: בעת שאני נכנסת לאוזה חפץ או לאוזה גוף, אני נסותרת כמו במקום מקלט, והרודפים ממתנינים לי, ותיכף כשאני יוצאת הם חובטים ומכים אותי ומגרשים אותי החוצה. וגם סיפר לי, רבי אליהו, שבעת שהקול היה מדבר הביטו כולם בתוך פיה וראו, שלשונה אינו מתנועע בכח עצמו אלא כמו על ידי כח אחר.

והרב ר' אפרים אהרן גולדברג ממונאלישאק שלמד או בראדן העיד לפני, ששמע בעצמו איך ששאל ר' אליהו דושניצר את הרוח:

הלא הרשעים יש להם מנוחה בשבת קודש באותו העולם, ומדוע אין לך מנוחה?

והשיבה, שכל מי ששבת בשבת קודש בזה העולם, יש לו מנוחה גם שם בשבת קודש. וכל מי שלא שמר את שבת קודש בזה העולם גם שם אין לו מנוחה.

(וממשיך ר' אלחנן בקשתי שבעת שתחל הרוח לדבר יודיעו לי.

ובשבת קודש אחה"צ הודיעו לי, שכעת היא מדברת, ותיכף הלכתי לשם. שאלתי את הרוח:

את יודעת מי זה החפץ חיים?

השיבה לי: אני יודעת, הוא תנא גדול!

ושאלתי אותה: אם הוא יבקשך לצאת מהחולה, האם תצייתי לו?

והשיבה: אני אציית.

ואמרת לי: באמת הוא מבקש ממך לצאת.

והשיבה: אני אצא.

שאלתי: מתי תצאי?

השיבה: היום בערב.

שאלתי: לאחר שתצאי מהחולה, האם לא תשובי להכנס אליה?

והשיבה בוו הלשון: אם יאמרו אחרי קדיש לא אכנס שוב. אך אם לא יאמרו אחרי קדיש אכנס שוב, ואם לא אליה או אכנס לאחותה.

והמשכתי לשאול: מי יאמר אחרך קדיש?

והיא ענתה: שני רבנים. וזהבנו שהיא מתכוונת לשני אברכים מכולל קדשים.

שאלתי: למשך כמה זמן יאמרו אחרך קדיש?

והשיבה: שבוע.

ושאלה: מאיזה מקום אצא מגוף החולה?

ולא ידעתי מה להשיבה. ואמרו לי האנשים העומדים שם: "תאמר לה שתצא דרך האצבע הקטנה". וכך אמרתי לה...

ובתוך כך ניסה בחור אחד גם כן לשאול, והשיבה: אתך אינני מדברת.

ובעת שהתפללנו ערבית במוצאי שבת קודש, אחר קריאת שמע באמצע הברכה "אמת ואמונה", נכנסו אנשים והודיעו, שכעת היא יצאה. ובעת יציאתה עמדו שם שלשה אנשים, וכך היה המעשה:

הנערה החולנית החלה לצעוק: "כאן כואב לי", ואחר כך "הכתף כואב לי", ואחר כך "הזרוע כואב לי"... ואחר כך התנפחה פיסת היד, ואחר כך האצבע הקטנה... ואחר כך שמעו קול נפץ בוגוגית החלון, וראו ששברה החלון לצאת החוצה. כל זה אירע בבית ר' פאלק המלמד... ובאשר בעת האחרונה היה תוקפה ההתכווצות אחת לכמה שעות, המתינו אחר כך עד יום ראשון בערב, כמעט מעת לעת, וכשראו שאינה סובלת יותר מהמחלה, והיא ממש ככל האנשים, אז נסע אביה עמה לביתה.

אחר כל זה צויה החפץ חיים לעשות מנין בעלייה בה למדו קודשים, וגם החפץ חיים התפלל עמנו. כשסיימנו את התפילה למדו משניות עבודה. והרב אליהו דושניצר והרב גרשון מסלאנט אמרו קדיש עבודה כל השבוע עד קריאת המגילה.

ועוד עובדות עליהן מעיד המקובל הצדיק רבי יהודה פתיה ז"ל בספרו מנחת יהודה (עמ' 143) וזו לשונו: "עוד בשנת תרס"ז, בחזרתי מעיר הקודש ירושלים ת"ז, באה אלי רימה בת פרחת, והיה בה רוח הנקרא יצחק בן כותן, והוא רשע ואהב זימה, ועם הארץ גמור. ויגעתי עמו כמה שנים, ולא יצא. ועודנו עד שנה זו שהיא שנת התרצ"ג, בתוך רימה הנזכרת. וסימא את שתי עיניה רחמנא ליצלן. עוד בשנת תרע"א בחודש אלול, נכנס רוח בבחור אחד, הנקרא אפרים בן נסים חנגיל (ז"ל), והיה מצער אותו מאד. ודרשו אביו ואמו בפליל ישמעאל, ולא הועיל. והיה הרוח מקלל את הפליל ואת אלהיו, והיכה את הפליל על לחיו. והיה הרוח צועק במרה, הוציאו את הטמא הזה מעלי, כי אינני יכול לסבול לראות את הנכרים הטמאים האלו. רק רחמו עלי וקראו אלי את יהודה, ואני שומע לכל אשר יצווה עלי, כי הוא יתקן אותי. ובאו אלי אביו ואמו וכל קרוביו. ובבואי לביתו, ראיתיו שהוא מושכב על מטתו, וגלגלי עיניו עולים למעלה, ואינו שפוי בדעתו, והרוח מדבר בגרונו. ואמרתי לרוח, מה שמך, ולא רצה להגיד לי שמו. ואחר כמה יחודים אמר, שהוא אפרים בן עאבד נצר אללה (פירוש שמר-יה) ואמו אסתר, אשר הם היו דרים בשכנותינו (והוא בבית שאני דר בו עכשיו). והוא לא נשא אשה, וימת בן ארבעים שנה. וסיבת גלגולו היתה, כי מלאכתו היתה מחמר ומוליך סחורות לכפרים. ופעם אחת הוליך אשה אחת להשתטח על מצבת אדוננו יחזקאל הנביא, עם שיירה גדולה. והוא עיכב עצמו באחורי השיירה, ועיקם את הדרך, והפחידה במיתה אם צעוק תצעק, ואנס אותה. ולהיות היא אשת חיל, אסרה את עצמה על בעלה, ונתגרשה מאתו. שוב, פעם אחרת בהיותו במדבר מוליך סחורות, רבע את הפרדה שלו. גם ביום שבת קודש, בא על הזכור, בפרדס של כפר בעקובא. ואחר כמה שנים, נפלה לו קטטה עם חמרים ישמעאלים, ובעת שהיה מוליך סחורה לכפר בעקובא, נתקבצו עליו ולא הניחו שום סימן על קברו. ועזבו את חמוריו ומשאם נטושים בדרך, ולא לקחו מהם מאומה.

ולבסוף הלך שאול אחיו, ולקח את העזבון, ולא החזיר לבעלים מאומה. גם לא חיפש על גוויתו. גם לקח את כל המעות, ואת כל אשר לו בבית, ולא שילם לנושים בו מאומה. גם לא עשה לו שום נחת רוח כדרך הנהגים לעשות למתים בתוך השנים-עשר חודש. ולפי שנצטער מאד על זה, לכך גרם לו מכשולים רבים, ואיבד את כל הונו, ולבסוף נפטר בענין רע וחולי קשה מאד. ודע, כי במקום שאני קבור, שם קבורים גם כן יהודים אחרים. וזה לי שבע-עשרה שנים משנהרגתי.

שאלתי לרוח, האם לא שב בתשובה בעת שנהרג. אמר לי, כי נבהל מאד, ולא עלה על דעתו לעשות תשובה, ובפרט שהוא עם הארץ, שאינו חושש לתשובה. גם לא הניח צינית ותפילין כל ימיו, רק שלוש פעמים בלבד. גם לא היה מתפלל, כי אם ביום הכפורים בלבד. ולא זו תחילת ביאתי לעולם, כי תחילת ביאתי היתה באיש אחד מילדי צפת ת"ו, הנקרא שלמה בן יחזקאל. ולפי שהרביתי לחטוא, לכן נגור עלי להתגלגל בדומם צומח חי ומדבר. ובהיותי מגולגל ברימון אחד, נודמן שאותו רימון קנה אותו איש זקן וחסיד הנקרא שמעון, ואכלו בסעודת שבת, ובירך עליו בורא פרי העץ, ושהחיינו, ועל ידי כך נתקנתי. ואחר כך נתגלגלתי בעיר איזמיר, באיש אחד הנקרא חיים (אבל לא הוצרך להתגלגל בחי בלתי מדבר כמו שגזרו עליו, יען כי שמעון הזקן, העלה אותו שתי מדרגות, מן הצומח אל חי המדבר. כמבואר בשער הגלגולים הקדמה כ"ב דף כ"ב ע"ב, יע"ש). והיה האיש ההוא, חומד לאכול חלב. כי שמע מאנשים בורים, שהחלב מבריא מאד. והיה מתיך את החלב, ואוכלו בפני עצמו. ובסוף ימיו עלה לירושלים ת"ו, ושם נסגר יומו.

אחר כך נתגלגל בי, אני אפרים, יליד בבל. ולא תקנתי מאומה, אלא הוספתי עוון על עווני, וקלקל על קלקולי. ומעת פטירת שלמה הנזכר לעיל, עד הזמן הזה, יש ארבע-מאות וחמישים שנה מעלה מטה. ובכל זה הזמן, היתה הנפש מתגלגלת ממקום למקום בענין זה. ואחרי פטירתו, באו עלי חמישה ושלושים מלאכי חבלה, והיו מלקין אותי בכל יום חמש-עשרה שעות. ותשע שעות הנשארים מהיום, היו מוליכין אותי למדבר שמש, מלא נחשים ועקרבים, והיו נושכים את בשרי ואוכלים אותו, ואחר כך אחזור להחיות. ונמשך חשבון זה ארבע שנים. ואחר ארבע השנים האלו, היו דנים אותי בגיהנם חמש-עשרה שעות. ושאר היום היו מורידין אותי תוך בור עמוק מאד, חושך אפילה. וסותמין את פי הבור באבן גדולה, ועומדין על האבן. וענין זה היה מתמיד והולך, עד זמן שנתנו לי רשות ליכנס בזה הבחור, לפי שיש בידו חטאת נעורים. כי בהיותו קטן, הלך עם אביו לכפר בעקובא. ונכנס ביום השבת לאותו הפרדס אשר שם באתי על הזכור, ותלש ביום השבת מאותו האילן עצמו אשר תחתיו באתי על הזכור ולא נתנו לי רשות ליכנס בו על היותו קטן. אבל עכשיו, היתה לי שליטה עליו מסיבה אחרת, ונתנו לי רשות ליכנס בו. ונכנסתי בו בערב, בעת שהיה מתקוטט עם אמו על סעודת הערב. ונכנסתי מקדקודו, והרגיש כאילו דקירת מחט עבה של שק נכנס בקדקודו, והתחלתי לצער אותו את הצער הזה שאתה רואה. ועתה הנני מבקש ממעלתך, לתקן אותי למען השם. שאלתי לרוח, האם שמע או ראה או ידע מענין נתן העותי. האם נכנס לגיהנם, או עודנו בכף הקלע. אמר לי, לא ראיתי בעיני. רק זה תשעה חודשים בהיותי בתוך הבור, שמעתי קול המולה גדולה כמו שמחת חתן וכלה. ושאלתי את פי הממונים עלי, מה קול זה המולה. ואמרו לי, כי נתן העותי היום נגמר דינו מכף

הקלע, ועכשיו הוא הולך לגיהנם. בתוך דברים אלו, הגישה לו אמו בשר צלי לאכול. ובעת שנטל חתיכה אחת לאכול, אמר ליושבים, הביטו וראו איך בחתיכה פלונית מגולגלת אשה זקנה בת שמונים ושבע שנים, מסיבת שהיתה סורקת שיער ראשה בחצר, נגד הפתח הפתוח לרשות הרבים. וכלומר, שאף על פי שהיתה הולכת תמיד בכיסוי ראש, אך היות שבעת סירוק שיערה לא היתה מקפידה שהעוברים ברחוב לא יראו את שיער ראשה, לפיכך התגלגלה גם בחתיכת הרימון שבקערה השניה, מגולגלת בת אחת. גם בצפור זה היושב על ענף האילן שמצד הימין, מגולגלת בו ריבה אחת, בהיותה בת שלושה ימים. וכל זה אני רואה בעיני, ותמה אני עליכם איך אינכם רואים. ולכן, צריך שאחד מכם יברך על חתיכות אלו בכונה, וכל העומדים יענו אמן כדי לתקנם. וכן עשינו כדבריו. אמרתי לרוח, האם תבחר לצאת בשופי ובנחת, או בהכרח וחרפה ובוז. כי על כל פנים, צריך אתה לצאת היום הזה. ואם תקשה לצאת, אני מוציאך בעל כרחך, וקולר שמות הקדושים והשבועות, תלוי על צוארך. אמר לי, הן, אעשה כדבריך, כי גם אני רצוני לצאת. אמנם לא אצא, כי אם בשעה שתים-עשרה ושליש כעת הכנסי בו. אמרתי לו, מן הנמנע הוא זה, יען כי היום הזה הוא ערב שבת וערב ראש השנה, וצריכין אנחנו לעסוק בצרכי שבת וצרכי ראש השנה, ואי אפשר להתעכב אצלך. יותר טוב לצאת עתה שהוא זמן עליית הנשמות לגן עדן, כדי שתזכה לעלות עם הנשמות. השיב הרוח, כל השבת הוא קדש, ואוכל לעלות בכל עת שארצה. והתחלתי להכריחו על ידי היחודים. וצעק בקול מר ואמר, אם כן, אצא בשעה אחת-עשרה וחצי מהיום. אמרתי לו, גם זה לא אוכל שאת, אלא עכשיו תצא. אמר לי, אם כן, לך קנה צרכי שבת, ושוב אלי בשעה שמינית, וירחם ה' ונראה מה נעשה. אמרתי לו, אם כן, אין לך שום רשות להזיק את אפרים או לעלפו עד שובי אליך, והודה לי בזה. וחזרתי אצלו בשעה שמינית, והתחלתי ליחד עליו, ותקעתי אצל אוזניו שנים-עשר קולות. והרעים הרוח וצעק ואמר, רצוני לצאת בלא הכרח. אמרתי לו, מאיזה אבר אתה יוצא. אמר לי, מעיניו. וגערתי בו שלא יצא מעיניו, יען כי ביציאתו הוא מסמא את עיניו. אמר לי, אם כן, אצא מפיו. וגערתי בו. אצא משניו, ולא אעקור לו רק את המלתעת שאצא בדרך שם, וגערתי בו. אמר לי, אם כן, מאיזה אבר רצונך לצאת. אמרתי לו, מאצבע קטנה של רגל שמאלית, מבין הצפורן לבשר. השיב כי זהו צער גדול אלי לצאת מסיום הגוף, שהוא מקום אחיות הקליפה ומקום טמא. והכרחתי אותו ביחודים ובהשבעות, ובגזירת נחיש נדוי חרם שמיתה, שלא יצא כי אם מאצבע הקטנה של רגל שמאלית, ולא יזיקו בשום אבר, אפילו באותה אצבע הקטנה שהוא יוצא ממנה. ולא יכנס עוד בשום אחד מישראל, ולא יזיק לשום אחד מישראל. ונתרעם מאד ואמר, כי איך אפשר שלא יעקור, או לפחות יבטל את אצבע הקטנה שיוצא ממנה. והוצרכתי לדבר עמו בלשון רכה, כדי שלא יצא בכעס וזיקהו. ואמרתי לו, כי כפי הנראה שנשמתך היא גדולה מאד, רק מסיבת העוונות הוכרחה להתגלגל. ואתה עניו וביישן, ואוהב את התורה, ומוקיר רבנן. והואיל וכן, אין רצוני להזיק לבחור זה כלל. כדי שלא תכנס בכלל מיש רזיל וזוהר שמות קיח, נשמות הרשעים, הם מוזקי עולם, ותהיה גם אתה כאחד מהם. או נכנע הרוח, והשיב דבריך טובים ונכונים מאד, ואני מוזמן להכריח את עצמי, ולהתגבר על מידתי, שלא אויקנו כלל. אבל על כל פנים, ישאר חולה חמישה-עשר ימים, ואחר כך יבריא. אמרתי לו, ענין זה לא יתכן להיות.

יען כי ימים אלו הם נשגבים ויקרים מאד, ורובי המצוות תלויים בהם. שהם ראש השנה, ושבת, ותקיעה, ועשרת ימי תשובה, ויום הכפורים, וסוכה ולולב, והושענא רבא וסיום התורה, ואתה גורם להפריעו מכל אלו המצוות. וגם ממצוות ציצית ותפילין, ומן התפילה, וזה מוקש לנפשך בעולם הנשמות. אמר, כי זה צער גדול הוא לי, אם לא אעשה לו מאומה רע. אמרתי לו, ראוי לך לסבול הצער הזה, לכבוד הקב"ה ולכבוד מצוותיו. אמר הרוח, אוי לי, אם אעשה כדבריך. אבל מוכרח אני לסבול כל זה, לכבוד הקב"ה. ובתוך דברים אלו אמר הרוח, עתה הגיעה שעה עשירית מהיום, ואני רוצה לצאת. בבקשה ממך שתלמוד, כדי שתצא נפשי מתוך דברי תורה, ותיתקן.

והתחלתי ללמוד מזמור יענך ה' ביום צרה וכו' ותהלים כ' ב'ז. יושב בסתר עליון וכו' ושם צ"א א"ז. בקראי ענני וכו' ושם ד' ב"ז. אלפא ביתא שם אפרים בן אסתר. דברי עונות גברו מני וכו' ושם ס"ה ד"ז. עד קדוש היכלך. מרכבת יחזקאל. מי-אל כמוך וכו' ומיכה ו' י"ח. אדרא רבא מן פתח רבי שמעון ואמר ווי מאן דאשיט וכו', עד סוף י"ג תיקוני דיקנא. וזהו ויקהל דף ר"ט ע"ב מן רבי שמעון ורבי אלעזר בריה הווי יתבי וכו', עד הקיצו ורננו שוכני עפר. פיטום הקטורת, שמע ישראל. אנא בכח וכו', ואחר כך אמרתי יהי רצון וכו' הכתובה לעיל בישעיה סימן ל'. ובהיותי לומד, אמר הרוח, הרי אני יוצא. ואמר שלום עליכם, ויצא - לפי דבריו - מהבחור, ולא עשה לו מאומה רע. ותיכף ישב הנפגע, וחזרה דעתו עליו, כי לא הרגיש מכל הנעשה בו. ותמה ואמר, על מה קבוצת האנשים והנשים אלה פה. ועל מה אבי ואמי בוכים. אמרו לו, אין דבר, כי נתעלף מעט מזער ובאו לבקרו. ותיכף נתפזרו אותם האנשים, וילכו איש לדרכו. וניגשו אביו ואמו ונשקוהו. ואמר להם, תהילות לאל, שאין בו מאומה רע. ואני כבר הומנתי קמיע לנפגע, לנושאו עליו אחר יציאת הרוח, כמ"ש האר"י ז"ל. וכן אמר הרוח קודם צאתו, כי הממונים אשר עליו אומרים, שצריך להזמין לאפרים קמיע, ולכתוב בו ארבעה שמות הנודעים לך, ותתלה אותו בצוארו. אמנם, לפי דעתי, שיערתי, שלא יצא הרוח מהבחור, רק ערום הערים ונחבא בגופו. יען, כי לא עשה הנפגע שום תנועה בגופו או ברגליו כנהוג. אבל העלמתי עין, והראיתי את עצמי כאילו גם אני סובר שיצא הרוח לגמרי. יען, כי נטה היום לערוב, וצריך לילך לבית הכנסת. וגם כדי להטעות את הרוח, שיסבור שאנחנו מאמינים שיצא. ועל ידי כך יזהר להסתיר את עצמו בכל יכולתו, ולא יזיק את הנער לפחות בשני ימים של ראש השנה, ואחר כך ירחם ה'.

והנה אחרי שני הימים של ראש השנה, התחיל הנער לחלות מעט מעט, עד שגילה הרוח את עצמו בשבת שובה, והתחיל לעלפו. ובליל מוצאי שבת ערב יום הכפורים, הלכתי אצלו. ואמרתי לו, הוי משקר ומהתל, איך אמרת שיצאת בערב ראש השנה, ואתה נתעלמת בגוף הנער. ואמר לי, כי כבר הוא יצא בערב ראש השנה. אך לפי שיצא קודם זמן השעה שנכנס בה, מפני זה חזר ונכנס (אלו דברי שגעון), והוא מוכן ומזומן לצאת במוצאי יום הכפורים. ושאל מאביו של הנער, שיסבב ארבעה תרנגולים על ראש אפרים, ולשחוט אותם כנהוג. ולא רצה הרוח שיפחתו מארבעה תרנגולים, גם לא רצה לומר הטעם. ואולי שרצה לסבב שלושה לשלושת גלגולים שלו, ואחד לבחור. וכאשר הביאו הארבעה תרנגולים לפניו, תפש אותם בידו ואמר, כי בזה התרנגול מגולגל בו נפש אחד, וחילה פני שאני אשחוט אותו, ולברך עליו על השחיטה ועל כיסויו הדם (כי אני הכותב מוסמך בשחיטת התרנגולים משנת התרמ"ב), וכן עשיתי. והרוח קיים את דיבורו,

כי במוצאי יום הכפורים, כאשר הלך הבחור אל בית הכנסת (של משה דהאן) הרגיל להתפלל שם, סיפרו לי האנשים שהיו מתפללים שם, כי אפרים הנזכר נתעלף בעת תפילת הנעילה, וצעק הרוח על האנשים המתפללים בהיכל ההוא, שיצאו מהיכל. והצבור מקצתם יצאו, ומקצתם לא יצאו, כי רצו לראות. ואמר להם הרוח, אם לא יתרחקו מאצלו, הוא יגלה לפני הקהל את כל עוונותם, ואז כולם ברחו מאצלו (כי היה חס עליהם לעמוד אצלו, פן יפגע בהם בעת צאתו ויוזקו). וצעק על התוקע ואמר לו, שיכוון עליו בעת שיתקע. ובעת התקיעה, אמר הרוח לצבור, כי עתה ירד מלאך מטטרין לקבל התפילות והתקיעות של כל ישראל, ואני הנני יוצא עמו, כדי שאכנס לגן עדן. וצעק הבחור צעקות גדולות, מרוב כאב רגלו. והיכה את רגלו השמאלית על הרצפה הכאות נמרצות וחזקות מאד. ואחר כך יצא הרוח לגמרי, וישב הבחור שלם בדעתו ובגופו. אמנם לא היה יכול ללכת מרוב כאב רגלו, וישאוהו ויביאוהו לבית, ובבקר נעשה בריא ושלם. עד כאן.

והמבקש לדעת פרטים הנוגעים לארחותיהן של הרוחות ושל הממונים עליהם, ובית דין של מעלה וכו', יעיין ב"מנחת יהודה" שם בענין הרוח רוזה מעמי' 148 והלאה. את הספר "מנחת יהודה" ניתן להשיג בחנויות לספרי קדש או במכון "חזון פתיה" טל. 5827826-102.

נסיים בקטעים מתוך עדותו של רבי חיים ויטאל וצ"ל תלמיד האר"י הקדוש. העובדה ארעה בשנת שני"ט (1609), והיא עוסקת ברוח שנכנס בבתו של רבי רפאל ענף מדמשק. רבי חיים הגיע למקום בליל שבת קודש, והוא מספר באריכות על השתלשלות המאורעות. אנו נתבונן רק בכמה משפטים מתוך עדותו:

ו"ישאלוהו (את הרוח) מי אתה?

ויאמר אני הוא חכם פיסו, ולמה לא הדלקתם זולת בי נרות כמנהג, והיה לכם להדליק נרות הרבה, לכבוד המלאכים ונשמות הצדיקים שבאים עמי ללוותי לשמור אותי...
הנה אינני כשאר רוחות, כי אני חכם וצדיק, ולא באתי כי אם על חטא קל שנשאר לי לתקן, וגם להיות שליח לכם להשיבכם בתשובה ברוב העבירות שבכם...

ונפטרת זה 35 שנים, ועליתי למקומי בגן עדן, וישבתי שם עד עתה, ונשאר לי לתקן ענין אחד קטן, ובאתי לתקנו, ולכן אוי לו למי שאינו נוהר בעולם הזה אפילו מחטא קל שבקלים, כדי שלא יבוא לידי זה שאני עובר...

הנה יושבי דמשק אין בכם חלק לעולם הבא חס ושלום, לכמה סיבות... וגם נשותיהן הולכות חצופות בלבושיהן ותכשיטים מגונים... ומשימין מיני בשמים לגרום יצר הרע באנשים, וכל זה בשווקים וברחובות להראות העמים את יופים... עד כאן.

ניתן לראות עוד עובדות רבות של דיבוקים בספר מנחת יהודה (שם), ובספר שערי אמונה (שער ג) ועוד.

ג. הופעת נשמות בבחייהם: מספר הרב יעקב אידלשטיין שליט"א רבה של רמת השרון מעשה ששמע מפי דודו הרב בנימין מובשוביץ ז"ל מה שאירע בבית סבו הגאון רבי נח מובשוביץ ז"ל, שהיה רב בעיר מאלסטובקה. מעשה זה מצולם מכתב יד הרב אדלשטיין בספר שערי אמונה עמ' 192. וכך לשונו:
"בביתו של הגאון רבי נח הנ"ל היה מתגורר ישיש גלמוד שהיה לו שם חדר, ועסק שם בתורה כל היום. לימים נפטר הישיש. והנה לאחר איזה זמן פתח אחד הילדים את חדרו של הנפטר,

ונדהם לראות שוב את הנפטר יושב כמו חי על יד השולחן, ולומד גמרא באותו מקום הקבוע לו. הילד נבהל, והסתלק. שוב פעם אחרת פתח ילד את החדר, ושוב ראה את המנוח לומד, וכנ"ל. הם ספרו את הדבר לר' נתן, ואז נכנס הגאון אל החדר, ובראותו את הנפטר אמר לו: אני מבקשך לא לבא יותר, היום שזה מפחיד את הילדים. ומאו לא הופיע שוב. עד כאן. ועוד מעשה אשר סיפרו הרב שבתאי יודלביץ ז"ל כפי ששמעו מפי רבי אליהו לופיאן ז"ל, ששמעו ממורו רבי צבי ברוידא ז"ל ששמעו מרבו וחמיו רבי שמחה ויסל מקלם, ששמעו מרבו ר' ישראל סלנטר, ששמעו מרבו רבי יוסף זונדל מסלנט, ששמעו מפי רבו רבי חיים מוולוז'ין בעל המעשה:

"אחד הבחורים המצויינים משיבת "עץ חיים" בוולוז'ין חלה, בהיותו נוקק לטיפול, ארו חבילותיו ונסע לבית הוריו. אחד מחבריו בישיבה נתלווה אליו לכל הדרך. לעת ערב הגיעו לאיו עיירה והחליטו ללון שם באכסניה. בבוקר נקב בעל הבית את סכום התשלום. מנה הבחור החולה את כספו וראה כי חסר לו מהסכום שבע פרוטות. בעל האכסניה הצהיר כי הוא מאמין לו שבהודמנות יפרע לו את החוב הקטן. משם המשיכו בדרכם, עד שהגיעו לבית הורי החולה. כאן נפרד החבר מהחולה באיחולי רפואה שלימה במהרה.

החולה זכר את החוב, נתן ביד החבר סך שבע פרוטות וביקשו כי בחזרה לישיבה לא ישכח לשלם לבעל האכסניה. הוא הודה לו על טירחתו, והלה הבטיחו לפרוע החוב ונפרדו בשלום. בינתיים התגברה מחלתו של הבחור ולאחר זמן קצר שבק חיים לכל חי. כשהגיעה הבשורה המעציבה לישיבה ספרוהו ובכו עליו, כי עתיד היה להיות אחד ממאורי הדור.

נהוג היה בישיבת וולוז'ין, כי כל עשרים וארבע שעות היממה, לא פסק קול התורה בהיכל הישיבה, והיו משמרות מתחלפות במשך כל היממה. נוהג זה נקבע בהתאם לדברי ראש הישיבה רבי חיים הקובע על יסוד הפסוק: "אם לא בריתי (התורה) יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמת" - אם היה העולם פנוי לגמרי אפילו לרגע אחד מעסק והתבוננות בתורה, תיכף היו כל העולמות נחרבים ומתבטלים לגמרי ח"ו. וגם איש אחד מישראל רב כוחו, כי בידו לקיים את כל העולמות על ידי עסקו והתבוננותו בתורתנו הקדושה לשמה, ואיך לא יתלהב לב האדם בזה הענין הנורא!

באחד הימים כשרבי חיים הסתובב במסדרוני הישיבה לאחר חצות הלילה, משקיף, משגיח ומעודד את שקידת התורה בהיכל הישיבה. והנה - - רואה הוא לתדהמתו עין בעין את הבחור הנפטר צועד לקראתו. ר' חיים לא נבהל הרבה, ניגש לבחור הנפטר והושיט לו יד "שלום עליכם!" - מה נשמע בדינך למעלה? שאלו ר' חיים. כאן גילה לו הנפטר, כי בהגיעו לפני בית דין של מעלה, והחלו לערוך זכויותיו מול חובותיו, התברר כי הינו וך ונקי מכל חטא ועוון. ונפסק דינו להכנס ישר לגן עדן.

והנה בהגיעו לשערי הגן, התייצב השטן, חסם את הכניסה בפניו, וזעק כי לא יתן לו להכנס, היות ועוון גול בידו! לתדהמת כל בני הפמליא, גילה השטן כי אותו בחור עזב את העולם הזה בהשאירו חוב של 7 פרוטות לבעל האכסניה, ואף כי אינו אשם בעוולה זו, מכיון שמסר לחברו הפרוטות ועשהו שליח לפרוע החוב, אין זה מעניין אותו אם הוא אשם או לא אשם. העיקר הוא יודע דבר אחד, כי בעל האכסניה נשאר חסר שבע פרוטות, וכי הוא לא וויתר עליהם, אלא האמין שיפרעו לו בהודמנות...

מצב ביש זה העסיק את בית דין של מעלה, והחליטו, היות ומצד אחד אין הבחור אשם כלל וכלל, כי כל מה שבאפשרותו עשה. אך מאידך גיסא נשאר בעל האכסניה עשוק 7 פרוטות, לכן באופן יוצא מן הכלל, ניתנת רשות לבחור הנפטר להתלבש ולהראות כאדם חי, ולהפגש עם רבו לבקשו לסדר תשלום החוב. כל אלו דברי הבחור הנפטר אשר סיפר באזני רבי חיים. ר' חיים הבטיחו שיסדר הקנין, ולפתע נעלם הבחור, חלף ואיננו. ר' חיים קרא את החבר והלה אישר כי אכן קיבל סך הפרוטות לפורעם, והצטער מאד ששכח עד עכשיו מתשלום פעוט זה הוא נסע שוב לבעל האכסניה ופרע לו את החוב. ומאז לא נראה יותר הנפטר, כי הגיע למנוחתו בגני מרומים.

עד כאן. ועוד עובדה עליה העיד הגאון הצדיק רבי יוסף חיים זוננפלד רבה של ירושלים והאיש על החומה חלק א' עמ' 345:

העובדה ארע בפרשבורג, אשר בהונגריה, בעת שלמד, רבי יוסף חיים בישיבת ה"כתב סופר". ומעשה שהיה כך היה:

אשה מכובדת ובעלת עסק מבוסס היתה נוהגת במשך שנים רבות להביא מידי פעם בפעם תרומה הגונה לישיבה, בתנאי שיגידו בישיבה קדיש תמידי לעילוי אותן נשמות גלמודות שאין מי שיגיד אחריהן קדיש, והישיבה העמידה בחור מיוחד שאמר קדיש לטובת נשמות אלו. לימים הסתלק לעולמו בעלה של אותה אשה, ומכיון שהוא ניהל העסק ביחד איתה, פגעה פטירתו בעסק שנצטמק והלך עד שנסגר כליל. מצבה הכלכלי של האשה הלך והחמיר, וברבות הימים נפל עליה עול נוסף, כאשר הגיעו שתי בנותיה לפרקן, וכסף מנין תקח? נשאה האשה את סבלה בדומיה, קיבלה עליה את הדין באומץ והשלימה עם גורלה. אולם על דבר אחד לא יכלה לוותר ולבה היה מר עליה ביותר והכאיב לה עד מאוד, וזהו, ענין שמירת הקדיש שעלול להתבטל, אחרי שהפסיקה את הקצבתה למטרה זו. במר נפשה עלתה להנהלת הישיבה ושטחה את בקשתה שהישיבה תאות להמשיך גם הלאה את שמירת הקדיש לעילוי הנשמות הגלמודות, עד שירחיב ה' את גבולה ותחזור לתמוך בישיבה כמקודם.

נתרגשו מאד ראשי הישיבה מתום לבה וצדקת נפשה של אלמנה זו, והבטיחוה למלאת את מבוקשה לשמור את אמירת הקדיש כמו עד כה.

הבטחה זו מילאה את נפשה אושר אין קץ, וכשברק של אושר מנצנץ מעיניה הנוגות, נפרדה מראשי הישיבה ופנתה ללכת לדרכה. מעתה שוב לא העיק עליה כל כך מצבה היא, ואפילו מצב שתי בנותיה שהגיעו כבר לא מזמן לפירקן. כי מרגע שענין הקדיש לנשמות גלמודות הובטח לה, כמעט שלא חסר לה כלום בעולמו של הקבי"ה. ובענין שתי בנותיה, שמה מבטחה בה' אבי היתומים ודיין אלמנות. והוא הרחום ותנון יראה בודאי בעונין של בנותיה, ויזמין להן את זיוגן ואת כל צרכיהן.

בצאתה לרחוב בא למולה יהודי ישיש בעל הדרת פנים נדירה, כשזקן צח כשגלג יורד לו על פי מדותיו וברכה לשלום. הופתעה האשה מהסברת הפנים הלבבית של הזקן הבלתי מוכר לה. הפתעתה גדלה שבעתיים, בעת שהזקן התקרב אליה ונכנס אתה בשיחה לבבית תוך התעניינות במצבה ובמצב בנותיה.

נאנחה האשה קשות ושטחה לפניו את מר גורלה ואת נפילתה מאיגרא רמא לשפל המדרגה, עד שאין לה האמצעים ההכרחיים להשיא את בנותיה הבוגרות.

- "מהו הסכום המשוער הדרוש לך להוצאות נישואיהן של בנותיך?" שאל הזקן.

- "לשם מה חשוב לכבודו לדעת, למה זה משנה?" השיבה האשה בתמהון ונקבה בסכום המשוער.

שלף הזקן המחאה ורשם הוראה לבנק המקומי לשלם לאשה את הסכום שנקבה. אולם בטרם שם את חתימתו, הביע את משאלתו: שהיות ומדובר בסכום רציני מאד, רצוי שתהא חתימתו בנוכחות עדים שיראו במו עיניהם כשהוא חותם אישית על המחאה, ויאשרו זאת בחתימת ידם.

נרגשת ומפתעת ממה שהתרחש, עלתה לאולם הישיבה וביקשה משני בחורים להילוות אליה. משראה אותם הזקן, הציע להם שיתבוננו איך שהוא שם את חתימתו על הוראת התשלום. וליתר בטחון ביקש מהם פיסת נייר ורשם עליה את חתימתו למוכרת ולדוגמא.

במסרו את המחאה על הסכום הנכבד לידי האשה, הורה לה שתלך לפדות את המחאה למחרת בבקר.

כל הענין נראה לאשה ההמומה תמוה ומוזר. מה ראה הזקן הזר הבלתי מוכר להסביר לה פנים כל כך, ולהראות רוחב לב כזה, עד כדי כיסוי הוצאות השאת שתי בנותיה. אעפ"כ נודרה למחרת לסור אל הבנק, ובלב פועם ניסתה את מולה.

כשבחן פקיד הבנק את המחאה, תקע בה ובאשה המגישה מבט תודה, מסתכל פעם ופעמיים וכולו נבוך ומשתאה. תוך הבעת סימני המבוכה ביקש מהאשה להמתין, והוא נכנס עם המחאה למנהל הבנק שהיה גם בעליו. וכאן התרחש משהו דרמטי ביותר.

כשראה מנהל הבנק את המחאה, צנח מכסאו והתעלף...

בבנק קמה מהומה, הפקידים ששמעו על המתרחש, הכניסו מיד את האשה לחדר צדדי והפקידו עליה שומר לבל תתחמק, תוך חשד שיש כאן ענין עם מעשה מרמה.

אחרי ששבה רוחו של מנהל הבנק, בקש לראות את האשה שהגישה את המחאה לפרעון. בהכנסה שאלה בבהילות אימתי וכיצד קיבלה את המחאה.

- "רק אתמול קבלתיו מיהודי מכובד בעל הדרת פנים, וישנם אפילו שני בחורי ישיבה היכולים לשמש כעדים, שראו איך כותב ההוראה חתם על המחאה" - ענתה האשה כמתנצלת.

- "האם תוכלי לזהות את האיש אם אראה לך אותו בתמונה?" - שאל המנהל.

- "בודאי אוהה אותו, ואין לי כל ספק שגם שני הבחורים יוכלו לזהות אותו", ענתה.

הורה המנהל להביא לפניו את תמונת דיוקנו של אביו המנוח, וכשהוצגה התמונה בפני האשה, הצביעה ללא היסוס עליו כעל האיש שנתן לה את המחאה.

ציוה המנהל לפרוע את המחאה ושיחרר את האשה. אחרי שהאשה הלכה, סיפר המנהל לנוכחים את פשר הפרשה המוזרה שהתחוללה לנגד עיניהם:

- האיש שמסר את המחאה לאשה, אינו אלא אביו שהלך לעולמו לפני עשר שנים. בלילה הקודם הופיע אביו בחלום ואמר לו בוז הלשון: "דע לך שמאו שסרת מדרך הישרה והתחתנת עם נכרית והפסקת לשמור את הקדיש, לא מצאה נשמתי מנוחה, עד שבאה אשה אלמונית

וצוּתה להגיד קדיש לנשמות שאין אומרים קדיש אחריהם, וזכותי עמדה לי שהקדיש הזה שאמרו בישיבה לפי פקודת האשה גרם עילוי ונחת רוח לנשמת. אשה זו תופיע מחר בבוקר בבנק שלך עם המחאה שמסרתי לה לכיסוי הוצאות נישואי שתי בנותיה". כשקמתי בבוקר נפעם מהחלום, ספרתי לאשתי שלעגה לכל הענין. אולם משהופיעה האשה עם המחאה נתאמת לי שאכן החלום אמת היה.

וסיים רבי יוסף חיים זוננפלד: מי היו שני הבחורים? - אני הקטן וחברי ר' יהודה גרינוואלד... האיש נהיה לבעל תשובה, אשתו נתגיירה כדון, וזכו להקים בית נאמן בישראל.

עובדה זו מובאת גם בספר שערי אמונה ושם מעיד המחבר (עמ' 192 הערה 2) כי שמע מהרב אברהם ברדקי שהוא עצמו נפגש עם נכדו של אותו מנהל בנק, והלה ציין בפניו כי עובדה זו מפורסמת במשפחתם. עד כאן.

בהקשר למסופר בעובדה זו שנשמת המת הותירה אחריה מסמך חתום, ראוי לציין מקרה המובא בחוברת "החיים מדוע ולשם מה". בחוברת מצולמת כתבה מן העיתונות תחת הכותרת "יש חיים בעולם הבא, ובה מספרת הפסיכיאטרית האמריקנית אליזבת קובלר-רוס שהתמחתה בטיפול בנוטים למות, על "אחת החוויות המדהימות ביותר שעברה, כאשר גברת שוורץ ז"ל, שבה טיפלה לפני מותה, הופיעה במשרדה של הפסיכיאטרית לאחר ההלוויה. היא נראתה בדיוק כפי שנראתה בחייה, ואמרה שהיא מבקשת להודות לפסיכיאטרית על כל מה שעשתה למענה. קובלר-רוס ההמומה היתה בטוחה שהיא הווה, אך משנוכחה שבאמת יש עמה נוכחות הנראית ומדברת כגברת שוורץ, ביקשה לכתוב פתק ולחתום עליו. החתימה וכתב היד אומתו על ידי בני המשפחה וחבריה לעבודה של גברת שוורץ". עד כאן.

נסיים בכתבה עתונאית נוספת המובאת בספר נחלי האשכולות (חלק א עמ' 285):

"טרמפיסט חיוור-פנים נעלם לפתע מהמכונית שאספה אותו, לאורך כביש נטוש ואפוף ערפל באנגליה... אשה צעירה מופיעה מאי-שם, נפגעת ממכונית נוסעת, ואז נעלמת בלי להותיר עקבות... אנשים נתקפים פאניקה, כאשר נוסעים דמויי רוחות-רפאים מתגשמים לפתע במכוניותיהם.

אירועים מוזרים ומעוררי-חלחלה אלה הם אך צימוקים אחדים מתוך ספרו החדש של חוקר התופעות העל-טבעיות מייקל גוס, "העדות לקיומן של רוחות-רפאים טרמפיסטיות".

נדגים כמה מהפרשיות היותר-מוזרות המתוארות בספר החדש:

באוקטובר 1979, נסע רוי פולון מליברפול שבאנגליה, לאורך כביש נטוש ואפוף ערפל. הוא עצר, ואסף למכוניתו אדם בעל פנים חיוורות ומאורכות כפני מת.

"רוי שאל אותו להיכן הוא רוצה להגיע, מספר גוס, "והנוסע לא אמר מלה, אלא רק החווה בידו לכיוון העיר הסמוכה. לאחר דקות אחדות פני רוי כדי להציע לנוסעו סיגריה. לתדהמתו גילה, שהמושב ריק. רוי לחץ על דוושת הבלמים וסובב את מכוניתו לאחור, מתשש שהאיש זינק החוצה ופצע את עצמו.

כאשר לא גילה שום עקבות וזכר לנוסע, פנה למשטרה ודיווח על התקרית. השוטרים ערכו חיפוש באיזור - אך לשוא. האיש נעלם, כאילו בלעה אותו האדמה".

ביולי 1974, נהג איש העסקים מוריס גודנאף באיזור בלו-בל היל שבדרום אנגליה. לפתע, ראה דמות נערה צעירה נלכדת באור פנסי מכוניתו, הישר על הדרך שלפניו. הוא בלם, אך מאוחר

מדי - ומכוניתו פגעה בצעירה.

"הוא זינק אל מחוץ למכוניתו, ומצא את הנפגעת שוכבת על הכביש, ברכיה חבולות ומצחה שותת דם", מספר גוס. "אמא'לה היא מילמלה פעם או פעמיים. גודנאף נשא אותה אל צד הדרך, וכיסה אותה בשמיכה. לאחר מכן רץ למכוניתו ונחפו להועיק עורה - אבל כאשר שב, בליווי המשטרה, התברר שהנערה נעלמה. רק השמיכה נותרה במקום".
במיקרה אחר באנגליה, נתקפו כל תושביו של כפר נאני בהיסטריה, לאחר שנהגים החלו לדווח, כי רוחות רפאים התגשמו לפתע כנוסעים במושבאים האחוריים של מכוניותיהם. מתברר, כי כל המיקרים אירעו תוך כדי נסיעה לאורך דרך צרה, שבה, במאה ה-16, ניתלו כמה וכמה פושעים עד צאת נשמתם.

ד. גלגולי נשמות: מחקרי ודיווחי גלגולי הנשמות די מפורסמים. לפיכך לא נרחיב בהם.

ה. סיאנס.

ראשית יודגש כי על פי ההלכה אסור לערוך סיאנס מכל סוג שהוא, או להשתתף בו. אך עצם התופעה מוכיחה את השאריות הנפש. נצטט כאן מעט מן המחקרים אשר התבצעו ע"י החוקר האנגלי ארתור פינדליי, מהמפורסמים בחוקרי תורת הנפש בדורות האחרונים, ובעל תארים נכבדים רבים. ספרו "על גבול האתרי" תורגם לתשע עשרה שפות, והודפס באנגליה לבדה בארבעים וחמש מהדורות. המובא כאן הוא לקט קצר מתוך ספרו. ונפתח בקטעים מתוך דבריו במבוא.

"יודע אני שאם שלוש עשרה שנה לפני כן היו שואלים אותי עצמי להאמין בספורי המעשים המזוירים האלה... הייתי מוצא את זה לבלתי אפשרי, אבל אז לא היתה התפתחותי הרוחנית מתקדמת במדה מספיקה כדי לאפשר לי לתפוס את הענין. או לא הבינותי שהגילויים הנפשיים האלה, משועבדים לחוק ונתונים למשטר, ורק כאשר ידיעותי מתקדמות במדה מספיקה נמצא שהמדע הזה נושא בד בבד עם כל מה שידוע מכבר".

"הקול הישר נ-יצירת קול על ידי אישיות שאין לה גוף בשר) הוא התופעה הנפשית הגבוהה ביותר שגילו עד כה, והיא המשכנעת ביותר מחוץ לזה שהיא בהחלט הנפלאה ביותר. כל התגליות האחרות של האדם, עמומות עד לחוסר ערך כשמשוים אותן אל התגלית הגדולה הזאת. תגלית השיטה הבלתי אמצעית של קשר בינינו לבין הנפטרים, לא ע"י אמצעים של נקישות או דפיקות ואו תזוות כוס על לוח אותיות, כי אם ע"י האינטימית ביותר בכל צורות הקשר, הקול האנושי. צורות אחרות של תגליות נפשיות נתונות לחיקוי ע"י מדיום רמאי, אבל הקול הישר אינו ניתן לזיוף. תכופות שמעתי, ואחרים איתי, שנים ולפעמים שלושה קולות נפרדים בעלי נימה ואישיות שונות, שדיברו אל אלה שנכחו בחדר בעת ובעונה אחת כאשר הם משוחחים על נושאים שונים, הידועים רק לאדם שפנו אליו. וכל זאת בעת שהמדיום היה, או מדבר על איזה שהוא ענין אחר לאדם שישב סמוך לו, או שהייתי את אונן קרוב לפיו ואף הגה לא יצא משפתיו. בסיימי את המבוא הזה לנושא, אני רוצה לומר בכל האומץ העומד לרשותי, שיש המשך לחיים". עד כאן מהמבוא.

ועתה נעבור לדבריו בפרק "לילות של לקח" (עמ' 108):

"...הסיאנס הראשון שאני מוסר עליו כעת את הידיעות, התקיים ב-4 בדצמבר 1923, ב-7 אחרי הצהרים.

רגעים אחדים אחרי שלקחנו את מקומות ישיבתנו וכבינו את האור, דיבר אלי קול-גבר ור כדלהלן: "מר פינדלי, כשישבת בפעם האחרונה עם המדיום שלי הבעת רצון להשיג ידיעות בנוגע לעולמנו". הקול הזה דיבר מגבוה מעל לראשי. יושב הייתי פנס אל פנים עם המדיום סלואן, ידי אוחזות בשלו, רגלי נוגעות ברגליו. כשזה דיבר התכופתי קדימה לקבוע בודאות שזה לא יצא משפתיו, אך לא היה לא צליל-קול ולא לחש. אי אפשר היה ליחס את זה לדיבור מתוך הבטן, הואיל וכל המדבר מתוך הבטן יעיד שצורה זו של אחיזת עינים היא בלתי אפשרית באפלה.

הודיתי למדבר על חסדו שבא, והשיחה נמשכה בצורת שאלה ותשובה, וכל מענה בא כהרף עין.

שאלה: כאן על האדמה אנו יכולים להכיר רק את החמרי, מה מכיל זה שאנו קוראים חלל?

תשובה: אני יכול לענות לך רק עד כמה שידיעתי מאפשרת לי. העולם שלכם הוא חדור עולם אחר של עצם שהוא במצב תנועה גבוה יותר מזה שאתם חשים. היקום הוא שלמות אחת מפליאה, אך אתם רק מכירים את מה שאתם רואים ושומעים ומרגישים. האמן לי, יש עולמות אחרים של עצם, דק יותר מחומר גשמי, אשר בהם קיימים החיים, ושעל אודותיהם אתם עלי אדמות אינכם יכולים ליצור בשכלכם שום מושג. מחובר עם אדמתכם הוא העולם שלשם באתי אחרי התהליך שאתם קוראים לו מיתה. שטחים בעלי צפיפות שונה מקיפים את עולמכם, ואלה מסתובבים בסביב הנושא בד בבד עם סביב האדמה.

שאלה: האם עולמכם הוא, איפוא, עולם מוחשי וממשי?

תשובה: כן, הוא מוחשי מאוד לנו.

שאלה: אינני יכול לראותך, אך אילו יכולתי, מה היה מראך?

תשובה: יש לי גוף שהוא העתק מזה שהיה לי על פני האדמה, אותן הידים, השוקיים והרגליים, והן מתנועעות באורח שזה לאלו שלכם. גוף אתרי (רוחני) זה שהיה לי על האדמה חדר בגוף החומרי. האתרי הוא הגוף הממשי והוא העתק מדויק של גופנו הארצי. בשעת המיתה אנו רק מגיחים מכיסוי הבשר שלנו וממשיכים את חיינו בעולם האתרי, בפעלנו באמצעות הגוף האתרי בדיוק כמו שפעלנו על פני האדמה. בגוף החומרי. גוף אתרי זה הוא בדיוק כה ממשי לנו כעת, כמו שהגוף החומרי היה לנו בחיותנו על האדמה. יש לנו אותן תחושות. בנגענו בעצם אנו יכולים למשש אותו, בהביטנו אל משהו אנו יכולים לראות אותו. אף כי גופינו אינם חומריים, כפי שהנכם מבינים את המלה, בכל זאת יש להם דמות, קלסטר והבעה. אנחנו נעים ממקום למקום כמכם, אך במהירות יתרה מכפי יכלתכם.

שאלה: שמתי לב בשיחותי הרבות עם אנשים שונים, שאלה אשר היו להם תארים עלי אדמות לעולם לא ייקראו בהם, אלא רק בשמם הפרטי ושם משפחתם. סיר וויליאם באריט, למשל, ביקש ממני להשמיט את ה"סיר" בדברי אליו.

תשובה: כן, זה נכון. תארים ארציים משמעותם אינה ולא כלום לנו. מיד עם הגיעם של אלה הנושאים אותם הנה, צרופים אלה מושמטים, אין להם כל משמעות בשבילנו.

בספר מופיעים עוד דיווחים רבים על סיאנסים שונים שנערכו ונבדקו בצורה מדעית, אך במסגרת זו די בזה. ואגב יש לדעת שהמידע הניתן על ידי גויים שנפטרו, הוא רדוד ושטחי מאד ביחס למידע הנמסר ע"י יהודים שנפטרו. דבר הנובע מהשוני בהרכב הרוחני של נשמת היהודי, ומעצם העובדה ששכרו (ועונשו) בעולם הרוחני הוא ברמה המתאימה למי שקיבל תרי"ג (613) מצוות לעומת 7 המצוות שהגויים קיבלו מאת בורא האדם והיקום כולו.

1. ריגרסיה (החזרה לאחור באמצעות היפנוזה)

מהי ריגרסיה?

1. **ריגרסיה** - הוא תהליך היפנוטי מקובל בו המהופנט חוזר לגיל הילדות, חי מחדש את החוויות אשר עברו עליו ומתנהג ומרגיש בהתאם (ריגרסיה) פירושה נסיגה בגיל). בדרך כלל המהופנט אינו זוכר דבר לאחור שמתעורר.

2. במקרים רבים ניתן להוריד את הגיל עד קודם לזמן הלידה. ובכך נחשפים פרטים מוכרנו שלפני הלידה.

3. האדם מוצא את עצמו בהשפעת ויכרונו בסביבה אחרת, שפה אחרת וגיל אחר.

4. לפעמים ניתן לסגת בגיל עד לגילגולים קודמים יותר.

5. באחד המקרים הצליח מהפנט מקסיקני ממוצא גרמני להחזיר אישה **כמה גלגולים** לאחור לימי הפרעונים. היא זכרה מצעד צבאי שאורגן לרגלי הפירמידות לכבודו של אחד הפרעונים. וראה להלן תחקירים עובדות ועדויות שונות.

ההסטוריה המדעית של הריגרסיה

1. אדגר קייסי.

ערך את הניסוי הראשון בניו יורק וכתב ספר מקיף בענין. "Edgar Keithy, Sleeping Prophet By Stern"

2. מורי בריןשטין.

מלונדון, המשיך אחריו בניסויים, ואף כתב ספר מקיף בענין. "בעקבות בריידי מרפי" תורגם לעברית ובו תאור מאלף כיצד ביצע ריגרסיה בשנת 1952 ב"רות סימונס" בעיר פאבלו שבמדינת קולורדו, והחזירה ל"ברידי מרפי" בשנת 1798 באירלנד.

3. החוקר ז'ו קיטון.

גרס לכ-9,000 בני אדם באנגליה לחזור בריגרסיה. החומר מתועד ע"י ההיסטוריון והסופר הבריטי פיטר מוס בספר "מפגשים עם העבר".

4. פרופ' איין סטיבנסון.

פסיכיאטר נודע בארה"ב. בדק 20 מקרים של גלגול נשמות. באחד המקרים בשנת 1931 בדק ילדה בריטית, שהחלה לדבר בשפה בלתי ברורה בעת ששהתה בהיפנוזה. בחייה הקודמים היתה רקדנית במקדש מצרי, בעת המצרית העתיקה. דבריה נבדקו ואושרו ע"י אגיפטלוג.

5. סטאפן דיק.

חקר ריגרסיות בקרב זוגות נשואים וגילה זיקה וקשר דומה בתיאורים על חיי העבר תוך כדי הריגרסיה. סטאפן עצמו הופנט וסיפר כיצד חי בגזנגל בהיותו בן 10 ותיאר את חייו בהונדורס בזמן הכיבוש הספרדי, וכיצד הסתיימו חייו עת נדקר ע"י חייל ספרדי בגבו תוך כדי מריבה.

6. זאב קולמן.

עוסק בביו אנרגיה והיפנוזה רפואית בחולון. הקליט עשרות ריגרסיות שערך. כתב ספר המסכם את מחקריו בשם: "We Are Born To Be Together Again"

נפתח בתקציר של כתבת תחקיר מאת סיימן אדמונדס, שהופיעה בירחון "האגודה לפראפסיכולוגיה בישראל" (גליון 9 עמ' 11):

חקר התופעות ההיפנוטיות, ראשיתו בתחילת המאה הנוכחית. החלוץ בשטח זה היה קולונל אלבר

דהרוקאס, מהפנט צרפתי נודע, שנעזר בטכניקה של "פאסים" (תנועות-יד) מסמריים. בספרו מתאר דהרוקאס, כיצד הצליח באמצעות תנועות ידיים מסוימות להחזיר את העלמה סופי מאיו אל גלגולה הקודם. בהיותה מהופנטת היא טענה כי שמה לינה, וכי היא בתו של דייג. בהמשך הניסוי החזיר אותה דהרוקאס לגלגול מוקדם עוד יותר, בו היתה - לדבריה - שארל מוביל, פקיד בלשכתו של המלך לואי ה-18.

אשה אחרת, מאדאם גיביל, תיארה אף היא כמה גלגולים קודמים. במקרה שלה הצליח דהרוקאס לאמת פרטים, שנגעו למקומות אותם הכירה, כביכול, בחייה הקודמים.

והנה בקצרה המקרה אשר הסעיר את דעת הקהל בשנות ה-50.

מורי ברנשטיין, איש עסקים אמריקאי, הינו גם מהפנט מעולה, שהחליט לחזור על ניסוייו של דהרוקאס. ברנשטיין בחר לצורך ניסוי באשה צעירה, וירגיניה טאי. כבר בניסוי הראשון הצליח ברנשטיין להחזירה לתקופת הילדות, ואחר ציווה עליה לחזור לחייה הקודמים. לאחר שש "שיבות" עם וירגיניה, נתקבלה התמונה הבאה:

בחייה הקודמים, טענה וירגיניה, היא היתה בריידי קאתלין מרפי נערה אירית שנולדה במחוז קורק בשנת 1798. אביה היה עורך-דין. וירגיניה בריידי מסרה את שמותיהם של כל בני-משפחתה וסיפרה על נישואיה לשון גיוף מקארטי, גם הוא עורך-דין. היא נפטרה, לדבריה, ב-1864 ונקברה בעיר בלפאסט שבאירלנד. והו בקיצור נמרץ, סיפורה של בריידי מרפי. הסיפור המלא מפרט את שמות ידיה ובני-משפחתה הרחוקים; את המוסיקה, הספרים והמטעמים שאהבה בריידי, תיאורים של מקומות שונים באירלנד; תיאורי בתים, חנויות וגנים ציבוריים. המעניין בכל הפרשה הוא שוירגיניה דיברה במבטא אירי מובהק, למרות שלא ביקרה מימיה במדינה זו.

ה"שיבות", שהוקלטו על סרט רשמקול, בצירוף מסקנותיו של ברנשטיין, ראו אור ב-1956 בספר המפורסם: "בעקבות בריידי מרפי".

ספרו של ברנשטיין, שהפך לרב-מכר, חולל סערה שהדיה נשמעים עד היום. פסיכיאטרים, חוקרי פאראפסיכולוגיה, תיאורפים, מומחים לפולקלור, פילולוגים ועתונאים.

והרי תקציר ראיון עתונאי שהעניק החוקר זאב קולמן. (הראיון המלא מופיע בחוברת "החיים, מדוע ולשם מה" עמ' 51-52)

סיפורו של זאב קולמן

מעולם לא האמנתי בגלגול נשמות. הדבר נראה לי כאגדה שאולי נעים לשומעה, אך בינה לבין המציאות המרחק רב. אולם כשהתחלתי לעסוק בהיפנוזה נמשכתי במיוחד לנושא של הרגרסיה (החזרה לאחור). ניסיתי זאת כי שמעתי שאפשר על ידי הפנוזה להגיע לגלגול נשמות. "כשהצצתי נפגעת". ואני ממשך בזה עד עצם היום הזה, כי הנושא מרתק אותי ביותר. אני רואה בואת שליחות של ממש, להביא ידע זה בפני האנשים.

והו אחד מהנושאים החשובים ביותר הקשורים למהות האדם, ללא קשר לגילו, השכלתו או מוצאו. לכולנו בסופו של דבר מצפה המוות. אנו שואלים את עצמנו תמיד, האם המוות הינו הסוף? אני מאושר על שנמצא בידי הכלי המאפשר לי לחקור נושא זה ביתר יסודיות.

כאשר אני עושה רגרסיה, יורד האדם בגיל ובהתאם לכך משתנים תגובותיו והתנהגותו. בגיל שנתיים הוא ימצוץ אצבע, ואם אבקש ממנו לכתוב הוא לא ידע. אם אשאל אותו כמה זה אחד ועוד אחד הוא יתחיל

פרק שני

יש אלקים (!) (!)

נפתח נא בשני סיפורים:

א. במהלך ביקור נימוסין של קבוצת נכבדים מצריים בבית הפילוסוף הגדול ורופא האישי של המלך, הלא הוא ענק התורה, רבי משה בן מימון (הרמב"ם⁴) לא יכל אחד הנוכחים – עשיר נכבד הידוע בדעותיו הכפרניות – לכבוש את פליאתו: הכיצד יתכן שאיש מדע דגול, פילוסוף מפורסם, ורצינוגל מובהק כהרמב"ם, יוכל להאמין בביטחון

למנות את אצבעותיו.

כשמגיעים לגיל שנה הוא יתנהג בהתאם לגיל זה, אבל כאשר אתן לו הוראה לדבר הוא ידבר. כאשר מגיעים לתקופה שבה האדם היה ברחם, הוא ידווח בדרך כלל שנעים לו שהוא חש חמימות. הוא אפילו יתכוון לתנוחת עובר כמו ברחם.

יש הטוענים שרגסיה נובעת מחוויות ילדות או מתוך רשמים נשכחים הנובעים מקריאת ספרים או ראית סרטים, אך היו מקרים שאימתתי את העובדות.

בדרך כלל אנשים נדהמים, ואינם מאמינים שהם אמרו את אשר אמרו כשהיו תחת היפנוזה. אין השפעה של החוויה שנחווה על מהלך החיים בהווה. הדבר נראה שכאילו הנשמה השתמשה בכלי, שזה הגוף שלה בחיים הנוכחיים, על מנת להעביר את המסר של הגלגל הקודם, ותו לא.

באחד המקרים טען קצין בצה"ל שעבר רגסיה, שקוראים לו מיכאל אברהמוביץ. שאלתי היכן הוא נמצא, והוא השיב לי שהוא נמצא בלטרון עם שיירות אספקה. בשלב מסוים הוא החל לתאר התקפה. זה היה ב-1948. (הקצין לו עשיתי את הרגסיה נולד רק לאחר שנת 1950). פתאום הוא כאילו חטף צרור בבטן, התכווץ יוממש כמו מת לי בידיים. אחר כך כמו ירד עליו מסך, ויותר הוא לא זכר כלום.

אשתו של מפקד היחידה שנכחה באותו ערב לא התעצלה וחיפשה בספרים שונים, בין היתר בגוילי אש, ושם היא אכן מצאה את כל הסיפור.

היה סיפור עם אשה, שטענה שהיא ילדה הגרה ברחוב התבור בחיפה. היא דיברה על תקופה שלפני שלושים שנה. לדבריה היא גדלה נישאה. עברה לגור ביפו ולבסוף נפטרה ממחלה ממארת. שכנים בחיפה סיפרו שהם זוכרים את אותה הילדה.

עד כאן תקציר המחקרים והעובדות המוכיחות בודאות מדעית גמורה שהיאני האמיתי של כל אחד מאיתנו זהו האדם הרוחני הפנימי העטוף בבוש ארוג בשר ועצמות. ידיעה זו, שהיא חשובה בודאי לכל אחד מאיתנו, הכרחית וחיונית למי שמבקש להכיר את עולמו הפנימי, ומתוך כך לסלול לעצמו את הדרך לחיי אושר וסיפוק מלא הנובעים מתוך הגשמה עצמית מליאה במסלול המעניק מענה בריא, כן וחזק, לכל שאלה או תהיה ותמיהה בדבר משמעות החיים, ומיצוי תכלית היותינו בעולם.

4 רבינו משה בן מימון. 1138-1204 ד' תתצ"ח - ד' תתקס"ה. האישיות היהודית היותר מפורסמת שביה"ב, גדול הפוסקים בכל הדורות, מחשובי הפילוסופים שביה"ב, איש מדע וחוקר, מנהיג קהילות מצרים ותחומיה, ומשפיע לדורות. (האנציקלופדיה העברית כרך כד, 535).

מלא במציאות אלהית, ואף להנהיג ע"פ אמונה זו את כל אורחות חייו, מבלי שאותו אלקים הוכיח לו מעולם את קיומו.

במקום תשובה, בקור רוח וללא ניד עפעף, עלעל הרמב"ם בספר הרפואות שלפניו הכתוב בכתב ידו, ותוך כדי עיון בעמוד עמוס אותיות צפופות נקב בשם מחלה סבוכה, תיאר את סימפטומיה, ביאר את גורמיה, והקריא את דרך הטיפול המורכב והממושך עד להחלמה המלאה. – "היודע אתה מנין לי כל זאת?" נשא הרמב"ם את עיניו מן הספר, "יום אחד, לאחר שכתבתי את תיאור המחלה אשר הגיעה לפני, בעודי מתלבט בדרך הטיפול הרצוי, נתקלה ידי מבלי משים בקסת הדיו, והנה הדיו הנשפך זחל לגמרי במקרה בצורת אותיות אשר הרכיבו את המילים אשר לפליאתי היוו תשובה מושלמת לשאלות אשר ניקרו במוחי".

למראה עיניו הכולטות בתמיהה והחיוך המתפלא אשר רפרף על שפתי הנוכחים, המשיך הרמב"ם לאחר שהיית מה, ואמר בקול מוכיח: "סיפור הבל קטן על יצירה מקרית אינך מוכן לקבל, והבל בקנה מידה עולמי, לומר שכל פרטי ופלאי העולם והבריאה כולה נוצרו מאליהם ובמקרה, נשמע לך הגיוני?! האינך שומע את קולו של כל פריט בבריאה הזועק לעזמתך, בורא בראני?!"

ב. עוד סיפור. המדען האנגלי הנודע אייזיק ניוטון⁵ ערך פעם בביתו סעודה חגיגית לכבוד ידיד נעורים, אף הוא מדען חשוב, אשר שב לאנגליה. במהלך הסעודה התעניין הידיד בנימת תמיהה בדבר נכונות השמועה כי הוא, ניוטון. מאמין נלהב באלקים. לשמע השאלה הרצינו פני ניוטון, והוא השיב בשקט: "רצוני להראותך דבר מה אשר בודאי יעניין אותך". בחדר עבודתו הוריד ניוטון מאחד המדפים מערכת כדורים, גלגלים, וקפיצים, והסביר: "אלו הם כוכבי הלכת. הנה זהו כדור הארץ כשסביבו חג הירח. זהו שבתאי על ירחיו, וזהו צדק וכו'. ועתה ראה". במשיכת חוט הפעיל ניוטון את המערכת, והנה החלו ה"כוכבים" לנוע זה לצד זה וזה סביב זה בסדר מופתי, כאשר הם מחקים בריוק נפלא את מהלכי הכוכבים בחלל. האורח הנפעם ממראה עיניו (טרם התגלה החשמל המניע!) קרא בהתרגשות, "אייזיק, איך עשית זאת!" וניוטון, המרען הדגול, השיבו בשלוה מעושה: "אני? לא אני עשיתי זאת. בחצר ביתי הצטברה ערימת גרוטאות של כדורים, קפיצים, וכרו'. מרדף כלב אחר חתול גרם לאחרון לזנק היישר על גבי ערימה זו, כשהכל מתעופף באויר. לשמע הרעש יצאתי לחצר ולפליאתי גיליתי כי שיבת החפצים השבים לאדמה זה על גבי זה, וזה בסמוך לזה, יצרו מוצר זה שלפניך.

למראה פניו המשתוממות של האורח, השתנתה נעימת ריבור המארח והוא המשיך

5 סר אייזיק ניוטון (1642-1727). מגדולי המדענים בכל הזמנים. אמונתו הדתית העמוקה שימשה כח מדרבן בעבודתו המדעית. היה כופר באלהותו של ישו. כתב שהאל הוא הסיבה היחידה לכח הכבידה. והאנציקלופדיה העברית כרך כה, 99

בקול מוכיח: "מערכת זו אינה אלא מערכת דמי המחקה את המקור האמיתי, העצום המורכב והמפליא לאין ערוך. הדמי אינו יכול להוצר בדרך מקרה... והמקור, כן!?"

שני סיפורים, ומסקנה אחת: אם קיימת יצירה, קיים יוצר. אם גילינו מבנה במעמקי ג'ונגל אפריקני סבוך, ידענו מיד בודאות גמורה כי מישהו היה כאן והקימו. ואין זה משנה כלל, לענין נתון זה, אם ומדוע אינו נראה כעת.

"הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֱלֹהִים"

וּמַעֲשֵׂה יְדֵיו, בְּמַזְיֵד הַרְקִיעַ!

אִיךָ אָמַר וְאֵין דְּבָרִים, בְּלִי זְעִמַּע קוֹלָם..." (תחילים יט,

(ד-ב)

היצירה מעירה על יוצרה. השמים מספרים, ללא מילים, למי שמוכן לשמוע...

למעשה ניתן היה לסיים פרק זה כאן. אך היאחזות חלק מן ההמון בתאוריית האבולוציה האווילית של דארווין, מחייבת המשך קצר.

ראשית אקדים כי מאז שמעתי על תאוריית האבולוציה (ההתפתחות) של דארווין, תמהתי כיצד היא מסבירה את היווצרות הנקודה ההתחלתית אשר ממנה התפתח העולם שלפנינו. סבור הייתי שחייבת להיות תשובה (בלתי גיונית ככל שתהיה, אבל לדידם תשובה) לייצרני תאוריה זו, אלא שאני אינני יודעה. שהרי אם אין להם תשובה על כך, נמצאת כל התאוריה מופרכת מעיקרה. לא העלתי כלל בדעתי שלאדם בר דעת תהיה עזות לפרסם בעולם הסבר לשאלת השאלות של האנושות, כאשר אינו מסביר את העיקר, – תחילת ההיווצרות יש מאין.

לתדהמתי, גיליתי באנציקלופדיה העברית (כרך טו, 703) את המילים הבאות: "אין בתפיסה ההתפתחותית תשובה לשאלת המצוי הראשון בכל תהליך של התפתחות, אותו

מצוי המסוגל לשמש ושימש נקודת מוצא לתהליך ההוא". הכל מודים. אין הסבר טבעי אשר יוכל להשיב על השאלה: כיצד וממה נברא העולם?!⁶.

וכעת מספר שאלות למתעקש כי היווצרות העולם על כל פרטיו הינה מקרית.

א. כיצד יתכן שבתהליך התפתחות מקרי, "יידעו" שיני כל חי, לצמוח בדיוק בפה, ולא במעיים או באוזן למשל? האם יש להתפתחות "שכל" להציבם בין שער כניסת המאכל הבלתי מעובר ובין מערכת העיכול? אגב, גם לדאוג לשיניים חותכות ולשיניים טוחנות "ידעה" ההתפתחות, ואף לקבוע את כל אחד מהם במקום הראוי ביותר לתיפקודו התקין...?

אותה שאלה ניתן להציב ביחס לכל האברים וחלקיהם, כיצד "ידעו" העינים כי המקום האידיאלי ביותר עבורם הוא בראש המוביל ולא בכף הרגל למשל? ובעין עצמה, הכיצד קרה שהאישון "החליט" להתייבב בתוכה ולא בחלל האף הסמוך? ניתן להמשיך ולהרחיב בדבר מערכות השרירים, העצבים, החיסון, השמיעה, ההרחה, מיצי העיכול, וכו' וכו' ובכל אחד מהם אין ספור פרטים ופרטי פרטים אשר בשינוי קל של מיקומם או צורתם או חומרים חיינו היו בלתי אפשריים או קשים מנשוא. (לדוגמא, כיצד היינו מתפקדים לו היו השיניים שבפינו נצבים אמנם במקומם, אך היו עשויים מבשר רך כאליית האוזן? בהפעלה קלה של המחשבה ניתן להגיע לדוגמאות למכביר). האין די בסדר ובדיוק הנפלאים שבעולמינו בכדי להצביע על מתכנן אביר הנעלה ממושגינו בעל יכולת בלתי מוגבלת?

ב. כיצד יתכן שלגמרי במקרה יסומנו היצורים בעלי הארס בצבעי אוהרה (צהוב-שחור-כתום). למן המסוכנים שבהם כנחשים ועקרבים, ועד המכאיבים כדבורים וצרעות, למען יתרחקו הבריות מהן. הער כדי כך פקחית ודאגנית "ההתפתחות המקרית"?!?

ג. ועוד דוגמא לפקחות ודאגת ה"התפתחות המקרית": האדם נולד מרתם אמו שלם בגופו כבגרותו. מלבד... - השיניים. מדוע? כדי שלא יכאיב לאמו בעת ההנקה. למרבה הפלא, כאשר הוא מגיע לגיל הלעיסה, צומחות שיניים בפיו. בגיל שש שיני החלב הקטנות נושרות וצומחות שיני קבע גדולות הראויות ללוותו כל חייו. במקרה?!

⁶ להסרת מכשול ראוי להדגיש את הפשוט. שאלה זו קיימת רק אם התייחסותינו לשאלת הבריאה היא חיו כפרנית. שהרי אם מציאות העולם טבעית בלבד, ואין קיימת מציאות על טבעית, הן לכל דבר טבעי חייבת להיות התחלה. מה שאין כן לכשנקבל בדעתנו כי קיים בורא עליון על-טבעי הנעלה ממושגנו, הרי מובן שאין מקום לשאלת שכלינו המוגבל, מהי תחילתו. הדברים נראים עמוקים, אך פשוטים למתבונן בהם.

ובכלל, האם שאלנו את עצמינו אי פעם בשעת נשירת שן-חלב ובקיעת שן קבע מתחתיה, להיכן נעלם שרש שן החלב? הרי השן לא היתה "דבוקה" לשולי החניכיים, אלא היה לה שרש ארוך עשוי עצם שן קשה אשר היה נעוץ בחוזקה בעומק החניכיים כדי לאפשר לעיסה איתנה. להיכן נעלם השרש?? ובכן, מתברר שכדי למנוע הוצרות חלל בחניכיים כתוצאה מיציאה פתאומית של שרש השן בעת הנשירה (דבר העלול לגרום לזעזוע בכל מערך השניים ולצמיחה עקומה בתקופה רגישה כל-כך של צמיחה והתחלפות). עם התקדמות שיני הקבע בתוך החניכיים לכיוון יציאתן החוצה, מופרש חומר מיוחד הממיס ומעכל את שרש השן האמורה לנשור!! והתוצאה: עם נשירת החלק הגלוי של השן המתנדנדת ונופלת בקלות, יוצאת מיד השן החדשה לאויר העולם במקום המדויק והטוב ביותר עבורה.

כל זאת במקרה? ללא מתכנן??

ואגב הזכרת ההנקה. הכיצד יתכן שחלב גוף זה ישנה את סמיכותו ואת מרכיביו בהתאם לצרכי והתפתחות גוף אחר. וגם מסוגל הוא להגביר ולמעט את תפוקת החלב בהתאם לדרישת הילד. גם במקרה??

ד. האם שמנו לב לעובדה כי האויר הנצרך בכל שניה לנשמת כל חי, נמצא בשפע על פני כל חלל כדור הארץ. המזון הנצרך לעיתים מזומנות, מפורד ומצוי פחות. ואילו המותרות כזהב ויהלומים מצויים בכמות מצומצמת ואף טמונים במעמקי האדמה. האם לא ברור שמישהו תכנן??

ה. הכיצד קרה ששני גופים הדומים אך שונים זה מזה במבניהם, אשר כל אחד מהם התפתח לגמרי במקרה, נמצאו בסוף תהליך התפתחותם מותאמים זה לזה מכמה וכמה בחינות, ואף מרגישים הם דחף פנימי להתקרב זה לזה, ובכך מובטח קיום מינם על ידי צירוף של אין ספור תנאים. תופעת "התפתחות מקרית" זו התרחשה לא רק בקרב בעל חי אחד מזן מסויים, אלא חזרה על עצמה "למרבה הפלא" בכל רבבות סוגי וזני בעלי החיים...

ו. איך יתכן שמיצי הקיבה מעכלים כל בשר הנכנס לקיבה, ואילו את הקיבה אשר בה הם שוהים אינם מעכלים?

כדי שלא להלאות לא נרבה בדוגמאות. מאותה סיבה גם באותן שהוזכרו לא נכנסו לפדטי פרטים נפלאים ומדהימים. המעוניינים בדוגמאות נוספות יוכלו למצוא מספר מליונים כאלה בספרי המחקר בעוסקים בחקר החי או/ו הצומח או/ו הדומם, מאותם שביבשה או/ו בעמקי הים. וכל זאת בעולמנו הקטן. ומה על בליוני הכוכבים ומליוני

הגלקסיות שבמרחבי היקום האין סופי?...

אי אפשר שלא להזכיר נתון נוסף: מתמטיקאים חישבו ומצאו כי כאשר הסיכוי להצליח הוא אחד למליון או לכמה וכמה מליונים, עדיין אכן תתכן סבירות מסויימת להצלחה. אולם כאשר הסיכוי הוא אחד ל 10^{40} (עשר בחזקת ארבעים. כלומר ארבעים אפסים לאחר הספרה 1) אזי אין שום סבירות להצלחה. (לדוגמא, המעוניין בכרטיס מסויים ושולף כרטיס אחד מתוך 100,000,000 (מאה מליון!!) כרטיסים שונים, אזי הסיכוי שיוציא את הכרטיס המבוקש הוא אחד ל 10^8)

המדען הנודע פרייד הול, חתן פרס נובל לפיזיקה, מסתובב בעולם ומוכיח בהרצאותיו כי הסיכוי שיווצר תא אחד בלבד (!) על ידי התחברות מקרית של חומצות וכו' וכמו שטוענת השערת האבולוציה, הוא: אחד ל 10^{40000} (ארבעים אלף אפסים!!) לאחר הספרה 1)... וכדי שיווצר אדם שלם???

עוד יש לציין בקצרה את המנגנונים האדירים שבתורה⁸, ואת המסורת המיוחדת והאיתנה אודות מעמד נתינתה⁹, המוכיחים את עובדת היותה כתובה על ידי גורם על-אנושי אשר ברא את כל היקום ואשר היא קוראת לו בשם: אלקים.

לסיום נצטט מדבריו של אלברט איינשטיין¹⁰ בספרו האוטוביוגרפי "עולמי":

"... ויש חוויה דתית, שהיא אמנם מצויה בטהרתה רק לעיתים

7 ראה: Hoyle F. in natupe volume 294, NOV. 1981

8 ראה דוגמאות אחדות ממנגנונים אלה בחוברות "לקט נבואות", "תורה ומדע" 1 ו-2, ו"צפונות בתורה" מסדרת תורה מן השמים.

9 ראה על כך בקצרה בפרק הבא.

10 כידוע, גאון המדע אלברט איינשטיין היה מאמין נלהב באלקים. הארי ג. מרצה לפסיכולוגיה, מספר בראיון עמו בספר "אמונות": "נולדתי בבלגיה והתחנכתי על ברכי תרבות צרפת הנאורה. בגיל הבגרות עקרנו לאמריקה, שם חונכתי וקלטתי את התרבות האנגלו-סכסית והשתכרתי מהחרות, השוויון והכבוד

רחוקות. אני אקרא לה: דתיות קוסמית. זו מתפרשת בקושי, – לכל מי שאין לו ניצוץ ממנה. היחיד מרגיש את אפסותם של מאווי האדם ושאיפותיו, ואת הרוממות והסדר הנפלא, המתגלים בטבע ובעולם המחשבה. הוא חש את הווייתו הפרטית כמין כלא, ונכסף לכללות ההויה בתור אחדות שלימה. – המלאה שכל וטעם".

ובספרו "אמונת" הוא כותב:

"האמונה שלי נובעת מרגש של ענווה והערצה כלפי הכוח העליון, האינסופי, המגלה את עצמו בפרטים הדלים שאנו יכולים להשיג בשכלנו הרך והחלש".

הנוטעים גאווה פטרויטית בלב כל אמריקאי. באוזה שהוא מקום ידעתי שנולדתי כיהודי, אך באמריקה החופשית אין לזה כל חשיבות. יהודי, איטלקי, אירי ופולני – כולנו אמריקאים שווים. כשסיימתי את שירותי הצבאי, הצטרפתי באמריקה לישומר הצעיר, כדי לתגבר את גאוותי ותודעתי היהודית. באמריקה היתה אז אפנת השמאל הקיצוני, שהדביקה גם אותי וכיוונה אותי ליהשומר הצעיר, שם מצאתי בילוי חברתי וחינוך אידיאולוגי. זה השלים את שחסר לי בלימודי תרבות צרפת ואנגליה באוניברסיטה. אחת הפעולות בקן היתה ביקור בפרינסטון אצל פרופסור איינשטיין. באנו אל הזקן המופלג לספר לו, כי הקבוצה עומדת לעלות למדינת ישראל. רצינו להתרשם ישירות מאישיותו, להתבשם במחיצתו ולאחל לו כל טוב, כי באישיותו הנדירה ובגאונותו מדעית הוא מחוק את גאוותנו היהודית. הוא הראה לנו את מעבדתו, דיבר בשבח מדינת ישראל ושוחח עמנו. אחד הסטודנטים פתח בשאלה: 'אדוני הפרופסור הרי לפניך גלויים מכבר כל סודות היקום...'. כאן הפסיקו איינשטיין, שהיה כה נימוסי ואדיב כל השיחה, ואמר: דק אלוקים בשמים יודע את כל סודות היקום. וועענו. הרי התחנכנו ב'השומר הצעיר' על כפירה, אתאיזם ומרקסזם, והנה בא המדען הגדול והמוסמך בעולם ומכריו על אמונתו באלוקים! איינשטיין הבחין ברתיעתנו והוסיף: 'כל החוקיות המופלאה שבטבע מעידה על קיום אלוקים בורא כל העולמות. וכי מה חשבתם, חוקי הבריאה הם משחק של קוביות?'

ועוד סיפור מתוך 'תיקון הנפש' כתב עת אמריקאי לענייני רוח ומחשבה: קבוצה של סטודנטים יהודיים חלקם חניכי תנועות נוער ציוניות בארה"ב, הגיעו לבקר ולהתרשם מחכמתו ומגאונותו של פרופסור אלברט איינשטיין, אבי תורת היחסות וחתן פרס נובל לפיסיקה. הביקור נערך במקום שבתו באוניברסיטת פרינסטון היוקרתית. שאל אחד מן האורחים את איינשטיין: 'מה יש מעל האטמוספירה? השיב לו איינשטיין: 'הסטרוספירה'. 'ומה יש מעל הסטרטוספירה?' הקשה הסטודנט, 'היונספירה', השיב הפרופסור. 'ומה יש מעל היונספירה?' המשך השואל לשאול, 'שם מתחילה הדרך לבית הכנסת...'. השיב איינשטיין מיניה וביה.

בספרו 'אמונת', כותב אלברט איינשטיין: 'החוויה היפה ביותר שאנו יכולים לחוות, היא המסתורין, והו המקור לאמונות ומדע אמיתיים. אדם אשר חוויה זו ורה לו, ואשר איננו מסוגל להתפעל ולעמוד בהתלהבות וביראה, חשוב כמת. עיניו עצומות לדעת, כי מה שאינו ניתן להשגה על ידינו, באמת קיים, ומגלה את עצמו בחכמה העילאית והיופי הקורן ביותר אשר אמצעינו הדלים מסוגלים לתפוס רק בצורות הפרימיטיביות ביותר. ידיעה זו, הרגשה זו, היא במרכז הדתיות האמיתית".

פרק שלישי

היש מטרה לבריאה?

אם ראינו אדם, פשוט ככל שיהיה, אך מיושב בדעתו, המתכנן ומבצע פרוייקט כל שהוא, אין לנו ספק כי יש לו מטרה במעשהו, גם אם אין אנו מבחינים בה. כל שכן אם אדם זה הינו אישיות מוכרת ומכובדת, ובודאי אם הוא ראש הממשלה בכבודו ובעצמו, הרי אין לנו צל של ספק כי מטרה נסתרת קיימת למעשהו. וככל שהפרוייקט הנבנה נראה סבוך, חכם, ומעובד לפרטי פרטים, וככל שהאדם הבונה נכבד, נעלה, ומרומם, כך ברור לנו יותר ויותר כי קיימת מטרה למעשה.

ואם בנבראים כך, בבורא על אחת כמה וכמה שבודאי פשוט וברור כי קיימת מטרה לבריאת נזר הבריאה – האדם, בפרט, ולבריאת הפרוייקט האדיר – כלל הבריאה, בכלל.

גם ללא הקדמת הדברים הנ"ל, אך טבעי הוא שישאל האדם את עצמו, מי אני?... מה בעצם אני עושה כאן בכלל? לשם מה נבראתי? בשביל מה אני חי? לאכול כדי לעבוד ולעבוד כדי לאכול? לגדול להתפתם ולהתבגר כדי להתפגר ולשמש מאכל דשן לתולעים! זוהי התכלית! זו המטרה!?

תשובות על שאלות נוקבות אלו אשר שואל ה"מוצר", יכול ורשאי להשיב דק, ואך ורק, "היצרן" בכבודו ובעצמו. שהרי מי הוא זה אשר יתיימר לומר כי הגיונו המוגבל יכול להשיג בודאות את אמיתות כוונת הבורא בבריאה. ולהמר כאן אין להעיו, שהרי שאלת השאלות: תפקיד ותכלית האדם בעולם, היא היא זו, המונחת לפנינו כאן על כף המאזניים.

ומה האמת, האם גילה הבורא אי פעם לברואיו את מטרתו בבריאה? האם באמת תכלית נזר הבריאה, האדם, לאכול לישון ולמות? או שמא רוצה הבורא, שאני, ברואו, אנהג בעולם בצורה מוגדרת ועל פי כללים מסויימים, וזוהי תכלית בריאתי?

אך אם קיימות דרישות ממני, מדוע לא הודיעם לי או לאבותי והדריכם להעבירם מדור לדור עד אלי? ואם כן עשה זאת, מדוע לא בצורה כזו שאוכל לברר בודאות כי

בודא העולם, האלקים בכבודו ובעצמו, נתן את אותן הוראות מסויימות? הרי לא אשנה את רפואי חיי אך ורק מפי שלמישהו נדמה שרצון האלקים שאנהג כדברי אותו מישוהו?!

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי מֹשֶׁה, הֲנֵה אֲנֹכִי בֹא אֵלֶיךָ בְּעַב הָעֲנָן
 בְּעָבֹר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְרֵי עֲמָרָה, וְגַם-בָּרָה יֵאמְרוּ
 לְעוֹלָם... לֹךְ אֶל-הָעָם וְקַדְשֵׁתָם הַיּוֹם וּמִזֹּר וּכְבִּסוּ
 שְׂמֹלְתֵיכֶם. וְהָיוּ זָכָיִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 יֵרֵד ה' לְעֵינַי כָּל-הָעָם עַל-הָהָר סִינַי. וְהִגַּבְלֹתָ אֶת-
 הָעָם סָבִיב לְאָמֹר, הֲשִׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וּנְגַע
 בְּקִצְהוּ... וְהָיוּ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהֵיטֵב הַבִּקְרָה וְהָיוּ קָלָת
 וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל-הָהָר וְקוֹל שֹׁפָר וְזֹזֶק מְאֹד וַיִּזְרַד
 כָּל-הָעָם אֲשֶׁר בְּמִוֹזָה... וְהָרָה סִינַי עֵשָׂן כָּלֹּ מַפְנֵי אֲשֶׁר
 יֵרֵד עֲלָיו ה' בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֵשָׂנו כְּעֵשָׂן הַכִּבְשָׁן וַיִּזְרַד
 כָּל-הָהָר מְאֹד. וְהָיוּ קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְזֹזֶק מְאֹד...
 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר: אֲנֹכִי
 ה' אֱלֹהֶיךָ... וְכָל-הָעָם רָאִים אֶת-הַקּוֹלֹת וְאֶת-
 הַכַּפְּיִדִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת-הָהָר עֵשָׂן וַיֵּרָא הָעָם
 וַיָּנֻעוּ וַיַּעֲמְדוּ מִרְזוּק. (שמות יט, ט-יט).

האם ניתן "להחזיר" להיסטוריה מעמד זה אילולי שהתקיים? הבה נתבונן.

אין דת בעולם (!) אשר מעיזה או העיזה לטעון כי ספר חוקיה ניתן לה במעמד התגלות אלקית או אפילו מלאכית, – בפני מאה אנשים. גם אין מי שתטען שספר חוקיה ניתן בפני חמישים איש, גם לא בפני עשרה. ואף לא בפני שנים.

היהדות, מלבד הידוע והמפורסם כי היא הקודמת לכל הרתות המהוות חיקוי זול לה באורח בולט, היא גם היחידה (!) בעולם הטוענת: האלקים (האחד והיחיד) התגלה במעמד נשגב לעיני כל בני עמי, אשר מנו אז שש מאות אלף איש מלבד נשים וקטנים (בהתחשב בגיל הנישואין בתקופה ההיא וריבוי הילודה הרי באומדן זהיר המספר המדוייק עובר את שני מליוני בני אדם, אשר לפי היהדות השתתפו באותו מעמד), כדי להעניק לאנושות את ספר השימוש הנכון בעולם [הוראות יצרן!] כאשר היהדות נוקבת בשנה המדוייקת (ב' תמ"ח) בתאריך המדוייק (ו' סיון), וביום המדוייק (שבת), בעת המדוייקת (בעת הזריחה), ובמקום המדוייק (מדבר סיני, בסמוך להר סיני) אשר בו התרחש אותו מעמד נשגב.

ההברל העצום הזה שבין הדת היהודית לבין חיקוייה רתות השקר, נובעת מסיבה פשוטה: מסוכן לשקר עם שותף. כל נוכל המיסד דת חושש כי יום יבוא וסכסוך בינו לבין שותפו לייסוד הדת יגרום לשותף לגלות את האמת ולהכריז: הכל שקר! לא היו התגלויות ואין נבואות. חברי פשוט נוכל!

היהדות אינה חוששת להכריז כי האלקים נתן את תורתו לעם הנבחר בפני כל העם, ככתוב במפורש בתורה, שהרי מדיווח היסטורי אמיתי אין לחשוש כלל. איש לא יוכל להכחיש זאת – וכפי שאכן כל הדתות אשר נוצרו לאתר היהדות, מורות בעובדת היות מעמד הר סיני מעמד היסטורי שהתרחש בפועל על כל פרטיו, ובו ניתנה התורה לישראל.

זאת ועוד, לא יתכן "להשחיל" להסטוריה סיפור כזה ולבקש מעם שלם לשמור שבת, להניח תפילין, לשמור את מצוות טהרת המשפחה, להיות מוגבלים בבישול ובאכילה, וכו', שהרי מיד ישאלו המאזינים את המספר: מדוע נאמין לך, כיצד יתכן שמעמד כזה שלפי דבריך היה בפני כל אבותי, לא היה ידוע להורי ולאבותיהם במשך כל הדורות עד היום? מדוע הם לא שמרו וקיימו את כל שאתה מבקש ממני? ועוד נוסף, שאם הושחל סיפור כזה להיסטוריה בטענה שהיה מעמד כזה ונשכח וכו' הרי א. איש לא היה מקבל טענה כזאת, שהרי היא סותרת את האמור בתורה עצמה שלעולם היא לא תשכח מעם ישראל (ראה דברים לא, כא: "כי לא תשכח מפני זרעו"). ב. אם כן, הרי היינו צריכים היום לדעת זאת, שהיה סיפור כזה ונשכח, ולפני כך וכך שנים נודע איך שהוא למישהו והוא פירסמו. ואילו המידע שבידינו אומר, שבמשך כל שנות ההיסטוריה של העם היהודי הועברה התורה מאב לבן ברצף גמור, ממעמד הר סיני – ועד דורינו זה.

פרק רביעי

תרי"ג מצוות – הרבה מדי??

באחת ההרצאות ביהדות, שאלני ניר, נער כבן שבע עשרה: אני שומע כעת שהאלקים נתן לנו תרי"ג (שש מאות ושלוש עשרה) מצוות ולאומות העולם שבע מצוות [איסור עבודה זרה, איסור גילוי עריות, איסור שפיכות דמים, איסור אכילת אבר מן החי, (=אכזריות חמורה), איסור דיבורי קללה כלפי האלקים, איסור גזל, חיוב להעמיד מערכת שופטת ומבצעת] ידוע לי מהתנ"ך כי האלקים אומר בצורה ברורה שהוא אוהב אותנו – את עם ישראל יותר מכל האומות. אם כן, האם לא היה ראוי שיהיה להיפך, – לנו שבע ולהם תרי"ג?

לשאלה זו התיחס עוד לפני כאלפיים שנה התנא הקדוש רבי חנניא בן עקשיא. אך קדם שנצטט את לשון תשובתו, נתבונן במשל.

שני מובטלים נגשו ללשכת התעסוקה. לאחד הוצעה משרת נהיגה מתישה ומשכורת גבוהה ומכובדת בתוספת הטבות, ואילו לחברו הוצעה משרת שמירה נעימה במשך שעות עבודה מועטות, והמשכורת בהתאם – דלה וצמוקה. יצאו שניהם; הראשון שמח וטוב לב, והשני סר וזעף. חבר שלישי שפגשם בחוץ הביע תמיהתו: אדרבה! אתה המבלה זמנך בישיבה נעימה בסוכת השומר תוך כדי האזנה לצלילים, עליך להיות מאושר! ואילו אתה המשכים קום, וטורח במשך כל שעות עבודתך הרבות, עליך להיות סר וזעף. השיבוהו שניהם ואמרו: פתי שכמוך, כלום מנוחה אנו מבקשים? לפרנסת המשפחה ולפרעון חובותינו אנו זקוקים!

ובאמת עם מי הצדק??

”רבי חנניא בן עקשיא אומר:

רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל. לפיכך הרבה להם תורה ומצוות. שנאמר ה' חפץ למען צדקו, יגדיל תורה ויאדיר”.

ומהו ”לזכות” את ישראל?

לזך השכל נאמר: ככל שהאדם זך יותר כך הוא ראוי ומסוגל יותר לאחר פרידתו מן הגוף הגשמי להשיג יותר את האלוקות, להתקרב אליו, ולדבק בו. וכלשון הרמח"ל ז"ל ב"מסילת ישרים" (פרק א): "להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו". זיכך האדם מושג אך ורק על ידי ביצוע ההוראות הנדרשות¹¹. ריבוי תרי"ג המצוות ותכניהם מזככים ומרוממים את האדם לדרגות נשגבות ברמה אחרת לגמרי מאותם שנצטוו רק על שבע. והזך, זוכה.

ולמי שלא די בזה נוסף, כי כשם שבמשל עדיפה המלאכה ששכר גבוה בצידה, כך בנמשל, לאדם המצווה על תרי"ג מצוות הודמנויות רבות יותר להעשיר את אוצר מצוותיו וממילא את שכרו.

נרחיב את הדברים מתוך התבוננות במציאות חיינו, ונבין את משמעות החיים ביתר עומק. לו רצה הבורא יתעלה, יכל בהחלט לברוא אותנו ללא צורך במזון, שינה, ושאר צרכי גוף, וללא רגשות אהבה ושנאה, רחמים ואכזריות, ענוה וגאווה וכדו'. ובעולם שאין בו מרכיבי מזון לבוש וכדו', כלומר בעולם ריק מצמחים ובעלי חיים¹². אולם, כדי להרבות את שכר העובד יש להרבות את אתגריו. וכדי להרבות אתגרים יש צורך במפגשים רבים עם עצמים שיש לאדם צורך בהם, ולצוותו אם ומתי וכיצד להשתמש או לא להשתמש בהם.

משום כך בראנו הבורא יתברך עם צרכי אכילה, שתיה, רחיצה, רביה, מדות,

(11) להבהרה נוספת של הדברים, נצטט בזה כדוגמא את דברי המקובל הגדול הרמח"ל ז"ל בספרו "דרך הי" (חלק ד' פרק שני) אודות לימוד התורה:

"בכלל ההשפעות הנשפעות ממנו יתברך לצורך ביותו, יש השפעה אחת, עליונה מכל ההשפעות, שענינה (=שמהותה) הוא היותר יקר ומעולה מכל מה שאפשר שימצא בנמצאים. והיינו, שהוא תכלית (=המקסימום) מה שאפשר שימצא בנמצאות (=מכל הקיים בבריאה, משום שהוא) מעין המציאות האמתית שלו יתברך, ויקר ומעלה מעין אמיתת מעלתו יתברך, והוא הוא מה שמחלק האדון יתברך שמו מכבודו ויקרו אל בראיו. ואמנם, קשר הבורא יתברך שמו את השפעתו זאת, בענין (אשר) נברא ממנו יתברך לתכלית זה (=למטרה זו), והוא התורה. וענין זה משתלם (מתבצע) בשתי בחינות: בהגיון (מלשון הגיה, דיבור) ובהשכלה (=ובהבנת השכל). וזה, מה שבארנו שם, כי הנה חיבר האדון ברוך הוא כלל מלות ומאמרים, שהם כלל חמישה חומשי תורה, ואחריהם במדרגה, נביאים וכתובים, וקשר בהם ההשפעה הזאת, באופן שכשידוברו הדיבורים ההם תמשך ההשפעה הזאת למדבר אותם - ובתנאי שיהיה ההגיון (=מלשון הגיה, דיבור) הזה בגבולים שהוגבלו לו, וכמו שזכרנו לפני בסיעתא דשמיא - וכן בהשכלת (=בהבנת) מה שנכלל בדיבורים ההם לפי דרכיהם האמיתיים, תימשך ההשפעה הזאת למשכיל אותם. ואמנם מדרגות מדרגות יש בהשפעה הזאת, ככל שאר ההשפעות והענינים שבמציאות" ועין עוד שם בחלק א' פרק רביעי.

(12) היינו לאחר החטא. ודו"ק.

תאוות וכו', ובעולם רב פרטים העונה על כל צרכינו, והדריכנו וציונו אם וכיצד ומתי ובמה נשתמש או לא נשתמש בכל פרט מפרטי העולם שלפנינו. כגון: רצונך לאכול בשר? הנה בעלי חיים אלה מותרים באכילה, ואלה אסורים. בחדת במין המותר באכילה? אין לך לאוכלו אלא לאחר שחיטה כדין. זאת ועוד, יש שומנים וגידים האסורים באכילה, נא לנקרם. ועדיין, אין לאכול בשר בדמו. לפיכך יש למלוח את הבשר תחילה להוציא את כל דמו. כעת הנך יכול לבשלו. אך ללא חלב! הרי לנו דוגמא למספר נכבד של מצוות יקרות הכרוכות בפעולות פשוטות של העדפת שקית בשר זו באיטליז על פני חברתה באיטליז הסמוך, ובישולה בבית ללא חלב. הנכדי אשר לא נצטווה בכל אלו יכול לאכול את אותה ארוחה בדיוק, אך "מונה המצוות" שלו ישאר מאופס. אצלו מונה המצוות יפעל רק כאשר יפגוש באחת משבע המצוות הבודדות שנצטווה עליהן.

באותו מצב נפלא נמצא היהודי בבואו לאכול מן הצומת. בבוחרו בארוחה צמחית, עליו להפריש תחילה תרומות ומעשרות מן התבואה, הפרי והירק, ולהפריש חלה מעיסת הלחם. הוא לא יאכל פירות ערלה (פירות שגדלו בעוד האילן "תינוק" למטה מגיל שלש), ולא ישתה יין נכרים. מונה המצוות של היהודי אינו חדל לפעום גם כאשר הוא לובש בגד. ובלבד שבעת רכישתו נזהר שלא יהיה בו "שעטנז" (צמר ופשתים יחדיו. רוב הבגדים בזמנינו סינטטיים ואין מצוי בהם חשש. לרוב מפעלי מעילי הצמר והחליפות בארץ יש הכשר מחברת פיקוח. מעילי צמר וחליפות יבוא או ללא תווית הכשר ניתן למסור למעבדה לבדיקת שעטנז). בבגד אשר יש בו ארבע כנפות הוא מטיל ציציות. בגדיו/בגדיה צנועים ומכסים את הטעון כיסוי על פי הודאת הבורא יתברך. גם הראש מכוסה. אסור לגבר ללבוש בגדי אשה ואסור לאשה ללבוש בגדי גבר. הרי מצוות רבות הכרוכות בלבוש. זאת ועוד, הבורא יתברך הצמיח בגופינו שיער וציונו עליו: אסור להשחית בתער את זקן הפנים. (עיי מספרים מותר גם באיכות של תער. במכונת גילוח קיימת רשת החוצצת בין הסכין לעור. ואם אינו מצמיד בחוזקה את המכונה אל פניו והסכין אינה מתחככת בעור כתער, מותר בזהירות. עיי משחה ומקל ללא סכין, מותר). אין לגלח לחלוטין את קצוות הראש מצד הפנים בסמוך לאוזן גם לא על ידי מספרים. (מכאן מנהג המהדרים להניח פאות=קצוות הראש אע"פ שאינו חיוב הלכתי). האדם נברא עם צורך קיום הדורות ותאוות קרבת המינים ונצטווה ציוויים הכרוכים בכך: מצות פריה ורבייה, מצות עונה (לפקוד את אשתו מזמן לזמן), איסור אשת איש, איסור נדה (גם ברוקה), איסור קרובותיו, איסור נכרית, איסור זכר, איסור בהמה. כן התאפשרו מצוות רבות נוספות עקב פרטי הבריאה, כגון איסור צער בעלי חיים, ומצות החסד, והצדקה, וכדו'. שינויי היום והלילה מאפשרים מצוות התלויות בזמנים ומועדים, כגון שמירת היום השביעי ממלאכה, וקידושו בפה בכניסתו וביציאתו, ושיבה בסוכה שבעה ימים בחדש תשרי בחמשה עשר לחדש מידי שנה בשנה. ונטילת ארבעת המינים באותם הימים. ואכילת מצה בחדש ניסן בחמשה עשר לחדש מידי שנה בשנה. ואיסור אכילת חמץ באותם הימים. וכן שאר מועדים וזמנים המבוארים בתורה שבכתב ושבעל פה.

נמצא היהודי אשר קיבל עליו עול מלכות שמים, זוכה בכל דקות ספורות במצוה נוספת אף אם הוא מקיימה מתוך הרגל, כל שכן אם מקיימה מתוך התבוננות פנימית כי הוא בא לקיים את ציווי הבורא יתברך, ובכך מקיימה בשמחת הלב, הרי בודאי שדרגת זכייתו גבוהה יותר. ואם הוא נזקק לטורח מכל סוג שהוא עבור קיום מצוה זו, הרי דרגתו גבוהה יותר ויותר.

הנה הוא קם בבקר ומודה לאלהיו "מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתی בחמלה, רבה אמונתך!" הרי קיים מצוות אמונה בה' והודאה לה'. נטל ידיו לסידוגין כדן ובירך "על נטילת ידיים", עוד מצוה. התעטף בטלית הניח תפילין קרא קריאת שמע והתפלל. הרי כמה וכמה מצוות. התיישב לסעוד, נטל ידיו קדם הסעודה ובירך, וסעד ובירך ברכת המזון, הרי עוד מצוות. מגיע לעבודתו ועוסק בה בישרות, עומד הוא בנסיגנות של העלמת סך כל שהוא, דיבורו ללא שקר להשבחת מיקחו, נשמר משיחת טלפון כשהמעביד אינו מאפשר אע"פ שאינו רואהו, בשעות עבודתו הוא עוסק אך ורק במלאכתו ולא בסידורים אישיים ללא רשות המעביד, והרי כל אלו עולים לסך של מצוות רבות. סיים את עבודתו והתפלל תפילת מנחה, שב לביתו וסייע לרעייתו, חיך אליה שוחח עמה ועודדה במקום הצורך על אף עייפותו, וכנדרש על פי התורה. נטל ידיו ובירך וסעד ובירך, ניגש לשיעור תורה לקיים מצוות קביעת עיתים לתורה קרא קריאת שמע של ערבית והתפלל. שב לביתו שוחח עם רעייתו סידר או תיקן בביתו את הראוי סידור או תיקון, קרא קריאת שמע על המטה, ולן בטוב. הרי יום כזה בעולם כזה, הוא יום רווי מצוות. ובפרט אם נוסיף את המצוות המזדמנות מידי פעם כגון מצות חסד וצדקה בגופו או בדיבורו או בממונו, וכדו'. [יצויין כי אין מילים לתאר את יופיה והודה של השבת-קדש בחיי היקר הלזה, ורק אירוה בביתו יוכל לשקף במדת מה את הרגשתו ושמחת חייו, ורוב זכויות מצוותיו].

"רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות".

פרק חמישי

תורה שבעל פה

קיבלנו מהורינו, והם מהוריהם, והוריהם מהוריהם, וכן הלאה עד דור מקבלי התורה, כי כאשר ירד משה מהר סיני לאחר ששהה שם קרוב לחדש וחצי, מסר לעם ישראל יחד עם התורה שבכתב, את פירושה על פה. וכפי שלמד במשך תקופה זו מאת כותב התורה.

שאלה: יש היודעים ומאמינים במציאות הבורא, ובמתן תורה מאת הבורא, אך קיימת בקרבם איזו שהיא הרגשה לא ברורה ביחס לתורה שבעל פה. האם ניתן להוכיח מתוך התורה שבכתב כי בנתינתה ניתנה גם התורה שבעל פה?

תשובה: לא רק שניתן להוכיח את התורה שבעל פה מתוך התורה שבכתב, הדבר גם כתוב בה. אך תחילה נתבונן ונבין כי נתינת התורה שבעל פה היא אמת מוכרחת מעצם צורת ציווי המצוות בתורה שבכתב.

הנה מספר דוגמאות של מצוות בתורה שבכתב: הנחת תפילין, שמירת השבת, איסור הנדה (טהרת המשפחה).

בתורה שבכתב נאמרו ציוויים אלו בלשון זו:

תפילין – **וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכוּ' וְקִשְׂרָתָם לְאוֹת עַל־יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת**
(לתכשיט) **בֵּין עֵינֶיךָ**. (דברים ו, ח)

שבת – **זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ וְכוּ' לֹא־תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה**. (שמות כ, ח-י)

נדה – **וְאֵל־אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָה לֹא תִקְרַב וְכוּ'** (ויקרא יח, יט)

ללא ביאור מפורט אשר יצביע על כוונת הדברים, הרי מבוכתינו היתה רבה.

בתפילין – את מה נקשור?? (פסוק? פרשה? ואולי ספר תורה שלם??) על איזו יד נקשור, ימין או שמאל? היכן בדיוק ביד נקשור? את מי נקשור קדם את של היד או את של הראש? היש חשיבות לצורת ולצבע התפילין?

בשבת – "זכור", הוא לשון "זכרון" במחשבה, או לשון "הזכרה" בפה? מהו

"לקדשו"? מהי הגדרת "מלאכה" האמורה בפסוק?? האם כל עבודה ומלאכה אסורה, ואם כן מי שעבודתו בגידול עופות ובלול מצפים כמה מאות עופות למזונם, האם אסור הוא להאכילם בשבת מפני שזו מלאכתו?

בנדה – מהו לא תקרב?

היתכן שבורא העולם יצווה במילים סתומות את מצוותיו מבלי לפרש כוונתו באיזו שהיא דרך? והרי אפשר שיטעה דוב הציבור בהבנתם ונמצאו מקיימים מה שלא נצטוו ומתעלמים מן המצוה האמיתית! ומכיון שכוונת הבורא בציווי המצוה היא שציווי יתבצע, היתכן שיצוה באופן שציווי לא יתבצע רק משום אי הבנת המצוה?!

הנה ביאור ופירוט המצוות הנ"ל וכפי שקיבלנו בתורה שבעל פה.

תפילין – "בארבע מקומות מזכיר פרשת תפילין וכו'. ארבע פרשיות של יד הן כרך אחד, ארבע פרשיות של ראש הן ארבע טוטפות. ואלו הן: קדש לי, והיה כי יביאך, שמע ישראל, והיה אם שמוע". (מכילתא פרשה יח, טז)

"כיצד סדרן? (סדר הנחת הפרשיות בבתי התפילין) קדש לי והיה כי יביאך – מימין. שמע ישראל והיה אם שמוע – משמאל". (תלמוד, מנחות לד, ב)

"ידך – זו שמאל". "ידך – זו קיבורת" (המקום התפוח). "בין עיניך – זו קדקד. מקום שמחו של תינוק רופס"¹³ (תלמוד, מנחות לו, ב. ולו, א).

"רצועות שחורות – הלכה למשה מסיני". (שם, לה, א)

"תפילין מרובעות – הלכה למשה מסיני". (שם)

"כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך של ראש". (שם לו, א)

שבת – "זכור את יום השבת. אי זכור, יכול בלב? כשהוא אומר (דברים ה, יב) שמור את יום השבת הרי שמורה בלב אמורה. הא מה אני מקיים זכור? שתהא שונה

13) אגב, הטוענים כי בין עיניך הוא בין העינים ממש, מלבד סתירת קבלתינו בתורה שבעל פה את דבריהם, בורים הם ואינם מבינים שפתה של תורה. שהרי במקום אחר נאמר לא תשימו קרחה בין עיניכם למת (דברים יד, א). כלומר, לא תגלחו את שיער קדקד הראש מול בין העינים לאות צער על המת. ושם ברור שלא אל בין העינים ממש התכוונה התורה, שהרי אין שם שיער. אלא כך מגדירה היא בקצרה את מיקום השיער שמול בין העינים.

בפיך". (תוי"כ ויקרא כו, ג)

"זכור את יום השבת לקדשו. זכרהו (הזכירהו) על היין בכניסתו. אין לי אלא בלילה, ביום מנין? תלמוד לומר זכור את יום השבת". (תלמוד, פסחים קו, א)

"לא תעשה כל מלאכה. משנה: אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. הזורע, והחורש, והקוצר, והמעמר, והדש, והזורה, הבורר, הטוחן, והמרקד, והלש, והאופה, הגוזז וכו'". (שבת פרק ז, ב)

נדה – "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. יכול (שמא) יחבקנה וינשקנה? תלמוד לומר לא תקרב". (אבות דר"נ, פ"ב)

עתה נקרא נא את הפסוק הבא:

כִּי־תֵאָוֶה נַפְשֶׁךָ לֶאֱכֹל בָּשָׂר... וְזָכוּת מִבְּקָרְךָ וּמִצִּאֲנָךְ
אֲשֶׁר זָתַן ה' לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ. וְאָכַלְתָּ בְּשִׁעְרֶיךָ
בְּכָל אֹתוֹת נַפְשֶׁךָ. (דברים יב, כ-כא)

בפסוק זה העוסק בציווי על השחיטה, האלקים אומר כך: אם תאוה נפשך לאכול בשר, עליך לשוחטם. אך לא בכל דרך שתיראה לך, אלא על פי החוקים והכללים "אשר צויתך עליהם".

בכל התורה שבכתב לא נתבארו כלל דיני והלכות שחיטה! אם כן היכן ציוונו??

הנה לשון רש"י בפירושו על התורה:

זבחת כאשר צויתך – "למדנו שיש צווי בזביחה היאך ישחוט. והן הלכות שחיטה שנאמרו למשה בסיני"¹⁴.

14) וראה עוד בדברים (ד, ה-יד): "ראה, לימדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר ציווני ה' וכו' ושמרתם ועשיתם וכו' כי מי גוי גדול אשר לו וכו' רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך, והודעתם לבניך ולבני בניך. יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב וכו' וההו בוער באש עד לב השמים, חושך ענן וערפל. וידבר ה' אליכם מתוך האש וכו' ויגד לכם את בריתו וכו' עשרת הדברים ויכתבם על שני לוחות

וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה: עֲלֵה אֵלַי הַהָרָה, וְהִנְחֵנִי שָׁם.
וְאֶתְנֶנָּה לְךָ אֶת־לְווֹת הָאֲבֹן, וְהַתּוֹרָה, וְהַמִּצְוֹת... (שמות

כד, יב)

ה' יתברך אומר למשה: עלה אל ההר "והיה שם". כלומר ירידתך מן ההר לא תהיה במהרה אלא תשהה שם. בתקופת שהייתך שם אתן לך: א. את לוחות האבן – אלו עשרת הדברות שבשני לוחות הברית. ב. את התורה – זהו ספר התורה. כלומר התורה שבכתב – על כל ההוראות הכתובים בה. ג. ואת המצוה – מלשון ציווי, שמצוה בפיו – זו התורה שבעל פה.

וְהִי־יֵשֶׁם עִם־ה' אֲרֻפְעִים יוֹם וְאֲרַפְעִים לַיְלָה. לְוָח
לֹא אֶכֶל, וּבַיּוֹם לֹא שָׁתָה. (שמות לד, כח)

ומה עשה כל אותם הימים? למד את פרטי כל מצוה ומצוה שבתורה שבכתב. השחיטה תהיה ללא שהיה בשחיטה, ללא דריסה, ללא חלדה, ללא הגרמה, וללא עיקוד הסימנים. חוד הסכין יהיה חר וחלק ללא פגם. שחט בו שנים (קנה וושט) או דוב שנים בבהמה, ואחר או רוב אחר בעוף, כשר. שיכור או שוטה ששחטו ללא השגחה שחיטתם פסולה. דג אינו טעון שחיטה. עובר בהמה שאמו נשחטה אינו טעון שחיטה וכו'. וכו'. כיבוד ומורא אב ואם. איזהו כיבוד ואיזהו מורא? כיבוד – מאכילו ומשקהו, מלביש ומכסה, מכניס ומוציא. מורא – לא ישב במקום שמיוחד לאביו, ולא יסתור את דבריו, ולא מכריע את דבריו בפניו, אפילו לומר נראים רברי אבא. ולא יקראנו בשמו. ראה אביו שעבר על הלכה, לא יאמר לו נהגת שלא כדין. אלא יאמר לו אבא כתוב בתורה כך וכך. כאילו הוא שואל ממנו ולא כמוהו והוא יבין מעצמו ולא יתבייש. אמר לו אביו לעבור על דברי תורה, לא ישמע לו. שהוא ואביו חייבים בכבוד המקום וכו' וכו'. וכן בכל תרי"ג המצוות.

אלא שמעתה יש לשאול מדוע פרטי המצוות ניתנו על־פה? מדוע לא הכל נכתב בתורה שבכתב?

והתשובה פשוטה. כידוע, לא פעם יושב הרכב מורחב של שופטי בג"ץ ורעתם

אבנים. ואותי ציוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם חוקים ומשפטים. הרי לנו בפירוש שמלבד עשרת הדברות הצטווה משה חוקים ומשפטים נוספים אשר עליו ללמד את העם. וכלשון רש"י שם: "ללמד אתכם - תורה שבעל פה".

אינה שוה בביאור כוונת המחוקק. החוק אמנם כתוב, אך אלה מבארים את כוונת הדברים כך, ואלה מבינים אחרת, בעוד שחבריהם רואים את הכתוב באור שונה לחלוטין. לעומת זאת, כאשר המחוקק מעביר את הכתוב בתוספת הסבר וביאור על־פה לשם הבהרת כוונת המילים הכתובות, ניתן בביטחה להבין את דבריו לאשורם ולעמוד על כוונתו האמיתית. שהרי הוא מסביר את הכתוב, ומרחיב את דבריו בהתאם לגיל ולרמת היושבים לפניו, עד שברור לו כי ציבור המאזינים אכן ירד לסוף דעתו. בדרך זו יכול להיות לבו סמוך ובטוח כי אמנם דבריו הובנו כדאוי ולא תפול טעות או מחלוקת בביאור כוונתו. ואכן, כל זמן שהתורה נלמדה בדרך זו של שילוב כיתוב עם הבהרה וביאור על־פה המועברים באמצעות מערכות הגנה למניעת כל שיבוש ושינוי בדרך (ראה על כך להלן). לא היו מחלוקות בישראל(!), וכל ההלכות היו בהירות וברורות בדיוק כפי שהתקבלו. רק כאשר גזרה המלכות שלא לעסוק בתורה, ולימוד התורה ירד למחתרת – דבר אשר גרם מטבע הדברים לירידה דרסטית באיכות הנדרשת ובשינון והבירור הראוי כפי שהיה נהוג, החלו מחלוקות בית שמאי ובית הלל וחכמי הדורות שאחריהם, עד אשר דרש רבי יהודה הנשיא את הפסוק: "עת לעשות לה', הפרו תורתך" (תהלים קיט, קכו) וכתב את כל התורה שבעל־פה בקיצור נמרץ בחיבורו הגדול "ששה סדרי משנה", כאשר במקומות שנפלה בהם מחלוקת הוא מציין את שמות החולקים. ("ר' יוסי אומר... וחכמים אומרים..."). והרי כבר ניתן בתורה כלל: "אחרי רבים להטות" (שמות כב, ג) וממילא הלכה כחכמים. וכך, על פי כלל זה ושאר כללי הפסיקה ההלכתית אשר ניתנו לנו על ידי בורא היקום, מובטחים אנו שאנו עושים את רצונו, שהרי אנו נוהגים על פי הכללים שהוא נתן. ניש להדגיש את העובדה המעניינת והחשובה שגם אותן מחלוקות שנפלו אינן אלא בפרטים הקטנים, אך לא במהות. כגון: על כולם מוסכם שיש להניח תפילין מרובעות, שחורות, העשויות מעור בהמה טהורה, ובתוכן ארבע פרשיות הכתובות על קלף בדיו שחור וכו'. אך נפלה מחלוקת בצורת חלק מהאותיות למשל: אם האות "ש" שטוחה מעט בתחתיתה].

115) דרך הלימוד היה כך: הרב המופלג הבקי בכל התורה (לאחר שנים רבות של עמל מפרך!) יושב על גבי כרים ולפניו מאות ולעיתים אלפי (!) תלמידים היושבים על הקרקע. הרב מוסר את התורה שבעל פה כאשר על ידו ניצב אמורא ותלמיד חכם בדרגה משנית, אשר ניחן בקול רם) הרב אומר מספר משפטים והאמורא חוזר עליהם בקול רם. התלמידים רשאים לציין לעצמם בכתב את אשר חוששים שישכחו, אך אסורים להפיץ את אשר כתבו. ולפיכך נקראו מגילות אלו בשם "מגילת סתרים". במרחק מסויים ניצב בין שורות התלמידים אמורא נוסף, השומע את דברי האמורא הראשון, וחוזר על הדברים בקול רם לצורך השורות המרוחקות יותר. וכן הלאה. וראה בתלמוד (מסכת כתובות ק, א) כי שיעורו של רב הונא היה מלווה בשלשה עשר אמוראים. לאחר השיעור היו התלמידים יושבים ולומדים ומשננים עשרות ומאות פעמים את התורה שבעל פה כלשונה כפי שקיבלוה. כך היו הכל בקיאים בה מבלי שתיפול בדברים מחלוקת.

ועדיין נותר לנו לברר האם אין לחשוש שמא בכל זאת במרוצת הדורות חל שינוי או שינויים כל שהם במידע הנמסר, וכדרך המשחק הידוע בשם "הטלפון השבור". במשחק זה, היושב ראשון לוחש מילה לאזנו של היושב בסמוך אליו, והוא לוחש את אשר שמע ליושב על ידו וכן הלאה כאשר המטרה לאתר את מי ששיבש את המילה שנאמרה על ידי הראשון. ואכן, בדרך כלל, האחרון אומר בקול רם מילה השונה לחלוטין מהמילה אשר נאמרה על ידי הראשון. (למשל: הראשון אמר: כסא, השני שמע כיס, השלישי - כי, הרביעי - קיר, והחמישי מכריז: עיר...).

אכן, שאלה נאה. שהרי אילו ילכו הראשונים מבלי לגלות את אשר שמעו, וישאר רק האחרון, איש מאיתנו לא יהיה מוכן להתחייב שהמילה שנאמרה על ידי האחרון היא זו שנאמרה על ידי הראשון...

אולם, הבה נתבונן כיצד ננהג אם יהיה כך:

1. נעמיד עשר שורות שבכל אחת מהן אנשים רבים.
2. כל הראשונים בעשר השורות ילחשו לעומדים בסמוך להם את אותה מילה.
3. הם יתבקשו לחזור עליה חמישים פעם, וכן יעשה כל אחד ממעבירי המילה.
4. הם גם יתבקשו להעביר עם הלחישה את החפץ אותו הם מזכירים. (למשל: כסא), והחפץ יועבר הלאה מכל לוחש לנלחש הסמוך לו.
5. יובטח פרס כספי למדייק בהעברת המילה, וקנס כספי למשבש.

ועתה, בסיום התרגיל נשלח את כל המשתתפים מלבד האחרון שבכל שורה. כעת נשאל את כל אחד לבדו: מה שמעת? והנה מתברר שתשובת כולם היא המילה: כסא.

ברור שבמצב כזה כולנו נהיה בטוחים בכל מאת האחוזים כי המילה שיצאה מהראשונים אכן היתה המילה כסא. שהרי ננקטו כאן מנגנוני הגנה הרמטיים לחלוטין. (המילה נלחשה חמישים פעם בעת העברתה, תמריץ רב ניתן למדייק בהעברת המילה ועונש למשבש, החפץ המועבר הוכיח בבירור למסופק באיזו מילה מדובר, ובנוסף לכל זאת - כל האחרונים בכל עשר השורות אומרים את אותה מילה!)

מצוות התורה הועברו לא בלחישא, אלא בקול רם ומתוך שינון איך-סופי של פרטי ההלכות כלשונן. הלומדים שיננו שוב ושוב, נבחנו, והמשיכו לשנן: "תפילין מרובעות – הלכה למשה מסיני" "רצועות שחורות – הלכה למשה מסיני" "ארבע פרשיות ואלו הן: קדש לי, והיה כי יביאך, שמע ישראל, והיה אם שמוע" וכו' וכו'. הם גם העבירו ידנית את ה"חפץ" המדובר... והמצוות על כל פרטיהן הועברו לא רק בעשר שורות ונמצאו שוות לבסוף, אלא – בעשרות רבות של שורות והלא הן הקהילות היהודיות בכל רחבי העולם וכולן נמצאו שוות. הנה עתה עם תהליך קיבוץ הגלויות התברר כי התפילין של יהודי הונגריה שווים לתפילין של יהודי תימן, וכן הם התפילין של יהודי מרוקו, פולין, פרס, עידק, רוסיה, צרפת גרמניה וכו'. כולן מרובעות, שחורות, בעלות אותן ארבע פרשיות וכו'. וכבר הביע פרופ' יגאל ידן את התפעלותו מהדמיון הרב שבין התפילין בן אלפי שנים שהתגלה במערות קומראן, לתפילין הדיום, 16 ומדמיון הנתונים ההלכתיים אשר התגלו במקוואות מצדה לנתונים ההלכתיים המדויקים

16) הנה קטעים מתוך דיווחו של פרופ' ידן על פרטי התפילין שהתגלו (בספרו "תפילין של ראש מקומראן" עמ' 7-16): "תיאור הקציצה: הקציצה עשויה מעור של בן-בקר צעיר. הבתים מובדלים זה מזה ומן התורה (או המעבורת, וראה להלן) על-ידי תפירה בגידים. והשווה: "הלכה למשה מסיני שהתפילין... נתפרות בגידן" (של חיות טהורות). (שבת קח ע"א)

הקציצה הסגורה היא מלבנית וזו ההלכה העיקרית בענין זה: "תנא תפילין מרובעות הלכה למשה מסיני. אמר רב פפא בתפרן ובאלכסון..." (מנחות לה ע"א).

מידות העור המתוח של הקציצה, לפני שקופל, היו כ-28x20 מ"מ. משקופל ונתפרו התפרים מסביב לבתים (וראה להלן). נותר חלל, מעין שפופרת, היא המעברתא (המעבורת) הנזכרת בספרות חז"ל: "ואמר רב חננאל אמר רב תיתורא בתפילין הלכה למשה מסיני. אמר אביי מעברתא בתפילין הלכה למשה מסיני" (מנחות לה ע"א). צורתה הברורה של המעבורת שלפנינו – היינו, מעין שפופרת – מתאימה להגדרת צורתה כצורת תובר. בקציצה ארבעה בתים, הנראים בבירור אף כשהיא סגורה. הבתים נוצרים על-ידי ארבעה שקעים שבחלק העליון של הקציצה (ושנעשו בעור לפני הקיפול). ניתן להניח, כי השקעים נעשו על גבי אימום שהיו בו שקערוריות, וכי היו "לוקחין עור ומרטיבין אותו במים ומחפים בו את העץ... ומכמשים אותו והוא רטב מכאן ומכאן... ומניחין את העור על העץ עד שיבש. ואחר כך חולץ העור מעל גבי האימום של עץ ונמצא העור שיש בו ארבעה בתים פנויים..." (הלכות תפילין פ"ג ה"ב)

היריעות כרוכות בשער של עו. לכך ראוי להשוות את ההלכה המקובלת: "הלכה למשה מסיני שהתפילין נכרוכות בשערן ושל בהמה טהורה..." (שבת קח ע"א)

וראה שם עוד את דבריו של הפרופ' ידן כי מבדיקת התפילין עולה שהבדואים אשר גילו את התפילין במערה הוציאו פרשיות אחדות ממקומן והחזירום לאחרי-מכן. משום כך אין ללמוד מהן על סדר הפרשיות המקורי. עוד יש לציין כי מכיון שכתות רבות היו באותה תקופה (איסיים, צדוקים וכדו'), ומלבד זאת בודאי היו תפילין שנגנו משום פסול כל שהוא שהיה בהם, בכל אופן אין להסיק מסקנות הלכתיות כל-שהן על פי ממצאים ארכיאולוגיים שהתגלו או שיתגלו.

הנהוגים כיום במקוואות¹⁷. ואכן אין זה פלא לאור העובדה שכולם מסרו בחרדת קדש, מדור לדור, את אותם פרטי המצוות מתוך מודעות למקורן האלהי, וזאת לאחר ששיננו אותם בעצמם אין ספור פעמים [”והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך... ושננתם” (דברים ו, ז) מלשון שינון וחזרה]. ומה גם שפרס גבוה מובטח כידוע לנזהר בשמירת המצוות, ועונש חמור למשבש, הן אם הוסיף והן אם גרע ממה שנמסר (וכפי שהוזהרנו בתורה (דברים יג, א): ”את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרו לעשות. לא תוסיף עליו, ולא תגרע ממנו”). לא פלא אפוא שמידע אשר הועבר באמצעות מנגנוני הגנה הרמטיים כאלה נשמר על ידי העם היהודי עד כדי מוכנות למסוד נפש ממש ובלבד שלא לבגוד בדת אבותינו. (קטע זה מעובד על פי הספר ”מסע אל פסגת הר סיני” (עמ’ 23) וראה שם מנגנוני הגנה נוספים, והרחבת הדברים).

17) והנה קטע מדבריו בספרו ”מצדה”: ”הפתעה גדולה נכונה לנו באחד מחדרי החומה. לאחר שפינינו את כל עיי-המפולת שכיסו חדר זה, נתגלתה לנו בתחתיתו מערכת בריכות: בריכה גדולה, בריכה בינונית, ובריכה קטנה. אל שתי הבריכות הגדולות ניתן לרדת במדרגות, ובקיר שבין שתיהן היה חור או אביק להעברת מים מזו אל זו. יתר על כן: תעלת מים מטווחה ופתוחה, שללא ספק ריכזה את מי הגשמים מסביבת החדר ומגו הוליכה אל הבריכה הראשונה, הגדולה, כפי שניתן לראות בתצלום. עם גלוי מערכת בריכות זו עלתה בדעתנו מיד השערה, שגילינו, לא פחות ולא יותר, מקווה טהרה, ואף הודענו על כך באחת מפגישות העיתונאים השגרתיות שזימננו. השמועה, שגילינו מקווה טהרה מימי בית שני, עשתה לה כנפיים והרעישה ביחוד את חוגי היהודים החרדים וחוקרי ההלכה, שכן הלכות מקוואות הן מסובכות למדי, ועד עתה לא נתגלה כל מקווה מתקופה זו ממש, שבה נאמרו ונכתבו רבות מאותן הלכות. בקשר לכך זכור לי יפה אחד הביקורים המיוחדים במינם, שזכינו להם במצדה. ביקור זה יותר מכל ביקור אחר, מעיד עד כמה מדברת מצדה ללב כל אדם ואדם בלשונו. יום אחד הגיעתנו הודעה, שהרב דוד מינצברג, מן המומחים בהלכות מקוואות, ועמו הרב אליעזר אלתר, מבקשים לבקר במצדה לראות במו עיניהם את המקווה. שמחתי על כך מאד ובאחד הימים החמים, בשעות לשהטות של אחר-הצהרים, עלו השניים למצדה דרך שביל הנחש עם פמלייה של חסידים. הם לא רצו לנוח וסרבו לראות את מבני הורדוס המפוארים או כל דבר אחר. הם ביקשו רק דבר אחד: שנוליכם אל המקווה. ובשעה שהרב מינצברג הישיש נכנס לאחת הבריכות ובידו אמת מידה, למדוד אם אמנם יש במקווה כדי אותם ארבעים הסאה הדרושים לפי ההלכה וכיוצא בזה - צילמתיו עם בני לווינו, ותצלום זה הוא מן החביבים עלי ביותר, כי מעיד הוא על הענן הנפשי העמוק, שיש ליהודים בתגלית זו, העשויה להראות בלתי חשובה כל כך מבחינה ארכיטקטונית. ברגעים הראשונים של הבדיקה פרפר מעט לבי: פניו של הרב מינצברג היו רציניים, ובשליבים מסויימים של מדידותיו לא היה בטוח אם אמנם בנוי המקווה כהלכה. אולם משסיים את כל בדיקותיו, פסק לשמחת כולנו, שהמקווה, מקווה טהרה הוא, ”משופרא דשופרא שבע פעמים”.

לסיום אציג כאן מעשה אשר שמעתי מיהודי ישיש, מזקני יהדות חלב שבסוריה. מעשה זה הועבר במשפחתו דור אחר דור והוא מצביע על אופי שימור התורה שבכתב על ידי עמינו:

כידוע, כשהיה הרמב"ם רבה של קהילת מצרים בחר בו המלך לשמש כרופאו האישי וכיועץ בכיר, עד אשר היה לידידו הקרוב ביותר של המלך. הקאדי המוסלמי הראשי של קהיר אשר היה גם הוויזיר הגדול (המשנה למלך) של מלך מצרים, לא היה יכול לשאת את העלבון הצורב שבעובדה כי רב יהודי הוא האדם המקורב ביותר למלך אשר אינו חדל מלהלל ולשבח את חכמתו ונאמנותו של החכם היהודי המלומד. ומכיון שכל נסיונותיו להכפיש את הרב בעיני המלך ולהסיתו נגדו עלו בתוהו, החל בכל הזדמנות לקנטר את הרב בענייני דתו בפני המלך. אולם הרב החכם אשר ידע שכל מטרת הקאדי להכשילו בלשונו ולהבאיש את ריחו בעיני המלך, היה מתחמק בעדינות מעימות אמיתי כדי שלא לפגוע ברגשות המלך המוסלמי, ותשובתו הקבועה היתה: "ש לנו מסורת, ואני הולך אחר מסורת אבותי".

והנה, באחד הפעמים כשהשיב את תשובתו המתחמקת הקבועה, פקעה סבלנותו של הוויזיר הגדול והוא הגיב בזעם: "גם לנו יש מסורת! ובמה עדיפה המסורת שלכם?? עליך לעבור למסורת מלכך, לדת האיסלם!"

הרב אשר חש בעיני המלך הנעוצות בו בתוכחה, הבין שלא יוכל עוד להתחמק כדרכו, וללא תשובה עניינית הרי עתידו ועתיד כל הקהילה היהודית עמו, בסכנת שמד.

פנה הרב אל המלך ואמר: "הוד מלכותו, הוויזיר הנכבד מבקש שאוכיח במה עדיפה המסורת שלנו מן המסורת שלכם. ואני מוכן להוכיח זאת. אך למען האובייקטיביות המליאה, הנני מבקש שתי בקשות: א. שהמלך לא ייפגע ולא יכעס עלי אם אומר או אעשה דבר שאינו מתאים לרוח האיסלם, שהרי מטרתי רק להוכיח את דברי. ב. כל בקשה שאבקש כדי להוכיח את הדברים, תאושר על ידי המלך."

לאחר הרהור מה, אישר המלך את בקשותיו של הרב, והוסיף: "אך אם לא תצליח להוכיח את עדיפות דתכם, הנני מצפה שתעבור לדתינו, ותורה לכל בני קהילתך לנהוג כמוך. ועתה, מה בקשתך?"

"הנני מבקש להגיע ביום ו' הקרוב, עם המלך והוויזיר הגדול, לכנס ההמונים השבועי הגדול, ולשאת שם נאום". השיב הרמב"ם ללא היסוס, והוויזיר נאלץ להסכים.

ביום המיועד הגיע הרב אל הכנס המוסלמי עם המלך והווזיר, כאשר הוא לבוש בבגדי קארי מוסלמי, ואיש לא העלה בדעתו כי לפניו ניצב לא אחר מאשר הרב היהודי. בנאומו שיבח את המלך המסור לעמו ועבר לנושאים אחרים כאשר הוא משלב בדבריו ציטטות הלקוחות כאילו מן הקוראן של המוסלמים. ומכיון שעל פי הנהוג בכנסים אלה, בכל עת שהיה הציבור שומע ציטטה מן הקוראן היו חוזרים בקול רם על המשפט הנאמר, אף בנאומו של הרב חזר ההמון בדבקות ובהתלהבות על "ציטטות" אלה, מבלי שיידע כי אינם נמצאים כלל בקוראן.

עם צאתם מן הכנס פנה הווזיר בזעם אל הרב: "כיצד הנך מעז ללעוג לדתינו?!" "חלילה!" השיב הרמב"ם, "לא היתה כאן שום כוונה ללעוג לדתכם. הנני רק מנסה לעמוד בהתחייבותי למלך". "ועתה", המשיך הרב, "הנכם מוזמנים להגיע עימי מחר אל בית הכנסת הגדול והמפואר אשר בניתי בקהיר והנני משמש בו כרב הקהילה".

למחרת הגיע הרמב"ם אל בית הכנסת לתפילת שחרית של שבת כאשר הוא מלווה בשני "רבנים" מכובדים לבושי גלימות ועטורי מצנפות חכמים (יש לזכור שבאותה תקופה היו הכל עטורי זקן, וכי באותה תקופה טרום תקשורתית, רוב העם לא היה מכיר את פני מנהיגיו). הציבור אשר היה רגיל בביקורי משלחות רבנים אשר הגיעו אל הרמב"ם מכל רחבי העולם, לא הופתע למראה הבאים והם התקבלו בקימה ובכבוד. כשהגיעה שעת הקריאה בתורה היה זה רב הקהילה, הרמב"ם, אשר קרא בתורה את פרשת השבוע כהרגלו בכל שבת. אך לפליאת כולם, שלא כדרכו "טעה" הרמב"ם מידי פעם בקריאת מילה כל שהיא והיה אומרה שלא לפי הניקוד הנכון. הציבור הרים את קולו ותיקן בכל פעם בגערה את הקורא הנכבד, עד עליית העולה הבא לתורה. בהפסקה הקצרה שבין העולה הראשון לשני ניגש גבאי בית הכנסת אל הרב ולחש באוזנו: "כנראה שכבודו היה טרוד השבוע בארמון המלך ולא הספיק להכין כראוי את הפרשה. אנא ישב כבודו ומישהו אחר ימשיך את הקריאה". וכן היה.

ביום ראשון נפגשו שלשתם, הרמב"ם, המלך והווזיר בארמון. "מעשיך חידות הם לנו", פנה אליו המלך. והרמב"ם השיב: "הוד מלכותו! כאשר טענתי כלפי הווזיר הנכבד כי יש לנו מסורת, טען הוא כלפי שגם לכם יש מסורת ובמה עדיפה שלנו משלכם. ובכן, הוכחתי את ההבדל הגדול. בעוד שלמסורת האיסלם ניתן להכניס ולהוסיף לשנות ולגרוע מבלי שאיש ירגיש בכך, וההמון אף יחזור על הדברים ויאמר אותם בהתלהבות ובקול רם, הרי אצלנו אפילו שינוי קל בהגיית אות מן הכתוב זוכה לגערה עד התיקון המיידית. והרי אני בניתי את בית הכנסת, הגבאי מונה על ידי, והוא יודע היטב כי באפשרותי לפטרו. ובכל זאת, הוא לא חשש להורידני מן הבמה, ומישהו אחר קרא בתורה במקומי. עם ישראל לדורותיו שמר בקנאות ובדקדוק כל מילה וכל אות בתורה כולל כתיב מלא וכתוב חסר, מתוך קריאה נכונה ומדוייקת! ספר תורה שנמצא בו שינוי אות כאות ו'

הנראית כאות י' או להיפך, הרי ספר זה פסול, הוא נכרך במטפחת לסימן, ואסור לקרוא בו עד תיקונו הנעשה בהקדם האפשרי, כדי למנוע כל סיכוי של אפשרות להנצחת טעות. וכל זאת משום שיודע הוא, העם היהודי, היטב, שתורה זו אשר ניתנה לעיני אבותינו אשר מנו מליוני בני־אדם, היא היחידה שנכתבה על ידי בורא העולם. וככזו, אין רשות לאיש לשנותה ולעוותה, להוסיף עליה או לגרוע ממנה, ויהיה אדם זה אשר יהיה. האם מסורת מדוייקת מושלמת ומוגנת הרמטית זו אחליף במסורת רעועה???"

לשמע הרברים הברורים והחותכים, הבליע המלך חיוך מתפעל מתחת שפמו, ופני הוויזר חפו. בלבו זעם על הרב, אך מאז ולעולם חרל הוויזר להטריד את הרמב"ם בענייני דתו.

פרק שישי

מצוות חכמים

שאלה: האם יש לתקנות וגזרות חז"ל תוקף הלכתי מחייב? אם כן, מהו המקור לכך?

חכמי ישראל הצטוו בתורה שבכתב ושבעל פה לדאוג לשימור מצוות התורה על ידי הקפתן בגדרות. כמבואר במשנה באבות (פרק א משנה א) "ועשו סייג (גדר) לתורה". מקור ציווי זה בתורה שבכתב הוא בנאמר במקרא (ויקרא יח, לא) "ושמרתם את משמרת" כלומר גידרו את משמרת. ובלשון התלמוד (יבמות כא, א): "עשו משמרת למשמרת". כגון: נצטווינו בתורה שלא לבשל או לאכול בשר בהמה בחלב. אך לא הוזכר בתורה איסור בישול או אכילת בשר עוף בחלב. ואולם, חכמי ישראל – מתוקף הציווי שנצטוו לגדור גדרים סביב מצוות התורה לבל יכשל אדם ויגיע לאיסור תורה, שקלו והסיקו שאם נהיה מותרים בפועל לבשל או לאכול בשר עוף בחלב, יהיו אנשים אשר לא יבדילו בין בשר עוף בחלב לבשר בהמה בחלב ויסברו או שייקל

בעיניהם לומר אם זה מותר גם זה מותר, ונמצאו נכשלים באיסור תורה. לפיכך גדרו מצוה זו ואסרו בישול או אכילת בשר עוף בחלב. נמצא המבשל או אוכל בשר בהמה בחלב עובר על איסור תורה, ואילו המבשל או אוכל בשר עוף בחלב עובר על איסור חכמים.

והנה בהשקפה ראשונה ההגיון אומר שיש הבדל מצד תומרת הדברים בין העובר על מצות התורה לבין העובר על מצות חכמים. האם אכן כך הוא הדבר?

בתלמוד (שבת כג, א) מבואר:

המדליק נר חנוכה, מה מברך?

"מברך אשר קידשנו במצוותיו וצונו להדליק נר חנוכה."

"והיכן ציוונו?!" (כלומר, והלא הדלקת נר חנוכה אינה אלא מצות חכמים מתקופת בית שני, ואינה מופיעה בתורה)

"בלא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". (דברים יז, יא)

נתבונן בדבר על פי משל.

משל למלך רם ונישא אשר החליט לבנות שני ארמונות פאר חדשים. האחד בעירו עיר הבירה, והשני בעיירת קייט רחוקה. הרהר המלך ודן במי יבחר לתיכנון הארמונות, והחליט: את הארמון שבעיר הבירה יתכנן הוא עצמו. שהרי הוא חובב אדריכלות ובעל תואר אוניברסיטאי בתחום זה. ואת הארמון האחר יתכנן ידידו וריעו, אשר התפרסם כמומחה אדריכלות בעל שם בינלאומי. עם גמר הכנת שתי תכניות הבניה, הזמין המלך שני קבלני בניה, נתן לאחד את התכנית שהכין ואמר לו הנני פוקד עליך בהוראה בעלת תוקף של צו מלכותי לבצע את הבניה בדיקנות מלאה על פי האמור כאן מבלי לשנות מאומה. גם לקבלן השני נתן המלך את התכנית האחרת אשר הכין ידיד המלך ואמר לו כמילים האלה ממש: "הנני פוקד עליך בהוראה בעלת תוקף מלכותי לבצע את הבניה בדיקנות מלאה על פי האמור כאן מבלי לשנות מאומה".

והיה, אם ישנה אחד מהם מן התכנית שקיבל ויבנה בשרירות לב על פי ראות עיניו, הרי ברור שאין הבדל חוקי בין אם שינה מתכנית המלך או מתכנית ידיד המלך. בשני המקרים הרי הוא עובר על צויו הברור של המלך.

אמור מעתה, האם יש הבדל בין העובר על הציווי שצויה מלכו של עולם: "שמור

את יום השבת. לא תעשה כל מלאכה", לבין העובר על ציוויו "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל"!!

זוהי הסיבה שאין כל הבדל בין זהירותנו בקיום ודקדוק מצוה ממצות חכמים לבין זהירותנו בקיום ודקדוק מצוה מן התורה. (ואם שאול ישאל השואל מדוע אם כן "ספק דאורייתא לחומרא" ואילו "ספק דרבנן לקולא"? נשיב בקצרה כי עצם הדין שספק דאורייתא לחומרא אינו אלא מדרבנן¹⁸. שכן התורה לא אסרה אלא את הודאי, אבל את הספק שאי אפשר לבררו לא אסרה. אך חכמים, משום ועשו סייג לתורה אסרו גם את הספק איסור של תורה. אבל את הספק איסור של דבריהם לא מצאו לנכון לאסור).

ונסיים פרק זה במעשה:

באחד מביקוריו של הרב המפורסם רבי יהונתן אייבשיץ בארמון המלוכה בפראג שאל אותו המלך: "רואה אני בתורה שלכם שלכל עבירה יש את העונש שלה, על אחת חייבים עונש מלקות ועל האחרת עונש מיתה, וכיצא בזה. לעומת זאת נאמר: "כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה", וכי דברי חכמים חמורים יותר מהתורה עצמה?!" ענה לו הרב, "משל למה הדבר דומה, לאדם שיבוא לארמון, יעבור דרך חייליך, וינסה לפרוץ אל תוך הארמון כדי להגיע אליך. האם יש לו סיכוי להשאר בחיים?" השיב המלך: "אין לו סיכוי. השומרים יהרגוהו בודאי". אמר לו, "ואם יצליח לעבור את השומרים ויגיע עד אליך, האם ודאי הוא שתהרגוהו?" "לא", השיב המלך לאחר הרהור קל, "אחרי שהגיע אלי ועומד מולי, דבר זה יהיה נתון לשיקול דעתי באותה שעה". אמר לו הרב: הקדוש ברוך הוא ציוה את חכמינו ז"ל שיהיו שומרים לתורה שלו, כמו שנאמר: ושמרתם את משמרתִי – עשו משמרת (=גדר) למשמרתִי, וכמו שאמר התנא באבות 'ועשו סייג לתורה', ולכן כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה, שהרי תפקידם הוא לעמוד על המשמר שלא יבואו העם לעבור על דברי תורה. אבל מי שעובר על דברי הקב"ה בכבודו ובעצמו, על דיני התורה, רשאי הקב"ה למחול על כבודו ולהענישו כפי רצונו.

¹⁸ וכמו שכתב הרמב"ם בסוף פרק ט' מהלכות טומאת מת. וכן פסק הרב חיד"א בספרו מחזיק ברכה סי' תקפ"ט סק"ו. וכ"כ הפני יהושע בחי' לפסחים ט: ועוד. ועיין בספר "שב שמעתתא".

פרק שביעי

קדימה ואיחור בתורה ובמדע

שאלה: מדוע ביהדות אין איש דשאי לחלוק על דברי חכמי המשנה והתלמוד, ואפילו יהיה החולק תלמיד חכם בעל שיעור קומה, בניגוד גמור לעולם המדע אשר בו ניפוץ מוסכמות ותגליות קודמות רק מוסיף כבוד וגדולה למצליח לעשות זאת.

קדם שנפתח בתשובה, מן הראוי לקרוא את הפרקים ה' ו-ו' העוסקים בתורה שבעל פה ובמצוות חכמים.

עתה ניתן להשלים את הדברים.

המדע מבוסס בעיקרו על גלויי מצבים, כחות, ואפשרויות, הטמונים בבריאה. משום כך גדולתו של המדען המודרני נמדדת על פי יכולתו לגלות חדשות ולנפץ מוסכמות קודמות. [עם זאת, לא נוכל להתעלם מחלקם הנכבד של הקודמים לו, בהישגיו ובתגליותיו. שהרי עוד בהיותו ילד בבית הספר קיבל כמוסכמות פשוטות את אשר גילו אנשי המדע בדורות שלפניו, לאחר השקעת זמן רב ועמל וייגע בלתי נלאים. נמצא המדען בן זמנינו בונה את עבודת חייו על מסקנות קודמיו. והרי הדבר דומה לננס הניצב על כתפי ענק ורואה למרחק רב יותר מן הענק. היוכל להתגאות כי גבוה הוא מן הענק?]. לא כן היא תורת ישראל. תורה זו ניתנה על ידי האלהים במעמד הר סיני בשנת ב' תמ"ח. כלומר לפני שלשת אלפים שלש מאות ושמונה שנים. ביאורי ופרטי מצוות התורה שבכתב, אשר ניתנו על-פה, הועברו בדקדקנות ובקנאות מדובה מדור לדור (כמבואר בהרחבה לעיל פרק ה') בדיוק באותה דקדקנות וקנאות בה הועברה התורה שבכתב. כך נשמרה התורה שבעל פה כפי שנתקבלה - על פה, עד אשר העלה רבי יהודה הנשיא את התורה שבעל פה על הכתב (ועל שם השינון הרב אשר היה נהוג ויש לנהוג בה קראה בשם "משנה") לפי שראה שגזרות הנכדים על לימוד התורה אינה

119) ראה לעיל סוף פרק ה'. ואכן, כל מי שנודמן לו להיות עד לתגובת הציבור בעת קריאת התורה בשבת בבית הכנסת, כאשר הקורא בתורה טעה ירק בקריאת מילה בניקודה הנכון, והציבור תיקנו מבלי שיוכל להמשיך בקריאתו לפני שיתקן את טעותו הישולית לכאורה (שהרי הטעות אינה מונעת בכתב, ואינה גורמת לטעות בידי מצוה) - מקבל מעט קנה מדה להבין את אופי וצורת שמירת העם על תורתו. נוכיח כי ספר תורה שנמצאה בו טעות באות אחת, ואפילו רק בצורת כתיבת האות, מסומן כספר תורה פסול ע"י כריכת ראשו במטפחת, ואסור בקריאה עד לתיקונו.

מאפשרת צורת לימוד בהשקעה הראויה ובאיכות הנדרשת לשימור מדוייק של התורה שבעל פה והעברתה לדורות הבאים בדיוק כשם שניתנה²⁰.

נמצא שכל דור קדום יותר, קדוב הוא יותר למעמד הר סיני, היתכן להשוות את הנראה לנו נכון, לאמינות העצומה של ידיעת חז"ל בתורה, הבנתם הנכונה את דבריה, הכרת דרך לימודה, והשגת רוח וכוונת חוקיה?

חובה עלינו להדגיש גם את התהום המבדילה בין עמלם המפרך וההקרבה העצומה אשר היו מקריבים למען לימוד התורה, ברמה שאינה מובנת ואינה נתפסת על ידנו, וכידוע לכל הקודא את עדויות חז"ל (ראה לדוגמא על אודות עמל התורה של התנא רבי אליעזר בן הורקנוס - בפרקי ר' אליעזר א-ב, והתנא רבי עקיבא ומסירותה של אשתו רח - באבות דרבי נתן פרק ו', ובירושלמי שבת פ"ו ה"א, והתנא רבי שמעון בר יוחאי ובנו ר' אלעזר - במסכת שבת לג ב. ועוד), לבין דרגתנו הפשוטה. מבחינה זו הרי אנו דומים לננס העומד על כתפי ענק, ובכל זאת הענק רואה למרחק רב יותר. מכיון שמשתמש הוא באמצעי עזר נפלא שאין הננס משתמש בו. - אוזו הוא בידיו משקפת.

פרק שמיני

שושלת מקבלי התורה ומוסריה

שאלה: האם ידועה לנו שושלת ראשי עמינו ומנהיגיו אשר קיבלו את התורה מהדוד שלפניהם ומסדרה לדור שאחריהם, מאז מעמד הר סיני ועד היום הזה?

20) "... וכן היה הדבר תמיד עד רבינו הקדוש. והוא קיבץ כל השמועות וכל הדינים וכל הביאורים והפירושים ששמעו ממשנה רבינו ושלמדו בית דין שבכל דור ודור בכל התורה כולה, וחיבר מהכל ספר המשנה. ושגנו לחכמים ברבים, ונגלה לכל ישראל, וכתבוהו כולם, ורצו בכל מקום, כדי שלא תשתכח תורה שבעל פה מישראל. ולמה עשה רבינו הקדוש כך ולא הניח הדבר כמות שהיה? לפי שראה שתלמידים מתמעטין והצרות מתחדשות ובאות, ומלכות רומי פושטת בעולם ומתגברת וישראל מתגלגלין והולכין לקצוות, חיבר חיבור אחד להיות ביד כולם כדי שילמדוהו במהרה ולא ישכח. (מתוך הקדמת הרמב"ם ל"יד החוקה")

תשובה: בהחלט כן. מתוך התנ"ך והתלמוד יודעים ומכירים אנו היטב את שמותיהם, פעליהם ומפעליהם של גדולי התורה מנהיגי הדורות מאז מתן תורה ועד חתימת התלמוד. ומחתימת התלמוד ועד דורינו זה ידועים ומוכרים לנו ממשיכי השושלת מתוך חיבוריהם ואיזכורם בספרי מחברים בני דורם ובני הדורות הסמוכים להם, מלבד עצם היותם מונצחים בתולדות עמנו, הזוכרם ומעביר את מורשתם ודבריהם מדור לדור.

וזה סדר מקבלי ומוסדי התורה: (יודגש כי אלו הם ראשי הדור, אך עמהם אלפי ורבבות תלמידי חכמים בכל דור)

משה רבנו קיבל תורה שבכתב ושבעל פה מאת הבורא יתברך, במעמד הר סיני.
 יהושע בן נון קיבל ממושה.
 פנחס קיבל מיהושע ובית דינו.
 עלי (שהיה גם הכהן הגדול מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מפנחס ובית דינו.
 שמואל (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מעלי ובית דינו.
 דוד (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל משמואל ובית דינו.
 אחיה השילוני קיבל מדוד ובית דינו.
 אליהו (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מאחיה השילוני ובית דינו.
 אלישע (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מאליהו ובית דינו.
 יהוידע קיבל מאלישע ובית דינו.
 זכריה (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מיהוידע ובית דינו.
 הושע (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מזכריה ובית דינו.
 עמוס (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מהושע ובית דינו.
 ישעיה (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מעמוס ובית דינו.
 מיכה (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מישעיה ובית דינו.
 יואל (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל ממיכה ובית דינו.
 נחום (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מיואל ובית דינו.
 חבקוק (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מנחום ובית דינו.
 צפניה (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מחבקוק ובית דינו.
 ירמיה²¹ (שהיה גם נביא מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מצפניה ובית דינו.
 ברוך בן נריה קיבל מירמיה ובית דינו.

21 ירמיה גדול הדור, היה הנביא שניבא לדורו את חורבן הבית הראשון והזהירם במר לבו לשוב בתשובה שלימה טרם תבוא הרעה.

עזרא²² (שהיה גם כהן גדול מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מברוך ובית דינו. שמעון הצדיק (שהיה גם כהן גדול מלבד היותו גדול התורה בדורו) קיבל מעזרא ובית דינו.

אנטיגנוס איש סוכו קיבל משמעון הצדיק ובית דינו.
 יוסי בן יעזר ויוסף בן יוחנן קיבלו מאנטיגנוס איש סוכו ובית דינו.
 יהושע בן פרחיה²³ ונתאי הארכלי קיבלו מיוסי בן יעזר ויוסף בן יוחנן ובית דינם.
 יהודה ושמעון קיבלו מיהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי ובית דינם.
 שמעיה ואבטליון²⁴ קיבלו מיהודה ושמעון ובית דינם.
 הלל ושמאי קיבלו משמעיה ואבטליון ובית דינם.
 רבן יוחנן בן זכאי ורבן שמעון בן הלל קיבלו מהלל ושמאי ובית דינם.
 רבן גמליאל הזקן בן רבן שמעון קיבל מרבן שמעון אביו.
 רבן שמעון²⁵ בן רבן גמליאל הזקן קיבל מרבן גמליאל אביו.
 רבן גמליאל²⁶ בן רבן שמעון קיבל מרבן שמעון אביו.
 רבן שמעון²⁷ בן רבן גמליאל קיבל מרבן גמליאל אביו.
 רבי יהודה הנשיא²⁸ בן רבי שמעון קיבל מרבן שמעון אביו.
 רבי יוחנן ורבן ושמואל²⁹ קיבלו מרבי יהודה הנשיא.
 רב יהודה ורב הונא קיבלו מר' יוחנן, רב ושמואל.
 רבה ורב יוסף קיבלו מרב יהודה ורב הונא [נפטר בשנת ד' פ"ב]
 אביי ורבא קיבלו מרבה ורב יוסף [נפטר בשנת ד' קי"ג]

(22) מעולי גולת בית ראשון ומבוני בית שני. מרדכי היהודי היה מחברי בית דינו של עזרא, יחד עם חגי, זכריה, מלאכי, דניאל, חנניה, מישאל, עזריה, נחמיה, ורובבל ועוד. סך הכל מאה ועשרים חברי בית הדין והם הנקראים "אנשי כנסת הגדולה". חבר נוסף בבית דין זה הוא שמעון הצדיק והוא האחרון אשר נותר לאחר פטירת שאר אנשי כנסת הגדולה.

(23) אחד מתלמידי יהושע בן פרחיה היה תלמיד שאינו הגון ושמיו ישי' מנצרת. כל מאמצי רבו להשיבו למוטב לא הועילו עד שפרש לגמרי ויצא לתרבות רעה. תוצאות מעשיו ידועים.

(24) שמעיה ואבטליון שניהם היו נכרים שנתגיירו. וגדלו בתורה עד שנעשו לגדולי התורה בדורם ומשום כך התמנה האחד לנשיא ישראל וחבירו לאב בית הדין.

(25) מעשרת הרוגי מלכות.

(26) רבן גמליאל דיבנה. התמנה לנשיא בשנת ג' תתל"ג. חמש שנים לאחר חורבן בית שני.

(27) רשב"ג שבמשנה. התמנה לנשיאות בסביבות שנת ג' תתפ"א לאחר מות ר' עקיבא.

(28) רבינו הקדוש - מחבר המשנה. התמנה לנשיא בסביבות שנת ג' תתק"ד.

(29) ר' יוחנן התמנה לראש הישיבה בארץ ישראל בסביבות שנת ג' תתק"ץ וחיבר תלמוד ירושלמי. עוד קדם לכן ירד שמואל לבבל ואחריו ירד רב בשנת ג' תתקע"ט.

רב אשי קיבל מרבא [רב אשי – מחבר התלמוד, יחד עם תבירו רבינא. נפטר בשנת ד' קפ"ז]

שושלת ראשי ישיבת סורא ופומבדיתא לאחר מות רב אשי, מחבר התלמוד.

מרימר [משנת ד' קפ"ז]

רב אידי בר אבין השני [משנת ד' קצ"ב]

רב נחמן בר הונא [משנת ד' רי"ב]

רב טביומי [כינויו של מר בר רב אשי ע"ש הטוב שהיה לישראל בימיו. ראש ישיבת סורא משנת ד' רט"ו]

רבה תוספאה [משנת רכ"ח]

רב אבינא [=רבינא. משנת ר"ס. בשנה זו נחתם התלמוד. רבינא הוא אחרון האמוראים]

רבי יוסי ראש רבנן סבוראי [נפטר בשנת ד' רע"ד]

רב יוסף [התמנה לראש ישיבה בשנת רע"ד]

רב עינא [ראש ישיבת סורא משנת רע"ט. בזמן זה התמנה רב סימורא לראש ישיבת פומבדיתא]

רב חנן מאישקא [התמנה לראש ישיבת פומבדיתא בשנת ד' שמי"ט]

רב מרי בריה דרב דלימי [התמנה לראש ישיבת פומבדיתא בשנת ד' שע"ס]

רב חנינא גאון [התמנה לראש ישיבת נהרדעא בשנת ד' שע"ד]³⁰.

רב חנא גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' ש"צ]

מר רבא גאון [ראש ישיבת פומבדיתא מסביבות שנת ד' ת"ל]

רב בוסתנאי גאון [ראש ישיבת פומבדיתא מסביבות שנת ד' ת"מ]

רב הונא גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תמ"ח]

רב חייא גאון [ראש ישיבת פומבדיתא מסביבות שנת ד' ת"ס]

רב נטרונאי גאון [ראש ישיבת פומבדיתא מסביבות שנת ד' ת"ע]

רב יעקב גאון מנהר פקוד [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תע"א]

רב יהודה גאון [ראש ישיבת פומבדיתא מסביבות שנת ד' ת"פ]

רב יוסף גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תצ"ח]

רב שמואל גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תק"ז]

רב דודאי גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקכ"ב]

רב חנניה גאון בן רב משרשיא [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקכ"ג]

רב מלכא גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תק"ל]

רב רבא גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקל"ב]

רב חנינא גאון הכהן [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקמ"א]

30 בשנה זו יסד מחמד את האיטלאם, והחל להפיץ שגינותיו ברבים.

רב הונא גאון בר יצחק [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקמ"ד]
 רב מנשה גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקמ"ח]
 רב ישעיהו גאון הלוי [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקנ"ה]
 רב יוסף גאון בר שילי משלחי [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקנ"ז]
 רב כהנא גאון בר חנינא [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקס"ג]
 רב אבומא גאון בר שרירא [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקס"ט]
 רב אברהם גאון בר שרירא [אחיו של ר' אבומאי ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקע"ה]
 רב יוסף גאון בר חייא [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקע"ז]
 רב יצחק גאון בר חנניה [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקפ"ז]
 רב יוסף גאון בר מרדכי [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תקצ"ז]
 רב פלטיץ גאון בר אב"י [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' ת"ר]
 רב אחאי גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרי"ו ונפטר באותה שנה לאחר ששה חדשים]
 רב מנחם גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרי"ו]
 רב מתתיהו גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרי"ט]
 רב אבא גאון בר רב אמי [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרכ"ט]
 רב צמח גאון בר רב פלטיץ גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרל"א]
 רב האי גאון בר דוד [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרמ"ח]
 רב קמוי בר רב אחנאי [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרנ"ה]
 רב יהודה גאון בר שמואל [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרס"ה אביו של רב חנינא גאון וסבו של רב שרירא גאון]
 רב מבשר הכהן [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרע"ו]
 רב כהן צדק [נתמנה לראש ישיבה נוספת בפומבדיתא עוד בחיי רבי מבשר הכהן, ע"י ראש הגלות דוד בן זכאי. שתי הישיבות התקיימו עד לפטירת רב מבשר הכהן בתקופה זו ראש ישיבת סורא היה רב סעדיה גאון הידוע]
 רב צמח גאון [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרצ"ה]
 רב חנינא גאון בר יהודה [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תרצ"ח]
 רב נחמיה גאון בר רב כהן צדק [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תש"ב]
 רב שרירא גאון בר חנינא [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תשכ"ז]
 רב האי גאון בר שרירא [ראש ישיבת פומבדיתא משנת ד' תשנ"ז. התמנה לראש הישיבה בחיי אביו רב שרירא גאון, לאחר שאביו סילק עצמו מן הראשות. רב האי גאון נפטר בשנת ד' תשצ"ז, והוא היה אחרון הגאונים].

עד כאן היו מרכזי התורה בארצות המזרח. החל מתקופה זו התגוררו יהודים רבים גם בארצות ספרד, אשכנז וצרפת. כאשר המרחק גורם להבדלי מנהגים והבדלי דרכים

תשע תשובות ושאלה

בלימוד ובפסיקת ההלכה. בכך נוצר מצב בו קיימים הבדלים הלכתיים מסויימים בין העם היהודי במתגורר בארצות המזרח וספרד, ונוהג כפסיקת רבותיו כגון הרי"ף, הרמב"ם, הרשב"א, ועוד, לבין העם היהודי המתגורר בארצות אשכנז וצרפת, ונוהג כפסיקת רבותיו כגון בעלי התוספות, מהר"ם מרוטנבורג, הרא"ש, המרדכי, ועוד³¹. לפיכך נציין מעתה את גדולי הדורות שבארצות המזרח וספרד, ושבארצות אשכנז וצרפת.

בארצות המזרח וספרד – רבינו חננאל [חיבר פירוש על התלמוד. נפטר בשנת ד' תת"ן].
בארצות אשכנז וצרפת – רבינו גרשום מאור הגולה [מטיל החרם על הנושא ב' נשים, ועוד.
חיבר פירוש על התלמוד. נפטר בשנת ד' ת"ת]

בארצות המזרח וספרד – רבי יצחק אלפסי – הרי"ף. [תלמיד רבינו חננאל. אסף בחיבורו את פסקי הדינים שבש"ס. נפטר בשנת ד' תתפ"ג]
בארצות אשכנז וצרפת – רבי יעקב בר יקר [תלמיד רבינו גרשום מאור הגולה]

בארצות המזרח וספרד – רבי יוסף מגאש [תלמיד הרי"ף. נפטר בשנת ד' תתק"א]
בארצות אשכנז וצרפת – רבי שלמה יצחקי – רש"י. [מחבר פירושו המפורסם על התנ"ך ועל התלמוד. ספר הפרדס ספר הפרנס ועוד. נפטר בשנת ד' תתס"ה ויש אומרים תת"ק]

בארצות המזרח וספרד – רבי משה בן מימון – הרמב"ם. [חיבר פירוש למשניות ואת הספר החלכתי המפורסם היד החזקה ועוד. נפטר בשנת תתקס"ה]
בארצות אשכנז וצרפת – נכדי רש"י: רבינו שמואל ב"ר מאיר – הרשב"ם [נפטר בשנת תתקל"ה], רבינו יעקב [המכונה רבינו תם], רבינו יצחק ב"ר מאיר [ריב"ם].
בארצות המזרח וספרד – רבי עזרא [רבו של הרמב"ן בחכמת הקבלה. נפטר בשנת ד' תתקצ"ח].
באשכנז – רבי יהודה החסיד [מחבר ספר חסידים נפטר בשנת ד' תתקע"ז].

בארצות המזרח וספרד – רבינו משה בן נחמן – הרמב"ן. [חיבר פירוש על התורה ועל התלמוד וספר תורת האדם וספר המלחמות ועוד. נפטר בשנת ה' ל].
באשכנז – רבינו יחיאל [תלמיד ר' יהודה החסיד, ואביו של הרא"ש. נפטר בשנת ה' כ"ח], ורבינו מאיר מרוטנבורג [רבו של הרא"ש. נפטר בכלאו בשנת ה' נ"ז]

בארצות המזרח וספרד – רבינו שמואל בן אדרת – הרשב"א. [חיבר פירוש על התלמוד, וספר

31 ראה בחיבורנו 'לקט נבואות' מתוך סדרת 'תורה מן השמים', את נבואת הנביא עובדיה על התפצלות זו של עם ישראל בתקופת הגלות.

תורת הבית תשובות הרשב"א ועוד. נפטר בשנת ה' ע"ז, ורבינו יונה גירונדי ניש אומרים שנפטר בשנת ה' ס"ד].

באשכנז – רבינו אשר ב"ר יחיאל – הרא"ש [חיבר פסקי דינים על סדר התלמוד. ותשובות הרא"ש. ברח לספרד בשנת ה' ס"ו ונפגש עם הרשב"א. יש אומרים שנפטר בשנת ה' פ"א]

בארצות המזרח וספרד – רבינו נסים בר ראובן – הר"ן [חיבר פירוש על התלמוד ועל הרי"ף נפטר בשנת ה' ק"כ].

בארצות אשכנז וצרפת – רבינו יעקב בן הרא"ש [חיבר את ספרו ההלכתי הידוע ספר "הטורים". נפטר בשנת ה' ק"ז].

בארצות המזרח וספרד – רבי וידאל די טלושא [חיבר את פירושו המפורסם על הרמב"ם "מגיד משנה". נפטר בשנת ה' קל"ח], **ורבי יצחק בר ששת – הריב"ש** [תשובות הריב"ש חי בסביבות שנת ה' קל"ד], **ורבי שמעון בר צמח דוראן – הרשב"ץ** [חיבר ספר התשב"ץ - תשובות שמעון בר צמח, ועוד ספרים רבים].

בארצות אשכנז וצרפת – רבי יעקב בר משה מוילין – מהרי"ל [חיבר ספר הלכות ומנהגי אשכנז. נפטר בשנת ה' קפ"ז].

בארצות המזרח וספרד – רבי יצחק אבוהב [ממגורשי ספרד. גירוש ספרד בשנת רנ"ב. מחבר "מנורת המאור". נפטר בשנת ה' רנ"ג], **דון יצחק אברבנאל** [ממגורשי ספרד. חיבר ספרים רבים, נפטר בשנת ה' רס"ט].

בארצות אשכנז וצרפת – רבי ישראל (איסרלון) אשכנזי [חיבר את "תרומת הדשן"], **ורבי יעקב לנדא** [מחבר ספר האגור בשנת ה' ר"מ], **ור' יעקב ווייל** – [מהרי"ן].

מיוצאי ספרד – רבי יוסף טאיטצק [ממגורשי ספרד. נפטר בשנת ה' רפ"ג בסלונקי שבין כנשיא הקהילה היהודית], **רבי יעקב בי רב** [ממגורשי ספרד. ראש וזקן רבני צפת], **רבי דוד בן זמרא – הרדב"ז** [ממגורשי ספרד. ראש רבני מצרים. חיבר שלשת אלפי תשובות בהלכה ועוד ספרים].

בארצות אשכנז – רבי יעקב פולק [ראש ישיבת פראג. נפטר בשנת ה' ר"צ], **ורבי בנימין זאב** [חיבר ספר שאלות ותשובות. סיים את חיבורו בשנת ה' רצ"ד].

מיוצאי ספרד – רבי יוסף קארו [מחבר השלחן ערוך. נפטר בשנת ה' שני"ה].

בארצות אשכנז וצרפת – רבי משה איסרליש – הרמ"א [מחבר המפה על השלחן ערוך. נפטר בשנת ה' שלי"ב]

מיוצאי ספרד – רבי משה אלשיך [מרבני צפת. חיבר פירוש על התניין], **ורבי משה גלאנטי** [מרבני צפת. חיבר שאלות ותשובות בהלכה וחידושים על התלמוד. נפטר בשנת ה' שס"ח].

תשע תשובות ושאלה

בארצות אשכנז – רבי ישעיהו סגל נאב בית הדין בפראג. מחבר ספר שלי"ה. נפטר בשנת ה' שפ"ט, ורבי יואל סירקיש – הב"ח נאב בית הדין בקראקא מחבר ספר "בית חדש" על הטור. נפטר בשנת ה' שצ"ח].

מיוצאי ספרד – רבי חיים בנבנישתי [מקושטא. מחבר "כנסת הגדולה". נפטר בשנת ה' תל"ג], רבי עזריה פיגו [מונציה. מחבר ה"גידולי תרומה" על ספר התרומות. נפטר בשנת ה' ת"ז]. בארצות אשכנז – רבי דוד הלוי סגל – הט"ז נאב בית הדין באוסטרא ובלבוב. חתנו של הב"ח. מחבר ה"טורי זהב" על השלחן ערוך. נפטר בשנת ה' תכ"ז, רבי שבתאי כהן – הש"ך [מוילנא. מחבר ה"שפתי כהן" על השלחן ערוך, ועוד ספרים. נפטר בשנת ה' תכ"ג].

מיוצאי ספרד – רבי שמואל אבוהב [מאיטליה. מחבר שו"ת דבר שמואל. נפטר בשנת ה' תנ"ד], רבי משה גלאנטי השני – המג"ן [ראש רבני ירושלים מחבר שו"ת "אלף המגן" ועוד. נפטר בשנת ה' תמ"ט].

בארצות אשכנז – רבי אברהם אבלי גומבינר – המגן אברהם [מחבר ה"מגן אברהם" על השלחן ערוך, "זית רענן" ועוד. נפטר בשנת תמ"ג], רבי יצחק מפוזן [מחבר שו"ת "באר יצחק. נפטר בשנת ה' תמ"ט].

מיוצאי ספרד – רבי יהודה רוזניס [מקושטא. מחבר ה"משנה למלך". נפטר בשנת ה' תפ"ז]. בארצות אשכנז – רבי צבי הירש אשכנזי [מלבוב. מחבר שו"ת "חכם צבי". נפטר בשנת ה' תע"ח].

מיוצאי ספרד – רבי חיים בן עטר [מסאלו שבמרוקו. מחבר ה"אור החיים". נפטר בירושלים בשנת ה' תק"ג], רבי משה חיים לוצאטו – הרמח"ל [מפאדובה. חיבר ספרים רבים. נפטר בשנת ה' תק"ז].

בארצות אשכנז – רבי יחיאל הלפרין [אב בית הדין במינסק. מחבר "סדר הדורות". נפטר בשנת ה' תק"ז], רבי צבי הירש חריף [אב בית הדין הבלברשטט. מחבר שו"ת "עטרת צבי". נפטר בשנת ה' תק"ח].

מיוצאי ספרד – רבי שלום שרעבי – הרש"ש [משרעב. מחבר ה"נהר שלום" ועוד. נפטר בשנת ה' תקמ"ב], רבי חיים יוסף דוד אזולאי – החיד"א [חיבר ספרים רבים. נפטר בשנת ה' תקס"ו]. בארצות אשכנז – רבי אליהו מוילנא – הגאון מוילנא [חיבר ספרים רבים. נפטר בשנת תקנ"ח], רבי יחזקאל לנדא [מפראג. מחבר שו"ת "נודע ביהודה". נפטר בשנת ה' תקנ"ג].

בארצות המזרח וספרד – רבי חיים פלאג"י [מתורכיה. חיבר ספרים רבים. נפטר בשנת התרכ"ח], רבי יצחק בן ווליד – הנר המערבי נאב בית הדין בטיטואן. מחבר שו"ת "ויאמר יצחק". נפטר

בשנת תר"ל, רבי יעקב אבוחצירה [ממרוקו. חיבר ספרים רבים נפטר בשנת ה' תר"מ], רבי יחיא צאלח [מתמין. מחבר היפעולות צדיק" ועוד].
בארצות אשכנז – רבי יוסף שאול נתנוון [מלבוב. מחבר שו"ת שואל ומשיב. נפטר בשנת ה' תרל"ה], **רבי מאיר לייבוש – המלבי"ם** [חיבר ספרים רבים. נפטר בשנת ה' תר"מ], **רבי שלמה גאנצפריד** [מחבר הקיצור שלחן ערוך ועוד. נפטר בשנת ה' תרמ"ו]

בארצות המזרח וספרד – רבי יוסף חיים – הבן איש חי [מבגדאד. מנהיג יהדות בבל. חיבר ספרים רבים. נפטר בשנת תרס"ט], **רבי חיים חזקיה מדיני** [אב בית הדין בחברון. מחבר הישדה חמד" נפטר בשנת תרס"ה], **רבי שלמה אליעזר אלפנדרי** [מחבר שו"ת מהרש"א. נפטר בשנת ה' תר"צ].

בארצות אשכנז – רבי יוסף דב סולוביצ'יק [מבריסק. ראש ישיבת וולוז'ין ואב בית הדין בסלוצק. נפטר בשנת ה' תרנ"ב], **רבי נפתלי צבי יהודה ברלין – הנצי"ב מוולוז'ין** [ראש הישיבה האחרון של וולוז'ין. נפטר בשנת ה' תרנ"ג], **רבי יצחק אלהנן ספקטור** [אב בית הדין בקובנה. נפטר בשנת ה' תרנ"ו].

בארצות המזרח וספרד – רבי רפאל יוסף חזן [מתורכיה. מחבר שו"ת "חקרי לב". נפטר בשנת ה' תקע"ז], **רבי ישועה בסיס** [מתוניס. מחבר היאבני צדק"י], **רבי יצחק טייב** [מתוניס. מחבר "ערוך השלחן" ועוד].

בארצות אשכנז – רבי אברהם דאנציג [מוילנא. מחבר היחיי אדם" ועוד. נפטר בשנת תקפ"א], **רבי חיים מוולוז'ין** [תלמיד הגר"א וראש ישיבת וולוז'ין. נפטר בשנת תקפ"א], **רבי עקיבא איגר** [מפוזן. חיבר חידושים על התלמוד ועל השלחן ערוך ועוד. נפטר בשנת תקצ"ח].

מיוצאי ארצות המזרח וספרד – רבי יעקב חיים סופר [מחבר "כף החיים". נפטר בשנת ה' תרצ"ט], **רבי משה שתרוג** [ראש רבני תוניס. מחבר שו"ת ישיב משה], **רבי שלמה אבן דנאן** [ממרוקו. מחבר שו"ת בקש שלמה. נפטר בשנת ה' תרפ"ט], **רבי רפאל שלמה לניאדו** [ראש הישיבה הראשון של ישיבת "פורת יוסף"].

בארצות אשכנז ומיוצאי ארצות אשכנז – רבי ישראל מאיר הכהן [מראדין. מחבר היחפץ חיים", הימשנה ברורה" ועוד. נפטר בשנת ה' תרצ"ג], **רבי מאיר שמחה הכהן** [אב בית הדין בדווינסק. מחבר היאור שמח". נפטר בשנת ה' תרפ"ו], **רבי יוסף חיים זוננפלד** [מורבו שבסלובקיה. אב בית הדין בירושלים. נפטר בשנת תרצ"ב], **רבי יוסף רוזן** [מדווינסק. מחבר היצפנת פענח". נפטר בשנת ה' תרצ"ו]

מיוצאי ארצות המזרח וספרד – רבי עזרא עטיה [ראש ישיבת פורת יוסף. נפטר בשנת תש"ל].
מיוצאי ארצות אשכנז – רבי אברהם ישעיה קרליץ – החזון אי"ש [מחבר היחזון איש" ועוד. נפטר בשנת תשי"ד].

מיוצאי ארצות המזרח וספרד – רבי עובדיה יוסף שליט"א (הראשון לציון. מחבר שו"ת "יביע אומר" ועוד), רבי יהודה צדקה זצ"ל (ראש ישיבת פורת יוסף. מחבר ה"קול יהודה"). נפטר בשנת ה'תשנ"א), רבי בן ציון אבא שאול שליט"א (ראש ישיבת פורת יוסף. מחבר שו"ת "אור לציון"), רבי שלום כהן שליט"א (ראש ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה), רבי מאיר מאזוז שליט"א (ראש ישיבת "כסא רחמים")

מיוצאי ארצות אשכנז – רבי יצחק יעקב וייס זצ"ל (אב בית הדין של העדה החרדית האשכנזית. מחבר שו"ת "מנחת יצחק". נפטר בשנת ה'תשמ"ט), רבי משה פיינשטיין זצ"ל (מחבר שו"ת "אגרות משה". נפטר בארה"ב בשנת ה'תשמ"ו), רבי שלמה זלמן אורבאך זצ"ל (ראש ישיבת קול תורה. מחבר שו"ת "מנחת שלמה". נפטר בשנת ה'תשנ"ח), רבי שמואל וואנר שליט"א (מחבר שו"ת שבט הלוי), רבי שלום אלישיב שליט"א (מפוסקי הדור)³².

פרק תשיעי

תחיית המתים – היתכן?

"וְרַבִּים מֵיֵשְׁנֵי אֲדַמְתֵּי עֶפֶר יִקְיָצוּ" (דניאל יב, ב)

ותחית המתים הוא יסוד מיסודי משה רבינו ע"ה. ואין דת ולא דבקות בדת היהודית למי שלא יאמין זה". (הרמב"ם בפירושו המשניות

סנהדרין פרק יא)³³

32) הערה כללית: רוב ככל מנהיגי הדורות באלף השנים האחרונות אשר הובאו ברשימה זו היו פוסקי ההלכה שבדורם ומחברי ספרים המהווים נכס רוחני לדורות. למותר לצייין כי אין כאן שום כוונה חלילה למעט מגדולתם ומעלתם של מאורי הדורות אשר לא הובאו ברשימה זו. ומי הוא האזוב אשר בקיר כי יבוא לבחור בין ארזי הלבנון. המטרה היא רק להראות את רצף הלפיד הנישא ברמה ומועבר מדור לדור.

33) ועיין עוד בהרחבה בדברי הרמח"ל ז"ל בספרו דרך ה' (חלק א' פרק שלישי). אנו נסתפק כאן בציטוט חלקי מדבריו שם:

יִצְרִיךְ שְׂתַדַּע, שֶׁאֵף עַל פִּי שְׂאִין אֲנוּ מֵרְגִישִׁים לְנִשְׁמָה בְּגוֹף פְּעוּלָה אַחֲרֵת - וּלְתֵּת הַחַיּוֹת וְהַשְּׂכֵלָה (=מַלְבָּד הַחַיִּים וְהַשְּׂכֵלָה), הֵנָּה, בְּאִמַּת יֵשׁ בְּחֻקָּהּ (=בְּטַבְעָה) שְׂתוֹכֵךְ עֵצֶם הַגּוֹף (=אֵת הַגּוֹף עֲצָמוֹ) וְחֹמְרוֹ וְתַעֲלָהוּ

עליו אחר עליו, עד שיהיה ראוי להתלוות עמה בהנאה בשלמות. ואמנם לדבר זה היה אדם הראשון מגיע אילו לא חטא, שהיתה נשמתו מוככת את גופו וכוך אחר וכוך, עד שהיה מודכך השעור המצטרך ונקבע בתענוג הנצחי.

וכיון שחטא אדם הראשון נשתנו הדברים שנוי גדול. והוא, כי הנה, בתחילה היו בבריאה החסרונות שהיו, בשעור מה שהיה מצטרך לשיהיה אדם הראשון במצב השיקול שזכרנו, ויהיה לו מקום להרחיח את השלמות ביגיע כפיו. אמנם על ידי חטאו נוספו ונתרבו חסרונות בעצמו של אדם ובבריאה כולה, ועוד נתקשה התיקון ממה שהיה קודם; פירוש - כי הנה, בתחילה היה נקל לו לצאת מן החיסרון המוטבע בו ולקנות השלמות; שכך סידרה החכמה העליונה את הדברים - על פי מידת הטוב והיושר, כי יען לא היה סיבה לרע ולחסרון שבו, אלא שכך הוטבע ביצירתו, הנה, במה שיסיר עצמו מן הרע ויפנה אל הטוב, ישיג מיד צאתו מן החיסרון וקנותו השלמות, אמנם בחטאו, כיון שעל ידו נסתרה השלמות יותר משהיתה, ונתרבו החסרונות, והיה הוא הגורם רעה לעצמו, הנה, לא יהיה עוד כל כך קל לו לשוב לצאת מן החסרון ולקנות השלמות, כמו שהיה בעת שלא היה הוא גרמת (=הגורם) חסרונו אלא שכך נוצר מעיקרו, וכמו שזכרתי (=שהזכרתי), וכל שכן שבהכרח - השתדלוות המצטרך עתה להגיע לשלמות הנה הוא כפול, כי יצטרך תחילה שישובו האדם והעולם אל המצב שהיה בראשונה קודם החטא, ואחר כך שיתעלו מן המצב ההוא אל מצב השלמות שהיה ראוי לאדם שיעלה.

ואולם מלבד כל זה, גרה מדת דינו יתברך שמו, שלא יוכלו לא האדם ולא העולם מעתה הגיע אל השלמות - עודם בצורה שנתקלקלה, דהיינו הצורה שיש להם עכשו, שבה נתרבה הרע, אלא יצטרך להם בהכרח עבור מעבר ההפסד, דהיינו המוותה לאדם, וההפסד לכל שאר ההווים שנתקלקלו עמו, ולא תוכל הנשמה לוכך הגוף, אלא אחר שתצא ממנו תחילה וימות הגוף ויפסד, ואו יחזור ויבנה בנן חדש, ותכנס בו הנשמה ותוככה, וכן העולם כולו יחרב מצורתו של עתה, וישוּב ויכנס בצורה אחרת ראויה לשלמות. ועל כן נגזר על האדם שימות ויחזור ויחיה, והוא ענין תחית המתים, ועל העולם שיחרב ויחזור ויחדש, והוא ענין מה שאמרו חכמינו וזכרונם לברכה: "שיתא אלפי שני הוי עלמא וחד חרוב ולסוף אלף שנה הקדוש ברוך הוא חוזר ומחדש את עולמו" (סנהדרין צ"ו).

והנה, לפי שורש זה, זמן הגמול האמיתי - דהיינו זמן קבול השכר שזכרנו למעלה - ומקומו, הוא אחר התחיה, בעולם שיתחדש, והאדם יהנה בו בגופו ובנשמתו, בהיות גופו מווכך על ידי נשמתו ומוכן על ידה להיות נהנה בטוב ההוא.

והנה, לפי שורש זה, זמן הגמול האמיתי - דהיינו זמן קיבול השכר שזכרנו למעלה - ומקומו, הוא אחר התחיה, בעולם שיתחדש, והאדם יהנה בו בגופו ובנשמתו, בהיות גופו מווכך על ידי נשמתו ומוכן על ידה להיות נהנה בטוב ההוא.

ואולם יבחנו שם האנשים, ותתחלף מדרגתם ומעלתם, כפי השיעור מה שטרחו בעול העבודה וכפי מה שהשתדלו להשיג מן השלמות, כי כפי שעור זה תודהר הנשמה בעצמה - ותאיר בגוף ותוככה, ויקנו שניהם יקר ומעלה, ויהיו ראויים להתקרב אל האדון ברוך הוא ולאור באור פניו ולהנות בטובו האמיתי.

ואמנם, בהיות שנגורה המיתה על האדם, וכמו שזכרנו, ונמצא שהמורכב הזה צריך שיפרד לזמן מה, ואחר כך ישוב להתחבר, הנה, גם בזמן הפרוד הזה - ראוי שיהיה מקום לשני החלקים המתפרדים נאות למה שנרצה לפרוד ההוא. והנה הגוף צריך שיחזור ליסודו ותפרד הרכבתו ותיפסד צורתו, והואיל והיה מן העפר - אליו ישוב, והוא מה שאמר יתברך שמו לאדם: "כי עפר אתה ואל עפר תשוב". אך הנשמה הווכה במעשיה,

יש התמהים: היתכן? בשר אשר נרקב בקבר, גוף שנשרף והפך לאפר, אדם אשר נטרף ע"י בעלי חיים, היתכן שנשוב לראותם?? היתכן שיקומו לתחייה?!

ננסה תחילה להבין בשטחיות על פי משל.

משל לעולה חדש אשר הגיע מן הקוטב הצפוני. רגיל היה רק לערבות קרה, ומימיו לא ראה ולא ידע מה הן חרישה זריעה וקצירה. לאחר התאקלמותו במושב אליו נשלח, יצא עם ותיקי המושב ללמוד ולסייע בעבודות המקום. והנה להפתעתו רואה הוא אותם חורשים באדמה. הוא אינו מבין: מה הם עושים? לשם מה זה?? לאחר מספר ימים, לכשנשלמה חרישת כל השרה, החלו מעמיסים שקי חיטה ויוצאים אל השדה. הוא מתעניין: מה הם גרעינים אלו? והם משיבים: את הלחם המזין והמשביע מייצרים מגרעינים אלו לאחר טחינתם. כל הדרך הוא מתבונן בשקי החיטה בעינים מתפעלות ומעריצות, הוא זוכר כמה קשה היה בעת הארוחות בחו"ל לחוש שובע בלעדיהם. ומה רבה היתה תדהמתו כאשר ראה שמפזרים וקוברים את הגרעינים היקרים באדמה... הפעם הוא כבר לא התאפק ונזף בהם: מה פשר שטות זו?! והם השיבו בחיוך סלחני: עוד יבוא יום ואתה תראה, מכל גרעין חיטה קבור יצמח גבעול ירוק יפה תואר, ובראשו גרעיני חיטה רבים הדומים בדיוק לגרעינים אלו. הוא מתרצה ומבקש בנחרצות להפסיק

הנה אין לה אלא לצפות עד שיעשה בגוף מה שצריך לעשות, דהינו ההתכה וההפסד בראשונה, וההשאר בעפר כל הזמן שצריך, וההיבנות מחדש אחר כך, לכשתשוב ליכנס בו. ואמנם צריך שיהיה לה מקום בין כך ובין כך, ואולם לצורך זה הוכן עולם הנשמות, שבו תכנסנה הנשמות הזכות אחרי צאתן מן הגוף ותשכונה שם במקום מנוחה, כל זמן התגלגל על הגוף הדינים הראויים להתגלגל עליו. והנה, כל הזמן ההוא תשכונה הנשמות ההן במעלה ובתענוג, מעין מה שינתן להן אחר כך בזמן הגמול האמיתי שזכרנו למעלה. כי גם מעלתו בעולם הנשמות ודאי שתימדד לפי המעשים שעשה, שלפיהם ימדד גם הגמול אחר כך בזמנו. אך השלמות האמיתי המעודד לזוכים לו, לא ישיגוהו לא הגוף ולא הנשמה, אלא בהתחברם שנית אחר התחייה.

ואמנם בצאת הנשמה מהגוף ולכתה אל עולם הנשמות, הנה שם מתפשטת ומודרת בזהירה, כפי מה שראוי לה על פי מעשיה, ובמה שהיא משגת שם כל זמן היותה שם, מתחזקת ממה שנתחלשה בגוף, ומודמנת יותר למה שראוי שתעשה בזמן התחייה, עד שכשתשוב בגוף בזמן הראוי תוכל לפעול בו הפעולה הנאותה לה, היינו - היוכך שזכרנו.

אכן בשובה בגוף אחר התחייה לא תתמעט ולא תתעלם, אלא תכנס בכל זהריה ובכל כוחה, ואז מיד תוכך את הגוף ההוא ויכך גדול, ולא יצטרך לו הגידול מעט מעט, שצריך עתה לילדים, אלא מיד בשעתו תאיר בו, ומיד תוככהו ויכך גדול. ואמנם לא ימנע זה שיהיו לגוף ולנשמה יחד עלויים אחר עלויים, אבל הענין הוא, שמיד בבוא הנשמה בגוף, יהיה האדם ההוא יקר ונעלה, וגופו יקבל מיד ויכך ראשון, יתעלה בו מכל מה שהיה כל ימי חייו הראשונים - ויהיה היוכך ההוא כפי כל המעשים הטובים שעשה כבר - וישם אותו במדרגה שראוי לו להיות בין הזוכים ליהנות בשלמות, ואחר כך יתעלו שניהם עלויים כפי מה שראוי למי שהוא במדרגה ההיא."

ללעוג לו. והם מחייכים ומשתדלים להרגיעו ולפייסו. לאחר מספר שבועות של השקאה, יוצא הוא לבדו נבוך ומהורהר אל השדה. הוא חופר מעט ומוציא זרע אחד, ועיניו זולגות דמעות, הזרע רקוב וסרוח. מדוע הם עוללו לו כה? מדוע הם מקלקלים בידים?

חלפה תקופה והוא יוצא אל השדה עם הקוצרים. הוא עומד כהלום רעם. במקום השדה החרבה, שיבולים זקופים מלוא העין נצבים לפניו. והקמה מתכופפת ברוח כמו מחייכת לעומתו ולוחשת לו: אכן, הם צדקו. כך טבע הבריאה... תחיית המתים.

אנו, איננו מתפעלים כאותו עולה חדש, אך מבינים אותו, הרי נס הוא רואה!

מה ההבדל בינינו לבינו? מדוע הוא מתפעל ואנו לא? ברור. אנו רגילים והוא לא. אך הבה נשתחרר לדגע מההרגל ונתבונן. האין כאן דבר פלא? ואם אכן מתרחש לעינינו דבר פלא זה, שזרע רקוב הופך לגבעול ירוק עמוס גרעינים רבים הדומים לזרע האם האם לא יתכן שגוף רקוב "רק" ישוב ויבנה מחדש? ורק אחד כנגד אחד?

ייקל להבין את הדברים יותר בעומק, למי שיודע ומבין מה הם מרכיבי ה"אדם". וכמו שהתבאר לעיל בפרק הראשון. שהרי מי שיודע את האמת הפשוטה שהאדם האמיתי הוא האדם הפנימי הרוחני, אלא שעטוף הוא בלבוש ארוג בשר ועצמות, העשוי בדמותו ובצלמו כחליפה התפודה על פי מדת וצורת הגוף, פשוט וקל לו להבין, שגם אם בלטה וכלתה החליפה, כל עוד קיים האדם שבפנים, לבוש ילבש חליפה מחודשת וישוב לכשם שהיה.

וביתר עומק, והוא הפשוט, והוא האמת. אם מאמין אתה שבורא העולם ברא את העולם כולו ובכללו האדם, מן האפס המוחלט, יש מאין. האם קשה להאמין ביכולתו לברוא ולחדש אדם!?

פרק עשירי

ושאלה

אח יקר, אחות יקרה.

אם אמנם לאחר קריאת חוברת זו או/ו קודמותיה, או אף בלעדיהן, הגעת למסקנה הברורה שאין עמה ספק, כי אכן: א. העולם על כל פרטיו נברא על ידי בורא גדול ואדיר וכל יכול, אשר היה, הוה, ויהיה. ב. התורה מן השמים היא. ג. ה"אני" האמיתי שלי, הרואה השומע והמרגיש, הוא האדם הרוחני הלבוש בלבוש ארוג בשר ועצמות. והוא הפנימי, מפעיל ומניע את הלבוש החיצון. ד. כפי המבואר בתורה, שילוב זה של רוח בתוך בשר נעשה על ידי הבורא יתברך לתקופה מוגבלת בעולם הזה, בהם עלינו לעמוד באתגרים אשר הוצבו במכוון על ידי הבורא, לנסותינו בהם. [ה"עידותי בהם היום את השמים ואת הארץ. החיים והמות נתתי לפניך, הברכה והקללה, ובחרת בחיים:] זברים ל, ט] והיה, אם עמדנו באתגר, והשתמשנו בעולם בהתאם להוראות הבורא בתורתו, הרי אז מלבד שהרווחנו חיים מאושרים רווי תוכן וסיפוק בעולם הזה, עוד (וזה העיקר!) הכשרנו את עצמנו לכך שהמשך חיינו בעולם הנצח יהיה במצב נפלא בתכלית, "להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו" (מסילת ישרים פרק ראשון), "שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא"³⁴ (מסילת ישרים שם). ולא חס ושלום

34 מעשה במציל בת המלך מטביעה בנהר, אשר קיבל מאת המלך הרשאה להכנס למשך שבועים דקות אל חדר אוצרותיו, וליטול כל שירצה. בשמוע שרי המלך את דבר הפרס התכנסו לאסיפה דחופה בה הביעו בפני המלך את תדהמתם על הפקרת אוצרות וגני הממלכה מדורי דורות. המלך הבין לליבם וקיבל את דבריהם, אך סירב לבטל את הרשאתו. לבסוף הוחלט כי ההרשאה לא תבוטל, אך השרים יורשו להפריע בעקיפין לאיסוף האוצרות. ביום המיועד התיצבה שיירת עגלות משא בסמוך לחדרי אוצרות המלך כאשר המציל המאושר ממתין בדריכות לפתיחת השערים בשעה היעודה, ומדמה בדעתו כיצד יפרוץ בסערה פנימה, יחלוף על פני כל האולמות והמסדרונות המובילים אל חדר האוצרות, וינצל כל דקה לאיסוף וקיבוץ תכשיטי זהב וכסף, יהלומים, ואבני חן. והנה הגיעה השעה היעודה. השערים נפתחו, והוא נכנס בריצה, אך מיד נעמד נדהם. האולם הגדול היה מואר באור יקרות ותומורת ענק פצחה בשיר תהילה לכבודו, בעוד הכרוז מכריז על רוב מעלת ויקר תפארת מציל בת המלך. טרם התאווש מן השיר שהסתיים וכבר הכרוז מומין ומררים האהובים על האורח הנכבד, אשר הובאו מכל קצוי תבל במיוחד עבורו. עודם מומרים, התעשת הלה ושם לב כי חלפה לה מחצית השעה. הוא פתח בצעדים מהירים אל עבר המסדרון, אך בהגיעו אל האולם הבא נעמד תחתיו נפעם ונגרש ממראה עיניו. מיני מאפה מעוצבים בדמויות שונות ומעוטרים במנעמי עולם, סודרו בטוב טעם בינות לתפאורה מרשימה, ומלצרים במדים מיוחדים קדמו פניו בברכה. הכל עבור אדוני! הם אמרו במתק שפתים. והוא טעם, ונגם, ואכל, וולל. וכך עבר מאולם לאולם מתפתה ונהנה ומתעכב, עד אשר נותרו שתי דקות בלבד. הוא נבהל ופתח בריצה אל עבר האוצרות. אך

במצב המוגדר "זאת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע" (שמואל א, כה), אילו חלילה פיתויי העולם הזה יצליחו להכשילנו לעבור על רצון בוראינו.

אם אמנם ברורים לנו הנתונים הללו, האם יתכן שאי מי מאתנו ימשיך לעבור על דברי הבורא יתברך, אשר הוא בראנו, אדון הכל, היה הוה ויהיה?!? האם יעלה על הדעת שמחמת תגובות של חברים, ידידים, קרובים, וכדו' נאבד את חיי הנצח שלנו?!? האם יש אדם בר דעת אשר זכה לדעת את האמת המוחלטת הנוגעת לתכלית חייו ולא יתאים את ארצות חייו לתכלית זו?!? והרי רק כל ההתחלות קשות, אבל אחר כך הכל נעשה קל, נפלא, ומאושרי!

נקבל נא עלינו לטובתינו אנו ומתוך נאמנות לאמת המוחלטת, ללמוד את מצוות הבורא ולקיימם כרצונו ממש. ואם יש או יהיו לנו שאלות נוספות באחד מפרטי יסודות היהדות, כל ניבהלו! לכל שאלה יש תשובה! יש רק לגשת אל מי שעסק בכך ולמד היטב (לא אל כל אחד אשר "נדמה" לו שהוא יודע!) ולקבל את תשובת התורה. אך לא ניתן לחיינו להתגלגל ולזרום ללא מימוש תכליתם – חיי תורה ומצוות.

בהגיעו אל חדר האוצרות, יד הונחה על כתיפו, ובאדיבות תקיפה התבקש לעזוב את המקום. יצא הלה אל הרחוב כשם שנכנס, ואינו מאמין. החל תולש שערותיו מטיח ראשו בכותל וועק ובוכה: כמה שוטה אני! אילו נכנס הייתי מיד לאוצרות מבלי להתייחס לפיתויים אשר הוצבו שם בכוונה, הרי בתכשיט יהלומים אחד אשר הייתי נוטל יכולתי להכין לעצמי ולקבל את כל אותם תענוגים, ואף היה נשאר לי עודף לחיות בעושר וכבוד. ואני יכלתי למלא עגלות עמוסות לעיפה בתכשיטי זהב יהלומים ופנינים וכל אבן יקרה. או ליי!!!

אכן, אוי לו. אך הוא נזכר בכך, כאשר היה כבר מאוחר. שבעים הדקות שבעים שנה הם. לכל אדם ניתנה הרשאה מאת מלכו של עולם לקבץ אוצרות יהלומי תורה ופניני מצוות בעולם הזה במשך זמן מוגבל וקצוב. ופיתויי - הנאות מטעות אשר עוד בעולם הזה ניתן לדעת ולהרגיש כי בנות חלוף הן, הוצבו בדרכו לעכבו ולהפריעו מהשגת תכלית ביאתו לעולם. והיה אם זחה עליו דעתו ונכשל, אוי לו. וכאן גרוע הדבר יותר שהרי עבר על ציווי מלכו של עולם, אשר הזהירו על שמירת מצוותיו. אבל אם דעתו מיושבת, והוא חכם ברואה את הנולד, ומשהגיע לאמת מואס הוא בתאוות העולם ונדבק באהבת בוראו ובשמירת מצוותיו, אשריו וטוב לו בזה ובבא.

צוהר

תוכן

289	מבוא.....
291	זקן ופיאות - לשם מה?.....
295	מדוע דוקא שחור?.....
297	תערובת המינים - מדוע לא טוב?.....
299	ההתנגדות הנחרצת לצפיה בטלוויזיה וכדו'.....
310	על דתיים ומתחזים.....
313	החתייחסות לרפורמים.....
317	עמידה בצפירה.....
320	האם הזהירות אינה מוגזמת?.....
322	ארץ ציון והציונות.....
327	יום העצמאות.....
338	גיוס בני הישיבות לצבא.....
349	התקשורת והחרדים.....
358	החילוני במשקפיים חרדיות.....
362	איך אפשר?!.....

מבוא

מציאות חיינו בארץ זו יצרה מצב בו המפגש הכמעט יחיד עם היהודי החרדי הוא, או ברחוב כאשר הוא נגלה לפתע (דמות עוטה שחורים עטורה זקן ואו פאות, וחבושה כובע רחב/צר שוליים, בדרך כלל ממהר לדרכו) ונעלם כלעומת שבא. או באמצעות כלי התקשורת, כאשר ברוב המקרים מדובר באישיות פוליטית.

בשני המקרים אין הצופה השטחי אמור להתרשם לחיוב מציבור זה. ואדרבה, התרשמותו תהיה בדרך כלל שלילית, דוחה, ואפילו סולדת. מספר סיבות חוברות ליצירת רושם זה, ואפרטן בהמשך. אך כבר עתה יש לציין כי כל המתארח בסביבה חרדית ולו לשבת אחת, מתפלא ואף כועס על עצמו: "כיצד בכלל יכולתי לחשוב כך?!" וכאשר הוא מציג את שאלותיו, קושיותיו, ותמיהותיו, על אורחותיו והנהגותיו ה"משונות" של ציבור זה, בפני הראוי להשיב עליהן, הרי הוא קולט מהר כי לא אורחות והנהגות מוזרות ומשונות יש כאן, אלא רק "שונות" - מאותן אשר הורגל אליהן, אך טעמיהן וסיבותיהן ברורות, הגיוניות ובהירות בעין יהודית אינטלקטואלית.

מדוע אם כן, חש לא אחת הציבור המוגדר בלתי דתי, יחס של ניכור כלפי הציבור היהודי המוגדר חרדי?

ובכן, ראשית, מטבענו אין אנו נוטים לחוש סולידאריות עם מי ששונה מאתנו באורח דרסטי בהופעתו החיצונית. עם קליטת עדשות עינינו אדם כזה, נכנסת מערכת המגננה התת-הכרתית שבקרננו למצב הכן, כאשר נקודת המוצא היא כזו: "אם שונה הוא ממני כל כך בהופעתו, הרי מסתבר ששונה הוא ממני גם במהותו. ומאדם כזה, צריך להיזהר. הנחה זו תישאר - ומבחינה מסוימת, בצדק - כל זמן שלא הוכח אחרת.

בעובדה זו לבדה היה די כדי שלא לחבב את הציבור החרדי. ומה נעשה שכאשר כבר נפגש החילוני על ידי התקשורת עם חרדי המדבר ומסביר, הרי זה בדרך כלל חבר כנסת וכדו' אשר כנגזר מתפקידו (וכמתבקש מדרישות המראיינים) רוב נושאי שיחתו עוסקים בצרכי הציבור, ופחות בהוד ויפי תורת ישראל, ונעימות חיי המשתית את אורחות חיינו על תורה נפלאה זו.

ואם נוסיף ל"תבשיל" זה גם את המאמץ האדיר של מערכות התקשורת
הכתובה והמשודרת, לשוות לציבור החרדי תדמית שלילית, הרי שעל הסלידה
להיות מושלמת.

**ומה האמת? האמנם היא כה שחורה?... ושמה בעצם היא...
צחורה?...**

בחוברת זו נעשה ניסיון להבהיר ולהסביר בתמציתיות את הנושאים
המעוררים בדרך כלל התעניינות ולעתים אפילו השתאות ו/או הקפדה בקרב מי
שאינו מצוי באוצרות הרוח של תורת ישראל, והיא מיועדת הן לשבים הרבים
בזמנינו ליהדותם ומבקשים להבין טוב יותר את הטמון בהנהגות השונות של
ציבור שומרי המצוות, והן לאותם אשר עדיין רק עומדים מן הצד, אך מעוניינים
להבין את הגיון ממשיכי שושלת מקבלי ומוסרי התורה בנושאים אלה.

יודגש כי חוברת זו, כאמור בכותרתה - כן היא: "נספח לסדרת תורה מן
השמים". שכן ייקל להרגיש ולהבין אל נכון את האמור בה, למי שכבר פתח
בהיכרות עם יהדותו באמצעות קודמותיה בסידרה או בדרכים אחרות וכבר יודע
הוא בודאות כי: יש בורא לעולם. וכי התורה מן השמים. ומכל מקום, אפילו אם
רק מעט הבנה וקירוב לבבות בין אחים לאחיהם יעלה בידינו, יהיה זה שכרינו.

בידידות ובאהבה כנה

ז. כהן

זקן ופיאות - לשם מה?

ראשית ייאמר ברורות: אין כל חיוב הלכתי לגדל זקן ופיאות. [התורה אוסרת את גילוח הזקן באמצעות תער או סכין גילוח המתחככים בעור, אך מתירה את גילוחו במספריים וכדומה, ואפילו תהא התוצאה כעין תער. מכאן ההיתר לגילוח זהיר במכונת גילוח, כאשר הרשת הצפופה אינה מאפשרת ללהבים להתחכך בעור הפנים. דין הפיאות יבואר להלן.] אולם, מלבד החשיבות הרבה אותה מייחסים המקובלים חכמי הסוד להנחת הזקן, שלש סיבות מרכזיות נוספות מביאות חלק ניכר מציבור שומרי המצוות להקפיד על כך, כאשר חלקם גם מקפיד בשעת התספורת להשאיר את השיער שבפיאות¹ הראש ארוך יותר. ואלו הן: א. הידור מצווה. ב. התבדלות מן הגויים. ג. הופעה המסייעת בעבודת ה'.

נרחיב את הדברים. ותחילה, מעט היסטוריה.

כידוע, לפני דורות, אוכלוסיית הגברים בעולם הייתה ברובה מגדלת את זקנה. הזקן היה בעיני הכל הדרו של האיש, וסימל את שנותיו. זקן הגבר היה נחשב כל כך עד כדי מצב שגבר אשר זקנו הוסר מסיבה כל שהיא, היה בוש ונכלם ללכת בפרהסיה בהרגישו כאילו היה מחופש לאישה, עד אשר צמח זקנו והדרו שב אליו. והנה, רוח חדשה החלה מנשבת בקרב עמים מסוימים. צו האופנה - גילוח הזקן. לא נרחיב כאן בניחות השיקולים אשר הנחו את מחדשי גישה זו. אך חשוב לנו לזכור כי היו אלה בעיקר שיקולים יצריים ולא שכליים. ומכיוון שרוב העולם סוגד ליצריו, התפשט הנוהג החדש ה"מוזר" אז, בקרב רוב עמי העולם.

אולם עם ישראל, בהבחינו במגמה המסתתרת מאחרי גילוח הזקן, ובהיותו זהיר בשמירת יחודיותו בתוקף היותו עם סגולה (ראה דברים ו, ז), שימר את הופעתו, וגבריו המשיכו להניח לזקנם. ושוב, אע"פ שאין לכך חיוב הלכתי.

כך נמשך הדבר דורות רבים עד אשר נפוצה הנהגת גילוח הזקן ברוב ככל חלקי העולם והפכה לנורמה חברתית. ואז, החלה לחדור גם לעם היהודי. בתחילה על ידי תנועת ההשכלה, ובשלב מאוחר יותר גם לחלק מציבור שומרי המצוות.

ואולם, עדיין נשאר ציבור רחב, השומר בגאון על הופעתו היהודית מדורי דורות,

¹ "פאה" מלשון פאת השדה, קצה השדה. ואף כאן, שיער "פיאות" הראש = שיער קצוות" הראש.

ובכך: א. מהדר במצות איסור השחתת הזקן בתער. ב. מתבדל מהופעת הגויים. ג. מעצב ומאמץ לעצמו הופעה המסייעת לו לעמוד בניסיונות ובאתגרי החומר מול הרוח, על פי הדרכת תורת ישראל.

מעטה, לא פלא הוא שרוב ככל השבים בזמנינו ליהדותם ומבקשים למלא בשלמות את ייעודם ותכלית ביאתם לעולם, נוהגים להקפיד על הדרת פניהם (וכלשון חז"ל: "הדרת פנים - זקן") מתוך אהבה ושמחה.

ובאשר לגידול שיער פיאות הראש. בתורה נאמר: "לא תקיפו פאת ראשכם" (ויקרא יט, כז) כלומר, חל איסור על גילוח השיער שבפיאות הראש (עד מקום החיבור ללחי) כאשר על ידי כך נוצר היקף ללא שיער (מצח - צדעיים - אחרי האוזן - עורף). אגב, כאן אין חילוק בין גילוח בתער או במספרים וכן אין חילוק בין מגלח את כל הראש לחלוטין או רק את מקום הפיאות, כל סוג גילוח שאינו מותר שיער בצדעיים, אסור².

נמצא כי מן הדין די בהנחת מעט שיער בפאתי הראש. אולם, בקרב מספר עדות בישראל, בעיקר בארצות תימן ואשכנז, פשט המנהג להדר במצוה זו, על ידי הבלטתה באמצעות הנחת שיער ארוך יותר בפיאות הראש, ולהרויח בכך את שלושת המעלות הנ"ל. כאשר מטבע הדברים, הדבר הפך להיות סימן ההיכר הבולט ביותר ליהדותם. (ואכן, בקרב יהודי תימן נקראו הפיאות בשם "סימונים", ובהיגויים התימני המפורסם - "סימונים").

אגב ראוי לציין כאן את הידוע, שאישים מפורסמים מן ההיסטוריה היהודית כמו יהודה המכבי, בר כוכבא, מרדכי היהודי ועוד, אשר גם הציבור המוגדר אינו דתי מספר את סיפורם בגאווה ומנסה להנחיל את מורשתם לבניו, לא היו גלוחי זקן ובעלי בלורית גדולה - וכפי שמנסים לצייר ולהשריש מעצבי תרבות זמנינו מתוך ניסיון בלתי הגון לשנות את דמותם האמיתית ולשוות להם אופי חילוני.

² "ובהיות מדרכי האל וכבודו שלא לחלל גופות עמו אשר קידש לעובדו, אמר לא תקיפו". לשון הספורנו עיין שם. ועיין בספר החינוך מצוה רנ"א, ובפרטי הדין - בשולחן ערוך חלק יורה דעה סימן קפא.

אלא אדרבה, חזותם ואורחות חייהם היו בעלי אופי מובהק של שומרי מצוות. תפילין בראשם ובזרועם, פניהם עטורי זקן ופיאות (אולי קצרות מעט ואולי ארוכות), ציצית בבגדיהם, וכל מראם מבטא את עובדת היותם עבדי ה' הנאמנים להוראותיו. כידוע וכמפורסם בקרב כל החוקרים, ההיסטוריונים והארכיאולוגים.

בר כוכבא, לפי פסלו של חנוך גליצנשטיין.

האמנם כך היה נראה המנהיג ה... דתי (!) בר כוכבא
אשר התנא רבי עקיבא חשבו למשיח ה'?

בהזדמנות זו לא נוכל להתעלם מלהצביע בפני ציבור ההורים על עובדה מצערת דומה, אשר אף-על-פי שלמעשה טמון בה עוול לאמת ולהיסטוריה, מקובלת היא בארץ בבתי ספר ממלכתיים רבים, מתוך הסתרת מידע חיוני מילדינו הלומדים בהם. והכוונה להקניית ולימוד חגי ישראל רק לאחר ריקונם מן התוכן היהודי המקורי והאמיתי שלהם. למשל, חג החנוכה מוצג בפני ילדינו מתוך התעלמות מופגנת וצורמת מן העובדה המוסכמת והחשובה, שמאבקם של המכבים עד כדי מסירת נפשם היה אך ורק למען שמירת מצוות התורה, כמו

שבת, תפילין, טהרת-המשפחה וכו'. שהרי כל יהודי אשר היה מוכן להזדהות עם התרבות היוונית (המקבילה, אגב, כמעט לחלוטין לתרבות המערבית דהיום) ולחיות על פיה, לא רק שלא הוצא להורג על ידי היוונים, הוא אף כובד ורומם על ידם³. דוגמא נוספת: חג השבועות מלבד היותו חג הביכורים, הוא כידוע חג מתן תורה. כלומר, זהו היום שבו העניק לנו בורא העולם את ספר ההוראות לשימוש הנכון והטוב ביותר בבריאה אשר ברא, ובכך להפיק את מקסימום התועלת אשר ניתן להשיג בחיינו אלה לטובתנו אנו. למעשה, במקום ללמד בבתי הספר את מהות יום זה מתוך עמידה על התוכן הנשגב של משמעות הדברים, מוצג חג זה לילדינו כחג הפירות הצומחים ותו לא. למעשה ניתן להאריך עוד בנושא כאוב זה, אך די במה שהוזכר בכדי לעורר את לב ההורים להתבוננות בדבר מקום הלימודים הראוי לילד יהודי.

³ אגב איזכור חג החנוכה מזוית ראייה בלתי דתית. התגלגל לידי צילום מאמר שהופיע בעיתון "מעריב" - בנושא זה. והרי הוא לפניכם:

הילד צודק - "הולך אני באחד מימי חנוכה האביביים ברחוב ופוגש במ. חברי מתקופת הלימודים באוניברסיטה. הוא מציג לפני את בנו ואומר בטאוה: **הילד הזה עושה לי צרות!** - מהן הצרות שעושה הילד? - הוא בא מביה"ס בערב חנוכה ושאל: אבא, המכבים היו דתיים? מ. הוא בחור פיקח, ומיד הבין שנקלע לצרה. הוא מנסה לצאת מן הענין ע"י פיזור מסך עשן: - אז עוד לא היה דבר כזה - הוא אומר.

- אז למה מתתיהו הרג את האיש שרצה להקריב חזיר? אנחנו לא אוכלים סטייק לבן?
- זה לא אותו הדבר - מתפתל האב.

- זה כן אותו הדבר. כשאכלנו בסטקיה, שמעתי שהם מדברים על חזיר, ואתה ואמא קוראים לזה לבן כי אתם מתביישים...

- טוב, המכבים היו דתיים נכנע מ.

- אז אם היית בזמן המכבים היית נלחם נגדם?

- לא! - ומיד הוסיף כדי לקדם רעה אפשרית - כי הם יהודים.

- אבל כמו שאני מכיר אותך (תשמעו שפה!) לא היית מצטרף אליהם.

- אני לא יכול לדעת מה הייתי עושה אילו הייתי אז. אולי בכלל הייתי מישהו אחר?

- אז נדבר על עכשיו, למה אנו חוגגים את הנצחון של הדתיים?

- זה היה נצחון לאומי כללי, לא רק של הדתיים.

הילד מחייך. - ניכר שהוא הכין היטב את המלכודת מראש. - ככה? ומהו שכתוב על הסביבון נ'ס ג'דול ה'יה פ'ה? זה לא הנס של פך השמן? זה לא בחנוכת המקדש? מה עשו במקדש, התפללו! חברי ידע מראש שהוא נקלע לצרה, הוא פיקח ובנו פיקח כמותו.

וחברי ידע שהילד צודק ושאלו טעם להתפתל. - אתה צודק מיקי - הוא אומר - אנחנו לא עקביים. הילד מביט אליו במבט של מחנך ואומר: אז הגיע הזמן שתתחיל להיות עקבי.

- גם בזה אתה צודק - אומר האב ומבין שהמערכה אבודה. או חזיר או חנוכיה, שניהם לא הולכים יחד, לא אצל ילד שענינו בראשו. (מ. חזני מעריב 4.1.82)

מדוע דוקא שחור?

בעת מפגש עם בעל חזות חרדית, מטרידה לא אחת את החילוני המצוי השאלה: לשם מה הלבוש השחור הזה? מדוע לא לבוש קליל יותר? מה פשר ההתבדלות הזו?

אגב, זהו אחד הנושאים אשר גורמים בעקיפין, מחוסר הבנה, להעמקת תחושת הפער בין יהודים ליהודים.

ובאמת, מדוע? מדוע דוקא כהה ושחור?

ובכן, על הכל מקובל הצורך בלבוש אחיד לחיילי צבא כל מדינה. הלבוש השווה מאחד את כולם, מזכיר למגוייס את עובדת היותו חייל על כל המשתמע והמתבקש מכך, ומסייע לו להתרכז ולהתמקד יותר בתפקידו, ופחות במה שמסביב.

לא יפלא מעתה, ששומרי מצוות תורת הבורא אשר מטרתם המשותפת היא העמידה באתגרי הרוח מול החומר על פי הדרכת תורה נפלאה זו, ומטרה זו היא תכלית ומרכז חייהם - מייחסים חשיבות ללבוש אחיד, אשר יאחד את כולם, יזכיר להם בתמידות את המטרה אליה הם שואפים, ויסייעם להתרכז ולהתמקד יותר בתפקיד הרוחני המרומם בחיים, ופחות בעפריות החומר ותאוות העולם הגשמי.

ועדיין, מדוע דוקא כהה ושחור?

בתלמוד (שבת קנו, ב) מוזכרת המימרא: "כסה ראשך, כדי שתהא עליך יראת אדונך (הקדוש ברוך הוא)". כלומר, קיימות הנהגות ופעולות, אשר אע"פ שלכאורה הן פעולות חיצוניות בלבד ואינן כרוכות בהתבוננות שכלית, טיבען הוא שהן גורמות לתוצאה נפשית, ומשפיעות על תחושתינו והתיחסותינו לנושאים שונים, באותה שעה.

כך הטביע הבורא בטבע הבריאה, וכך אנו מופעלים ופועלים. דוגמא לכך היא פעולת כיסוי הראש המביאה מעצם טבעה ליראת שמים, וממילא מסייעת לשמירת המצוות ולהתיחסות הנכונה למכלול אתגרי החיים. דוגמא נוספת היא העובדה הידועה ומפורסמת כי בכוחו של כל צבע להעניק תחושה מסויימת. הירוק משרה

איררה נינוחה ורגועה (משום כך רבים מבתי החולים עברו כידוע מן הלבן אל הירוק). התכלת מסמלת זוך וטוהר. האדום מגרה ומרגיז את העצבים. ואילו השחור והכהה משרים איררה של אחריות וכובד ראש (לפיכך מקבלי החלטות חשובות כגון מנהיגי מדינות ואנשי שררה מכל סוג לבושים בדרך כלל בחליפה כהה. כמו כן עורכי הדין והשופטים עוטים גלימה שחורה⁴). ומי זקוק לתחושת אחריות בחיי היום יום יותר ממי שזכה לגלות כי תכלית חיי האדם היא לחיות על פי ערכי הרוח, העומדים במאבק מתמיד כנגד פיתויי יצרי החומר?? (יודגש כי אוירת אחריות וכובד ראש איננה סותרת או נוגדת את תחושת השמחה, הסיפוק והאושר. אלא אדרבה היא מדריכה ומובילה אותן לנבוע מתוך נקודת האמת, ובכך מרוממת היא אותן לגבהים שאין להם אח ורע בכל סולם ההנאות הגשמיות. וזה דבר שהנסיון יעיד עליו. לצערנו, התרבות המערבית נרמה לערבוב מושגים ולבלבול בין רצינות – לעצב, ובין הוללות – לשמחה. וכך, רבים מבני הנוער הגדל על ברכי תרבות זו סבורים שהצחוק הקולני מהווה אישור לשמחה, והרצינות – לתחושת עצבות. בעוד שלאמיתו של דבר הצחוק הקולני משמש בדרך כלל חיפוי לצימאון הפנימי, והרצינות הנובעת מתוך מבט בוחן ומתבונן בחיים, היא היא המפתח לשמחת אושר מרוממת. וזה סוד הקסם של החיוך המאושר שעל פני שומר המצוות בשלמותם).

לפיכך, אף על פי שאין כל חיוב הלכתי ללבוש בגד אחיד וכהה, נוהג רוב ציבור עובדי ה' ללבוש לבוש מכובד זה, העוזר ומסייע רבות לעמידה בנסינות ובאתגרים אשר הציב הבורא בעולם.

וכשמדברים על לבוש אי אפשר שלא להזכיר את דברי חז"ל כי בזכות שלשה דברים נגאלו אבותינו מעבדותם במצרים. והאחד מהם הוא בזכות שלא שינו את לבושם. אלא הפגינו בגלוי את יהדותם ואת עובדת היותם שונים ונבדלים מן הגויים. (ראה פסיקתא זוטרתי שמות ו, 1)

"הן עם לבדד ישכון, ובגויים לא יתחשב"
(במדבר כג, ט)

4. אגב, מדוע התואר "שחורים" -תואר המעורר הקשר מחשבתי שלילי, אינו מוצמד לציבור מערכת המשפט כשם שהוא מוצמד לציבור בני-התורה? האם גלימתם השחורה של אנשי מערכת המשפט קצרה יותר מחליפתם של בני התורה? או שמא מסתתר כאן ניסיון להכפיש ציבור מסויים... נקודה למחשבה.

תערוכת המינים

מן ה"טענות" המצויות: מדוע לא טוב לגדל את ילדינו מגיל צעיר בחברה מעורבת, בנים ובנות יחידיו? הרי מטבע הדברים הגדל בדרך זו, אינו מוטרד וניזוק ממראה שאינו צנוע כל כך, כחבירו הגדל בחברה נפרדת.

ראשית, יש לזכור כי שאלה זו יכולה להשאל אך ורק מנקודת מבט המתעלמת מדברי התורה. שכן המציית לדברי הבורא בתורתו יודע כי עליו לחנך את עצמו ואת ילדיו להישמר מכל אשר עלול לגרום לפגם העיניים⁵ והרהורי הלב, ככתוב בספר התורה. (במדבר טו, לט. עיין שם). שהרי כאשר יש ציווי חד וברור של מלך, אין מקום לחשבונות ולסברות.

אולם נתבונן נא גם מנקודת מבט של בשר ודם.

רגל נורמלית הדורכת על עצמים קשים ודוקרים, כמו אבני חצץ וקוצים, חשה בכאב. לא כן רגלו המחוספסת והמיובלת של הפרימיטיבי היחף שוכן היערות. רגל זו הורגלה לפסוע על אבנים וקוצים, ואינה חשה דבר. האם משום כך יטען איזה שהוא בר דעת כי מצבה המיובלת של רגל זו הוא המצב הרצוי, והוא גם ישאף לרגל כזו?? הכהיית עדנת הרגשות המתעוררות מטבען בקרב שני המינים המצויים יחד - באמצעות תערוכת המינים מגיל צעיר, לא רק שאינה גורם חיובי, אלא אדרבה, מזיקה היא ביותר. והנוק הוא איום וחמור, וכמעט בלתי הפיך.

⁵ כידוע, באמצעות היפנוזה ניתן לגלות פרטים נסתרים ולפענח בכך מקרי פשע. כגון, אם נמצא אדם ששהה במקרה בזירת הפשע, נוכל להפנטו ולבקשו בעת שיחזור המאורע, לומר את מספרי הרכב הבורח. וזאת אע"פ שבשעת ההתרחשות הוא לא שם לב כלל למספרי הרכב, אלא רק ראה אותו מתרחק במהירות. כלומר, תמונה החודרת למוחנו איננה נחלת העבר בלבד. אלא מונצחת היא בנשמתנו ומלווה אותנו עם כל פרטיה ואפילו אותם שלא שמנו לב אליהם. בורא האדם מחולל הבריאה לימדנו בספרו האדיר כי נזק רוחני רב-משמעות נגרם לנו, לנשמתנו הטהורה, אם נתפתה להרשות לחולונות הראיה, העיניים, לצלם ולקלוט מראות שאינם צנועים ולשדרן אל המוח. יש להאריך בכך אך די בכך במסגרת זו. (ספר נפלא ומומלץ על שמירת העיניים הוא "טהרת הקדש" של הרב אהרון ראטה זצ"ל. ניתן להשיגו בחנויות לספרי קדש).

נסביר את הדברים, במבט לטווח רחוק.

נזאת מלבד הנזקים הנלווים, כגון המחקרים האחרונים המראים שבנות הלומדות בכתה שלומדים בה גם בנים מפתחות נסיגה בהישגיהן הלימודיים מפאת הרגשתן התת-הכרתית כי הן נחותות מהם. הדבר הוכח כאשר בנות שהועברו לכתת בנות בלבד עלו בהישגיהן הלימודיים בצורה מרשימה. (המחקר פורסם בכתב העת של הסתדרות המורים "ערוץ חינוכי". וממבט אחר פורסמה כתבה ב"כל הנגב" 9.7.99 תחת הכותרת "הבנות מפריעות לריכוז של הבנים". ומשום כך החליט ראש מועצת תל שבע להפריד את הבנות מהבנים בכתי הספר שם) וכמו המחקרים המצביעים על מקרים לא מעטים של זלזול מצד צוות ההוראה בבנות והעדפת הבנים במגוון התחומים הכיתתיים. וכל נשכח את הסבל וההתעללות המילולית ויותר מכך אשר נגרמים בין המינים כתוצאה ישירה של השהיה בתערוכת, וכר'.

עם הזמן, רגשותיהם הכהים והמיובלים של הצעיר והצעירה, מתנגשים עם הצורך המתפתח מעצם השהיה יחד - לביטוי קשר כל שהוא, דבר הגורם להעלות באורח דרסטי את סף ביטוי הקשר. והתוצאות איומות. רוב ככל הרס חיי הנישואין⁶ אצל קורבנות חינוך זה, תחילתו באי יכולת בן או בת הזוג להתמודד לאחר הנישואין עם המגבלות אשר הוטל אליהן הישר מפורקן היצרים המוחלט אשר הורגל בו.

לא כן הוא אצל הצעירים אשר רגשותיהם נותרו בעדינותם עד נישואיהם, כמצוי בקרב שומרי מצוות התורה. הללו מגיעים אל חיי הנישואין בלב שלם נקי וטהור אשר שום אהבת יצרים קודמת לא חרצה בו. אצל אלו אין הנישואין הופכים את המותר לאסור, אלא אדרבה, את האסור למותר ורצוי. כך בונים הם את ביתם על יסודות איתנים של אהבה מתפתחת, שרירה ובריאה, וכדרך כלל, נצחית.⁷

⁶ בממוצע ארצי, אחד מכל שלשה (!) זוגות נשואים עושה את דרכו לבית הדין.

⁷ וראה עוד בחוברת "תורה ומדע" מסדרת "תורה מן השמים" (עמ' 24).

ההתנגדות לצפיה בטלוויזיה וכדו'

שאלה: מה פשר ההתנגדות הנחרצת של ציבור שומרי המצוות לצפיה בטלוויזיה ובשאר מכשירי הצפיה?

תשובה: אכן, מכשירי הצפיה יכלו לשמש ככלים נפלאים רבי תועלת אילו היו משדרים לצופים בהם ערכים חיוביים וחינוכיים בלבד. אולם במצב הנוכחי, די בצורת הופעה אחת אשר התורה אוסרת את ההסתכלות בה, כדי שעובד האלקים ידחה בשאט נפש כלים אלו. שהרי אם הם מהווים פגיעה בתכלית מטרת חיינו, אין כל שווי בהנאתם.

זוהי התשובה הפשוטה והאמיתית מזוית ראייתו של שומר המצוות. ואולם, מצד האמת אין כאן שאלה אשר שומר המצוות אמור להתבקש להשיב עליה. אלא תמיהה עצומה הפוכה יש כאן, אשר היכן נמצא אח חילוני שפוי אשר ביכולתו להשיב עליה. ואם אתה ידידי הקורא, הנך כזה, אשאל נא אותך: אילו היו מוכרים לשימוש ביתי במחיר השווה לכל נפש מכשיר "סמימט", המנפיק סמים קשים ללא הגבלה, האם היית רוכש אותו לשימוש ביתך? ואם היו מוצבים מכשירים כאלה בזויות הרחובות, האם לכל הפחות היית ממליץ לילדיך להשתמש בהם ואף היית מממן להם את ה"תענוג"?? תשובתך המתרעמת על השאלה, ותשובת כל בר דעת, ברורה.

אך מעתה יש לתמוה מאד. כיצד אם כן מכניס אתה לביתך, ואף משלם במיטב כספך עבור מכשירי צפיה וחומר מצולם ומודפס, אשר הוכח מעל לכל ספק כי הם הם הגורמים לעליה הדרסטית של עקומת הפשיעה, האלימות בחברה ובמשפחה, הרס הקשר בין בני הזוג, ושאר מרעין בישין. ובלעדם היו אחוזי הפשיעה, הרצח, ההתאבדויות, הבגידות, וכל שאר חיקויי התרבות המערבית שואפים לאפס.⁸ כיצד אנשים שפויים מרשים לעצמם להרעיל ביודעין את מוחם (ואת מוח ילדיהם!) על ידי חשיפתו למקסימום תוצרת הזוועה האנושית, וליצרים אפלים אשר אילולי הצפיה במכשירים אלו ובמקביליהן לא היה האדם המצוי, בר הדעת מעלה בדעתו רעיונות פלצות אשר הנה עתה אנו עדים

⁸ כותב השורות מתגורר בישוב המונה כעשרת אלפים נפש (ביתר עילית) אשר רוב ככל הציבור מקפיד שלא להכניס לביתו מכשיר טלוויזיה. במדפי החנויות נמצאים אך ורק עיתונים דתיים סולידיים הנקיים מדיווחים יצריים, ואפילו מדיווחים פליליים אם הם עלולים לעוות את החשיבה ולשמש כדוגמא שלילית. ואכן **תחנת המשטרה המקומית משועממת מחוסר תעסוקה**. על פי השמועה המצב מקביל בכל תחנות המשטרה הנמצאות בריכוזים חרדיים. (כמובן שהגורם המרכזי למצב אידאלי זה הוא החינוך התורני אשר דחיית הגורמים השליליים שבתקשורת מהווה חלק ממנו. אך אין שום ספק במשקל הרב של מרכיב זה בהשגת התוצאה החינוכית הנאה)

להתגשמותן החקיינית בחיינו האישיים. [וגם אם יטען מי שהוא שהרי אחרי הכל, יש גם תוכניות חינוכיות בטלויזיה וכו'. נשיב לו: האם בשביל 15% - 10% תוכניות חינוכיות (במקרה הטוב) מכניס הוא 90% - 85% רעל הביתה?? הרי המעט חינוך שנדמה לו שבניו יקבלו הם בטלים ומבוטלים ברוב המזיק שיש במכשיר זה. וכל מי שדובר אמת מוכרח שיודה על כך.]

נבין נא, כשם שיש בני אדם חסרי לב ומצפון המנצלים את אומללות המכורים לסמים כדי להתעשר, ויש שאף אינם בוחלים בהפלת אנשים נוספים תמימים למלכודת מוות זו, ובלבד שכספם יועבר אליהם, כך בדיוק מנצלים רבים מאותם בני אדם המכונים "בימאים", "שחקנים", "מחזאים", "סופרים", ו"כתבים" את חולשותינו היצריים, וקצינידת אכזרית הם מנסים בכל דרך ללבות את יצרי ההמון כדי לגרוף לכיסם את ממונו, וגם לקבל פרסום ותהילה (...). ואם המחיר הוא חורבן ערכי וחינוכי כלל עולמי, מה בכך? העיקר שברזי הממון של אותם מליוני אומללים פתוחים אל תוך כיסם.

יש לזכור עוד כי גם רבים מראשי המדינות ונבחרי העם שבויים ביד יצריהם וטבועים בים תאוותיהם. ומשום כך אינם נלחמים בתופעה המזיקה כל כך לעם ולמדינה. אך הגיע הזמן שלפחות אנו נדע את האמת, ונפסיק להיות פתאים ושטחיים. הבה נהיה עם אמיץ כבעבר, ונתאחד כולנו, שומרי מצוות ושאינם כאלה עדיין, וכולנו יחד נדרוש בכל עוז לאסור בארץ כל שידור וכיתוב המכילים אפילו מעט נזק חינוכי, ולאכופף את החוק באמצעות פיקוח, קנסות, מעצרים וכו', בעוצמה שאינה פחותה מהנסיון להלחם בנגע הסמים. שהרי זה איננו טוב מזה. ויחד עם זאת תעוגן בחוק הגברת התודעה היהודית על כל ערכיה החינוכיים הנפלאים בכל בתי הספר ברחבי הארץ. וכך, שילוב של "סור מרע" עם "עשה טוב" יוביל לשלמות הראויה לעם היהודי. אין ספק שמאבק צודק יניב פירות.

ולמי שעדיין מסופק בתוצאות הנזק החינוכי והנפשי האדיר של הצפיה במכשירי הצפיה, הנה לקט קטעי מאמרים מחקרים ודיווחים מתוך כתבות עיתונאיות אשר נמסרו לידי ע"י האירגון להפצת יהדות "שופר". (חלקם הגיעו כגזירי עיתונים ומשום כך הם מופיעים להלן ללא תאריך).

ידיעות אחרונות 5/4/96

"עד כיתה א' צופה ילד ממוצע בכ-8,000 רציחות ובעוד 100,000 מעשי אלימות אחרים בטלוויזיה. מי שתושב שהמספרים מוגזמים, מוזמן לשבת יום אקראי אחד מול תכניות הילדים בטלוויזיה ולהתחיל לספור. כמה פעמים במהלך התכנית הוא רואה מכות חמורות, שימוש בנשק, רציחות, דחיפות, סטירות. כמה פעמים המכות מוצגות כפתרון לגיטימי לבעיות, כמה פעמים האלימות מוצגת כמוצדקת על ידי האיש הטוב, כמה קללות מקללים, כמות הוונדליזם והשחתת רכוש, כמה פעמים הרע מקבל עונש על התנהגות אלימה, אם בכלל, והאם תמיד הילד מבחין מיהו הטוב ומי הרע בתכנית?"

"יש תיאוריה הטוענת שהלמידה האנושית נעשית בתהליך של חיקוי. ככל שילד צופה ביותר התנהגות אלימה, כך תגבר האלימות אצלו והוא יראה בה התנהגות לגיטימית. ארצות-הברית, מולדת הטלוויזיה, הכריזה באחרונה לטובת תיאוריית החיקוי, עם קבלתו של חוק הטל-תקשורת על ידי ממשל קלינטון."

"סעיף הציפ מעורר שם בחודש האחרון סערה גדולה. מתנגדיו מגייסים לעזרתם את הטיעון, כי זו למעשה צנזורה והגבלה של חופש הדיבור, היקר כל כך לאמריקאים. אלא שסיכויי ההצלחה של המתנגדים נראים נמוכים לנוכח הסקרים המגלים, ש 85 אחוז מהתכניות כוללות אירועי אלימות. האינטרס העיקרי שמניע את המתנגדים, שבאים דוכם ככולם מתחנות הטלוויזיה, הוא מסחרי."

"בסידרה המצויירת ספיידרמן למשל, המוקרנת בערוץ 2, יש עשרות התפוצצויות ושימוש בכוח גם במקומות שאין לכך הצדקה, עשרות פגיעות פיזיות קשות, שבירת חפצים, פריצות, עודף של אנשים רעים. תכונות כמו ערמומיות, בוגדנות ורמאות מתוגמלות באופן חיובי, רעים שמתחזים לטובים וטובים שמתנהגים כמו הרעים, וכל זה ב-20 דקות."

גם הסידרה התמימה לכאורה 'הגרגולים', שבני האנוש הם אויביהם, מכילה מעשי ונדליזם, תוקפנות, אלימות מכל סוג, מכות, דחיפות, גרירות, ואילו ב'לני טונס' של ערוץ הילדים, חשופים הצופים הצעירים בתוך שבע דקות בלבד לירות, אלימות, נפילות, צעקות, חטיפות, אלימות מילולית, חמדנות, רמאות ובעיטות.

במשך חצי דקה בתום החתול השובב, בערוץ הילדים יש שלוש התפוצצויות, עשרות טריקות דלתות, יריקות, מכות וטלטולים. ב'פלקון קרסט', הסדרה בערוץ המשפחה המוקרנת כל יום בחמישה לשלש אפשר היה השבוע לצפות ברצח הבעל, מכות, אימים בנשק חי, כותניות של עשירים, כליאה בכוח, תכנות, אלימות מילולית, שקרים של הרעים אבל גם של הטובים, חמדנות ובוגדנות, ובריחתו של ילד מהבית כפתרון לבעיות משפחתיות."

"לצעירים עד גיל 7 - 8 יש קשיי אבטנה בין מציאות לדמיון והם אינם מבינים תכני טלוויזיה כמו המבוגרים. לילדים יש קושי בהבנת הסיבתיות. הם לא מבינים שאירוע הוא תוצאה של תהליך, יש להם קושי באבטנה בין כוונה למעשים, בין שוטר שירה והרג במטרה להגן, לבין פושע שירה כדי לשרוד."

נקודה נוספת שעולה מהמחקרים היא, שכמות האלימות שילדים נחשפים לה בטלוויזיה עולה במאות אחוזים על זו שבחיים. שוטר אמיתי משתמש בממוצע אחת ל-27 שנים בנשק, ואילו בסרטים הוא משתמש בו עשרות פעמים. הילדים צופים באינסוף מעשים שלא יתקלו בהם בחיים, וכך רוכשים את מרבית הידע שלהם על העולם לא מהתנסות, אלא מהטלוויזיה. ובגלל חוסר ניסיון הם לא יכולים להגיד 'זה לא כך, יש דברים נוספים'.

"בסרטים מצוירים יש יותר אלימות ביחידת זמן מאשר בכל הזאנרים האחרים, כתנאי שאני מחשיבה אקט אלים בסרט מצויר כמו בסרט רגיל. יש כאלה שאומרים שעבור ילדים, אלימות בסרטים מצוירים היא מסוכנת יותר מאשר אלימות בסרטים, כי האלימות במצוירים זה כיף, משחק לגיטימי, וכולם עושים את זה".

"הילדים לומדים להיות אלימים מהטלוויזיה, מההורים ומהאינטרנט"

ראש בית-הספר לחינוך באוניברסיטת תל-אביב, פרופסור דוד חן, אומר כי "יש ניגוד חמור בין הערכים שמפיצה הטלוויזיה המסחרית, המונעת על ידי שיקולים כלכליים ושיקולי רייטינג, לבין הערכים שחברה מסודרת מגסה להקנות", אומר חן. "השיטה שלהם היא להגביר את הגירויים כל הזמן, וזה בעייתי. יש חוק פסיכולוגי לפיו ככל הגירוי עולה – כך יורד סף התגובה, ואנחנו נעשים רגישים פחות.

אני רואה בחצר בית הספר תלמידים המתרגלים משחקי היאבקות שהם רואים בטלוויזיה. הילדים בהחלט מושפעים מסרטי אלימות. הטלוויזיה היא מדיום חזק וברור. אין צורך להתאמץ כדי להבין את המסרים.

לצערי, אפשר לשמוע הורים רבים שאומרים לילדים שלהם, שאם ילד אחר מכה אותם או שיחזירו באלימות. כך תורמים גם ההורים למצב. הילד רואה אלימות גם ברחוב, ובעצם בכל מקום מסביבו, למשל, באינטרנט.

"יום ליום":

"רוב הרוצחים שאבו את השראתם לכיצוע הרצח מסרט אלים

שראו זמן קצר קודם לכן"

מחקר שנערך בעשור האחרון בבית החולים הפסיכיאטרי "גהה" מגלה אמת עגומה למדי על הרוצחים הצעירים: רק שלושה מהם סבלו בעת ביצוע המעשה ממחלת נפש, כפי שהיא מוגדרת בחוק. רוב הרוצחות תוכננו מראש, ובמחצית מהמקרים הכיר הרוצח את הנרצח. בחמישית מהמקרים היה הנרצח בן-אדם קרוב.

גילוי נוסף שעולה מהמחקר: רוב הרוצחים שאבו את השראתם לכיצוע הרצח מסרט אלים שראו זמן קצר קודם לכן. רובם לא זכרו את שם הסרט שממנו הושפעו, ואפילו לא את שם השחקנים שהופיעו בו, אבל הצליחו לשחזר בפרוטרוט את סצינת הרצח, שלימים העתיקו אותה בדיוק מצמרר.

הפסיכיאטר פרופ' שמואל טיאנו, מנהל "גהה" ועורך המחקר אומר: "אי אפשר להתעלם מכך שרמת האלימות שילדים בגיל צעיר נחשפים אליה על מסך הטלוויזיה או בקולנוע גבוהה מבעבר. יש הבדל בין הרוגי המערבונים של פעם לקורבנות האלימות הקולנועית של היום. הרוצח הקולנועי של היום הורג בהנאה מופגנת. המרכיב הסדיסטי של האלימות מפורק על

המסך לגורמים, וחושף כל אחד מהשליבים שהקורבנות עוברים עד למוות עצמו. המוות הוא לא זה שגורם את הנזק העיקרי, אלא הדינמיקה שקודמת לו.

”מעריב”:

אואזיס משלהם

”אף שכמעט לכולם יש ילדים והם בוודאי בבת עינם, אנתנו מעדיפים לעבור על העניינים הנוגעים לילדים בשתיקה ציבורית, ולהפקיד אותם בשקט יחסי בידיהם של אלה שעיסוקם ופרנסתם על כך. ובכל זאת, אחרי כמה שנים של הידרדרות גדולה, צריך לכתוב בחומרה על מה שעושים למוחתות הילדים ערוצי הטלוויזיה המייחדים להם שעות שידור לא מעטות, ואף -ובעיקר לכך מכוונים הדברים - ערוץ מיוחד.

הטלוויזיה שכבר מזמן היא הבייבי סיטר האולטימטיבי, מייצרת בעבור הילדים מין אואזיס (נווה מדבר) משלהם, שאמור להיות תופשי מהרוחות הרעות של האלימות, הגסות וקשי הלב שזורמים מהתוכניות המיועדות למבוגרים. עד לפני שנים מעטות אכן היה זה נווה מדבר. אך היום דומה כי מתוך צירוף של רדיפת בצע וקלות דעת נוצרה מציאות מפחידה שם.

תנועת גוף בלתי פוסקת, העוויות והנפות ידיים, הן הדקדוק של הופעה בערוץ הילדים, ביחד עם תנועות מצלמה פזיזות. הכל מסתחרר, נע, ומפוטפט בקולות רמים, קריאות על גבול הזעקות, בלי רגע של שקט. החיים על פי ערוץ הילדים ורוב תוכניות הילדים בערוצים האחרים הם מרקחת של רעש, השתטות, וולגריות שוצפת, העוויות, גלגולי עיניים והרבה צחוקים רועמים ומלאכותיים. מה שנעדר משם לחלוטין חן אמיתי, חסד ועדינות. כדאי להתעכב מעט על העדינות, שאולי אינה מצרך מבוקש כל כך בשוק הפומבי של המבוגרים, אולם היא דבר שילדים זקוקים לו, אם זכרוני האישי אינו מטעה אותי, ובדרך כלל אף מקבלים ממנו בחוג המשפחה, עד שהם מופקרים לנפשם בשיבה מול הטלוויזיה. מדוע זה דיבור רך, הילוך איטי של סיפור, הקסמה שקטה, גירוי של הדמיון, נעדרים לחלוטין מן המרקע? מדוע זה, כאילו היו ילדים ציבור של נבערים קטנים ומטומטמים חסרי תקנה, לעולם לא יישמע בתוכניות האלה איזה דבר רציני, או אפילו עצוב, כאילו היו הרצינות והעצב מקום שאין בו מדרך רגל לילדים?

כדאי להרהר בכך, משום שערוץ הילדים ותוכניות הילדים הם, בתוקף הפופולריות הרבה שלהם, מכשיר עצום של חינוך ועיצוב נימוסיו, הליכותיו והשקפותיו של ציבור ענק של ילדים שיהיו עוד מעט מבוגרים ויהיו העם. כדאי לחשוב על כך, משום שמה שנעשה שם היום יש בו משום גזילה ודיכוי קשי לב של חלק גדול מהקסם, הבלבול, המבוכות, הפחדים, הדמיונות והמצוקות של להיות ילד.”

”מעריב”:

סיום אלים לשבוע-נגד-אלימות בטלוויזיה החינוכית

השבוע האחרון של החופש הגדול בו הוקדשו שידורי הטלוויזיה החינוכית למניעת אלימות הסתיים במנה של סם נגדי: אתמול, בין השעות 11.45 ל 13.45 שידרה הטלוויזיה החינוכית את הסרט ”אנה והזאבים”, הגדוש בסצינות קשות. זאת בשעות הצפיה של קהל ילדי בית הספר היסודיים שהושבתו מלימודיהם.

מנכ"ל אגודת "זכות הציבור לדעת" התלונן בזמן השידור וביקש מאנשי הטלוויזיה החינוכית להפסיק את השידור באופן מיידי. לדבריו, אף גורם בטלוויזיה החינוכית לא היה מוכן לקחת את האחריות להפסקת השידור. האגודה דורשת את התנצלותה של הטלוויזיה החינוכית, נקיטת צעדים משמעותיים נגד האחראים על ההקרנה, ונקיטת צעדים שימנעו מקרים כאלו בעתיד. דובר משרד החינוך מוסר שהעניין חמור, ושפרטי העניין ייבדקו.

והרי לקט קצר של כותרות וקטעי דיווחים

"ידיעות אחרונות":

"לאחר שצפה ב"רוצחים מלידה" רצח הנער את הוריו"
ב- 10 הימים האחרונים נרצחו בארה"ב שלושה זוגות הורים על ידי ילדיהם.

"מעריב":

"בהשפעת סרט אימה:

בן 14 רצח את חברו בן ה-7 וכישל אותו בתנור"

נער בן 14 מקנדה, שהושפע מסרט אימה שצפה בו עשר פעמים לפחות, רצח ופשט את עורו של ילד בן שבע, ולאחר מכן בישל את בשרו בתנור — גורע שלשום בכית המשפט בססקצוואן.

"ידיעות אחרונות":

עדות: אחד הנערים שרצחו את נהג המונית אהב לצפות בסרטי זוועה.

"ידיעות אחרונות":

ויכוח משפחתי על צפייה בטלוויזיה הסתיים במעצר

בסוף השבוע התיישבו בני המשפחה לצפות בטלוויזיה, במהלך הצפייה ביקש הבעל לצפות בערוץ מסויים, ואילו אישתו ביקשה לצפות בערוץ אחר. בין בני הזוג התפתח ויכוח, כאשר מכשיר השלט-רחוק מחליף ידיים וערוצים במהירות שיא. בשלב מסויים איבד הבעל את סבלנותו והחל להכות את האשה, כל זאת לעיני ילדיהם.

"ידיעות אחרונות":

התרגז על אשתו הצופה בערוץ הקניות וירה במסך הטלוויזיה

"מעריב":

הילד חיקה את הנידון למוות – עד הסוף

בתאונה מחרידה כתאילנד תלה את עצמו למוות ילד בן תשע, שניסה לחקות את הקורבן בסידרת מתח פופולרית של הטלוויזיה הסינית.

"ידיעות אחרונות":

"מאות ילדים אושפזו ביפן בעקבות צפייה בסרט מצויר בטלוויזיה"

"יותר מ- 600 ילדים פקדו אמש את חדרי המיון בבתי החולים ביפאן, בעקבות שידור, באחת מרשתות הטלוויזיה, של סרט הנפשה (אנימציה) מצויר. 155 אושפזו בשל מה שנראה כהתקפי אפילפסיה. הילדים סבלו מפירכוסים אפילפטיים, מצריבה בעיניים ובעיות נשימה. רשת הטלוויזיה החליטה היום להפסיק עד להודעה חדשה את שידור ההסרטה בכל רחבי המדינה. אחת הדמויות בסרטון ההנפשה – פיקאצ'ו, עכברון קטן ונחמד, שלח הכוקי אור כחול ואדום במשך כחמש שניות. ההכזקים היו אמורים לייצג "פצצת אנטי וירוס". פסיכולוגית הלוחמת בהשלכות משחקי הווידאו על הבריאות, ריקי קאיאמה, ציינה כי תגובות אפילפטיות להכזקי אור ידועות כסוג של אפילפסיה עקב רגישות לאור.

ומי אחראי להתדרדרות המוסרית הנוואה של החברה, לדעת הנשיא האמריקני?

קלינטון: "מה התרחש לחברה האמריקנית, שילדיה הופכים
לרוצחים?? חלק ניכר מהאחריות על "הוליווד".

בעוד מדינת ישראל, המתאמצת בכל כוחה להחשב כהעתק מושלם של אמריקה, חותרת ליפוח תרבות ההפקרות המכונה "ליברליזציה" – חשים דווקא האמריקנים צורך עז וחיוני ברסון המתירנות המואצת של הווי החיים המערבי, שטיפח כל השנים "חופש" ללא מגבלות.

הדברים באים לידי ביטוי בחשבון נפש פומבי שנעשה לאחרונה בארצות הברית, בעקבות שורה של אירועים מזעזעים, בהם תלמידים צעירים נטלו נשק לידם ורצחו בדם קר את חבריהם ומוריהם.

"מקרי ירי בבית ספר לא מתרחשים בוואקום. הם מהווים מבחינה מסוימת סימפטום של תרבות שמעריצה אלימות", אמר השבוע נשיא ארצות הברית, ביל קלינטון. בנאום השבועי שלו לאומה, האשים קלינטון את תופעת האדרת האלימות בתרבות הפופולרית ואת הרפיון שמגלים הורים בהשגחה על ילדיהם, כגורמים לגל האחרון על מקרי רצח בירות של ידי תלמידים בבתי ספר.

לדבריו, "הוליווד", העיר שנחשבת שם כסמל לתעשיית תרבות הבידור המערבית לדבריו, "הוליווד" מייצרת סרטי קולנוע, תוכניות טלוויזיה ומוסיקה פופולרית, שעושים אידיאליזציה להרג ולאלימות ומעוותים את מוחם של בני נוער נוחים להשפעה.

"מה פלא שמחקרים רבים מראים שהילדים שלנו נעשו אטומים כלפי אלימות", אמר קלינטון, "האלימות נמצאת בכל מקום – על מסכי הטלוויזיה והקולנוע, על מסכי המחשב ובמוסיקה פופולרית". הוא הוסיף, כי "כאשר הרג חסר משמעות הופך למאפיין העיקרי של "בידור למשפחה", וילדים רואים עוד ועוד סכסוכים בקולנוע המיושבים בעזרת כלי נשק, אנחנו לא צריכים להיות מופתעים שילדינו פועלים בהתאם".

נזקים נוספים הנגרמים מן הצפייה בטלוויזיה

הארץ 28.9.98

טלוויזיה ודיכאון

"לפי חשבון שנעשה באיגוד הפסיכולגים האמריקאי בשנת '92, צופה ילד אמריקאי בממוצע ב – 8,000 רציחות טלוויזיוניות ובלמעלה מ – 100 אלף מעשי אלימות אחרים – עד שהוא מסיים את בית הספר היסודי".

מחקר חשוב אחר מעלה את האפשרות שאלימות בטלוויזיה עלולה לעודד תוקפנות. בשנת '93, הגיע איגוד הפסיכולוגים האמריקאי למסקנה כי "ללא ספק, צפייה מרובה באלימות בטלוויזיה מעלה את הסבירות כי הילדים הצופים בתוכניות שיש בהן אלימות, יאמצו התנהגויות וגישות אגרסיביות".

מחקרים נוספים טוענים כי סביר שילדים שצופים בטלוויזיה שעות רבות, יתפשו את העולם כמקום "מפחיד", מסוכן ולא ידידותי. כתוצאה מכך, מעידים זינגר ועמיתיו, עלולים ילדים אלה לפתח נטייה מוגברת "להתנהגות מתגוננת ולהעדר אמון, מה שמציב אותם בקבוצת סיכון גבוהה יותר להיפגע מבעיות חברתיות ופסיכולוגיות".

אנשים הצופים בטלוויזיה שנים עלולים להיפגע

במוחם – להשתגע, או לחלות באלצהיימר. פירסם באחרונה

המדען פרופ' משה אהרונסון מאוניברסיטת ת"א

למה דווקא הטלוויזיה מכל כלי התקשורת? "בדקתי ומצאתי, שכ – 70 אחוז מהידיעות שאנחנו נחשפים אליהן בתקשורת הן ידיעות לא נעימות או מפחידות, דהיינו גורמות לסטרס, מבחינה זו אין הבדל בין אמצעי התקשורת. אבל לידיעות האלה ברדיו ובטלוויזיה יש אימפקט שונה לחלוטין. בעיתון יכול הקורא לבחור איזו ידיעה לקרוא ומאיזו להתעלם. הוא יכול להתחייס לידיעה ולשבץ אותה בצורה פרופורציונלית בתמונת עולמו. אבל כשהוא מאזין לרדיו או צופה בטלוויזיה, הוא נעשה שבוי. אין לו חופש בחירה. "משום כך אנשים שחשופים לטלוויזיה במשך 30 שנה, 4-5 שעות ביום, עלולים להיות מושפעים מהאפקט המצטבר של הלחץ הנפשי שיוצרת אצלם הצפייה המוגזמת בטלוויזיה".

כמאמר בירחון "השערות רפואיות" ציין פרופ' אהרונסון, כי שמע מד"ר מריאן רבינוביץ', ראש היחידה לשיקום גריאטרי במרכז הרפואי "שיבא" בתל שומר, כי בריכוזים חודיים, כמו בני-ברק, כמעט ולא נתקל באנשים שחלו במחלות שטיון. ד"ר רבינוביץ' העלה את ההשערה, שייתכן, כי הדבר נובע מכך, שרובם אינם צופים בטלוויזיה ועוסקים כל חייהם בפעילות שיכלית אינטנסיבית.

"משקה הדיכאון" של קוקה קולה

הנוער המערבי, כפרט האמריקני, מראה סימני דיכאון גזכרים והולכים. לא שזה מפחיע באי-פן מיוחד. חברת קוקה קולה חפיץ הקיץ מש-קה חדש, או-קיי יהיה שמו, וכצו האופנה וגם כדי לקלוע ל"ראש" של הצעירים - הוא יסדר אפרוריות, פסימיות, ויופיעו עליה דמויות אפופות יגון...

במשך שנה שלמה בדקו מומחי השיוק של החברה את גישותיהם של בני הנוער לחיים. מסקנת החוקרים היתה שצפיפותיהם מהתיים הולכות ומתמעטות ושהפסימיות הולכת ומש-חלטה עליהם. הם מוטרדים מהאלימות הפושה, מהמחלות, מהסיכוי ההולך וקטן להשיג עבודה. הקדרות שעל פחיות המשקה החדש חקלע בול לטעמו של הנוער, החליטו בקוקה קולה.

משום כך צבע הפחיות הוא אפור-שחור, הר-מויות משדרות קדרות ועצב. כאחד מהם נראה צעיר בעל מבט אטום, מבט עצוב ו"שקיות" מתחת לעיניים. נראה שטעמה של ההפקרות אינו כל כך מחוק...

ע. איפרגן

אפור, פסימי, דמות אפופת יגון...

ידיעות אחרונות 26.5.94:

מחקר מגלה: צעירים נכנסים לדיכאון בגלל צפיה בטלוויזיה

מחקר שנערך באחרונה באוניברסיטת פן סטייט, פנסילבניה, גילה קשר "חזק בצורה דרמטית" בין התפתחות הטלוויזיה לעלייה בתופעות הדיכאון בקרב הצעירים בארצות הברית. אין ספק שההשפעה החברתית של הטלוויזיה היא סיבה אפשרית לגילוי תופעות של דיכאון בקרב הצעירים, אומר ד"ר פול קיטל, פרופסור לפסיכיאטריה. "אלפי שעות צפייה בטלוויזיה", אמר קיטל בהרצאה במסגרת הכינוס השנתי של "ההתאחדות הפסיכיאטרית האמריקנית", "חושפות את הילדים לפעולות חוזרות ונישנות של אלימות, שעלולות לגרום לילד להיות מנוכר לחבריו ולמשפחתו. במצב שכזה, יש סיכוי גבוה יותר שהילד, או הנוער המתבגר, ישקע בדיכאון."

מעריב 31.8.98:

מחקר אמריקני: שימוש קבוע באינטרנט עלול לגרום לדיכאון

אזהרה למכורים: רשת התקשורת הבינלאומית יכולה לגרום לצמצום חוג המכרים

שימוש קבוע באינטרנט עלול לגרום לתחושת

בדידות ודיכאון - כך עולה ממחקר אמריקני שהתפרסם ביום ראשון בעיתון "ניו יורק טיימס". המחקר, שהושקעו בו כ- 1.5 מיליון דולר, בדק את ההשלכות הנפשיות של השימוש הביתי באינטרנט. מתברר, כי הרשת העולמית תורמת להתפתחות הדיכאון, דווקא בקרב אנשים שאינם נוטים לכך. מסקנה זו סותרת את טענות המומחים ומפתיעה את החברות שמימנו את המחקר, בן אפל, אינטל ויולט פקד. "נדהמנו מהתוצאות, משום שהן אינן מתיישבות עם העובדה שהאינטרנט דווקא מבוסס על יצירת קשר בין אנשים שונים מכל קצווי העולם", אמר רוכרט קראוט, מרצה לפסיכולוגיה באוניברסיטת קרנגי-מלון.

המחקר ארך שנתיים, ובזמן זה עקבו החוקרים אחר 169 בני אדם כארבעה בתי ספר וקהילות בפייטסבורג, פנסילבניה. על פי המחקר, שעה של שימוש באינטרנט משבוע מגבירה באחוז אחד בממוצע את הסיכוי לדיכאון אצל המשתמש ומצמצם כ- 2.7 אנשים את חוג המכרים הממוצע לאדם.

ראוי לציין את המגמה המסתמנת בעולם בקרב אנשים רבים (לא דתיים, ואף לא יהודים!) להשתחרר מאזיקי הטלוויזיה. לדברי החוקרים, הוצאת הטלוויזיה מן הבית מצביעה על רמת אינטליגנציה גבוהה. וכפי שעולה מתוך הכתבות הבאות:

"מעריב" 11.1.96:

מי בכלל צריך טלוויזיה?

בגרמניה מתברר, מסתמנת מגמה של מרד טלוויזיה: אלפי אזרחים זורקים כל חודש את הטלוויזיה שלהם, פתאום הם מגלים שיש גם חיים

עוד לא מדובר במגיפה, אבל בתופעה שמתחילה למשוך את תשומת לב הסוציולוגים ומנהלי ערוצי השידור בגרמניה. מדי חודש מחליטים כמה אלפי אזרחים בגרמניה לזרוק את מכשיר הטלוויזיה לפח הזבל ולחיות בלי הבהייה האינסופית באקרו, עליו מתרצצות דמויות קטנות מהחיים.

"זה היה קשה, אבל כדי להציל את חיי הנישואין שלי הייתי חייב לזרוק את המכשיר לזבל". הצהיר האנס וואדר, זמר ידוע, שהעיד על עצמו כ"מסומם טלוויזיה" שהשתחרר מההתמכרות בעקבות אולטימטום של אשתו. "שנים סבלתי מנדודי שינה", סיפר טילו וואשקה מאולדנבורג לשבועון "יו יו", חקרתי את העניין והגעתי למסקנה שזה בגלל הצפייה הארוכה בטלוויזיה. זאת התמכרות, בדיוק כמו אלכוהול או סמים. והכי גרוע, מרוב בהיה, אתה נהיה פאסיבי, לא מסוגל לחשיבה עצמית ומקבל את כל מה שיוצא מהקופסה הזאת כאמת לאמיתה".

וואשקה פירסם מודעה קטנה בעתון מקומי והופתע לקבל 20 מכתבי תשובה מאזרחים שחושבים כמוהו. ביחד הם תכננו פעולות חברתיות ותרבותיות כאלטרנטיבה לטלוויזיה, ולטענתם, הם חיים באושר רב מהרגע שהכריזו על "מרד בהייה". "הילדים שלי, רוברט ואילקה, גילו פתאום כשרונות יצירתיים, גילינו מחדש את הספרים, המשפחה מלוכדת והזוגיות של רעייתי אנט ושלי פורחת", הוא אומר.

לפחות 1.5 מליון גרמנים לא מחזיקים במכשיר טלוויזיה, ולא בגלל בעיות כספיות, אלא מבחירה חופשית, מציין מכון מחקר במאנהיים.

סוציולוגים שבדקו את התופעה מדגישים כי סרבני הטלוויזיה נמנים על המעמד הבינוני הגבוה, ומתאפיינים ברמת אינטליגנציה גבוהה מהמוצע. מומחי תקשורת טוענים כי התופעה רק תתחזק.

החוקרים ממאנהיים שבדקו את התופעה, טוענים כי הנטיה להתעלם מהטלוויזיה, או לצפות בסלקטיביות רבה, אופיינית גם לצעירים בעלי רמת משכל מעל לממוצע, שהיו, מגיל צעיר, חשופים לאלפי שעות שידור בטלוויזיה.

הסלבריטי הראשון שהכריז על מרד טלוויזיה, חלקי אמנם, היה הלמודט שמידט, מי שכיהן כקאנצלר גרמניה. בשנות ה-70. "אני ממליץ לאזרחים לסגור את המכשיר לפחות יום אחד בשבוע", אמר שמידט כבר ב-1978, "תראו איזה נפלאות זה יחולל בחייכם".

מחקר שנעשה בשוויץ מראה כי תופעת הבריחה מהטלוויזיה מפותחת מאד בארץ האלפים: שבעה אחוזים מאזרחי המדינה, אחת העשירות בעולם, חיים בלי מכשיר טלוויזיה בסלון.

האמריקנים מודים: צריך לנתק את הטלוויזיה

את הסיפור הבא מצאנו בעיתון אמריקני המתפרסם במדינת פלורידה: המעשה המאלף כיצד הצליחה משפחתו של מייקל אשקראפט להתגבר על עצמה – "היום בו ניתקנו את הטלוויזיה".

"היתה זו תכנית חינוכית כביכול, שעוררה אותנו לנושא. בנינו התאומים, שהיו אז בני שש, היו צופים מרותקים למכשיר. בעקבות התכנית, נהגו לבעוט זה בזה עד שאחד מהם היה פרוץ בבכי..."

היות שלא עלה בידנו לשבור את המשחק הפראי שבעקבות התכנית, למרות כל האמצעים הרגילים של שכנוע, פרסים ועונשים, שללנו מהם את הצפייה בתכנית במשך שבוע על ידי שהורדנו את המכשיר למרתף.

התגובה הראשונה של התאומים, ושל אחותם הקטנה, היתה – תדהמה. אחר כך היתה הצגת חרטה, ולאחריה – יומיים של תחינות ובכיות. תנו לנו לצפות בטלוויזיה, במה שלא יהיה, ב ב ק ש ה.

במשך תקופה מסויימת נהגו הילדים להתגודד ליד קצה המדרגות המוליכות אל המרתף, ולפעמים גם היו יורדים בהן כדי להתבונן במכשיר שנח תחת כיסוי. הם לא היחידים התקשו לוותר עליו. גם אנחנו...

למעשה, הרחקת הטלוויזיה הצליחה כל כך עד שבאתי לספר לכם: הגענועים הם חזקים. לא לטלוויזיה. לשעות של החופש ממנה. זה לא התרחש ביום הראשון וגם לא ביום השני של הפרידה. אבל לקראת היום השלישי ניתן היה להרגיש למרבה התימהון, תשובה חדשה: לקרוא ספר, לדבר עם המשפחה, להזמין את השכנים, להעיף עפיפון.

בהעדר הטלוויזיה, גילו הילדים מה נמצא בחצר האחורית של הבית. הנערים נהנים לקפץ על הטרמפולינה שנמצאת שם. אחותם מאושרת לשבת בבית על ענפי העץ ולשחק בכוכות. בימים קרים, היא יושבת בבית ומציירת, פותרת חידות או שרה. הבנים משחקים במשחקים שונים. בהזדמנות אחרת, המציאו הצגה. כל אלו היו דברים שלא היו מתרחשים כל עוד המכשיר היה בבית."

זה היה סיפור של משפחה אמריקנית שנחלצה מן ההתמכרות – וגילתה עד כמה יפים החיים ללא שיעבוד למכשיר שמכתיב את קצב החיים בתרבות המערבית. האם ישכילו אמריקנים אחרים ללכת בעקבותיה?"

על דתיים ומתחזים

יש הטוענים כי קיים מעצור המפריע להם להתחזק בשמירת המצוות, על אף הכרתם ואמונתם העמוק במציאות הבורא ומתן תורה. והוא התדמית הלא חיובית אשר הם חשים בקרבם כלפי ציבור שומרי המצוות. כראיה לדבריהם הם יודעים לצטט קטעי עיתונים ומאמרי תקשורת המדווחים כי "חובש כיפה נתפס ב...", "דתי חשוד/נאשם ב...". וכו'. ואם אלו הדתיים, מפני מה אהיה כמותם?

מבלי להכנס כאן לבדיקת מידת האמת של הנתונים התקשורתיים אודות הדתיים, והיקפם, הטיעון לכשעצמו תמוה. אדם המשוכנע באמת המוחלטת, יודע הוא שיש בורא לעולם אשר נתן את התורה, ושתורה זו נפלאה, זכה וטהורה, מה לו לאדם זה להביט ולפזול לצדדים ולעצור את עלייתו הרוחנית רק בשל מחדלי בני-אדם? אם זו האמת יהא הוא נאמן לה! וינהגו האחרים כאשר ינהגו.

אך לא נוכל להתעלם מפרט חשוב שיש לדעתו. אין זה סוד כי האוייב הגדול של התקשורת המשודרת והכתובה, במתכונתה הנוכחית, הוא ציבור שומרי המצוות. מטבע הדברים השידורים והכתבות מעוצבים בהתאם לאורח חייהם, השקפתם ודעותיהם, של צוות הכתבים, העורכים, והמגישים. והרי אורחות חייהם של אלו, לעת עתה, עומדים כידוע בסתירה מוחלטת למהות הדת ועיקרי היהדות. חלום הבלהות של כל אחד מאנשים אלו הוא היום שבו רוב העם יחזור בתשובה. שהרי אז השידורים והשדרנים דהיום המאופיינים בריקנות, בהוללות, ובקלות ראש, יוחלפו בשידורים ושדרנים המאופיינים בתכנים עִקְפִיִּים, בשמחת חיים, ובתחושת אחריות. בבחינת האמור בפסוק: "תחת הנעצוץ יעלה ברוש, ותחת הסרפד יעלה הדס" (ישעיה נה, יג).

ומכיון שרבים חוזרים בתשובה, הרי יש סיכוי שחלום הבלהות לדידם, יתגשם. ומה טבעי יותר במצב זה לנצל את הכח האדיר שבידיהם, כח המאפשר כניסה לכל בית ללא נקישה על הדלת, ושיחה חופשית עם כל אדם המאזין וקורא מבלי שתהיה בידו היכולת להציג שאלות ולבקש הוכחות והוספת פרטים שהושמטו, - ולפטמו בסיפורים שלא פעם יש בהם רק מעט אמת והרבה ניפוח. והרי מאדם המדווח מתוך נגיעה אישית, אין מקבלים דברים ככתבם וכלשונם, - כידוע לכל בר דעת.

מספר דוגמאות למגמתיות המאפיינת כתבות עיתונאיות רבות כאשר הן עוסקות בחברה החרדית, ניתן לראות להלן בפרק "התקשורת והחרדים".

ולגופה של שאלה, הכיצד יתכן שדתי ינהג שלא כראוי?

ובכן, קיימות שתי אפשרויות אשר המרחק ביניהן הוא רב ועצום. יש להבדיל בין "דתי" העובר בקביעות במודע ובשאיט-נפש על איסור הלכתי או איסורים הלכתיים, לבין דתי המקפיד על שמירת המצוות, אלא שלעתים קורה שהוא מועד.

הראשון איננו עובד אמיתי של האלקים. ובמילים שונות: איננו דתי אמיתי. הוא אמנם לבוש כרתי, ואורחות חייו ומוסכמותיו החברתיות הרגילות לנהוג בחלק ממנהגי הדת, אך כלום אנו מחוייבים להסביר את מעשיו ולהתנצל על מעשיו של חילוני המחופש לדתי? והרי לענין זה אחר הוא החילוני הגמור המחופש לדתי, והחצי חילוני וחצי דתי המחופש לדתי בחציו החילוני.

לא כן היא ההתייחסות לשומר המצוות המקבל עליו עול מלכות שמים בשלימות. אלא שמכיון שגם בקרבו שוכנים יצרים ודחפים טבעיים המבקשים להסירו מעבודת ה', קורה שהוא מועד. אך מיד הוא מצטער על אשר קרה ומחפש דרכי התחזקות וגדרים לבל יכשל שנית. ולאחר שהצליח להתבסס בדרגה זו ולהפיל חלל את היצר של אותו ענין, הרי הוא מעפיל בעבודת האלקים ומתרומם לדרגה גבוהה יותר, ומתמודד שם עם יצרים השייכים לדרגתו החדשה. וגם שם לעיתים הוא מועד, אך שוב נאבק, מצליח ומתרומם. "שבע יפול צדיק וקם"⁹. (משלי כד, טז) הוא הרי נופל, אך כבר מוגדר צדיק. משום שהקו המנחה ושאיפת חייו היא עבודת האלקים. המעידות, - טבעיות הן לחלוטין, שהרי "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קדלת ז, כא).

⁹ ראוי לצטט כאן מדבריו של גאון המחשבה הרב יצחק הוטנר זצ"ל במכתבו לתלמיד אשר כמעט הגיע אל סף יאוש לרוב מעידותיו. וזו לשונו: "החכם מכל אדם אמר "שבע יפול צדיק וקם", והטפשים חושבים כי כוונתו בדרך רבותא: אף על פי ששבע יפול צדיק, מכל מקום הוא קם. אבל החכמים יודעים היטב שהכוונה היא, שמהות הקימה של הצדיק, היא דרך ה"שבע נפילות" שלו". ועוד מדבריו באותו מכתב: "רעה חולה היא אצלינו שכאשר מתעסקים אנו בצדדי השלימות של גדולינו, הננו מטפלים בסיכום האחרון של מעלתם. מספרים אנו על דרכי השלימות שלהם, בשעה שאנחנו מדלגים על המאבק הפנימי שהתחולל בנפשם. הרושם של שיחתינו על הגדולים מתקבל כאילו יצאו מתחת יד היוצר בקומתם ובצביונם. הכל משוחחים, מתפעלים ומרימים על נס את טהרת הלשון של בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל, אבל מי יודע מן כל המלחמות, המאבקים, המכשולים, הנפילות, והנסיגות לאחור, שמצא ה"חפץ חיים" בדרך המלחמה שלו עם יצרו הרע". הארכנו בציטוט הדברים לרוב חשיבותם, על אף שאין הכל נצרך לענינו.

הריני מרשה לעצמי לקבוע: לא גישה אוניברסיטאית מנחה את המתלונן על איכות תחנת הדת. אלא הצורך הנפשי בסם הרגעה עצמי. כל הידוע ומכיד אפילו מעט מידיה של תורת ישראל, גם אם לא זכה להכנס אל פאר אולמות ארמונותיה, ולהתענג ממש ממעדניה כציבור שומרי המצוות, - לפחות מריח הוא שכאן נמצא סוד האושר, הסיפוק ושמחת החיים. הדרי הוא חש בפנימיות נשמתו, כי מדובר באמת טהורה כובשת. ומכין שבחחושה עמומה זו טמון כח המסוגל לדחוף לבידוד האמת¹⁰ ולהוביל לשמירת מצוות התורה - דבר המצריך שליטה עצמית ואישיות מעוצבת ומוצקה - הרי הפשוט הזקל ביותר הוא להפעיל את התשובה הקולנית: "להיות דתי? הרי זה להיות גב, נוכל, וכר". ולהמשיך בחיי החולין והמתירנות. אולם מבקש האמת באמת, איך ספק שיגיע אליה.

הבה נבין. כאשר באולם בית-המשפט נוכחים שופט ועורך-דין, גם אם שומעים שניהם את אותן העובדות, עורך-הדין יגן בכל מקרה על לקוחו, בעוד שהשופט אמוד להכריע על פי האמת.

מדוע?

משום שעורך-הדין המקבל תשלום מלקוחו נוגע בדבר הוא ואין הכרעתו נובעת משיקולים אוניברסיטאיים. לעומת זאת, השופט, אמוד לדון לגופו של עין באוניברסיטאית, ולהסיק את המסקנה הנכונה באמת כפי שדאי.

כאשר אנו ניגשים לדון ולהכריע ביישום המטרה אשר לשמה נבראנו, הרי התאוות והיצרים החומרניים עלולים מאד להתערב במחשבותינו ולהפריע למסקנה השכלית להיות מוכרעת על-פי האמת האוניברסיטאית הטהורה. וכשיש נגיעות אישיות, הרי כל טענה רעשנית עלולה להיות קבילה אף-על-פי שאיננה נכונה ואין בה שום טעם. ברור מאד אם-כן, כי עלינו לדון כשופטים, ולא כעורכי דין.

¹⁰ בדרך כלל, בתחילה על ידי התשוקה הפנימית לגילוי משמעות החיים, והשאלות הנוקבות: אני יהודי?? במה?! כך חי יהודי? סבי ואביו וסב סבו במשך כל הדורות שמרו את מצוות היהדות. ואני?? האם הם היו טפשים ח"ו? מה היא תכלית חיי? האם כל העולם מזוהם ועכור, או שמא ישנן פינות חמד טהורות?? ואז בא השלב של צעדים איטיים והססניים של בירור עקשן, עד שלפתע נפתח השער כמו מאליו, והאור זורם פנימה.

ההתייחסות לרפורמים

ידוע כי ציבור שומרי המצוות וגדולי התורה בראשם דוחים על הסף כל נסיון היאחזות של הרפורמים כאן בארץ. ומכיון שמי שאינו מכיר את אורחות חיי הרפורמים וה"ראבי"ס שלהם עלול שלא להבין את פשר תמימות הדעים והאחדות המליאה השוררת בין כל מנהיגי ציבור שומרי המצוות על כל זרמיו, בדבר הדחיה המוחלטת ואי ההכרה בשום גורם רפורמי, ראוי לבאר מעט את הדבר.

ובכן, מוסכם ומקובל על כולנו שיש להעניק לגיטימציה מליאה לכל זרם ביהדות, ובלבד שהוא זרם הזורם בתוך היהדות.

כמו כן ברור, שכשם שלהבדיל נצרות היא דת, ואיסלם הוא דת, גם יהדות היא דת.

וכשם שאדם הבז לדברים הכתובים בספר הדת של הנוצרים או המוסלמים, וכופר ביסודות מהותיים של הדת הנוצרית או המוסלמית, לעולם לא יוכל לדרוש מראשי הנצרות או האיסלם להחשיב את שיטתו כזרם בנצרות או באיסלם רק משום אי-אלו סממנים נוצריים או מוסלמיים שהוא אימץ לעצמו, אלא שיטתו תיחשב כדת חדשה שמעורבים בה סממנים נוצריים או מוסלמיים, כך לעולם לא יוכל אדם הבז לדברים הכתובים בספר תורת ישראל וכופר ביסודות מהותיים של הדת היהודית, (כגון: המנעות מאכילת בעלי חיים טמאים, איסור חיתוך עם גוי, אמונה באלקים, וכו') לדרוש מראשי היהדות להחשיב את שיטתו כזרם ביהדות רק משום אי אלו סממנים יהודיים שהוא אימץ לעצמו, שהרי אין זו אלא דת חדשה שמעורבים בה אי אלו סממנים יהודיים.

ומעתה, שאלת המפתח היא: האם הדת הרפורמית מהווה זרם ביהדות או שמא היא דת חדשה שמעורבים בה אי אלו סממנים יהודיים.

במקום שנשיב אנו, הנה לקט נתונים ועובדות. והקורא הנכבד ישיב לעצמו. (הנתונים דלהלן מתוך הספר "הרפורמים" בהוצאת "מנוף" - האגודה להסברה יהודית. ומתפרסמים כאן באדיבותם הרבה. ניתן להשיג את הספר בטל. 5000220 - 02).

"הארץ" 21.6.85

הכומר, הרב והראבי"ה הרפורמי

חוזר רשמי שהמפיץ "המרכז-הרבני" של הרפורמים בניו-ג'רזי מציע בין השאר לזוגות מעורבים נישואין בכנסייה יחד עם כומר נוצרי. במרסוס, רשימה של יותר מ-200 רבנים המוגדרים בכתרת: "רבנים המשואים מבלי לדרוש גוי", הרשימה מיתנדת לכל יהודי המעוניין בנישואין מעורבים, ה"המרכז הרבני" מציע למעונות כל אפשרות שרק עולה על הדעת, החידושים העיקריים ברשימה: האפשרות להתחתן בכנסייה, גם אסטר התחתן בטקס שעורך "ראבי" יחד עם כומר נוצרי, ומי שמפץ בדרשה של הכומר על דת הנצרות- אין בעיה. ה"מרכז הרבני" מציע רב תבולע גם את זה.

(אגב, שים לב לאבסורד שבהענקת התואר "רב" - תואר השייך לבכירי שומרי מצוות תורת ישראל, לאדם המחזן יהודי עם גויה ויהודיה עם גוי, בניגוד גמור לתורת ישראל ולאינטרס הלאומי יהודי. שקוף מאד שהדבר נועד לזרות חול בעיני ההמון, במגמה להשיג בכל דרך לגיטימציה יהודית, לדת הרפורמית).

הנה נתונים מתוך תוצאות משאל שערך "ראבי" וילד" בקרב חברי קהילתו הרפורמית אשר בלוויס - ויל, קנקסי.

1. 25% לא מלו את בניהם.
2. 68% אינם מדליקים נרות שבת.
3. 60% חוגגים את חג המולד, כולל העמדת עץ אשוח בביתם וקניית מתנות.
4. 70% סבורים שהילדים צריכים להשתתף במקהלות השרות שירים נוצריים בבית הספר.
5. 50% חוגגים את חג המסחא הנוצרי.
6. 50% תולכים לעבודה ביום כיפור.
7. 44% מהם אינם מסיבים לסדר ליל המסח.
8. 80% מהם אוכלים חמץ בחג המסח.
9. 50% אינם חוגגים את חג החנוכה.
10. 35% אימרים שהיהדות לא מספקת את צוריהם הדתיים.
11. 30% אינם רואים את תחיית היהדות כערך רצוי.

(מתוך "הרפורמים" בחוצאות "מנוף" עמ' 50)

*

והרי מספר עדויות של יהודים לא דתיים אשר לאחר שביקרו במרכזים רפורמיים ונדהמו למראה עיניהם, העלו על הכתב את אשר ראו וחשו.

זאב צהור, "על המשמר" 7.10.88
רשמים מתפילת יום כיפור

"ניקרומונים משוכללים הודיעו על פתיחת הטקס. בעיצומה של התפילה הנוראה הזו גילינו כי איננו היחידים ללא כרטיסים. אך עד מהרה הגיע מישהו הדור מצויד בגיימס-בונד ומכר במקום כרטיסים למקומות תפילה. התשלום במזומן, בצ'קים או בכרטיס אשראי. וביתיים אנו מציצים אל האולם הגדול: על חבמה עומדות שתי זמרות כושיות שתפילת "כל נדרי" נשמעת מפיהן כקונצרט אופראי".

כומר נואם בבית הכנסת

ח"כ אריאל ווינשטיין, מהליכוד סיפר כי הסיבה לכך שנמנע בהצבעה על תיקון חוק השבות, למרות שבעבר נהג להצביע נגד, נובעת מן הזעזוע שהחיצוץ לא מזמן בעת שביקר בארצות הברית ונכח לראות כומר נואם בטמפל רפורמי בשבת. הוועד עוד יותר כאשר הראב"י בירך את הכומר על שהביע נכונות ללמד בבתי ספר יהודיים את עקרונות האמונה הנוצרית."

אתח אולמרט, ראש עיריית ירושלים

תפילת יום הכיפורים בטמפל רפורמי במנהטן

"רוב המתפללים, הגברים, לא הבשו כיפה. רובם עשו רושם שהיו בדרכם מעבודת יומם, ובאו ממשדחים עם תיקי עור עמוסי המסמכים. בניגוד למקובל הסבו משפחות, נשים גברים חלוצים לתפילה בלתי-היתית מוכח חזיהמת. בתום התפילה והדרשות יצאו מרבית המתפללים ומנו לעבר מכוניותיהם. הגבאים כיבו את הארות. לא מעטים מבין המתפללים הלכו לאכול את הארוחה הממסקת לאחרי התפילה. עד כמה שאני מרגיש, הרפורמה בארצות הברית מושפעת באופן מכריע מחופעת ההתבוללות ההולכת ונכבשת יותר ויותר חלקות בקרב הקהילה היהודית. במדרגה תולכות ונעלמות אצל הרפורמים מרבית המצוות המוכרות של הדת היהודית. מה גבול השינוי בתחליף מואץ זה של התגרות מדברים רבים שהמסורת היהודית מכירה, או שאין שום גבול?"

ח"כ מיכאל קליונר (ליכוד-ישר).
 "אם התחליף חזה ימשך אנו נלחמים למצוא עצמנו, ביום מן הימים,
 באיזה קהילה באולם תפילה וכו' נשים עטורת כיפה וטלית בבית
 המדרש, כשלמעלה, מרחוק, יהנהנו בראשם הגלוי אנשי עזרת
 הגברים. אתה לא יכול שלא לתמוך, מה החיכוך לשנות ולעוות
 מסורות שחיו בנו, ובהן חיינו דורות, ואולי בזכותן אנו חיים כיום."

עלינו לזכור כי הרפורמים פוררו והרסו את יהדות ארצות-הברית בכך
 שהובילו את רובה להתבוללות איזומה. לאחר שכילו את מלאכתם שם הם
 מבקשים לעשות זאת גם כאן בארץ. האם יש יהודי היכול להרשות לעצמו
 להניח להם לבצע את מבוקשם??

מי שבוחן בעיון את הנתונים שהובאו לעיל מגיע מהר למסקנה:
**עם רפורמים עם ישראל לא זקוק לאויבים מבחוץ. הוא
 פשוט יחוסל ויגמר מעצמו!**

כחותמת אחרונה לדברים נצטט בזה את דבריו של ח"כ רובי ריבלין,
 לאחר שביקר בקהילה הרפורמית בארה"ב על פי הזמנתם.
 (כאמור, מובאות אלה ועוד, ניתן למצוא בספר "הרפורמים" בהוצאת "מנוף").

"ביהודי, שאינו שומר תרי"ג מצוות, ואמילו לא י"ג מצוות, הזדעזעתי ועזע
 עמוק ללא גבול וסייג. התגלתי במני איזה אנדה המקיימת מולתן שכל
 קשר בינה לבין היהדות, אינו מתקרב אמילו למציאות. היתה לי תחושה
 שאני נמצא בתוך כנסייה.
 אני כותי המוס. זו עבודה זרה ולא יהדות. עד עתה חשבתי
 שהרפורמים הם זרם ביהדות, אחרי ביקורים בשני
 בתי-הכנסת שלהם אני משוכנע שזו דת חדשה לגמרי
 בלי כל קשר ליהדות. התבוללות טוטלית. התפילה שלהם היא זומה
 לסקס פרוטסטנטי גמור."

כל מילה נוספת, מיותרת.

עמידה בצפירה

שאלה: כמעט מדי שנה מתפרסמות ידיעות באמצעי התקשורת, לפיהן נראו יהודים חרדים כאשר הם מתהלכים ברחוב בשעת הצפירה ביום השואה וביום הזכרון לחללי צה"ל.

האם יתכן שיהודים שומרי מצוות אינם מכבדים את זכר קרבנות השואה וחללי מערכות ישראל??

תשובה: כידוע, מיסודות האמונה היהודית היא הידיעה הברורה כי המוות איננו חידלון, אלא מעבר מצורת חיים אחת (-אדם בתוך גוף המהווה "לבוש" ארוג בשר ועצמות), אל צורת חיים אחרת (- אותו אדם ללא לבוש הגוף). דבר אשר הוכח בעשרות השנים האחרונות גם על ידי המדע המודרני באמצעות מחקרי תופעות רבות של: דיווחי אנשים שמתו מוות קליני וחזרו לחיים, סיאנסים, גלגולי נשמות, רגרסיה, דיבוקים, הופעת נשמות כבחייהם, ועוד. (ראה על כך בהרחבה בחיבורנו תשע תשובות ושאלה פרק ראשון, וברשימת הספרים שבהערה¹¹)

עוד ידוע לנו מתוך האמור בתורת ישראל ומתוך עובדות רבות ומחקרים

¹¹ "Life After Life", "Reflections on Life After Life" מאת ריימונד מודי ד"ר לפסיכיאטריה באוניברסיטת וירג'יניה.
 "On Children Death" מאת ד"ר אליזבט קובלד-רוס.
 "חזרה מן המחר" מאת ד"ר ג'ורג' ריצ'י – בשיא אקדמיית ריצ'מונד לרפואה ויו"ר המחלקה הפסיכיאטרית בביה"ח "טאוורס" בשאר לוטסוויל.
 "At The Hour of Death" מאת הפסיכולוג קארלוס אוסיס – מההתאחדות האמריקנית למחקר פסיכולוגי.
 "מעבר לסף המוות" מאת ד"ר מוריס ראולינגס מאוניברסיטת טנסי.
 "20 Cases of Reincarnation" מאת פרופ' יאן סטיבנסון.
 "על גבול האתרי" מאת ארתור פינדליי.
 ומן ההיבט התורני בספר "מנחת יהודה" מאת הרב המקובל רבי יהודה פתייה זצ"ל ובספר "נצח ישראל" מאת הרב יעקב ישראל לוגאסי שליט"א. פירוט רב אודות נשמת האדם נמצא בספר "שער הגלגולים" שחובר על פי גילויי האר"י הקדוש זצ"ל, ונכתב על ידי תלמידו המובהק.

שונים (וכנ"ל), כי מעמדו ומצבו של האדם לאחר פרידתו מן הגוף תלויים במידת

השתדלותו וקנייניו הרוחניים בעודו בתוך הגוף. ככל שזכה לעמוד באתגרי הרוח מול החומר בעולם הזה במידה רבה יותר, ובאיכות טובה יותר, כך תהא מדרגתו ושלמותו הרוחנית גבוהה ומרוממת יותר.

משום כך נהוג בכל קהילות ישראל ליזום כאן בעולם הזה יוזמות שונות בעלות משמעות רוחנית, לעילוי נשמת הנפטר. נכגון, אמירת קדיש (בעיקר על ידי בן הנפטר אשר עקב היותו כחלק ממנו, מועילה לנפטר אמירתו והתחזקותו הרוחנית הרבה יותר מפעולות האחרים למענו), עריכת כנסי התחזקות ואמירת דברי תורה, הגשת כיבוד מגוון לציבור המבקרים בימי האבילות כדי להרבות את ברכות האכילה הנאמרות לעילוי נשמת הנפטר, ועוד ועוד פעולות בעלות משמעות רוחנית הנעשות לעילוי נשמת הנפטר. שהרי המת כבר נפטר מענייני העולם הזה, ואין באפשרותו לקיים מצוות ולרומם על ידי כך את מדרגתו.¹² משום כך משתדלים ומתאמצים אנו החיים לסייע לידידנו ולקרובינו שנפטרו מן העולם, לעלות ולהתרומם במדרגתם הרוחנית.

ואכן, מלבד המקורות התורניים, גם מתוך עובדות ומחקרים שונים נמצא בידינו מידע רב שהגיע מלא-מעט נפטרים אשר דיווחו על עוצמת התועלת אשר הם מפיקים מפעולות נפלאות אלה של קרוביהם וידידיהם למענם. (העובדות והמחקרים מקיפים דיווחי דיבוקים, אשר נכנסו לגופות חיים, נשמות אשר הועלו בסיאנסיס, וחלומות אמת רבים של נפטרים המתגלים לקרוביהם ומבשרים בין השאר על העתיד להתרחש, כאשר הדברים אכן התגשמו). והדברים ידועים.

לאחר הקדמה קצרה זו, ניגש לעניינו.

¹² ועל כך נאמר בפסוק (תהלים פח,ו): **במתים חופשי**, "כיון שמת האדם ונעשה חופשי מן המצוות". (שבת ל, א) וכלשון הרמח"ל ז"ל בספרו מסילת ישרים (פרק ד): "... הוא מה שאמר שלמה המלך עליו השלום (קהלת ט, י): **"כל אשר תמצא לעשות (מעשים טובים) בכחך (בעוד כחך איתך), עשה! כי אין מעשה, וחשבון, ודעת, וחכמה, בשאול אשר אתה הולך שמה"**. והיינו כי מה שאין האדם עושה בעוד שהכח מסור בידו מבוראו, הוא הכח הבחירי המסור לו כל ימי חייו שהוא בהם בחירי ומצווה לעשות, הנה לא יוכל לעשותו עוד בקבר ובשאול. כי מי שלא הרבה מעשים טובים בחייו, אי אפשר לו לעשותם אחרי כן. ומי שלא **חישב חשבון מעשיו**, לא יהיה זמן לחשבו או. ומי שלא **התחכם בעולם הזה**, לא יתחכם בקבר".

כאשר אומות העולם חיפשו דרך כיצד לכבד את זכר יקיריהם אשר נפלו למען מולדתם, הועלה רעיון דקת הדומיה אשר לפיו ידום כל העם בשעת צפירה שתושמע בכל רחבי המדינה. ובכך, אף על פי שהחללים עצמם לא יפיקו תועלת ממשית מן הדבר, העם מצידו - יכבד את זכרם.

ואכן, לכל הדיעות הרעיון נפלא ויפה.

אולם עם ישראל, מעצם היותו העם אשר בורא העולם בחר להעניק לו תרי"ג מצוות (ולא רק שבע, כאומות העולם), ובתוכם מצוות רבות שבאמצעותן ניתן לעזור לנפטר, ולא רק לכבד את זיכרו, הרי בודאי שעם כזה איננו זקוק לייבא מאומות העולם סמלים אשר יבטאו את כיבוד זכר החללים על ידי העם. עם ישראל במשך כל הדורות ועד היום לא רק כיבד ומכבד ביותר את זכר קדושינו, גיבורינו, וכל נפטרינו, אלא גם סייע ומסייע להם סיוע ממשי באמצעות האפשרויות הרחבות העומדות לרשותו.

ובכל זאת, מכיון שבדורינו לא כל הציבור מודע לנתונים אלה, ואי העמידה בצפירה מתפרש על ידם כולזול בכבודם ובזכרם של הנופלים, ומכיון שאין איסור הילכתי לעמוד בעת הצפירה (משום שאיסור "בחוקותיהם לא תלכו" אינו אלא כאשר התנהגות היהודי כמנהג הנכרי נובעת מתוך רצון להתדמות לגוי. ואילו כאן המטרה היא לכבד את זכר הנופלים באמצעות אימוץ רעיון שהועלה על ידי גויים ונראה מוצלח. ראה מעין זה בשו"ת "יביע אומר" חלק ג' יו"ד סימן כד. ויש חולקים. עיין בשו"ת מנחת יצחק חלק א', סימן לא. ועיין עוד בשו"ת אגרות משה יו"ד א' ס"י מט, ובשו"ת הר צבי יו"ד ס"י רעט.) לפיכך לדעת רבים מגדולי התורה בדורינו, הראוי והנכון לכל יהודי, - ובפרט אם הוא בעל חזות חרדית, לעמוד בפרהסיה בשעת הצפירה ככל האחרים שסביבו. כדי שלא להיראות - בעיני מי שלא מבין - כמזלזל בכבוד הנפטרים. וינצל דקת דומיה זו לאמירת פרק תהילים או משנה לעילוי-נשמת אחינו היקרים חללי-צה"ל וקורבנות-השואה, שאינם עוד עימנו כאן בעולם הזה.

האם הזהירות אינה מוגזמת?..

שאלה: לא אחת נראה היהודי החרדי כ"מגזים" בזהירות בשמירת המצוות. הנה למשל בעת רכישת מוצרי מזון, הוא בוחן את המוצר היטב, ולא תנוח דעתו עד אשר ימצא חותמת של הכשר מהודר המדקדק ומחמיר יותר מן ההכשר המצוי. האין חרדה זו מופרזת?

תשובה: במדורי הצרכנות שבכתבי העת מתפרסמות מידי פעם חוות דעת מקצועיות המייעצות דרכי רכישה נבונה של דירת מגורים. ההמלצות מייחסות חשיבות רבה לפרטים שוליים לכאורה, והן מזהירות מפני חששות אף אם הן רחוקות, לבל ייכשל הרוכש באחת מהן חלילה, ויאבד את כל ממנו. הן שולחות לאותיות הקטנות שבחוזה, לגובה תשלומי הקנסות במקרה של איחור בתשלום, לבדיקת רישום הדירה בטאבו על שם המוכר, ושאינה ממושכנת לאחרים וכו' וכו'. והן שבות ומזהירות שלא להקל ראש באף המלצה ועצה, לבל יצטער הרוכש כאשר יהיה מאוחר.

לעומת זאת, עקרת בית הרוכשת מוצר פשוט וזול כמו חוט תפירה לצורך מלאכת יד חד פעמית פשוטה של בתה הקטנה, תרכוש את המוצר הראשון והזול אשר יזדמן לפניה, מבלי שתשקיע כלל מחשבה וזמן לבוחנו ולהתבונן בטיבו ובאיכותו.

מסקנה: מידת הזהירות וההתבוננות המושקעת בכל פעולה טרם ביצועה, תלויה לחלוטין במידת החשיבות המיוחסת על ידי אותו אדם לאותה פעולה.

מי שזוכה לעמוד על משמעותם האמיתית של החיים, ויודע בביטחון מלא כי יש בורא לעולם, תקיף וכל יכול, אשר היה הוה ויהיה, וכי תכלית החיים בעולם הזה היא העמידה באתגרים על פי הוראות הבורא בתורה אשר העניק לנו. הרי הוא חש, ובצדק, כי אין חשוב בחיים עלי אדמות יותר משמירת מצוות התורה. שהרי לשם כך הוא חי, וזוהי כל תכלית חייו. אם בזאת יעמוד ויצליח, הרי הוא רומם את מדרגתו הרוחנית והכין לעצמו חיי נצח - לאחר פרידתו מן הגוף - במדרגת העונג הרוחני הגבוה ביותר. ואם חס ושלום יכשל, הרי הוא פוגע במצבו בתקופת חיי הנצח (!) שלו, מלבד עצם חוסר ההגיון וההגינות שבסירוב פקודת בורא העולם.

מעתה האם פלא הוא שאדם אשר זכה לעמוד על אמת אדירה זו יזהר וישמר מכל דבר אשר חשש קל של איסור רוחני כרוך בו?? האם לא ברור שאם הכל

יכול ציוה להניח תפילין מידי יום, הרי אדם נבון זה יניח תפילין גם אם כל חבריו הסובבים אותו ילעגו לו?? היפלא שכאשר אשה מושיטה לו את ידה הוא ימנע - באדיבות אמנם, אבל ימנע - מללחוץ את ידה, אלא אם כן היא מאותן המותרות לו בנגיעה??

ואם את כל מצוה הוא שומר, ומכל עבירה הוא נשמר, על אחת כמה וכמה שנוהר הוא מלהכניס אל תוכו דבר אשר אינו כשר. או אפילו יש בו חשש קל שבקלים של איסור. שהרי המאכל הופך להיות חלק מגופו ממש, ולמדנו בתורה (תלמוד, יומא לט, א) שאכילת איסור מטמטמת ואוטמת את הלב. וממילא, אם קיים ארגון כשרותי מסויים המעניק תעודת הכשר מתוך הסתמכות על איזה שהוא פוסק אשר מתיר אכילת רכיב כל שהוא מתוך רכיבי המוצר, אף על פי שפוסקים רבים אחרים אוסרים, ויש ארגון כשרותי אחר הדורש רמת כשרות גבוהה יותר, העונה על כל ההידורים, הרי לאדם זה אין די בהכשר הפשוט, שהרי לא קלילות הוא מחפש, אלא את עבודת האלקים בשלמות. והרי הוא מוכן בשמחה לוותר על מאכל מסויים או לשלם מכספו יותר עבור הידיעה המבוססת ביותר עד מקום שידו מגעת הברורה בבטחון מלא כי אכן באכילה זו ובמעשה זה אין הוא פוגע בתכלית חייו עלי אדמות.

נסיים פרק זה בציטוט מדבריו המאלפים של רבנו הרמח"ל ז"ל בספרו הנפלא "מסילת ישרים" (פרק י"א):

"והנה מי שיש לו מח בקדקודו, יחשוב (-יתייחס ל) איסורי המאכל כמאכלים הארסיים או כמאכל שנתערב בו איזה דבר ארסי. כי הנה אם דבר זה יארע, היקל אדם על עצמו לאכול ממנו אם ישאר לו בו איזה בית מחוש ואפילו חששא קטנה?? ודאי שלא יקל! ואם יקל לא יהיה נחשב אלא לשוטה גמור! אף איסור המאכל כבר ביארנו שהוא ארס ממש ללב ולנפש. אם כן מי איפוא יהיה המיקל במקום חששא של איסור אם בעל שכל הוא. ועל דבר זה נאמר (משלי כג, ב) ושמת סכין בלועך, אם בעל נפש אתה".

ארץ ציון והציונות

שאלה: האם הציבור החרדי אכן "אנטי - ציוני" וכפי שאנשי התקשורת ואחרים מכנים אותו לא פעם?

תשובה: לכל הדיעות, פירוש המונח "אנטי-ציוני": מתנגד לציון ולתומכים בה. אם-כן ראשית עלינו להתבונן ולבחון: כיצד גישתו ומהו יחסו של ציבור זה כלפי ארץ ציון והעם היושב בציון.

נתבונן נא בארבעה נתונים מרכזיים ביותר בחייו של ציבור שומרי המצוות - בכלל, והציבור החרדי - בפרט.

1. מאז גלות ישראל מארץ ישראל, מבטא ציבור שומרי המצוות את הקשר העז והעמוק שלו לארץ ציון באמצעות הימנעות מאכילה ושתייה בארבעת התאריכים המרכזיים הקשורים לפרידה מארץ ציון. א. יום תחילת המצור (עשרה בטבת). ב. יום הבקעת החומה והפלישה (שבעה עשר בתמוז). ג. יום שריפת בית-המקדש (תשעה באב). ד. יום רצח גדליה והגליית שארית הפליטה (שלשה בתשרי).

2. יום יום, שלש פעמים ביום, פונה היהודי שומר המצוות לבורא העולם, ומבקש ממנו ומתחנן לפניו במילים נרגשות על טובת ושמירת ארץ ציון והעם היושב בה, ועל קיבוץ בניה לתוכה. (עיין בתפילת שמונה עשרה, ובסוף ברכת יוצר, ועוד).

3. זאת ועוד. לא הרבה מהציבור החילוני יודעים שמספר לא מבוטל של יהודים חרדים עורכים מידי לילה "תיקון חצות", אשר עיקרו הוא העלאת זיכרון ארץ ציון וירושלים באמצעות קריאת פרקים מן התנ"ך העוסקים בענין, ומסיימים בפסוקי התחינה: "אתה תקום תרחם ציון, כי עת לחננה כי בא מועד. כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו. בונה ירושלים ה', נידחי ישראל יכנס". (תהלים קב, יד-טו. קמו, ב).

4. פחות מזה ידוע, שיהודי שומר מצוות החי בארץ ישראל, לא יצא ממנה לעולם בטרם יברר אצל תלמיד-חכם אם סיבת יציאתו אכן מצדיקה היתר על פי ההלכה לצאת מן הארץ הקדושה.

האם ציבור זה, אשר געגועיו לארץ ציון באים לידי ביטוי בתפילתו של פעמים ביום, ונאמנותו אליה עומדת במבחן מעשי מתוך הקרבה שאיננה קלה, האם ראוי הוא להיות מכונה בתואר האנטי-יהודי: אנטי-ציוני ??

אך את זאת יש לדעת.

יש ארץ ציון-המקבלת את חשיבותה ויוקרתה הרבה בעם היהודי לדורותיו מן האמור על אודותיה בתורת ה' אשר ניתנה לפני למעלה משלש אלפים ושלוש מאות שנה, ויש מה שנקרא בשם: "התנועה הציונית" אשר למעשה אינה אלא תנועה חילונית צעירה אשר נטלה את המושג התורני המקודש: "ציון", רוקנה אותו מתוכנו הרוחני (המדבר על היות ארץ הקודש דומה לארמונו של מלך. אשר חובת הזהירות בשמירת מצוות המלך. כפולה ומכופלת היא בתוככי ארמונו), וסיגלה לעצמה את השם "ציונות" כמונח חילוני.

הציבור החרדי הוא ציוני מובהק כמוכן המקורי והאמיתי של המילה. אך הוא אנטי הגישה החילונית של התנועה אשר קראה לעצמה בשם "התנועה הציונית", ולעקרונותיה - "ציונות", ולאנשיה - "ציונים", ובכך סללה לעצמה את הדרך לכנות את מתנגדי חילוניותה בתואר הבלתי מחמיא והמקומם: "אנטי ציונים". (זאת למרבה האבסורד - על אף אי נאמנות חלק ממיסדי ומנהיגי התנועה הציונית לארץ ציון. ראה לדוגמא בהמשך את דברי חוזה המדינה על ארץ ישראל.) והעוול שבכך, משורע.

ואם בציונות אנו עוסקים, הרי מן הראוי לקרוע מעט את המסך ולגלות את מידת נאמנותם של מנהיגי התנועה ה"ציונית" ליהדות - בכלל, ולארץ ציון - בפרט.

נפתח בציטוטים מתוך יומנו של חוזה המדינה, תאודור הרצל, אודות תוכניתו הגדולה להעביר אל הנצרות (!) את כל העם היהודי. (יומן א', עמ' 14)

"בערך לפני שנתים הפצתי לפתור את שאלת היהודים בעזרת הכנסייה הקתולית. ביקשתי להבטיח לעצמי בראשונה את עזרת נסיכי-הכנסייה באוסטריה ולהשיג על ידיהם ראיון אצל האפיפיור כדי

להגיד לו: עזור לנו מפני האנטישמים, ואני מחולל תנועה כבירה בין היהודים שיעברו באופן חפשי ונאה לנצרות.

חפשי ונאה במונח זה, שמנהיגי התנועה - ביחוד אני - ישאר יהודים, ובתורת יהודים ישיפו לקבלת הדת השלטת.

בעצם היום, בראשון בשבת, בשעה שתיים עשרה, תצא לפועל ההמרה בתהלוכה חגיגית ובצלצול פעמונים בכנסית סטיפן. לא בבושת פנים, כמו שעשו יחידים עד כה, כי אם בגאון. והעובדה שהמנהיגים יקיימו בידם את יהדותם, ובלוותם את העם עד מפתח הכנסייה ישאר בעצמם בחוץ - תרומם את כל הענין ותשווה לו קו של כנות רבה.

אנו, האמיצים, היינו צריכים להיות דור-הבינים. אנו עוד היינו מקיימים בידינו את אמונת אבותינו. אך את בנינו הצעירים היינו מוצרים עוד לפני הגיעם לגיל של החלטה עצמית, בשעה שענין ההתנצרות לובש כבר צורה של מורד-לב או שאיפה למעמד רם יותר. כדרכי, שיויתי לפני את כל הדבר הזה לפרטי פרטי. כבר ראיתי את עצמי במשא ומתן עם הארכיבישוף בוינא, בהרהורי לבי עמדתי לפני האפיפיור."

לאור זאת אי אפשר להתעלם מן העובדה/התוצאה, שכל זרעו של חוזה מדינת היהודים היה מסובך והפכפך בחייו הרוחניים-נפשיים, עד כדי תוצאות טרגיות ביותר. הנה תקציר כתבת תחקיר שהתפרסמה בשבועון "יום ליום" (כ"ט סבת תש"ס - 7.1.00 התחקיר המלא התפרסם ב"סופשבוע"):

"שמו של הרצל מתנוסס על פי חוק על רחוב בכל עיר. אולם מסתבר שלמשפחת הרצל לא נותרה הנצחה טבעית.

את בנו הנס בחר הרצל שלא למול. תכנית האב שלו היתה להוביל את היהודים להתנצרות המונית. רק לאחר שנים הבין שהתכנית לא תתקבל על ידי העם היהודי, וגם לא תוכל לפתור את האנטישמיות. הרצל עצמו מת בגיל 44 לאחר מחלה בשריר הלב. אשתו מתה שלש שנים אחריו. בתו פאולינה התמכרה לסמים קשים, נעצרה בצרפת, אושפזה ומתה שם בגיל 40. הבן הנס החליט בגיל 15, לאחר מות אביו, לעבור ברית מילה. אולם הוא היה נתון למשברים נפשיים, וביום השנה ה-20 - למות אביו התנצר הנס והפך לבפטיסט. מכאן הוא עבר לפלג אחר בנצרות, ולאחר נדודים בין פלגים נוצריים נוספים ניסה לשוב ליהדות. בסופו של דבר התאבד הנס ליד קברו של אחותו פאולינה בעיר בורדו שבצרפת, כשהוא בן 39. הבת טרודה סבלה מדיכאונות קשים, והיתה מתאשפזת רבות בבית החולים לחולי נפש. מתה במחנה טרייזונשטט. בנה סטפן, נכדו היחיד של הרצל, שם קץ לחייו כאשר קפץ אל המים מגשר שדרות מסצ'וסטס בווינגטון. במותו נגדעה ונכרתה משפחת הרצל לחלוטין ולא נשאר לה כל שריד."

הכתבה מסיימת במילים:

"אפשר רק להרהר בעובדה שהאיש שזלזל קשות במסורת של עם ישראל, נותר ללא שריד בעם ישראל."

אגב הזכרת יחסם של מנהיגים "ציוניים" בכירים כלפי היהדות, מעניינת העדות הבוטה ויוצאת הדופן בחריפות ניסוחה, אשר העיד יידו הקרוב של ראש הממשלה הראשון דוד בן-גוריון, הלא הוא פרופ' ישעיהו לייבוביץ, על יחסו של בן-גוריון למסורת היהודית (דבריו של פרופ' לייבוביץ נאמרו בראיון לעיתון "מעריב" :24.11.78)

"הוא היה אכול שנאה ליהדות. נתקלתי באנשים ובדעות שונים, אך מעולם לא נפגשתי עם אדם ששנא את היהדות כמו בן גוריון. זה היה אצלו לא רציונאלי."

כדי שלא להיכנס לאוירה צורמת יתר על המידה, לא נאריך בציטוט דברי רבים ממנהיגי התנועה הציונית בימים ההם, דברים המלמדים על תחושת השנאה העצמית העמוקה אשר הם חשו כלפי יהדותם. המעוניין יוכל לעיין בספרים שברשימה המופיעה בסוף הפרק הבא.

רק אגב איזכור המנהיג הידוע דוד בן-גוריון, נציין כדוגמא לתוצאות החמורות (-אפילו בקרב משפחת ראשי הציונות!) של הריחוק ממצוות היהדות, את הדיווח הבא, אשר הופיע בעיתון "ידיעות אחרונות" כאשר נפטרה ב-9/98 גאולה בן-אליעזר בת ה-80, בתו הבכורה של בן גוריון:

"בניגוד לסגפנותו המפורסמת של סבו, דוד בן-גוריון, מתהלך לו נכדו אלון בן-גוריון יום יום בתוך הלובי של מלון "וולדורף אסטוריה" ומשם עולה למשרדיו כמנכ"ל המלון, שנחשב לאחד מהיוקרתיים וכו'. בתקופת שהותו בניו-יורק התחתן אלון בן-גוריון עם אמריקאית לא יהודיה, ממנה נולדו לו שתי בנות!"

ולמי שאינו יודע, מתברר מתוך הכתבה כי ריחוקו של הסב דוד בן גוריון, מערכי היהדות, היה עד כדי מצב שגם מנהיגים יהודיים בסיסיים לא מצאו מקום בחייו הפרטיים. לפי המדווח, כאשר נפטרה בשנת 68 פולה, אשתו, סירב בן גוריון לקרוע את דש בגדו וגם אסר זאת על ילדיו. כשהלך הוא לעולמו חמש שנים אחר כך, לא ישבה עליו בתו גאולה שבעה, וכאלו לסגור את המעגל המשפחתי,

התייצב בנה ד"ר יריב בן-אליעזר למחרת יום הלוויתה בעבודתו כדיקן בית הספר לתקשורת במכללה למינהל. הבן הסביר את העדרותו מה"שבעה" בכך שגם אמו לא נהגה מנהגי אבילות על אביה דוד בן גוריון.

לצערינו, לא השכילו מנהיגי הציונות לדעת שציונות ללא דת אין לה אחיזה לא לאומית-ציונית, ואף לא יהודית. והתוצאה: אנטי-ציונית מובהקת. ירידה מן הארץ (החבלולוח!) אפילו בקרב משפחות מנהיגיה הבלטים ביותר. וכל שכן בקרב המון העם וכפי שענינו ראות בלב כואב. (חאת מלבד הירידה המוסרית, החברתית והערכית הרכה).

והרי עדות חוזה המדינה בספרו "מדינת היהודים" על מידת "נאמנותו" לארץ ציון:

"היש להעדיף את פלשתינה או את ארגנטינה?..."

"ארגנטינה מטיבעה אחת הארצות העשירות שבעולם בעלת שטח עצום ואוכלוסייה דלילה ואקלים ממוזג. אף אחד לא חיפש את הארץ המובטחת היכן שהיא נמצאת, והיא נמצאת קרוב מאד - בתוכנו!... הארץ המובטחת היא היכן שאנו עושים אותה - בארגנטינה, באוגנדה, בסיני, בפלסטין או בטימבקטו."

ואכן, כששהה הרצל בלונדון, לפני דחיית ההצעה ליישב את חצי האי סיני (מדינת יהודית בגליל אל-עריש שכמעט ונתקבלה ע"י הבריטים) - הציע לו שר המושבות הבריטי יוסף צ'מברלין, שטח שראה במסעותיו ושלדעתו התאים להתיישבות יהודית המונית. את אוגנדה שבאפריקה המזרחית. הצעה זו נראתה להרצל, הוא התלהב ממנה והציגה לפני הקונגרס הציוני הששי בבאזל כהישג דיפלומטי עצום. ההצעה גרמה לוויכוחים סוערים, ההתנגדות החריפה באה בעיקר מצד צירי רוסיה שראו בהצעה זו בגידה ברעיון הציוני - "ציונות ללא ארץ ציון?!?" הרצל לא הבין.

ובכל זאת, עבור אנשי התקשורת וחוגים שונים נוספים בעלי ענין, דוקא החברה החרדית אשר כל ערכיה הינם למעשה ערכים יהודיים וציוניים במובן האמיתי של המילים הללו, היא זו האנטי-יהודית והאנטי-ציונית...

יום העצמאות

שאלה: מדוע אין הציבור החרדי מזדהה עם חגיגות יום העצמאות של מדינת ישראל. האין זה יום חשוב - יום תקומת העם ועצמאותו בארצו לאחר אלפיים שנות גלות?

תשובה: ראשית, הבה נחדד את השאלה.

ידוע ומפורסם כי השאיפה של העם היהודי לאורך כל אלפיים שנות הגלות, ובטחוננו המלא כי יום יבוא והוא ישוב לארצו - ארץ ישראל, נבעו דוקא מתוך נאמנות העם לתורת ה', ואמונתו המוחלטת בכל הכתוב בספר על-אנושי זה. ומכיון שבתנ"ך מצויות נבואות רבות העוסקות בשיבת העם לארצו ולעצמאותו המדינית ויותר מכך, תמיד התפלל עם ישראל וייחל ליום בו יתגשמו נבואות נפלאות אלה.

את חוזק ועוצמת האמונה בהתגשמות הנבואות העוסקות בתחיית העם בארצו ניתן ללמוד הן מהעובדה המתמיהה שכל הגזירות, הרדיפות, הפוגרומים והטביחות לא הצליחו למחוק או לדכא את ביטחון העם כי יהיה אשר יהיה, יום יבוא, והוא ישוב לארצו. והן מההצלחה המדהימה של שליחי הסוכנות והתנועה הציונית בתקופת הקמת המדינה, לשכנע את המוני בית ישראל בכל מקומות מושבותיהם ברחבי העולם לחסל את עסקיהם, למכור את בתיהם ונכסיהם במחירי הפסד, לעזוב את הארץ שבה נולדו וחיו הם ואבותיהם, ולבא לארץ שוממה בתקופת מלחמה קשה.

ניתן להרחיב בזה יותר. אך די במה שהוזכר כדי להבין שדוקא הציבור הנאמן לאלוהי ישראל ולתורתו, ומאמין בכל לבו בנבואות התורה ומייחל להתגשמותן, קשור הוא בקשר נפשי אמיץ וחזק ביותר לארץ ישראל ולשאיפת עצמאות העם והתישבותו בארצו כמפורט בתנ"ך. (ראה דוגמאות לביטוי מעשי של קשר זה בתחילת הפרק הקודם).

הכיצד אם-כן יתכן, שכאשר סוף סוף אנחנו כאן בארץ לאחר אלפיים שנות גלות אין ציבור זה יוצא במחולות ביום הכרזת העצמאות שכה ציפו לה?

אולם התשובה פשוטה.

ברור ומובן לכל אדם חושב, שיהודי אשר הגיע להכרה ברורה ומוצקה כי קיים בורא לעולם אשר העניק לנו ספר הוראות לשימוש טוב ונכון בבריאה, וכי גורל האדם לאחר פרירתו מן הגוף הגשמי נקבע על פי המידה שהשכיל להתנהג בחייו על פי ספר הוראות ה"יצרן". הרי בודאי שיהודי זה מעמיד הכרה זו במרכז חייו, וכל אורחותיו, הנהגותיו והשקפותיו, מושתתות ומבוססות על יסודות תורה על-אנושית זו, וכאמור לעיל.

והנה, תורת ישראל אומרת כי:

"המחטיא את האדם, קשה לו (=מזיק לו) יותר מן ההורגו.
שההורגו, הרגו בעולם הזה, ויש לו (לנהרג) חלק לעולם הבא.
והמחטיאו - הרגו בעולם הזה ובעולם הבא."
(מדרש-רכה במדבר כא, ד. וספרי כי תצא כג, ח)

והרי אין זה סוד שדור מייסדי ומקימי המדינה היהודית ביקשו - ולמרבה הכאב גם הצליחו - לנתק את רוב העם משרשי הקשר העמוק שלו עם תורת ה', ומאורח החיים היהודי המבוסס על מצוות תורה נפלאה זו.

ומעתה, גם אם נתעלם ממימדי התופעות האיזמות כמו הפשיעה, הסמים, האלימות, הזלזול בהורים ובחברה, ומשאר תופעות קשות אשר התרבות שאומצה כאן בארץ דירדרה אליהן את הדור של העם היהודי, הרי די במחזיר הכבד של הנתק הרוחני במצוות שבין האדם לבוראו (כגון: שבת, תפילין, טהרת המשפחה, כשרות, קדושת העיניים והברית, גילוח בדרך המותרת, וכו') אשר עם ישראל שילם תמורת מגוריו בארץ הנכספת, וכבר שמחת העצמאות המדינית דועכת בלב כל אוהב עמו ואלהיו. שהרי הריח שבמגורים עצמאיים במדינת היהודים, דל הוא ביחס להפסד ולנוק הגדול (נא ראה שוב את מאמר חז"ל הנ"ל והתבונן היטב במשמעותו) שבניתוק רוב העם (!) משורשיו הרוחניים המקשרים אותו לבורא הכל שהכל בידו. [וזאת אפילו אילו היינו חיים כאן מתוך עצמאות אמיתית ומוחלטת. ומה נאמר עתה כאשר בד בד עם השימוש במונח "עצמאות", ממשלת היהודים כפופה באין ברירה לממשלות גויים ואין היא יכולה להרשות לעצמה לנהוג כהבנתה. ויהודי חושש ללכת בעיר או בכפר או ברחוב שתושביו מוסלמים, אף על פי שהשולטת במקום היא מדינת היהודים העצמאית, בעוד שמוסלמי שאיננו חי במדינתו העצמאית מתהלך זקוף גו ברחוב שתושביו יהודים. ואם לא די בכך הרי המציאות כיום היא שיהודי החי בחו"ל חש בטוח בחייו יותר מאחיו החי במדינה שהוקמה להגנתו. ומה גם שבניגוד לאמונת מייסדי המדינה שהמדינה תגן על יהדות העולם מתברר שדוקא יהדות העולם החזקה כיום כפי שלא היתה מעולם היא המגינה על מדינת ישראל...]

לצורך מי שאיננו מודע לגישה האנטי-תורנית של דור מתכנני ומייסדי השלטון היהודי המתחדש, החל מגזיזת פיאות ועד... הנה לקט קצר של מגוון עדויות על דבריהם ופרסומיהם אז. (ועיין עוד בספרים המופיעים ברשימה שבסוף הפרק).

במאמר שכותרתו "האינקוויזיציה של הסוכנות" מדווח עיתון "הצופה" בחדש שבט תש"י (1950):

"המחנה של העולים התימנים ליד כרכור נהפך לאינקוויזיציה. לשיא הגיע הדבר בשבועות האחרונים. המדריך הודיע שמי שילך להתפלל, הוא יגרש אותו מן המחנה. בשר מבשרים בכלים של חלב. העולים אינם אוכלים ומסתפקים בלחם יבש. העולים משוועים: "תושיעו אותנו!"

והרי ציטוט מתוך מכתבו של החכם התימני דוד יצחק, ממחנה עין-שמר:

"אליכם אישים אקרא! אחי ורעי שמעו לי! יש במחנה עין-שמר מנהגים משונים. בתימן תחת שלטון הערביים היינו מקיימים מצוות התורה במסירות נפש, וכאן, בארץ הקודש, גזרו עלינו גזירות קשות. שיקצונו כטומאת הנידה, מפרידים בין איש לאשתו!" וכו'. (כלומר, אינם מאפשרים לנשים לטבול במקווה).

באחד הימים הודבקה בחוצות תל-אביב כרזה אשר גוללה בזעקה את סיפורו של העולה מתימן סאלם יעקב גרפי, אשר אנשי הביטחון במחנה עין-שמר הרגוהו ביריות משום שהיה דורש וחוזר ודורש להקפיד על מצוות הדת (צילומי כתבות עיתונאיות בנושא זה ועוד ניתן לראות בספר "קול חוצב" עמ' 480). וכאשר שני בחורי ישיבה מבני-ברק הפיצו כרוז בין העולים שבמחנה עין-שמר וכו נאמר בין השאר: "רוצים להסיר ליבכם מהאמונה הטהורה! רוצים להדיח את ילדכם הטהורים ולחנך אותם שיחללו שבת ושיאכלו טריפות! בחרו במחנה ועד שיעמוד על משמרת הדת. רבבות יהודים נאמנים עומדים לימינכם" וכו'. נעצרו מפיצי הכרוז על-ידי משטרת עין-שמר. ונחמיה ארגוב, מזכירו הצבאי של בן-גוריון, הסביר כי הם נעצרו בעוון קריאה למרד... הטיפול שקיבלו היה בהתאם.

לפנינו צילום עמוד מתוך "המדריך השומרי" (דצמבר 1956).

שים לב לארס האנטי-דתי הטמון בסגנון הדברים, ולמגמה המפורשת של המנהיגות באותה תקופה לעקור את דת ישראל מהנוער העולה, ולנתקו מאותה תורה נפלאה אשר אבותיו ואבות אבותיו מסרו את נפשם למענה.

כיצד ננהג בחניכים דתיים

בין חניכנו אנו מוגשים לא אחת בחניכים דתיים ביחוד בהדרכה כמעברות יישובי-עולים, מובן שכונתנו היא להביאם לידי הכרה, כי אמונתם באלקים משוללת הגיון והצדקה וכי הדת היא פרי המשטרים הדיאקציוניים ואין לה זכות קיום אצל הנלחמים למשטר מתקדם. אולם דרך ההיגיון להכרה זו אינה קצרה. נשאלת השאלה מה צריכה להיות תגובתו הראשונה של המדריך ומה הדרך בה יחונך את הנערים והנערות להבנת מהותה של הדת וההתרחקות ממנה.

נחלק את הבעיה לשני חלקים:

א) בתקופת ארגון הקבוצה אין המדריך צריך לומר לחניכים כי הוא רוצה להביאם לנטישת האמונה הדתית, להיבך, הוא צריך לחזק את דעתו של החניך שבעיה זו ניתנת לשקולו האישי ואיש לא יכריחו להאמין או לכפור. אם ישאל המדריך על יחסו הוא לבעיה - אין הוא צריך להסתיד את האמת אלא לומר אותה בצורה שלא תפגע בחניך.

ישנם מדריכים המברזיים בחדד מפני פגיעה באמונתו של החניך ומשתדלים לים לשכנעם שגם הם - המדריכים - דתיים הם. מובן שזה הוא משגה כי הקשר האישי של המדריך, תוך ידיעה שהוא איננו מאמין, מהווה גורם חזק בריחוק החניך מהדת. נוסף לכך יש לשיקר רגלים קצרות, ואם הוא יתגלה לחניך יתערער כל אמונתו במדריך. בקצור - בשלב זה ינהג המדריך בסובלנות ויטתל לבטל את חשיבותה של הדת כגורם מפריע לחברות בתנועה.

ב) לא די לדעת מה צריכה להיות תגובתו הראשונה של המדריך, זה הוא שלב ראשון, עיקר הפעולה צריכה לבוא אחר כך ולהתבסס על הסברת הבסיס החמרי של העולם שאינו משאיר כל מקום לכוחות עליוניים על-טבעיים בהכרתו של האדם. יש לתת הסברה זו בצורה פשוטה, מותאמת לגיל, ועליה להתבסס בעיקר על הכוחות לתופעות הטבע השונות. הנושא "דע את העולם" הוא מצוין למטרה זו. בגיל שכבה א' או שכבה ב' צעירה תתקשר הסברה זו עם התעניינות החניכים בנושאים דיאליים שאפשר להביאם בדרך ההוכחה והניסוי.

לאחר הסברה כזאת, שלא כלולה בה התקפה ישירה על הדת, כי אם השמטת הבסיס מתחתיה יגיע החניך בעצמו להכרה שאין אלקים ויטוש את האמונה הדתית.

ולסכום: כמו במתדון כל בעיה חינוכית יצטרך המדריך גם בגישתו לבעיה זו להצטייד בסבלנות רבה וללכת בדרך הארוכה יותר אך היסודית יותר מבלי להחפו ומבלי לרדוף הצלחות קלות ומפוקפקות.

שרה

(המדריך השומרי לשאלות בחנוך השומרי

והרי קטע מסכם מתוך מאמרו של יצחק מלצר (כמה חופשית עמ' 10).

"יעקב חזן, מנהיגה של מפ"ם ההיסטורית התלונן ו"הודה" כשאמר:

"רצינו לגדל דור של אפיקורסים וגידלנו דור של עמי ארצות".

הרעיון לגדל כופרים גרם ל"מחנכי" הכפירה לפעול בשתי הדרכים: הראשונה – להעלים את כל היופי וההוד שביהדות ולשבש את המסורת היהודית – ולכן, כתבו להם הגדות חדשות לפסח, שינו את אופיים של חגי סוכות ושבעות, ובשבת ראו הישג סוציאליסטי למען "מעמד הפועלים", וכדי לשרש את השבת הנהיגו בקיבוצים נוהג שכל אחד לוקח לו "שבת" לעצמו – דהיינו יום אחד חופשי בשבוע כרצונו, והעבודה במשק מתנהלת שבעת ימים רצופים ללא "הפסד" חלילה. כמובן, ששיטה זו לא החזיקה מעמד זמן רב.

הדרך השנייה – ל"חנך" לכפירה היא השנאת היהדות, לעג ורמיסה של כל היקר והקדוש במסורת ישראל. לדוגמא: יצחק בן אהרון, שהיה מזכ"ל ההסתדרות וח"כ מטעם המערך, סיפר פעם בטלוויזיה, שבפסח הם הניחו לחם בחלונות הבתים כדי שכולם יראו ולא יפחדו מהלחם... "חינוך" יהודי שכזה!

בקינתו על מצב זה מתריס אורי צבי גרינברג (א.צ.ג.) בשירתו הקולעת (ספר הקיטרוג והאמונה):

הננו מחנכים תינוקות בית רבן – ללא דעת יש אל, וללא כוסף (כיסופים ל-) מסורת חגים. ללא טעם תפילה ניגונית, ושבת על דגים. ועל כן תינוקות פה עומדים בתמיהה ורואים זקנם מתפלל לאלוקים... הכי יש אלוקים? הם יודעים כי האב הקדמון של האדם היה קוף או עכבר שכזה..."

עוד יש להוסיף בכאב, שלא רק ערכי הרוח, אלא גם חיי אדם לא נחשבו בעיני רבים ממנהיגי הציונות באותה תקופה – אם קיומם או הצלתם של אותם בני אדם היה עלול להפריע לתכנית הקמת השלטון המתחדש.

למי שהדברים הקשים הללו חדשים עבורו, הנה מספר עובדות ונתונים בקצרה. מקורות ניתן למצוא ברשימת הספרים דלהלן, העוסקים בנושא בהרחבה בצירוף מסמכים עדויות ועובדות.

"הארץ" (29.4.84)

"העסקה שלא היתה"

מאת תמז מרזו וראובן פדהצור

"מאחורי קשר השתיקה" האופף את אוזלת ידה של המנהיגות היהודית בזמן השואה, מסתתרת הפרשה של יהדות סלובקיה.

חודשיים לפני שהחלה ההשמדה באושוויץ, נקשרה עסקה בין מנהיגי יהודי סלובקיה ולבין הנאצים. תמורת סכום כסף קטן יחסית, 50 אלף דולר, ששולמו לנאצי דיטר ויסליצני, הופסקו לשנתיים תמימות משלוחי יהודי סלובקיה, למחנות ההשמדה.

פחות מ- \$2 ליהודי הספיקו לעצור את מכות ההשמדה. כשהראתה המנהיגות הנאצית, כאשור של היינריך הימלר, נכונות, כבר ב- 1.1.1942 לדרון על הפסקת ההשמדה באירופה כולה תמורת תשלום של שני מיליון דולר ("תכנית אירופה") נשלחו תחניות נואשות אל מנהיגי יהדות העולם החופשי, שישלחו את הכסף כדי להציל את מי שעדיין לא הושמד. יתכן שהאטימות הצינית והאדישות של המנהיגים היהודים, סיכלו את הסיכוי לעצור את מכות ההשמדה - לא רק בסלובקיה, אלא באירופה כולה.

אף שבידי הגוינט היו בשנות המלחמה, 64,376,000 דולר סירבו נציגי הארגון להעביר לסלובקיה אפילו את 200,000 הדולרים שדרשו הנאצים כמקדמה, שתביא להפסקה מיידית של המשלוחים לכבשנים.

היום 42 שנים לאחר "פרשת סלובקיה" מתפרסמים כאן בראשונה מסמכים ופרטים הקשורים לעסקה זו היכולים להזים את "הטענה הקלאסית" של היסטוריוני הממסד היהודי (כדוגמת יוסי דוידוביץ, ויהודה באואר) הקובעים, "שכל מאמצי העם היהודי לא היו בין כך ובין כך עוצרים את מכות ההשמדה הנאצית".
עד סוף 1942 נשלחו למחנות ההשמדה 58,000 מתוך 89,000 יהודי סלובקיה.

באותה תקופה החל בכרטיסלבה, בירת סלובקיה משא ומתן בין רב חרדי צעיר, לבין הקצין הנאצי דיטר ויסליצני, הרכ דב מיכאל ויסמנדל היה למדן ומורה בשיבה נייטרה ומדי פעם נהג לנסוע לאוקספורד, כדי לחקור כתבי יד יהודיים עתיקים בסיפריה הכודליריאנית. בזכרונותיו מספר ויסמנדל על גרוש יהודי סלובקיה ומוסיף: "ויספר לי ד"ר אבלס שאיש יהודי הוצא ממסע הגירוש בהשתדלות ויסליצני, על ידי נתינה של איזה חפצים שווים כסף, אמרתי לעצמי, אם לוקח שוחד עבור יחיד, למה לא יקח עבור רבים!"

ויסמנדל חיפש איש קשר לויסליצני, הוא מצא אותו בדמותו של קרל הוכברג, יהודי ששימש פקיד במשרדו של ויסליצני וסיפק לו נתונים סטיסטיים על יהודי סלובקיה, ויסמנדל פנה אל הוכברג וביקשו להודיע לויסליצני ש"נציג היהדות העולמית" "פרדינגר רוט" ביקר בחשאי בכרטיסלבה והוא מוכן לפתוח כמו"מ על הפסקת המשלוחים תמורת כסף. ויסליצני, כמו נאצים רבים אחרים שהיו שכריים בידי של המיתוס שיצרו בעצמם בדבר עוצמתה של היהדות העולמית, נענה בהתלהבות. ויסליצני לא ידע ש"פרדינגר רוט" הוא בעצם יציר דמיונו של הרכ ויסמנדל. נייר המכתבים המהודר שעליו נכתבו הצעותיו של רוט הוכרחו לויסמנדל בסכנת נפשות ממלונות פאר באושוויץ.

להפתעתו של ויסמנדל הודיע ויסליצני תוך כמה שעות שהוא מוכן להפסיק את גירושם של יהודי סלובקיה תמורת תשלום של 50 אלף דולר ואף פירט את תנאי העסקה.

1. להוכחת רצונו יעכב ויסליצני את שלושת המשלוחים הבאים ללא כל תמורה.

2. אחרי 10 ימים יימסרו לו התשלום הראשון בסה"כ \$25,000.
3. לאחר התשלום הראשון ייפסקו הגירושים 7 שבועות.
4. בתום התקופה הזאת יימסר התשלום השני בסה"כ \$25,000.
5. הכספים צריכים לבוא מהיהדות בחו"ל, ויש להביא הוכחות שכך הדבר.

כשלב הזה הצטרפה לויסמנדל גיזי פליישמן, מנהיגת וי"צ ונציגת הג'וינט כברטיסלבה. סביבם התרכז ועד חשאי, שנודע לאחר מכן בשם "קבוצת העבודה". את 25 אלף הדולרים לתשלום הראשון סיפק חלפן כספים יהודי תושב ברטיסלבה, בנימין שטרן. שטרן טרח לגהץ את שטרות הכסף כדי שייראו כאילו הגיעו משווייץ.

ויסליצני קיים את ההסכם ולאחר שנמסר לו הכסף הפסיק את המשלוחים ל-7 שבועות. עתה פנתה "קבוצת העבודה" להשיג את הכסף לתשלום השני, שליח מיוחד נשלח לשווייץ לבקש עזרה, בידי השליח נמסרו מכתבים מפורטים אל נציגי הג'וינט סאלי מאייר, אל נתן שוואלב מנהל משרד ה"חלוצין" והסוכנות בג'נובה, ואל מנהיגות אמריקה. סאלי מאייר השיב שאינו מוכן למסור את הכסף הדרוש לצורך התשלום השני, טענותיו של מאייר היו:

1. סלובקיה היא מדינה קטנה ו- 50 אלף דולר הינו סכום גדול מדיי בשבילה.
2. החוק האמריקני אוסר הוצאת כספים למדינת אויב. ועוד טענות.

כאשר תמו 7 השבועות ועדיין לא הצליחו לגייס את הכסף, ביקש ויסמנדל מויסליצני ארכה של 6 שבועות שבהם נעשו מאמצים קדחתניים להשיג את הכסף ולשווא. אז חירש ויסליצני את המשלוחים. בתוך יומיים נחטפו בערים ובמחנות העבודה 3,000 יהודים, וכיום הכיפורים נשלחו לאושוויץ. רק אז הגיע לסלובקיה שליח מיוחד מהונגריה וכידו 25 אלף הדולרים. ויסלצני העיר ביבושת: "זו דרכם של יהודים אומללים עד שלא דחקתי אתכם אל הקיר לא היה לכם הכסף". למחרת יום הכיפורים 1942 שנתיים תמימות לא היו עוד גירושי יהודים מסלובקיה. ויסליצני קיים את הבטחתו.

בסדר היום של הנהלת הסוכנות היו כמה נושאים. עמוד וחצי מן הפרוטוקול הוקדש להשמדת יהודי אירופה, בעוד 3 עמודים יוחדו לעניין תוספת היוקר לעובדי הסוכנות.

לאחר שהופסקו הגירושים מסלובקיה הגיע מכתב נוסף לויסלצני מ"פרדיננד רוט" שבו רמזים לכך שעכשיו מצפים מויסלצני לטרוח להפסקת הגירושים מאירופה כולה. ויסליצני יצא מיד מברלין לדנווה על ההצעה להימלר, האיש השני בהירארכיה הנאצית. כשחזר היה האישור באמתחתו לנהל מ"מ עם היהודים על התכנית. התנאי העיקרי שהציג ויסלצני היה קבלת שני מיליון דולר תמורת הפסקת הגירושים מארצות אירופה. הסכום ישולם בכמה תשלומים. עם קבלת התשלום הראשון 200 אלף דולר יופסקו הגירושים לחודשיים.

היום, לאחר בדיקת הפרוטוקלים והארכיונים, התברר שהמידע על "תכנית אירופה" היה בידיהם של מנהיגי היהדות בירושלים ובניו-יורק, אך לא הגיע הנושא כלל לדיון תכליתי. בעוד

ויסמנדל וגיזי פליישמן משגרים אלפי מכתבי הפצרות.

כ – 23.12.42 כתב ויסמנדל: "אין אנחנו מכינים, איך אתם אוכלים ושותים? איך אתם ישנים על מיטתכם? איך אתם מטיילים בחוצות? וזה האחריות מוטל עליכם. זה חודשיים אנחנו צועקים, ועדיין כלום לא עשיתם. אחינו בני ישראל האם השתגענתם? האם אינכם יודעים כאיזה גיהנום אנחנו חיים?? אתם שומרים את הכסף, למה אתם ממתנינים?".

כאותה העת מתכנסת בירושלים "ועדת ההצלה ליהודי אירופה" כמהלך הדיון אומר מ. בדר נציג השומר הצעיר: "אני רוצה להתעכב על "ההצעה הידועה": המו"מ עם "הצורך הראשי" אנו מהססים אם למלא את הדרישה הזאת או לא".

לעומת היסוסו של בדר ניהל המנהיג הציוני יצחק גרינבוים מאבק עקרוני נגד השימוש ב"כספים ציוניים" לצורכי הצלה: "הציונות היא למעלה מהכל -דבר זה צריך להשמיע בכל פעם כאשר שואה גדולה מתעה אותנו מדרך גאולתנו מציון... וכששאלו אותי: הלא תוכלו לתת מכספי קרן היסוד להצלת יהודים בארצות הגולה? אמרתי לא! ואני אומר עוד הפעם: לא!"

משה שרת, שקיבל לידי את העתקי מכתביו של ויסמנדל, משגר ליהודי אירופה הכבושה במקום כסף מכתב וכו' 18 עמודים מלא מליצות.

בין חברי הסוכנות, מופץ תזכיר סודי שהוכן בידי א. הארטגלס, לימים מנכ"ל משרד הפנים. בראש התזכיר נכתב שהוא מיועד אך ורק לגורמים ציוניים, ואין למוסרו לגופים הבלתי-ציוניים המשתתפים בוועדת ההצלה. בין השאר נאמר בו: "אני מכין שהעמדת השאלה בצורה זו יש בה משום אכזריות. אולם עלינו להגיד, שאם ביכולתנו להציל רק עשרת אלפים איש שיהיו לתועלת לבנין הארץ ולתחיית העם, ומאידך יש לנו מיליון יהודים שיהיו לנו למעמסה, עלינו להבליג ולהציל את עשרת האלפים על אף התלונות והתחנונים של המיליון. לכן עלינו לוותר על הצלת האלמנט המזיק!"

גם נציגי הגוינט בשוויץ סרכו להעביר את הכסף.

ב-3.9.1942 הודיע ויסליצני על ביטול הסכמתם של הממונים עליו ל"תכנית אירופה".

עד כאן מעיתון ה"ארץ"

נציין עוד בקצרה את דברי השופט ב. הלוי, נשיא בית המשפט המחוזי, בפסק הדין שבמשפט ד"ר קסטנר (מי שהיה מראשי התנועה הציונית וראש ועדת ההצלה בימי הכיבוש הנאצי בהונגריה). פרשה אשר הסעירה את המדינה בשנותיה הראשונות:

"שיתוף הפעולה של קסטנר עם הנאצים היה פלילי במלוא מובן המילה. שיתוף פעולה זה סייע סיוע ממשי בהשמדת יהודי הונגריה. הוא החליק את גלגלי ההשמדה.

עובדה מזעזעת היא, שיהודי הונגריה - כחצי מליון נפש - עלו לרכבות המוות בדרכם למחנות ההשמדה, עקב חוסר ידיעה והטעיה זדונית.

קסטנר לא הזהיר את הקרבנות והפקיר את הרוב של יהדות הונגריה, כדי להציל מיוחסים שנכללו ברשימה אשר הגיש לתליין אייכמן.

ביום שבו קיבל את רשיונות העליה של 600 יהודים, ביום שבו קיבל מידי הנאצים את המתנה הזו, מכר קסטנר את נפשו לשטן."

החרדי מלכיאל גרינוולד שהואשם בהוצאת דיבה על ד"ר קסטנר, משום שהטיח בו את ההאשמות: א. שיתוף פעולה עם הנאצים. ב. הכשרת הקרקע על ידי קסטנר לרצח חצי מליון יהודי הונגריה, זוכה ע"י השופט.

לפנינו דיווח עיתונאי מאותם הימים (22.6.1955).

אשכול לקרליבך: מסכים!

מנהל ענייני המזון של רשות קרליבך, ד"ר קרליבך, התקף באשכנזי נאצי את המנהל הכלכלי של רשות קרליבך, ד"ר אשכול, וטען כי אשכול הוא "אויב העם".

מעריב

מספר 180

השופט ב. הלוי מוציא פסקדין במשפט-השואה

"קסטנר מכר את נפשו לשטן" הפקיר רוב יהודי הונגריה, כדי להציל 600 מיוחסים מלכיאל גרינוולד זוכה

ברגע האחרון

השופט ב. הלוי פסק הדין במשפט-השואה, וקבע כי קסטנר מכר את נפשו לשטן כדי להציל 600 מיוחסים מלכיאל גרינוולד זוכה.

השופט ב. הלוי פסק הדין במשפט-השואה, וקבע כי קסטנר מכר את נפשו לשטן כדי להציל 600 מיוחסים מלכיאל גרינוולד זוכה.

מלוטוב ועוד עם נציגי ערב

השופט ב. הלוי פסק הדין במשפט-השואה, וקבע כי קסטנר מכר את נפשו לשטן כדי להציל 600 מיוחסים מלכיאל גרינוולד זוכה.

השופט ב. הלוי פסק הדין במשפט-השואה, וקבע כי קסטנר מכר את נפשו לשטן כדי להציל 600 מיוחסים מלכיאל גרינוולד זוכה.

החוסר

ממחקר חדש שערך פרופ' יוסף גרודזינסקי מאוניברסיטת תל-אביב, מתברר כי הטענה שהושמעה בעבר בעיקר בחוגים חרדיים או רוויזיוניסטים, לפיה אנשי התנועה הציונית לא רצו להציל את יהודי אירופה בתקופת השואה, אלא רק להפוך את הניצולים ל"נכס ציוני", מוכחת כעת במחקר היסטורי המתועד במאות מסמכים, ראיות ועדויות ארכיוניות.

את מחקרו הוא מסכם כך:

התנועה הציונית שלא נקפה אצבע להצלת יהודי אירופה מהמשרפות, נזקקה ליהודים אלה אותם כינתה: "אבק אדם" לשלושה משאבים: א. חומר אנושי לאיכלוס הארץ, ב. מצוקתם ככוח לחץ פוליטי על הבריטים להקמת המדינה, ג. גיוס כוח אדם לצבא הגח"ל וה"הגנה".

לצורך זה, השתלטה התנועה הציונית על מחנות העקורים וכבשה אותם. הציונים נאבקו בכל חורמה נגד הגירת יהודים לארצות אחרות מלבד ארץ ישראל, ואף מנעו יוזמות הצלה של ילדים, אודים מוצלים. וכאשר העקורים למודי הסבל לא הסכימו להתגייס לגדודי הצבא, גייסו אותם בכוח ובכפייה, כולל אלימות, שלילת זכויות ומנות מזון, גירוש מבתים ופיטורין ואפילו מכות!

ד"ר סטיבן וויז, ה"רבאיי" הרפורמי והציוני הוותיק, חסם את הדרך לארצות הברית בפני 70,000 יהודים נרדפים, בתירוץ שהאופי היהודי שלהם ואורח חייהם הדתי יגרום לאנטישמיות באמריקה.

ד"ר חיים וייצמן, מי שלימים היה נשיאה הראשון של מדינת ישראל, הודה בשעתו שלא היה לו כל עניין בהצלת יהודי אירופה. הוא רק רצה כשני מליון צעירים, ואילו המבוגרים והזקנים שימשו לדעתו "אבק כלכלי וחברתי בעולם אכזר".

מקורות לנ"ל ופרטים מלאים ונרחבים בצירוף עדויות ומסמכים הסטוריים, ניתן למצוא בספרים הבאים:

"הציונות הפוסט אוגאנדית במשבר השואה" מאת ש.ב. בית צבי.
 "שעת האפס" מאת עמוס אילון.
 "מן המיצר" מאת הרב מיכאל דב וייסמנדל.
 "בשליחות נידונים למוות" מאת יואל בראנד.
 "שרופי הכבשנים מאשימים" מאת הרב משה שיינפלד.
 "פרפדי" מאת העיתונאי האמריקני בן הכט (הספר תודגם לעברית ושמו: "כחש").
 "מבוא להסטוריה ציונית אחרת" מאת יגאל עילם.
 "פשעי הציונות בהשמדת השואה" מאת ש. שלמון.
 "הפקרת היהודים" מאת פרופ' דייוויד ווימן¹³

עם סיום פרק זה חובה עלינו להדגיש שאין אנו מתעלמים מאותן מעלות מסוימות, רוחניות וגשמיות, אשר עם ישראל זכה להן באמצעות הקמת המדינה. אך יש לדחות ולמחות בכל תוקף כנגד הדרך האנטי-תורנית והאנטי-אנושית של השלטון היהודי המתחדש, אשר נקט בשיטות פסולות בבחינת המטרה מקדשת את האמצעים ובלבד להקים את השלטון הנכסף.

הבה נבין. הרבה יותר קל ונעים להצטרף לשמחה ולהכריז על חגיגת ראשית צמיחת גאולתנו. אך האמת היהודית הבאה מנקודת מבטה המרוממת של תורת הבורא, אינה יכולה להסכים לחגיגות בנסיבות אלו.¹⁴ וכדרך עם ישראל לדורותיו, עלינו לצעוד עם האמת גם בתקופה שבה איננה נחשבת פופולרית כל-כך.

¹³ הנה ציטוט מתוך ספרו של חוקר מפורסם זה (שאגב, איננו יהודי) בתרגום לעברית: "המסקנה שאין מנוס ממנה היא, כי במשך שנות ההשמדה, המנהיגות היהודית ריכזה את כל מאמציה להקים בעתיד מדינה, בעוד שהזניחה כל מאמץ להצלה בהווה. מדוע זה אותם מנהיגים נתנו למטרה כל שהיא עדיפות על הצלה? לי אין תשובה לזה".

¹⁴ ראוי להוסיף שיש מגדולי ישראל, שמלבד האמור לעיל טענו גם כנגד עיתוי ודרך הכרזת העצמאות. אולם במסגרת זו די באמור.

גיוס בני הישיבות לצבא

אחת השאלות המצויות, הנשאלת לעיתים מתוך תרעומת ולעיתים מתוך רצון להבין, זוהי שאלת גיוסם של בני הישיבות. מדוע אין הם מתגייסים לצבא? מדוע אינם נושאים בעול השמירה על חיי העם וגבולות הארץ? כיצד יתכן שאחרים מסכנים את חייהם בפטרולים ומרדפים בעוד אלה מתענגים על לימודם באותה שעה בבית המדרש?

אכן, במבט שטחי, שאלות נוקבות.

אך קודם שניגש לתשובה, אשאל נא אותך, קורא נכבד.

האם יתכן שציבור אשר הקדיש את חייו לאותה תורה אשר הנחילה לאנושות את ערכי אהבת הזולת וחובת שמירת חייו ורכושו, מתוך דרישות גבוהות של רגישות ועדינות מירבית כלפי הזולת, האם יתכן שדוקא במקום שאחרים מסכנים את חייהם, יתחמק ציבור זה מחובתו?? ואם יטען מישהו שהציבור הפשוט איננו מסוגל לעמוד בנסיון, הכיצד יתכן שגדולי התורה הידועים בזהירותם הרבה להורות על פי דברי התורה בלבד, כיצד הם מורים כן כאיש אחד??! היתכן שהיהודי הנצחי אשר השליך עצמו לכבשן האש למען מצוות תורתו יפקיר את אחיו??

והרי התשובה כפשוטה ללא כחל ושרק.

כידוע, בעבר היה מקובל לחשוב בקרב אנשי המדע, שהאומר שבעולם קיים מימד רוחני מעבר לזה החומרי-גשמי, הרי הוא פרימיטיבי. שהרי העולם, גשמי הוא! כיום ידוע, שהטוען שהעולם הוא חומרי-גשמי בלבד ולא קיים בו מימד רוחני, הוא הוא הפרימיטיבי. שהרי הוכח שה"אני" האמיתי זהו האדם הרוחני הפנימי המפעיל ומחיה את הלבוש הארוג בשר ועצמות, ובהיעדרו אין הגוף אלא כאבן דומם. ועוד הוכח שהעולם הירוק של הצומח איננו שקט וחסר חיים ורגשות כפי שהוא נראה, אלא מכיל מימד רוחני (המכוון את הגבעול המטפס לשנות כיוון אל המוט שהועבר, ו"משרד" מידע מפרדס זה אל הפרדס הסמוך לו אודות חרקים שהתקיפוהו וכבר הפרדס האחר פותח בהתגוננות עוד בטרם הגיעו אליו החרקים התוקפים, וזוהי הסיבה שהצומח מסוגל "להיעלב" מהתייחסות רגשית פוגעת של בעליו, ולשדר גלים חשמליים מסויימים המתפרשים על ידי החוקרים כמעין ביטויי "כאב" בזמן חיתוך הצמח וכדו'). והרפואה

האלטרנטיבית לסוגיה ההולכת ופורחת בזמנינו וזוכה ליותר ויותר הכרה מדעית מדברת על אנרגיות שונות הזורמות בתוך הגוף ועל ה"הילה" הרוחנית העוטפת את הגוף, כאשר המחקרים ותוצאות הטיפולים מרשימים ביותר. ועוד עובדות ותופעות שונות המובילות אל המסקנה ההכרחית כי המימד הרוחני שבעולם הוא מציאות קיימת, ברורה, ומורגשת היטב. (ניתן לראות מחקרים ועובדות נוספות על אודות המימד הרוחני שבעולם בחוברת "תורה ומדע" מתוך סדרת "תורה מן השמים". וראה עוד בספרו של חוקר הנפש הגודע ארתור פינדליי "החיים מעבר לגבול האתר" עמ' 108 אודות דיווח נפש מת שהועלה בסיאנס "הקול הישר" באמצעות מדיום, וכין השאר הוא מדווח שהעולם הגשמי ספוג בעולם רוחני וכו').

אולם, תורת ישראל מעצם היותה כתובה על ידי מחולל הבריאה, הכריזה מאז נתינה לפני למעלה משלושת אלפי שנה על מציאות המימד הרוחני בעולם הגשמי, מבלי להתייחס לתהפוכות קהיליית אנשי המדע (ראה דוגמאות רבות בחוברת תורה ומדע הנ"ל). והיא אף הוסיפה והודיעה כי מצב המציאות הגשמית קשור למצב המימד הרוחני – הנקבע לפי איכות וכמות שמירת המצוות שבספר הוראות "יצרן" הבריאה, ומושפע ממנו. ככל שמצב המימד הרוחני שלנו גבוה ומרומם יותר, כך תהא המציאות הגשמית טובה וברוכה יותר.

וכך נאמר בתורה (ויקרא כג):

"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו"

(-פעולות בעלות משמעות רוחנית).

"ונתתי גשמיכם בעיתם, ונתנה הארץ יבולה"

(-פרנסה בשפע. תוצאה גשמית).

"ונתתי שלום בארץ, ושכבתם ואין מחריד"

(-לא תהיה התגרות של אומות אחרות. תוצאה גשמית).

"ורדפתם את אויבכם, ונפלו לפניכם לחרב"

(-אם תצאו ביוזמתכם לכבוש. תוצאה גשמית).

"ופניתי אליכם והפריתי אתכם"

(-לא יהיו עקרים ועקרות. תוצאה גשמית).

"ואכלתם ישן נושן, וישן מפני חדש תוציאו" וכו'.

(-תשרה הברכה במוזן. תוצאה גשמית).

דברים מפורשים מעין אלה - על אודות המנגנון הטבעי המקשר בין מצב החומר לבין מצב הרוחניות הטמונה במצוות התורה, מופיעים במקומות רבים נוספים בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה. ואין צורך למנותם כאן.¹⁵

¹⁵ אם כי ראוי לציין כי אחד מדרכי ההנהגה של ה' יתברך הוא "ארץ אפים" (ראה שמות לד, ו) ועל פי הנהגה זו לעיתים תוצאת מעשה שלילי מתעכבת. וכבר טעה בה

והנה, במקביל לנתונים אלה פירטה לנו התורה, שמלבד ההשפעה הרוחנית על איכות ושפע התנאים הגשמיים, המושגת באמצעות שמירת כל מצוות התורה, קיימת פעולה רוחנית מוגדרת, ההכרחית לקיום העולם כהכרח נשימת החמצן לקיום הגוף, והיא היא הפעילה והמרכזית והמשפיעה ביותר על נצחון חיילי ישראל בקרב ושמירת חייהם וחיי העם. זוהי מצוות לימוד התורה.

למי שמתקשה להבין או לעכל את הדברים, ניתן אולי לסכם ולהגדיר אותם כך: תורת הכורא מדברת בפירוש על השפעת המימד הרוחני שבתורה על הגשמי. במסגרת זו למדים אנו כי קיימת אפשרות של הזרמת "אנרגיה חיובית" מאת בורא היקום, אלינו, באמצעות עצם לימוד הדברים שכתב בתורתו. כוחה של השפעה רוחנית זו בא לידי ביטוי סגנה על העם והצבא, וכוזבלתם לניצחון מלא בשדה הקרב.¹⁶

חזאל בית-גאלי אשר לא האמין שסיבת מות בניו נעוצה בדברי יהושע ארזות מי שיבבה את ירידתו, משום שסבר שאם דברי הרב, משה רבינו, שאמד השמדו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים וכו' וזדה אף ה' בכם ועצר את השמים וכו', לא התקיימו, כיצד יתקיימו דברי התלמיד? ולא העלה על לבו שה' יתברך אך אפים הוא. ובפרט כלפי עם שלם שיש בו ילדים שלא חטאו. עד אשר הוצרך אליהו להבטיח לחזאל ולמלוכו אתאב כי אכן לא יהיה טל ומטר כי אם לפי דבריו. ראה מלכים א' פרקים טז, יז.

¹⁶ ולמי שמעניין להבין ביתר עומק, בצטט בזה את לשון המקובל הגדול הרמת"ל ז"ל בספרו דרך ה' (חלק ד' פרק שני): "כי הנה, כל כוחה של התורה אינו אלא במה שקשר ותלה יתברך את השפעתו היקרה בה, עד שעל ידי הדיבור בה וההשכלה תמשך ההשפעה הגדולה ההיא. אך זולת זה לא היה הדיבור בה אלא כדיבור בשאר העסקים, או ספרי חכמות והשכלה בכל שאר מושכלות המציאות הטבעי למיניהם. שאין בה אלא ידיעת הענין ההוא, ואין מגיע ממנו התעצמות יקר ומעלה כלל בפש הקורא - המדבר המשכיל, ולא תיקון לכלל הבריאה. ואנחנו ההשפעה הזאת הנה ענינה אלוך כמו שזכרנו, ולא עוד אלא שהוא היותר עליון נשגב שבענינים הנמשכים ומגיעים ממנו יתברך אל הברואים. וכיון שכן, דאי שיש לו לאדם לירא ולרעד בעסקו בענין כזה, שנמצא הוא ניגש לפני אלוך, ומתעסק בהמשכת האור הגדול ממנו אליו, והנה צריך שיבדש משפלותו האפשי, וירעש מדרומותו יתברך. והנה יגל מאד מחלקו הטוב שזכה לזה, אך ברעדה כמו כן, ונכלל בזה שלא ישב בקלות ראש, ולא ינהג שום מנהג בזיון לא בדבריה ולא בספריה, וידע לפני מי עומד ומתעסק, ואם הוא עושה כן אז יהיה תלמודו מה שראוי לו להיות באמת, ותמשך על ידו ההשפעה שזכרנו, ויתעצם בו היקר האלוך, וימשך תיקון והארה לכל הבריאה. אבל אם תבאי זה יחסר ממנו, לא תמשך ההארה על ידו, ולא יהיו דבריו אלא כשאר כל הדיבורים האפשיים, הגיעו - כקורא אגרת, ומחשבותיו - כדושב בדברי העולם, ואזרוב לאשמה תחשב לו, שקרב אל הקדש בלי מורא, ומקל ראשו לפני בוראו, עוזו מדבר פניו מתעסק בקדושתו יתברך. ואולם כפי מדרגת המורא, ושיעור הכבוד והזהירות בו, כן יהיה שיעור יקר הלימוד ומדרגת ההשפעה הנמשכת על ידו." עד כאן. (וראה עוד בתלמוד ברכות יז, שגם מסוגלות החומר להתחדש ולקום לתחיה בעת תחיית המתים איננו קיים אלא בגוף אשר עסק בתורה וספג בכך את השפע הרוחני האצור בתורת בורא היקום).

הנה למשל דוגמאות מתוך ההשקפה התורנית על הקשר שבין לימוד התורה להצלחה הצבאית.

"כל זמן שקולו של יעקב בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אין ידים לעשירי".
(מדרש רבה בראשית פרשה טה, כב. ומדרש איכה)

"מי גרם לרגליו שיעמדו במלחמה ו שערי ירושלים שחיו עוסקים
(בחנם) בתורה".
(תלמוד מכות י"א)

"אלמלא דוד (-עוסק בתורה), לא עשה יואב מלחמה. ואילמלא יואב
(-עושה מלחמה), לא היה דוד עוסק בתורה".
(תלמוד סנהדרין מט"א)

"מה אוד מאיד לעולם, אף תורה מגינה על העולם".
(תלמוד, טוטה כ"א)

נמצא הכלל העולה על פי השקפת היהדות:
"מידת ההצלחה של עם ישראל בקרב נגד אויביו, תלויה
ישירות במידת לימודו התורני".

זוהי אמונתנו כיהודים, ובכך אנו בטוחים ללא צל צילו של ספק.¹⁷

¹⁷ יקר הלימוד ומזרזת ההשפעה הנמשכת על ידו. "עד כאן. (וראה עוד בתלמוד ברכות יז, שגם מסוגלות החומר להתחדש ולקום לתחייה בעת תחיית המתים איננו קיים אלא בגוף אשר עסק בתורה וספג בכך את השפע הרוחני האצור בתורת בורא היקום).

ראוי לציין שהניסיון ההיסטורי של עמינו, עם ישראל הוכיח זאת. ראה את נצחון המלחמות בזמן משה רבינו כאשר כנגד מספר היוצאים לקרב הפיזי היה מגיח מספר מקביל של עוסקים במימד הרוחני-תורני, מלבד שלישי נוסף אשר שימש כפקוד

וכעת, מובן הכל.

בן תורה העוסק בתורה בזמן שחברו בן גילו מתגייס לצבא, על אף העובדה שדוקא התורה מחנכת את האדם להיות זהיר ומתחשב יותר בזולת, הרי זה משום שיודע הוא **אמת מציאותית** אשר חברו לא זכה לדעתה.

הוא יודע שהצלת והצלחת חברו המתגייס והעם כולו תלויים בחוסן הרוחני הנובע מלימוד תורת הבורא יתברך. משום כך הוא גם מוכן לספוג עלבונות והשמצות מהתקשורת ובעקבותיה מהחברה המכנה אותו כ"פרויט" ו"משתמט". בלבו פנימה הוא בו למערכת התקשורתית - תשקורתית המזינה את העם במילים נבוכות. הוא הרי יודע בוודאות גמורה סוד אמיתי וברור, אשר אין התקשורת מוכנה להניחנו ללמד את ההמון. הוא יודע את סוד גורם הנצחון של עם ישראל. **לימוד התורה!**

וכשם שאדם חכם ומשכיל לא יזלזל בתפקידם החשוב של אנשי המטכ"ל הנמצאים בעורף בעת הקרב ומתכננים את המערכה, ובודאי שאיש לא יבוא בטענה כנגד קניינים מחיל אספקה הנשלחים בעת הקרב לחו"ל לספק נשק ודלק שאזלו ללוחמים בחזית, אלא אדרבה, כל אורח וחייל ישמח על שיש מבינים ומומחים היודעים כיצד לבצע משימות אלה על הצד הטוב ביותר וגם יודה להם על כך, כך לא יזלזל היהודי האינטלקט המאמין בה' ובתורתו, בתפקידם החשוב של חיל האנרגיה החיובית והחוסן הרוחני של העם, הנקראים בשם המפורסם יותר: "בני ישיבות". אלא אדרבה, ישמח מאד על שיש מבינים ומומחים אשר הקדישו את זמנם (ולא מעט מתוכם, את כל חייהם!) לעיסוק רוחני גבוה וחשוב זה, אשר בו תלוי סוד הקיום והשימור הנצחי של עמנו עם ישראל.

העורף. ראה מד"ר במדבר כה, ב. והתוצאה: "לא נפקד ממנו איש" (במדבר לא, מט). וראה עוד במלכים ב' פרק יט את מפלת סנחריב בזמן חזקיהו המלך כאשר לימוד התורה היה במצב מעולה. (אגב, הסיפור התנכ"י מופיע במלואו בממצא ארכיאולוגי שהתגלה בחפירות ארמון אסר-חדון המלך, בנו של סנחריב. אלא שבחרס כתוב שפרצה מגיפה בצבאו של סנחריב. והתנ"ך מספר לנו את המסתתר מאחורי הבראה כמגיפה. עיין שם) ועוד ועוד לאורך ההסטוריה היהודית. ולעומת זאת בסוף ימי בית שני, אע"פ שהיה צבא חזק וטוב, והמזון בירושלים הספיק לעשרים ואחת שנה, ביקש רבן יוחנן בן זכאי מראש הצבא לצאת אל הרומאים ולהכנע. מכיון שהוא ידע: מצבינו הרוחני גרוע. ובאין חוסן רוחני לא תועיל העוצמה הגשמית. הלה לא שמע לו, והסוף ידוע.

עד כאן הוצגה בקצרה התשובה הנכונה והאמיתית לשאלת גיוס בני הישיבות. אולם אי אפשר להתעלם משלש נקודות חשובות נוספות. (אשר יש להדגיש שמנקודת מבט משפטית - חילונית הן בעלות משקל רב, ואפשר להשתמש בהן כתשובה למי שאין השכלתו רחבה דיה בכדי להבין את הנ"ל. אך האמת חייבת להיאמר שלא הן אלו הסיבות שמביאות את בני התורה לשקוד על לימודם בהיכלי הישיבות בשעה שבני גילם מוסרים נפשם למען העם). ואלו הן:

א. בכל מדינות העולם מקובל שאנשי הדת והרוח של האומה פטורים משירות צבאי, מתוך הבנה שהאינטרס הלאומי מחייב להניח לעוסקים בתחום הרוחני של הלאום להתפתח בתחומם, ולא לפגוע ברמת התפתחותם באמצעות הפעילות הצבאית שמטבעה איננה כל-כך עדינה. אין שום סיבה שדוקא אצל העם אשר הנחיל לאנושות את ספר הספרים, ואתו את ערכי הרוח האוניברסליים, יהיה המצב שונה. ואדרבה, מורכבות ועומק התורה האלקית אשר כל הדתות רק ניסו לחקותה, מחייבות ריכוז ורצף כידוע לכל מי שעוסק בה כראוי. הפסקות באמצעות שירות צבאי ימחקו כל אפשרות של צמיחת גדולי תורה בסדר גודל הראוי להנהיג על פי דעת תורה ופסיקה הלכתית. (אגב, בהשפעת סגנון הדיבור המגמתי של התקשורת בארץ, השתרשה טעות אצל המון העם בנושא זה, והם סבורים שהלומדים בישיבות מקבלים פטור משירות צבאי. הדבר איננו נכון. החוק מאפשר ללומד הישיבה רק לדחות את גיוסו בשנה אחת, כאשר לאחר שנה נדרש הוא להתייצב בלשכת הגיוס. ורק אם ממשיך הוא בלימודיו, הרי הוא רשאי לחדש את הדחיה לשנה נוספת. וכן הלאה. כלומר, אם וכאשר הוא מפסיק את לימודיו, חלה עליו חובת הגיוס ככל אזרח אחר. ואכן, לא מעט תלמידי ישיבות מתגייסים בסופו של דבר. אך את זאת התקשורת, כדרכה, מעלימה בידועין. ועוד נקודה חשובה למחשבה. האם התואר "משתמטים" השימושי כל כך בתקשורת הישראלית אכן ראוי הוא לבני-הישיבות הדוחים את גיוסם בתוקף החוק המאפשר להם זאת, או לאותם כ-30% לא-דתיים המשתמטים באמת מגיוס בכל שנתון, כנגד החוק??).

ב. בהתאם לכללי היסוד של הדמוקרטיה, אין לכפות על אדם לשהות במקום אשר אוירתו נוגדת את אמונתו. לצערנו, המצב הרוחני העגום השורר בקרב מחנות הצבא, איננו סוד. חילולי השבת, מצב הצניעות, סגנון הדיבור, צורת ההתנהגות, אפשרות לתפילה מסודרת כדין וכו', רחוקים מלהיות מותאמים לאורחותיו, השקפתו ואמונתו של שומר המצוות.

אמנם יש להדגיש שאם זו היתה כל הסיבה, היינו אנו, ציבור שומרי המצוות, דורשים בעוז הקמת מסגרות צבאיות נפרדות העונות על כל הדרישות היהודיות - תורניות.

ג. שלטונות הצבא, והדרג המדיני הבכיר, פשוט מתנגדים לגיוס תלמידי הישיבות. ובהם, איש איש וסיבותיו: יש המתנגדים מחשש שמא צה"ל יהפוך למחנה ענק השוקק פעילות של חזרה בתשובה. שהרי אם כיום כאשר מרצה תורני אחד נכנס לצה"ל ומצליח לפקוח את עיניהם של בחורים - חיילים רבים והם חוזרים או בדרך

לחזרה בתשובה, מה יהיה אם עשרות אלפים כאלה יכנסו וישהו במחנות עשרים וארבע שעות ביממה במשך שלש שנים? ויש המתנגדים מחמת העלות הגבוהה הכרוכה בתפעול מערכת כשרות מהודרת ושאר תנאים רוחניים כמקום תפילה ושעות תפילה וכו', הנדרשים לציבור המתגייס. יכולים היינו לומר: אם הם אינם מעוניינים לגייס אותנו מה הטענה נגדנו??
אך אם זו היתה הסיבה, היינו אנחנו, תלמידי הישיבות, נאבקים בכל תוקף על זכותינו לשרת בצבא ככל אזרחי הארץ.

הסיבה האמיתית והנכונה היא כאמור, על פי הדרכת תורת ישראל: כשם שכל צבא איננו יכול להיות מושלם ללא החילות השונים הכוללים חיל רגלים, חיל האוויר, חיל הים, חיל תותחנים, חיל מודיעין, אנשי מטכ"ל וכו', כך אין צבא ישראל יכול להיות מושלם ללא חיל האנרגיה הרוחנית, החיל המעניק את החוסן והעוצמה למכלול חילות הצבא, הלא הוא: חיל בני הישיבות.

לסיום פרק זה הנה מספר נתונים ומאמרים מן העיתונות. והדברים מדברים בעד עצמם.

ידיעות אחרונות 4.9.98

"האם הוסך צו"ל מצבא העם לצבא מקצועי?"

ממוצע שירות החובה בצו"ל עומד על כ-28 חודשים. שנתיים וארבעה חודשים בלבד, ולא שלוש שנים כפי שנוטה הציבור לחשוב. מרבית החיילים ששוחררו קודם זמנם משוחררים בשנה עד שנה וחצי אחרי שגורסו על פי נתונים שארשרו באכ"א. בראשית שנות האלפיים יתגייסו לצבא רק 50 אחוז מהצעירים בני 18.

במה שנוגע לגיוס הבנות, כבר היום מדובר על גיוס של כ-65 אחוז בלבד מן הפוטנציאל אם להסתמך על דברי תא"ל (מיל") ישראל איינהרין, לשעבר רח"ט תבונן באכ"א, הרי שגם כך מספר הבנות הצה"ל עדיין גבוה ב-50 אחוז מן הגדרש.

נתונים אלה מוכיחים מאד את התמלצה שהניח אהוד ברק על שולחן הקבינט הביטחוני בשנת 1994. ברק, אז הרמטכ"ל, הסתמך על ממצאי ועדת שפיר, שמדקה את ניצול כוח- האדם בצבא. הוא המליץ לקצר את משך שירות החובה ולהעמידו על 32 חודשים החל משנת 1996.

"רק כ - 60 אחוז מבני כל שנתון עושים צבא"

"שכבות חברתיות רחבות, שראי מעם בצה"ל כרטיס כניסה או אפשרות פריצה, למדו שאפשר להסתדר טוב מבלי לעבור את השירות הצבאי ואפשר לבנות חיים בלי השירות בצה"ל."

"גם קבוצות מובחרות, שראי בשירות ייעודי, מבינות שאפשר בהחלט להיות אזרחים פעילים ללא השירות בצה"ל. בעבר היו מתייחסים לכאלה שלא משרתים כמשתמשים, והם התחבאו במאגריים. היום זה גשור. לפי הערכות שלי, רק כ-60 אחוז מבני כל שנתון עושים צבא, וצה"ל המסיק משנים האחרונות להיות חלק מהחזית עבור כמעט מתוצרת מהאוסלוסייה."

(פרופ' משה ליסק, מבכירי הסוציולוגים והיקרי החברות הישראליות במסגרת ראיין למסומנו "ירושלים")

"הצבא אינו צריך את כולם"

"הטיעון בעניין חלוקת הנטל, המופנה בעוז כלפי החזרים, אינו מופנה כלפי כלל האוכלוסייה. כמי שעולה מנתונים שונים, מתוך כלל חיילי המילואים של צה"ל משרתים הלכה למעשה פחות מ-50%, ופחות מ-30% נושאים ביותר מ-80% מנטל המילואים. כאן אין מדובר בחרדים או בערבים הפטורים על פי החוק, אלא באזרחים שחוק שירות הביטחון היה אמור להיות מחול עליהם אך הם מצאו דרך להימנע מכך. את הסיבה העיקרית למצב היה אפשר לעמוד בהתבטאותו של ראש אכ"א, האלוף גדעון שפר, בחוכמה הטלויזית ביום העצמאות: "הצבא לא צריך את כולם". אמירה זו מערדרת תחושת רכות לגבי חלוקת הנטל, המורד האמיתי בבחורי הישיבות ומעמדם של אלה הנקראים במל זאת על ידי הצבא לשרת מילואים. אם לא צריך את כולם, אין קובעים את מי באמת צריכים? מדוע ממשיכים לטען באיבוד את התחושה שהשירות בצבא הוא חובתם של כלל האזרחים, כשלמעשה, ההפך הוא הנכון?"

(אבי פריסט, י"ד עמותת מילואים לנעם מילואים)

"דגל חברתי-פופליסטי"

"מפלגת העבודה מפנייית יותר בעצם הנשח החוק לגיוס בני הישיבות, כדי לקשור את שמה למהלך הפוליטי, מאשר בגיוס עצמו. בחוק עצמו אין תועלת מעשית רבה. גיוס בחורי הישיבות הוא דגל חברתי-פופליסטי מאשר צורך ביטחוני אמיתי. הגיוס והשידות הצבאי, מומינם כאבי ראש שאינם מסרים לצה"ל. החוקתם בצה"ל אינן תעלה יותר מאשר התגובה בהם בישיבות." (העיתונאי צבי לבית "הלובר")

"מה יש לו לומר ז"

"מה יש לרמטכ"ל לשעבר ביק לומר על גיצול האופטימלי של כוח האדם העומד לרשות צה"ל בעבר ובתווה? מה הוא יודע שלא ידע עד שרונה מילוא החזיל לעשות כותרות וגד הזתים, על התרומה המעשית הצפויה של תלמידי הישיבות אם אכן ילכשו מדים?" (העיתונאי עמוס ברמל)

"צה"ל טובל וטבול מכח אדם"

מבחינה מעשית, אין דבר משרף יותר ודמוגי יותר מהזרישה לגייס את בני הישיבות לצבא. צה"ל שטובל עכשיו ויטבול בשנים הבאות משרף בני אדם, היה שמח לחזור הביתה חלק גיסי מהנשירים והנערות שמוגישים למקו"ם. (העיתונאי מרס ברנע)

"חשוב לי יותר"

"מספר האנשים הלומדים בישיבות, ממעט לא רלוונטי למלחמה שלנו במלשתיסאים. בוצר אנשים ששומרים את התרבות היהודית, הם חשובים לי יותר מאשר עקרון השוויון עם חבנים שלט הגורגים בקרב" (אלוף משנה במילואים אהרון דויד, קצין צבאנים ראשי בעבר).

"הצבא דוחה אותם"

"רבים מתלמידי הישיבות מנסים להתגייס אבל הצבא דוחה אותם בטענה שלצבא אין בעיית כוח אדם בשל מחזורי הגיוס הגדולים, ואת התקציב העצום הדרוש לגיוסם מעדיף הצבא לנצל לצרכים השונים ביותר בעינו. לדברי הרמטכ"ל גיוס בני הישיבות אינו משתלם לצבא גם מבחינה כלכלית".

(ח"כ רן כהן, מסייעת מרץ)

**והרי צילום מספר כתבות אשר הופיעו בעיתונות
בנושא חשוב ונדוש זה**

ראש אגף כח אדם בצה"ל לשעבר:

"המלחמה על גיוס בני ישיבות - מאבק פוליטי שלא קשור לצרכים האמיתיים!"

חיים טריקי

אפשרויות לקצר את השירות - אמר האלוף יאיר. "המלחמה על גיוס בני ישיבות היא מאבק פוליטי, שלא קשור כל כך לצרכים האמיתיים. אני זוכר תקופות קשות יותר שהגטל הבטחוני על הצבא היה גדול יותר כמו במלחמת יום כיפור וההתשה, ואז שמונים אחוז מהגברים בארץ עשו מילואים ולא כמו שעכשיו, ולא צעקנו על בחורי הישיבה" - הטעים אלוף יורם יאיר.

של סיסמאות והתלהמות ולא עסקה בבעיה האמיתית" "הבעיה האמיתית היא שמוזה כמה שנים החברה הישראלית כולה, גם הממשלה וגם הכנסת וגם הצבא, לא מתמודדים עם הבעיה בשירות הצבאי. במסגרת השלום עם הפלשתינים ועם ירדן צרכי הצבא קטנו, מזה 4 או 5 שנים מתפתח אפילו עודף בחיילים במקצועות בשירות והמינהלה, והצבא כבר שאל לפני 5 שנים מה עושים. הועלו

מילים כדורבנות אמר לתקשורת האלוף יורם יאיר, מי שהיה עד לפני זמן קצר ראש אגף כח אדם בצה"ל, בענין המיתקפה על דחיית השירות הצבאי לבני הישיבות. האלוף יאיר הוא לא חרדי, לא דתי, ואף לא מסורתי, אך הוא אחד היחידים שמדבר בגילוי לב ואינו מתבייש לומר את האמת. בראיון לגלי צה"ל אמר האלוף יאיר כי "החלטת בג"צ היא בגדר

בצה"ל דוחים את רעיונו של השר נאמן לגייס בני ישיבות לתקופה קצרה

לדעת בכירי הצבא שילובם של בחורי הישיבה לא יעלה יפה, יעלה למערכת הבטחון הון עתק בשעה שלצבא יש מספיק כוח אדם והוא אינו יודע איך "מתפטרים" מהעולים המתגייסים בלא שזקוקים להם גילוי בועדת חוץ ובטחון של הכנסת:

פרס: ברק לא בדק את ההצעה שלו

1 מכל 3 אזרחים בישראל מקבל פטור משירות צבאי

אח"כ שמעון פרס, התראיין לצורך כתבתו, ז"ל, עם לפני ועידת המפלגה. פרס, אתה יודע שאחד מ"ק עומד להכריז על הצעה לגייס את בני הישיבות. אני יודע. אתה כשר בטחון וגם כראש הממשלה לא גייסת את בחורי הישיבה. נכון, ודעתי לא השתנתה מאז. כלומר?

רק 4.8 אחוז מתוך 17% שלא שירתו הם תלמידי ישיבות שאינם מקבלים "פטור" אלא "דחיית גיוס" בלבד

לגבי פטור מלא משירות צבאי בגלל סיבות רפואיות ואחרות — כך גילה ראש אכ"א האלוף יורם יאיר, בועדת חוץ ובטחון של הכנסת. הוא גילה כי מתוך 17 אחוז מכלל פטורי הגיוס בשנה האחרונה היו רק 4.8 תלמידי ישיבות. וערת חו"ב לא ציינה את ההכרל בין פטור מלא משירות צבאי, אותו מקבלים, כאמור, אחד מכל שלושה אזרחים בני-גיוס, לבין "דחיית גיוס" אותו מקבלים תלמידי הישיבות כל עוד "תור" הם אומנתם. ראש אכ"א, האלוף יורם יאיר מסר בוועדה כי במדיניות הגיוס

ליחידות שרה במחזור הגיוס האחרון, הגיעו ליעד אליו הביעו רצון להשתכנן. לגבי הפטור מצה"ל, גילה ראש אכ"א, כי בשנת 1994 קיבלו פטור מן המועמדים שישי המערכת הבטחונית, יש היום מספיק לגיוס. מתוכם 4.8 אחוז בחורי-בא ואין צורך בתוספות של כוח אדם, אלא ישיבות, 5.2 אחוז בגלל שהייה בעוד חיילים ליחידות השרה הקרובות. בחו"ל 4.2 אחוז בגלל בעיות יש היום אלפי עולים חדשים בגילאים רפואיות. לפני 20 שנה הגיע אחוז הפטור ל-12, מתוכם 2 אחוז בלבד בחורי ישיבות, 3 אחוז בחו"ל ו-5 אחוז בגלל עירום יותר שכן מתגייסים, נמנים על סיבות רפואיות. לגבי מדיניות השיחרורים מצה"ל מסר ראש אכ"א, כי השנה קיבלו 15.3 אחוז שיחרור מוקדם מצה"ל, מתוכם 4.6 אחוז בגלל סיבות רפואיות, 4.5 אחוז בגלל אי-התאמה, 2.4 אחוז בג

לגבי פטור מלא משירות צבאי בגלל סיבות רפואיות ואחרות — כך גילה ראש אכ"א האלוף יורם יאיר, בועדת חוץ ובטחון של הכנסת. הוא גילה כי מתוך 17 אחוז מכלל פטורי הגיוס בשנה האחרונה היו רק 4.8 תלמידי ישיבות. וערת חו"ב לא ציינה את ההכרל בין פטור מלא משירות צבאי, אותו מקבלים, כאמור, אחד מכל שלושה אזרחים בני-גיוס, לבין "דחיית גיוס" אותו מקבלים תלמידי הישיבות כל עוד "תור" הם אומנתם. ראש אכ"א, האלוף יורם יאיר מסר בוועדה כי במדיניות הגיוס

אליהם במקורם.

התקשורת והחרדים

ברור לכולנו, שגם אותם המתפרנסים מעבודה באמצעי התקשורת ונקראים בשם: עיתונאים, כתבים, שדרנים וכו', אינם אלא בשר ודם אשר נגיעות ודיעות אישיות, עלולות להתערב במעשיהם ובדבריהם. ובפרט שמדובר בעיסוק אשר ביכולתו להשפיע על עיצוב דעת הקהל, ואפילו על הכרעת מקבלי החלטות גורליות. ואכן כידוע, לא מעט מהם משלבים את דעתם והשקפתם בניסוח הכתבות והכותרות מתוך סובייקטיביות מדהימה כאשר לעיתים אינם בוחלים לנקוט בניסוחים מכשילים ובהצגת עובדות שאינן האמת המלאה, באורח שנוגד מינימום של אתיקה עיתונאית.

אילו היה הציבור בישראל זוכר זאת תמיד, היה מבטו על החברה החרדית ועל תחומים רבים אחרים שונה בהחלט. אך מכיון שאין הדבר כן אין מנוס מלהעלות נושא זה כאן לפחות בקצרה, ולהציג ולהבהיר מספר נתונים.

ותחילה על השיטה.

סקירה בוחנת של מקרי ההתנכלויות התקשורתיות מבהירה במהירות כי בדרך כלל השיטה פשוטה: מתוך הסיפור המלא מסתירים פרטים ונתונים מסוימים המפריעים ליצירת הדימוי השלילי של נושא הסיפור, קרי - החברה החרדית, ומדגישים ומבליטים את מה שיכול להצטייר כשלילי בעיני מי שאיננו מכיר את התמונה המלאה. אוו מצביעים בהדגשה על יוצא הרופן השלילי כאילו הוא מלמד על אופי החברה בכללותה. וכאשר בנוסף לכך מוגשים הדברים מתוך שימוש במילים בוטות וזריפות, והדיווח בסגנון זה חוזר על עצמו לעיתים תכופות, הרי העומד מן הצד מוכרח להשתכנע כי אכן מדובר בחברה אלימה ובלתי מוסרית. והעוול שבכך, חמור ביותר.

לא נוכל כמובן להאריך במסגרת זו, אך נציין דוגמאות אחדות מאותן המאפיינות את הגישה המצויה.

א. שימוש בהשוואה מטעה.

כותרת ענק שהופיעה לאחרונה באחד העיתונים הכריזה:

"דירה לחילוני: 200 אלף דולר. דירה לחרדי: 65 אלף דולר".

ובכותרת המשנה נאמר:

"הפרויקט במודיעין עילית נבנה על ידי יזם חרדי פרטי, ונהנה ממעמד של עדיפות לאומית".

והמסר ברור: הציבור החרדי עושק את המדינה על חשבון הציבור החילוני.

ומה האמת?

מן הכתבה הושמט נתון פשוט אך רב משמעות. ההשוואה נערכה בין מחיר קוטג' דו משפחתי בן למעלה מ- 5 חדרים, ליחידת דיור פשוטה (70 מ"ר) בבנין מגודים רגיל... וזאת מלבד העובדה הפשוטה שהיזם החרדי אינו אלא עמותה ללא כוונת רווח (מלכ"ר) אשר הוקמה במגמה להוזיל את עלות דירות הפרוייקט באמצעות בניה מרוכזת.

ב. שימוש בהמחשה מטעה.

הוגש למראה עיני צילום כתבה גדולה מתוך אחד העיתונים, שזו כותרתה:

"7 נעצרו בחשד לרצוח אב ובן"

חלק נכבד משטח הכתבה הוקדש לתמונת אחד החשודים שנעצרו, כאשר בתמונה נראה... תלמיד ישיבה!

וכך מובל הקורא התמים למסקנה הפשוטה והשקרית כי תלמיד ישיבה חשוד ברצח (!).

ומה האמת? באותיות הקטנות של הכתבה הגדולה, בתוך דברי הדיווח על אשד התרחש, מופיע שמו של החשוד שבתמונה תוך כדי ציון כי מדובר באחד מבכירי העבריינים המעסיקים כיום את ימ"ר תל אביב אשר השתחרר לפני כשנה בתום ריצוי 12 שנות מאסר. ועוד מוזכר שם במילים קצרות, כי הוא נעצר כעת בדרכו לטיסה לחו"ל כשהוא מחופש לחרדי.

כמה מבין קודאי העיתון הגיעו לשורה קצרה וצרה זו וקלטו את המשמעות המטעה הנובעת משילוב כותרת הענק והתמונה הגדולה?? האם האמת וההגינות אינן מחייבות לציין בכיתוב שמתחת התמונה "אחד החשודים שנעצר כשהוא מחופש לחרדי" במקום לכתוב רק את שמו בתוספת המילים: "אחד החשודים שנעצרו" כאשר הטעיית הקורא ידועה מראש??

אך לצערנו מגמת הכותב ברורה.

ג. קביעת השערה כאילו היתה ידיעה ברורה.

באחד העיתונים הופיעה הכותרת הבאה כאשר היא זועקת באותיות ענק:

"חרדים מזעיקים חבלני משטרה לפינוי שקיות אבנים".

בגוף הכתבה מסופר כי חבלני המשטרה נאלצים להתמודד מול "הטרדות של חרדים" וכו'.

אך רק אם לקורא יש סבלנות וסקרנות, והוא ממשיך לקרוא בציפיה לדיווח על מקור המידע אשר הוכיח כי מדובר בחרדים, הרי הוא מגלה להפתעתו את המילים הבאות בסוף הכתבה: "פקק תנועה גדול נוצר במקום עד שהתברר כי מדובר במתיחה אכזרית של אלמונים, ככל הנראה חרדים".

אילו היה מדובר בכל ציבור אחר לא היה עובד העיתונות מעיז להפוך את ה"ככל הנראה" שלו לקביעה ודאית, ועוד לזעוק זאת בהיסטריה בכותרת כתבתו. אך כאשר מדובר בציבור אשר הצלחת דרכו - הבאה לידי ביטוי בתנועת התשובה האדירה הפורחת בכל רחבי הארץ, מהוה איום על דרכו והשקפת עולמו של עובד זה, הרי כל הכפשה שיקרית מותרת, ובלבד לעוות את דמותו של הציבור הנאמן לתורת אלהי ישראל, ולשוות לו תדמית שלילית ככל האפשר.

ד. מספרים מספרים.

כזכור לרבים מאיתנו, עצרת ההמתים הגדולה ביותר בתולדות המדינה התקיימה ביחדשלים ביום א', כח שבט אדר תשנ"ט (14.2.99), במחאה כנגד המדיניות האנטי-תורתית של שופט בג"ץ, וכנגד הסכנה הרפורמית. כאשר לא הוזק ממקום העצרת התקיימה הפגנת תגובה שאורגנה על ידי חוגים מן השמאל הקיצוני. וכמה השתתפו בכל אחת משתיהן?

ובכן, כזכור כלי התקשורת בישראל דיווחו על 250 אלף איש בעצרת הדתית לעומת 50 אלף איש באחרת. במבט שטחי, מדובר בדיווח אובייקטיבי, אם-כי די בלטה העובדה התמוהה שששני הכנסים זכו לחשיפה כמעט מקבילה בכלי התקשורת על-אף ההבדל רב המשמעות שבמספר המשתתפים בכל אחת מהן.

אך המדהים מכל הוא כאשר התברר שרשתות התקשורת הזרות, הסי-אן-אן, והבי-בי-סי, דיווחו למאזיניהן כי בעצרת הדתית השתתפו למעלה מחצי מיליון איש (!), לעומת פחות מעשרת אלפים באחרת.

ואכן הלצה רווחת היא בקרב הציבור החרדי כי מספר האנשים שכבר רבין (מלכי ישראל לשעבר) בתל-אביב יכולה להכיל, תלוי הוא - לדעת אנשי התקשורת, אם השמאל הוא המפגין בו, או הימין...

ומכאן ניגש בקצרה לשתי ה"האשמות" הקבועות אשר אנשי התקשורת הכתובה והמשודרת נוהגים להטיח בכל הזדמנות בציבור החרדי. הלא הם:
א. אלימות. ב. שוד הקופה הציבורית.

א. אלימות חרדית. האמנם?

אשאל נא אותך, קורא נכבד. אילו היית איש תקשורת הנשלח לסקר הפגנה חרדית. והנה לאחר מספר שעות של הפגנה שקטה, מושלכת אבן על ידי נער קל דעת, בניגוד גמור לבקשת ודרישת המארגנים. וכבר המשטרה על סוסיה ואלותיה מנסה להשליט סדר והמהומה חוגגת. מה היית משרר בדקותיים אשר הוקצו עבורך בחדשות הטלוויזיה, את שעות השקט או את דקות המהומה? התשובה ברורה.

ועתה החלף תפקיד. אתה אזרח רגיל היושב בסלון ביתו וצופה בחדשות. והנה הפגנה חרדית. השוטרים מסתערים עם סוסיהם ואלותיהם, והמהומה חוגגת. מהי מסקנתך כצופה מן הצד? גם כעת תשובתך ברורה.

והמסקנה פשוטה.

נציין עוד את הידוע לכל מבין, כי: החברה החרדית בכללותה מתנגדת לכל אלימות וכהדרכת ערכי תורת ה'. בשום פנים ואופן אי אפשר לדון את החברה על-פי מעשיהם של יוצאי דופן שוליים.

ומי שמעוניין דוקא במסקנות מחקרים שנערכו בכלים מדעיים אודות ה"אלימות החרדית", יוכל לעיין בדברים הבאים.

בכתבה שהתפרסמה במקומון "ירושלים" לקראת סוף שנת 98, דן העיתונאי אלון חילו ב"אלימות החרדית", כאשר הוא מביע את דעתו על פי הנתונים שאסף, ולפיה "האלימות החרדית גוברת ואף מסלימה".

אולם, כאשר הוא מראיין בכתבתו אנשי מחקר אשר בדקו את הנושא על-פי אמות מידה מדעיות ולא עיתונאיות, מופתע עורך הכתבה מדבריהם, וכפי שאיננו נמנע מלומר זאת בפה מלא. הנה קטעים מתוך דבריו בכתבה:

"פרופ' נחמן בן יהודה מהאוניברסיטה העברית מקיים כבר שלש שנים מחקר מקיף על החברה החרדית. מממצאי המחקר עולה כי החברה החרדית היא, כטענתם של כל הדוברים עד עכשיו, חברה בלתי אלימה בעליל. פרופ' בן יהודה: "בהשוואה לדיווחים של משטרת ישראל בסקטור החילוני, החברה החרדית איננה חברה אלימה, גם בהשוואה לחברות אחרות בעולם. להיפך: הם מצטיינים בעזרה הדדית וגמילות חסדים. זאת לא האוכלוסיה העבריינית של מדינת ישראל."

אני מתקשה להאמין שהאוכלוסיה החרדית היא האוכלוסיה מספר אחת בעבריינות במדינת ישראל ושכולנו לא יודעים את זה."

והעיתונאי הנדהם שואל את הפרופ':

"אם זאת המציאות שאתה מציג איך זה יתכן שדיווחים על גילויי אלימות חרדית הם דבר שבשיגרה?"

ופרופ' בן יהודה משיב:

"זה משום שתשומת הלב של העיתונות החילונית מאד מוגברת כשזה נוגע לעבירה במיגזר החרדי. הדבר מקבל כותרות עצומות, וגם תיאורים דרמטיים כמו "פוגרום". כשנכנסים לבית הסוהר ורואים כמה חרדים יושבים שם, זה לא הרבה".

ועוד מתוך הכתבה:

"פרופ' אהוד שפרינצק מהחוג למדעי המדינה באוניברסיטה העברית, הקדיש מחקר שלם לאלימות הפוליטית החרדית. מסקנותיו מפתיעות. לדבריו, החברה החרדית דוקא שומרת על תפיסה של אלימות מוגבלת. אנשיה נמנעים מלהשתמש בנשק חם, ומאבקיהם

מסתיימים לעיתים נדירות בפגיעות בנפש - בגלל ההכרה בקרובות החיים" וכר.
 "החודים לא מטיפים לאלימות, הוא אומר. המושג הזה לא קיים אצלם כלל".

עד כאן מתוך הכתבה. (ועדיין אי אפשר שלא לציין כאן לגנאי את מאמצי העיתונאי לאורך כל הכתבה לזכוכה בכל עוז ובמילים פוזות ובוטות את הדיפך ממסקנות אנשי המודע אשר חקרו את תגווא בכלים מדעיים ביסודיות, במקצועיות ובמשך שנים.)

ב. שוד הקופה הציבורית. האמנם ?

מסגנון הדיבור והכיתוב של התקשורת בעת הגשת דיווח העוסק בתקציב המועבר למוסדות החינוך של החברה החרדית, מתקבל בדרך כלל הרושם כי מדובר בסחטנות ובשוד של ממש.

למעשה זוהי גישה אופיינית למגמת ההסתה התקשורתית כנגד חברה זו.

ומכיון שלפני זמן לא רב התנהל מסע הקורא "להשוות את תקציבי האוניברסיטאות לתקציבי הישיבות" נציג את הנתונים הנוגעים לתלמידי ההשכלה הגבוהה בישיבות, ולמקביליהם באוניברסיטאות.

הצעת תקציב

לשנת הכספים 1999
 ודברי הסבר

המשרד לעניני דתות

הצעת תקציב

לשנת הכספים 1999
 ודברי הסבר

השכלה גבוהה

		הוצאות		הכנסות	
186,000	04 03 תמיכה בישיבות גבוהות				
300,000	04 04 תמיכה ככוללים				
	04 05 תמיכה בישיבות לחוזרים כחשובה נשואים, ישיבות לחוזרים כחשובה רוקים וישיבות לבנות חוזרות כחשובה	4,782,155		21 השכלה גבוהה	
27,100	04 06 תמיכה בישיבות חסדר ומכינות צבאיות ישיבתיות	15,279		01 תחום פעולה כללי	
45,500	04 07 תמיכה ככוללים לגימלאים (מעל 65)	4,187,993		02 השתתפות בתקציב המוסדות להשכלה גבוהה	
5,700	04 08 תמיכה במוסדות לימוד תורה אחרים	339,495		03 השתתפות בפעולות	
11,000	04 11 תמיכה בישיבות	9,674		04 פעולות עם משורים ומוסדות אחרים	
51,278	04 12 תמיכה ומענקים למוסדות תורה	96,720		05 רזרבה להתקדויות	
285		132,994		06 פיתוח מוסדות להשכלה גבוהה	

אוניברסיטאות מול ישיבות. צילום מתוך הצעת התקציב '99 (הסכומים באלפי שקלים)

כלומר, בזמן שהאוניברסיטאות מקבלות לשנה למעלה מארבע מליארד ושבע מאות מליון ש"ח, מקבלות הישיבות על כל נספחיהן וסניפיהן: ישיבות הסדר, כוללים לגמלאים (מעל גיל 65), מוסדות לחוזרים בתשובה, ישיבות גבוהות וכוללי אברכים, פחות משש מאות וחמישים מליון ש"ח !!

וכאשר נחשב את סך ההקצבה למוסדות ביחס ישיר למספר הלומדים בהם (שבעים ושבעה אלף בכל המוסדות הישיבתיים הנ"ל, ומאה וחמישים וחמשה אלף באוניברסיטאות) נמצא שהישיבות מקבלות עבור כל תלמיד רק כרבע ממה שמקבלות האוניברסיטאות עבור כל סטודנט.

לסיכום: הציבור החרדי מאמץ את הדרישה הנ"ל בשתי ידיים ומצטרף בחום לקריאה: להשוות את תקציבי הישיבות, לתקציבי האוניברסיטאות!

ועדיין, מדוע אם כן משלמים תלמידי האוניברסיטאות שכר לימוד גבוה מאד, יחסית לתלמידי הישיבות?

אכן, בכך ליבנו עם הסטודנטים.

והתשובה פשוטה. לפי הנתונים שהתפרסמו לאחרונה ע"י דו"ח קוצ'יק, משכורתם של בכירים במוסדות להשכלה גבוהה עומדת על כארבעים אלף ש"ח בחדש, שהם כחצי מליון ש"ח בשנה! חישוב קל יבהיר מדוע על אף סכומי הענק הממשלתיים המוקצבים לאוניברסיטאות הן "נאלצות" לגבות סכומי עתק נוספים מתלמידיהן חסרי ההכנסה בדרך כלל.

די לציין שראשי הישיבות ושאר בכירים בעולם הישיבות מסתפקים במשכורת הקטנה בכ - 70% - 85% מהסכום הנ"ל, ומאפשרים בכך לתלמידיהם להנות מתנאי לימודים, מגורים וכלכלה בעלות סבירה.

דוגמא נוספת:

באחד העיתונים הופיעה הכותרת הבאה:

"700 מליון ש"ח הוקצבו למוסדות החינוך החרדיים".

כאשר המסר ברור: שוב שודדים החרדים את הקופה הציבורית.

והרי נתונים אחדים:

- א. תקציב משרד החינוך לכל המגזרים גם יחד (חילוני, ממ"ד, חרדי, ערבי, דרוזי, וכו') עומד על סך עשרים מיליארד ש"ח.
- ב. אוכלוסיית תלמידי המגזר החרדי מהווה 10% מכלל התלמידים בישראל.
- ג. לפי זה מגיע להם סך 10% מהתקציב. כלומר 2 מיליארד ש"ח.
- ד. בפועל מועבר אליהם רק סך 700 מליון ש"ח.

כלומר, כותרת אובייקטיבית המבקשת לשקף את מצב המיגזר החרדי היתה אמורה להכריז:

"למוסדות החרדיים הוקצב רק שליש מהסכום המוקצב למוסדות האחרים"

אך כנראה שאנשי התקשורת מעדיפים שלא לפרוס בפני הציבור הכללי את התמונה המליאה אלא לזעוק בהיסטריה: 700 מליון ש"ח הוקצבו למוסדות החינוך החרדיים!"

והקורא התמים נבהל ומתרעם.

כותרות וכתבות אלה אינן אלא דוגמאות אופייניות ל"האשמות" הכבדות אשר בהן "מואשם" הציבור החרדי השכם והערב על ידי אנשי התקשורת בתחום הממוני, ומהן יש ללמוד לשאר.

החילוני במשקפיים חרדיות

"מסכנים", "אומללים", "שבויים ביד תאוותיהם" - אלה הם רק מקצת התחושות המקננות בלב הציבור החרדי, כלפי אחיהם החילוניים. ואכן, כך הם מתארים אותם (בלב כואב, אבל מכל הלב!) בעת שיחה בינם לבין עצמם.

והחילוני המצוי המאזין מן הצד עומד ותמה: אני הוא המסכן? אני האומלל? הרי אני... וכו'!! כיצד בכלל הם יכולים לחשוב כך? ועוד ברצינות תהומית!

ובאמת, איך?

הנני מתנצל מראש על הדברים הקשים דלהלן. אך האמת חייבת להיאמר. לו היית צופה במכשיר צפיה אלקטרוני, ורואה באמצעותו את המתרחש בחדר הסמוך מאחרי דלת נעולה אשר אין באפשרותך לפותחה. והנה על גבי המסך נראה פעוט רך מתפעל ונהנה מזהרורי לשונות האש המשתלחים מן המדורה הקטנה שלצידו. הברק, הצבעים העזים המתחלפים, וריצוד הלשונות החמודות שובים את לבו. ולפתע... הוא מושיט את ידו וכבר גחלת לוחשת אחוזה בין שתי אצבעותיו. הוא צורח, אך אינו מרפה. אין הוא יודע מה מקור הכאב. חולפות דקה ושתיים וכבר אינו בוכה. עצבי היד החרוכים אינם מסוגלים לדווח למח. ולהפתעתך הוא שוב מתחיל לצחקק וליהנות מזהרורי האש...

דוגמא קשה ומצמררת? נכון. אך משקפת נאמנה את המתרחש בלב היהודי המאמין האמיתי, בראותו אחי יהודי עובר על מצוות הבורא. שומר המצוות התבונן ובחן ולמד, ויודע הוא בודאות מוחלטת כי העובר על צו מציווי האלהים לא יצא נקי. "כי את כל מעשה, האלהים יביא במשפט" (קהלת יב, יד). ויודע הוא כי הדין והעונש איום ונורא הוא.¹⁸ חיוכו של עובר העבירה ואפילו צחוקו הקולני אין בהם

¹⁸ כדוגמא נצטט בזה מעשה מתוך ספרו של הצדיק המקובל הרב יהודה פתיה זצ"ל. נציין שרבים החיים עמנו כיום זוכרים עדיין את הרב ואת מופתיו. (נולד בעירק בשנת תרי"ט ונפטר בירושלים בשנת תש"ב = 1942) הרב הקדיש הרבה מזמנו היקר להסרת דיבוקים (רוחות נפטרים אשר נכנסו בבני אדם) מבני אדם סובלים, ולסייע לנשמות נפטרים. את אשר התרחש עם אותם נשמות ואת אשר סיפרו לו העלה על הכתב בספרו "מנחת-יהודה", תחת הכותרת "הרוחות מספרות". הנה עדותו על אחת העובדות (עמ' 148) בקצרה: "אחד כך בשנת התרע"ג (1918) ש"ו אלול, באה אלי נערה אחת בת שבע-עשרה שנים, ושמה כתר בת עזיזה, ואמרה לי כי אני יתומה מאבי. ובשנת התרע"ב הלכה אמי לארץ פרס, כדי לבקר את אחי אשר שם, כי חלה הוא. ועזבה אותי ואת אחי הקטן ואת אחותי הקטנה, אצל אחות אמי, אשר היא כעסנית ורגזנית מאד. ונלאיתי כלכל את כעסה, ואת חרפתה וגדופיה. ואם אקשה את מצחי להוכיח אותה על כעסה ועל קללתה, אפשר שתוציא אותנו מביתה לגמרי, ואינה חוששת. לכך נשאתי כל דבריה בדומיה, עד כי הציקתני רוח בטני מרוב צערי ויגוני. ובחודש אלול הוסיפה צער על צערי ויגון על יגוני, עד כי

בכדי לחפות על האמת המרה כי מוכר ומקריב הוא את עתידו הנצחי תמורת הנאות חולפות, שאינן אלא כבועות סבון, זהרורי ברק וצבעים מטעים.

במצאי שבת קודש הייתי בוכה ומייללת על משכבי מאין הפרגות על רוע מזלי. והנה בתוך כך, הרגשתי כמו חתול גדול נפל על מרחבי בין שני כתפי, והיה משרט בבשרי שריטות גדולות, כדי לפנות לו דרך ליכנס בי. ויראתי לצערק, פן יחרה בי אף אחות אמי השוכבה. ואחר כך הרגשתי שהחתול ההוא נכנס בזרוע שמאלי, וכמו כובד הריחיים כבדה זרועי, עד שלא יכולתי להזיז אותה ממקומה ומזהרם ההוא והלאה היתה זרועי רועדת, ועצמותי רועדים, ולפעמים גם גלגל עיני עולה ויורד. ורגלי מסתבבין זה בזה, ומתנדנדים הילך והילך. ובשכבי על מיטתי, שמעו אשמע מתחת הכר, קול הכאת הפטיש.

ואני הסתב, בראותי את כתנן בוכה ודמעתה על לחיה, נשבר לבי בקרבי, ונכמרו רחמי עליה, ויחדתי לה היתוד של הרח. והתחיל הרח להרעים בקולו ולזעק, ואמר שהוא אשה, אשר בגדה באלוף נעוריה. וראלתייה על שמה ושם אמה, ולא רצתה להגיד. ואחר כמה יגיעות אמרה, שהיא פלוגית בת פלוגית, והיתה מהתלת בי כמה פעמים ונמשך ענין זה מש"ו אלול התרע"ג, עד יום שני י"ט כסלו התרע"ד, עד שאמרה שהיא רוזה בת פרח. מכאן ואילך, אני כותב את תשובת השאלות אשר שאלתי, כי מהתשובה תרבן השאלה.

אמרה רוזה, כי בשעת פטירתה וכו'. וחזור ונתנו לי מכות נמרצות כתחילה. והוכרתי לומר להם (כאן מבראת הרדאתה בזשא איסור נדה ובזשא איסור אשת איש, בפירוט. וכשנשאלה כמה פעמים חטאה והשיבה שאיננה יודעת, הדיעה אב בית הדין כי כשהגיעה למאה פעמים המיתה כדי שלא תסיף (להחטיא את בעלה) אחר כך אמר לי האב בית דין: פסק דינך הוא להנתן ביד המשחיתים מאה שנה. ובכל יום מכים אותך עשרים ושבע מלקיות ביום ושבע עשרה מלקיות בלילה. ובכל לילה תחטבי עצים, וישרפוך בהם לעיני בית דין שלוש שעות בכל לילה. גם תלקי לעיני הבית דין שעה אחת. ובאלו המאה שנה, תלכי עם המשחיתים אשר נמנה אותם עליך לכל מקום אשר יצו עליך ללכת שמה. והזהירי שלא תעברי ואל תמרי את דבריהם. ואחר המאה שנה תחזרי לפנינו פה, לדון אותך על ערונות אחרים. וקבלי עליך את הדין, והשבעי לפנינו בשמו הגדול, שלא תעברי על דברינו אלה. והרימותי ידי, ובשבעתי בחי העולם שלא אעבור על דבריהם. ואחר כך קראו לארבע משחיתים, ואמרו לי, כי אלו הארבעה משחיתים אשר הפקדנום עליך. אחד בימין, ואחד בשמאל, אחד לפניך, ואחד מקדי עליהם. ופטרנו מבית דין. ונמשכה עמידתי לפני הבית דין, שלוש שעות.

ותיכף לקחוני המשחיתים והוליכוני למדבר גדול איום ונורא וכו', ובתשלום כל שנה ושנה של פסק דין של בית דין הגדול שברקיע, אחרי צאתי מבית דין השני, היו מגישים אותי הארבעה משחיתים לפני בית דין שלישי שגם הוא באויר למטה מהרקיע, ושם כותבים בפנקסם כמה שנים נסתלק מהעונש שלי, וכמה שנים נשארו עלי. ובאותו הבית דין אין בו לא עונש ולא מלקות כלל. ובכל ימות השבע אין לנו מנחה, רק שביום השישי מתחילת שעה שישית ומעלה, אוסרים אותנו בשלשלאות, ועומדים עלינו המשחיתים לשמור אותנו עד מוצאי שבת קודש. ויש רחוקות שישבים בכנורייא (כצוותא), ומספרים זה לזה את מעשיהם הרעים ואת ערמתם הרעה שהיו עושים בהיותם בחיים. ואת פסק דינם ואת עונשם אשר שתי עליהם הבית דין של מעלה, וכיצא בזה. ובדרך כלל שאפילו ביום שבת לא נמצא נחת רוח. יען כי אנחנו זוכרים את הצער שעבר בימות החול על ראשינו, ואת העונש והצער המעורר לבוא עלינו במוצאי שבת קודש. רק אני רוזה, אהבת לישוב גלמודה בלא חברה. ויש רחוקות שהם כבני חמש-עשרה וכבני ארבע-עשרה שנים (כי אף על פי שאמרו רז"ל [ירושלמי ביכורים ב. וכן זוהר שמות רמז:]: שאין בית דין של מעלה מענישין פחות מכן עשרים שנה, כבר כתבנו לעיל בפרשת דברים סימן ס"ז, שזה הוא בעולם הזה, אבל בעולם הבא הם מענישין. יע"ש.) וכאשר אומרים החיים קדיש על נשמותינו, ניקח מעט נחת רוח, כמו רגע אחד. כי בערונות, אין עכשיו אומרים הקדיש כהוגן וכראוי, אלא בהבלעה ובחיסור אותיות, ופסולים הם. ומה גם שהאומרים קדיש הם רשעים מחללי שבתות". עד כאן. (הספר הדפס לראשונה סמוך מאד להתרחשות המסופר בו. כיום ניתן להשיגו בחנויות הספרים ובמכון הרב פתיה טל" 5814454 - 02). וראה מחקרים רבים והוכחות ועובדות שונות בנושא השארות הנפש בחוברת "תשע תשובות ושאלה" מסדרת "תורה מן השמים" פרק א'.

כזה הוא מבטו של האח על אחיו (!). היפלא איפוא כי יכנהו מסכן ואומלל?

לעומת זאת, נתבונן נא ונלמד יחד, את רברי הרמח"ל ז"ל בשורות הראשונות של הפרק הראשון, בספרו הירוע "מסילת ישרים":

"יסוד החסידות, ושורש העבודה התמימה, הוא שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו. והנה מה שהורונו חכמינו זכרונם לברכה הוא שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה', וליהנות מזיו שכינתו. שזהו התענוג האמיתי, והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להימצא. ומקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהכנה המצטרקת לדבר הזה. אך הדרך כדי להגיע אל מחוז חפצנו זה, הוא זה העולם והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (אבות פ"ד): העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא. והאמצעים המגיעים את האדם לתכלית הזו, הם המצוות אשר ציינו עליהן האל יתברך שמו. ומקום עשיית המצוות, הוא רק העולם הזה. על כן הושם האדם בזה העולם בתחילה, כדי שעל ידי האמצעים האלה המזדמנים לו כאן יוכל להגיע אל המקום אשר הוכן לו, שהוא העולם הבא, לרוות שם בטוב אשר קנה לו על ידי אמצעים האלה. והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (עירובין כב) היום לעשותם ומחר לקבל שכרם."

האם שמענו ??

האדם לא נברא אלא... להתענג ולהנות. אולם לא מתענוגי הבל חולפים, אלא "להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו". – "שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא". שהרי בתענוג ועידון רוחני מדובר. וכל מי שנפשו מעט זכה וערינה, הרי חש ויודע הוא בודאות מוחלטת שתענוג רוחני גדול בעוצמתו לפחות במאות אחוזים מתענוג גשמי. וזאת מלבד החובה הפשוטה וההגיונית לציית להוראות בורא האדם והיקום כולו.

אך לא רק בעולם הבא. גם בעולם הזה, חייו רוויי התוכן הרוחני של שומר המצוות נעימים ומאושרים, ומלאי סיפוק מדומם וריגושים רוחניים הרבה יותר מאלה של האח שאינו שומר מצוות.

שחה לי קרובת משפחה, התמהה ואינה מבינה את מניעי חזרתו בתשובה של בנה בן התשע עשרה: "מדוע הוא עשה זאת?" "מה היה חסר לו?" וכאן הלכה

ומנתה את כל ההנאות אשר עמדו לרשותו בהיותו חילוני. דבר אחד לא השכילה אותה אם להבין. לא מילוי תאוות הגוף עושה את האדם למאושר. נכון, קיימת הנאה זמנית בשעת הצפיה, האכילה, וכו'. אך אין בה בכדי למלא את הנפש. מבקש האמת החכם והאמיץ שואל את עצמו שאלות נוקבות ואינו מנסה לברוח מהן: לשם מה אני כאן? בשביל מה אני חי?? לעבוד כדי לאכול ולאכול כדי לעבוד ולבסוף למות ולהתליע?? ומכיוון אחר, ברגעי התפעלות ורוממות הנפש: כיצד נוצרה הבריאה הנפלאה הזו? מי ברא אותה? אלהים?? בשביל מה?? אם היתה לו מטרה, האם גילה לנו אותה??

ללא תשובות מספקות, ללא מטרה אשר תבהיר את תפקידנו ותכלית חיינו בעולם, לעולם לא יבוא הסיפוק! תחושת הריקנות רק תלך ותעמיק וכל ההנאות שבעולם לא יצליחו למלא אותה.

הסבר תופעה זו נמצא בפסוק בקהלת, וכביאורו בפי חז"ל:

"... וגם הנפש לא תמלא" (קהלת ו, ז)

"משל למה הדבר דומה?

**לעירוני שנשא בת מלכים. אם יביא לה
כל מה שבעולם, אינם חשובים לה כלום.
שהיא בת מלך!**

כך הנפש. אילו הבאת לה כל מעדני

עולם, אינם כלום לה!

למה? שהיא מן העליונים."

(מדרש קהלת רבה, ו)

איך אפשר?!

בעת שיחת רעים שאינם שומרי מצוות, נשמעת תמיהה החוזרת על עצמה בערך בלשון זו: "בני הזוג אלון חזרו בתשובה ונעשו חרדים לכל דבר. אינני מבין כיצד הם יכולים לעמוד בכך. אני ניסיתי/נוהג לשמור על מעט מן המסורת, וזה כבד עלי. אז איך אפשר להקפיד על הכל?!"

שאלה טובה. ונפתח במשל.

יש טיפוס, אשר אמנם נהנה מאד מן הרחיצה בים או בבריכה, אך תמיד מתקשה בכניסה אל המים. מגעם הקריר כמו צורב בבשרו, ואין הוא מסוגל להכנס אליהם אלא לאיטו. בדרך כלל התהליך הוא כזה: בתחילה הוא טובל את כפות רגליו בגלים הרדודים הגולשים אל החוף, ומתקדם אט אט. והנה המים כבר מגיעים עד ברכיו, ולפתע, גל מתרומם ומצליף בגופו. הקרירות מקפיצה אותו אל על, והוא נסוג לאחור. הוא נרגע במהירות ומתקדם. ושוב גל, ושוב נסיגה. ושוב רגיעה, התקדמות, נסיגה. לבסוף הוא מתעשת ומחליט: אני נכנס אל המים ויהיה אשר יהיה! וכבר הוא משתטח בזינוק. בתוך שניות ספורות נעימות השחיה פושטת בכל גופו, והעונג וההנאה ממשכיכים ללוותו במשך כל הרחיצה. סביר להניח כי לכשיראה יום אחד את שכנו הרגיש גם-כן קרב אל המים, טובל את כפות רגליו בגלים הרדודים, ומתקדם אט אט. ולפתע, גל מתרומם ומצליף בגופו, והוא קופץ אל על, וזועק: אני חוזר הביתה! - יחייך אליו מיודעינו ויקרא לעברו: ידידי, הפסק להסס! טבול את כל גופך במים, וינעם לך! !

והידיד השומע עומד ותמה: והלא דברים קל וחומר, ומה כאשר רק חלק מגופו נמצא במים, - כל תוספת מים מציקה, אם אטבול כולי בתוכם מה רבה תהיה מצוקתי! ...

לנו ברור. ניגוד חזר גורם למצוקה. הידתי ואינו דתי" חי בניגוד, לפיכך שרר הוא במצוקה. אין הוא נוסע בשבת, אך קורא עיתוני זחהמה. הוא אפילו מניח תפילין מידי יום, אך איננו מברך על כל אשר אוכל. אין הוא מכניס לפיו נבלות ומאכלי איסור, אך מוציא מפיו ניוולות ודבורי איסור. הוא נוהר באיסורי אשת איש ועריות, אך מטמא את עצמו בסרטי תועבה ובאיסורים אחרים. שפתיו ממלמלות מידי יום דיבורי תפילה מתוך הסידור, אך לבו רחוק מרחק רב ממי שהוא מתפלל אליו. היתכן שחייז של זה יחזו מאושרים?! הרי הוא חי בגהינם עלי אדמות. הוא נקרע בין תשוקות לבו וחלק ממעשיו השואפים להתבהמות, לבין הבנתו השטחית ומקצת מעשיו הנוטים לדממות. מגדה הוא בעצמו בעוז את יצרי תאוות

העולם, אך יודע הוא, או לפחות חושש, כי ייענש על כך. ועבירה גוררת עבידה, וככל שהוא שוקע בתאוותיו כן מתרחק הוא מבוראו, והמצוות עליו לעול מטריד, ושמירת השבת אשר לשומר המצוות כראוי היא עונג רוחני עליון - "מעין עולם הבא יום שבת מנוחה" (מתוך שירי שבת), לאומלל הלז היא משא כבד...

אך המקבל עליו את מלכות הבורא בשלימות. יודע הוא כי "אהבתי (=חנני אוהב) אתכם אמר ה'" (מלאכי א, ב) וכי אותו האוהב, אין הוא בן אנוש בשר ודם המוגבל ביכולתו, אלא אל עליון כל יכול הוא. והרי הוא מבטל את רצונו לפני רצון הבורא, - לא מתוך תחושה קשה של אומללות, אלא מתוך הכרה שיכלית של אמת רוממה ושמחת גיל כי כן ראוי שיהיה. והרי הוא דומה לעשיר בעל תארי אצולה המופלג בעושרו מכל תושבי איזור מגוריו, ומתוך כך מחשיב את מעלת עצמו ונוהג בגינוני אצולה כראוי למעמדו. והנה ביום מן הימים הוא מוזמן לראיון אצל המלך. הרי ברור כי על אף מעלתו הנכבדה, בכניסתו לאולם קבלת הפנים חש הוא קטן לפני המלך, וכל מעלותיו כאין נחשבים. אך עם זאת שש ושמח הוא על הזכות הגדולה אשר נפלה בחלקו להיות מוזמן אל המלך, ואין הרגשת נחיתותו מן המלך נחשבת חסרון עבורו. ולכשיצוה אותו המלך צו אשר יגדיל את עושרו כבודו ומעמדו, הרי מלבד ביצועו את צו המלך מתוך רצונו וחפצו בתועלת האישית אשר יפיק ממנה, מבצע הוא את הצו מתוך הכרה ברורה כי אם המלך ציוה - אני מציית.

כזו היא תחושתו של העובד האמיתי. בקרבו אין מקום לספק מה לבצע ממצוות תורת האלהים ומה לא. את כל אשר יצוהו בוראו, יקיים בשלמות ובשמחה! והרי הוא יודע כי הכל לטובתו המליאה, וכי אין הקדוש ברוך הוא מביא נסיון על האדם אלא אם כן יכול לעמוד בו (ראה שמות רבה, לד, א).

תמיד הוא יזכור כי העולם-הזה אינו אלא פרוזודור המוביל לעולם-הבא והחכם מתקין עצמו בפרוזודור כדי שיהיה ראוי להכנס לטרקלין. והרי הוא משתית את כל ארחות חייו על פי יסוד זה. הוא לא יביט במראה שאינו צנוע, מפני שהדבר נוגד את רצון בוראו. הוא ילווה לחבירו בשעת דוחקו, מפני שבזה הוא עושה נחת רוח ליוצרו. הוא לא יטול מאומה ממה שאינו שלו גם אם בעיני החברה הוא מגזים, מפני שאדון הכל אינו מתיר. הוא יכבד את הוריו גם אם הם מחרפים אותו, מפני שכך ציווהו מי שאמר והיה העולם. הוא שומר על נקיון דיבורו, מפני שבזה חפץ הקדוש ברוך הוא. ובעת הצטרכותו לדבר מה, - בריאות, פרנסה, חכמה, נישואין, צאצאים, עזרה בתיקון המדות, מחילה על כשלונות, קירבה לבורא, טהרת הלב, קדושת המחשבה, וכדו', ניגש הוא בשמחה מהולה בחרדת קדש לפני ה' יתברך, ומשתפך בתפילה לפניו. ויודע הוא כי יש אל עליון כל יכול, השומע אותו. ומאזין לדבריו. זהו האל הגדול אותו הוא עובד, וממנו הוא מבקש. והרי אדם זה, הוא שלם עם מעשיו בחייו, ותכלית חייו שלימה עמו. מי כמוהו!

סדרת
"תורה מן השמיים"

לקראת שבת לכו ונלכה כי היא
"מקור הברכה"

תשובות לשבע השאלות המצויות בנושא:
יום השבת

נכתב ונערך בס"ד ע"י
זמיר כהן

"הידברות"
ארגון לגישור וקירוב לבבות
שע"י "אור וערכים"
שנת ה'תש"ס - 2000

"לכה דחי לקראת כלה,
פני שבת נקבלה.
שמור וזכור בדיבור אחד,
השמיענו אל המיוחד,
ה' אחד ושמו אחד,
לשם ולתפארת ולתהילה.
לקראת שבת לכו ונלכה,
כי היא מקור הברכה"

(מתוך הפיוט "לכה דחי"
מאת רבי שלמה אלקבץ)

"מקור הברכה"

תשובות לשבע השאלות המצויות
בעידן המודרני בנושא השבת

יוצא לאור ע"י

"הידברות"

ארגון לגישור וקירוב לבבות

שע"י מכון "אור וערכים" מל': 02-5806645

מקור הברכה

מבוא

"...ובימי שבתות אתם שרויים
במנוחת הגוף והנפש שאף למלכים אין
אותה. כי הנה כשהמלכים צריכים
לעשות דבר מה ביום מנוחתם, אינם
נמנעים מלהתייגע. נמצא שאין להם
מנוחת נפש שלמה ביום זה".

מדברי מלך הכוזרים לחכם היהודי.
("הכוזרי", מאמר שלישי פסקה י')

מסופר על אחד מגדולי ישראל אשר הגיע אליו עני הרעב לפת
לחם וביקש צדקה לו ולילדיו. אך למרבה צערו של הרב היה זה
בדיוק ביום בו הוציאה רעייתו הרבנית את כל כספם המזומן לקניית
כמות רבה של תכשיטים שונים, יקרים ופשוטים, כדי למוכרם
ולהתפרנס מהם.

הרב אשר נותר ללא מזומנים לתת מהם צדקה, ניגש ללא היסוס
לקופסת התכשיטים העומדים למכירה, שלף טבעת נאה ונתנה לעני.
"הא לך!" הוא אמר באהבה, "מכור טבעת זו והשתמש בתמורתה
לקניית ארוחה". והעני יצא לדרכו שמח וטוב לב.

והנה, עם צאת העני נכנסה אשת הרב אל הבית, וכששמעה מפי
הרב את אשר התרחש דקות אחדות קודם, והבחינה בטבעת
החסרה, הגיבה בתמיהה: "כדי שיוכל לקנות ארוחה למשפחתו היה
די בטבעת פשוטה העשויה מחומר דמוי זהב ומשובצת זרקוני
זכוכית, אך אתה נתת לו טבעת זהב טהור משובצת אבני חן!"...

מששמע זאת הרב, נטל את מעילו מעל הקולב ויצא במהירות
אחרי העני. הוא כמעט הגיע אליו בפנינת הרחוב, אך העני שהבחין בו,
החיש את צעדיו מתוך חשש שהרב התחרט על שנתן לו טבעת
במקום פרוטה. הרב נאלץ להזדרז יותר, והעני פתח במנוסה.
"המתן!" קרא לעברו הרב. אך העני המשיך במנוסתו תוך שהוא
משיב: "הרב כבר נתן לי! אי אפשר להתחרט!". "לא! לא
התחרטתי!" הרגיעו הרב בקול רם, "המתן רגע!". כששמע זאת העני
עצר את מרוצתו והמתין לרב שהגיע מתנשף. "לא יצאתי אחר כך כדי

מקור הברכה

לקחת ממך את הטבעת, רדפתי אחריך כדי להודיעך: הטבעת שבידך יקרה היא מאד! מזהב טהור היא עשויה ומשובצת אבני חן! אל תחליף אותה תמורת פרוטות, הון רב היא שווה!!!"

*

נבין מעתה היטב מדוע הוצרך בורא היקום להקדים ולומר למשה מה שלא הקדים לומר בשאר המצוות:

"מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה

לישראל. לך והודיעם!" (תלמוד, שבת י, א)

כלומר, לך והודיעם שמתנה טובה היא. שידעו כמה טובה ויקרה היא ויזהרו לבל יחליפיה מתוך חוסר הכרתה בהנאות זולות שאינן כלום לעומתה!

ומדוע הוצרך להזהירם? משום שלפני שמכירים אותה היטב ולפני ששומרים אותה בשלמות עם כל פרטיה, לא מרגישים ולא יודעים עד כמה יקרה מהנה ומענגת היא!

ואכן, מי שזכה להכירה כראוי, מעיד על כך.

חוברת זו נועדה להשיב על שבע השאלות המצויות בקרב אחים ואחיות יקרים המבקשים להכיר יותר את השבת היהודית, להעמיק יותר בהבנת טעמיה וסיבות חשיבותה ומעלתה, ולטעום מעט מהליכותיה והלכותיה.
וכשמכירים ומבינים יותר, קל יותר להתחיל לשמור ולקיים.

באיחולי קריאה מהנה ופוריה

זמיר כהן

מקור הברכה

תוכן

3.....מבוא

פרק ראשון:

5.....השבת – מגבילה או מענגת?

פרק שני:

הנותן צדקה ונוהר בכל הקשור ל"בין אדם לחברו", אך אינו שומר שבת. כיצד התייחסות התורה כלפיו? 10.....

פרק שלישי:

מדוע אסור בזמנינו להבעיר אש ולהדליק תאורה חשמלית בשבת? והרי כיום אין טרחה בפעולת ההבערה וההדלקה? 14.....

פרק רביעי:

מה קל יותר, לשמור חלק ממצוות השבת, או את כולן? 19.....

פרק חמישי:

האם יש להקריב מקום עבודה למען השבת? (נספח: מעשים שהיו) 26.....

פרק שישי:

מדוע מותר ליהנות בשבת מתאורה באמצעות שעון-שבת, ואילו מכלי התקשורת אסור ליהנות בשבת גם אם יופעלו באמצעות שעון-השבת. והרי בשני המקומות עובדים יהודים בשבת? 38.....

פרק שביעי:

41.....קיצור הלכות שבת

נספח:

47.....קטעים נבחרים מדברי הרש"ר הירש ז"ל בנושא השבת

מקור הברכה

1

פרק ראשון

השבת – מעין עולם הבא. האמנם?

שאלה: "בעת שיחה עם זוג ממכרי אשר חזרו בתשובה, שמתו לב שכאשר הם דיברו על יום השבת הם פשוט קרנו מאושר ושידרו הנאה וגעגועים תוך שהם מגדירים יום זה כיום של שמחה ועונג. ואני תמה הרי לא כל דבר שמותר לעשותו בחול מותר בשבת, מה היא אם-כן השבת, מגבילה או מענגת?"

*

תשובה: לפני שניגש להסבר הדברים, נפתח בביקור - כאורחים סמויים העומדים מן הצד, בביתו של שומר השבת בשלמות, וננסה לחוות שבת יהודית מקורית.

והסיבה פשוטה. מי שחווה שבת כזו, או לפחות התחבר עם חווייתו של מי שחווה, לא רק שאינו מוטרד מהשאלה, הוא פשוט מרגיש בכל חושיו את התשובה.

מקור הברכה

הנה יום שישי הגיע וההכנות לשבת¹ בעיצומן, מיטב התבשילים האהובים על בני הבית כבר מוכנים לסעודות השבת, וניחוחותיהם המשתלבים באווירת ההכנות האחרונות יוצרים תחושה מיוחדת במינה. המפה הלבנה נפרסת ועליה מוצבות חלות השבת במגש נאה מתחת כיסויי המעוטר. נרות השבת מוכנים להדלקה והכל מתלבשים חגיגית. הפלטה של שבת ניצבת במקומה ושעון השבת מקבל הוראות הפעלה וכיכוי של התאורה ללא מגע יד בשבת. שעת הדלקת הנרות מתקרבת. ארגונים סידורים והכנות אחרונות. הציפיה לכניסת השבת ומתח אתגר העמידה במרוץ הזמן ממלא את הלב. צפירה (כנהוג בשכונות שומרי המצוות) ו... הדלקת נרות השבת. המתח התפרק בבת אחת. תפילה של אם יהודיה על בריאות ושלום בעלה וילדיה. היא פוקחת עיניה ומביטה בחיוך של עונג ושלווה אל ילדיה הקטנים המתבוננים בה בסקרנות. "שבת שלום" הם שומעים כמו מתנגן, ונשיקת אהבה מלבה של אמא.

שלוה ורוגע. אבא והבנים בבית הכנסת, אמא יושבת וקוראת בנחת אמיתית, מספרת ומאזינה לקטניה בסבלנות מעל ומעבר לנדרש. כלי התקשורת דוממים, ואפילו הטלפון נרדם. תחושת חום ואהבה אופפים את כל הבית. והנה נקישה והדלת נפתחת, "שבת שלום" מאחל האב ופניו מאירות. האם זה אבא של יום יום העובד כה קשה וטרוד בפרנסתו? הרי זה... מלך!! מתגנבת תחושה, ללא מילים, אל הלב.

התארגנות קלה לקראת הקידוש וכבר נשמע הזמר, גדולים וקטנים גם יחד:
"שלום עליכם, מלאכי השלום, מלאכי עליון - מלך מלכי המלכים -
הקדוש ברוך הוא..."

¹ שהרי יש לכבד ולענג את השבת כמי שמלכה חשובה מוארחת בביתו. והמכבד ומענג את השבת מובטח הוא מאת בורא ושליט העולם שיגיע למדרגות גבוהות בזה ובבא. וכמו שטאמר על ידי הנביא ישעיהו: "אם תשיב משבת רגליך, עשות חפצך ביום קודשי (כמו "מלגשות חפצך"). כלומר תמנע עצמך מלגשות את צרכי חול שלך ביום קודשי, וקראת לשבת עונג (תקבע את השבת כיום עונג), לקדוש ה' מכוונד, וכבודו מעשות דרכך ודבר דבר (תכבדו מלגשות (=שלא לעשות) מעשה שהוא דרך חול ומלדבר דברי חול), אז תתענג על ה' (=ענג רוחני ברמה הגבוהה ביותר כפי שאלוקים יכול להעניק) והרכבתך על בנותי (מלשון במה) ארץ, והאכלתיך נחלת יעקב אביך, כי פי ה' דיבר". (ישעיהו ט, ח)

מקור הברכה

בואכם לשלום...
ברכוני לשלום...
בשבתכם לשלום...
בצאתכם לשלום...

ומכאן עוברים כולם, גדולים וקטנים, אל השיר הניצב בפסגת שירי
ההלל לרעייה היקרה, הבונה ביתה במסירות, באהבה ובתבונה:
"אשת חיל מי ימצא, ורחוק מפנינים מכרה,
בטח בה לב בעלה, ושלל לא יחסר,
גמלתהו טוב ולא רע, כל ימי חייה,

.....
.....
רבות בנות עשו חיל, ואת עלית על כולנה.
שקר החן, והבל היופי, אשה יראת ה' היא תתהלל,
תנו לה מפרי ידיה, ויהללוה בשערים מעשיה".

קידוש. היין כמו נוצץ בגביע של שבת. אבא נעמד ואתו כולם,
תחושה מרוממת של קדושה אופפת את כולם.
"ברוך אתה ה'... בורא פרי הגפן.
ברוך אתה ה'... אשר קידשנו במצוותיו ורצה בנו, ושבת קודשו
באהבה וברצון הנחילנו... ברוך אתה ה' מקדש השבת".
גם קולו של התינוק שמצא לנכון לבכות בריוק ברגע זה, אינו פוגע
באוירה הקסומה של שעת הקידוש. הלבבות מחובקים...

סעודת השבת, שירי שבת, שיחות שאינן גולשות לענייני כספים,
עבודה, טרדות ודאגות, שהרי שבת היום!! והפסוק אומר (ישעיה נו, ח)
"ממצוא חפצך ודבר דבר", רבורי עסק וממון אסורים בשבת!. סיפור
מאבא ורעיון יפה מפרשת השבוע. בן השלוש וחצי מציג בגאווה את
האותיות שלמד השבוע, ובן החמש כבר יודע לקרוא! שאלות ותשובות
מהפרשה, שירים, שובכות ומשחקי ילדים. ריב בין הקטנים מכניס את

מקור הברכה

אבא לתפקיד משכין השלום, לכולם יש פנאי לכולם, והנה כבר ניגשים
לברכת המזון.
איש אינו לחוץ, איש אינו ממהר, הטלפון אינו מצלצל, וכלי
התקשורת אינם מטרידים.
שיחות / ביקור חברים / טיול רגוע בשכונה / לימוד בחיק
המשפחה.

*

בקר. תפילת שחרית של שבת וקריאת התורה. פרשה לפרשה
מצטרפות לחשבון גדול. אחת לשנה זוכים המשתתפים הקבועים
בתפילות השבת לסיים את כל חמשת חומשי התורה!

קידוש של יום, סעודת שבת, שירים שיחות ורעיון, ברכת המזון, ו...
הרי שבת ראשי תיבות שינה בשבת הענוג...

משחק עם הילדים, שיחה נעימה בין ההורים, טיול רגלי שליו ונינוח,
קריאה, שיעור תורני מעניין, עונג-שבת, תפילת מנחה, סעודה שלישית
קלה, תפילת ערבית והבדלה.

ובהבדלה, מברכים על היין, על הנר, וגם... על הבשמים. שהרי
לעבור מרוממות נשמת השבת לשגרת החול, זה קשה. הבשמים,
מרגיעים מעט...

*

מי שחי כך, ואפילו ברמה חווייתית נמוכה מזו, ואפילו הוא מתגורר
בסביבה שאינה שומרת שבת, אינו מבין את השאלה "האם אינך מוגבל
על ידי השבת??". כן! אמנם לא כל דבר שאני עושה בחול אעשה
בשבת. אך הרי מגבלות אלו משתלמות מאד! שהרי הן הן שיוצרות את
האוירה הקסומה והמיוחדת של השבת - בדיוק כשם שמגבלות הדיבור
הנינוח והשקט, הלבוש המכובד ואיסור העישון באולמות ארמון
המלכות בכריטניה, שותפות גמורות הן בתחושת ההוד האופפת את
המבקרים.

מקור הברכה

נבין מעתה מדוע כאשר שומר השבת נשאל על ידי חבריו מן העבר: "ומה עם הנסיעה לים?" הוא מביט בהם בחיוך מהול ברחמים... בלבו הוא חש כמי שביקשו ממנו להחליף כתרו של מלך בנזיד עדשים. אמנם נכון, נזיד עדשים טעים הוא, אך אוותר עליו ללא היסוס כאשר מן הצד האחר ניצבת תמורה יקרה הרבה יותר לאין ערוך.

* * *

לסיכום: אכן, שומר השבת נמנע בשבת מלבצע פעולות מסוימות המותרות בחול ואסורות בשבת. לעיתים הדבר דורש הקרבה וחוסר נוחות זמנית, אך יודע הוא היטב כי דווקא ההקפדה על פריטים אלה היא היא שמאפשרת ליהנות אחת לשבוע (!) מעינוג רוחני ברמה הגבוהה ביותר.

כך חי הוא תמיד בחדרות הידיעה האמיתית כי:

א. נזיד עדשים אני מקריב לעומת ארמון מלכות השבת.

ב. חייל אני בצבא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך-הוא, האוהבני אהבה עזה ובכל הוראותיו חפץ הוא רק בטובתי.² והריני שמח על דבריו, ושומע באהבה להוראותיו.

² אגב נציין שגם מה שנתפס ליישיה בעולם הזה או הבא, אינה נקמה אלא ניקיון כדי לאפשר לנשמה הטהורה מכתמיה לקבל את שכרה בבחינת להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו. (ראה "מסילת ישרים" פרק א'). ואף שאין הכל חשים כך בעת כאב וצער, הרי הדבר דומה לילד האחוז חזק בזרועות אביו כדי לאפשר לרופא לנקז את הדלקת שבאצבעו. יתכן שהילד יבכה ואולי אפילו יכעס מאד על אביו, אך בבוא היום הוא יבין את התועלת הרבה ואף יודה לו על כך.

2

פרק שני

השבת ובין אדם לחברו

שאלה: "אני מאמין באלוקים, מכבד כל אדם, נזהר בממון הזולת, משתדל לעזור כמיטב יכולתי לכל אדם הזקוק לעזרה, מפריש מכספי לעניים ולבית-הכנסת, ומכל ידידי מכרי אני שומע רק תודות ושבחים ללא שום תלונה. אם אינני שומר שבת, האם הדבר כה חמור אצל האלוקים?"

*

תשובה: בבואנו למדוד את רמת החומרה אשר החוק מייחס לכל עבירה, אחד הקריטריונים הברורים יהיה כמובן מדת חומרת העונש אשר הוטל על יזי המחוקק על עובר עבירה זו. אף אנו, בבואנו למדוד את רמת החומרה אשר האלוקים מייחס לכל עבירה, אחד הקריטריונים הברורים למדידה זו הוא: מדת חומרת העונש אשר נקבע על ידו לכל עבירה.

והנה, בהתייחסו לגונב ממון חברו אומר האלוקים (שמות כא, לו, כב, ג):

מקור הברכה

"כי יגנוב איש וכו' שנים ישלם"

(כלומר, הוא לא חס על טרחת ויגיעת חברו להשיג ממון, ישלם נא לו כפול מהסכום שגנב. וכך, א. יפוצה חברו על הצער שהצטער בהיורדע לו דבר גניבת סכום זה. ב. יתחנך הגנב לאחר שיקבל את התחושה הקשה שבהפסד ממון בסכום שנטל).

ואילו על מחלל השבת הוא אומר (שמות לא, יד):

"ושמרתם את השבת... מחלליה מות יומת"

והדבר כמובן דורש הסבר. האם מחלל השבת גרוע בעיני האלוקים יותר מגנב??

*

אולם כדי להבין את הדברים עלינו להעמיק מעט ולהבין את מהות השבת. מדוע הצטוונו עליה, ומהו המסר הטמון בשמירתה.

הבה נאזין לדברים הבאים:

"ויכולו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלוהים מלאכתו אשר עשה, וישבות מכל מלאכתו אשר עשה."

ויברך אלוהים את היום השביעי, ויקדש אותו
("קדוש" פירושו פרוש ונבדל. ואף כאן רומם את מהות ומעלת היום השביעי וממילא הבדיל והפריש אותו משאר ששת³ ימי המעשה) **כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא וכו'.**
(בראשית ב, א-ג)

³ ראוי לציין כאן כי לפי פנימיות התורה המספר שש מסמל כל דבר חומרי. ואכן, לכל דבר חומרי ששה צדדים. מזרח, מערב, צפון, דרום, מעלה ומטה. ונמצא שהמספר המרומם מהחומר הוא שבע. משום כך השמיטה - בשנה השביעית, היובל - לאחר שבע שמיטות (זא), ימי חג הסוכות וחג הפסח - שבעה, סמירת העומר - שבעה שבועות (זא), ששת אלפי שנים הוקצבו לעולם החומרי, לאחר ששת ימי בריאת החומר חל יום השבת ביום השביעי, וכו'. כמובן יש להאריך ולהרחיב בכל נושא מנושאים אלה, אך העקרון ברור. [על ששת אלפי שנות העולם ניתן לקרוא בהרחבת-מה בסוף החוברת "לקט נבואות" מסדרת "תורה מן השמים"].

מקור הברכה

ועוד נאמר (בהמשך הפסוקים הנ"ל העוסקים במחלל השבת):

**"ושמרו בני ישראל את השבת וכו' ברית
עולם(!) ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם, כי
ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, וביום
השביעי שבת וינפש".** (שמות לא, טז-יח)

כלומר, מיד לאחר שסיים את מלאכת הבריאה, קבע בורא היקום את היום השביעי בשבוע כיום שונה ונבדל במהותו משאר ששת ימי המעשה. והוסיף עוד כי לאור זאת הרי הוא רואה במי ששוכת ממלאכה ביום זה אשר בו הוא שבת ממלאכת הבריאה, כמי שמכריז כי מכיר הוא בעובדה שהעולם נברא על ידי האלוקים ולא נעשה מאליו. ואילו במחלל השבת הוא רואה כמי שמכריז באמצעות מעשיו כי כופר הוא באלוקים!! שהרי האלוקים הכריז על השבתה ממלאכה ביום זה כאות להכרה במעשה הבריאה והנה זה עושה מלאכה...!!

ומכיון שתכלית בריאת האדם והעולם החומרי היא העמידה באתגרי העולם לפי הוראות הבורא (לשם קבלת השכר והעונג הנצחיים בזכות ולא בחסד כצדקה. ראה על כך בהרחבה בסוף החוברת "לקט נבואות" מסדרת "תורה מן השמים"). הרי נמצא שהמכריז במעשיו על כפירתו באלוקים איבד את תכלית חייו⁴!...

⁴ אגב אזכור חומרת עונש המחלל את שבת. לאחרונה שאלני נהג מוגית בעל חזות שאינה דתית, במילים אלה לערך: "אני יהודי מאמין. ואני יודע שהתורה שלנו כל כך נפלאה, דרכיה דרכי נועם, והיא מחנכת למוסר, מצמון ומידות טובות וישרות. איך יתכן אם-כן שיש בה גזר דין מוות על מחלל השבת? הרי הוא לא רצח!" הבנתי ללב, והשיבותיו תשובה פשוטה: "כיהודי מאמין, בוודאי יודע אתה שכל אדם הנפטר מן העולם אינו חודל להתקיים, אלא בסך הכל פושט את הלבוש החומרי, אותו לבוש שארוג מבשר ועצמות, ומשאיר אותו כגוף בעולם הזה. ואילו החלק הפנימי הרוחני שהוא בעצם ה"אני" האמיתי של אותו אדם, ממשיך להתקיים ולחיות חיי נצח (וכמו שנאמר בספר קהלת (יב, ז): "...וישוב העפר על הארץ כשהיה, והרוח תשוב אל האלוהים אשר נתנה") כאשר מצבו בחיי נצח מושפע מרמת האיכות של אותן כמה עשרות שנים בודדות(!) אשר חי בעולם הזה בהתאם לספר הוראות בורא העולם. שמר את מצוות תורת-ה' כראוי, הרי זכה להזדכך ולהאיר את עצמו האמיתי-רוחני, ולהתרומם בכך לרמות רוחניות גבוהות, המאפשרות קירבה ודבקות בבורא יתברך בחיי הנצח. (-דבר המהווה את העונג וההנאה ברמה הגבוהה ביותר שתתכן, אשר כל הנאות העולם נחותות ורחוקות מאד מלהיות אפילו משל חיזור לעונג זה שהוא למעשה תכלית בריאתנו על ידי הבורא). והנה, מחלל-השבת מכריז במעשה החילול כי אינו מכיר בעובדה שהאלוקים ברא את העולם בששת ימי המעשה ושבת ביום השביעי. ואין לך קלקול

מקור הברכה

אלא שעדיין יש להגדיר מהי מלאכה? האם מלאכה מעייפת דוקא, או כל מלאכת יצירה? על כך, בפרק הבא.

והחשכה לנשמת האדם יותר מההכרזה על הכפירה באלוקים. ומעתה, המחלל את השבת בפני עדים, והיתרו בו והזהירו אותו שיתבונן ויראה כי הוא חוטא בחללו את השבת, ואף על פי כן חטא, והעידו עליו בפני הסנהדרין (שרק להם הייתה הסמכות לדון דיני נפשות) וחקרו ובדקו ודרשו היטב והתברר מעבר לכל ספק כי אמת העידו העדים, ופסקו את דינו להיהרג ונהרג, והתכפר לו עונו בכך, הרי עם צאתו מלבושו הגשמי רואה את חיי הנצח אשר הרוויח, ומבין מאיזה הפסד נצהי ניצל על ידי שנגזר דינו להיהרג, הרי הוא מודה ומהלל ומשבח על ששילם בעולם-הזמני תשלום קטן לעומת חוב גדול שהיה עליו לפרוע בעולם הנצחי. ונמצא שאף בזה הטבה יש כאן, ולא נזק חלילה". (ואגב נבין את עוצמת החסד אשר עשה עמנו אלוקים כאשר חקק שיהיה בכוח התשובה לכפר על העוון ולנקות את הנשמה אפילו מתוצאת חילול השבת). לאחר זמן הזדמן לנו לנסוע שוב יחד להרצאה בבאר-שבע והוא בישר לי בשמחה כי העביר את התשובה לאחרים והוא והם קיבלוה בסבר פנים יפות בהבינם כמה יש להעמיק ולהתבונן בכל פרט שבתורת ה'.

כהשלמה לדברים הנ"ל, ראוי להוסיף שני פרטים. א. כאמור, העונג וההנאה הרוחניים הם הם תכלית בריאתנו על ידי הבורא אשר ביקש להיטיב באמצעות מתן האפשרות להתענג בעונג הגבוה ביותר. (וכידוע לכל נבון, עונג רוחני גבוה הוא לאין ערוך מעונג גשמי. ובבוא האלוקים - השלם בכל שלמות - להטיב, בודאי מטיב הוא את ההטבה הגבוהה והמושלמת ביותר. קרי, הטבה רוחנית וברמה הגבוהה ביותר). אלא שהטבה הבאה כחסד וצדקה אינה הטבה מושלמת, שהרי יש עמה בושה. משום כך נשלחנו לתקופת מה כאשר אנו עטופים בלבוש חומרי אל העולם-הזה ועל ידי השתדלותנו ומאמצינו לפעול על פי ספר הוראות הבורא לשימוש נכון בבריאה (תורה-מלשון הוראה) מתוך עמידה מוצלחת באתגרים ובניסיונות הניצבים לפנינו בעולם הזה הננו מזככים, מאירים ומרוממים את נשמתנו (=עצמנו האמיתי) ובכך משיגים את העונג הנצחי בזכות ולא בחסד. ונמצאת הטבתו של הבורא יתברך מושלמת כראוי לגדולתו. וראה עוד על-כך בסוף חיבורי "לקט נבואות", וב"תשע תשובות ושאלה" פרקים שלישי ורביעי.

ב. כאמור, בכוח התשובה לטהר ולנקות ולזכך את האדם עד שחטאיו נמחקים לגמרי סאילו לא היו כלל. אמנם אם חזר בתשובה מאהבה, כלומר מתוך הכרה בגדולת ה' ובחובתנו לפניו, ולא מחמת יראת העונש וצרות שקיבל. עליו אמרו שזדונות (=עבירות שעבר במזיד) הופכות לזכויות. כלומר לא רק שחילולי שבתותיו נמחקים, אלא נחשב כמי שכל שבתותיו נשמרו על ידו בשלמות. ועליו אמרו מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. וכל זאת מחסדי ה' עמנו לרוב אהבתו אותנו וחפצו שתכלית בריאתו - להטיב לנו, תמומש.

מקור הברכה

3

פרק שלישי

הבערה ללא טרחה

שאלה: מדוע אסור גם בזמנינו להבעיר אש בשבת? הרי ההבערה/ההצתה נעשית כיום בקלות באמצעות גפרור או מצת, לחיצה על מתג או סיבוב מפתח הרכב וכדו', ללא טרחה (כהקשת אבנים זה בזה וכדו') כבזמנם.

*

תשובה: ראשית, אילו היה נאמר בתורה: "לא תטרחו ביום השבת", או "לא תבצעו פעולה מעייפת ביום השבת", השאלה אכן היתה במקומה. ועם זאת, היה חל איסור על כל פעולה מעייפת כגון העברת כסאות רבים או/ו כבדים מחדר לחדר עבור האורחים, נשיאת סירים ומגשים גדולים העמוסים במטעמי השבת כגון בשבת-חתן או בשבת-ברית, אם הם מעייפים את נושאייהם, ואפילו ללכת בעיר הליכה מעייפת של קילומטרים אחדים היה אולי אסור, שהרי בכל אלה כרוכה טרחה.

אולם התורה לא אסרה טרחה בשבת, כאשר היא לצורך השבת.

מקור הברכה

מדוע אם כן הבערת אש בשבת אסורה?

משום שעצם פעולת ההבערה היא מלאכת בריאת ויצירת דבר חדש, וכל מלאכת יצירת צורה או בריאה חדשה אסורה בשבת ללא שום קשר לטרחתה. וכמו שנאמר בתורה:

"לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" (שמות לה, ג)
מבלי לחלק בין הבערה שיש עמה טרחתה להבערה שאין עמה טרחתה.

וההסבר פשוט.

כאמור בתורה, אנו מצווים לשבות ממלאכה ביום השבת כדי להעיד על הכרתנו ואמונתנו בעובדה שהאלוקים ברא ויצר במשך ששת ימי המעשה את הבריאה על כל פרטיה, ושבת ממלאכה ביום השביעי. לא שבייתה מטרחה, אלא ממלאכה. כלומר, מבריאה, מיצירה. הבערת אש היא מלאכת יצירה של אש שלא היתה כאן קודם, ואין שום הבדל אם המלאכה נעשית בטורח רב או בקלות מוחלטת.

ייקל עלינו להבין זאת כאשר נתבונן בעובדה שהאלוקים לא טרח ו"התעייף" בששת ימי המעשה, אלא **"בדבר"** (=כדיבור) ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם" (תהילים לג, ו). **"כי הוא אמר ויהי, הוא ציווה ויעמוד"** (שם, ט). וכמו שנאמר בתורה בפרשת הבריאה: **"ויאמר אלקים יהי... ויהי..."**. ברור אפוא שהתורה מגדירה את הבריאה בשם מלאכה על שם התוצאה שענינה יצירה וחידוש, ולא משום עייפות וטרחתה.

יש לציין שהתורה אף השתמשה בשני המקומות באותו מטבע לשוני. במעשה הבריאה נאמר: **"ויכולו השמים וכו' ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה"** (בראשית ב, א-ב). ועל אותו משקל נאמר: **"לא תעשה כל מלאכה"** (שמות יט, י). כלומר מלאכת בריאת דבר חדש או יצירת צורה לאשר כבר נברא, וכפי שהיה במעשה הבריאה. ואין זה משנה כלל אם כרוכה טרחתה בעשיית המלאכה או לאו.

*

וכיצד נדע איזו פעולה בדיוק מוגדרת כמלאכה היוצרת ומחדשת ואיזו אינה נחשבת כזו? הרי לא יתכן שנושא רב משמעות זה אשר חיי

מקור הברכה

שעה וחיי נצח תלויים בו יושאר על ידי הבורא ללא הגדרות ברורות! (למשל, אריגה. האם היא נחשבת מלאכה לענין שבת? הרי חוטי הצמר היו כבר בעולם, אולם מאידך חיבורם על ידי האריגה יצר וחדש בגד שלא היה? אותה שאלה ניתן להציב לגבי תפירה, בישול, בניה, וכו').

לשם כך ניתנה התורה שבעל-פה.⁵ בתורה שבעל פה קיבלנו כי בהגדרת מלאכה לענין שבת, נכללות שלושים ותשע פעולות. משום כך

⁵ להבנת נושא התורה שבעל-פה, נצטט מתוך החוברת "תשע תשובות ושאלה" את הפרק העוסק בענין זה.

"קיבלנו מהורינו, והם מהוריהם, והוריהם מהוריהם, וכן הלאה עד דור מקבלי התורה, כי כאשר ירד משה מהר סיני לאחר ששהה שם קרוב לחדש וחצי, מסר לעם ישראל יחד עם התורה שבכתב, את פירושה על פה. וכפי שלמד במשך תקופה זו מאת כותב התורה. שאלה: יש היודעים ומאמינים במציאות הבורא, ובמתן תורה מאת הבורא, אך קיימת בקרבם איזו שהיא הרגשה לא ברורה ביחס לתורה שבעל פה. האם ניתן להוכיח מתוך התורה שבכתב כי בנתינתה ניתנה גם התורה שבעל פה?

*

תשובה: לא רק שניתן להוכיח את התורה שבעל פה מתוך התורה שבכתב, הדבר גם כתוב בה. אך תחילה נתבונן ונבין כי נתינת התורה שבעל פה היא אמת מוכרחת מעצם צורת ציווי המצוות בתורה שבכתב.

הנה מספר דוגמאות של מצוות בתורה שבכתב: הנחת תפילין, שמירת השבת, איסור הנדה (טהרת המשפחה).

בתורה שבכתב נאמרו ציוויים אלו בלשון זו:

תפילין - "והיו הדברים האלה וכו' וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות (לתכשיט) בין עיניך". (דברים ו, ח)

שבת - "זכור את יום השבת לקדשו וכו' לא תעשה כל מלאכה". (שמות כ, ח-י)

נדה - "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב וכו'" (ויקרא יח, יט)

ללא ביאור מפורט אשר יצביע על כוונת הדברים, הרי מבוכתנו היתה רבה.

בתפילין - את מה נקשור?! (פסוק? פרשה? ואולי ספר תורה שלם?!?) על איזו יד נקשור, ימין או שמאל? היכן בדיוק ביד נקשור? את מי נקשור קדם את של היד או את של הראש? היש חשיבות לצורת ולצבע התפילין?

בשבת - "זכור", הוא לשון "זכרון" במחשבה, או לשון "הזכרה" בפה? מהו "לקדשו"? מהי הגדרת "מלאכה" האמורה בפסוק? האם כל עבודה ומלאכה אסורה, ואם כן מי שעבודתו בגידול עופות ובלול מצפים כמה מאות עופות למזונם, האם אסור הוא להאכילם בשבת מפני שזו מלאכתו?

בנדה - מהו לא תקרב?

היתכן שבורא העולם יצווה במילים סתומות את מצוותיו מבלי לפרש כוונתו באיזו שהיא דרך? והרי אפשר שיטעה רוב הציבור בהבנתם ונמצאו מקיימים מה שלא נצטוו ומתעלמים מן המצוה האמיתית! ומכיון שכוונת הבורא בציווי המצוה היא שציווי יתבצע, היתכן שיצוה באופן שציווי לא יתבצע רק משום אי הבנת המצוה!!

*

הנה ביאור ופירוט המצוות הנ"ל וכפי שקיבלנו בתורה שבעל פה.

מקור הברכה

תפילין - "ארבע מקומות מזכיר פרשת תפילין וכו'. ארבע פרשיות של יד הן כרך אחד, ארבע פרשיות של ראש הן ארבע טוטפות. ואלו הן: קדש לי, והיה כי יביאך, שמע ישראל, והיה אם שמוע". (מכילתא פרשה יח, טז)

"כיצד סדרן? (סדר הנחת הפרשיות בבתי התפילין) קדש לי והיה כי יביאך - מימין. שמע ישראל והיה אם שמוע - משמאל". (תלמוד, מנחות, לד, ב)

"ידך - זו שמאל". "ידך - זו קיבורת" (המקום התפוח). "בין עיניך - זו קדקד. מקום שמחו של תינוק רופס". (תלמוד, מנחות, לו, ב. ולגז, א).

"רצועות שחורות - הלכה למשה מסיני". (שם, לה, א)

"תפילין מרובעות - הלכה למשה מסיני". (שם)

"כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך של ראש". (שם, לו, א)

שבת - "זכור את יום השבת. אי זכור, יכול בלב? כשהוא אומר (דברים ה, יב) שמור את יום השבת הרי שמירה בלב אמורה. הא מה אני מקיים זכור? שתהא שונה (=אומר, מזכיר) בפיך". (תורת כהנים. ויקרא כו, ג)

"זכור את יום השבת לקדשו. זכרהו (הזכירהו) על היין בכניסתו. אין לי אלא בלילה, ביום מניין? תלמוד לומר זכור את יום השבת". (תלמוד, פסחים, קו, א)

"לא תעשה כל מלאכה. משנה: אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. הזורע, והחורש, והקוצר, והמעמר, והדש, והזורה, הבורר, הטוחן, והמרקד, והלש, והאופה, הגוזז וכו'". (שבת פרק ז, ב)

נדה - "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. יכול (שמא) יחבקנה וינשקנה? תלמוד לומר לא תקרב". (אבות דר"נ, פ"ב)

עתה נקרא נא את הפסוק הבא:
פי תאווה נפשך לאכל בשר... וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך פֶּאֶשֶׁר צויתך. ואכלת בִּשְׂעָרֶיךָ
בפסוק זה העוסק בציווי על השחיטה, האלקים אומר כך: אם תאווה נפשך לאכול בשר, עליך לשוחטם. אך לא בכל דרך שתיראה לך, אלא על פי החוקים והכללים "אשר צויתך עליהם".
בכל התורה שבכתב לא נתבארו כלל דיני והלכות שחיטה! אם כן היכן ציוונו?!!
הנה לשון רש"י בפירושו על התורה:
זבחת כאשר צויתך - "למדנו שיש צווי בזביחה היאך ישחוט. והן הלכות שחיטה שנאמרו למשה בסיני".

*

"ויאמר ה' אל משה: עלה אלי ההרה, והיה שם. ואתנה לך את: לוחות האבן, והתורה, והמצוה". (שמות כד, יב)

ה' יתברך אומר למשה: עלה אל ההר 'והיה שם'. כלומר ירידתך מן ההר לא תהיה במתרה אלא תפשה שם. בתקופת שהייתך שם אתן לך: א. את לוחות האבן - אלו עשרת הדברות שבשני לוחות הברית. ב. את התורה - זהו ספר התורה. כלומר התורה שבכתב - על כל ההוראות הכתובים בה. ג. ואת המצוה - מלשון ציווי, שמצוה בפיו - זו התורה שבעל פה.
והי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה. לחם לא אכל, ומים לא שתה. (שמות לד, כח)

ומה עשה כל אותם הימים? למד את פרטי כל מצוה ומצוה שבתורה שבכתב. השחיטה תהיה ללא שהיה בשחיטה, ללא דריסה, ללא חלדה, ללא הגרמה, וללא עיקור הסימנים. חוד הסכין יהיה חד וחלק ללא פגם. שחט בו שנים (קנה וושט) או רוב שנים בבהמה, ואחד או רוב אחד בעוף, כשר. שיכור או שוטה ששחטו ללא השגחה שחיטתם פסולה. דג אינו טעון שחיטה. עובר בהמה שאמו נשחטה אינו טעון שחיטה וכו' וכו'. כיבוד ומורא אב ואם. איזהו כיבוד ואיזהו מורא? כיבוד - מאכילו ומשקהו, מלביש ומכסהו, מכניס ומוציא. מורא - לא ישב במקום שמיוחד לאביו, ולא יסתור את דבריו, ולא מכריע את דבריו בפניו, אמילו לומר נראים דברי אבא. ולא יקראנו בשמו. ראה אביו שעבר על הלכה, לא יאמר לו נהגת שלא כדין. אלא יאמר לו אבא כתוב

מקור הברכה

הן על כל סניפיהן (ובלשון ההלכתית: המלאכות נקראות "אבות מלאכה", וסניפיהן "תולדות"). אסורות בשבת. הנה למשל אחדות מהן: הזרע (אפילו תחב זרע אחד לאדמה. אין כאן טרחה, אבל יש כאן פעולת מלאכה. שהרי זרע זה יתחיל לנבוט!) הקוצר (אפילו קצר שיבולת אחת או קטף פרי אחד. אין כאן טרחה, אבל יש כאן מלאכה. ניתוק הנקטף ממקום גידולו) המבעיר (אפילו הדליק גפרור או מצת או יצר ניצוץ באמצעות הנעת הרכב או לחיצה על מתג החשמל בשבת. אין כאן טרחה, אבל יש כאן פעולת מלאכה. שהרי יצר וחידש אש) המבשל (אפילו השליך גרגר אפונה אחד אל הסיר הרוחת. אין כאן טרחה אבל יש כאן מלאכת בישול), הלש (כנ"ל) וכו'.

נבין מעתה את הנאמר בתורה לענין מלאכת הבערה: "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" (שמות לה, ג) מבלי לחלק בין הבערה שיש עמה טרחה להבערה שאין עמה טרחה. בכל מצב, עצם ההבערה מלאכה היא ואסורה בשבת.⁶

בתורה כך וכך. כאילו הוא שואל ממנו ולא כמזהירו והוא יבין מעצמו ולא יתבייש. אמר לו אביו לעבור על דברי תורה, לא ישמע לו. שהוא ואביו חייבים בכבוד המקום וכו' וכו'. וכן בכל תרי"ג המצוות.

⁶ על הסיבה שפסוק מיוחד נאמר לגבי מלאכת הבערה ראה בתלמוד מסכת שבת (ע, א). וראה עוד ביאורים נפלאים ברובד הדרש שבפרד"ס התורה, בספר הנודע "מעיינה של תורה" ספר שמות פרשת ויקהל.

מקור הברכה

4

פרק רביעי

מה קל יותר לשמור, חלק או הכל?

שאלה: השומר חלק ממצוות השבת וחש שהשבת "כבירה" עליו. האם נכונה תחושתו שאם ישמור אותה בשלמות עם כל הלכותיה היא תכבד עליו עוד יותר?

*

תשובה: מעשה באישה שסיפרה לחברתה כי יש בידה מרשם לאפיית עוגה נפלאה ומיוחדת ביותר, אשר תוכננה ונאפתה על ידי גדול האופים והשפים בעולם. התלהבה החברה מאד וביקשה את המרשם בדחיפות כדי שתספיק לאפות את העוגה הנפלאה לפני שיגיעו האורחים החשובים האמורים לבקר היום בביתה. היא קיבלה את המרשם ומיד ניגשה למלאכה במרץ רב. אך למרבה הצער התברר, כי חלק מהמצרכים חסרים בבית. והזמן דוחק...

לאחר הרהורים אחדים, התעורדה ואמרה: "יש לי פתרון פשוט! וכי מי אמר שכל הרכיבים הכרחיים?? העיקר שיש לי את הקמח ואת שאר החומרים המרכזיים של העוגה. ולגבי השאר, במקום כוס סוכר וכוס

מקור הברכה

דבש אערבב שלש כוסות סוכר, במקום חלב, מים, במקום שמרים, אבקת אפיה, ועל האגוזים והחמאה אפשר בעצם לוותר..."

אמרה ועשתה.

וכשהעוגה נדחתה בנימוס על ידי כל טועם, היא טלפנה לחברתה תמהה, מתלוננת ואפילו זועמת: "עוגה כזו את מהללת?? וכי זוהי עוגה מיוחדת??..." ואם היא אישה "חכמה" במיוחד, היא תוסיף ותאמר: "למזלי הרב שיניתי וחיסרתי מהכתוב במרשם שמסרת לי!! שהרי אם חלק מן המרשם יצר עוגה כה גרועה, מה היה אילו הייתי מצייתת לכל הפרטים בשלמות??"

* * *

והנמשל מובן. השבת כבדה על השומר רק חלק ממנה דווקא משום שאינו שומרה בשלמות! השמירה החלקית – אפילו כשהיא מתמקדת במה שחשוב ביותר, כמוהו כקמח ומים הדרושים לעיקר הבצק. אך טעמו של המרקם העדין המעניק את ההנאה היוקרתית, את אוירת הרוממות והעונג העוטפים את שומר השבת, נובע דווקא מהצירוף של הזהירות המושלמת בכל הלכות השבת.

ראה לדוגמא את התיאור הקצר המופיע בפרק הקודם, הרי די בפעולת הטלוויזיה (אפילו על ידי שעון-שבת!) כדי לגרום לנפילה חדה ממרום פסגת יוקרת וקדושת השבת אל עולם של חולין שטרדות זולות סובבות בו, ועל ידי כך לקלקל בקלות רבה את האווירה המיוחדת, ולגרום ל"קצר" כללי בכל מערכות ההוד והעונג של הקסם השבתי בחוג ובחיק המשפחה.

* * *

הבה נזכור. עונג רוחני מרומם אנו חשים בנשמה הרוחנית. ומכאן שכדי להתענג וליהנות ברמה מקסימלית מהיום השבועי הרוחני, עלינו לאפשר לנשמה לחיות בסביבתה הטבעית. קרי, יום שאין בו מלאכות ארציות-חומריות. ומי כבורא נשמתנו יודע ומכיר מה הן הפעולות

מקור הברכה

המוגדרות "מלאכות" אשר בכוחן לפגום באווירה הרוחנית הנדרשת, ומה הן הפעולות היוצרות אווירה זו. רק ציות מושלם למרשם המרכיב את השבת המושלמת יתן את תוצאת הנעימות השבתית המושלמת אשר שום תחושת עול וקושי אינו כרוך בה.

*

ובפרט שיש לזכור כי מלבד החלק שלנו ביצירת האווירה המיוחדת של השבת באמצעות שמירת מערכת מצוותיה, גם מן המימד הרוחני מרומם הוא יום זה משאר הימים, בעצם מהותו. שהרי קידש אותו האל-יתברך והעלה את מדרגתו הרוחנית עד אשר התבשרנו והובטחנו כי יום השבת אחד מששים מהעולם הבא הוא! (תלמוד, ברכות נח, ב) ובמילים אחרות: ניתן להרגיש כיום השבת מעין העונג שמרגישות הנשמות הרוחניות בעולם הבא! !

יש לציין שמימד רוחני זה הוא הגורם שאפילו עניינים גשמיים כמו תבשילי השבת מושפעים מן המימד הרוחני של יום נשגב זה, עד שכל אחד מאתנו יכול להעיד כי טעמים וניחוחים של תבשילי השבת מיוחדים הם רק ליום זה וכל ניסיון להכין כמותם ממש ביום-חול, יעלה בתוהו... (מעניין שאפילו גויים יכולים לחוש בכך וכמסופר בתלמוד (מסכת שבת דף קיט, א): "אמר לו קיסר לרבי יהושע בן חנניה: מפני מה תבשיל של שבת ריחו נודף? (כלומר. מה גורם לריח הנעים במיוחד הנודף ממנו?) אמר לו: "תבלין אחד יש לנו ו"שבת" שמו, שאנו מטילין לתוכו וריחו נודף". אמר לו: תן לי ממנו. אמר לו: "כל המשמר את השבת מועיל לו (-תבלין זה להשביח את התבשיל), ושאינו משמר את השבת אינו מועיל לו".

ואכן, רק משומר השבת בשלמות לפי ספר הוראות ה"יצרן" ניתן לשמוע כי השבת עברו היא גן-עדן, או מעין עולם הבא, ושאר ביטויים המביעים עונג והנאה ברמה הגבוהה ביותר.

הדבר תלוי רק בנו! אם רק נשכיל לעצור את מרוצת ההרגל של חיי היום-יום אחת לשבוע ליממה אחת רמה, ולהתעלות מן החומר המכביד

מקור הברכה

ומושך אותנו אל העפריות הארצית ואל חיי החול, ונתמסר בשלמות מתוך רוממות של שמחה ומשמעת עצמית לקיום מלא של המרשם השבתי אשר הוענק לנו על ידי הבורא שהגדירו מתנה טובה⁷, או-אז אין ספק שנוכה להרגיש את ה"מעין עולם הבא" (!). והרי חיים אנו בדור שכל-כך מבקש ומחפש אחר העלאת סף העינוג הרוחני... והנה זה לפנינו בהישג יד! לא בחודשי חיפוש ביערות הודו, ולא בשנות עינוי במחשכי טיבט. כי אם כאן, ביום השביעי, בכל שבוע מחדש.

חשוב לציין עוד כי המציאות מוכיחה שכל הזוכה להתענג וליהנות מידי שבוע מן היום המיוחד באמצעות שמירת הלכותיו וכלליו כראוי, כל ימי השבוע שלו שונים לגמרי!! הוא שמח יותר גם בימי החול, ויחסו לעולם ולחיים, ברמה אחרת לחלוטין. וזה דבר שהניסיון והמציאות מעידים עליו.

* * *

למענוין להעמיק נוסיף עוד, שהנה, מלבד הסיבה המובאת לעיל בפרק ב', לפיה הצטוונו לשבות ממלאכה ביום השבת משום שבכך מכריזים אנו על הכרתנו בעובדה שהעולם נברא על ידי האלוקים, וככתוב בתורה,⁸ נאמר עוד בתורה, במקום אחר, טעם נוסף לחיוב השביתה ממלאכה ביום השבת. וכך נאמר (דברים ה, יב-טו):

"שמור את יום השבת לקדשו וכו'. ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, ויום השביעי שבת ל-ה' אלוהיך, לא תעשה כל מלאכה וכו'. וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויוציאך ה' אלוקיך משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, על כן ציווד ה' אלוהיך לעשות את יום השבת".

ויש להבין, מה הקשר בין שמירת השבת ליציאת מצרים?

⁷ "אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנוי, ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל. לך והודיעם!" (מסכת שבת דף י, ב).

⁸ "... בני ובני בני ישראל אות היא לעולם, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, וביום השביעי שבת וינפש". (שמות לא, טז-יח)

מקור הברכה

חזקה ובזרוע נטויה, על כן ציווך ה' אלוהיך לעשות את יום השבת."

ויש להבין, מה הקשר בין שמירת השבת ליציאת מצרים?

*

והנה, אנו רגילים להכיר את עצמנו, ובצדק, כעם הספר אשר הנחיל לאנושות את ערכי המוסר והטוהר האוניברסליים אשר לא היו מקובלים בעולם לפנינו. אולם עלינו לזכור כי תהליך זה התרחש רק לאחר שאנו עצמנו קיבלנו ערכים נפלאים אלה בתורה אשר ניתנה לנו במעמד הר סיני, לאחר צאתנו ממצרים.

כלומר, עם העבדים העברי שלפני מתן תורה, ועם בני-החורין היהודי שלאחר מתן תורה, שונים הם לחלוטין זה מזה - הרבה מעבר לשחרור הפיזי, על אף היותם אותם בני-אדם ממש!

שכן למעשה יש לזכור כי עיקר מטרת עשרת המכות, קריעת ים-סוף ושאר שינויי טבע אדירים אשר חולל האל-יתברך עד שחרורנו המוחלט ממצרים, היה כדי להעניק לנו את הספר האלוקי לשימוש נכון בעולם. ועל סיבת הירידה למצרים וההיתוך בכור הברזל שם דווקא וההכרח שכל זאת יתבצע לפני קבלתו התורה, ע"י בדברי האר"י ז"ל בשער הכוונות, ענין פסח דרוש א'. וכמו שנאמר למשה לפני יציאת מצרים (שמות ב, יב): **"בהוציאך את העם ממצרים, תעבדון** (תעבדו בסוף ה' ימים) **את האלוקים על החר הזה"**. לפני יציאת מצרים היינו עם של עבדים אשר הלחץ והספק העבודה עומדים בראש מעיינינו. ואילו לאחר יציאת מצרים וקבלת התורה הפכנו לעם של בני-חורין ברמה הגבוהה ביותר. שהרי לא רק שחרור פיזי השתחררנו, אלא גם לפסגה רוחנית התרוממנו מתוך שחרור מכבלי היצר החומרי. שהרי בעצם הסכמתנו לקבל את התורה ולקיים את כל אשר יצונו בוראנו עוד בטרם ידענו מה הוא עתיד לצוות (יזיען כל העם ויאמרו: כל אשר דיבר ה', נעשה ונשמע!) שמות כד, ז). ברור שיש לשמוע תחילה כדי לדעת מה לעשות, אך הקדימו נעשה לנשמע לומר שמוכנים אנו לבצע את כל שיבקש ה'. ועתה נשמע מה בקשתו כדי לבצעה). גילה העם היהודי גבורת נפש הנובעת מהעפלה

מקור הברכה

למדרגה רוחנית גבוהה שיש בה שחרור ושליטה על החומר! שכן אין לך בן-חורין יותר מהשליט על עצמו ויצרו, כחומר ביד היוצר. ואין עבד יותר מהשבוי ביד יצרו ותאוותיו.⁹ (אלא שעבד זה אינו יודע כלל, בדרך כלל, על עבדותו, והיוצא חופשי מגלה עד כמה עבד נרצע היה).

ברור מעתה לכל מתבונן, כי פסגת החירות הפיזית והרוחנית מכל ענייני הארציות, היא מנוחת השבת באמצעות ההימנעות מכל מלאכת יצירה חומרית.

עבור מי שחש וחוה את עולם החופש השמימי הזה בשלמות, המילה "שבת", מילה קסומה היא. מילה שהזכרתה בימי החול מכניסה אותו לגעגועי נפש אל היום השביעי העומד מעל החומר. אכן, לא לחינם אמר המשורר: "מיום ראשון עד יום שישי, לקראת שבת נכספה נפשי" (מתוך שירי שבת). אין אלה מילים נבוכות שהועלו לשם שירה סתמית. זוהי תחושתו האמיתית של שומר השבת כראוי, וכשירתו זו הוא אכן מתכוון לכל מילה.

ואם כך, מה מתאים יותר מיום פסגת החופש הפיזי והרוחני – יום השבת, לשמש כיום הזיכרון ליציאת מצרים אשר כל מטרתה היתה לרוממנו ולהביאנו לחופש פיזי ורוחני מוחלט?

*

ומעתה, מכיוון שהחופשי האמיתי הוא האדם המשוחרר משעבודי העולם החומרי ושולט על יצרו ותאוותיו, וכאמור, הרי הנמנע מעשיית מלאכה ביום השביעי משום הכרתו בעובדת בריאת העולם על ידי האלוקים, מוכיח הוא בכך כי מממש הוא את המטרה לשמה יצאנו

⁹ ומכאן שהאומר איני יכול שלא לנסוע ולעשן בשבת, ומכנה עצמו "חופשי" משום היותו רחוק ממצוות התורה, טועה הוא. שהרי דוקא הנוסע, מדליק ועושה כל מלאכה בכל יום חול, ומחליט שביום השבת ישבות מכל אלה, והוא עומד בכך, הוכיח כי אינו משועבד למאומה. חופשי הוא לעצמו, שליט וקובע כיצד ינהל את חייו. ואילו האומר איני יכול שלא לנסוע ולעשן, עבד הוא ליצרו ותאוותיו.

מקור הברכה

מבית עבדים מתוך אותות ומופתים ושינויי טבע אדירים. שהרי הנה חי
הוא בחירות אמיתית, פיזית ורוחנית, מושלמת!

ונמצא ששני טעמי השביתה ממלאכה ביום השביעי, ההכרה כי האל
יתברך ברא את היקום על כל אשר בו, וזכר ליציאת מצרים, משתלבים זה
בזה והיו לאחד.

"ברוך אתה... אשר קידשנו במצוותיו, ורצה בנו,
ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו,
זכרון למעשה בראשית...
זכר ליציאת מצרים...
ברוך אתה... מקדש השבת"

(מתוך הקידוש של ליל שבת)

"דומה, כי לא היה דור אשר זקוק למנוחה נפשית, כדורנו. אמצעי
התקשורת אשר התרבו בתקופתנו, זועקים אל האדם ומזעיקים אותו ללא הרף.
הכמות העצומה של ידיעות על המתרחש בכל העולם, מסחרר ראש ויוצר מתח
נפשי אצל בני-האדם. כמעט אין זמן לאדם להתייחד עם מחשבותיו ועם עצמו,
להרהר במעשיו ולחשוב על שיפור. כמו כן הולך ופוחת מספר האנשים המביעים
דעה עצמית שאינה ציטוט ממה שקלטו מהרדיו, מהטלוויזיה, או מהעיתון.
לעומת כל אלה, ההתנתקות מן העולם הרחב, וההתכנסות בסביבה הפרטית של
האדם למשך יממה אחת – כפי שיוצרת השבת – הם אשר מבטיחים קיום
חירותו של הפרט ודעותיו.

עם זאת, לא די בהימנעות ממעשים, אלא יש גם להתעסק בדברי רוח
וקדושה. תפילות השבת, התעסקות בלימוד תורה, הדלקת נרות השבת וקידוש,
כל אלה מביאים את עושיהם אל פרק החיים השליו, הנאה והמקודש – אל יום
השבּת. השומר שבת כהלכתה, רוח אחרת מפעמת בקרבו, רוח טהרה וקדושה,
וכמו נשמה חדשה עוטפתו ושופעת בקרבו - נשמה יתרה".

(על פי "אל המקודש" כרך ראשון עמ' 81)

5

פרק חמישי

האם להקריב מקום עבודה למען השבת?

שאלה: "הנני משוכנע לחלוטין שיש לשמור את השבת, ואני גם מעוניין מאד לעשות זאת. אך לשם כך אצטרך להקריב את מקום עבודתי, והדבר מכניס אותי להתלבטות והתחבטות קשה. מה עלי לעשות?"

*

ניתן להבין מאד את תחושת השואל, לאור ההקרבה הגדולה הנדרשת במצב זה. אך כבכל נושא בחיים יש להתבונן ולשקול את הרווח לעומת ההפסד, ולהכריע בהתאם.

והנה, מצד אחד ניצב השיקול הנכבד של הפסד מקום עבודה עם כל הקשיים והבעיות הנלוות לכך. אך מצד שני יש לזכור שבכף המאזנים האחר ניצבים השיקולים הבאים, אשר כל אחד מהם אמיתי לכשעצמו וכבד משקל מאד:

מקור הברכה

א. מצבי הנצחי לעד, לעומת מצבי הזמני.

ב. חובת הציות לבוראי - בורא העולם.

ג. משמירת השבת לא מפסידים.

ונבארם בקצרה.

*

א. מצבי הנצחי לעד, לעומת מצבי הזמני.

כידוע, ממחקרים רבים ורחבים שנערכו על ידי אנשי מדע ידועי שם כגון: פרופ' יאן סטיבנסון, פרופ' קנת רינג, ד"ר ריימונד מודי,¹⁰ ד"ר אליזבת קובלר-רוס,¹¹ ד"ר ג'ורג' ריצ'י, ד"ר מוריס ראולונגס ועוד רבים אחרים, התברר בודאות גם לאנשי המחקר כי ה"אני" האמיתי של כל אחד מאתנו הוא האדם הרוחני הפנימי העטוף בלבוש גוף הארוג מבשר ועצמות, וכי "אני" רוחני זה הוא- הוא החש, השמח, הכואב, האוהב, המתכנן והמשתוקק. (המחקרים נערכו בנושאים: א. דיווחי מתים במוות קליני שחזרו לחיים. ב. גלגולי נשמות. ג. דיכויים. ד. הופעת נשמות כבחייהם. ה. רגרסיה (החזרה לחיים קודמים באמצעות היפנוזה) ו. סיאנסים. ניתן לקרוא על כך בהרחבה בחוברת "תשע תשובות ושאלה" מסדרת "תורה מן השמים", ובמחקרים הרבים המופיעים ברשימת הספרים שם). וכפי שטוענת תורת ישראל זה אלפי שנים.

התוצאה המעניינת והמרעושה מכל המתקבלת ממחקרים אלה היא כי ה"אני" האמיתי שלנו, כלומר אנו עצמנו, ממשיכים לחיות לנצח גם לאחר עוזבנו את הגוף הגשמי! (כלומר. התופעה הקרויה בפינו "מוות" אינה אלא

¹⁰ Dr. raunond moody. [http:// www. Hear- death. Com/experiences/experts2.html](http://www.Hear-death.Com/experiences/experts2.html)

[http:// www. Lifeaterlife.com/](http://www.Lifeaterlife.com/)

¹¹ Dr. Elisabeth kubler-ross. [http://www. Kirstimd. Com/dflykr. Htm](http://www.Kirstimd.Com/dflykr.Htm) [http:// www. Hospiz. Org/](http://www.Hospiz.Org/)

מקור הברכה

מעין לידה שניה כעובר המשיל את השליה העוטפת אותו ומשמשת לו כלבוש, ויוצא מעולם חשוך וגדוש מים אל עולם שונה לחלוטין - ענק, מואר, צבעוני ורועש, אשר בו הוא חי בצורת חיים שונה לגמרי מחייו הקודמים).

דבר חשוב לא פחות הוא הנתון הברור כי מצבינו בעולם הרוחני תלוי במעשינו בעולם הגשמי. ככתוב בתורת ישראל וכעדות רבים הנמצאים כבר "שם".

ומעתה, חישוב פשוט יוביל למסקנה הברורה כי עשרות השנים בהם חיים אנו כאן בעולם אינם כלום ביחס לחיינו התמידיים והנצחיים בעולם האמת. ואם-כן בודאי שכאשר מדובר בסיכון חיי הנצח, כדאי לעזוב מקום עבודה בחיים זמניים אלה ולחפש עבודה אחרת עם כל הקושי והסיכון הכרוך בכך, למען עתידנו הנצחי. והרי כגודל הקושי והצער כן גודל השכר. וכלשון המשנה במסכת אבות (פרק ה משנה כג): "לפום צערא, אגרא" (=לפי הצער, השכר). ועוד נאמר שם (אבות ב יד טז): "ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכרך".

ב. חובת הציות לבוראי - בורא העולם.

התבוננות קלה בהבדל האדיר שבין הבורא לנברא, בין אל-עליון לאדם, מגמדת מיד את כל השיקולים העומדים בניגוד למצוות הבורא, ומוחקת אותם לגמרי. שהרי מאחר והוא אשר בראני בתוך אין ספור פרטי היקום, ואני וכל אשר לי - שלו, והוראתו אודות רכושי בריאותי וחיי, מתבצעת ללא עוררין, וקביעתו מכרעת בכל היקום האדיר, אם הוא מצווני לשבות ממלאכה ביום מסוים, אין ספק שאציית לדבריו. ובפרט שהוא הכריז והודיע לכולנו שהמרוויח היחיד ממעשה המצוות הוא האדם עצמו, ורק לשם כך, להיטיב לאדם, נועדה הבריאה כולה.

ג. משמירת שבת אף-פעם לא מפסידים.

מלבד השכר הרב והעונג האמיתי בחיי הנצח השמור לשומר השבת, ובפרט אם היה עליו להקריב למענה וכאמור לעיל, הוכח אין ספור פעמים שגם בעולם-הזה לא מפסידים משמירת השבת. הנה לדוגמא, חברת התעופה אל-על. כזכור לכולנו, כאשר נדרשה הנהלת החברה להשבית את מטוסייה בשבת, זעקו חברי ההנהלה בכלי התקשורת: "הרי

מקור הברכה

גם כך החברה צוברת הפסדים הגדלים והולכים משנה לשנה, ואם נשבות בשבת עלולה החברה להתמוטט לגמרי!"
והנה למרבה הפלא, מיד לאחר שהחלה החברה להשבית את מטוסייה בשבת, הפסיקה להפסיד. ובשנים הבאות החלה לדווח על רווחים, עד שבשנה האחרונה פורסם כי החברה חילקה נתח מרווחיה בין העובדים! (ובכל זאת למרבה האבסורד עדיין יש מחברי ההנהלה שדורשים להפעיל את החברה בשבת כדי להגדיל את רווחיה... עינים להם ולא יראו ללמוד מלקחי העבר.) דוגמאות ועובדות אחדות לכך ניתן לראות בהערה ¹².

¹² בספר "זכרון יעקב" מעיד הרב יעקב ליפשיץ ז"ל: קיבלתי מאנשי אמת סיפור נכבד ואמיתי, וכך היה המעשה: בעיר דאטנו שבמחוז קובנה, ישב איש נכבד מאד, בן תורה ואיש אמיד, שהיתה לו אכסניה אשר האצילים הפולנים היו נוהגים להתארח בה, והיה לו בית מרוזח ביחד עם ביליארד ומרתף של יין, ושם התאספו אצילים לשתות יין ולהשתעשע. האיש הזה חי חיי כבוד ורוחה, קבע עיתים לתורה, והיה נכבד בעדתו ורצוי לכל יודעיו ומכיריו. אחרי המרד הפולני בשנת תקצ"א, כששבו צבאות רוסיה מוורשה, עבר גנרל אחד עם גדודיו דרך העיר והיא, והגיע לשם בערב שבת קודש. בחיות הגנרל הזה עייף ויגע מעמל הדרך, ובשמעו כי בעיר נמצא בית מרוזח עם מרתף יין, שלח את אחד מעבדיו עם כסף אל היהודי הזה, לקנות ממנו בקבוק יין טוב. ויען היהודי: "שבת היום, ובית מסחרי סגור בשבת, ומשא ומתן בשבת קודש אסור עלינו". העבד שב ריקם, ולגנרל חרה מאד. וישלח שני חיללים לומר לו בפקודה נמרצת שימכור לו יין.

היהודי השיב גם להם: "לי אסור למכור ולסחור בשבת קודש, ואם לב הגנרל טוב, זאת אוכל לעשות, למסור לו את המפתח של החנות, ויקח מעצמו כל אשר לבו חפץ. אבל אני, אסור לי למכור בשבת קודש".

אנשי הצבא מסרו את תשובת היהודי לגנרל, ורגשי התפעלות החלו להתנוסס בקרב לבו. ויחליט בנפשו ללכת בעצמו אל היהודי הזה, ולהתחקות על מהותו. ואם באמת רק חצוף הוא, אכנו נפש. – האיש יהודי יעיז להשיב פני ריקם!! אך אולי באמת טעם נכון אתו, כי הלא מוכן הוא למסור את המפתח והחנות כולה לרשותי!

בבואו אל בית היהודי, התפעל והתרגש לראות בית נאה ומואר בכל פינותיו, נקיין וסדר נפלא שוררים בו, וכמו קדושת יום השבת מרחפת על כל ומבצבצת מכל פינה. מנורות רבות דולקות, והשולחן ערוך ברוב פאר. האיש בעל צורה אצילית, וכל בני ביתו מלובשים הדר, מזמרים זמירות שבת קודש בהשתפכות נפש עצומה, ונחה דעתו מעט.

וישאל בנחת: "מדוע לא תמכור לי יין? היודע אתה כי הנני גנרל גדול בתוארי כבוד מרובים, ומרום ממך, וגם מהמרוממים והנעלים אשר עליך - הלא הוא הקב"ה - שגם המה חייבים ל: אוע לו, והוא מצוה עלינו לבלי לישא וליתן בשבת קודש מאומה, ומה יכולתי עשות?"

אבל ישמעני אדוני, אחרי שזכיתי עתה לכבוד הגדול הזה, אשר אורח נעלה ומרום כמוך בא בצל קורת, הנני מאושר מאד שאזכה לכבדך בתור אורח נעלה, אבל לא בתור קונה. לכן יעתר כבוד אדוני לכבדני ולסעוד עמנו. יאמר כבודו באיזה סוג יין יחמוץ, ואצוה להביא, וישתה אדוני אצלי פה בתור כבוד של "קבלת פני אורח" מרום כמוך. הגנרל השתומם על תומת לבב האיש וישרת נכשו, ויעתר לו. ויביאו לו יין טוב וישת, וכבדהו גם במאכלי שבת של היהודים, בדגים ממולאים ולפת, וינעם לו מאד, ויהי שבע רצון.

לפני היפרדו, לקח מטבע זהב גדולה, ויבקש כי יתנו לו המותר ממחיר היין אשר שתה. ויען בעל תבית ויאמר: "חלילה לי מלקחת כסף מכירה בשבת קודש. מראש הלא אמרתי שדי לי כל

מקור הברכה

הכבוד, אשר אורח נעלה כמותך כבודי להתארח אצלי". השר לקח פנקסו הקטן וירשום שמו, ויפרד מאתו בהדרת הכבוד.

אחרי שנות מספר, כאשר נתפס ראש המורדים הפולנים קאנארסקי, ועשו חיפושים בניירות שלו, נמצא כתוב בהם שהיה נוהג להתאסף עם אצילים בבית המרוח של היהודי בעיר. והנה פתאום באו ז'נדרמים עם עגלה מכוסה, ויקחו את האיש הזה בעל בית המרוח, ויובילוהו לזילנה, ויושם במאסר מובדל מאנשים, כאחד האסירים היותר חמורים.

במשך השנים האלה, נעשה הגנרל שספרנו אודותיו, לשר הממונה על כל בתי הסוהר במדינה, ויסע לבקר את בתי הסוהר. והנה כאשר בא לבית הסוהר שבזילנה, הכיר את היהודי בעל האכסניה, וישתומם וישאלהו בתמהון: "מה לך פה יהודי נכבד?" וען: "כמוך אדוני כמוני, לא אדע. גם חקירה ודרישה לא נעשתה עדיין, ולא אדע על מה יאשימוני". "הרגע יהודי נכבד, אני אזרו לעשות בדיקה, ואקוה כי לא ימצאו בך עוון, וחופשה תנתן לך".

השר הזדרז ובדק והנה התברר כי נתפס בעוון קשר עם ראש המורדים קאנארסקי. ויאסוף השר את שרי המועצה, ויאמר: "על היהודי הזה אני ערב שנקי הוא מעוון מרד. בעל אכסניא הוא, ומאין לו לדעת מזימת אורחיו ומבקריו?! אני הנני מכירו לצדיק תמים", ויספר להם את כל המאורע שקרה אתו. חברי המועצה התפלאו לשמע הסיפור הזה, ומיהרו להוציאו לחופשי. כששב הביתה, ברך ברכת הגומל על הנס שנעשה לו, ועם כל זה לא רצה לסמוך על מעשה נסים יותר, ולא נח עד שמכר את ביתו ואת כל אשר לו, ויסע לארצנו הקדושה". (ח"א, עמ' 90-88).

והרי עובדה נוספת. מעשה בסוחר שטיחים ישר דרך וירא אלוקים ושמו משה, אשר למזלו הרב התגורר באחוזה של פריץ טוב לב שהיה אוהב מאד את הסוחר היהודי, ומוקירו על ישרותו ונאמנותו. כך חלפו השנים בטוב ובנעימים ומסחרו של היהודי פרח ושגשג. הפריץ היה מתנאה תמיד בפני ידידיו וחבריו ביהודי "שלו" אשר כל משאו ומתנו בנאמנות שאי אפשר למצוא כמותה. כתוצאה מכך שמו הטוב של הסוחר היהודי נישא למרחקים, ומעגל הקונים הלך והתרחב.

והנה, בבקר יום שבת אחד, כאשר גביע הקידוש כבר היה בידו וכל בני ביתו יושבים במקומותיהם סביב השולחן, נשמעו דפיקות רמות בדלת. "פיתחו את הדלת! כאן איוון, מנהל האחוזה של הפריץ!" הדלת נפתחה ואיוון נכנס ופנה אל בעל-הבית: "כידוע לך, מושקה, בערב מתקיימת מסיבה בארמון הפריץ בהשתתפות כל פריצי הסביבה. ברגע האחרון החליט הפריץ להחליף את כל שטיחי האולם הענק של הארמון והוא מבקש שתבוא בדחיפות עם דוגמאות של שטיחים שונים והוא ירכוש את אשר יראה לו ביותר. מדובר בעסקה הגדולה ביותר שעשית בחייך!" סיים מנהל האחוזה בקריצת עין שובבה.

אך משה היהודי, בשלווה ובמאור פנים השיב לאיוון: אמור לאדוני הפריץ כי מאד אשמח לעמוד תמיד לשירותו. אך כידוע לו היום הוא יום שבת קדשינו, ועלינו לשבות ממלאכה ביום קדוש זה". מנהל האחוזה הנדהם יצא למסור לפריץ את תשובתו של היהודי, ומשה פתח בברכת הקידוש כאילו לא אירע דבר. בשעת הסעודה שוב נשמעו הדפיקות המוכרות. איוון נכנס במינס זועפות ואמר כי הפריץ כועס מאד. הוא אמר שאם לא תביא כעת את אשר ביקש, הוא ינתק אתך כל קשר, וגם לחבריו הוא יגרום שינהגו כמוהו!" ומשה היהודי בשלו: "אמור לפריץ שהקשר אתו חשוב לי מאד. אך הקשר עם בוראי שכל פרנסתי וחיי בידו, חשובים לי יותר. לא אבגוד במצות דתנו". מנהל האחוזה לא ויתר, וניסה לשדל את היהודי בפיתויים ובאימים שונים לעיני אשתו וילדיו. אשתו שלא היתה חזקה כמוהו. קראה לו לחדר צדדי וניסתה לשכנעו כמדובר במקרה חריג ויוצא דופן, ואולי אפשר להתפשר באופן שהתשלום יתבצע לאחר השבת. אך משה ממאן לשמוע. כל זה עצת היצר הוא אמר. אין שום היתר בהלכה לעשות זאת, והפרנסה בידיו של אלקים". איוון מפציר לוחץ ומאיים, ומשה בשלו חוזר שוב ושוב על דבריו: "לא אוותר על נאמנותי לדתי עבור כל הון שבעולם". עד שמנהל האחוזה התייאש ויצא כשהוא מאוכזב.

למחרת, בשעת הצהרים, עצרה כרכרתו המהודרת של הפריץ לפני פתח ביתו של משה היהודי, והפריץ בכבודו ובעצמו נכנס אל הבית כשהוא מלווה בעזריו ובשומרי. למרבה הפלא היו פניו מחייכות, והוא חיבק את משה היהודי בחום תוך שהוא מושיט לו צרור מלא זהובים. "קח! זה חלקך מזכייתי בהתערבות בזכותך!". למראה פניו המשתאות של משה, התיישב הפריץ וסיפר:

מקור הברכה

אתמול בבקר הגיעו חלק מהאורחים - ידידי הפריצים - האמורים להשתתף במסיבה. ישבנו יחד ושוחחנו, והנה כרגיל עלה נושא היהודים לדיון. "הם גנבים" פלט האחד. "כולם נוכלים מוצצי דם!" הוסיף אחר. "אין בהם נאמנות לאף-אדם ולשום ערך" תרם גם השלישי את חלקו כשכולם מהנהנים בראשיהם בהסכמה. ואני, שמכיר אותך, ידידי משה, העזתי לחלוק על כולם ואמרתי "דוקא היהודי שלי, אדם אמין וישר דרך. הוא נאמן לערכים הנפלאים שלו ולדתו היהודית ושום דבר לא יזיז אותו מנאמנותו". הם פרצו בצחוק, לגלגו על תמימותי והתווכחו, אך אני עמדתי על שלי. עד שבסופו של דבר הוחלט להעמידך במבחן, ואנו התערבנו בינינו על סכום כסף עצום. האם תבגוד בדתך עבור רווח כספי, או שמא אכן נאמן אתה לערכיך ולעקרונותיך. שלחנו אליך את מנהל האחוזה, ואת ההמשך אתה כבר יודע. בזכות נאמנותך למצוות דתך זכיתי בהתערבות!! הנני גאה ושמח בקשר שיש לי איתך. הנה חלקך מזכייתי בהתערבות!!" עם זאת הפריץ פנה משה לרעייתו בפנים מאירות ואמר בחיוך עדין "הרואה את? משמרת שבת לא מפסידים!!".

והרי עובדה נוספת. בעת העליה הגדולה לארץ בתקופת הכרזת המדינה, כאשר תנופת בניית מקומות יישוב חדשים הייתה בעיצומה, בנה קבלן שומר-מצוות שכונה בעיר חדשה כאשר את השכונה הסמוכה בנתה חברת סולל בונה. העלות הכספית הגבוהה ביותר בענף הבניה היתה אז רכישת המלט, כי הוצרכו לקנותו ולהביאו מחוץ לארץ תמורת הון רב. הקבלן הזמין כמות גדולה של מלט, וההזמנה הגיעה ביום שישי אחד שבתחילת הקיץ, בחביות מגולות. והנה אחרי הצהריים של אותו יום שישי, כשכל המלט היה מונח באתר הבניה והמועלים כבר חזרו לעיר מגוריהם יפו, נתקדרו השמים בעבים, ובכל רגע היה עלול לירד גשם זלעפות. הופיעו המועלים בבית הקבלן בבהלה והזהירוהו אודות כמות המלט הגדולה הנמצאת בחביות מגולות באתר הבניה, ואם ירד גשם והמלט יירטב הוא יתקלקל לגמרי וההפסד הכספי יהיה אדיר. אין ברירה אחרת, הם אמרו, אלא שהם יסעו לשם עם עגלות טעונות קרשים, כדי לכסות את החביות היטב. אולם בדיקה מהירה של הזמן שנותר עד שבת העלתה כי פועליו עתידים בנסיעה זו לחלל את השבת עבורו.

הוא היה איש ירא אלוקים, וענה להם בנחרצות: "אני אינני מוכר את השבת תמורת כל הון שבעולם! וכן אני מזהיר, ששום יהודי לא יחלל את השבת עבורי, גם לא בכדי להציל את כל רכושי שעלול לרדת לטמיון".

ואמנם בליל שבת ירדו גשמים עזים בארץ, כך שהדבר היה ברור שכל הרכוש הגדול נאבד ונפסד. אולם יהודי יקר זה, ערך את שולחן השבת שלו בפנים מאירות, שר את הזמירות כרגיל, למד חומש ורש"י, ועסק באמירת תהילים כהרגלו כאילו שום דבר לא קרה ולא יקרה, כפי שאכן הורו חז"ל, שבשבת על האדם להרגיש כאילו "כל מלאכתך עשויה".

רק בצאת השבת, לאחר שהבדיל על היין, החל לבו נוקפו על ההפסד הגדול באיבוד הכמות הגדולה של מלט שעלתה לו בדמים ויגיעה רבה ועכשיו ירד הכל לטמיון. מיד נטל עגלה לנסוע למקום הבניה. אולם, כשהגיע לשם הופתע ונדחם ממראה עיניו: כל חביות המלט שלו היו מכוסות היטב בקרשים ופחים ואבנים כראוי וכיאות, ומאומה לא התקלקל!! הוא לא האמין למראה עיניו, ורצה למשש את הנס בידיו. הוא תחב ידו לתוך המלט והנה הוא יבש וטוב לשימוש. מחשבה עלתה בדעתו, מי יודע אולי נשלחו מלאכי עליון לשמור על השקעתו הגדולה, ולכסות את חביות המלט השייכות לו שלא ינזקו במטר...

רק למחרת נודע מה שקרה. אנשי הנהלת חברת "סולל בונה" שלחו פועלים לכסות את חביות המלט שלהם, אך בחשכת הלילה הגיעו המועלים בטעות לאתר הבניה של מיוחדנו הקבלן, וכיסו את החביות שלו במקום לכסות את החביות של סולל בונה... וכך ניצל רכושו. (מובא בספר "אות ישראל" עמ' 262)

והרי עובדה עליה מסופר בתלמוד (מסכת שבת קכ"א): יוסף בן סימאי היה אדם נכבד ומפורסם. הוא היה ממונה בין השאר על נכסים השייכים למלך, ומשום כך כבדו אותו אף הגויים. והנה באחת השבתות פרצה שריפה בחצרו של יוסף בן סימאי, ואיימה לשרוף את כל ביתו. שלהבות האש עלו וגבהו ונראו למרחוק.

מקור הברכה

במרחק מה מן הבית ניצב מבצר של חיל הרומאים. כשראו החיילים את האש, אמרו זה לזה: "יוסף הוא אדם השומר על מצוות דתו, ובודאי לא יכבה את השריפה. הבה נרוץ ונכבה אנו את האש, שאם לא כן, ישרף כל ביתו".

מיהרו החיילים ורצו אל חצרו של יוסף בן סימאי.

"מה לכם כי נזעקתם אל חצרי? שאל אותם בעל הבית.

"מובן מאליו שבאנו לכבות את הדלקה," השיבו לו, "כי הלא ידענו שאתה לא תכבה אש בשבת".

"גם לכם אסור לכבות בשבילי," אמר יוסף (אולם הוא טעה בהלכה, שכן גוי שבא לכבות מעצמו אין צריך למונעו) "מעדיף אני שיישרף כל רכושי ולא יחללו שבת עלי".

נדהמו החיילים, אך לא ניסו להתווכח עמו, כי ידעו שבעניני מצוות היהדות יעמוד הוא על דעתו.

והנה, לפתע התקדרו השמים בעבים וגשם עז נתך ארצה. הגשם החזק, שירד על הלהבות, כיבה אותן תוך דקות מספר, והאש שככה.

"איש קדוש אתה," אמרו החיילים הרומאים, "ומן השמים סיעו בידך לכבות את השרפה".

במוצאי שבת רצה יוסף להודות לחיילים על טרחתם ושלח לכל אחד מהם שני מטבעות זהב, ולמפקדם שלח חמש מטבעות זהב.

כשנדע בבית המדרש על הנס הגדול שנעשה ליוסף בן סימאי, אמרו החכמים: "אמנם זוהי דרגה גבוהה, אבל אילו למד יוסף בן סימאי הלכות שבת, לא היה צריך להטריח כלפי שמים לעשות לו נס, שהלא כך ההלכה: נכרי הבא מעצמו לכבות דלקה של יהודי, אין אומרים לו 'כבה', ואין אומרים לו 'אל תכבה'".

והרי עובדה מתוך הספר "הכל לאדון הכל" תולדות חיי הצדיק ר' יעקב הרמן זצ"ל.

אבא ואמא החלו את מסעם לארץ ישראל בששה עשר באוגוסט. הם היו אמורים לעגון בנמל חיפה ביום רביעי, השלישים באוגוסט. נעשו עבורם סידורים לשהות מספר ימים בביתם של הרב אלפא ורעייתו בחיפה.

בהיותם בלב ים, קיבל רב החובל הוראות להפליג בנתיב עוקף מחשש שמא מוקשו מימי הים התיכון מפאת המלחמה העומדת בפתח. במקום להגיע, כמתוכנן, ביום רביעי, עגנה האניה בנמל ביום שישי, הראשון לספטמבר, שעה אחת לפני השקיעה. שעות אחדות קודם לכן, פרצה מלחמת העולם השנייה, עפ פלישת גרמניה לפולין.

מגבירי קול האיצו בנוסעים לעזוב מיד את האניה. כל המטענים יפורקו על הרציף, והנוסעים אחראים לפנותם במהירות האפשרית.

מהומה שלטה בכל.

אבא ואמא היו מודאגים ביותר. איך יוכלו לטפל במטענם, כשעליהם לעזוב מיד את הנמל כדי להגיע בעוד מועד לביתו של הרב אלפא?

אבא תפס במזודה שהכילה את ספר התורה ואת הטלית והתפילין שלו, ואמא לקחה רק את תיק היד. הם פלסו דרכם ברציף ובקשו לראות את הקצין האחראי.

קצין אנגלי גבה קומה האזין להסברו של אבא, "מעולם לא חיללתי שבת. להגיע לארץ הקודש ולחלל את השבת כאן – לא בא בחשבון". דמעות שטפו את לחייו של אבא.

הקצין ענה בקיצור נמרץ: "רבי, פרצה מלחמה! עליך לקחת בחשבון".

"רק חתום על דרכונינו והרשה לנו ללכת, ניקח את מטעננו עם צאת השבת". בקש אבא.

"זה בלתי אפשרי. אנו מפנים את האנייה ומשאירים את החבילות על הרציף. כשעוזבת האנייה את הנמל, חייב גם הרציף להיות ממונה".

"לא איכפת לנו מחפצינו. רק החתום את דרכונינו כדי שנוכל לעזוב".

הקצין הסתכל באבא במבט מוזר: "כמה מזוודות יש לך?"

"ששה עשר ארגזים בתא המטען ותשע מזוודות בתאנו".

"האם אתה מבין, שברגע שאתה עוזב, יישאר מטענך על הרציף מבלי שמישהו יהיה אחראי עליו? עד מחר בערב לא יישאר זכר לחפציך. הערבים ישדדו את הכל", אמר הקצין בהדגשה.

"אין לי כל ברירה. השבת כמעט נכנסת. עלינו להגיע העירה בזמן. אנא, אנא, רק החתום את דרכונינו והנח לנו ללכת", קולו של אבא עלה נואשות.

מקור הברכה

הקצין, בהשתאות, קרא לקצין אנגלי אחר. "החתם את דרכוניהם והרשה להם ללכת. הרב הזה מוכן לאבד את כל חפציו ובלבד שיגיע העירה עם כניסת השבת שלהם". הקצין השני הביט באבא בתדהמה, כשהחתיים את דרכוניהם ואישר את ניירותיהם.

אבא, אוהו במזוודה שהכילה את ספר התורה ואמא מחזיקה בתיקה, תפשו מונית והגיעו לבית הרב אלפא בדיוק בזמן שעמדו להדליק את נרות שבת.

במשך כל השבת הייתה רוחו של אבא מרוממת. שוב ושוב אמר לאמא: "ה'בוס' עושה כל דבר למעני. מה אוכל אני אי פעם לעשות עבורו? סוף סוף נפלה לידי הזכות לקים את מצות "ובכל מאודך", ולקדש את שמו".

לאמא קשה היה להשתתף בהתרוממות רוח זו במלואה. היא הייתה תשושה פיזית ובודדה נפשית. הגעגועים אל ילדיה העיקו על לבה ומוחה. אבדן כל רכושה בנוסף כל כך היה גלולה קשה לבליעה. אך היא לא התלוננה.

במוצאי השבת, עם תום שבעים ושתיים דקות לאחר השקיעה עד לתפילת ערבית, ולאחר שעשה אבא הבדלה, אמר אליו הרב אלפא: "הבה נלך לנמל. יתכן שעדיין נמצא שם כמה מארגזיך".

אבא ואמא לא היו שותפים לאופטימיות זו שלו, אך הצטרפו אליו. משקדו לאזור המואר, הצטלצל קול במבטא אנגלי: "מי הולך שם?"

אבא קרא: "מישהו מהנוסעים מהאנייה שעגנה אתמול בשעת אחר הצהריים המאוחרות". השומר האנגלי קרב אליהם. "מה שמך?" שאל קצרות.

"יעקב י. הרמן", ענה אבא.

"אכן, אכן, הגיע הזמן שתופיע כאן. הובטח לי שתבוא ברגע שתשקע השמש. אחרת בכמה שעות. הייתי אחראי על מטענך למעלה מעשרים וארבע שעות. מפקדי הקצין איים לכרות את ראשי, אם יחסר כיהוא זה מחפצין. הואל נא לבדוק אם הכל בסדר וחתום על ניירות אלה. בבקשה סלק מכאן הכל במהירות האפשרית... אני תשוש לגמרי..."

ועוד מעשה. מסופר על עשיר גדול שחי בזמנו של ה"חפץ חיים" זצ"ל, וכפי גודל עשרו וממונו, כך גודל צרותיו שהתבטאו במחלתו הקשה ומחלות בני ביתו, אשר כל הרופאים אמרו נואש ולא יכלו להעלות ארוכה ומרפא למחלותיהם.

יהודי זה היה רחוק מאד מתורה ומצוות, והפעיל את עסקיו אף בשבתות כבימי חול רגילים. לימים נזדמן לו לעשיר זה להיפגש עם סוחר גדול שהיה ירא שמים ומדקדק במצוות, ובאותה הזדמנות תינה לפניו את צערו, כי מצבו בכי רע, וכי כל הממון הרב שיש לו אינו שווה מאומה בו בזמן שכל משפחתו סובלת ייסורים קשים ומרים ומיני מחלות שונות שאין להם תרופה.

הסוחר הציע לעשיר לגשת אל ה"חפץ חיים" ולבקש את ברכתו, אולם העשיר, שהיה רחוק מחיי תורה ומצוות, דחה כלאחר יד הצעה זו באומרו: וכי הרב הוא מלאך שתהיה באפשרותו לשנות הטבע? אך הסוחר הפציר בו מאד עד ששכנעו לגשת לצדיק.

כשנכנס הלה לבית הרב פרץ בבכי מר, ובתוך כך ספר על הייסורים והמחלות שלו ושל בני ביתו, ובקש והתחנן מהרב שיואל בטובו לברכו.

אך הרב במקום לברכו, אמר לו: תן לי את ידך, ואז לחץ הרב את ידי העשיר ואמר: "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה" – אם ברצונך ברכה, תתחיל לשמור שבת ואז הברכה תבוא מאליה.

התנצל העשיר בפני הרב ואמר: אדוני הרב! וכי סבור אתה שיכול אני בקלות לשמור שבת, והרי יש תחת ידי עשרות מפעלים וסגירתם ביום שבת תגרום לי הפסד של חוץ עצום?

כשמוע הרב את דברי העשיר, שוב לחץ את ידו באומרו: "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה, והרי כבר אמרתי לך שהשבת היא – ורק היא – הברכה, ואם תשמור את השבת – הברכה תבוא מאליה".

העשיר לא ידע נפשו מרוב צער ולא היה מענה בפיו, אך לאחר זמן מה התעורר כאילו ממחשבתו ואמר: אדוני הרב, חשבתי ברגע זה על פתרון נפלא, הרי בעוד כעשרים יום תסתיים השנה הנוכחית, ואז אסכם את ההכנסות וההוצאות של כל המפעלים והחנויות, ולאחר מכן אתחיל לשמור את השבת, ואם כן, תרשה לי, אדוני הרב, לחלל רק עוד שלוש שבתות...

מקור הברכה

כששמע הצדיק דברים אלו, התמרץ בבכי ואמר: "בני, בני, וכי חושב אתה שהשבת היא שלי שאוכל להרשות לך לחלל אותה?! אלו השבת הייתה שלי באופן פרטי לא היה אכפת לי להרשות לך לחלל כמה וכמה שבתות, אולם השבת היא של הקדוש ברוך הוא בורא כל העולמות, ואם כן איך אוכל להעזי להרשות לך לחלל שלוש שבתות?".

התרגש העשיר מדבריו של החפץ חיים האמיתיים והמאלפים, ובקול חנוק מדמעות אמר: "אדוני הרב, אילו הייתי יודע שהשבת היא כל כך חמורה, לא הייתי מעז לחלל אפילו שבת אחת, ומקבל אני בלב שלם להתחיל לשמור שבת". ואז ברכו הצדיק בברכת רפואה שלמה לו ולכל בני משפחתו. ואכן לא עברו ימים מועטים, וכולם התרפאו רפואה שלמה, ומני אז שקד על שמירת השבת ושאר מצות. ("אות ישראל" עמ' 253)

ואגב איזכור סגולת השבת לרפא מחלות וצרות הנה עובדה נוספת המובאת בספר "הדעה והדיבור" (ח"ג) אותה מספר הגאון ר' זלמן סורוצקין זצ"ל אשר היה לה עד ראייה:

בעיר ז'טיל (שבה כיהן הרב סורוצקין בתפקיד רב העיר) היה בחור בן טובים שקנה מונית והתפרנס מהסעת נוסעים שבאו ברכבת אל העיר. אט אט החל לאחר ביום שישי ולהקדים ביציאת השבת, עד שחילל שבת בפרהסייה. כל המחאות לא הועילו. הרב קרא לו, נזף בו והתריע בו, אך הכל לשוא. הצעיר בשלו! הבטיח להטיב דרכיו ולא קיים. אביו, יהודי מוכה חולי ומדוכא ביסורים, היה עסוק בצרותיו והעלים עין ממעשיו.

יום אחד שהה הרב סורוצקין בוילנה בכינוס של רבני ליטא בעניני חינוך, שנערך בראשותם של ה"חפץ חיים" וה"אחיעזר". כשעמדו לנסוע למקומם, התברר לרב סורוצקין שה"חפץ חיים" נוסע באותו קרון, בדרכו חזרה לראדין. הרב סורוצקין הביט בעד חלון הקרון, והבחין באבי נהג המונית, חבוש ומדדה על מקלו, מתקדם לעבר הקרון...

הרב פנה אליו ושאלו לשלומו: האם החלים כבר, האם הרשוהו הרופאים לשוב לביתו? לא, ענה האיש, הוא טרם החלים, ואינו שב לביתו. הוא חפץ לנסוע ברכבת זו לראדין, אל ה"חפץ חיים". חלום חלם בלילה, ובחלומו עומדת לפניו סבתו שנפטרה זה מכבר, עומדת וקוראת: "רב לך לבלות בבתי חולים, לשוא תחפש תרופה למכתך אצל הרופאים. קום וסע אל ה"חפץ חיים", התברך מפיו ותרפא ממחלתך". והנה הוא כאן, מוכן לנסוע לראדין.

הרב השתומם לשמע החלום, ובישר לו שאין צורך לנסוע לראדין. ה"חפץ חיים" נמצא כאן לפניו, בקרון ממול!

החולה התרגש מאד, הוא ראה בכך אות משמים הנאמנת את חלומו. הוא דימה אל הקרון – ומצא את ה"חפץ חיים" עומד בתפלתו וכל הקהל עוקב בנשימה עצורה אחר המשפטים הברורים והמתחטטים היוצאים מפיו. עוד הוא עומד ומאזין לתפילה, נצנץ במוחו של הרב סורוצקין רעיון. הוא קרא החוצה לרבי הלל גינזבורג, בעל נכדתו של ה"חפץ חיים", וסיפר לו על פרצת המונית מחללת השבת. הוא בקש מרבי הלל לספר על כך ל"חפץ חיים" בטרם יגש אליו החולה, וה"חפץ חיים" יוכל לדרוש ממנו לתבוע מבנו שישנה את דרכו.

רבי הלל הסכים, שבו אל הקרון – ועיניהם חשכו. ה"חפץ חיים" סיים כבר את תפילתו, והחולה כבר עומד לצדו ומבקש את ברכתו. הם אחרו את המועד. בלית ברירה עמדו והקשיבו לסיפורו של האיש על מחלתו וחלומו, אודות הסבתא שדחקה בו לבקש את ברכתו של ה"חפץ חיים".

ה"חפץ חיים" שמע זאת והזדעזע: "מי יתן לך ברכה – ישראל מאיר? וברכתו, כסבור אתה, תועיל? חלילה! יודע אתה ביד מי הברכות, למי הן מסורות? לשבת קודש. השבת התברכה מ-ה', והיא מקור הברכה, ומדוע תבקש ממני ברכה?"

לרגע שתק ה"חפץ חיים", והוסיף: "מדוע לא, אם תשמור שבת כהלכתה ותקבל את ברכתה, יאציל לך גם ישראל מאיר ברכה. אבל אם אינך חפץ לשמור שבת, וכסבור אתה שדי לך בברכתו של ישראל מאיר – זה לא יתכן, בלתי אפשרי, אין זה בכוחי".

לאחר הפסקה נוספת, אמר: "שמא תאמר, שאתה שומר את השבת, וראוי אתה לברכה – דאה מה נאמר בתורה: 'לא תעשה כל מלאכה אתה, ובנדך, ובתך'... אזהרה זו לא מצינו דוגמתה בשום מצוה בתורה. הן לא נאמר לא תאכל בשר בחלב – אתה ובנדך, תניח תפילין – אתה ובנדך

מקור הברכה

ובתך. רק בשבת נאמר לשון זה, בשבת האב אחראי בעד בניו, ואם אתה משמר את השבת, אבל בנך – נוסע בשבת... ובתך – סורקת את שערה בשבת... לא תוכל לקבל את ברכת השבת, וגם ישראל מאיר לא יוכל להעניק לך את ברכתו...".
ה"חפץ חיים" סיים דבריו, והאב התייפח בבכי והבטיח כי בנו לא ייסע עוד בשבת, ובתו תחדל לסרוק שערה, ואז נאות ה"חפץ חיים" לברכו.

ולסיום, אי אפשר להתעלם ממקרים כאובים כאשר הלקח נלמד רק כאשר היה כבר מאוחר. הנה אחדים מהם:

בספר "דרכי מוסר" כותב הג"ר יעקב נימן זצ"ל, כי לא זו בלבד שאין שמירת השבת גורמת הפסדים, אלא אדרבא, היא מהווה סגולה להצלחה. מי שאינו שומר שבת כהלכתה, עלול להפסיד גם את מה שיש לו. לדבריו הוא מצרף מעשה ששמע מפי ה"חפץ חיים" זצ"ל.
פעם אחת הגיע ה"חפץ חיים" לעיר צ'רניקוב ושמע שיש שם בעיר יהודי בעל בית חרושת המעסיק פועלים יהודיים בשבת. נכנס אליו ה"חפץ חיים" ודיבר עמו שיפסיק את העבודה בשבת. ענה לו בעל בית החרושת: "אני מרויח בכל יום ארבעת אלפים רובל, וכי רוצה אתה שאפסיד כתוצאה מן השביתה בשבת סכום כל כך גבוה?" אמר לו ה"חפץ חיים" שאינו צודק כלל בחשבונך, ואם ימשיך לחלל את השבת הוא עלול להפסיד את כל בית החרושת. ה"חפץ חיים" נמק דבריו בעובדה שכאשר התורה באה להזהיר את האדם על שמירת השבת, היא מצווה עליו: "ששת ימים תעשה מלאכה" – צווי שאינו נוגע לעצם העניין. ובודאי שהתכוונה התורה לומר לאדם: אם רצונך שתהיה לך פרנסה במשך ששת ימי המעשה, עליך לשבות ביום השביעי! אבל אם לא תשמור על קדושת היום השביעי, אז גם בימי השבוע לא יהיה לך מה לעשות. לשמע הדברים ענה לו האיש בלעג: "מה הרבי חושב, וכי פסוק בחומש יעמיד את בית החרושת שלי ללא עבודה עשרים וארבע שעות בכל שבוע?!"

זמן קצר אחרי השיחה שהייתה בין ה"חפץ חיים" לבין בעל בית החרושת נכנסו הבולשביקים לרוסיה, ובין שאר פעולותיהם שם החרימו את כל בתי החרושת שהיו בבעלותו של אותו האיש. הוא עצמו הצליח בדרך נס לברוח בעירום ובחוסר כל ולהינצל ממות. בראותו את אשר עבר עליו, נזכר בדברי ה"חפץ חיים" ומיד הריץ לו מכתב בו הודה ואמר: "עכשיו אני רואה שדבריו צודקים ואמיתיים. אכן, יש בכוחו של פסוק בחומש לשתק את בית החרושת!"

ועוד מעשה. בתקופת היות רבי עקיבא איגר רב הקהילה בעיר פרידלנד, פרצה שרפה גדולה בעיר והאש הלוהטת כלתה בית אחר בית ללא חמלה. היהודים תושבי העיר התרוצצו מסביב בניסיון לכבות את האש ולהציל את מה שניתן מתוך הדלקה. רק לאחר מאמצים מרובים שכנעו הצערה, אולם היה זה לאחר שהספיקה כבר לשרוף רבים מבתי העיר ולהותיר אחריה עיי חרבות.
רב הקהילה, רבי עקיבא איגר, השתדל ככל יכולתו לעזור לאומללים אשר נותרו ללא קורת גג לראשם. תוך זמן קצר נאספו הסכומים הדרושים לבניה מחדש והובאו פועלים שהתחילו לשקם במרץ את ההריסות. ברם, תנאי אחד התנה רבי עקיבא עם בעלי הבתים: שבחזרה הבניה שיעשו עם הפועלים, ייכתב במפורש כי ביום השבת תשבות המלאכה, ותמורת זאת יתנו להם סכום מסוים בעד אותו יום.

כל היהודים קבלו את החלטתו של הרב ללא ערעור וקיימו אותה. רק אחד מהם העז להפר בגלוי את התנאי. היה זה גביר העיר, עשיר ועז פנים, שהחליט כי לא ישעה לדברי הרב, והוא הורה למעליו להמשיך לבנות גם בשבת, כדי לרוץ את הבניה ולהעמיד את הבית על תילו מהר ככל האפשר.
בשבת הראשונה אחרי התחלת הבניה שררו שקט ושלוח בכל העירה. באשמורת הבוקר הלכו היהודים אט אט ובנחת אל בית הכנסת וטליתותיהם על שכמם, כאשר לפתע עלה קול ילמות פטישים באוזניהם. אחדים מהם חיפשו את מקור הקול, והנה נתגלו לעיניהם פועליו של העשיר עובדים בקצב ובמרץ בבנית הבית כביום חול רגיל.
השמועה הגיעה גם לאזנו של המרא דאתרא רבי עקיבא איגר וחרה לו מאד על חילול השבת בפרהסיא אשר בתוך עירו. מיד שלח לקרוא אליו את העשיר.

מקור הברכה

השליח שהגיע אל הבית בו התאכסן העשיר עד לבנית ביתו, דפק בדלת. יצא משרתו ושאל לרצונו. "אמור לאדונך, כי רב העיר קורא לו לבוא אליו", בקש השליח.

המשרת נכנס פנימה, וכעבור דקות אחדות שב ותשובת העשיר בפיו: "אדוני עסוק עתה מאד ומצטער הוא על שאינו יכול למלא את בקשת הרב".

השליח חזר אל הרב וספר על חוצפתו של הגביר, הטוען כי עסוק הוא ואין באפשרותו לבוא. הרב הבלג והמתין עד למחרת. שוב שלח את שליחו אל הגביר, והפעם היתה התשובה כי הלה ישן ואינו יכול לבוא.

בליל שבת שלאחריו שלח רבי עקיבא איגר את השמש להכריז בכל העיר כרוז אשר כתב בכתב ידו ובה נאמר, כי איסור חמור הוא לבנות ביום השבת, והרב גוזר שמהיום והלאה לא ייעשה כן עוד, ובסיום הכרוז נאמר: "וכל הפורץ גדר ישכנו נחש".

השמש מלא את פקודת הרב והכריז את ההכרזה, אך אותו עשיר לא שת לבו לדבר והמשיך במעשיו הנלוזים.

ביום שבת קודש נשא רבי עקיבא איגר דרשה בבית הכנסת ובה דיבר בחום על גדול האיסור של חלול שבת. הוא קרא בקול רם את הכרוז והוסיף אזהרה חמורה באזני הציבור, כי בטוח הוא שכל מי שימרה את פיו ויבנה בשבת – הבית ההוא לא יתקיים.

הגביר גלג על דברי הרב והמשיך להורות לבנאים שיעשו את מלאכתם גם בשבת. תוך זמן קצר נבנה עבורו בית גדול ומפואר יותר מכל שאר בתי העיר. העשיר היה גאה מאד בביתו החדש והנאה, ונכנס לגור בו בשמחה רבה. אולם כעבור זמן מה נפלה פתאום תקרת אחד החדרים והתמוטטה. מיד קרא הגביר למהנדס ממחה שיבדוק את סבת התמוטטות התקרה.

הלה בדק היטב את כל הקירות ומצא כי הרקב אחז בכל עצי הבית. "התקרה וכל הקירות רקובים ומתולעים וסכנה היא לשהות בבית הזה", אמר המהנדס, "צאו מכאן מיד ופנו את הבית, כי יש לבנותו מחדש".

השמועה על הפלא הגדול שארע התפרסמה בכל העיר, והכל שחו אודותיו: הלא ביתו של הגביר נבנה מאותם עצי יער אשר מהם בנו את שאר הבתים, אך רק בו שלטה הרימה. "אין זאת, אלא שהתקיימו דברי הצדיק שנאמרו מעומק לבו, כי צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים", אמרו האנשים זה לזה.

את בית העשיר היה הכרח לבנות שוב, ולאחר שנבנה, פחד העשיר לגור בו ומכרו לאיש אחר.

והרי מעשה נוסף ובו לקח כפול (מובא בספר "הלמד-ו וועוד" עמ' 152): בזמן הצר ניקולאי היה ברוסיה סוחר יהודי מצליח בשם אברהם. הוא עסק בסחר עצים, שהיה קונה מבעלי האחוזות בסביבה ומוכרם בסיטונות לסוחרים יותר קטנים. היו לו שני בנים וארבע בנות שהתחנכו בדרכי האבות, ואשתו, רחל, היתה לעזר כנגדו בהליכות הבית.

ויחי היום וההצלחה חדלה להאיר לו את פניה, והוא החל לרדת מנכסיו בהדרגה. כמוכן, היו לו עודפי נכסים, והשקעותיו פוזרו במקומות שונים, אבל אם ה' חפץ לנסות את האדם, לא יועילו כל התחכמויות שבעולם וכך הגיע היום שאברהם מכר את כל בתיו ואף חיסל את עסקו, שילם את כל חובותיו ופתח חנות קטנה לממכר דגים מלוחים.

"השם נתן והשם לקח - יהי שם ה' מבורך", היה אומר והרגיל את עצמו ואת בני משפחתו לחיים יותר צנועים בדירה קטנה ורעועה.

הגיע הזמן שצריך היה להכניס את בניו הבוגרים לחופה, וגם בנותיו הגיעו לפירקן, וכדי להשיג לכולם בני-זוג טובים, זקוק היה אברהם לממון רב.

באותה עת נודע שהפריץ, בעל מרבית האחוזות שבסביבה, מעונין למכור את היער שליד העיירה אשר עבר אליו בירושה מאבותיו. בחושו המסחרי הרגיש אברהם באפשרויות הטמונות בקניית יער זה ובמכירת עציו לסוחרים העצים, והפריץ הסכים בתנאי שיואיל אברהם להמתין עד לסוף הקיץ. חשבונו היה, אולי יחפוץ גיסו הנמצא בצרפת לרכוש את היער. הלה אמור היה לבוא אליו עד סוף הקיץ כדי להסדיר כמה עניינים משפחתיים והפריץ הבטיחו, במכתבו האחרון, שלא יעשה שום עיסקה ברכוש המשפחה עד למועד בואו. נתן אברהם לפריץ סכום קטן וסמלי, בתורת דמי-קדימה, והסכים לתנאי.

מקור הברכה

על סמך עיסקה עתידית זו, שהיו לה כמעט כל הסיכויים להתקיים, מצא אברהם שיזוכים טובים לבניו ולבנותיו, לווה כספים ועשה הכנות לקראת החתונות. בינתיים חלפו חודשים אחדים והגיעו ימי הסליחות. אברהם התפלל וביקש מאלקיו שישלח הצלחה במעשה ידיו, והתחנן שעסק קניית היער מן הפריץ יצליח במהרה. והנה הגיעו הימים הנוראים והוא עמד בראש השנה בבית הכנסת, בעת ששליח הציבור חזר בקול על תפילת המוסף והגיע אל "ונתנה תוקף קדושת היום", והמשיך: "מי יעני ומי יעשיר – מי ישפל ומי ירום".

חשב אברהם בלבו:

"הוי, ריבונו של עולם, עשה נא שיצליח העסק עם הפריץ, אבל מהר – מיד! אין זמן, כי משפחות בני הזוגות לוחצים ודורשים את קיום החתונות בהקדם. מיד, ריבונו של עולם מיד!"

תוך-כדי-כך חש במישהו שמשך את טליתו. הוא הביט וראה את בן זקניו. "אבא", לחש, "אמא נמצאת בחוץ וחפצה להודיעך כי הפריץ רוצה למכור את היער היום, והיא מבקשת שתצא החוצה".

רגשי גיל מילאו את לבו והוא היה כבר מוכן למהר החוצה, כשזכר פתאום שאסור לדבר.

"נו – או", השיב אברהם לילדו ורמז לו שאינו יכול לצאת. בלית ברירה חזר הילד אל אמו והודיעה כי האב אינו יכול לצאת החוצה באמצע התפילה. האשה חזרה הביתה והמתנה בקוצר-רוח לשוב בעלה מבית-הכנסת.

לאחר מכן, בשעת הסעודה, סיפרה לו כי הפריץ הופיע בבוקר בעצמו ושאל עליו. הוא אמר כי קרובו אינו מתנגד למכירת היער, ולכן יש בדעתו לבצע את העיסקה מיד. אם לא יבוא אברהם אליו עוד היום עם סכום נוסף של כסף, ולא יחתום על המסמכים, לא ימתין הפריץ עד מחר והוא ימכור את היער לאחר. משהו הרתיע את אברהם.

"כיצד", אמר, "עושים עיסקה ביום טוב? מדוע דווקא בראש השנה?"

אשתו ניסתה לשדלו בדברים ואמרה כי במקרה זה יש משום פיקוח נפש, וכידוע פיקוח נפש דוחה שבת, אולם אברהם התעקש וטען שב"שולחן-ערוך" כתוב שאסור לעשות עסק בראש השנה והוא לא יעבור על איסור זה. וכי היכן יש כאן פיקוח נפש? בנתיים נכנסו לבית קרובים ומכרים וכאשר שמעו את העניין, ניסו גם הם להניעו שיגש אל הפריץ ויגמור את העסק, אבל הוא עמד כצור נגד כולם והוסיף כי אם חפץ השם יתברך, ישלח לו ישועה ממקום אחר וחלילה לו לעבור איסור ביום קדוש זה.

הוא ויתר על ביצוע העיסקה ובינתיים נודע הדבר ליהודי אחר, שהניח ליצר הרע להשלתו כי אין בכך משום איסור גדול. הוא הלך אל הפריץ ובו ביום קנה ממנו את היער למורת רוחם של אשת אברהם וכמה ממכריו. כשראו מחותניו שתוחלתו היחידה של מחותנם לעתיד, היער, נמכר לאחר, ביטלו את השידוכים. אשתו מיררה את חייו, אך הוא חזר וטען כי השם יתברך ישלח לו ישועה ממקום אחר.

עבר כחודש ימים, וזמן קצר לאחר חג הסוכות, בשעות הערב, הוארה כל הסביבה באור אדום שהדהים את התושבים. התברר שאיכרי העיירות הסמוכות, אשר רגילים היו מאז ומתמיד לגנוב עצים מן היער, שמעו על דבר מכירתו לסוחר יהודי שעמד לכרות את כל עציו ולמכרם. בראותם כי בעתיד לא תהיה להם אפשרות להמשיך בגניבות, עמדו והציתו את היער, שהפך למאכולת – אש, וכך התרושש היהודי שהזדרז לקנותו מהפריץ בעצם ראש-השנה, וירד מנכסיו באופן פיתאומי. הוא לא עצר כוח לעמוד נגד הרעה, ומחוסר ביטחון מלא בקדוש ברוך הוא עמד ושלח יד בנפשו. טרם מותו כתב צוואה ובה הודה כי לפני זמן מה, בהיות אברהם עשיר, גנב ממנו חמשת-אלפים רובלים, סכום ניכר בימים ההם, ששמרם במקום סתר. הוא תיאר את המקום וביקש להחזיר את כסף הגניבה לבעליו תוך בקשת סליחה ומחילה.

בכסף זה, שקיבל אברהם באופן בלתי צפוי, פתח חנות חדשה למסחר בעצים. ה' שלח הצלחה במעשה ידיו ותוך תקופה קצרה שיגשג מסחרו והוא החל לעלות מעלה-מעלה, ועד פורים היה לעשיר גדול – יותר מאשר היה אי פעם. מחותניו חזרו בהם מביטולי השידוכים, הכל הוכן – בעזרת הכסף הרב, במהירות, ועד לפני חג המסח השיא את בניו ובנותיו הבוגרים. ביום השמחה הגדולה הרים אברהם את ידיו למרום ואמר:

"אודך ה' אלקי ששיעת לי לעמוד בניסיון, והראית כי טוב לחסות בך, מבטוח בפריצים".

מקור הברכה

6

פרק שישי

תאורה ותקשורת בשבת

שאלה: מדוע מותר ליהנות בשבת מתאורה חשמלית המופעלת באמצעות שעון-שבת, ואילו ליהנות בשבת מכלי התקשורת אסור גם כאשר הם מופעלים באמצעות שעון-השבת. והרי בשני המקומות, חברת החשמל ורשות השידור, עובדים יהודים ביום השבת?
האם בגלל שלא נוח לחיות ללא תאורה התירו את האסור??

✱

תשובה: ראשית, חלילה לחשוב שמטעמי נוחות תעוקם ותעוות ההלכה. תורת- ישראל תורת-ה' היא. וככזו, אין רשות לאיש לשנותה ולעקמה כחפצו. ותעיד על-כך הספרות ההלכתית הענפה, אשר כל מעיין בה יבחין מיד בהיצמדות גדולי התורה פוסקי ההלכה למקור התורני, מתוך דיון מעמיק אם נידון השאלה דומה למה שנראה כקשור ומלמד לנושא הנידון, או שמא יש לחלק ביניהם. (לנוחות המעוניין לעיין בספרות ההלכתית של זמנינו, הגה רשימה חלקית של ספרי שו"ת (-שאלות ותשובות) שנכתבו על ידי גדולי התורה בדורנו: שו"ת "מנחת יצחק" (עשרה כרכים) מאת הרב יצחק יעקב וייס. שו"ת "אגרות משה" (שמונה כרכים) מאת הרב משה פיינשטיין. שו"ת "ביע אומר" (שמונה כרכי ענק) ושו"ת "יחווה דעת" (ששה כרכים) מאת הרב עובדיה יוסף. שו"ת "שבט הלוי" (שמונה כרכים) מאת הרב שמואל הלוי וואזנר ועוד.)

מקור הברכה

ולגופו של ענין.

כידוע, תבשיל שהתבשל בשבת, וכן כל תוצאת מלאכה שנעשתה בשבת באיסור, אסור ליהנות מהם בשבת. (ולאחר השבת, מותר לאכול או ליהנות מאותה מלאכה שביצע זה בשבת, מלבד עושה המלאכה עצמו ומלבד אותם שבישל או ייצר עבורם. שהוא והם אסורים ליהנות מאותה מלאכה לעולם. ואם בישל בשוגג, שלא ידע שהיום שבת או שלא ידע שפעולה זו אסורה בשבת, מותר גם הוא עצמו לאכול לאחר השבת מהתבשיל שבישל ביום השבת). וכמבואר כל זאת בהרחבה ב"שולחן ערוך" סימן שי"ח סעיף א'.

יחד עם זאת, דין ידוע הוא שפיקוח-נפש דוחה שבת. וכלשון ה"שולחן ערוך" (סימן שכ"ח סעיף א') שעל חולי שיש בו סכנה "מצוה לחלל את השבת. והזריז הרי זה משובח. והשואל (-שאינו רוצה לחלל את השבת ללא היתר מרב אף על פי שרואה שמדובר בפיקוח נפש) הרי זה שופך דמים (-שעד שילך וישאל ויחזור יסתכן החולה)". ולא רק כאשר הסכנה ודאית צריך לחלל את השבת כדי להציל, אלא גם כאשר קיים ספק או חשש סכנה מחללים את השבת, וכמבואר בשולחן-ערוך שם (סעיף י' ועוד).

ומעתה, מכיוון שבבתים רבים נמצאים חולים או תינוקות וזקנים במצבים שונים, אשר מטעמי פיקוח נפש יש לדאוג עבורם לאספקה סדירה של זרם החשמל גם בשבת, כגון לצורך הפעלת מכשור רפואי, (למשל מכשיר אנליצייה לטיפול בקשיי נשימה חמורים. יש לזכור שבמקרה כזה גם אם ידוע מיום שישי שיהיה צורך להשתמש במכשיר בשבת, שאז ניתן לכוון את זמני ההפעלה בשעות מסוימות באמצעות שעון-שבת המתחבר לחקע, עדיין הרי נדרש זרם חשמלי כדי להפעילו), ולצורך הפעלת תאורת הבית בשעת חירום בלילה כדי לאפשר יצירת קשר טלפוני מהיר עם שירותי ההצלה השונים או כדי למצוא את התרופה הנדרשת בדחיפות, (ולדעת רבים, בזמנינו גם התאורה ברחובות הכרחית מסיבה ביטחונית ופוליטית). הרי לאור זאת נמצא שעבודתם של אנשי חברת החשמל הבאה לאפשר אספקת חשמל סדירה בשבת, נעשית בהיתר. משום-כך מותר להשתמש בזרם החשמל למאור, למיזוג, לאורור וכדו' כאשר המכשור הביתי מופעל באמצעות שעון שבת. יש לציין שכיום מלאכת הייצור השוטף של זרם החשמל נעשית בדרך כלל ללא מגע יד אדם, כך שזרם החשמל עצמו מופק רוב הזמן ללא חילול שבת, אך היה עלינו להקדים את ההסבר הנ"ל משום המקרים

מקור הברכה

בהם מתבצעת עבודה בשבת לשם תיקוני תקלות, ויסות זרמים למניעת ניתוק אזור מסוים מהזרם וכדומה. (שאר חילולי השבת הנעשים על ידי עובדי החברה שלא לצורך פיקוח נפש, אינם נוגעים ישירות לאספקת זרם החשמל לבתים, ומשום כך אין חילולם אוסר עלינו את השימוש בזרם החשמל. אמנם העובד בחברת החשמל ומתבקש מהממונים עליו לעבוד גם בשבת, יברר את מהות העבודה הנדרשת ממנו בשבת, ויבדוק אצל תלמיד חכם הבקי בהלכה אם אמנם עבודה זו נוגעת לפיקוח נפש, וכן את פרטי הדינים בכל הנוגע לתפקידו. כגון: הרמת שפופרת הטלפון בביתו, נסיעה למקום עבודתו מחשש לתקלה וכו').

[עוד ראוי לציין שעל-אף האמור, רבים משומרי השבת מהדרים להשתתף ברכישת גנרטור שכוונתי המשרת בשבת את כל תושבי השכונה מבלי להשתמש לצרכים פרטיים בחשמל שיהודים שותפים בייצורו].

*

ועתה, לאחר שהתבררה לנו סיבת ההיתר ההלכתי ליהנות מזרם החשמל בשבת, ניתן להבין בקלות את ההבדל הגדול שבין הנאה מזרם החשמל המיוצר ללא איסור לבין הנאה משידורי כלי התקשורת המשודרים בשבת באיסור. ההנאה משידורי כלי התקשורת בשבת דומה ממש להנאה מתבשיל שהתבשל בשבת באיסור. שהרי היהודים העובדים בשבת במקומות אלה מחללים את השבת ללא שום צד היתר ומלאכתם נאסרת בהנאה גם אם נפעיל את המכשור הביתי באמצעות שעון שבת.

*

יש להוסיף עוד טעמים בענין זה (ולפיהם יבוארו צדדי איסור נוספים לשימוש בכלי התקשורת בשבת במצבים שונים), אך במסגרת תקצירית זו די באמור.

מקור הברכה

7

פרק שביעי

קיצור הלכות שבת

שאלה: "הנני מעוניין לשמור שבת כראוי, אך מלבד קידוש, איסור הנסיעה ברכב והדלקת אש, הלכות שבת אינם ידועים לי. האם ניתן לקבל תקציר מהלכות שבת המצויות?"

*

תשובה: הלכות שבת כוללות נושאים מרכזיים אחדים. והרי הם עם תקציר הלכותיהם.

א. כיבוד השבת.
באמצעות לבוש מכובד, שלש סעודות חגיגיות, שירי שבת וכדו'.

ב. אווירת רוגע ומלכות בשבת.
דבר הבא לידי ביטוי: 1. באיסור לרוץ ריצת לחץ וטרדה כדרך הממהר בחול לעסקיו החומריים. ריצה לתענוג מותרת, וכן ריצה לדבר מצווה. 2. בהימנעות מלשוחח על עסקיו כגון חישוב חובות

מקור הברכה

וחשבונות, תוכניות רכישה וכדו'. אלא יהיה כמי שכל עסקיו עשויים ומסודרים.¹³ דיבור על ממון ועסקים כלליים מתוך תענוג מעצם השיחה, מבלי שתהיה בהם שום השלכה אישית-מעשית, וכן נושאים פוליטיים, מדיניים, חדשות וכדומה מתוך תענוג והנאה לשוחח ולדון בהם, מותר.

ג. הדלקת נרות שבת.

סמוך לכניסת השבת, בשעת הדלקת הנרות הכתוב בלוח השנה (ובכל מקרה לא יאוחר מכ-5 דקות לפני שקיעת השמש של יום ו'), מדליקה האישה נרות שבת בברכה (ברוך אתה ה', אלוהינו מלך העולם, אשר קידשנו במצוותיו, וציוונו להדליק נר של שבת). אם אין האישה בבית מדליק הגבר בברכה. (יוצאי ארצות ספרד נוהגים לברך לפני ההדלקה, ומנהג יוצאי ארצות אשכנז לברך לאחר ההדלקה).¹⁴

ד. דיני מוקצה בשבת.

כל חפץ שהאדם מקצה ומסיח דעתו ממנו בשבת מפאת היותו בלתי ראוי לשימוש בשבת (כגון כלי עבודה, כלי תפירה, כלי כתיבה, אבנים, עפר וכדומה) אסור לטלטלו בשבת. (טלטול משמעותו הזזה. כגון: הרמה, דחיפה באצבע וביד וכדומה. נגיעה ללא הזזה אינה אסורה. הזזה כלאחר יד, כלומר שלא כדרך המצויה, וכגון שמזיז את החפץ בגב היד, מותרת). אולם קיים הבדל בין חפצים אשר חל עליהם שם כלי אלא שהם מיועדים למלאכת איסור (כגון כלי עבודה, כלי תפירה, כלי כתיבה וכדומה) אותם מותר לטלטל לצורך השבת (כגון פטיש לפצח אגוזים. או להרים ולקחת כלים אלה כדי להשתמש במקום שהם מונחים עליו. ומשהורמו בהיתר, מותר ללכת ולהניחם בכל חדר, מדף או מקום שמעונינים בו), לבין עצמים שלא חל עליהם שם כלי (כגון אבנים, עפר, בעלי

¹³ יש לציין שלאחר קשיי ההסתגלות לכך בבחינת כל ההתחלות קשות, כאשר מנגנוני המוח והמחשבה מתרגלים לעבודה שבשבת אין שום שיחה בנושאים כספיים ועסקיים, הרי עם כניסת השבת נכנס אדם זה לרוגע עילאי ולשלווה שאינה נתפסת אצל מי שלא חוה זאת, ואינו מוטרד ממאומה עד מוצאי שבת - כאילו שכל עסקיו עשויים ומושלמים. או אז, בשבוע החדש שלאחר השבת ניגש הוא בראש צלול וחדש ובכוחות רעננים לטפל בעסקיו. זהו סוד אירת המלכות הנסוכה על פני שומר השבת בשלמות, עד שאי אפשר להכיר בו כי אדם זה הוא אותו האדם העובד בימי החול לפרנסתו בעמל וטורח רב.

¹⁴ התפצלות העם בגלות לספרדים ואשכנזים הינה חלק מגזרות צרות הגלות. וכבר התנבא הנביא עובדיה בפירוש על תופעה זו. ראה על כך בחיבורי "לקט נבואות" מסדרת "תורה מן השמים". ומכל מקום, לאחר שתופעה זו כבר קיימת, עלינו להמשיך במנהגי אבותינו כל עדה כמנהגה. כמבואר בתלמוד (פסחים נ, ב) ונפסק בשולחן ערוך (יורה דעה סימן רי"ד סעיף ב).

מקור הברכה

חיים וכדומה) אותם אסור לטלטל אף לצורך השבת (כגון אבן לפצח אגוזים או להרימה כדי להשתמש בכסא או במקום שהאבן מונחת עליו, אסור. אולם מותר להטות את הכסא והאבן תיפול).

ה. דיני קידוש בשבת.

בליל שבת, לאחר תפילת ערבית, יש להיכנס הביתה במאור פנים ובברכת שבת-שלום לבבית. לאחר מכן מתאספים כל הנוכחים סביב השולחן החגיגי וראש המשפחה (או כל אחד אחר שהוא מעל גיל בר-מצוה) מקדש על היין כפי הנוסח הכתוב בסידור התפילה. כולם מכוונים לצאת בשמיעתם ידי חובת הקידוש והמקדש מכוון להוציאם ידי חובתם. לאחר הקידוש ניגשים לנטילת ידים ולסעודת השבת. כמו כן, ביום שבת, לאחר תפילת שחרית מקדשים על היין לפני הסעודה.

במוצאי שבת, לאחר תפילת ערבית נפרדים מהשבת באמצעות הבדלה על היין. מלבד ברכת ההבדלה (ברוך... המבדיל בין קודש לחול וכו') מברכים על שלהבת הנר (ברוך... בורא מאורי האש), שהרי מעתה מותר להדליק אש (וגם משום שהאש הראשונה נוצרה במוצאי שבת, על ידי האדם שנברא ביום שישי). וכן על הבשמים (ההנאה הרוחנית השייכת בעודנו בתוך הגוף בעולם הזה, היא הרחת ריח נעים. הנאה הקיימת בעוצמה אדירה ושונה לחלוטין בגן-עדן. עם הפרידה מהחוויה הרוחנית המרוממת של השבת, אשר היא מעין עולם הבא, משתדלים אנו להרגיע את הנפש השואפת אל מקורה הרוחני, באמצעות ריח נעים של בשמים).

ו. איסורי מלאכה בשבת.

שלושים ותשעה אבות מלאכה (כלומר כללים שיש להם סניפים ומשום כן נקראים בשם אבות. כ"אב" שיש לו "ילדים") אסורות בשבת. מתוכן נפרט את המצויות:

זריעה. (ונכלל בזה נטיעה, שתילה, וכדומה. שהרי מטרת כל אלה: הצמחה. משום כך גם איסור השקאה, גיזום למטרת הצמחה, וכדומה, מסתנפים לנושא זה).
קצירה. כלומר, חיתוך דבר הצומח, ממקום גידולו. (ונכלל בזה קטיפת פרי, תלישת עלה, ניסור גזע או חיתוך ענף לשימוש כלשהו, וכדומה. שהרי בכל אלה חותך דבר ממקום גידולו).

מקור הברכה

ברירה. הפרדת פסולת מאוכל בדרך מלאכה. (הגדרת דרך מלאכה: כגון שבורר את הפסולת מתוך האוכל, או שבורר בכלי המיועד לברירה, או שבורר שלא למטרת שימוש מיידית. אבל הבורר את האוכל מתוך הפסולת, והפעולה נעשית ביד (מזלג וכדו') נחשב כיד ארוכה ומותר לבורר אוכל מתוך פסולת באמצעותו) ובורר לשימוש מיידית, אין זו ברירה הנעשית דרך מלאכה אלא דרך אכילה ומותרת בשבת. יש לציין שגם שני מיני מאכל המעורבים זה בזה כגון גרעינים ובוטנים, והוא מעוניין בשעה זו רק באחד מהם, הרי עבורו מאכל זה נחשב לאוכל והאחר לפסולת, וממילא חלים עליו דיני ברירה האמורים לעיל).

טחינה. חלוקת חיטה או תבלין וכל דבר שהוא מן הצומח באמצעות כתישה (אפילו במכתשת שאינה חשמלית) או חיתוך. (לאור זאת, קיצוץ דק של ירק או פרי, נחשב כפעולת טחינה. ומכאן שאסור לגרד בשבת פרי או ירק במגרדת).

לישה. הדבקת דברי מאכל באופן שנוצרת עיסה. (משום כך יש להיזהר בשבת מהכנת סלטים מסוימים הנעשים על ידי דיבוק במיונו וכדו', שלא להיכשל באיסור מלאכת לישה. עוד יש לציין שאיסור לישה חל גם על גיבול עפר במים).

בישול ואפיה. הנחת דבר שאינו מבושל במקום חם שעתיד להתבשל בו. (ואפילו כשכדעתו לסלקו משם לפני שיתבשל, אסור להניחו במקום כזה, מחשש פן ישכח לקחתו, ויתבשל. יש לציין עוד שביכולת תבשיל רותח שבסיר לבשל, גם לאחר שהוסר מעל גבי האש. משום כך, אין לתבל בשבת את המאכל שבסיר (שהרי התבלין אינו מבושל עדיין) או להוסיף לתוכו מים או ירק כל שהוא אף על פי שאינו על האש, כל זמן שלא התקרר וירד מחום שהיד סולדת בו. אולם, לאחר שהתבשיל הועבר לצלחת או לכלי אחר, הרי זה מוגדר כלי שני, וכלי שני אינו מבשל. (מלבד פריטים בודדים שבישולם קל ומתבשלים גם בכלי שני, כגון ביצה ועלי-תה שלא התבשלו מלפני השבת. משום כך, הכנת תה בשבת מעלי-תה שלא התבשלו מלפני השבת, מותרת רק בכלי שלישי. ואם אינם בתפוזרת אלא כנוססים בתוך שקיק תה, אפשר להקל גם בכלי שני באופן שאינו יוצק את המים הרותחים מהמיחם ישירות על שקיק התה, אלא יוצק את המים לכוס, ורק אח"כ מכניס את שקיק התה לתוכם. וזאת משום ששקיק התה עצמו משמש לענין זה ככלי נוסף. ובשילוב היות המים החמים בכלי שני, אין העלים מתבשלים). תבשיל שכבר התבשל לפני השבת ואינו נוזלי (כגון קציצות, אורז וכדומה), מותר לחממו בשבת (על גבי פלטה חמה שחבורה לזרם החשמל לפני השבת, או על גבי סיר שנמצא על האש מלפני השבת. אבל על אש גלויה, אפילו היתה דולקת מלפני השבת, אסור להניח שום תבשיל) משום שאין זה בישול אלא חימום. אבל תבשיל נוזלי (כגון רוטב, מרק וכדומה) אף על פי שכבר התבשל מלפני השבת אין לחזור ולחממו בשבת. משום שנוזל החוזר ומתחמם הרי הוא מתבשל מחדש.

בישול וטיגון על גבי פח או מחבת שהתחממו בשמש, אסורה. הדחת כלים ורחיצת ידים ופנים במים שהתחממו באמצעות דוד-שמש, מותר. ואם התחממו באמצעות החשמל, אסור להשתמש בהם בשבת אף על פי שהתחממו ביום שישי

מקור הברכה

ועתה החשמל כבוי. וטעם האיסור, שעל ידי שפוחת את כרז המים בביתו, מזרים מים קרים אל תוך הדוד הרוחת, ומתבשלים המים הקרים במים הרוחתים.

כיבוס. רחיצת או אפילו שריית בגד במים (כולו או חלקו), וכל פעולת ניקוי (כגון סחיטת בגד - אפילו היה שרוי במים מלפני השבת, הסרת כתם שומני באמצעות מלח, טלק וכדומה). ומכאן שיש להיזהר מרחיצת סחבת הבד לפני או לאחר ניגוב השולחן. משום כך מומלץ להשתמש בשבת במפת ניילון חד-פעמית המושלכת לאשפה לאחר השימוש, או לנגב את השולחן באמצעות מגב פלסטי שבתחתיתו גומי קשיח שאינו נסחט, וכדומה.

סחיטת פירות. כגון ענבים וכל פרי שהדרך לסוחטו. (אבל פרי שאין דרך לסוחטו כלל, כגון מלפפון, אתרוג וכדומה, והוא רוצה לסוחטו מסיבה כל שהיא, מותר לסוחטו. סחיטה על דבר מאכל כגון אורז או סלט, והמשקה הנסחט נבלע במאכל ואינו צף על גביו, מותרת. סחיטת חמוצים ושאר מיני כבשים לשם סילוק הנוזל שבהם, מותרת).

צידה. לכידת בעל-חיים באמצעות תפיסתו ביד, או שסוגרו בכלוב או בחדר, לאחר שנכנס אליו מעצמו. (משום כך, זכוב וכדומה שנכנס לבקבוק או לכוס אסור ללכודו שם. וכל שכן שאסור לצוד בעלי חיים שהדרך לצודם לשימוש מסוים).

שחיטה. נטילת נפש בעל חיים כלשהו. (-גם אם הורגו ללא הוצאת דם. משום כך אין לרסס יתושים וחרקים שונים או להרגם בדרך אחרת. אולם מותר לרסס באויר חדר שיש בו חלון פתוח כשאינו מרסס את היתושים עצמם; אלא רק גורם להם לברוח). ונכלל באיסור זה הוצאת דם מן החי, אע"פ שאינו הורגו.

צביעה. צביעת צמר, בגד, בית, רהיט, ציור, איור וכדו'.

כתיבה. (ואפילו כתיבה על גבי אבק ובאדים שעל גבי זכוכית, או שמטבל אצבעו במים וכותב על השולחן, אסור. וכל שכן שאסור לכתוב בדבר המתקיים (כגון דיו) על גבי דבר המתקיים (כגון נייר). אבל הכותב באצבעו באוויר, מותר. וכן מותר ללכת על גבי חול או שלג אף על פי שיש ציור או כיתוב בסוליית נעלו ועל ידי הליכתו נוצר הציור או הכיתוב על גבי החול והשלג. ובלבד שלא יתכוון ויחפוץ בכך).

מחיקה. (כנ"ל בכתיבה).

בניה. (כל פעולת תיקון בבית, ואפילו נעיצת מסמר בכותל, אסורה בשבת).

סתירה. (שובר וסותר כותל או אפילו אבן קטנה מביתו. ואפילו סותר לשם קלקול אסור בשבת. וכל שכן כשסותר לשם תיקון כגון כדי לבנות קיר חדש. שהרי זו מלאכה גמורה).

אריגה.

תפירה. (ונכלל בזה הדבקה. שהרי מהות התפירה ומהות ההדבקה אתה היא. -חיבור שני חלקים על ידי גורם שלישי).

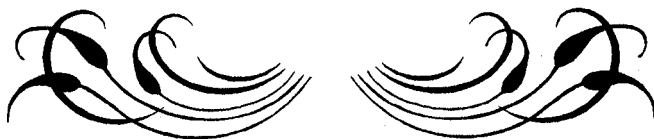
מקור הברכה

קריעה. קריעה אסורה בשבת בין אם קורע את מקום התפר או ההדבקה ובין אם קורע את הברד או הנייר עצמו. (משום כך יש לזכור להכין נייר טואלט חתוך מלפני השבת).

הוצאה מרשות לרשות. הוצאת כל חפץ שהוא מרשות היחיד לרשות הרבים או להיפך. (וכיום כרוב ערי וישובי הארץ קיים עירוב (חוט מתוח בראשי עמודים סביב העיר) ההופך את העיר לרשות אחת. ויש מחמירים שלא לסמוך על עירוב זה, ומקילים רק כשגדר או חומה מקיפים את העיר).

*

כאמור, המוצג כאן אינו אלא רק תקציר מהלכות שבת. המעוניין להעשיר כראוי את ידיעותיו ההלכתיות, מוזמן להשתתף בשיעורי ההלכה המתקיימים באזור מגוריו. הוא בודאי יענה בחום ובשמחה.

מעניין. בכפרי נופש יוקרתיים התשלום בימי הנופש עבור מוצרים שונים מתבצע אך ורק באמצעות חרזים מיוחדים, הניתנים להשגה בתחילת ימי הנופש תמורת תשלום. המטרה היא לנתק את הנופשים בימים אלה מה"כסף".
ואכן, הנופשים מדווחים על אוירת נופש נדירה, נפלאה ומרוממת בימי הניתוק מהכסף.
שומר השבת זוכה אחת לשבוע (!) בחוויה נפלאה, רוחנית ומרוממת זו, והרבה יותר מכך. שכן בהצטרף פרט זה למכלול פרטי השבת, מתקבל עונג מרומם שאי אפשר לתארו במילים.

מקור הברכה

נספח

קטעים נבחרים מדברי הרש"ר הירש ז"ל בענין השבת

"האדם, הנברא בצלם אלוקים, בחכמה ובתבונה, בצדק ובמשפט, בחסד וברחמים, למען אשר ישמח כאלוקים במעשיו, רובץ תחת משא חיי השעה, גונח רתום לעול הארציות, תר אחרי מזון בקוצר רוח ובזיעת אפיים, ואזנו אטומה לשמוע בקול ה', המבקשו וקורא אליו: "אייפה!?"

והנה, ציר שלוח אליך מעצו. מלאך ה' - השבת - יורד אליך וקורא: "בשם ה', הרף! אינך רשאי לדאוג רק ללחמך וללחם ביתך! אם תמיד תשלח ירך רק כדי להכין לך צידה, אם תמיד תשא את רגלך רק לבקש לך טרף, אם תייגע את מוחך רק על פת לחם - וחטאת לנפשך ולנפשות ביתך כל הימים! הרוח אין בך, אם אין נשמת חיים באפקך! האין לך לב ונפש, אשר נבראו לעלות מתוך עולם עובר וכלה זה לחיי נצחיים! האם גזרת כליון לנפשך, כי תפרנס ותקשט רק את גוויתך! רב לך עבוד! אלוהיך מצווה אותך: אינך רשאי לעבוד היום! ואם מצוות אלוהיך היא, הלוא אין לך ערובה טובה ממנה, כי אינך נאלץ לעבוד היום. ששת ימים נשאת ונתת באמונה - דייק! ועתה, אם לא כחשת באלוהיך ואם יקרה נפשך בעיניך, חדל מעבודתך מעט, ובוא עמי אל ביתך וגו-עדניך".

(ורשיד הירש. "פתנה טובה". עמ' כ"א).

מקור הברכה

"השבת תעשיר את כל, ותשווה את כל.
הרכוש והקניינים, שעבורם יילחם האדם בששת ימי המעשה,
יבדילו בין אדם לאדם ויחלקום לבעלי מעמדות שונים. יש אשר
יעליח לעשות חיל ולצבור הון, ועלה מעלה מעלה אל במותי ההצלחה
והאושר. ויש אשר יפול תחת משא החיים ושמש-ההצלחה תסתיר
ממנו פנים, וירד מטה מטה.
אולם לא כן הדין שנוהג באוצרות ובמתנות הטובות, אשר
השבת מאשרת אותנו בהם: השלום, שלווה הנפש באלוקים, ומנוחת
העולמים. הללו, דברים השווים לכל נפש הם וכל הרוצה לזכות בהם,
כקטן כגדול, כעשיר כדל, יכול לבוא ולזכות.
השבת תביע לך אומר: "גול על ה' דרכך... והוא יעשה!" ותהילים
לו, ה) ועל הבטחה זו ערבה לך השבת -הבאה אליך בשם ה' - ומצוה
אותך לשבות מעבודתך, מכל עמלך ודאגותיך."
ורש"י הירש. "מתנה טובה", עמ' כ"ג

"מכל המתנות הטובות שתורת ישראל העניקה למחזיקים בה
אין מתנה טובה המנחילה את אושר החיים בשפע רב כל כך, כמצוה
הקדומה ביותר, היא מצוות השבת.
טלו מיהודי את השבת ואתם נוטלים ממנו את הפנינה היקרה
לו ביותר, וכל מה שתתנו לו תמורתה לא ימלא מקומה. כל מיני
שמחה וגיל שתמצאו לו לא ימצא בהם קורת רוח, כמו שהוא מוצא
במנוחה הנעימה, בשלוות השקט של יום השבת."
ורש"י הירש. "מתנה טובה", עמ' ע"ט

מקור הברכה

"עוד לא היה ישראל לעם, רק משפחה בת שבעים נפש אשר ידיעת ה' טהורה נשתמרה בקרבה. ויביאה ה' מצרימה, ויטילה שם בכור הברזל. ומאות בשנים הגיחה ה' לשתות שם את קובעת כוס היגון והעוני של זדון לב אנושות משכלת, חסרת שבת, מתרפסת לפני אלי הטבע ומשתררת בגאווה על בני אדם חדלי אונים.

לאחר מכן לימד ה' את אלוהי מצרים ואת רודניה להתפלץ בפני זרועו הגדולה ובפני האיק הטהור והמוסרי, ירא-האלוקים, שבחובו של אותו העבד אשר למען ישע-פדיונו, מתרוממת אצבעו המתרה של אופן העולמים.

אז הוכיח ה' לכל, כי העבד משולל הארץ והנכסים וכל זכויות האנוש, אפי' כח הגהו - באמונתו בה' - מכל אדירי הכפירה, חמושי כל בלהות כוחות הטבע והאדם. ויגדע בריחי ברזל, וישביח משברי ים, וישם במצולות דרך ובערבה מסילה, ויוצא את ישראל לחרות עולם.

ובתת ה' אז לישראל במדבר את השבת, החלה גאולת האנושות כולה".
(רש"י הירש. "פתנה טובה", עמ' ל"ד.)

* * *

"הציפור, הדג והחיה, שאינך צד אותם בשבת; הפרח, שאינך קוטף אותו; החומר שאינך צר, פוסל, מחתך, יוצר, מגבל ומעצב אותו - כל אלה, כריבוי מספרם, ברכות קילוסין הם המוגשות מידך לאלוהיך. הם המכריזים עליו כבורא העולם, רבונו ואדונו. הילד היהודי האטוט, אשר השיב ידו בשבת מעיד חגב או מקטיפת פרי, כבר כיבד את ה' יותר מכל משורר בשיר, ומזמר בכל מיני כלי זמר.

(רש"י הירש. "פתנה טובה", עמ' כ"ד.)

מקור הברכה

"ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וביום השביעי שבת לה' אלוהיך" – ששה ימים עבוד את האדמה ורדה בה לצרכיך. עשה מלאכה והקטף ביצורי האדמה את מטבע רוחך ורצונך, ועשה אותם ל"מלאכתך", למשרתיך, לשלוחיך ולעושי רצונך! ומלאכה מלשון מלאך, שליח. ששת ימים תחרוש ותזרע, תקצור ותאסוף, תדוש ותטחן, תאפה ותבשל; ששת ימים תגוז ותטוה, תנפץ ותלבן, תארוג, תתפור וכיוצא באלו המלאכות; ששת ימים שלח ידיך בקורנס ובאמל וגמור כל מלאכת-מחשבת ומשלח-יד. ששת ימים נצח על מחזור החיים המדיניים – ביחסי רשות-הרבים אל רשותו של היחיד וביחסי רשות-היחיד אל רשותם של הרבים, קדם את מטרות הכלל לתכליתם; ששת ימים שא מרשות-היחיד לרשות-הרבים, ומרשות-הרבים לרשות-היחיד, וקדם בחוג הרבים את נכסי הרבים. אבל ביום השביעי, שבת. שבת לה', שבת לאלוהיך! לא תעשה בו מלאכה! ביום השביעי יעזוב האיכר מחרשתו, הקוצר מגלו, הטוחן ריחיו, האופה תנורו, וכיוצא באלו, ישביתו הכל את החלפת הקניינים של רשות-הרבים ושל רשות-היחיד ויזכרו מי נתנם לזה העולם. יזכרו מאת מי הרוח והעוצמה, התבונה והכשרון הרודה בתבל, מי ברא את החומרים ועשה את הכוחות, מי חק את החוקים אשר בהם ישתמש האדם לתועלתו ולחפצו."

(רש"י הירש. "מתנה טובה", עמ' מ"ד)

"על ידי השבת יבחנך ה', אם לו אתה, או לא.
כי על השבת תתקיים כל היהדות כולה, והיא תיפול בנופלה."
(רש"י הירש. "מתנה טובה", עמ' ל"ז)

מקור הברכה

"...מי יוכל לשער את כל הכבוד והברכה, שצופנת השבת בזמננו. איזו אידליה היתה שוררת בעולמנו, אם בכל יום שביעי היה האדם יורד מפרוס כסא ממשלת תפארתו והיה מניח בהנעה את עצמו ואת עולמו לפני הדוס רגלי הבורא האחד והיחיד, אשר לפני כסא כבוד ויכולתו נחשבים כל חכמות בני האדם כאין וכאפס, ואשר כל הדר תפארת האדם אינו אלא אבן-חן אחת מני רבות בנזר תפארתו יתברך!"

(רש"י הירש. "מתנה טובה", עמ' פ"ז.)

"שבת הוא היום הראשון בו חדל הקב"ה מלהופיע בגלוי כבורא והחל להסתתר כמשגיח על העולם הנברא, היום בו נמסר העולם לפקדון בידי האדם הפך לשמש עדות למינוי האדם על ידי הקב"ה – עדות לשלטונו של הקב"ה וליעודו של האדם."

(רש"י הירש. "מתנה טובה", עמ' ס"ז.)

"ככלה נאה וחסודה הוציא ה' את השבת לקראת עם ישראל והביא את שניהם במסורת הברית. אם היהודי עומד בנאמנותו לשבת והוא מסור לה בכל לבו ונפשו, אז הגה גם היא לו חברתו ובעלת בריתו הנאמנה ביותר והיא מעניקה לו בחיים מרפא ותנחומים ומחבשת לעצבותיו. גם את סוכתו הדלה של בעל בריתה תהפוך להיכל, ואת חשיכת הלילה לאור יום."

(רש"י הירש. "מתנה טובה", עמ' ע"ט.)

מקור הברכה

"המושג של המלאכה האמורה בשבת היא, לאור האמור: הגשמת רעיון בחפץ מסוים באמצעות כשרון האדם, או בכלל: יצירה, הפקה, שינוי עצם לתכלית האדם. אך אין הכוונה לטורח גופני. גם אם עמלת כל היום, כל עוד שלא יצרת, כל עוד לא הגשמת רעיון בחפץ מסוים, הרי לא עשית מלאכה. אולם אם גרמת אף לשינוי קל-שבקלים בחפץ לתכלית האדם – אף אם בלי שום טורח – הרי חיללת את השבת, ניאצת הי וביטלת את יעודך. בכוחך הגופני הרי אתה כבהמה, בכשרונך המשרת את רוחך הרי מושל אתה בעולם!

– ובתור שכזה, דהיינו בתור אדם, צריך אתה להיכנע לה' בשבת".
(רש"י הירש, "מתנה טובה", ע"י ע"ב)

* * *

"ומה בדבר הפרנסה! כאילו יש ערך לחיים באין יעוד החיים... וכאילו הי אשר הועיד את השבת למקדש החיים, לא יוכל לתת חיים ליעוד זה ולשמור על החיים...
אם רק הבינות היטב את מושג השבת, אלמלי קיימתו לפחות פעם אחת באמת, בלב ונפש, – את השאלה הזאת לא היית מכיר. אולם, ראה: הי ביודעו את לב קטני אמנה, הגה בהנהיגו את השבת בישראל – בה יש לשבות לפי דבר התורה גם בחריש ובקציר – אז הראה בהורדת מן, לחם אבירים, שהוא יכול לתת בערב שבת גם את מה שבשבת לא יהיה".

(רש"י הירש, "מתנה טובה", ע"י ע"ו)

מקור הברכה

"שבת בדורנו! לשבות יום שלם מכל עסקי הזמן השוטפים והמלאכות הכרוכות בהם. וזאת בזמן שהכל ירוץ בו כברק ויהמה כרעם... לקרוא שביתה ליום אחד שלם לבתי העסק והאומנויות, לזרמי הכוח ולמכונות!! אי שמיים! היתכן! הלוא דופק החיים יושתק מלכת, העולם יחזור לתוהו ובוהו!---

לתוהו ובוהו!! – לא, להצלחה ולברכה, לגאולה ולישועה! על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו". האדון, אשר קידש את יום השבת – הוא גם אשר ברכו. "ברכו במן וקידשו במן" (במאשית-רבה, פ' י"א). מי שמנע ביום השבת את המן וציוה שלא לצאת וללקוט בו, הוא יודע ויכול לברך את מעשי ימי השבוע בלחם משנה ליום השבת. כאשר תשיב את ידך ממלאכה בשבת כאשר ציוה ה', רק אז תחול עליך ברכת ה', לברך את כל מעשי ידיך בששת ימי המעשה בתוספת שלום וברוב טובה".

(רש"י הירש. "מתנה טובה", עמ' ע"ב)

* * *

"ואתה, בני! אם ידעת את השבת, אם תבין אותה ותשימה אל לבבך, אם תקיימה לפי משמעותה, או אז תכיר – על-ידי ביטול כל מלאכה מתוך הזדהות עם רעיון השבת – בקרקע הנושאת אותך, בחומרים שהיא מעניקה לך במזון, בלבוש ובדירה, ובשאר אמצעים לפעילותך בעלת אלפי הגוונים; או-אז תכיר בכל היצורים שנתלוו אליך בעולמך כבן-אדם, ומעל לכל: בכוחך השוכן בקרבך, אשר בו הגד רודה בהם כבעלים וכיוצר חפשי לטובת תכליתך; תכיר בכל כנפיו קדוש של ה'. אז תשיב אל לבבך מחדש, ותעיד במעשה, כי עז חפצך להיות עבד נאמן לה' בעולמו.

(רש"י הירש, "מתנה טובה", עמ' ע"ה)

מקור הברכה

"ואתה, בני! התרצה לחלל את השבת בגלל רווח תומרי!
התחפוץ לשלוח ידך אל קנין ה' ולאמר "זהו שלי"! האם התבוננת
בלבך ברעיון שהגך מביע באמצעות המלאכה הקלילה שאתה עושה
בשבת, עד תופו? האם מיצית את הרעיון חסר הטעם והאיוס הזה עד
סופו: כדי לקדם את אושרי בחיים, הגני מנאץ את ה'! הגני מעיד
בקול רם – לא על ידי דיבור, אלא במעשה בפועל, – שהעולם ומלואו
איננו לה' חס-ושלום אלא האדם הוא אדון העולם. וכי אכן אין
בחיים אלא שאיפות בהמיות..."

את זאת, ולא פחות מזאת, הגך מביע על-ידי כל מלאכה בשבת.
ואף-על-פי-כן: בן ישראל! בת ישראל! למסור עדות לה' וליעודו של
האדם קבל עולם ומלואו, לשמור את העדות הזאת ולהנציחה בכל
נדודיכם עם פירוץ הזמנים בקרב הגויים – זוהי תעודתכם! למילוי
נעלה-מכל של היעוד הזה – הרי לכם השבת! ואתם, התרצו לגנוח את
יעודכם להיות כהני האנושות ותחפצו לעשות סחורה בעדדי-ציון
הנעלים, אשר עבורם שילמו אבותיכם בדם תמציתם ושום מחיר לא
היה בעיניהם יקר מדי!!

(רש"י הירש, "פתגה טובה", עמ"ע"ד)

"הפרוטה שהרווחת בעבודתך בשבת – האם תוכל להביא ברכה,
ברכת אמת, לתוך ביתך! והלא היא צמחה רק מתוך היפך הברכה.
שכן כדי לחוטפה הוכרחת להמית את הנאצל והנשגב אשר בקרבך!"
(רש"י הירש, "פתגה טובה", עמ"ע"ד)

מקור הברכה

"אם לפחות פעם אחת בחיים תתבונן בתכלית חיידך לאור רעיון השבת, אם רק פעם אחת תבין שבכל רגע ורגע מימי חיידך הנך עומד תחת השגחת ה', כפי שיוס השבת מתכוון להחדיר להכרתך; אם רק פעם אחת תרגיש שהנך יצור אשר ה' נפח בו נשמת חיים, שהנך חי בתוך עולם המלא כבוד ה', וכי האלקים הוא המנחה אותך בחיידך מראשיתך ועד אחריתך; אם תרגיש שהנך בנו ועבדו של האל היחיד ואדון העולם, אשר כל נשימה ונשימה – מאתו נתונה לך, כל כוחך – תשורה ממנו, כל צעד ושעל בחיידך – אצבע אלקים; אם אחרי כל אלה, תראה את עצמך, בריבוי או במיעוט הברכה אשר נפלה בחלקך, כעבד ה' – ואת כל חיידך כמילוי והגשמת היעוד הזה – האם עוד תחזיק בתלונותיך!

לא ולא! או-אז תראה ששאיפתך לרכוש קניינים חומריים – ככל יתר חובותיך היא. תבחן אז גם את ערך הקניינים החומריים לא לפי היקפם, כי אם לפי קנה-המידה: עד כמה נתמלא רצון ה' ברכישתם ועד כמה הגשמת רצון זה בכללתם ובשימוש שנקבע להם. תראה אז איך ימי המעשה מעניקים לך את האמצעים החיצוניים למילוי יעודך, בעוד שהיום השביעי נועד לספק לך את האמצעים הפנימיים – שאר-רוח והשראה – למען תרכוש ותשתמש בראשונים לפי רוח ה'. תיווכח אז ותראה בעליל, איך שהי' לבדו הוא הנותן לך כוח לעשות חיל והשולח ברכה בכל מעשי ידיך, וכי יש לאל ידו להוריד במשך ששת ימי המעשה לאהלך מן די והותר, לבל תרעב ביום השביעי. תגיע אז לכלל מסקנה משוכנעת, כי לא התלונות שהוצאת מפיך גרמו לך לחדול מהיות יהודי – אלא שפשוט חדלת מהיות יהודי, ועל כן היית מסוגל להעלותן על דל שפתיך."

(רש"י הירש, "מתנה טובה", עמ' ע"א)

לקט הלכות

מהלכות תפילין

א. מצות הנחת תפילין חלה על כל יהודי זכר, החל מיום הגיעו לבגרות (גיל שלש עשרה שנה).

ב. חיוב המצוה: בכל יום ויום, ואפילו הניחם זמן מועט ביום והסירם, יצא ידי חובתו. אין מניחין תפילין בלילה.

ג. מקום הנחתם: על הזרוע החלשה (יד שמאל בדרך כלל). ואיטר יד מניח בידו הימנית) במקום הנפוח של השריר (בחציו התחתון), נוטה לצד הלב. ועל הראש במקום שמוחו של התינוק רך ורופס, אל מול בין העינים. בהניחנו את התפילין במקומות אלו, משעבדים אנו בכך את שני מנהיגי הגוף, מרכז הרגשות (הלב), ומרכז המחשבות (המח) לעבודת בוראנו.

ד. יש להזהר מאד שהתפילין של ראש יהיו מונחים מכל צדדיהם על מקום שרשי צמיחת השיער בלבד. בין מלפנים (שבית התפילין לא ירדו על המצח ואף לא על בלודית הגולשת למצח) ובין מאחור (שקשר התפילין יהיה מונח על מקום צמיחת השיער. ולכתחילה יהיה על העצם הבולטת הנמצאת מעל הגומא מאחור).

מהלכות שבת

ה. "מלאכה" שאסרה התורה לעשותה בשבת אינה מלאכת טורח בדוקא. שהרי הרוצה לטלטל בשבת ארון בגדים ככד מחדר לחדר בביתו, כדי לפנות מקום לסעודה וכדומה, מותר הוא בפעולה זו בשבת אע"פ שטורח הרבה ומתייגע ומזיע בכך. אלא כל פעולת תיקון או יצירה, המוגדרת "מלאכה" על פי הגדרת תורת האלהים, היא היא האסורה בשבת, ואף על פי שאין בעשייתה שום טורח. לפיכך הבערת גפרור אף היא מלאכה האסורה בשבת. וכן לחיצה על כפתור חשמלי, נסיעה ברכב וכדו'. ושלישים ותשע אבות מלאכות נאמרו בשבת.

ו. מן המלאכות האסורות בשבת: כיבוס בגד או סחיטתו (ובכלל זה סחבת שלחן וסחבת רצפה), תיקונים ושיפוצים בבית ובחצר, כתיבה, ציור, עבודות אדמה (חדישה, זריעה, השקאה, זיבול, קטיף וכדו'), תפירה ותיקוני בגדים, סחיטת פירות, לישה, הבערה, בישול ועוד.

ז. אין לטלטל בשבת כל דבר שאינו ראוי לשימוש בשבת (מוקצה). כגון: מטבעות ושטרי כסף, אבנים, עפר, בעלי חיים, כלי כתיבה, כלי תפירה, כלי עבודה וכדומה. אולם מותר לטלטלם כלאחר יד. כלומר, לדוחפם באחורי היד, במרפק, וכדו'. כל מוקצה שיש עליו שם של "כלי" כגון כלי עבודה, כלי תפירה וכדו' מותר לטלטלם כדרכם כדי להשתמש בהם שימוש המותר בשבת. כגון לטלטל פטיש כדי לפצח בו אגוזים. וכן מותר לטלטלם כדרכם אם צריך את המקום עליו הם מונחים.

מהלכות גילוח

ח. יש להזהר מאד שלא לגלח את הזקן בסכין גילוח או בתער, אלא אך-ורק במכונת גילוח חשמלית, ובנחת.

מהלכות כשרות

ט. יסודות הלכות כשרות ידועים ומפורסמים. ובכל זאת נציין מספר פרטים. אין לאכול מאכלי חלב עם מאכלי בשר ואף לא לאחר אכילת מאכלי בשר (בקר או עוף), אלא לאחר שיחלפו שש שעות. אולם לאחר מאכלי חלב די בקינוח הפה ע"י לעיסת לחם וכד', והדחת הפה במים וכד', ונקיון הידים, ומותר לאכול מאכלי בשר.

י. תבשיל שהתבשל על ידי גוי, אסור באכילה. אולם, אם התבשיל היה ראוי לאכילה גם כשהיה חי, כגון גזר וכדו', מותר באכילה אע"פ שהגוי בישלו. כמו כן, תבשיל שאין דרך להגישו בסעודת מלכים ונשיאים, מותר באכילה אף על פי שבישלו גוי.

יא. יש להזהר מאד מאכילת שרצים. סלט חי או מבושל המכיל ירקות עליים עלול מאד להכיל בעלי חיים זעירים. סוגים מסויימים של פירות יבשים כגון תאנים וכדו' מכילים בדרך כלל מספר שרצים.

יב. אין לרכוש דבר מאכל אלא אם כן ייצורו נתון תחת השגחה הלכתית מוסמכת ואיכותית. יש לדעת כי במוצרים "תמימים" מסתתרים רכיבים המופקים מנבלות וטרפות. (לדוגמא, החומר המקריש הקרוי "גילטין" מופק מעצמות בעלי חיים האסורים באכילה. לעומתו, החומר המקריש הקרוי "אגר אגר" מופק מצמחים).

יג. פירות וירקות הגדלים בארץ ישראל חייבים בהפרשת תרומות ומעשרות. לפיכך יש לקנותם מחנויות בעלות תעודת השגחה או להפריש בבית כדין.

מהלכות טהרת המשפחה

יד. מעת בא הוסת (והוא הדין דימום קל) נאסרים בני הזוג במגע. לאחר שפסק הדימום לגמרי וחלפו לפחות ארבעה ימים ויש נוהגים חמישה, בודקת עצמה (בבדיקה פנימית ע"י בד לבן נקי) סמוך לסוף היום וסופרת שבעה ימים הנקיים מדם (ע"י בדיקה יום יומית) וטובלת במקוה (בריכת מים זכים אשר עברו תהליך מיוחד המעניק להם את השם "מקוה") ושבים להיתרם והרי הם חביבים זה על זה כביום חופתם. (וראה עוד בהרחבה בחוברת "תורה ומדע" מתוך סדרת "תורה מן השמים")

יהודי יקר! פרטי ההלכות רחבים, וטעמיהם נפלאים. אנא, הקדש מידי יום זמן קבוע לשיעור תורה והעשר את ידיעותיך במצוות התורה וביסודות היהדות.

מידע נוסף

למידע על שיעורים, סמינרים, הרצאות וכו' בכל
רחבי הארץ

זמור
ארגון העוסק בתגבורת תודעת מורשת היהדות בקרב הרוצים בכך, לשם כך הארגון מקיים הרצאות, תורכי סמינרים תוך פניה לחתך אוכלוסייה רחב ככל האפשר, אקדמאים, ועממייים, משפחות, ויחידים. טלפונים: 051-552941 08-8653407 02-5000897 051-352609

ערכים
הארגון עורך סמינרים וסופי שבוע לאקדמאים, משפחות, רווקים, רווקות, בבתי-מלון ברחבי הארץ, חוגי בית ושיעורי תורה, קלטות, חוברות, עזרה, טיפול המשך, הכנסת ילדים לתלמודי תורה. טלפונים: 02-5000220 03-5793035 06-6222727 07-6603033 04-9040499

קולקו
ארגון שמטרתו העשרת דעת אישי בתחומי היהדות ע"י הרצאות שהן גם שירות ומעטרת ע"י המומחים בתחומם. ההרצאות מיערות לקהל צעיר דינמי ומשכיל עם חשיבה מקורית. בבית "יקו לקוו" רח' בר-כוכבא 52 נפיעת דויעוף 03-6202721 ת"א טלפון:

שורשים
ארגון יהדות המקיים הרצאות במגוון נושאים, סדטאות, חוגי בית, לימוד אישי, מפגשים, חגים ושבתות, חסד - "ואתנת לרעך כמוד" לצמיחה רוחנית מחדשת, במרכז הבעי"ט רח' פאירברג 13 ת"א טלמקס: 03-5603243

מרכז מידע יהדות
מכל מאגר מידע בנושאי יהדות המקיף את כל הפעילויות התורניות, ארגונים, ומסדות דת ותשובה בארץ. משהתחם את כל גווי האוכלוסייה, בקירוב ליהדות ומסורת ישראל. מאפשרים התארגנות לפעילויות כמו: שיעורי תורה, חוגי בית, איחוד לשבת, הרצאות, בר-מצות, הכשרת מטבחים, בדיקה והתקנת מזוונות, קלטות, ווידאו, ספרים, ועוד. ייעוץ והדרכת בנושאים: טהרת המשפחה, שלום בית, חינוך ילדים, ייעוץ ופסיקה הלכתיים, ועוד. מרחב פעילות כלל ארצי. קשר מתמיד. מעדכן תמיד.
ת"ד 5232 - ים
טל 5811911 - 02
פקס 5400771 - 02

דיסקברי
המרכז עוסק במתן אפשרות להגשרה רוחנית במגוון רחב של נושאים העוסקים ביהדות, וואת באמצעות פעילויות שונות ובהן: סיורים לימודיים, אירגון אירועים ומפגשים חברתיים, לימוד בחברותא, חוגי בית, סדטאות תקשורת, הרצאות. טלפונים בסניפים:
רמת אפעל: 03-5353686
רח' החוגת 3
חרגלית: 09-9579771
רח' סקולוב 17
מודיעין: 08-9730735
רח' נחל צין 32/4
י"ג: 03-6731015
רח' ביאליק 15
ראש"ל: 1-800727236
רח' התומורת 51, טאות אשלים

שידור ישיר - שידורי לייב וטלוויזיה
שידור ישיר הינה עמותה המפיקה תוכניות לערוץ 9 של הטלוויזיה בכבלים. העמותה יוצרת תוכניות וסרטים לטלוויזיה על המסורת היהודית, תוך נסיון לקרב את מי שאינו בקיא בהשקפה היהודית
לאתר: <http://www.directv.co.il/>

דיסקברי
באתר של מרכז דיסקברי אפשר למצוא מידע מרחק בכל הקשור להשקפה יהודית. באתר תוכנית סרטאות הרצאות, סיורים ועוד. מרוד מעניין מאר בנושא השבת. כראי לבדוק את הקישור ל"שמור"
לאתר: <http://here.co.il/>

תורה נט
אתר מצויין - שמכיל בתוכו מידע תורני רב-גווי פרשת השבוע, מחלקת ילדים, שאלות לרב, מדור לילדים, פורומים ועוד. האתר מוצג בשלוש שפות צרפתית, אנגלית ועברית
לאתר: <http://www.torah.net>

בין צבא לשיבה
אתר מצויין שמעביר את "כל מה שרצית לדעת על שידות בני ישיבות כצה"ל". באתר ניתן למצוא את כל השאלות, כל הנתונים, עדכונים אקטואליים בנושא, פודום מעניין ועוד הרבה מידע
לאתר: <http://www.geocities.com/tzava/>

שוֹפָר

האתר של הרב אמנון יצחק - באתר קלטות, הרצאות סרטים לצפייה ועוד. האתר עוצב מחדש לאחרונה
לאתר: <http://www.shofar.net/>

תפילין ומזוזות

אוסף של עצות ומדורים בנושאי הנחת תפילין, דגמאות למזוזות, צורות של אותיות סת"ם הכנסת פרשיות וסיפורים
לאתר: <http://www.geocities.com/MadisonAvenue/Suite/4069/>

שבוענט

מגזין אלקטרוני ליהדות אקטואלית. מכיל מאמרים בנושאים כמו תגים ומעדים, אחרית הימים פילוסופיה, ספרות והגות, הלכות ומנהגים מיסטיקה, גאולה, מחשבת ישראל ויהדות
לאתר: <http://www.shevanet.org.il/>

קולן של הנשים החרדיות

מעמך של נשים חרדיות נתפס בעולם החילוני כנומך וחסר שוויון למעמד הגברים. הדעה הרווחת בקרב הציבור החילוני היא שנשים אלה הינן חסרות רעה, משועבדות לבעליהן או להלכה ונזקקות להצלה. האתר מציג סדרה של מאמרים וסיפורים אישיים, לקוחים מחיי נשים חרדיות שמעמידים את תפיסת העולם החילוני על טעותו
לאתר: http://www.geocities.com/ort_hodox_women_2000/openinghebrew.html

נטעים - יהדות שנת אלפיים

האתר הוקם במטרה לספק מידע על תכנים מתחומי מדעי החיים, מדעי החברה והטכנולוגיה כפי שבאים לידי ביטוי בראי היהדות. באתר תמצאו כתבות, פורומים שו"ת ועוד
לאתר: <http://www.netaim.co.il/>

רדיו 10

האתר של רדיו 10 - באתר ניתן לשמוע את התחנה בשידור ישיר קלטות, הרצאות ועוד
לאתר: <http://www.radio10.co.il/>

קודי התורה

האתר מציג מחקרים המוכיחים באופן מדעי כי התורה היא מסמך אלוקי שניתן ע"י בורא העולם
לאתר: <http://www.torahcodes.co.il/>

סרדיה - הפורטל היהודי

הפורטל היהודי - מכיל כתובות וקישורים לבתי כנסת ברחבי ישראל, מקוואות, ארגוני צדקה, מוסדות חינוך, לוחות חגיגים ומעדים, קברי צדיקים ותוכנות בעלות צביון יהודי
לאתר: <http://www.sodya.co.il/>

מנוף - המרכז למידע יהודי

מנוף הוא מרכז מידע שעוסק בהסברה, במידע ובתקשורת. האתר מראה את נקודת המבט התורנית על החיים המודרניים. מטרת האתר להביא לידי הבנה של מקור ובסיס האמונה והחלים החרדיים בכדי שנראה שהחרדים הם גם בני-אדם שאלות ותשובות בכל נושא שקשור ליהדות האתר מתעדכן על בסיס יומי
לאתר: <http://www.manof.org.il/>

רדיו 2000 - שידורי יהדות באינטרנט

האתר של ערוץ 2000. באתר ניתן לשמוע את הערוץ בשידור חי, לדאות את הכותל בתמונה ערכנית. האתר בפתוח תמידי ומתעדכן לעיתים קרובות
לאתר: <http://www.radio2000.co.il/>

מכון "הידברות"
שע"י עמותת "אור וערכים"
ת.ד. 5575 ירושלים. טל': 02-5806645

ניתן להשיג במכון את הפרסומים הבאים:

"סדרת תורה מן השמים"

חלק א': "לקט נבואות" – מה שהיה ומה שיהיה. ההיסטוריה מאמתת את דברי הנבואה.
חלק ב': "תורה ומדע 1" – מה שהתגלה רק באמצעים אלקטרוניים וטכנולוגיים חדישים, והנה זה כבר מופיע בתורה! (ניתן להשיג גם באנגלית, צרפתית ורוסית).
חלק ג': "צפונות בתורה" – מסע מופלא לרבדי העומק של הרמז שבפרד"ס (פסט, רמז, דרש סוד).
חלק ד': "תשע תשובות ושאלה" – תשובותיהן של 9 השאלות המטרידות ביותר כל אדם רציני על משמעות חייו.
חלק ה': "צוהר" – הצצה לאורחות חייו של ציבור שומרי המצוות, בליווי הסבר לשאלות השכיחות.
חלק ו': "תורה ומדע 2" – עוד תגליות מדעיות בהן הקדימה התורה את המדע המודרני.

חוברות נוספות:

- ☞ "החינוך האידיאלי, היכן?" (פשיטת רגל) – החינוך היהודי מול החינוך האחר.
- ☞ "הזיוף הגדול" – כל האמת על הזיוף הנוצרי. (הוצאת מכון O.V.).
- ☞ "החיים שלאחר החיים" הישארות הנפש, מחקרים ועובדות. סוד האושר והסיפוק בחיים.
- ☞ "הדיבוק היה או לא היה?" – עובדות, ביקורות וניתוח. (הוצאת המכון לפארפסיכולוגיה).
- ☞ "מקור הברכה" – תשובותיהן של 7 השאלות המצויות בעידן המודרני בנושא: השבת.

חוברות בעריכה:

"חידת היקום" – קוסמולוגיה ובריאה. היצירה מעידה על יוצרה.
"תורה מול מדע" – תשובות על תיאוריות העומדות בניגוד להשקפת התורה.

קלטות אודיו (טייפ) מאת הרב זמיר כהן:

1. "מאמין או יודע" 2. "החיים שלאחר החיים" 3. "עבר ועתיד בספר הספרים"
4. "חידת היקום" 5. "החינוך האידיאלי, איך והיכן?"

❖ ניתן להזמין באמצעות הדואר - המחיר לחוברת 10 ש"ח ולקלטת 5 ש"ח
יש לשלוח פירוט ההזמנה + צ'ק על הסך המתאים (לפקודת "הידברות")
לפי הכתובת: "הידברות" ת.ד. 5575 ירושלים

❖ להזמנת הרב זמיר כהן שליט"א להרצאות ניתן לפנות לאברהם בטל': 053-817605

אגודת חברי "הידברות"

אגודת חברי "הידברות" הוקמה בעקבות פניות רבות של קוראי סדרת החוברות מאת הרב זמיר כהן שליט"א. חברי האגודה מנויים על כל חוברת קלטת וכדו' של הרב זמיר כהן הנשלחים אליהם עם צאתם לאור (בנוסף נשלח חומר איכותי מגוון המאושר ע"י הרב).
ניתן להצטרף לאגודת "הידברות" ולהיות שותפים למגוון הפעולות הנעשות ע"י האגודה.
לפרטים בדבר הצטרפות ניתן להתקשר לטל': 02-5806645.

מהלכות גילוח

ח. יש להזהר מאד שלא לגלח את הזקן בסכין גילוח או בתער, אלא אך ורק במכונת גילוח חשמלית, ובנחת.

מהלכות כשרות

ט. יסודות הלכות כשרות ידועים ומפורסמים. ובכל זאת נציין מספר פרטים. אין לאכול מאכלי חלב עם מאכלי בשר ואף לא לאחר אכילת מאכלי בשר (בקר או עוף), אלא לאחר שיחלפו שש שעות. אולם לאחר מאכלי חלב די בקינוח הפה ע"י לעיסת לחם וכד', והדחת הפה במים וכד', ונקיון הידים, ומותר לאכול מאכלי בשר.

י. תבשיל שהתבשל על ידי גוי, אסור באכילה. אולם, אם התבשיל היה ראוי לאכילה גם כשהיה חי, כגון גזר וכדו', מותר באכילה אע"פ שהגוי בישלו. כמו כן, תבשיל שאין דרך להגישו בסעודת מלכים ונשיאים, מותר באכילה אף על פי שבישלו גוי.

יא. יש להזהר מאד מאכילת שרצים. סלט חי או מבושל המכיל ירקות עליים עלול מאד להכיל בעלי חיים זעירים. סוגים מסויימים של פירות יבשים כגון תאנים וכדו' מכילים בדרך כלל מספר שרצים.

יב. אין לרכוש דבר מאכל אלא אם כן ייצורו נתון תחת השגחה הלכתית מוסמכת ואיכותית. יש לדעת כי במוצרים "תמימים" מסתתרים רכיבים המופקים מנבלות וטרפות. (לדוגמא, החומר המקריש הקרוי "גילטין" מופק מעצמות בעלי חיים האסורים באכילה. לעומתו, החומר המקריש הקרוי "אגר אגר" מופק מצמחים.)

יג. פירות וירקות הגדלים בארץ ישראל חייבים בהפרשת תרומות ומעשרות. לפיכך יש לקנותם מחנויות בעלות תעודת השגחה או להפריש בבית כדין.

מהלכות טהרת המשפחה

יד. מעת בא הוסת (והוא הדין דימום קל) נאסרים בני הזוג במגע. לאחר שפסק הדימום לגמרי וחלפו לפחות ארבעה ימים ויש נוהגים חמישה, בודקת עצמה (בבדיקה פנימית ע"י בד לבן נקי) סמוך לסוף היום וסופרת שבעה ימים הנקיים מדם (ע"י בדיקה יום יומית) וטובלת במקוה (ברכת מים זכים אשר עברו תהליך מיוחד המעניק להם את השם "מקוה") ושבים להיתרם והרי הם חביבים זה על זה כביום חופתם. (וראה עוד בהרחבה בחוברת "תורה ומדע" מתוך סדרת "תורה מן השמים")

יהודי יקר! פרטי ההלכות רחבים, וטעמיהם נפלאים. אנא, הקדש מידי יום זמן קבוע לשיעור תורה והעשר את ידיעותיך במצוות התורה וביסודות היהדות.

מידע נוסף

למידע על שיעורים, סמינרים, הרצאות וכו' בכל
רחבי הארץ

צמר
ארגון העוסק בהגברת תודעת מורשת היהדות
בקרב חרוצים בכך, לשם כך הארגון מקיים
הרצאות, ועורך סמינרים תוך פניה לתוך
אוכלוסייה רחב ככל האפשר, אקדמאים,
ועממיים, משפחות, ויחידים. טלפונים:
051-552941 08-8653407 02-5000897
051-352609

ערכים
הארגון עורך סמינרים וסופי שבוע לאקדמאים,
משפחות, רווקים, רוקות, בתי-מלון ברחבי
הארץ, חוגי בית ושיעורי תורה, קלטות, חוברות,
עזרה, טיפול המשך, הכנסת ילדים לתלמודי
תורה. טלפונים: 02-5000220 03-5793035
06-6222727 07-6603033 04-9040499

קו לקו
ארגון שמטרתו העשרת ידע אישי בתחומי
היהדות ע"י הרצאות שתן גם שיחות ומתברות
ע"י המומחים בתחומם. ההרצאות מיועדות
לקהל צעיר דינמי ומשכיל עם חשיבה מקורית.
בבית "קו לקו" רח" בר-כוכבא 52 (פנינת דיזינגוף
88) ת"א טלפון: 03-6202721

שורשים
ארגון יהדות המקיים הרצאות במגוון נושאים,
סדנאות, חוגי בית, לימוד אישי, מפגשים, חגים
ושבתות, חסד - "יאהבת לרעך כמוך" לצמיחה
רוחנית מחודשת, במרכז הבעשי"ט רח" סאירברג
13 ת"א טלפקס: 03-5603243

מרכז מידע יהדות
מכל מאגר מידע בנושאי יהדות המקיף את כל
הפעילויות התורניות, ארגונים, מוסדות דת
ותשובה בארץ. משותפים את כל גווי
האוכלוסייה, בקירוב ליהדות ומסורת ישראל.
מאפשרים התארגנות למעילויות כמו: שיעורי
תורה, חוגי בית, אירוח לטבת, הרצאות, בר-
מצות, הכשרת מטבחיים, בדיקה והתקנת
מזוזות, קלטות, ווידיאו, ספרים, ועוד. ייעוץ
והדרכה בנושאים: טהרת המשפחה, שלום בית,
חינוך ילדים, ייעוץ ופסיקה הלכתיים, ועוד.
מרחב פעילות כלל ארצי. קשר מתמיד. מעדכן
תמיד.
ת"ד 5232 ים
טל 5811911 02
פקס 5400771 02

דיסקברי
המרכז עוסק במתן אפשרות להעשרה רוחנית
במגוון רחב של נושאים העוסקים ביהדות, וזאת
באמצעות פעילויות שונות ובהן: סיורים
לימודיים, אירגון אירועים ומפגשים חברתיים,
לימוד בחברותא, חוגי בית, סדנאות תקשורת,
הרצאות. טלפונים בסניפים:
רמת אפעל: 03-5353686
רח" החוגה 3
חרצליה: 09-9579771
רח" סוקולוב 17
מודיעין: 08-9730735
רח" נהל צין 32/4
ר"ג: 03-6731015
רח" ביאליק 15
ראשי לצו: 1-800727236
רח" התזמורת 51, טות אשלים

שידור ישיר - שידורי לייב וטלוויזיה
שידור ישיר הינה עמדתה המפיקה תוכניות לערוץ 9
של הטלוויזיה בכבלים. העמדתה יוצרת תוכניות
וסרטים לטלוויזיה על המסורת היהודית, תוך נסיון
לקרב את מי שאינו בקיא בהשקפה היהודית
לאתר: <http://www.directv.co.il/>

דיסקברי
באתר של מרכז דיסקברי אפשר למצוא מידע מרתק
בכל הקשור להשקפה יהודית. באתר תוכנית סדנאות
הרצאות, סיורים ועוד. מדור מעניין מאד בנושא
השבת. כדאי לבדוק את הקישור ל"שמח"
לאתר: <http://here.co.il/>

תורה נט
אתר מצויין - שמכיל בתוכו מידע תורני רב-גוני
פרשת השבוע, מחלקת ילדים, שאלות לרב, מדור
לילרים, פודומים ועוד. האתר מוצג בשלוש שפות
צרפתית, אנגלית ועברית
לאתר: <http://www.torah.net>

בין צבא לישיבה
אתר מצויין שמעביר את "כל מה שרציית לדעת על
שירות בני ישיבות צה"ל". באתר ניתן למצוא את
כל השאלות, כל הנתונים, עדכונים אקטואליים
בנושא, פורום מעניין ועוד הרבה מידע
לאתר: <http://www.geocities.com/tzava/>